

Ellen G. White Estate

AZ APOSTOLOK TÖRTÉNETE

ELLEN G. WHITE

Az apostolok története

Ellen G. White

2001

**Copyright © 2021
Ellen G. White Estate, Inc.**

Information about this Book

Overview

This eBook is provided by the [Ellen G. White Estate](#). It is included in the larger free [Online Books](#) collection on the Ellen G. White Estate Web site.

About the Author

Ellen G. White (1827-1915) is considered the most widely translated American author, her works having been published in more than 160 languages. She wrote more than 100,000 pages on a wide variety of spiritual and practical topics. Guided by the Holy Spirit, she exalted Jesus and pointed to the Scriptures as the basis of one's faith.

Further Links

[A Brief Biography of Ellen G. White](#)
[About the Ellen G. White Estate](#)

End User License Agreement

The viewing, printing or downloading of this book grants you only a limited, nonexclusive and nontransferable license for use solely by you for your own personal use. This license does not permit republication, distribution, assignment, sublicense, sale, preparation of derivative works, or other use. Any unauthorized use of this book terminates the license granted hereby. (See [EGW Writings End User License Agreement](#).)

Further Information

For more information about the author, publishers, or how you can support this service, please contact the Ellen G. White Estate at

mail@whiteestate.org. We are thankful for your interest and feedback and wish you God's blessing as you read.

Tartalomjegyzék

Information about this Book	i
Előszó	vi
Isten célja egyházával	9
A tizenkét tanítvány kiképzése	14
A nagy megbízás	19
Pünkösd	25
A Lélek adománya	33
A templom kapujában	40
Óvás a képmutatástól	49
A nagytanács előtt	54
A hét diakónus	60
Az első keresztény vértanú	67
Az evangélium Samáriában	71
Üldözöből tanítvány	77
Az előkészület napjai	84
Az igazságot kereső	89
Szabadulás a börtönből	96
Az evangélium Antióchiában	104
Az evangélium hírnökei	111
Igehirdetés a pogányok között	118
Zsidó és pogány	125
A kereszt felmagasztalása	134
Távoli tartományokban	140
Thesszalonika	146
Bérea és Athén	153
Korinthus	161
A thesszalonikai levelek	168
Apollós Korinthusban	177
Efezus	185
Az erőfeszítés és megpróbáltatás napjai	192
Figyelmeztető és kérlelő üzenet	196
Felhívás magasabb rendű életre	203
A megszívlelt üzenet	212
A bőkezű gyülekezet	220

Munka nehéz körülmények között	227
Megszentelt szolgálat	235
Üdvösség a zsidóknak	243
Hitehagyás Galáciában	250
Pál utolsó útja Jeruzsálembe	254
A fogoly Pál	261
Tárgyalás Cézáréában	274
Pál a császárhoz fellebbez	280
„Majdnem ráveszel engem...”	283
Az utazás és a hajótörés	287
Rómában	292
A császár udvara	301
Rómából írt levelek	306
Szabadlábbon	317
A végső letartóztatás	320
Néró előtt	322
Pál utolsó levele	326
A halálraítélt	333
A hű pásztor	336
Hű mindhalálig	346
János, a szeretett tanítvány	352
Hű tanúbizonyság	357
Akit átformált a kegyelem	364
Patmosz	371
A Jelenések könyve	377
A diadalmas egyház	387

Előszó

Az öt kötetből álló *A nagy küzdelem* (Conflict of the Ages) c. sorozat utolsó kötetét tartja kezében az Olvasó. A mű eredeti címe: *The Acts of the Apostles — Az apostolok története* — és először 1911-ben jelent meg angol nyelven. Azóta számos nyelven több millió példányt ért meg. Hálásak vagyunk Istennek, hogy az eddig megjelent kötetek — *Pátriárkák és próféták, Próféták és királyok, Jézus élete. A nagy küzdelem* — után most *Az apostolok története*-nek negyedik kiadása ismét kiegészíti a sorozatot.

A nagy küzdelem-sorozat mintegy 3600 oldalon vizsgálja az üdvösségtörténet eseményeit. A szerző nem csupán a bibliai történetíró kutatási módszereivel viszi el az olvasót a történések helyére, hanem Istentől kapott lelki ajándékával segít megérteni a mennyben kezdődött nagy küzdelem földi összefüggéseit, okát és végkimenetelét.

Az egyház történelme nem csupán események sorozata, hanem Isten megváltási tervének földi vonulata. És mivel a történelem folyamán Isten az egyház által akarta kinyilatkoztatni önmagát és az ember megváltására készített tervét, ezért Sátán minden korszakban ide irányította legkegyetlenebb támadásait. Itt voltak a legnagyobb bukások és legszebb győzelmek. Ezért olvashatunk a Szentírásban oly sok küzdelemről, bajról, szenvedésről, de ez a könyv oly sok öröm forrása is mindazoknak, akik készek maguk is beilleszkedni életükkel Isten tervébe.

Az apostolok története ennek a küzdelemsorozatnak azt a szakaszát mutatja be, amelyben a keresztény egyház „*győzelmesen vonult ki, hogy újra győzzön*” (Jel 6:2). Ebben a korszakban fogalmazódik meg — személyekre lebontva is — legmeggyőzőbben az egyház végső győzelme és célba érese. Ezért is áll hozzánk a legközelebb az apostoli egyház élete. Az a korszak ez, amely Krisztusnak a tanítványok számára adott megbízatásával indul: „*Menjetek el tehát, tegyetek tanítvánnyá minden népet, megkeresztelve őket az Atyának, a Fiúnak és a Szentléleknek nevében, tanítva őket, hogy megtartsák*

mindazt, amit én parancsoltam nektek; és íme én veletek vagyok minden napon a világ végezetéig” (Mt 28:18-20).

Az apostolok története zömében az Újszövetség ötödik iratára. *Az apostolok cselekedetei*-re épül, amely valójában nem is a négy vezető apostolnak — Péternek, Pálnak, Jakabnak és Jánosnak — a története. Az egyik legrégebb bibliai kézirat, a Codex Sinaiticus „*A cselekedetek*” -nek nevezi, az apostolok említése nélkül. Ez többet mond annál, mintha ez a leírás ezeknek a hűséges tanítványoknak a történetét beszélné el. Sokkal inkább arról van itt szó, amit Isten cselekedett emberek által.

[6]

Ebben viszont csodálatos bátorítás van a Krisztus közeli eljövételét váró nép számára. Isten ma is tud emberek által cselekedni. Ezt erősíti meg bennünk Jézus ígérete: „*én veletek vagyok ... a világ végezetéig*”. Ez azt is jelenti, hogy ahol Krisztus jelen van, ott ma is ugyanaz az erő és ugyanazok a jelek kísérik az evangélium hirdetését, mint ami az apostolok idejét jellemezte.

E. G. White *Az apostolok történeté*-nek megírását a diadalmas egyháznak a fókuszba állításával zárja. A könyv utolsó fejezetében egy ívet húz az apostoli korszak és a mennyei városba bevonulók győzelmi jelenete között. *Az apostolok cselekedetei* ugyanis befejezetlen mű. Isten Szentleke ma is munkálkodik emberekben, emberek által. *Az apostolok cselekedetei* ma is íródik név szerint említett és névtelen hithősök életéből, akik „*hit által országokat győztek le, igazságot szolgáltatottak, ígéreteket nyertek el ... akikre nem volt méltó a világ*” (Zsid 11:33-38). És van egy tévedhetetlen mennyei könyv is. Talán ez a könyv lesz a legérdekfeszítőbb tanulmányanyag Isten országában: az apostoli kor utáni „*apostolok története*”.

Az apostolok története E. G. White egyik legkésőbb íródott könyve, amelyet néhány évvel a szerző halála előtt adtak ki. A könyv tartalma tükrözi az író mély meggyőződését és elkötelezettségét Isten szolgálatában. Erősen élt benne a hit, hogy az evangélium munkája Isten üdvtervének befejezésekor nem kisebb erővel valósul meg, mint ahogy pünkösdkor történt. Isten Szentleke ma is emberekre vár, akik szeretnének eszközzé válni Isten kezében, és akik megértik Isten szándékát és készek szolgálatába állni.

Bárcsak segítene ez a könyv mindazoknak, akik szeretnék megélni a korai keresztény egyház tapasztalatát saját életükben és gyülekezetükben!

Erdélyi László

Isten célja egyházával

[7]

Az egyház Isten megbízott képviselője emberek megmentésére. Szolgálatra hívta el és az a küldetése, hogy elvigye az evangéliumot a világra. Isten terve már kezdettől fogva az volt, hogy egyháza az Ő teljességét és hatalmát tükrözze a világnak. Az egyház tagjait Isten a sötétségből hívta ki csodálatos világosságára, hogy bemutassák dicsőségét. Az egyház letéteményese Krisztus kegyelme gazdagságának, és általa mutatja be a „*mennyei fejedelemségek és hatalmasságok előtt*” (Ef 3:10) Isten szeretetének végső és teljes megnyilatkozását.

Az egyházra vonatkozólag a Szentírás sok csodálatos ígéretet tartalmaz. „*...házaam neve imádság háza lesz minden nép számára*” (Ezs 56:7). „*Áldást adok nekik hegyem körül, esőt adok idejében: áldásos esők lesznek.*” „*Híres ültetvényt sarjasztok nekik, nem hal éhen többé senki az országban, és nem kell túrniük többé a népek gyalázkodását. Akkor megtudják, hogy én, az Úr, az ő Isteniük, veliük vagyok, és hogy ők, Izráel háza, az én népem így szól az én Uram, az Úr. Mert ti az én juhaim, az én legelőm nyája vagytok. Emberek vagytok, én pedig Istenetek! — így szól az én Uram, az Úr*” (Ez 34:26. 29-31).

„*Ti vagytok a tanúim — így szól az Úr — és szolgálaim, akiket kiválasztottam, hogy megismerjete, higgyete bennem, és megértséte, hogy csak én vagyok. Előttem nem lett isten, és utánam sem lesz. Én, én vagyok az Úr, rajtam kívül nincs szabadító. Én mondtam meg, hogy megszabadítalak, én hirdettem, nem valamelyik idegen isten. Ti vagytok a tanúim — így szól az Úr — hogy én Isten vagyok.*” „*Én, az Úr, elhívtalak az igazságért, én fogom a kezedet. Megőrizlek, és benned ajándékozom meg szövetségemmel népemet, világosságommal a nemzeteket. Nyisd meg a vakok szemeit, hozd ki a börtönből a foglyokat, a fogházból a sötétben ülőket*” (Ézs 43:10-12; 42:6-7)!

„*Ezt mondja az Úr: A kegyelem idején meghallgatlak, a szabadság napján megsegítlek. Megőrizlek és megajándékozom általad szövetségemmel népemet, hogy te állítsd helyre az országot, és oszd*

[8]

szét az elpusztult örökséget. Mondd a foglyoknak: Jöjjetek ki — a sötétségben levőknek: Jöjjetek a napvilágra! Útközben lesz élelmük, még a kopár hegyeken is lesz legelőjük. Nem éheznek és nem szomjaznak majd. nem hántja őket a nap heve, mert az terelgeti őket, aki könyörült rajtuk, az vezeti őket forrásvizetekhez. Minden hegyen utat készítetek, kimagaslanak az országutak ... Ujjongjatok egek, vigadozz föld, törjete ki ujjongásba hegyek! Mert megszánta népét az Úr, és könyörül a nyomorultakon. De Sion ezt mondta: Elhagyott engem az Úr, megfélekedeztem rólam az én Uram! Megfélekedezik-e csecsemőjéről az anya, nem könyörül-e méhe gyermekén? Ha mások megfélekednének is, én nem feledkezem meg rólad! Ime, tenyerembe véstelek be, szüntelen előttem vannak falaid” (Ezs 49:8-16).

Az egyház Isten erős vára és menedékvárosa, melyet fenntart e lázadó világban. Az egyház minden hitszegése árulás az ellen, aki megvásárolta az emberiséget egyszülött Fiának vére által. A földön már kezdettől hűséges lelkek alkották az egyházat. Minden korszakban voltak az Úrnak őrei, akik hű bizonysgot tettek annak a generációnak, amelyben éltek. Ezek az örök intó üzenetet adtak, és amikor fegyverzetüket le kellett tenniük, mások vették fel a munkát. Isten szövetséget kötött e tanúkkal és így egyesítette földi egyházát a mennyeivel. Angyalait küldte el népe szolgálatára és a poklok kapui sem győzedelmeskedhettek felettük.

Az üldözések, a harcok és a sötétség századaiban Isten megőrizte egyházát. Egyetlen felhő sem esett rá, amit nem ő készített számára; egyetlen ellentétes erő sem támasztott ellenmunkát művével szemben, amit nem látott előre. Minden úgy történt, ahogyan megmondta. Nem hagyta el egyházát, hanem prófétai kinyilatkoztatással felvázolta a bekövetkezendőket, és amit a Lelke által ihletett próféták kijelentettek, azok beteljesedtek. Isten véghezviszi minden szándékát. Törvénye össze van kapcsolva trónjával, és a gonosznak semmi hatalma nem tudja azt megsemmisíteni. Az igazságot Isten sugallja és védelmezi; diadalt arat minden szembenállás felett.

A lelki sötétség korszakaiban Isten egyháza olyan volt, mint a hegyen épült város. Az egymást követő nemzedékeken át évszázadról évszázadra a tiszta, mennyei tan tárult fel benne. Bármily gyöngének és gyarlónak latszik is, mégis az egyház Isten legnagyobb figyelmének tárgya, kegyelmének színhelye, melyben örömmel nyilvánítja ki szíveket átalakító hatalmát.

„Mihez hasonlítsuk az Isten országát — kérdezte Jézus — vagy milyen példázatba foglaljuk” (Mk 4:30)? Nem talált hozzá hasonlót a világ országai között. A társadalomban sem talált semmit, amihez hasonlíthatta volna. A földi országok fizikai erejük fölényével uralkodnak; Krisztus azonban száműz országából minden testi fegyvert és erőszakot. Ez az ország emelje és nemesítse az emberiséget! Isten egyháza a szent élet színhelye, betöltve különböző adományokkal és felruházva Szentlélekkel. Tagjaik azok boldogságában leljék örömeiket, akiket segítenek és akik számára áldásul szolgálnak.

Csodalatos munka az, melyet az Úr egyháza által akar megvalósítani neve dicsőségére. E munka képét Ezékiel látomása adja a gyógyító folyóval: „...Ez a víz a keleti vidék fele tart, a pusztán folyik keresztül, és a tengerbe ömlik, a sóssá vált tengerbe, és meggyógyul tőle a víz. Élni fog benne mindenféle élőlény, ami csak nyüzsög: és ahová csak eljut a patak, igen sok hal lesz. Eljut oda ez a víz, és meggyógyul. Élni fog benne minden, ahová csak eljut a patak. ...A patak partján innen is, túl is mindenféle gyümölcsfa nő majd. Levelük nem hervad el, gyümölcsük nem fogy el: havonként új terem, mert a szentélyből folyik oda a víz. Gyümölcsük eledel, levelük pedig orvosság lesz” (Ez 47:8-12).

Az Úr kezdettől fogva munkálkodott népe által, hogy a világot áldásban részesítse. Az ősi egyiptomi nemzet számára Józsefet tette Isten az élet forrásává. Becsületessége megmentette az egész nép életét. A babiloni bölcsek életét pedig Isten Dániel által mentette meg. E szabadítások példaképek állnak; bemutatják a világnak felkínált lelki áldásokat, amelyek forrása azzal az Istennel való kapcsolat, akit József és Daniel imádozott. Akinek szívében Krisztus lakozik és bemutatja az Ő szeretetét a világnak, az Isten munkatársa az emberiség áldására. Amint kegyelmet kap az Üdvözítőtől, hogy azt másokkal közölje, egész lényéből az élet árja árad.

Izrael népét azért választotta ki Isten, hogy általa nyilatkoztassa ki jellemét az emberiségnek. Azt kívánta, hogy a világ számára az üdvösség forrásává legyen. Reá bízta a menny ígét, Isten akaratának kinyilatkoztatását. Az ősi Izrael napjaiban a világ nemzetei romlott szokásaik miatt elvesztették Isten ismeretét. Egykor ismerték őt, de „...mégsem dicsőítették vagy áldották Istent, hanem hiábavalóságokra jutottak gondolkodásukban, és értetlen szívük elsötétedett” (Róm 1:21). Azonban Isten az ő kegyelméből nem vetett véget éle-

tüknek. Alkalmat akart nekik adni, hogy választott népén keresztül ismét megismerjék Őt. Az áldozati szertartások tanítása által Krisztust magasztalták fel minden nemzet előtt, hogy mindenki, aki reá tekint, éljen. Krisztus volt a zsidó szertartások alapja. Az előrevetített jelképek egész rendszere az evangélium tömör próféciája volt, amely a megváltás ígéreteit mutatta be.

Isten képviselőjeként Izrael népe szem elől tévesztette magasztos kiváltságát. Megfeledkezett Istenről és nem teljesítette szent küldetését. Az Istentől kapott áldásokat nem továbbította mások felé. Előnyeit saját maga dicsőítésére fordította. Elzárkózott a világtól azért, hogy elkerülje a kísértést. Azt a korlátot, amellyel Isten a pogány bálványimádó gyakorlatokhoz való alkalmazkodástól akarta őket megőrizni, maguk és a többi nemzet közötti válaszfal felépítésére használták. Megfosztottak Istent a megkívánt szolgálattól, embertársaikat pedig a vallásos vezetéstől és a szent példaadástól.

A papok és a főemberek mereven ragaszkodtak megszokott szertartásaikhoz. Megelégedtek a törvényeskedő vallással, s így képtelenek voltak másoknak átadni a menny élő igazságát. Teljesen elegendőnek gondoltak saját igazságukat és nem óhajtották, hogy új szemléletet hozzanak vallásukba. Nem fogadták el tőlük függetlenül Istennek az emberek iránti jóakarátát, hanem összekapcsolták azt a jócselekedeteikből eredő saját érdemükkel. A hit, amely szeretetből munkálkodik és megtisztítja a lelket, nem talált helyet a farizeusok vallásában, mely szertartásokra és emberek parancsaira épült.

Isten azt mondta Izraelről: *„Mint nemes vesszőt ültettelek el, mint igazán valódi magot. Hogyan változtál át idegen szőlőtő vad hajtásává”* (Jer 2:21)? *„Dús lombú szőlőtő Izráel, gyümölcsöt is bőven terem...”* (Hós 10:1). *„Most azért. Jeruzsálem lakói és Júda férfiai, tegyetek igazságot köztem és szőlőm közt! Mit kellett volna még tennem szőlőmmel, amit még nem tettem? Vártam, hogy jó szőlőt teremjen. Miért termett vadszőlőt? Most én megmondom nektek, mit teszek szőlőmmel: lerombolom a kerítését, hogy lelegeljék, kidöntöm a kőfalát, hogy összetiporják! Hagyom, hogy elvaduljon: nem metszik, nem kapálják, fölveri a tövis és a gaz. Megparancsolom a felhőknek is, hogy ne adjanak rá esőt! A Seregek Urának szőlője: Izráelnek háza, és gyönyörű ültetvénye: Júda férfiai. Törvényeségre várt, és lett önkényesség, igazságra várt, és lett kiáltó gazság”*

[11]

(Ezs 5:3-7)! ... „A gyengét nem erősítettétek, a beteget nem gyógyítottátok, a sérültet nem kötöttétek be, az eltévedtet nem tereltétek vissza, és az elveszettet nem kerestétek meg, hanem erőszakosan és kegyetlenül uralkodtatok rajtuk” (Ez 34:4).

A zsidó vezetők sokkal bölcsőbbeknek tartották magukat, semhogy szükségük lett volna tanításra: sokkal igazabbnak, semhogy szükségük lett volna megváltásra; sokkal megbecsültebbeknek, semhogy szükségük lett volna Krisztustól jövő megbecsülésre. A Megváltó elfordult tőlük, hogy másokra bízza a kiváltságokat, amellyel visszaélték, és a munkát, amelyet mellőztek. Isten dicsőségét kell kinyilatkoztatni, szavát megalapozni. Krisztus királyságát fel kell építeni a világban. Isten megváltása ismert kell legyen a puszták városaiban; így a tanítványokat hívta el annak a munkának végzésére, amelyet a zsidó vezetők elmulasztottak.

[12]

A tizenkét tanítvány kiképzése

Krisztus nem választotta művének folytatására a zsidó magastanács tudását és ékesszólását, sem Róma hatalmát. Öngazultságuk miatt mellőzte a zsidó tanítókat; munkatársul, a világot megmozgató igazság hirdetésére alázatos, tanulatlan férfiakat választott. Őket akarta egyháza tanítóivá és nevelőivé kiképezni. Nekik viszont másokat kellett tanítaniuk és kiküldeniük az evangélium hirdetésére. Hogy munkájuk eredményes legyen, a Szentlélek erejét kapták. Nem emberi hatalommal vagy bölcsességgel kellett az evangéliumot hirdetniük, hanem Isten ereje által.

A világ legnagyobb Tanítója a tanítványokat három és fél évig oktatta. Személyes kapcsolat és a velük való közösség által képezte ki őket Krisztus a szolgálatra. Mindennap vele jártak, beszéltek vele, hallották vigasztaló szavait a fáradt és megterhelt emberek érdekében. Látták hatalmának megnyilatkozását a betegek és szenvedők segítésekor. Olykor a hegyek lejtőjén közöttük ülve tanított; máskor a tenger partján vagy az úton haladva Isten országának titkait tárta fel előttük. Ahol nyitott szíveket talált az isteni üzenet befogadására, feltárta a megváltás útjának igazságát. Nem parancsolta meg a tanítványoknak, hogyan cselekedjenek, de azt mondta: „*Kövess engem!*” Magával vitte őket városi és vidéki útjaira, hogy lássák, hogyan tanítja az embereket. Helyről helyre mentek vele. Egyszerű ételében részesültek, hozzá hasonlóan néha éhesek és gyakran fáradtak voltak. Vele voltak az utcák tömkelegében, a tenger partján és a magányos pusztában. Az élet minden mozzanatában látták őt.

A tizenkettő beiktatása első lépése volt az egyház megszervezésének, mely Krisztus mennybemenetele után e földön folytatta munkáját. A beiktatásról a feljegyzés így szól: „*Azután felment a hegyre, és magához hívta, akiket akart; ők pedig odamentek hozzá. Tizenkettőt választott ki arra, hogy vele legyenek, és azután elküldje őket, hogy hirdessék az igét*” (Mk 3:13-14).

[13]

Figyeld e megható jelenetet! Ime, a menny Fenségét körülvette a választott tizenkettő! Krisztus most küldi ki őket munkájukra. E

gyenge eszközök által, Igéjén és Lelkén keresztül szándékozik a megváltást mindenki számára elérhetővé tenni.

Isten és angyalai boldog örömeződéssel szemlélik e jelenetet. Az Atya tudja, hogy e férfiak által fog ragyogni a menny világossága; és kimondott szavuk, mellyel bizonyosságot tesznek Fiáról, visszhangzik majd nemzedékről nemzedékre az idők végezetéig.

A tanítványokat tanúiként küldte Krisztus a világba, hogy kinyilatkoztassák azt, amit tőle láttak és hallottak. Ennél fontosabb szolgálatra Isten még nem hívott el embereket. Munkájuknál csak Krisztus szolgálata nagyobb. A tanítványok Isten munkatársai lettek az emberiség megmentésére. Miként az Ótestamentumban a tizenkét pátriárka képviselte Izraelt, úgy az evangéliumi egyházat a tizenkét apostol képviseli.

Krisztus már földi szolgálata alatt megkezdte a zsidók és a pogányok között fennálló válaszfal lebontását, és a megváltást hirdette az emberiségnek. Habár zsidó volt, semmibe vette a zsidók farizeusi szokását a megvetett samaritánusokkal szemben, és tőlük függetlenül tartotta velük a kapcsolatot. Házukban aludt, asztaluknál étkezett és utcáikon tanított.

A Megváltó hosszan magyarázta a tanítványoknak a zsidók és más nemzetek közötti „*elválasztó fal*” ledöntését illető igazságot, hogy „...*a pogányok örökös társaink. . . Krisztus Jézusért az evangélium által*” (Ef 2:14: 3:6). Ezt az igazságot Krisztus már akkor kinyilatkoztatta, amikor a kapernaumi százados hitét megjutalmazta, és amikor Sikár lakosságának hirdette az evangéliumot. Még világosabban nyilvánult ez meg főníciai látogatása alkalmával, amikor a kananeus asszony leányát meggyógyította. E tapasztalatok segítették a tanítványokat annak megértésére, hogy akiket méltatlannak tekintenek az üdvösségre azok között az igazság világosságát éhező lelkek vannak.

Krisztus így akarta megtanítani a tanítványoknak azt az igazságot, hogy Isten országában nincs területi határvonal, nincs faj, sem főnemesség; nekik minden nemzethez el kell vinniük a Megváltó szeretetének üzenetét. Csak később értették meg teljesen, hogy Isten „*az egész emberi nemzetséget is egy vérből teremtette, hogy lakjon a föld egész felszínén, meghatározta elrendelt idejüket és lakóhelyük határait, hogy keressék az Istent, hátha kitapinthatják és*

megtalálhatják, hiszen nincs is messzire egyiküinktől sem” (ApCsel 17:26-27).

Az első tanítványok feltűnően különböztek egymástól. A világ tanítóivá kellett lenniük, de sokfajta jellemet képviseltek. Az eredményes munkálkodás érdekében, melyre elhívtak, szükséges volt, hogy e különböző természetű, felfogású férfiak érzésben, gondolatban és cselekvésben egységre jussanak. Krisztus feladata volt ez egység biztosítása. E célból kívánta őket önmagával egységbe hozni. Érettük való munkájának terhét Atyjához mondott imájában fejezi ki: *„hogy mindnyájan egyek legyenek úgy, ahogyan te, Atyám, énbennem, és én tebenned, hogy ők is bennünk legyenek, hogy elhiggye a világ, hogy te küldtél el engem” (Jn 17:21).* Állandóan azért imádkozott, hogy az igazság által megszenteltek legyenek; ezt bizvást kérhette, tudván, hogy a Mindenható elrendelte azt már a világ teremtése előtt. Tudta, hogy az Isten országának evangéliumát tanítani fogják bizonyosságul minden népnek; tudta, hogy az igazság, a Szentlélek hatalmával felvértezve győz a gonosszal vívott harcban, s a vérrel áztatott zászló egy napon győzelmesen lobog követői felett.

Amikor földi szolgálatának végéhez közeledett Krisztus, és tudta, hogy nemsokára elhagyja tanítványait, akik a munkát személyes felügyelete nélkül viszik tovább, igyekezett őket bátorítani és a jövőre előkészíteni. Nem hitegette őket hamis reményekkel. Nyitott könyvként mondta el, mi fog történni. Tudta, neki el kell válnia tőlük, és úgy hagyta itt őket, mint juhokat a farkasok között. Tudta, miként üldözik majd, hogyan taszítják ki a zsinagógákból és vetik tömlöcbe őket. Tudta hogy közülük néhányat megölnék majd, róla, a Messiasról tett bizonyágtételükért. Mindebből néhány dolgot elmondott nekik. Jövőjükről beszélve érthető és határozott volt, hogy az elkövetkező próbában emlékezzenek majd szavaira, és hitük benne, mint Megváltójukban, megerősödjék.

A remény és a bátorítás szavait mondta: *„Ne nyugtalankodjék a ti szívetek: higgyetek Istenben, és higgyetek énbennem. Az én Atyám házában sok hajlék van; ha nem így volna, vajon mondtam volna-e nektek, hogy elmegyek helyet készíteni a számotokra? És ha majd elmentem, és helyet készítettem nektek, ismét eljövök, és magam mellé veszlek titeket, hogy ahol en vagyok, ott legyetek ti is. Ahova pedig én megyek, oda tudjátok az utat.” (Jn 14:1-4).* Érettetek jöttem e világra, érettetek dolgoztam. Ha elmegyek, buzgón fogok

[15]

munkálkodni érettetek. Azért jöttem e világra, hogy kinyilatkoztassam magamat néktek, hogy higgyetek bennem. Elmegyek az én Atyámhoz és a ti Atyátokhoz, hogy vele munkálkodjam érettetek.

„Bizony, bizony, mondom néktek: aki hisz énbennem, azokat a cselekedeteket, amelyeket én teszek, szintén megteszi, sőt ezeknél nagyobbakat is tesz. Mert én az Atyához megyek.” (Jn 14:12). Krisztus ez alatt nem azt értette, hogy a tanítványok magasztosabb erőfeszítéseket tesznek, mint Ő, hanem hogy munkájuk nagyobb kiterjedésű lesz. És ezt nem csupán a csodatételekre vonatkoztatta hanem mindarra, ami a Szentlélek tevékenysége alatt történik. *„Amikor eljön a Pártfogó, akit én küldök nektek az Atyától, az igazság Lelke, aki az Atyától származik, az tesz majd bizonyosságot énrólam; de ti is bizonyosságot tesztek, mert kezdettől fogva velem vagytok”* (Jn 15:26-27).

Mily csodálatosan teljesedtek e szavak! A Szentlélek kiárasztása után a tanítványokban olyan nagy szeretet élt Jézus és azok iránt akikért meghalt, hogy a szívek meglágyultak a mondott szavak és az érettük elhangzó imák által. A Lélek erejével szóltak, és e hatalom befolyása alatt ezrek tértek meg.

Az apostolok Krisztus képviselőiként döntő benyomást tettek a világra. Az a tény, hogy alázatos emberek voltak, nem csökkentette befolyásukat, sőt növelte azt, mert ezáltal a hallgatók elméjét önmagukról Krisztusra irányították, aki bár láthatatlan volt, mégis velük munkálkodott. Az apostolok csodálatos tanítása a bátorítás és a hit szavai mindenkit meggyőztek arról, hogy nem saját erejükkel, hanem az Üdvözítő hatalmával munkálkodnak. Magukat megalázva hirdették, hogy az, akit a zsidók megfeszítettek, az Élet Fejedelme, az élő Isten Fia, és amit az Ő nevében tesznek, mindazt Ő is cselekedte.

A keresztre feszítés előtti estén tanítványaihoz intézett búcsúbeszédében a Megváltó nem említette a már átélt, sem a még előtte levő eseményeket. Nem beszélt a reá váró megaláztatásról, hanem elméjüket a hitet erősítő gondolatokra igyekezett irányítani, rávezetve őket, hogy előre nézzenek, a győztesre váró öröme. Örült annak a tudatnak, hogy többet tehetett és tesz követőiért, mint amennyit megígért; hogy oly szeretet és részvét árad majd tőle, mely megtisztítja a lélek templomát és az embereket hozzá hasonló jelleművé teszi; hogy igazsága a Lélek erejével felvértezve győzelemről győzelemre halad előre.

„Ezeket azért mondom nektek, hogy békességetek legyen énbenem. A világon nyomorúságotok van, de bizzatok: én legyőztem a világot” (Jn 16:33). Krisztus sosem tévedett és sosem csüggedt el, és a tanítványoknak is ugyanilyen állhatatos természetű hitet kellett mutatniuk. Úgy kellett dolgozniuk, amint Ő dolgozott, az Ő erejétől függve. Bár útjukat látszólag legyőzhetetlen akadályok nehezítik, kegyelme által előre haladnak. Sose essenek kétségbe, mindenkor reménykedjenek!

Krisztus befejezte a reá bízott munkát Kiválasztotta azokat, akik folytatják munkáját az emberek között. Kijelentette: „...és megdicsőíttetem őbennük. Többé nem vagyok a világban, de ők a világban vannak, én pedig tehozzád megyek. Szent Atyám, tartsd meg őket a te neved által, amelyet nekem adtál, hogy egyek legyenek, mint mi!” „De nem értük könyörgök csupán, hanem azokért is, akik az ő szavukra hisznek énbenem; hogy mindnyájan egyek legyenek... én őbennük és te énbenem, hogy tökéletesen eggyé legyenek, hogy felismerje a világ, hogy te küldtél el engem, és úgy szeretted őket, ahogyan engem szerettél” (Jn 17:10-11, 20-23).

A nagy megbízás

[17]

Krisztus halála után a tanítványokon majdnem úrra lett a csüggedés. Mesterüket elutasították, elítélték és megfeszítették. A papok és a főemberek gúnyosan jegyezték meg: „*Másokat megmentett, magát nem tudja megmenteni. Ha Izráel királya, szálljon le most a keresztről, és hisziünk benne!*” (Mt 27:42). A tanítványok reményének napja leáldozott és sötét éj borult szívükre. Gyakran ismételték e szavakat: „*Pedig mi abban reménykedtünk, hogy ő fogja megváltani Izráelt*” (Lk 24:21). Szívük melyén elhagyatottan és leverten emlékeztek vissza szavaira: „*Mert ha a zöldellő fával ezt teszik, mi történik a szárazzal?*” (Lk 23:31).

Jézus többször megkísérelte, hogy feltarja a jövőt a tanítványok előtt, de ők nem törődtek azzal, amit mondott. Ezért halála váratlanul érte őket; később, midőn a múltba visszapillantottak és látták hitelenségük következményeit, megszorodtak. Mikor Krisztust megfeszítették, nem hittek feltámadásában. Jézus világosan hangzott, hogy harmadnapon fel kell támadnia, de meghökkentek, s nem tudtak, hogy mit ért ez alatt. A megértés hiánya miatt halálakor teljes reménytelenségbe estek. Keserűen csalódtak. Hitük nem hatolt át azon a homályon, amit Sátán vetett látóköriükre. Bizonytalannak és titokzatosnak látszott minden. Mennyi szenvedéstől menekültek volna meg, ha hisznek a Megváltó szavainak!

A kétségbeeséstől, a bánattól és a reménytelenségtől lesújtva gyülekeztek a tanítványok a felházban. Bezárták és elrekeszték az ajtókat, félvén, hogy szeretett Mesterük sorsában részesülnek. Ekkor történt, hogy a Megváltó, feltámadása után, megjelent nekik.

Negyven napig tartózkodott még Krisztus a földön. Előkészítette a tanítványokat az előttük álló munkára és megmagyarázta nekik mindazokat, amelyeket ez ideig képtelenek voltak megérteni. Beszélte a jövőtelére vonatkozó próféciákról, a zsidók általi elutasításáról és haláláról, rámutatott e próféciák minden részletének beteljesedésére. Elmondta nekik, hogy a prófécia beteljesedése annak az erőnek a biztosítója, amely további munkájukat segíti. „*Akkor megnyitotta*

[18]

értelmüket, hogy értsék az írásokat, és így szólt nekik: így van megírva a Krisztusnak szenvednie kell, de a harmadik napon fel kell támadnia a halottak közül, és hirdetni kell az ő nevében a megtérést és a bűnbocsánatot minden nép között, Jeruzsálemtől kezdve.” Még hozzáfűzte: „Ti vagytok erre a tanúk” (Lk 24:45-48).

A tanítványok e napok alatt, melyeket Krisztus velük töltött, új tapasztalatot szereztek. Amikor szeretett Mesterük írásmagyarázatát hallották a történetek fényében, hitük teljesen megalapozódott benne. Elérték azt a pontot, hogy elmondhatták: „...tudom, kiben hiszek” (2Tim 1:12). Kezdték megérteni munkájuk természetét, nagyságát és azt hogy nekik kell hirdetniük a világnak a rájuk bízott igazságot: Krisztus életének eseményeit, halálát, feltámadását, ez eseményekre rámutató próféciákat, a megváltás tervének titkait, Jézus bűnbocsátó hatalmának erejét. Mindezeknek tanúi voltak és ezt nekik kellett megismertetni a világgal. Hirdetniük kellett a béke és az üdvösség evangéliumát a megtérés és a Megváltó ereje által.

Mennybemenetele előtt Krisztus megbízta tanítványait. Megmondta nekik, hogy akaratának végrehajtói kell legyenek, melyben örökségül hagyta a világnak az örök élet kincseit. Tanúim voltatok — mondta nekik —, hogy életemet feláldoztam a világért. Láttátok fáradozásomat Izraelért. Bar népem nem akart hozzám jönni, hogy élete legyen, a papok és a főemberek pedig kedvük szerint bántak velem, elutasítottak, még egy alkalmat kapnak Isten Fia elfogadására. Láttátok, hogy mindazokat, akik bűneiket megvallva jöttek hozzám, korlátlanul elfogadtam. Aki hozzám tér, azt semmiképpen sem taszítom el. Reátok, tanítványaimra bízom e kegyelmi üzenetet. Tovább kell ezt adnotok a zsidóknak, valamint a pogányoknak; Izraelnek először, azután minden nemzetnek, nyelvnek és népnek. Mindazok, akik hisznek, egy egyházba lesznek összegyűjtve.

Az evangéliumi megbízatás Krisztus országának nagy missziós okirata. A tanítványok komolyan dolgoztak a lelkekért, és mindenkihez eljuttatták a kegyelmi meghívást. Nem várták, hogy az emberek hozzájuk jöjjenek; ők mentek üzenetükkel az emberekhez.

[19] A tanítványoknak Krisztus nevében kellett végezniük munkájukat Minden szavuk és tettük az Ő megelevenítő nevére irányította a figyelmet, mely által a bűnösök megmenthetők. Hitük Őbenne, a kegyelem és erő forrásában kellett összpontosuljon. Nevében kellett kérelmüket az Atya elé tárniuk, hogy meghallgatásra találjanak. Az

Atya, a Fiú és a Szentlélek nevében kellett keresztelniük. Krisztus neve kellett legyen jelszavuk, ismertetőjelük, szövetségük köteléke, cselekedeteik folyamán tekintélyük, valamint eredményük forrása. Országában semmit sem ismernek el, ami nem viseli nevét és feliratát.

Amikor Krisztus azt mondta tanítványainak: menjetek el az én nevemben és gyűjtsétek be az egyházba azokat, akik hisznek, világosan eléjük tárta az egyszerűség megtartásának szükségességét. Minél kevesebb a külsőség és a pompa annál nagyobb lesz befolyásuk a jóra. A tanítványok oly egyszerűen beszéltek, mint ahogyan Krisztus beszélt. A tőle kapott tanításokat kellett bevésniük hallgatóik szívébe.

Krisztus nem mondta tanítványainak, hogy munkájuk könnyű lesz. Megmutatta a gonosz szövetségeseinek felvonulását ellenük. Küzdeniük kell „...erők és hatalmak ellen, a sötétség világának urai és a gonoszság lelkei ellen, amelyek a [...] magasságban vannak” (Ef 6:12). Ebben a harcban azonban nem lesznek egyedül. Biztosította őket, hogy velük lesz; és ha hittel mennek előre, a Mindenható pajzsa alatt haladnak. Megmondta nekik, bátrak és erősek legyenek, mert az angyaloknál hatalmasabb — a mennyei sereg vezére — lesz a sorukban. Gondoskodott munkájuk folytatásáról, és az eredményért maga vállalta a felelősséget. Amíg szavának engedelmeskednek és vele egyetértésben dolgoznak, nem vallanak kudarcot. Menjetek el minden néphez! — hagyta meg nekik. Menjetek a föld legtávolabb lakott részeibe, és legyetek biztosak, ott is veletek leszek! Hittel és bizalommal dolgozzatok, mert sohasem hagyok el benneteket! Mindenkor veletek leszek, segítek kötelességeitek teljesítésében; vezetek, vigasztallak, megszentellek, támogatlak benneteket; eredményessé teszem beszédeteket, mely az emberek figyelmét a menny felé irányítja.

Krisztusnak az emberiségért hozott áldozata tökéletes és teljes volt. Teljesítette az engesztelés feltételét. Elvégezte azt a munkát, amelyért a világra jött. Elfoglalta országát. Sától elragadta azt és mindennek örököse lett Útban volt Isten trónja felé, a mennyei seregek által dicsőítve. Korlátlan hatalommal felruházva bízta meg tanítványait: „Menjetek el tehát, tegyetek tanítvánnyá minden népet, megkeresztelve őket az Atyának, a Fiúnak és a Szentléleknek nevében, tanítva őket, hogy megtartsák mindazt, amit én parancsoltam nektek;

és íme, én veletek vagyok minden napon a világ végezetéig” (Mt 28:19-20).

Mielőtt búcsút vett tanítványaitól, Krisztus még egyszer világosan meghatározta országa jellegét. Emlékezetükbe idézte azokat, amiket már korábban erre vonatkozólag mondott nekik. Kijelentette, nincs szándékában e világban ideiglenes országot felállítani. Nem arra rendeltetett, hogy földi fejedelemként uralkodjon Dávid trónján. Amikor tanítványai megkérdezték: *„Uram, nem ebben az időben állítod fel újra a királyságot Izráelnek? Így válaszolt: Nem a ti dolgotok, hogy olyan időkről és alkalmakról tudjatok, amelyeket az Atya a maga hatalmába helyezett” (ApCsel 1:6-7).* Szükségtelen volt, hogy messzebb lássanak a jövőbe annál, mint amennyire a kinyilatkoztatások lehetővé tették, hogy lássanak. Feladatuk az evangélium üzenetének a hirdetése volt.

Krisztus látható jelenléte visszavonult a tanítványoktól, de új erő birtokába kellett jutniuk. A Szentlelket kellett kapják teljes mértékben, aki elpecsételi őket munkájukra. A Megváltó mondta: *„És íme, én elküldöm nektek, akit Atyám ígért, ti pedig maradjatok a városban, amíg fel nem ruháztattok mennyei erővel” (Lk 24:49).* „...János vízzel keresztelt, ti pedig nemsokára Szentlélekkel kereszteltettek meg.” *„Ellenben erőt kaptok, amikor eljön hozzátok a Szentlélek és tanúim lesztek Jeruzsálemben, egész Júdeában és Samáriában, sőt egészen a föld végső határáig” (ApCsel 1:5, 8).*

Az Üdvözítő tudta, hogy semmiféle érvelés, bármilyen logikus is, nem lágyít meg kemény szíveket és nem töri át a világias gondolkodás és önzés kergét. Tudta: tanítványainak mennyei képességet kell kapniuk. Az evangélium csak akkor lesz oly hatásos, amilyenek ki lett nyilatkoztatva, ha azt az ő ismerete által — aki az út, az igazság és az élet — meleggé tett szív és ékesszólóvá tett ajak hirdeti. A tanítványokra bízott munka nagy hatóerőt igényel, mert a gonoszság áradata nagy erővel támad ellenük. A sötétség erőinek buzgó és elszánt vezető a parancsnoka, és Krisztus követői csak azzal a segítséggel harcolhatnak az igazságért, amit Isten ad majd nekik Lelke által.

[21] Krisztus azt mondta a tanítványoknak, Jeruzsálemben kezdjék meg munkájukat. Ez a város volt a színhelye az emberiségért hozott csodálatos áldozatának. Ott öltötte magára az emberi természetet, ott beszélt az emberekkel, azonban csak kevesen vették észre, mily

közel jött a menny a földhöz! Ott ítélték el és feszítették keresztre. Jeruzsálemben sokan hitték titokban, hogy a názáreti Jézus a Messiás, de a papok és a főemberek sokakat megtévesztettek. Nekik kellett hirdetniük az evangéliumot, hogy meghallják a bűnbánatra szóló felhívást. Világossá kellett tenni azt a csodálatos igazságot, hogy egyedül Krisztus által van bűnbocsánat. És éppen akkor, amikor Jeruzsálemben minden oly zaklatott volt az elmúlt hetek megrázó eseményei miatt, a tanítványok tanítása mély benyomást kellett tennie.

Jézus egész tanítói működése alatt állandóan a tanítványok elé tárta azt a tényt, hogy egyek kell legyenek vele munkájában, mely megszabadítja a világot a bűn rabszolgaságából. Amikor kiküldte a tizenkettőt és később a hetvenet, hogy Isten országát hirdessék, ama kötelességükre tanította őket, hogy másokkal is közöljék azt, amit megismertettek velük. Minden ténykedésével a személyes munkára nevelte őket, mely számuk növekedésével bővül, míg végül eljut a föld legszélső határáig. Utolsó tanításként mondta követőinek, hogy a világ számára a megváltás boldog üzenetét híven őrizzék meg.

Midőn elérkezett Krisztus ideje, hogy Atyjához felszálljon, kivezette a tanítványokat egészen Bethániáig. Itt megállt, űk pedig köréje gyűltek. És mialatt kezét áldástosztóan széttárta, mintha ol-talmazó gondoskodásáról biztosítaná övéit, lassan felemelkedett közülük. *„És miközben áldotta őket, eltávolodott tőlük, és felvitetett a mennybe”* (Lk 24:51).

Miközben a tanítványok fölfelé tekintettek, hogy láthassák a menny felé szálló Uruk utolsó pillantását, a mennyei angyalok ujjongó seregükbe fogadták Jézust. Amint az angyalok a mennyei udvarba kísérték űt, diadalmasan énekelték: *„Ti, földi országok, énekeljete Istennek, zengjete az Úrnak! ...Hirdesséte Isten hatalmát, fenségét Izráelen, erejét a fellegekben...”* (Zsolt 68:33-36).

Mialatt a tanítványok *„...feszülten nézete az ég felé, íme, két férfi állt meg mellettük fehér ruhában, és ezt mondta: »Galileai férfiak, miért álltok itt az ég felé nézve? Ez a Jézus, aki felvitetett tőletek a mennybe, úgy jön el, ahogyan láttátok őt felmenni a mennybe«”* (ApCsel 1:10-11).

Krisztus második eljövételének ígérété a tanítványoknak mindenkor élénken emlékezetükben kellett tartaniuk. Ugyanaz a Jézus, akit láttak felszállni a mennybe, ísmét eljön, hogy magához vegye

mindazokat, akik itt az Ő szolgálatára szentelték magukat. Ugyanaz a hang fogja őket üdvözölni a mennyek országában, mely ezt mondta nekik: „*én veletek vagyok minden napon a világ végezetéig.*”

Miként a jelképes szertartásban a főpap levetette főpapi ruháját és az egyszerű papnak fehér gyolcsruhájában szolgált akként Krisztus is levetette királyi palástját és emberi alakot öltve áldozatot mutatott be. Ő maga volt a főpap és az áldozat. Miután a főpap elvégezte szolgálatát a szentek szentjében és főpapi ruhájában lépett a várakozó gyülekezet elé, úgy Krisztus második alkalommal oly vakító fehér ruhába öltözöttön jön el, amelyet „*nem tud ruhafestő fehéríteni a földön*” (Mk 9:3). Saját dicsőségében és az Atya dicsőségében jelenik meg; mennyei seregek kísérik el útján.

Így teljesedik be Krisztusnak tanítványaihoz szóló ígérete: „*És ha majd elmentem, és helyet készítettem nektek, ismét eljövök, és magam mellé veszek titeket, hogy ahol én vagyok, ott legyetek ti is*” (Jn 14:3). Azokat, akik szerették és várták őt, dicsőséggel, tisztességgel és halhatatlansággal koronázza meg. Akkor a megholt igazak előjönnek sírjukból és az élő igazakkal együtt elragadtatnak az Úr elé a levegőbe. Hallani fogják Jézus hangját, mely kedvesebben hangzik minden zenénél, amit halandó fül valaha is hallott, amint mondja: *Küzdelmetek véget ért, „...jőjjetek, Atyám áldottai, örököljétek a világ kezdete óta számotokra elkészített országot*” (Mt 25:34).

Mily nagy a tanítványok öröme Uruk visszajövetelének reményében!

(Az apostolok cselekedetei 2:1 39)

Amikor a tanítványok az Olajfák hegyéről visszatértek Jeruzsálembe, az emberek a bánat, a zavar és a levertség kifejezése helyett örömet és győzelmet olvastak le arcukról. Már nem szomorkodtak szertefoszlott reményeik miatt. Látták a feltámadt Megváltót és búcsúígéretének szavai állandóan fülükben csengtek.

Krisztus parancsának engedelmeskedve, Jeruzsálemben várakoztak az Atya ígéretere, a Lélek kiárasztására. Nem semmittevással várakoztak. A jelentés mondja: *„mindig a templomban voltak, és áldották Istent”* (Lk 24:53). Összegyűltek és kéréseiket Jézus nevében az Atya elé terjesztették. Tudták, hogy képviselőjük, szószólójuk van a mennyben Isten trónjánál. Ünnepeles tisztelettel borultak le imában, ismételvén az ígéretet: *„...amit csak kértek az Atyától az én nevemben, megadja nektek. Eddig nem kértetek semmit az én nevemben: kérjétek és megkapjátok, hogy örömetök teljes legyen”* (Jn 16:23-24). Egyre magasabbra emelték a hit kezét azzal az érveléssel: *„...A meghalt, sőt feltámadt Jézus Krisztus, aki az Isten jobbján van, és esedezik is értünk”* (Róm 8:34).

Mialatt a tanítványok az ígélet beteljesedésére vártak, őszinte bűnbánattal alázták meg szívüket és vallották meg hitetlenségüket. Visszaemlékeztek Krisztusnak halála előtt mondott szavaira, s jobban megértették azok értelmét. Az emlékezetükből kiesett igazságok felelevenedtek bennük és ezeket ismételték egymásnak. Önváddal illették magukat, amiért a Megváltót félreértették. Csodálatos életének jelenetei egymás utáni képekben vonultak el szemük előtt. Amint tiszta, szent életéről elmélkedtek, úgy érezték, hogy semmilyen fáradtság nem lehet túl terhes, semmilyen áldozat túl nagy, ha életükben bizonyosságot tehetnek Krisztus szeretetreméltó jelleméről. Ó, ha még egyszer átélhetnék az elmúlt három esztendőt — gondolták —, mily másként cselekednének! Ha a Mestert csak még egyszer viszontláthatnák, mennyire igyekeznének iránta érzett mély szeretetüket kimutatni, s mily őszintén bánkódnának minden egyse

szó vagy hitetlen cselekedet által neki okozott fájdalom miatt. De vigasztalta őket az a gondolat, hogy bocsánatot nyertek. Elhatározták, amennyire lehet, jóvá teszik hitetlenségüket és Krisztust bátran megvallják a világ előtt.

Igen komolyan imádkoztak a tanítványok az emberekkel való találkozás alkalmáért és napi kapcsolatukban oly szavak szólásáért, amely Krisztushoz vezet a bűnösöket. Félretettek minden nézeteltérést, hatalom utáni vágyat és szoros keresztényi közösségbe kerültek egymással. Közelebb és közelebb jutottak Istenhez és megértették, mily kiváltságban volt részük, amikor Krisztussal oly közeli kapcsolatban lehettek. Szomorúság töltötte be szívüket, amint arra gondoltak, hányszor okoztak neki fájdalmat nehéz felfogásukkal, tanítása iránti értetlenségükkel, pedig Ő minden szavával javukat akarta szolgálni.

Az előkészület e napjai a szív mély kutatásának az ideje volt. A tanítványok érezték lelki szükségletüket és szent kenetért kiáltottak az Úrhoz, mely alkalmassá teszi őket a lélekmentési munkára. Nemcsak a maguk számára kértek áldást. Rájuk nehezedett a lélekmentés terhe. Megértették, hogy az evangéliumot el kell vinniük az egész világnak és igényelték a Krisztus által ígért erőt.

A pátriárkális korszakban a Szentlélek befolyása gyakran megnyilatkozott észrevehető módon, de sohasem a maga teljességében. Most a Megváltó szavainak engedelmeskedve, a tanítványok könyörögtek ez adományért, és a mennyben Krisztus hozzátette az ő könyörgését. Jogot formált a Szentlélek ajándékára, hogy népére kitölthesse.

„ Amikor pedig eljött a pünkösöd napja, és mindnyájan együtt voltak ugyanazon a helyen, hirtelen hatalmas szélrohamhoz hasonló zúgás támadt az égből, amely betöltötte az egész házat, ahol ültek.”

A Lélek minden szívet érintve bőven áradt a várakozó, imádkozó tanítványokra. A Végtelen hatalmasan nyilatkoztatta ki magát egyházának. Úgy tűnt, mintha évszázadok óta ez a kiárasztás vissza lett volna tartva és most a menny örül, hogy kitöltheti egyházára a Lélek kegyelmének gazdagságát. A Lélek befolyása alatt a bűnbánat és a bűnvallomás szavai vegyültek a megbocsátott bűnökért felhangzó dicséret énekével. A hálaadás és a prófécia szavai voltak hallhatók. Az egész menny lehajolt, hogy lássa és imádjá az egyedülálló, a megfoghatatlan szeretet bölcsességét. Csodálattal elragadtatva

kiáltottak az apostolok: „*Ez a szeretet!*” A kapott adományt megragadták. És mi volt az eredménye? A Lélek kardja új erővel élesítve, a menny villámaival edzve áttörte a hitetlenséget! Ezrek tértek meg egy napon.

Tanítványainak mondta Jézus: „...*jobb nektek, ha én elmegyek; mert ha nem megyek el, a Pártfogó nem jön el hozzátok, ha pedig elmegyek, elküldöm őt hozzátok.*” „*Amikor azonban eljön ő, az igazság Lelke, elvezet titeket a teljes igazságra; mert nem önmagától szól, hanem azokat mondja, amiket hall, és az eljövendő dolgokat is kijelenti nektek*” (Jn 16:7, 13).

Krisztus mennybemenetele volt a jele annak, hogy követői elnyerik a megígért áldást. Erre kellett várniuk, mielőtt munkájukat megkezdték. Miután Krisztus a mennyei kaput átlépte, angyalok imádata közepette megkoronázták. Amint ez a szertartás véget ért, a Szentlélek gazdagon áradt a tanítványokra és Krisztus valóban megdicsőítettetett azzal a dicsőséggel, mellyel öröktől fogva rendelkezett Atyjánál. A Lélek pünkösöd napi kiárasztásával a menny azt üzenté: a Megváltó ünnepélyes felkenetése megtörtént. Ígérete szerint elküldte követőire a mennyből a Szentlelket annak jeléül, hogy mint pap és király, átvett minden hatalmat mennyen és földön, és népének Felkentje lett.

„*Majd valami lángnyelvek jelentek meg előttük, amelyek szétszórtak, és szálltak mindegyikükre. Mindnyájan megteltek Szentlélekkel, és különféle nyelveken kezdtek beszélni; úgy, ahogyan a Lélek adta nekik, hogy szóljanak.*” A Szentlélek tüzes nyelvek alakjában nyugodott meg az összegyűlteken. Akkor a juttatott adomány jelképe volt ez a tanítványok számára, mely képessé tette őket oly nyelveken való folyékony beszélésre, melyeket azelőtt sohasem ismertek. A tűz megjelenése azt az izzó buzgóságot fejezte ki, mellyel az apostolok működni fognak, s azt az erőt, mely munkájukat kíséri.

„*Sok kegyes zsidó férfi tartózkodott akkor Jeruzsálemben azok közül, akik a föld minden nemzete között éltek.*” A szétszóratás alatt a zsidók elkerültek a lakott föld majdnem minden részébe, és számkivetésükben különböző nyelveket tanultak meg. Ez alkalommal e zsidók közül sokan tartózkodtak Jeruzsálemben, hogy ott részt vegyenek a vallásos ünnepségeken. Az egybegyűlteken által minden ismert nyelv képviselve volt. Az evangélium hirdetését a különféle nyelvek nagyon akadályozták, Isten ezért csodálatos módon pótolta

az apostolok hiányosságát. A Szentlélek olyasvalamit tett értük, amit egész életükben sem tudtak volna megvalósítani. Most széltebenhosszában hirdethették az evangélium igazságát, jól beszélvén azoknak a nyelvét, akikért dolgoztak. Ez a csodálatos adomány hatalmasan bizonyította a világnak, hogy megbízatásuk magán viseli a menny pecsétjét. Ettől kezdve az apostolok beszéde tiszta, egyszerű és hiteles volt, akár anyanyelvükön, akár idegen nyelven szóltak.

„Amikor a zúgás támadt, összefutott ez a sokaság, és nagy zavar keletkezett, mert mindenki a maga nyelvén hallotta őket beszélni. Megdöbbenek, és csodálkozva mondták: »Íme, akik beszélnek, nem valamennyien Galileából valók-e? Akkor hogyan hallhatta őket mindegyikünk a maga anyanyelvén?«”

A papok és a főemberek e csoda láttán nagyon felbőszültek, de nem mertek szabad utat engedni indulataiknak, mert attól féltek, hogy a nép haragja ellenük fordul. Halálra ítélték a Názáretit; íme, most itt vannak szolgái, Galilea írástudatlan férfiai, kik elmondják az akkor beszélt nyelveken életének és működésének történetét. A papok elhatározták, hogy az apostolok csodálatos erejének valamilyen természetes magyarázatot adnak, s kijelentették, hogy a tanítványok megrészegekedtek az ünnepre készített újbor túl sok élvezetétől. A jelenlevő nép legtudatlanabbjának némelyike igazságként fogadta el e magyarázatot, de az értelmesebbek tudták, hogy ez nem igaz, mert akik értették a különböző nyelveket, bizonyították: a tanítványok tökéletesen beszélnek e nyelveken.

A papok vádjára adott válaszában Péter rámutatott arra, hogy ez az esemény Jóel próféciájának közvetlen beteljesedése, melyben megjövendölte, ily erő árad a férfiakra, hogy alkalmassá tegye őket a rendkívüli munkára. *„Zsidó férfiak és Jeruzsálem minden lakója! Vegyétek ezt tudomásul, és figyeljetek szavaimra! Mert nem részegek ezek, ahogyan ti gondoljátok, hiszen a nap harmadik órája van. Hanem ez az, amiről Jóel így prófétált: Az utolsó napokban, így szól az Isten, kitöltök Lelkemből minden halandóra, és prófétálnak fiaitok és leányaitok, és ifjaitok látomásokat látnak, véneitek pedig álmokat álmodnak; még szolgálóimra és szolgálóleányaimra is kitöltök azokban a napokban Lelkemből, és ők is prófétálnak.”*

Péter világosan és hatalommal tett bizonyosságot Krisztus haláláról és feltámadásáról: *„Izraelita férfiak, halljátok meg ezeket az igéket! A názáreti Jézust, azt a férfit, akit az Isten igazolt elöttetek erők-*

kel, csodákkál és jelekkel, amelyeket általa tett az Isten közöttetek, ahogyan magatok is tudjátok, azt, aki az Isten elhatározott döntése és terve szerint adatott oda, ti a pogányok keze által felszegeztétek és megöltétek. De őt az Isten, miután feloldotta a halál fájdalmait, feltámasztotta, mivel lehetetlen volt, hogy a halál fogva tartsa őt.”

Péter nem hivatkozott Krisztus tanításaira, hogy helyzetét igazolja, mert tudta, hallgatóinak nagyfokú előítélete miatt szavai teljesen hatástalanok maradnának. Inkább Dávidról beszélt nekik, akit a zsidók nemzetük egyik ősatyjaként tiszteltek. *„Mert ezt mondja róla Dávid: Láttam az Urat magam előtt mindenkor, mert jobbam felől van, hogy meg ne inogjak. Azért vidult fel a szívem és ujjongott fel a nyelvem, még testem is reménységben fog nyugodni, mert nem hagyod lelkemet a halottak birodalmában, azt sem engeded, hogy Szented elmúlást lásson...”*

Atyámfiak, férfiak! Nyíltan megmondhatom nektek ősatyánkról, Dávidról, hogy meghalt, és eltemették, sírja is nálunk van mindmáig. De próféta volt, és tudta, hogy az Isten esküvel fogadta neki, hogy véréből valót ültet a trónjára; ezért előretekintve, a Krisztus feltámasztásáról mondta azt, hogy nem marad a halottak birodalmában, és teste sem lát elmúlást. Ezt a Jézust támasztotta fel az Isten, aminek mi valamennyien tanúi vagyunk.”

A színhely tele van érdeklődőkkel. Íme, minden irányból jönnek, hogy hallgassák a tanítványok bizonyágtevését az igazságról, ami Jézusban van. A tömeg tolong, megtöltik a templomot. Papok és főemberek vannak jelen a rosszindulat sötét tekintetével arcukon; szívük még mindig maradandó gyűlölettel van tele Krisztus iránt, kezük tisztátalan a kiontott vértől, mivel megfeszítették a világ Szabadítóját. Azt gondolták, hogy az apostolokat az elnyomás és a gyilkosság erős kezétől megfélemlítve találják, ehelyett félelemtől mentesen, Lélekkel telve látják őket, kik a názareti Jézus istenségét nagy erővel hirdetik. Hallják a bátor kijelentéseket, hogy [28] a nemrég megalázott, kigúnyolt, kegyetlen kezekkel megkorbácsolt és keresztre feszített Jézust, az Élet Fejedelmét jobbjára emelte Isten.

A jelenlevők közül néhányan tevékenyen részt vettek Krisztus elítélésében és halálában. Hangjuk a csöcselék hangjával keveredett, amikor megfeszítését követelték. Midőn Jézus és Barabbás előttük állt a törvénycsarnokban és Pilátus megkérdezte: *„Mit kívántok, a kettő közül melyiket bocsássam nektek szabadon?”* — azt kiáltoz-

ták: „*Barabbást!*” És mikor Pilátus kiszolgáltatta nekik Jézust eme szavakkal: „*Vegyétek át ti, és feszítsétek meg, mert én nem találok bűnösnek*” — „*Ártatlan vagyok ennek az igaz embernek a véréből. Ám ti lássátok!*”, így kiáltoztak: „*Szálljon ránk és gyermekeinkre az ő vére*” (Mt 27:21; Jn 19:6; Mt 27:24-25)!

Most pedig hallhatták a tanítványok kijelentését, hogy Isten Fia volt a megfeszített. A papok és a főemberek reszkettek. Rábizonyítás és félelem lett úrrá a népen. „*Amikor ezt hallották, mintha szíven találták volna őket, ezt kérdezték Pétertől és a többi apostoltól: »Mit tegyünk, atyámfiai, férfiak?«*” A tanítványok hallgatói között voltak jámbor zsidók, akik őszintén hittek. A szónok beszédét kísérő erő meggyőzte őket a megfeszített Jézus messiási voltáról.

„*Péter így válaszolt: »Térjete meg, és keresztelkedjete meg valamennyien Jézus Krisztus nevében, bűneitek bocsánatára, és megkapjátok a Szentlélek ajándékát. Mert tiétek ez az ígélet és gyermekeiteké, sőt mindazoké is, akik távol vannak, akiket csak elhív magának az Úr, a mi Istenünk.«*”

Péter az Ige által találva érzett emberek elé tárta azt a tényt hogy Krisztust megvetették, mert a papok és a vezetők félrevezették őket; és hogyha továbbra is ez emberektől várják a tanácsot és azt, hogy elismerjék Krisztust, még mielőtt ezt maguk meg mernék tenni, úgy sohasem fogják Őt elfogadni. E befolyásos emberek, bár jámboroknak akartak feltűnni, földi gazdagságra és dicsőségre vágytak. Nem akartak Krisztushoz jönni, hogy világosságot nyerjenek.

[29] Krisztus által a tanítványoknak magyarázott íráshelyek most mennyei megvilágítás hatása alatt a tökéletes igazság teljes fényével álltak előttük. A lepel, mely akadályozta szemüket a megtörtént események kimenetelének meglátásában, most elvétellett, és Krisztus missziójának célja s országának természete teljesen világossá lett előttük. Nagy erővel beszélhettek a Megváltóról, és amikor a megváltási tervet fejtegették a hallgatók előtt, sokan meggyőződtek bűnösségükről. Szakítottak a papok által beléjük oltott hagyományokkal és babonákkal, s elfogadták az Üdvözítő tanításait.

„*Akik pedig hittek a beszédének, megkeresztelkedtek, és azon a napon mintegy háromezer lélek csatlakozott hozzájuk.*”

A zsidó vezetők azt hitték, hogy Krisztus halálával munkája is bejeződött; de ehelyett tanúi voltak a pünkösdi napi csodálatos eseményeknek. Hallották a tanítványokat, amint eddig ismeretlen erővel

és hatalommal felruházva prédikálták Krisztust, s szavaikat jelek és csodák igazolták. Jeruzsálemben, a zsidóság fellegvárában, ezek vallották meg nyíltan hitüket a názáreti Jézusban, mint Messiásban.

A tanítványok csodálkoztak és igen örültek e nagy lelki aratásnak. Nem tekintették e csodás eredményt saját munkájuk erőfeszítésének; felfogták, hogy más munkájába léptek. Már Ádám bukása óta, Krisztus kiválasztott szolgálókra bízta Igéjének magvát, hogy hintsék el azt a szivekben. Földi élete alatt ezt tette ő is állandóan, saját vérevel öntözve azt. A pünkösödni megtérés ennek a magvetésnek volt az eredménye: Krisztus munkájának aratása, tanítása, hatalmának megnyilatkozása.

Csupán az apostolok érvei, bár világosak és meggyőzőek voltak, nem oszlatták volna el az oly sok bizonyítéknak ellenálló előítéletet. De a Szentlélek isteni erővel győzte meg a szíveket. Az apostolok szavai, hogy a dicsőség Urát elutasították és megvetették, a Mindenható éles nyilaként győzték meg az embereket borzalmas bűnükéről.

Krisztus tanításait hallgatva a tanítványok rádöbbenek a Lélek szükségességére. A Lélek tanítása útjain pedig a végső kiképzést kaptak, és elindultak életük munkájára. Többé nem voltak tudatlanok és műveletlenek; nem voltak független egységek csoportjai, sem egymással ellenkező és egymásnak ellentmondó emberek. Többé nem vágytak világi nagyságra. „...egy szívvel, egy lélekkel voltak” (ApCsel 2:46). Krisztus töltötte be gondolataikat, országának előrehaladása volt céljuk. Lelkületük, jellemük hasonlóná vált Mesterükéhez, és az emberek láthatták rajtuk, „...*hogy Jézussal voltak*” (ApCsel 4:13).

Pünkösöd ünnepe a mennyei megvilágítást hozta számukra. Azok az igazságok, melyeket nem tudtak megérteni míg Krisztus velük volt, most feltárultak előttük. Soha nem ismert hittel és bizonyossággal fogadták a Szent Ige tanításait. Többé nem volt részükre hit dolga, hogy Krisztus Isten Fia. Tudták, noha emberi testet öltött, valóban a Messiás volt, és e tapasztalatukat oly határozottan hirdették a világnak, hogy az mindenkit meggyőzött: Isten volt velük.

Jézus nevét biztonsággal ejthették ki; hát nem legjobb barátjuk és idősebb testvérük volt-e? Szoros közösség jött létre Krisztussal, vele tartózkodtak mennyei helyeken. Mily ékes nyelvezettel fejezték ki gondolataikat, amikor bizonyosságot tettek róla! Szívük annyira túláradt messzemenő jóindulattal, hogy képesek voltak akár a vi-

lág végére is elmenni, hogy bizonysgot tegyenek Krisztus erejéről. Teljes szívből vágytak az általa megkezdett munka továbbvitelére. Felismerték a mennyel szembeni tartozásukat és munkájuk felelősségét. A Szentlélek adománya által megerősödve, nagy buzgalommal láttak munkához, hogy a kereszt győzelmet biztosítsák. A Lélek elevenítette meg őket és beszélt általuk. Arcukról Krisztus békéje sugárzott. Eletüket szolgálatának szentelték, egész lényük bizonysgot tett a bennük végbement átalakulásról.

A Lélek adománya

[31]

Amikor Krisztus a Lélek ígérését adta tanítványainak, földi szolgálatának végéhez közeledett. A kereszt árnyékában állt a bűn súlya teljes tudatával, mely rajta mint a bűn hordozóján nyugodott. Mielőtt áldozatul odaadta magát, kioktatta tanítványait a legfontosabb, legtekélyesebb adomány felől, amivel követőit meg kellett ajándékoznia; arról az adományról, amely elérhetővé teszi kegyelme határtalan forrásait. *„Én pedig kérni fogom az Atyát, és másik Pártfogót ad nektek, hogy veletek legyen mindörökké: az igazság Lelkét, akit a világ nem kaphat meg, mert nem látja őt, nem is ismeri; ti azonban ismeritek őt, mert nálatok lakik, sőt bennetek lesz”* (Jn 14:16-17). Az Üdvözítő arra az időre mutatott, amikor a Szentlélek — mint földi képviselője — hatalmas munkát végez. Az évszázadokon át felhalmozódott gonoszságnak a Szentlélek isteni ereje által kellett ellenállni.

Mit eredményezett a Szentlélek pünkösdnap kiárasztása? A feltámadt Üdvözítőről szóló örömhír eljutott a lakott világ legtávolabbi részébe is. Amint a tanítványok a megváltó kegyelem üzenetét hirdették, szívek engedtek ez üzenet erejének. Minden irányból megtért emberek sereglettek a gyülekezetbe. A kiszakadtak újból megtértek. A bűnösök egyesültek a hívőkkel és keresték a nagy értékű gyöngyöt. Az evangélium elkeseredett ellenségeiből néhányan annak védelmezői lettek. A prófécia beteljesedett: *„...olyan lesz közöttük még a botladozó is azon a napon, mint Dávid. Dávid háza pedig előltük jár, mint Isten, mint az Úr angyala”* (Zak 12:8). Minden keresztény az ő testvéreben az isteni szeretet és jóindulat megnyilvánulását látta. Egyetlen cél érvényesült; egyetlen vágy minden mást háttérbe szorított. A hívők Krisztushoz hasonló jellem kinyilatkoztatására és országának építésére törekedtek.

„Az apostolok pedig nagy erővel tettek bizonyosságot az Úr Jézus feltámadásáról, és nagy kegyelem volt mindnyájukon” (ApCsel 4:33). Működésük folytán kiváló férfiak csatlakoztak a gyülekezethez, akik az igazságot elfogadták és életüket arra szentelték, hogy

[32]

másoknak is elvigyék azt a reményt, mely szívüket bekével és örömmel töltötte be. Fenyegetések sem tudtak visszatartani vagy megfélemlíteni őket. Az Úr szólt általuk, és amint egyik helyről a másikra mentek, hirdették az evangéliumot a szegényeknek, és az isteni kegyelem csodái működtek.

Ily hatalmas munkát tud végezni Isten, amikor emberek átadják magukat Lelke irányításának!

A Szentlélek ígérete nem korlátozódik sem korra, sem fajra Krisztus kijelentette, hogy Lelkének isteni befolyása követőivel lesz a világ végezetéig. Pünkösöd napjától a jelen időig el is küldte a Vigasztalót mindazoknak, akik magukat teljesen az Úr szolgálatára szentelték. Mindazokhoz, akik Krisztust elfogadták személyes Megváltójuknak, eljött a Szentlélek mint tanácsadó, megszentelő, vezető és tanú. Minél szorosabb kapcsolatban éltek a hívők Istennel, annál világosabban és erőteljesebben tettek bizonyosságot Megváltójuk szeretetéről és megmentő kegyelméről. Férfiak és nők, akik az üldöztetés és megpróbáltatás hosszú évszázadai alatt a Lélek segítségét nagy mértékben érezték életükben, jelként és csodaként álltak a világban. Angyalok és emberek előtt bizonyították a megváltó szeretet átforgató hatalmát.

Akik pünkösdkor erőt nyertek a magasságból, nem mentesültek a további kísértésektől és próbáktól. Amint bizonyosságot tettek az igazságról és jogosságról, a minden igazság ellensége ismételten támadta őket, hogy megfossa keresztényi tapasztalataiktól. Kénytelenek voltak istenadta erejükkel küzdeni, hogy elérjék az érett férfiúságot a Jézus Krisztusban. Naponta könyörögtek újabb kegyelemért, hogy mind közelebb és közelebb jussanak a tökéletességhez. A Szentlélek irányítása alatt meg a leggyengébbek is Istenben gyakorolt hitük által megtanulták a rájuk bízott erőt tökéletesíteni, hogy szentté, tisztává és nemessé legyenek. Amint alázatosan engedelmeskedtek a Szentlélek átalakító befolyásának, részt kaptak az istenség teljességéből és átforgatódtak Isten képmására.

Az idők múlása nem változtatott Krisztus búcsúígéretén, hogy elküldi a Szentlelket, mint képviselőjét. Nem az Isten részéről van a visszatartás, amiért kegyelmének gazdagsága nem árad a föld felé az emberekre. Hogy ígéretének teljesevése nem észlelhető úgy, ahogyan lehetne, ez azért van mert az ígéretet nem értékelik, ahogy kellene. Ha mindenki készséges volna, elnyerhetné a Szentlelket.

Ahol alig gondolnak a Szentlélek szükségességére, ott lelki szárazság észlelhető, lelki hanyatlás és halál latható. Ahol jelentéktelen dolgok kötik le a figyelmet, ott hiányzik az isteni erő, amely az egyház növekedéséhez és boldogulásához szükséges, ami minden más áldást maga után von, és amit a Menny végtelen bőségben kész reánk árasztani.

Mivel általa erőt nyerünk, miért nem éhezünk és szomjúhozunk a Lélek ajándékát? Miért nem beszélünk róla, miért nem imádkozunk érte és miért nem prédikálunk erről? Az Úr készségesebben adja Szentlelkét azoknak, akik neki szolgálnak, mint ahogy a szülők adják jó ajándékaikat gyermekeiknek. Minden munkás naponta könyörögjön Istenhez a Lélek keresztségéért! A keresztény munkások gyűljenek össze, kérjenek különleges segítséget és mennyei bölcseséget a helyes tervezésre és annak bölcs végrehajtására. Különösen azért imádkozzanak, hogy választott követeit Isten a misszióterületeken Lelke gazdag mértékével keresztelje meg. A Lélek jelenléte Isten munkásainak oly erőt ad az igazság hirdetéséhez, amelyet a világ minden tisztelete és dicsősége sem adhat.

Bárhol legyen is az Istennek szentelt munkás, a Szentlélek vele van. A tanítványokhoz intézett szavak nekünk is szólnak. A Vigasztaló éppúgy a miénk, ahogy az övék. A Lélek adja azt az erőt, mely fenntartja a harcoló és küzdő lelket minden nehézségben, a világ gyűlölete vagy saját hibáinak és tévedéseinek felismerése közepette. Bánatban és szenvedésben, amikor a kilátások sötétnek és a jövő zavarosnak látszik, elhagyatottnak és gyámoltalannak érezzük magunkat, épp ez az az idő, amikor a Szentlélek hitben elmondott imáinkra megvigasztalja szívünket.

Az nem a kereszténység döntő bizonyítéka, ha valakiben rendkívüli körülményekben elragadtatás nyilatkozik meg. A megszentelődés nem elragadtatás; az az akarat teljes átadása Istennek; élünk Isten minden igéjével, amely szájából származik; tesszük mennyei Atyánk akaratát; benne bízunk a sötét és a verőfényes napok kísértéseiben: hitben járunk és nem látásban; feltétlen bizalommal támaszkodunk Istenre, megnyugodva szeretetében.

Számunkra lényegtelen, hogy pontosan meghatározzuk, ki a Szentlélek. Krisztus azt mondja, hogy a Pártfogó „...az igazság Lelke, aki az Atyától származik”. A Szentlelket illetően világosan [34]

kijelenti, hogy az embereket igazságra elvezető munkájában „...nem önmagától szól...” (Jn 15:26; 16:13).

A Szentlélek természete titok. Emberek nem tudják megmagyarázni, mert Isten nem nyilatkozta ki nekik. Az embereknek elképesztő meglátásai összehozhatnák az Írásokból részeket és emberileg értelmezhetik azokat, de e nézetek elfogadása nem erősíti az egyházat. Az emberi értelem számára túl mély titkokat illetően hallgatni arany.

A Szentlélek szolgálatát Krisztus pontosan meghatározta: „*És amikor eljön, leleplezi a világ előtt, hogy mi a bűn, mi az igazság és mi az ítélet*” (Jn 16:8). A Szentlélek meggyőz a bűnről. Ha a bűnös válaszol a Lélek serkentő befolyására megtérésre jut és felismeri az isteni követelmények iránti engedelmesség fontosságát.

A megtérő bűnösnek, aki éhezi és szomjúhozza az igazságot a Szentlélek kinyilatkoztatja Isten Baranyát aki hordozza a világ bűneit. „...*az enyémből merít, és azt jelenti ki nektek*” — mondta Krisztus. „...*ő tanít majd meg titeket mindenre és eszetekbe juttat mindent, amit én mondtam nektek*” (Jn 16:14; 14:26).

A Lelket Isten megújító erőként adta, hogy eredményessé tegye a Megváltó halála által szerzett üdvösséget. A Lélek állandóan igyekszik a megkísértett embert a kereszten történt áldozathoz vonzani, mely feltárja a világnak Isten szeretetét és a megtért leleknek kitarja az Írás drága javait.

A Szentlélek meggyőz a bűnről, a szentség színvonalát tarja az értelem elé, elvon a földi dolgok szeretetétől és betölti a lelket a szentség utáni vágygal. „*Amikor azonban eljön ő, az igazság Lelke, elvezet titeket a teljes igazságra*” (Jn 16:13) — jelentette ki az Üdvözítő. Ha az emberek hajlandók az átalakulásra az az egész lényük megszentelődését eredményezi. A Szentlélek az Isten dolgait végzi, és azt a lélekbe vési. Hatalma által oly világossá teszi az élet útját hogy senki sem téved el.

Kezdetől fogva Isten, Lelke segítségével, emberi eszközök által munkálkodott, hogy szándékát megvalósítsa a bukott emberiség érdekében. Ez nyilvánult meg a pátriárkák életében. Mózes idejében a pusztai gyülekezetnek jóságos Lelkét adta, hogy értelmesek legyenek (Neh 9:20). Az apostolok napjaiban is hatalmasan munkálkodott egyházáért a Szentlélek tevékenysége által. Ugyanaz az erő, amely fenntartotta a pátriárkákat, amely Kálebnek és Józsué-

nak hitet és bátorságot adott, és amely az apostoli egyház munkáját hatékonyá tette. Isten hűséges gyermekeit minden ezt követő időben támogatta. A Szentlélek ereje által a sötét korban a valdensek segítettek előkészíteni a reformációt. Ugyanez az erő tette sikeressé azon nemes férfiak és nők erőfeszítéseit, akik a mai misszió útját egyengették, és azt, hogy a Bibliát valamennyi nemzet nyelvére és nyelvjárására lefordítják.

Isten ma is egyházát használja fel szándékának kinyilatkoztatására e földön. A kereszt hírnökei ma varosról városra, országról országra járnak és előkészítik Krisztus második adventjének útját. Isten törvényének színvonalát magasra emelik. A Mindenható Lelke készíti a sziveket, és mindazok, akik befolyásának engednek, Istennek és igazságának tanúivá lesznek. Odaszánt életű férfiak és nők sok helyütt közlik másokkal azt a világosságot, ami nyilvánvalóvá lett előttük a Krisztus általi megváltás útján. És amint engedik, hogy fényük úgy ragyogjon, mint azoknak, akik pünkösöd napján Lélekkel keresztkedtek meg, egyre többet kapnak a Lélek erejéből. Így a földet beragyogja Isten dicsősége.

Egyesek ahelyett, hogy bölcsen kihasználnák a jelen alkalmait, tétlenül várják a lelki felüdülés rendkívüli idejét, mely nagymértékben növelné mások felvilágosítására szolgáló képességüket. Elhanyagolják a jelen kötelességét és kiváltságát, fényük elhomályosul, miközben előre örülnek az időnek, amikor minden fáradság nélkül alkalmassá lesznek a rendkívüli áldás fogadására, mely átformálja és szolgálatra alkalmassá teszi őket.

A végidőben, amikor Isten műve a földön befejeződik, a megszentelt hívők komoly erőfeszítéseit a Szentlélek vezetése alatt az isteni kegyelem rendkívüli jelei kísérik. A korai és késői eső képében, mely keleten a magvetés illetve az aratás időszakában hullott a földre, Isten egyháza számára a héber próféták a lelki kegyelem rendkívüli mértékű adományozását jövendölték. A Lélek kiárasztása az apostolok napjaiban a korai eső kezdete volt, dicső eredményekkel. A Lélek jelenléte az igaz egyházban az idők végezetéig érezhető lesz.

De a föld aratásának befejezéséhez a lelki kegyelem különleges adományát ígérte meg Isten. Ez előkészíti az egyházat az Ember Fiának jövetelére. A Lélek eme kiárasztása hasonló a késői eső hullásához, és ezért az erőttöbbletért könyörögjenek a keresztények

[36]

az aratás Urához „...a tavaszi eső idején! Az Úr alkot viharfelhőket, ő ad záporosót...”; „...megadta nektek a szükséges esőt, záport hullat rátok ősszel és tavasszal...” (Zak 10:1; Jóel 2 23).

De amíg Isten mai egyháza tagjainak nincs élő kapcsolatuk a lelki gondoskodás forrásával, addig nincsenek készek az aratás idejére. Ha lámpásaikat nem tartották tisztán és égve, a rendkívüli szükség idején nem részesülnek a kegyelem nagyobb mértékében.

Csak azoknak lesz megfelelő erejük ezt az erőt napi szükségletükre és képességükre használni, akik állandóan részesülnek a kegyelem friss pótlásában. Ahelyett, hogy bizonyos eljövendő időre várnának, amikor csodálatos módon a lelki erő különös adományát kapnak lélekmentés céljából, naponta átadják magukat Istennek, hogy használható edényévé váljanak. A hatáskörükben levő szolgálati alkalmakat naponta kihasználják. Naponta bizonyosságot tesznek a Mesterről bárhol is legyenek, akár az otthon szerény munkakörében vagy a hasznos tevékenység nyílt területén.

A megszentelt munkásnak csodálatos vigasz az a tudat, hogy földi életében még Krisztus is naponként kérte Atyjától a szükséges kegyelmet, és csak az Atyával töltött bensőséges kapcsolat után ment másokat erősíteni és áldani. Íme, Isten Fia leborul imában Atyja előtt! Bar Isten Fia, mégis imával erősíti hitét és mennyei kapcsolat által merít erőt, hogy ellenállhasson a gonosznak, és szolgáljon az emberek szükségleteinek. Mint az emberiség idősebb testvére, ismeri azok szükségletét, akik gyengeségükkel körülvéve a bűn és kísértés világában élnek, mégis az Ő szolgálatára vágynak. Tudja, hogy azok a követek, akiket alkalmasnak talált a küldetésre, gyenge, tévelygő emberek, de isteni segítséget ígér azoknak, akik teljesen átadják magukat szolgálatára. Példája biztosíték arra, hogy a hitben Istenhez küldött komoly és állhatatos könyörgés — mely Istentől való teljes függőségre és munkájára történő feltétel nélküli oda-szentelődésre vezet — az embernek a bűn elleni küzdelemben a Szentlélek segítségét hozza.

[37] Isten előkészít minden munkást, aki Krisztus példáját követi, hogy befogadja és felhasználja azt az erőt, melyet Isten megígért egyházának a föld aratásának megérlelésére. Ha az evangélium hírnökei napról napra az Úr előtt térdelnek és megújítják átadási fogadalmukat, Lelkének jelenlétét adja nekik, annak megelevenítő és megszentelő erejével. Amint napi kötelességüket végzik, a Lélek

láthatatlan hírnökei képessé teszik őket, hogy „*Isten munkatársai*” legyenek.

[38]

A templom kapujában

(Az apostolok cselekedetei 3; 4 1-31)

Krisztus tanítványai tudatában voltak tehetetlenségüknek, ezért alázatos imában gyengességüket az Ő erejével, tudatlanságukat bölcsességével, méltatlanságukat igazságosságával és szegénységüket felmérhetetlen gazdagságával kapcsolták össze így megerősödve és felvértezve haladtak előre a Mester szolgálatában.

Nem sokkal a Szentlélek kiárasztása és közvetlenül egy komoly imaóra után Péter és János felmentek a templomba, az imádkozás idejére. Az Ékes-kapunál egy negyvenéves nyomorékot láttak ülni, kinek születésétől kezdve szenvedés volt az élete. E szerencsétlen férfi — gyógyulása reményében — régóta kívánta látni Jézust, de majdnem tehetetlen volt, és messze esett a Nagy Orvos működési területétől. Könyörgésére végül néhány barátja elvitte a templom kapujához, de megérkezésekor megtudta, hogy akire reményét építette, azt kegyetlen módon megölték.

Csalódása részvétet keltett azokban, akik tudták, mennyire vágyott arra, hogy Jézus meggyógyítsa őt. Naponta a templom elé vitték, hogy az arra menők csekély adománya enyhítse ínséget. Amikor Péter és János elhaladt előtte, tőlük is alamizsnát kért. A tanítványok részvéttel néztek rá és Péter így szólt: *„Nézz ránk! Ő felnézett rájuk, remélve, hogy kap tőlük valamit. Péter ekkor így szólt hozzá: Ezüstöm és aranyam nincsen...”* Amikor Péter bevallotta szegénységét, a nyomorék arckifejezése csalódott lett, de reményteljessé vált, amikor az apostol folytatta: *„...de amim van, azt adom neked: a názáreti Jézus Krisztus nevében, kelj fel, és járj!”*

„És jobb kezénél fogva felemelte, annak pedig azonnal megerősödött a lába és a bokája, felugrott, talpra állt, és járt. Bement velük a templomba is, járkált, ugrándozott és dicsérte az Istent. Látta őt az egész nép, amint járkál, és dicséri az Istent. Felismerték, hogy ő az, aki alamizsnáért szokott ülni a templom Ékes-kapujában. És félelemmel telve csodálkoztak azon, ami vele történt.

[39]

Mivel ez az ember feltartóztatta Pétert és Jánost, az egész nép

megdöbbenve futott össze hozzájuk a Salamon csarnokába.” Csodálkoztak azon, hogy a tanítványok is olyan csodákat tesznek, amilyeneket Jézus tett. Íme, ez az ember negyven év óta tehetetlen nyomorék, most örül és teljes épségben, fájdalomtól mentesen használja végtagjait, Jézusban hisz és boldog.

Mikor a tanítványok az elképedt embereket látták, Péter azt kérdezte: *„Izraelita férfiak, mit csodálkoztok ezen? Mit néztek úgy ránk, mintha saját erőnkkel vagy kegyességünkkel értük volna el, hogy ő járjon?”* Biztosította őket, hogy a gyógyítás a názáreti Jézus neve és érdeme által történt, akit Isten feltámasztott halottaiból. *„Az ő nevébe vetett hitért erősítette meg az ő neve ezt az embert, akit itt láttok és ismertek, és a tőle való hit adta vissza neki a teljes egészségét mindnyájatok szeme láttára.”*

Az apostolok nyíltan beszéltek a zsidók nagy bűnéről, hogy elvetették és megölték az Élet Fejedelmét, de vigyáztak, hogy hallgatóikat kétségbeesésbe ne kergessék. *„De ti a Szentet és Igazat megtagadtátok, és azt kértétek, hogy egy gyilkost bocsásson szabadon a kedvetekért, az élet fejedelmét pedig megöltétek. Az Isten azonban feltámasztotta őt a halálból, aminek mi tanúi vagyunk. ...Most már tudom, atyámfiai, hogy tudatlanságból cselekedtetek, mint a ti előljáróitok is. De amit az Isten előre megmondott minden prófétája által, hogy az ő Krisztusa szenvedni fog, azt teljesítette be így.”* Kijelentette, a Szentlélek bűnbánatra és megtérésre hív, és meggyőzte őket, hogy nincs más reményük az üdvösségre, hanem csak annak kegyelme, akit ők megfeszítettek. Csak a belé vetett hit által kaphatnak bűneikre bocsánatot.

„Tartsatok tehát bűnbánatot, és térjete meg, hogy eltöröltesse nek a ti bűneitek — kiáltotta —, hogy eljőjön az Úrtól a felüdülés ideje... Ti vagytok a fiai ezeknek a prófétáknak és annak a szövetségnek, amelyet Isten atyáinkkal kötött, amikor így szólt Ábrahámhoz: És a te magodban áldatik meg a föld minden nemzetsége. Isten elsősorban nektek támasztotta fel és küldte el szolgáját, aki megáld titeket azzal, hogy mindenkit megtérít a maga gonoszságából.”

Így prédikálták az apostolok Krisztus feltámadását. A hallgatóság közül sokan vártak erre a bizonyágtételre, és amikor hallották, hittek. Emlékeztek a szavakra, amiket Krisztus mondott, és csatlakoztak azokhoz, akik elfogadták az evangéliumot. Az Üdvözítő által vetett mag kikelt és gyümölcsöt termett.

Míg a tanítványok a néphez beszéltek, „...*eléjük álltak a papok, a templomőrség parancsnoka és a szadduceusok; bosszankodtak ugyanis azon, hogy tanítják a népet, és azt hirdetik, hogy Jézus által van feltámadás a halálból*”.

Krisztus feltámadása után a papok azt a hazug hírt terjesztették mindenfelé, hogy mialatt a római őrök aludtak, Jézus holttestét tanítványai elrabolták. Érthető, hogy nem tetszett nekik, amikor hallották, hogy Péter és János annak feltámadását prédikálják, akit ők megölték. Különösen a szadduceusokat nyugtalanította ez. Érezték, hogy legkedveltebb tantételük van veszélyben és hírnevük forog kockán.

Az új hithez tértek száma rohamosan növekedett. A farizeusok és szadduceusok egyetértettek abban, hogy ha eltűrik ez új tanítók akadálytalan működését, befolyásukat nagyobb veszély fenyegeti, mint amikor Jézus a földön járt. Ezért a templom felügyelője néhány szadduceus segítségével őrizetbe vette Pétert és Jánost, börtönbe vetette őket, mivel kihallgatásukhoz már késő volt.

A tanítványok ellenségei nem zárkózhattak el attól az igazságtól, hogy Krisztus feltámadt halottaiból. A bizonyíték sokkal világosabb volt, semhogy abban kételkedni lehetett volna. Mindazáltal megkegyelmitették szívüket, és a Krisztus keresztre feszítésével elkövetett rettenetes bűnük megbánását visszautasították. A zsidó főemberek számos bizonyítékát kapták annak, hogy az apostolok isteni sugallat alatt beszélnek és cselekednek, de erősen ellenálltak az igazság üzenetének. Krisztus nem úgy jelent meg, ahogyan ők várták, és bár időnként meggyőződtek arról, hogy Isten Fia volt meggyőződésüket elfojtották, és megfeszítették őt. Isten kegyelme további bizonyítékokat adott nekik: és most újabb alkalmat kaptak a megtérésre. Elküldte a tanítványokat, hogy mondják meg nekik, az Élet Fejedelmét ölték meg; s e borzalmas vádban ismételten töredelemre hívta őket. Önigazultságukban azonban biztonságban érezték magukat. E zsidó tanítók visszautasították annak bevallását, hogy e férfiakat — akik őket Krisztus keresztre feszítésével vádolják — a Szentlélek vezeti.

[41] Mivel elkötelezték magukat arra, hogy Krisztussal szembehelyezkednek, az ellenállás minden tette a papok számára újabb indíték lett a megkezdett irány folytatására. Önfejűségük mindinkább meghatározóvá lett. Nem mintha nem tudtak volna ezzel felhagyni; tudtak volna de nem akartak. Nemcsak azért veszítették el üdvösségüket

mert bűnösök és halálra érdemesek voltak, nemcsak azért, mert Isten Fiat megölték, hanem mert tudatosan ellenállottak az Istennek. Újra és újra elvetették a világosságot, és elnyomták magukban a Lélek meggyőző hangját. Az engedetlenség fiait irányító befolyás munkálkodott bennük, és azoknak a férfiaknak a sértegetésére vezette őket, akiken keresztül Isten munkálkodott. Lázadásuk gonoszsága erősödött minden olyan tettel, ami kifejezte ellenállásukat Isten, valamint a szolgálóinak adott üzenettel szemben. A megbánás visszautasításával a zsidó vezetők mindennap újra folytatták lázadásukat, előkészítve annak aratását, amit vetettek.

Isten haragja nem csupán az elkövetett bűn miatt szakad a megátalkodott bűnösre, hanem azért is, mert a megtérésre hívó szóval és a neki adott világossággal dacolva továbbra is ellenáll, és folytatja a múlt bűneit. Ha a zsidó vezetők engedtek volna a Szentlélek meggyőző erejének, bocsánatot kaptak volna; de ők elhatározták, hogy nem hódolnak meg előtte. Hasonlóképpen, a bűnöst sem tudja befolyásolni a Szentlélek, ha ellenállását folytatja.

A nyomorék meggyógyítása utáni napon Annás és Kajafás, a templom többi méltóságával együtt összeült a kihallgatásra és maguk elé vezették a foglyokat. Ugyanebben a teremben, részben ugyanezen férfiak előtt Péter szégyenletesen megtagadta Urát. Ez eszébe jutott, amikor kihallgatásra megjelent. Most alkalma nyílt arra, hogy gyávaságát jóvátegye.

A jelenlevők, akik emlékeztek Péter viselkedésére Mestere kihallgatásakor, azt hitték, hogy fogház és halálos ítélet fenyegetésével megfélemlíthetik. De az a Péter, aki Krisztust a legválságosabb órában megtagadta, lobbanékony és magabiztos volt. Egészen más volt ez a Péter, akit most a főtanács elé hoztak kihallgatásra. Tagadása után megtért. Nem volt már büszke és dicsekvő, hanem szerény és önmagával szemben bizalmatlan. Telve volt Szentlélekkel, és ez erő segítségével elhatározta, hogy jóváteszi a hitehagyás szégyenfoltját annak a névnek a tisztelete által, melyet egyszer megtagadott.

A papok és a főemberek kerülték Jézus keresztre feszítésének és feltámadásának említését. Most azonban, céljaik elérése végett kénytelenek voltak a vádlottakat megkérdezni, mi módon gyógyították meg a tehetetlen, beteg embert. „*Milyen hatalommal, vagy kinek a nevében tettétek ti ezt?*” — kérdezték.

[42]

Szent bátorsággal és a Lélek erejével Péter kijelentette: *„Népiünk vezetői, Izráel vénei! Ha minket ma egy beteg emberen gyakorolt jótett felől vallattok, hogy mitől gyógyult meg, vegyétek tudomásul valamennyien, Izráel egész népével együtt, hogy a názáreti Jézus Krisztus neve által, akit ti megfeszítettetek, akit Isten feltámasztott a halálból: ő általa áll ez előttetek egészségesen. Ez lett a sarokkő, amelyet ti, az építők, megvetettetek, és nincsen üdvösség senki másban, mert nem is adatott az embereknek az ég alatt más név, amely által üdvözülhetnének.”*

Ettől a bátor védekezéstől a zsidó vezetők megdöbbenek. Azt gondolták, hogy a tanítványokon félelem és zavar lesz úrra, ha a főtanács elé kerülnek. Ehelyett azonban ezek a tanúk úgy beszéltek, ahogy Krisztus beszélt; ugyanolyan meggyőző erővel, mint Ő, s ez az ellenfelet elhallgattatta. Péter hangja semmi félelmet sem árult el, amikor ezt mondta Krisztusról: *„Ez lett a sarokkő, amelyet ti, az építők, megvetettetek.”*

Péter itt a papok által jól ismert szólásmondást használta. A próféták beszéltek a megvetett kőről, és Krisztus maga is mondta egyszer a papoknak és a véneknek: *„Sohasem olvastátok az írásokban: Az a kő, amelyet az építők megvetettek, az lett a sarokkő, az Úrtól lett ez, és csodálatos a mi szemünkben. Ezért mondom nektek, hogy elvetetik tőletek az Isten országa, és olyan népnek adatik, amely megtermi annak gyümölcsét. És aki erre a köre esik, összezúzza magát, akire pedig ez a kő ráesik, azt szétmorzsolja.”* (Mt 21:42-44).

Amikor a papok az apostolok bátor szavait hallották, *„...felismerték őket, hogy Jézussal voltak”*.

Az apostolok Krisztusnak a hegyen történt megdicsőüléséről azt írták, hogy e csodálatos esemény végén *„...senkit sem láttak, csak Jézust egyedül”* (Mt 17:8). *„Jézust egyedül”* — ezek a szavak tartalmazzák annak az életnek és erőnek a titkát, mely az ősegyház történetét jellemzi. Amikor a tanítványok először hallották Jézus szavát, érezték, szükségük van rá. Keresték, megtalálták és követték Őt. Vele voltak a templomban, az asztalnál, a hegyoldalon, a mezőn. Tanítványként voltak a Tanítóval és naponta kaptak Tőle az örök igazság leckéit.

[43]

A Megváltó mennybemenetele után az isteni jelenlét tudata a szeretet és világosság teljességével volt velük. Személyes jelenlét volt ez Jézus, a Megváltó, aki velük járt, velük beszélt és imádko-

zott, aki reményt és vigaszt öntött szívükbe, ajkán a béke üzenetével vitetett tőlük a mennybe. Amint az angyalok serege fogadta őt, e szavakat hallották: „*íme, én veletek vagyok minden napon a világ végezetéig*” (Mt 28:20). Emberi alakban szállt fel a mennybe. Tudták, hogy Isten trónja előtt áll, mégis barátjuk és Megváltójuk; részvéte irántuk változatlan; örökre azonosult a szenvedő emberiséggel. Tudták, hogy megsebzett kezeire és lábaira mutatva bemutatta Isten előtt vérének érdemeit emlékeztetőként arra az árra, melyet lefizetett megváltottaiért. Ez a gondolat erősítette őket, hogy elszenvedjék a szégyent érette. Egységük vele most erősebb, mint amikor személyesen velük volt. A bennük lakozó Krisztus világossága, szeretete és ereje rajtuk keresztül áradt szét úgy, hogy ezt az emberek észrevették és csodálták.

Peter védekezésül mondott szavaira Krisztus a maga pecsétjét helyezte. A tanítványok oldala mellett ott állt szavahihető tanuként a csodálatosan meggyógyult férfi. Nyomatékot adott Péter szavainak annak a jelenléte, aki néhány órával előbb még tehetetlen nyomorék volt, most pedig visszanyert egészséggel áll ott. A papok és főemberek hallgattak. Képtelenek voltak megcáfolni Péter állítását; azonban elhatároztak, hogy véget vetnek a tanítványok tevékenységének.

Krisztus csodatételeinek koronája — Lázár feltámasztása — megerősítette a papok elhatározását, hogy megszabadítják a világot Jézustól és csodálatos működésétől, mely rohamosan tönkreteszi a népre gyakorolt befolyásukat. Megfeszítették, de íme itt a meggyőző bizonyíték, hogy sem a nevében történő csodatételeknek, sem az általa tanított igazságok hirdetésének nem vetettek véget. Jeruzsálem máris lázba hozta a béna ember meggyógyítása és az apostolok prédikációja.

Zavaruk eltitkolására, hogy maguk között tanácskozzanak, a papok és a főemberek elrendelték az apostolok elvezettetését. Abban egyetértettek, hogy hiábavaló tagadni a beteg meggyógyítását. Szívesen leplezték volna ezt a csodát valami hazugsággal, de lehetetlen volt, miután fényes nappal történt nagy tömeg jelenlétében és már ezrek szereztek róla tudomást. Úgy gondolták, az apostolok működését le kell állítani, hogy Jézus követői ne szaporodjanak. Hiszen kegyvesztetté válnának, ha őket találnák bűnösnek Isten Fia megölésében.

Annak ellenére, hogy a tanítványokat a legszívesebben megsemmisítették volna, még sem mertek többet tenni a papok, minthogy a legszigorúbb büntetéssel fenyegették meg őket, ha továbbra is prédikálnak és munkálkodnak Jézus nevében. Ismét behívták őket a főtanács elé és megparancsolták nekik, hogy ne beszéljenek, se ne tanítsanak Jézus nevében. De Peter és János így felelt: *„Igaz dolog-e az Isten szemében, hogy inkább rátok hallgassunk, mint Istenre; ítéljétek meg magatok; mert nem tehetjük, hogy ne mondjuk el azt, amit láttunk és hallottunk.”*

Szívesen megbüntették volna a papok e férfiakat szent hivatásuk iránti tántoríthatatlan hűségükért, de féltek *„...a nép miatt, mivel mindenki dicsőítette az Istent a történetekért”*. Így ismételt fenyegetéssel és rendreutasítással szabadon engedték őket.

Mialatt Peter és János fogoly volt, a többi tanítvány — ismerve a zsidók gyűlöletét — szüntelenül imádkozott értük, nehogy megismétlődjék a Krisztus megölésénél gyakorolt kegyetlenség. Mihelyt az apostolok kiszabadultak, azonnal felkeresték a tanítványokat és közölték a vizsgálat eredményét. Nagy volt a hívők öröme. *„Egy szívvel és egy lélekkel felemelték hangjukat az Istenhez és így szóltak: »Urunk, te teremtetted az eget és a földet, a tengert és mindent, ami bennük van, te mondtad atyánknak, a te szolgádnak, Dávidnak szájával a Szentlélek által:*

Miért zúdultak fel a pogányok, és a nemzetek miért terveznek hibavalóságot? Felkeltek a föld királyai, és a fejedelmek megegyeztek az Úr ellen és az ő Felkentje ellen.

Mert a te szent Szolgád, Jézus ellen, akit felkentél, valóban megegyezett Heródes és Poncius Pilátus ebben a városban a pogányokkal és Izráel népével, hogy végrehajtsák mindazt, amiről kezed és akarated előre elrendelte, hogy megtörténjék.

Most pedig, Urunk, tekints az ő fenyegetéseikre, és add meg szolgálóidnak, hogy teljes bátorsággal hirdessék igédet; te pedig nyújtsd ki a kezedet gyógyításra, hogy jelek és csodák történjenek a te szent Szolgád, Jézus neve által.«”

[45] A tanítványok azért imádkoztak, hogy nagyobb erőben részesüljenek szolgálatuk munkájához, mert látták, hogy ugyanazzal az eltökélt ellenállással találkoznak, mint amelyet Krisztus tapasztalt a földön. Míg egyesített imájuk hitben felszállt a mennybe, megjött a felelet. Az a hely, ahol összegyűltek, megmozdult, és ismét megtel-

tek Szentlélekkel. Szívük megtelt bátorsággal, és ismét kimentek, hogy Isten szavát hirdessék Jeruzsálemben. „Az apostolok pedig nagy erővel tettek bizonyosságot az Úr Jézus feltámadásáról...”, és Isten csodálatosan megáldotta fáradozásait.

A tanítványok, akik oly bátran álltak ki az alapelvekért, arra a parancsra, „hogy többé ne szóljanak Jézus nevében”, válaszképpen kijelentették: „Igaz dolog-e az Isten szemében, hogy inkább rátok hallgassunk, mint Istenre...?” Ugyanezt az alapelvet igyekeztek az evangélium követői a reformáció ideje alatt is megvalósítani. Míddőn a német fejedelmek Speierben, 1529-ben a birodalmi gyűlésre összegyűltek, előterjesztették a császár rendeletét, mely korlátozta a vallásszabadságot és megtiltotta a reformációs tanok hirdetését. Úgy látszott, mintha a világ reménye megsemmisülne. Vajon elfogadják-e a hercegek a rendeletet? Vajon a sötétségben élő nagy sokaság ki legyen rekesztve az evangélium világosságából? A világ számára hatalmas kérdés forgott kockán. Azok, akik elfogadták a reformált hitet, összegyűltek és egyhangúan elhatározták: „Visszautasítjuk e rendeletet. Lelkiismeret dolgában a többségnek nincs hatalma” (Merle d'Aubigné: „A reformáció története” 13. könyv, 5. fejezet).

Ezeket az alapelveket napjainkban is szilárdan meg kell tartani. Az igazság és a vallásszabadság zászlaját, melyet az evangéliumi egyház megalapítói és Isten tanúi a letűnt évszázadok alatt magasra tartottak, ebben az utolsó küzdelemben Isten a mi kezünkre bízta. E nagy adományért a felelősséget azoknak a vállára helyezte, akiket Igéjének ismeretével áldott meg. Ezt az Igét a legnagyobb tekintélyként fogadjuk el. Isteni intézkedésnek kell elismernünk az emberi kormányzatot, az iránta való engedelmisség a törvényes határon belül szent kötelességünk. De ha követelményei ütköznek Isten követelményeivel, akkor Istennek kell inkább engedelmeskednünk, mintsem az embernek. Isten szavát minden emberi törvényhozás felettinek kell elismernünk. Az „így szól az Úr” nem állhat mögötte annak, hogy „így szól az egyház”, vagy „így szól az állam”. Krisztus

[46]

koronájának a földi uralkodók koronái fölött kell ragyognia. Nem kívánják tőlünk, hogy a hatalmasságokkal dacoljunk. Mérlegeljük gondosan a kimondott vagy írott szavakat, hogy elkerüljünk mindent, ami azt a látszatot keltené, hogy szembeszállunk a törvénnyel és a fennálló renddel! Ne tegyünk és ne mondjunk semmi olyat, ami fölöslegesen elzárhatja előttünk az utat! Járjunk Krisz-

tus nevében és képviseljük a reánk bízott igazságokat! Ha emberek megtiltanák e munkánkat, mondjuk azt amit az apostolok mondtak: *„Igaz dolog-e az Isten szemében, hogy inkább rátok hallgassunk, mint Istenre; ítéljétek meg magatok; mert nem tehetjük, hogy ne mondjuk el azt, amit láttunk és hallottunk.”*

Óvás a képmutatástól

[47]

(Az apostolok cselekedetei 4:32-5:11)

Midőn a tanítványok Jeruzsálemben hirdették az evangélium igazságait, Isten igazolta szavaikat és sokan hívőkké lettek. A hívők nagytöbbségét a zsidók vakbuzgósága és fanatizmusa nagyon hamar elszakította családjától és baráti körétől, ezért szükségessé vált az elhelyezésükről, táplálásukról való gondoskodás.

A feljegyzés kijelenti: „*Nem volt közöttük egyetlen szűkölködő sem*”, és azután elmondja, hogyan segítettek a szükségbe jutottakon. Azok a hívők, akiknek pénzüik és vagyonuk volt, jókedvűen áldozták oda az ínségesek megsegítésére. Házukat vagy földjüket eladták, a pénzt elhozták „...és letették az apostolok lába elé, azután szétosztották mindenkinek úgy, ahogyan szüksége volt rá”.

A hívők e nagylelkűsége a Szentlélek kitöltésének volt az eredménye. Aki elfogadta az evangéliumot, „...szívében és lelkében egy volt”. Egyetlen közös érdek uralta őket: a rájuk bízott misszió sikere. A haszonlesésnek nem volt helye életükben. Testvéreik és a magukévá tett ügy iránti szeretetük nagyobb volt a pénz és a vagyon szereteténél. Munkájuk bizonyította, hogy az ember lelkét többre becsülték a földi jólétnél.

Ez így lesz mindig, valahányszor Isten Lelke birtokba veszi az életet. Akiknek szívét Krisztus szeretete tölti be, híven követik annak példáját, aki érettünk szegénnyé lett, hogy az Ő szegénysége által gazdagok legyünk. Az Isten kezéből nyert minden adományt — pénzt, időt, befolyást — az evangélium előrehaladásának eszközeként értékelnek. Így volt ez az ősegyházban. És ha a ma egyházában az lesz látható, hogy a Lélek erejével a tagok a világ dolgaitól elfordulnak, és készek áldozatot hozni abból a célból, hogy embertársaik hallhassák az evangéliumot, a hirdetett igazságok hatalmas befolyást árasztanak a hallgatókra.

A hívők önzetlen jótékonyságával szemben éles ellentét volt Anániás és Szafira magatartása, kiknek tapasztalatát ihletett toll írta le, sötét foltként az ősegyház történetében. Ezek az állítólagos tanít-

[48]

ványok a többiekkel együtt abban a kiváltságban részesültek, hogy az evangéliumot az apostoloktól hallották. A többi hívővel együtt jelen voltak, amikor az apostolok imája után „...megrendült az a hely, ahol együtt voltak, megteltek mindnyájan Szentlélekkel...”. Szilárd meggyőződés nyugodott az összes jelenlevőn, és Isten Lelkének közvetlen befolyása alatt Anániás és Szafira megfogadták, hogy bizonyos birtokuk eladásának árát az Úrnak adják.

Később Anániás és Szafira megszorították a Szentlelket, mert engedtek a kapzsiságnak. Ígéretüket megbánták és csakhamar elszlolt annak az áldásnak éltető befolyása, mely szívüket hő vágygal töltötte el, hogy Krisztus ügyéért nagy dolgot tegyenek. Úgy érezték, elhamarkodták ezt, és elhatározásukat meg kellene gondolniuk. Megbeszélték e dolgot és eldöntötték, nem teljesítik fogadalmukat. Miután látták, hogy a hívők nagyra becsülték azokat, akik szegényebb testvéreik szükségleteinek kielégítésére megváltak vagyonuktól, és szégyelltek testvéreik tudomására hozni, hogy önző lelkük sajnálja azt, amit ünnepélyesen felajánlottak Istennek, szándékosan elhatározták, hogy vagyonukat eladják, és azt színlelik, hogy az egész bevételt a közös alapba teszik, de valójában annak nagy részét megtartják maguknak. Így akartak megélhetésüket biztosítani a közös vagyomból és ugyanakkor elnyerni testvéreik nagybecsülését.

Isten azonban gyűlöli a képmutatást és a hamisságot. Anániás és Szafira Istennel szembeni csaló eljárásukkal a Szentléleknek hazudtak s bűnükre gyors és borzalmas ítélet jött. Amikor Ananiás elhozta adományát, Péter így szólt hozzá: „Ananiás, miért szállta meg a Sátán a szívedet, hogy hazudj a Szentléleknek, és félretegyél magadnak a föld árából? Ha megmaradt volna, nem neked maradt volna-e meg, és miután eladtad, nem te rendelkezte-e az árával? Mi indította szívedet ilyen cselekedetre? Nem embereknek hazudtál, hanem az Istennek.”

„Amint meghallotta Anániás ezeket a szavakat, összeesett, és meghalt. Erre nagy félelem szállta meg mindazokat, akik ezt hallották.”

„Ha megmaradt volna, nem neked maradt volna-e meg” — mondta Péter. Anániást senki sem kényszerítette, hogy áldozza fel tulajdonát a közös célra. Szabad elhatározásból cselekedett. De amikor a tanítványokat akarta megcsalni, a Mindenhatónak hazudott.

[49] „Mintegy három óra múlva a felesége is bement, mit sem tudva

a történekről. Péter megkérdezte tőle: »Mondd meg nekem, ennyiért adtátok-e el a földet?« Ő így felelt: »Úgy van, ennyiért.« Péter erre így szólt hozzá: »Miért egyeztetek meg abban, hogy megkísértitek az Úr Lelkét? Íme, azok, akik a férjedet eltemették, az ajtó előtt állnak, és kivisznek téged.« Az asszony pedig azonnal összeesett lába előtt, és meghalt. Amikor bejöttek az ifjak, halva találták, kivitték őt is, és eltemették a férje mellé. Erre nagy félelem szállta meg az egész gyülekezetet és mindazokat, akik hallották ezeket.”

A végtelen Bölcsesség látta, hogy az isteni haragnak e rendkívüli megnyilatkozására szükség volt annak érdekében, hogy a fiatal egyházat az erkölcsi romlástól megóvjá. Tagjainak száma gyorsan növekedett. Az egyházat veszély fenyegetné, ha a megtérők számának gyors növekedésével oly férfiak és nők jutnának be sorai közé, akik — miközben azt állítják, hogy Istent szolgálják — a mammont imádják. Ez az ítélet bebizonyította, hogy az emberek nem csaphatják be és nem téveszthetik meg Istent, mert ő leleplezi a szív rejtett bűneit. Figyelmeztetés volt ez a gyülekezet számára, hogy kerüljön minden színlelést és képmutatást, s óvakodjék attól, hogy meglopja Istent.

Nemcsak az ősegyháznak, hanem minden jövődő nemzedéknek vészjelként adatott ez az eset, ami azt példázza, hogy Isten gyűlöli a kapzsiságot a csalást és a képmutatást. Anániás és Szafira elsősorban a kapzsiságot dédelgette. A vágy, hogy visszatartsanak valamit abból, amit Istennek ígértek, csaláshoz és képmutatáshoz vezette őket.

Isten az evangélium hirdetését népe munkájától és adományától tette függővé. Az önkéntes adományok és a tized képezik Isten művének jövedelmét. Isten az emberekre bízott eszközök meghatározott részét a tizedet igényli. Azonban mindenkinek szabad elhatározására bízza: akar-e többet adni ennél? De ha a Szentlélek készítésére a szív megmozdul és fogadalmat tesz bizonyos összeg adására, a fogadalmat tevő nem tarthat többé igényt az odaszentelt részre. Még az embereknek tett ilyen ígéret is kötelezőnek tekintendő, mennyivel inkább kötelező az Istennek tett ígéret! Avagy a lelkiismeret ítélőszéke előtt tett ígéret kevésbé kötelező, mint az emberek közötti írásos egyezmény?

Ha az isteni világosság szokatlan fénnel és erővel világít a szívbe, a megszokott önzés alábbhagy, és vágy támad az Isten üggyére való adakozásra. Ne gondolja azonban senki se, hogy szabadon telje-

sítheti ígérte anélkül, hogy Sátán ellenállásával találkozná! Ő nem szívesen látja, ha a földön a Megváltó országát építik. Azt sugallja, hogy az ígérte túlzott volt, s az gátolja az embereket vagyonszerzési vagy családi igényeik kielégítésére való törekvéseikben.

Isten az embereket javakkal áldja meg, hogy módjuk legyen művének előbbrevitelére adakozni. Küld napsugarat és esőt; növekedést ad a növényeknek; ad egészséget és képességet eszközök szerzésére. Minden áldás jóságos kezéből származik. Ennek viszonzásául olyan férfiakat és nőket akar látni, akik hálájukat azzal mutatják meg, hogy visszaadják neki az Ő részét tizedben és áldozatokban, azaz önkéntes, hála és bűnbánati áldozatban. Ha az Isten által meghatározott terv szerint minden jövedelem tizede befolyyna az önkéntes adományok kincstarába, akkor bőség lenne az Úr művének előmozdítására.

Az emberek szívét azonban az önzés megkeményíti. Anániáshoz és Szafirához hasonlóan kísértésbe esnek és az összeg egy részét visszatartják, s közben Isten követelményeinek teljesítését színlelik. Sokan élvezeti célokra pazarolják pénzüket. Férfiak és nők kedvtelésük után járnak és kielégítik ízlésüket, míg Istennek majdnem vonakodva hoznak fukar áldozatot. Elfelejtik, hogy Isten egy napon pontos számadást kér majd tőlük javaik felhasználásáról, és azt az alamizsnát, melyet kincstarába juttatnak, éppúgy nem fogadja el, mint ahogy nem fogadta el Anániás és Szafira adományát sem.

Isten e hamisan esküvőkre kiszabott szigorú büntetésből velünk is meg akarja tanítani, hogy lássuk meg, mily mélyen gyűlöl és megvet minden képmutatást és csalást. Anániás és Szafira a Szentléleknek hazudtak, amikor azt színlelték, hogy mindent odaadtak; ezáltal elveszítették mind a földi, mind az eljövendő életet. Ugyanaz az Isten, aki őket megbüntette, ma is elítél minden hazugságot. A hazug ajak utálatos előtte. Kijelentette, hogy a szent városba „...*tisztátalanok pedig nem jutnak be..., sem olyanok, akik utálatosságot vagy hazugságot cselekszenek...*” (Jel 21:27). Az igazmondást ne kezeljük lazán és bizonytalanul! Legyen az életünk részévé! Az igazsággal játszani és önző terveink kedvéért alakoskodni, a hit hajótörését jelenti. „*Álljatok meg tehát, felövezve derekatokat igazságszeretettel, és magatokra öltve a megigazulás páncélját*” (Ef 6:14). Aki hazugságot szól, olcsó áron eladja lelkét. A hazugság szükséghelyzetben látszólag jól jön. De aki azt hiszi, hogy így üzleti előnyt szerez, me-

[51]

lyet becsületes úton nem érne el, végül oda jut, hogy többé senkiben sem bízhat meg. Mivel maga hazug, mások szavában sem hisz többé.

Anániás és Szafira esetében az Istennel szembeni csalás bűnét gyors megtorlás követte. Az egyház későbbi történelmében ugyanez a bűn gyakran megismétlődött, sőt a mi időnkben is sokan elkövetik. Ha nem is látható azonnal Isten nemtetszésének megnyilvánulása, ez a bűn az ő szeme előtt most is éppoly förtelmes, mint volt az apostolok idejében. Figyelmeztetést kaptunk. Isten világosan kinyilvánította gyűlöletét e bűnnel szemben. Minden képmutató és kapzsi biztos lehet abban, hogy saját lelkét teszi tönkre.

A nagytanács előtt

(Az apostolok cselekedetei 5:12-42)

A szégyen és a gyötrellem keresztje üdvösséget és reménységet hozott a világnak. A tanítványok, bár minden vagyon és védelem nélküli, egyszerű emberek voltak Isten szavával rendelkeztek és ezért Krisztus erejével indultak el a jászol és a kereszt csodálatos történetének hirdetésére, legyőzve minden ellenállást. Földi kitüntetés és elismerés nélkül a hit hősei voltak. Az isteni ékesszólás szavai hangzottak ajkukról, ami megrázta a világot.

Jeruzsálemben — ahol a legnagyobb volt az előítélet és ahol a legzavarosabb fogalmak uralkodtak Jézust illetően, akit gonosztevéként megfeszítettek — a tanítványok bátorsággal mondták az élet Igéjét, amelyben feltárták a zsidók előtt Krisztus munkáját és misszióját, keresztre feszítését, feltámadását és mennybemenetelét. A papok és a főemberek elképedve hallgatták az apostolok világos és bátor tanúbizonyságát. Valóban a feltámadt Üdvözítő ereje szállt a tanítványokra és működésüket jelek, csodák kísérték, úgyhogy a hívők száma naponként növekedett. Amerre a tanítványok haladtak, *„a betegeket is kivitték az utcákra, ágyakra és fekvőhelyekre tették le őket, hogy ha arra jár Péter, legalább az árnyéka vetődjék rá valamelyikükre”*. Hozták a tisztátalan lelkek által meggyötörteket is. A tömeg köréjük sereglett és a meggyógyultak fennhangon dicsérték Istent és magasztalták a Szabadító nevét.

A papok és a főemberek látták, hogy Krisztust jobban dicsőítik, mint őket. A szadduceusok, akik nem hittek a feltámadásban, amikor hallották az apostolok kijelentéseit, hogy Krisztus feltámadt halottaiból, felháborodtak. Ha megengedik az apostoloknak a feltámadt Megváltó prédikálását és a nevében történő csodatevést, akkor azt a tant, hogy nincs feltámadás, mindenki elvetné és a szadduceusok felekezete hamarosan semmivé lenne. A farizeusok viszont azért haragudtak, mert látták, hogy az apostolok tanítása a zsidó szertartások aláásása és az áldozati szertartások hatálytalanítása felé irányult.

Minden eddigi fáradozásuk, mely az új tan hirdetésének elnyo-

mását célozta, hiábavalónak bizonyult. Most azonban mind a farizeusok, mind a szaduceusok elhatároztak, hogy leállítják a tanítványok működését, mert bűnösségüket bizonyították Jézus halálában. A papok felháborodással telve, erőszakkal elfogatták Pétert és Jánost, s közönséges tömlöcbe vetették őket.

A zsidó nemzet vezetői nyíltan elmulasztották Isten tervének betöltését választott népe számára. Akiket az Úr az igazság letéteményeseivé tett, megbízatásukhoz hűtleneknek bizonyultak, ezért Isten másokat választott munkája végzésére. Vakságukban e vezetők most latba vetették minden befolyásukat, — amit jogos felháborodásnak neveztek — azok ellen, akik félretették az ő dédelgetett tanaikat. Még a lehetőséget is tagadták annak, hogy rosszul értenék, félremagyaráznák vagy hibásan alkalmaznák az Írásokat. Az értelmét elvesztett emberhez hasonlóan viselkedtek. Milyen joguk van e tanítóknak — mondták —, akik közül néhányan csupán halaszok, hogy olyan nézetekkel álljanak elő, melyek teljesen ellentmondanak azoknak a tanoknak, amiket mi tanítottunk a népnek? Mivel pedig elhatározták, hogy elfojtják ez eszme tanítását, annak képviselőit bebörtönözték.

A tanítványokat ez az eljárás nem félemlítette meg, és le sem hangolta. A Szentlélek emlékezetükbe idézte Krisztus szavait: „...nem nagyobb a szolga az uránál. Ha engem üldöztek, titeket is üldözni fognak, ha az én ígémet megtartották, a titeket is meg fogják tartani. De mindezt az én nevemért teszik veletek, mert nem ismerik azt, aki elküldött engem.” „A zsinagógákból kizárnak titeket, sőt eljön az óra, amikor mindaz, aki megöli titeket, azt hiszi, hogy Istennek tetsző szolgálatot végez... Ezeket pedig azért mondom nektek, hogy amikor eljön az órája, emlékezzetek rá: én megmondtam nektek” (Jn 15:20-21; 16:2, 4).

A menny Istene, a világegyetem hatalmas Uralkodója, saját kezébe vette a fogságban levő tanítványok ügyét, mert az emberek az Ő műve ellen hadakoztak. Éjjel az Úr angyala megnyitotta a börtön ajtaját és így szólt a tanítványokhoz: „Menjetek, álljatok fel a templomban, és hirdessétek a népnek ennek az életnek minden beszédét.” Ez a parancs éppen ellenkezője volt a zsidó vezetők parancsának. Mondták-e a tanítványok: nem tehetjük ezt a felsőbbtség engedélye nélkül?! Nem! Isten így szólt: „Menjetek” és ők engedelmeskedtek: „...korán reggel bementek a templomba, és tanítottak”.

Midőn Péter és János megjelentek a hívők előtt és elbeszélték, miként vezette ki őket az angyal közvetlenül a börtönt őrző katonák sora között, megparancsolva nekik, hogy folytassák a félbeszakadt munkát a testvérek csodálattal és örömmel teltek el.

Időközben a főpapok és akik velük voltak „...összehívták a nagytanácsot, Izráel véneinek egész testületét...”. A papok és a főemberek elhatározták, hogy a tanítványokat lázadással, Anániás és Szafira megölésével és a papi tekintély elleni összeesküvéssel vádolják. Abban reménykedtek, hogy a csőcseléket felbujtatják, és az majd úgy tesz a tanítványokkal, amint Jézussal tett. Tudták, hogy sokan ugyan nem fogadták el Krisztus tanait, de belefáradtak a zsidó hatalom vezetőinek önkényeskedésébe és változás után vágytak. Attól féltek, hogyha ezek az elégedetlenek elfogadják az apostolok által hirdetett igazságokat és Jézust elismerik Messiásnak, az egész nép haragja a vallás vezetői ellen irányul és Krisztus haláláért őket teszi felelőssé. Elhatározták, hogy ennek megakadályozására szigorú intézkedéseket tesznek.

Amikor a foglyokért küldtek, hogy elővezessék őket, nagyon csodálkoztak azon a híren, hogy a börtönajtók ugyan erősen be voltak zárva és az örök is az ajtók előtt helyükön álltak, de a foglyokat sehol sem találják.

Csakhamar hozták a meglepő hírt: „*Ime, azok a férfiak, akiket börtönbe vetettetek, ott állnak a templomban, és tanítják a népet. Ekkor elment a parancsnok a szolgálkkal, és elővezették őket, de minden erőszak nélkül, mert féltek a néptől, hogy megkövezi őket.*”

Annak ellenére, hogy a tanítványok csodálatos módon szabadultak ki a börtönből, nem mentesültek a kihallgatástól és a büntetéstől. Krisztus megmondta, amikor még velük volt: „*Ti pedig vigyázzatok magatokra, mert bíróságoknak adnak át titeket, zsinagógákban vernek meg...*” (Mk 13:9). Azáltal, hogy Isten elküldte angyalát kiszabadításukra, szeretetének jelét és jelenlétének biztosítékát adta. Most rajtuk volt a sor, hogy szenvedjenek Jézusért, akinek evangéliumát hirdették.

[55] A próféták és az apostolok története az Isten iránti hűség számos nemes példáját adja. Krisztus tanúi inkább börtönt, kínoztatást és halált szenvedtek, semhogy Isten törvényét áthághják. A Péterről és Jánosról ránk maradt feljegyzés éppoly hősiek helytállásról tudósít, mint bármi más az evangélium korából. Amikor másodízben állottak

azok előtt az emberek előtt akik hajlamosak voltak elpusztításukra, szavukban, egész magatartásukban semmi félelem vagy határozatlanság nem volt észlelhető. Amikor a főpap így szólt: „Szigorúan megtiltottuk néktek, hogy tanítsatok annak nevében, és íme, betöltitek az egész Jeruzsálemet tanításotokkal, és ránk akarjátok háritani annak az embernek a vérét” — Péter azt felelte: „Istennek kell inkább engedelmeskedniünk, mint az embereknek.” Mennyei angyal szabadította ki őket a börtönből és megparancsolta, hogy tanítsanak a templomban. Útmutatását követve engedelmeskedtek az isteni parancsnak, s ezt a munkát folytatniuk kell bármi áron.

Ekkor a jövendőmondás Lelke szállott a tanítványokra. A vádlottakból vádlók lettek és a tanácsban ülőket megvádolták Krisztus megölésével. „A mi atyáink Istene feltámasztotta Jézust, akit ti fára függesztve kivégeztetek — jelentette ki Péter. — Az Isten őt fejedelemmé és üdvözítővé emelte fel jobbjára, hogy megtérést és bűnbocsánatot adjon Izraelnek. Mi pedig tanúi vagyunk ezeknek az eseményeknek, és tanúja a Szentlélek is, akit azoknak adott az Isten, akik engedelmeskednek neki.”

Ez a beszéd a zsidókat nagyon felháborította és elhatározták, saját kezükbe veszik az igazságszolgáltatást, s minden további vizsgálat vagy a római hatóság megkérdezése nélkül megölik a foglyokat. Krisztus halálában már bűnösök; most azon buzgólkodtak, hogy tanítványainak vérével is beszennyezzék kezüket.

A tanácsban azonban volt egy ember, aki a tanítványok szavaiban felismerte Isten hangját. Ez Gamáliel volt, jó hírű, nagy tudású és magas állású farizeus. Világos értelmű felismerte, hogy a papok fontolgatta erőszakos lépés végzetes következményhez vezetne. Mielőtt az egybegyűltekhöz szólt volna kivezettette a foglyokat. Jól ismerte azokat, akikkel foglalkoznia kellett; tudta, hogy Krisztus gyilkosai nem haboznának szándékuk véghezvitelében.

Azután nagyon megfontoltan és nyugodtan beszélni kezdett: „Izraelita férfiak! Jól gondoljátok meg, hogy mit akartok tenni ezekkel az emberekkel. Mert nem is olyan régen felkelt Teudás, és azt állította magáról, hogy ő valaki, csatlakozott is hozzá mintegy négyszáz ember, de végezték vele; akik pedig bíztak benne, azok mind elszéledtek, és megsemmisültek. Azután az összeírás idején felkelt a galileai Júdás is. Sok népet állított a maga pártjára, de elpusztult ő is; akik pedig bíztak benne, azok is mind szétszóródtak. A mostani esetre is

azt mondom: hagyjátok békén ezeket az embereket, és bocsássátok el őket. Mert ha emberektől való ez a szándék vagy ez a mozgalom, akkor megsemmisül; ha pedig Istentől való, akkor úgysem tudjátok megsemmisíteni őket, és még úgy tűnhettek fel, mint akik Isten ellen harcoltak.”

A papok ezt a nézetet ésszerűnek tekintették és kénytelenek voltak egyetérteni Gamáliellel. De azért alig tudták előítéletüket és gyűlöletüket féken tartani. A tanítványokat vonakodva elengedték, miután megverették őket, és ismét figyelmeztették őket, hogy életüket kockáztatják, ha továbbra is Jézus nevében prédikálnak. *„Ők pedig örömmel távoztak a nagytanács színe elől, mert méltónak bizonyultak arra, hogy gyalázatot szenvedjenek az ő nevéért, és nem hagytak fel a naponkénti tanítással, és hirdették a Krisztus Jézust a templomban és házanként.”*

Röviddel megfeszítése előtt Krisztus a békesség ígérését adta tanítványainak: *„Békességet hagyok nektek: az én békességemet adom nektek; de nem úgy adom nektek, ahogyan a világ adja. Ne nyugtalanodjék a ti szívetek, ne is csüggedjen”* (Jn 14:27). Ez a béke nem a világhoz való alkalmazkodás eredménye. Krisztus sohasem vásárolt békét a gonosszal való kiegyezés által. A tanítványokra hagyományozott béke inkább belső, mint külső, mely a harcokon és küzdelmeken keresztül is az övék marad.

Önmagáról mondta Krisztus: *„Ne gondoljátok, hogy azért jöttem, hogy békességet hozzak a földre. Nem azért jöttem, hogy békességet hozzak, hanem hogy kardot”* (Mt 10:34). A béke Fejedelme most mégis szakadás okozója lett. Ő, aki azért jött, hogy kinyilatkoztassa a jó hírt és reménységet, örömet ébresszen az emberek szívében, olyan küzdelmet nyitott mely mélyen éget és erős szenvedélyeket ébreszt a szívben. Következő szavaival óvja követőit: *„...A világon nyomorúságotok van”, „...kezet emelnek rátok, és üldöznek titeket; átadnak benneteket a zsinagógáknak, és börtönbe vetnek, királyok és helytartók elé vezetnek titeket az én nevemért”*. *„Kiszolgáltatnak titeket még a szülők, testvérek, rokonok és barátok is, egyeseket meg is ölnek közületek, és mindenki gyűlöl majd titeket az én nevemért”* (Jn 16:33; Lk 21:12. 16-17).

[57]

Ez a prófécia különösen figyelemreméltó módon teljesedett be Minden sérelem, gyalázat és kegyetlenség, melyet Sátántól felingerelt szívek kigondoltak, mindig Jézus követőit sújtotta. És ismét

beteljesedik; mert az érzéki szív mindig ellenségeskedik Isten törvényével és nem akar engedelmeskedni parancsolatainak. A világ ma sem áll szorosabb összhangban Krisztus alapelveivel, mint állott az apostolok idejében. Ugyanaz a gyűlölet, mely a „*Feszítsd meg! Feszítsd meg!*” kiáltásra szított, ugyanaz a gyűlölet, mely a tanítványok üldözéséhez vezetett, ma is ott izzik az engedetlenség fiaiban. Ugyanaz a lelkület, amely a sötét középkorban férfiakat és nőket börtönre, száműzetésre és halálra ítelt; amely az inkvizíció válogatott kínzásait kieszelte, amely a Szent Bertalan-éj mézszárlásait kitervezte és véghezvitte, és amely a smithfieldi tüzeket gyújtotta rosszindulatú erővel működik ma is a meg nem újult szívekben. Az igazság története mindig a jó és a gonosz közötti küzdelem feljegyzése volt. Az evangélium hirdetése e világon mindig ellenállás, veszély, veszteség és szenvedés között haladt előre.

Mi adott erőt azoknak, akik a múltban üldözést szenvedtek Krisztusért? Az Istennel, a Szentlélekkel és a Krisztussal való egység! A gyalázat és üldözés sokakat elválasztott ugyan földi barátaiktól, de sohasem Krisztus szeretetétől. A vihartól korbácsolt lelkeket akkor szereti legjobban az Üdvözítő, amikor az igazságért szenvednek. Jézus mondta: „...*én is szeretni fogom őt, és kijelentem neki magamat*” (Jn 14:21). Ha a hívőt az igazságért földi törvényszék elé állítják, Krisztus ott áll mellette. Ha börtönfalak közé kerül, Krisztus megnyilatkozik neki és szeretetével vidítja fel szívét. Ha Krisztusért haltál szenved, az Üdvözítő így szól hozzá: „*A testet ugyan megölhetik, de a léleknek nem árthatnak.*” „...*én legyőztem a világot.*” „*Ne félj, mert én veled vagyok, ne csüggedj, mert én vagyok Istened! Megerősítek, meg is segítek, sőt győzelmes jobbommal támogatlak*” (Jn 16:33; Ézs 41:10). „*Akik az Úrban bíznak, olyanok, mint a Sión hegye, amely nem inog, hanem örökre megáll. Jeruzsálemet hegyek fogják körül, népét pedig az Úr karolja át most és mindörökké.*” [58] „*Elnyomástól és erőszaktól megváltja őket, mert drága számára a vérük*” (Zsolt 125:1-2; 72:14).

„*A Seregek Ura oltalmazza népet... Megsegíti őket Istenük, az Úr azon a napon. Pásztorolja népét, mint egy nyáját. Mint a korona drágakövei, úgy ragyognak földjén*” (Zak 9:15-16).

A hét diakónus

(Az apostolok cselekedetei 6:1-7)

„Azokban a napokban pedig, mivel nőtt a tanítványok száma, zúgolódás támadt a görögül beszélő zsidók között a héberek ellen, hogy mellőzik a közülük való özvegyasszonyokat a mindennapi szolgálásban.”

Az ősegyház különböző osztályú és nemzetiségű emberekből tevődött össze. A Szentlélek kitöltetésekor pünkösdkor „sok kegyes zsidó férfi tartózkodott... Jeruzsálemben azok közül, akik a föld minden nemzete között éltek” (ApCsel 2:5). A Jeruzsálemben összegyűlt héber hitűek között néhány görög is volt, s ezek és a palesztinai zsidók között már régóta bizalmatlan és ellenséges lelkület állt fenn.

Az apostolok munkálkodása következtében a megtértek szíve kiengesztelődött és keresztényi szeretetben egyesült. Előbbi előítéleteik ellenére most egyetértésben éltek egymással. Sátán tudta, hogy amíg ez az egység fennáll, nincs hatalma megakadályozni az evangélium igazságának haladását. A korábbi gondolkodás magatartási formáját igyekezett kihasználni, abban a reményben, hogy ezáltal bevezetheti az egyházba az egyenetlenség elemeit.

Amint a tanítványok száma növekedett, az ellenség felkeltette azok bizalmatlanságát, akik azelőtt is féltékenykedtek a hittestvérekre, s hibát találva lelki vezetőikben „...zúgolódás támadt a görögül beszélő zsidók között a héberek ellen...”. Panaszul hozták fel, hogy a görög özvegyasszonyokat mellőzik az adományok naponkénti szétosztásában. Bármely egyenetlenség ellentmond az evangélium szellemének, Sátánnak mégis sikerült a bizalmatlanság felkeltése. Azonnal intézkedni kellett az elégedetlenség minden okának megszüntetésére, hogy az ellenségnek ne sikerüljön szakadást létrehozni. Jézus tanítványai tapasztalataikban válsághoz érkeztek. A Szentlélek vezetése alatt működő apostolok bölcs vezetésével a rájuk bízott evangéliumi munka gyorsan kibontakozott. A gyülekezet állandóan növekedett és a tagok számának eme gyarapodása egyre növekvő, nehéz terhet jelentett az eddigi megbízottaknak. E terheket

egyetlen ember vagy egyetlen csoport sem tudta volna hordozni anélkül, hogy ne veszélyeztesse az egyház jövőjének boldogulását. Szükségesnek látszott a felelősség megosztása, melyet az ősegyház napjaiban néhány tag oly hűségesen hordozott. Az apostoloknak most fontos lépést kellett tenniük az egyházban az evangéliumi rend tökéletesítésében azáltal, hogy az eddig maguk hordozta terhekből néhányat most másokra helyeznek. [60]

Összehívták a hívőket s az apostolok a Szentlélek vezetésével az egyházban szükséges minden munka jobb megszervezésére tervet készítettek. Eljött az idő — állapították meg az apostolok —, amikor az egyház felügyeletével megbízott lelki vezetőket a szegények részére hozott adományok szétosztásának feladata és más hasonló terhek alól fel kellene menteni azért, hogy felszabadulhassanak az evangélium prédikálásának munkájára. Így szóltak: „...válasszatok ki magatok közül, atyámfiai, hét férfit, akikről jó bizonyosságot tesznek, akik telve vannak Lélekkel és bölcsességgel, és őket állítsuk be ebbe a munkába; mi pedig megmaradunk az imádkozás és az ige szolgálata mellett.” A tanácsot megfogadták; imával és kézzrátéttel ünnepélyesen hét férfiút választottak ki a diakónusi szolgálatra.

A hét férfi beiktatása a munka sajátos vonalának felügyeletére, nagy áldásnak bizonyult az egyház számára. E tisztviselők gondosan tekintetbe vették az egyéni szükségleteket, valamint az egyház általános pénzügyi érdekeit, és körültekintő intézkedéseikkel, istenfélő példaadásukkal nagy segítségére voltak munkatársaiknak, egységes egészbe kötve az egyház különböző érdekeit.

Az azonnal mutatkozó jó eredmények bizonyították, hogy ez az eljárás megegyezett Isten akarásával. „Az Isten igéje pedig terjedt, és nagyon megnövekedett a tanítványok száma Jeruzsálemben, sőt igen sok pap is engedelmeskedett a hitnek.” Ez a jó lelki aratás az apostolok nagyobb szabadságának és a hét diakónus buzgóságának és erőfeszítésének tulajdonítható. Az a tény, hogy e testvéreket a szegénygondozás különleges munkájára rendelték, nem zárta ki őket a hit tanításából. Ellenkezőleg, nagyon is alkalmasak voltak arra, hogy másokat a hitre oktassanak, és komolyan, jó eredménnyel dolgoztak a munkában.

Az ősegyházra állandóan növekvő feladatokat bízta, ami a világosság és az áldás központjait hozta létre ott, ahol őszinte lelkek [61] készek voltak magukat Krisztus szolgálatára átadni. Az evangélium

hirdetése világszéles kiterjedésű kellett legyen, és a kereszt hirdetői csak akkor remélhettek fontos küldetésük teljesítését, ha egyesek maradnak a keresztényi egység kötelékében, s így kinyilatkoztatják a világnak, hogy egyes Krisztussal Istenben. Isteni vezetőjük nem ezt kérte-e az Atyától: „...*tartsd meg őket a te neved által, amelyet nekem adtál, hogy egyes legyenek, mint mi!*”? Avagy nem jelentette-e ki a tanítványokról: „...*a világ gyűlölte őket, mert nem a világból valók...*”? Avagy nem emelt-e szót az Atyánál értük, „*hogy tökéletesen eggyé legyenek*”. „...*hogy elhiggye a világ, hogy te küldtél el engem*” (Jn 17:11. 14, 21)? Lelki életük és erejük krisztussal való szoros kapcsolatuktól függött, aki megbízta őket az evangélium hirdetésével.

Csak akkor remélhettek a tanítványok a Szentlélek kísérő erejét és a mennyei angyalok együttműködését, ha egyesültek Krisztussal. Eme isteni képviselők segítségével mutathatnak be a világ előtt egységes kiállást és győzedelmeskedhetnek abban a harcban, amelyet szüntelen viselni kényszerülnek a sötétség erői ellen. Amint egységben folytatják a munkát, mennyei követek járnak előttük és egyengetik az utat számukra; szívek készülnek el az igazság elfogadására és sokakat megnyernek Krisztusnak. Amíg egyesek maradnak, az egyház előrehalad, s „...*szép, mint a holdsugár, tiszta, mint a fénylő nap, ámulatba ejtő, mint egy zászlóerdő*” (Énekek 6:10). Haladásának semmi sem állhat útjába. Győzelemről győzelemre jut, dicsőségesen teljesíti isteni megbízatását: az evangélium hirdetését.

A jeruzsálemi gyülekezet szervezete példaképpül kellett szolgáljon a gyülekezetek előtt mindazokon a helyeken, ahol az igazság hírnökei lelkeket nyertek meg az evangélium számára. Akik a gyülekezet fölötti felügyelet felelősségét viselik, ne uralkodjanak Isten örökségén, hanem bölcs pásztorként legeltessék „*az Isten... nyáját; ne kényszerből, hanem önként, ne nyerészkedésből, hanem készségesen; ne is úgy, mint akik uralkodnak a rájuk bízottakon, hanem mint akik példaképei a nyájnak*” (1 Pt 5:2-3). A diakónusoknak „*jó bizonyosságuk*” legyen, telve legyenek „*Lélekkel és bölcsességgel!*” Ezek az emberek e helyzetükben egységesen álljanak az igazság oldalán, azt határozottan és elszántan támogatva! Befolyásukkal munkálják az egész nyáj egységét!

[62] Később az ősegyház történetében, amikor a világ különböző részeiben a hívők sok csoportját egyházzá szerveztek, a gyülekezetek

felépítését úgy tökéletesítették tovább, hogy a rend és az összehangolt cselekvés fennmaradjon. Minden tagot intettek kötelességének hű teljesítésére. Mindenkinek bölcsen kellett használnia a reá bízott talentumot. A Szentlélek egyeseket különleges adományokkal ruházott fel: „...először apostolokká rendelt az Isten az egyházban, másodsor prófétákká, harmadszor tanítókká. Azután adott csodatevő erőket, kegyelmi ajándékokat: gyógyításra, gyámolításra, vezetésre, különféle nyelveken szólásra” (1 Kor 12:28). De a munkások eme csoportja összhangban munkálkodott.

„A kegyelmi ajándékok között ugyan különbségek vannak, de a Lélek ugyanaz. Különbségek vannak a szolgálatokban is, de az Úr ugyanaz. És különbségek vannak az isteni erő megnyilvánulásaiban is, de Isten, aki mindezt véghezviszi mindenkiben, ugyanaz. A Lélek megnyilvánulása pedig mindenkinek azért adatik, hogy használjon vele. Mert némelyik a Lélek által a bölcsesség igéjét kapta, a másik az ismeret igéjét, ugyanazon Lélek által. Egyik ugyanattól a Lélektől a hitet, a másik ugyanazon Lélek által a gyógyítások kegyelmi ajándékait. Van, aki az isteni erők munkáit vagy a prófétálást kapta, van, aki lelkek megkülönböztetését, a nyelveken való szólást, vagy pedig a nyelveken való szólás magyarázását kapta. De mindezt egy és ugyanaz a Lélek munkálja, aki úgy osztja szét kinek-kinek ajándékát, amint akarja. Mert ahogyan a test egy, bár sok tagja van, de a test valamennyi tagja, noha sokan vannak, mégis egy test, ugyanúgy a Krisztus is” (1 Kor 12:4-12).

Ünnepélyes felelősség nyugszik azokon, akik vezetői szolgálatra kaptak elhívást, hogy munkálkodjanak Isten egyházában a földön. A teokrácia (istenkormányzat) napjaiban, amikor Mózes egyedül igyekezett hordozni a terhet, melynek súlya alatt összeroppant volna, Jetró tanácsolta a felelősség bölcs elosztását. Így szólt: „...légy te a nép szószólója Istennél, és te vidd ügyeiket Isten elé! Őket pedig figyelmeztess a rendelkezésekre és utasításokra, és ismertesd meg velük az utat, amelyen járniuk kell, és azt, hogy mit kell cselekedniük.” Ezután tanácsolta, hogy szemeljen ki férfiakat és tegye őket „előljárókká ezer, száz, ötven vagy tíz ember fölött” . „... derék, istenfélő férfiakat, hűséges embereket...” válasszon, „akik gyűlölik a megvesztegetést... Ezek tegyenek igazságot a nép között minden időben”, így könnyítik Mózes felelősség-hordozását a jelentéktelenebb dolgokban, melyeket odaszentelt segítők is bölcsen elintézhetnek.

Azok idejét és erejét, akiket Isten gondviselése felelős vezető tisztségbe helyezett az egyházban, fontosabb ügyekre kell fordítani, melyek különös bölcsességet és nemes szívet igényelnek. Istennek nem az a parancsa hogy ezek a férfiak intézzék a kisebb jelentőségű ügyeket, melyeket mások is képesek elvégezni. Jetró ajánlotta Mózesnek: *„Minden nagyobb ügyet vigyenek te eléd, minden kisebb ügyben pedig tegyenek igazságot ők. Így könnyítenek terhedet, mert veled együtt hordozzák. Ha így cselekszel, és Isten is ezt parancsolja neked, akkor te is helyt tudsz állni, meg ez az egész nép is békességben mehet vissza a helyére.”*

Ezzel összhangban: *„Választott Mózes egész Izraelből derék férfiakat, és a nép előljáróivá tette őket ezer, száz, ötven vagy tíz ember fölött. Ezek tettek igazságot a nép között minden időben. A nehéz ügyeket Mózes elé vitték, de minden kisebb dologban ők tettek igazságot”* (2Móz 18: 19-26)

Amikor Mózes később a hetven vént kiválasztotta, hogy velük a vezetés felelősségét megossza, nagyon gondosan választotta meg segítőit, akik méltósággal, ítélőképességgel és tapasztalattal rendelkeztek. Amikor megbízta e véneket tisztségbe iktatásuk idején, néhány tulajdonságot sorolt fel, mely képessé teszi őket, hogy bölcs vezetők legyenek a gyülekezetben. *„...Hallgassátok meg testvéreiteket, és igazságosan ítélkezzetek mindenkinek az ügyében, akár testvérével, akár jövevényvel van dolga! — mondta — Ne legyetek személyválogatók az ítélkezésben, a kicsit éppúgy hallgassátok meg, mint a nagyot! Embertől ne tartsatok, mert az ítélet Isten ügye”* (5Móz 1:16-17).

Uralkodása vége fele David király átadta az ünnepélyes megbízást azoknak, akik napjaiban Isten műve terhét hordozták. *„...Összegyűjtötte Jeruzsálemben Izrael összes vezető emberét, a törzsek vezetőit, a király szolgálatára álló csapatok parancsnokait, az ezredeseket, a századosokat, a király és fiai minden vagyonának és jószágának a kormányzóit, az udvari emberekkel, a testőrökkel és az összes kiváló vitézekkel együtt.”* És az idős király felszólítja őket ünnepélyesen *„...egész Izraelnek, az Úr gyülekezetének a szeme láttára és Istenünk füle hallatára”*, hogy őrizzék és keressék *„az Úrnak minden parancsolatát...”* (1 Krón 28:1, 8).

[64]

Salamonnak, aki felelősségteljes, vezető állás betöltésére kapott megbízatást, Dávid különleges feladatot ad: *„Te pedig, fiam, Sa-*

lamon, ismerd meg atyád Istenét, és szolgálj neki teljes szívvel és készséges lélekkel, mert megvizsgál az Úr minden szívet, és megismer minden gondolatot és szándékot” (1 Krón 28:9).

A kegyesség és igazságosság elvét, — ami irányítottá a vezetőket Isten népe közön Mózes és David idejében — követniük kell azoknak, akiknek Isten újonnan szervezett egyházában felügyelet adatott az evangélium rendelkezése szerint. Minden gyülekezetben a folyamatban levő ügyek rendezésénél, valamint a megfelelő emberek vezetői tisztségre történő felszentelésénél az apostolok az ótestamentumi írásokban körvonalazott gyakorlat magas mércéjéhez tartották magukat. Az volt az álláspontjuk, hogy akit a gyülekezetben felelősségteljes vezetői tisztséggel bíznak meg, az „...*legyen feddhetetlen, nem önkényeskedő, nem indulatos, nem részeges, nem kötekedő és nem haszonleső, hanem vendégszerető, a jóra hajlandó, józan, igazságos, kegyes, önmegtartóztató, aki ragaszkodik a tanítással megegyező igaz beszédhez, hogy az egészséges tanítással tudjon bátorítani, és meg tudja győzni az ellenszegülőket” (Tit 1:7-9).*

Az őskeresztény gyülekezetekben fenntartott rend tette lehetővé, hogy fegyelmezetten és szilárdan, Isten fegyverzetével felövezve haladjanak előre. A hívők csoportja, noha nagy területen voltak szétszórva, valamennyien egy test tagjai voltak; valamennyien egyetértésben és összhangban munkálkodtak. Ha valamelyik helyi gyülekezetben véleményeltérés támadt, mint később Antiókiában és másutt, s a hívők képtelenek voltak maguk között egyezsége jutni, nem engedték, hogy az egyházban az ilyen ügyek szakadást okozzanak, hanem előterjesztették a hívek teljes testületének főtanácsához, amely a különböző helyi gyülekezetek megbízott küldötteiből, az apostolokból és a vezetői felelősség tisztségében lévő vénekből tevődött össze. Így Sátán igyekezete, hogy megtámadja az elszigetelt helyen levő gyülekezeteket, mindenki részéről egységes cselekvéssel találkozott és az ellenség terve, — hogy szétdaraboljon és szétszórjon — meghiúsult.

„Mert Isten nem a zűrzavarnak, hanem a békességnek Istene. Mint ahogyan ez a szentek valamennyi gyülekezetében történik” (IKor 14: 33). Ő megkívánja, hogy a rendet és a rendszert ma is megőrizzék az egyházi ügyek vezetésében, éppúgy, mint a régi időkben tették. Azt kívánja, hogy munkáját alapossággal és pontossággal végezzék, úgy, hogy beleegyező pecsétjét helyezhesse arra. Keresz-

[65]

tény keresztennyel, gyülekezet gyülekezettel kell egyesüljön. Az emberi eszközök működjenek együtt az istenivel, minden munkaerő vesse alá magát a Szentléleknek, s valamennyien egyesüljenek Isten kegyelme jó hírének a világ számára való hirdetésében.

Az első keresztény vértanú

[66]

(Az apostolok cselekedetei 6:5-15; 7)

István, a hét diakónus közül a legkiemelkedőbb, szent életű és erős hitű férfiú volt. Zsidó születése ellenére beszélt görögül, ismerte a görögök szokásait és erkölcsseit. Ezért alkalmat talált, hogy prédikálja az evangéliumot a görög zsidók zsinagógájában. Krisztus ügyéért sokat fáradozott és hitét bátran megvallotta. Tudós rabbik és törvénytudók könnyű győzelem reményében nyilvános vitákba bocsátkozták vele, „...*de nem tudtak szembeállni azzal a bölcsességgel és Lélekkel, amellyel beszélt*”. Nemcsak beszélt a Szentlélek erejével, hanem nyilvánvaló volt, hogy a próféciák tudója, és járatos a törvény minden dolgában. Hathatósan védte meg a képviselt igazságokat, és ellenfelei teljes vereséget szenvedtek. Beteljesült rajta az ígélet: „*Határozzátok el szívetekben, hogy nem gondoltok előre a védekezésre, mert én adok nektek szájat és bölcsességet, amelynek nem tud ellenállni vagy ellene mondani egyetlen ellenfelet sem*” (Lk 21:14-15).

Midőn a papok és a főemberek látták az István prédikációiból áradó erőt, keserű gyűlölet töltötte el őket. A képviselt bizonyítékok elfogadása helyett elhatározták, hogy kivégzéssel elnémítják. Különböző alkalmakkor a zsidók már megvesztegették a római hatóságokat, hogy megjegyzés nélkül hunyjanak szemet, amikor a törvénykezést saját kezükbe veszik és nemzeti szokásuknak megfelelően hallgatják ki, ítélik el és végzik ki a rabokat. István ellenségei nem kételkedtek abban, hogy ismét veszélytelenül járhatják ezt az utat. Elhatározták, vállalják a következményeket, és ezért elfogták Istvánt és a nagytanács elé vitték kihallgatásra.

Tudós zsidókat hívtak meg a környező területekről, hogy a fogoly érveit megcáfolják. Tárzusi Saul is jelen volt és vezető szerepet töltött be István ellen. Ékesszólását és a rabbik gondolkozásmódját használta fel az ügy képviselésében az emberek meggyőzésére, hogy István megtévesztő és veszélyes tanokat prédikál. De István-

ban oly emberre talált, aki teljesen megértette Isten célját, hogy az evangéliumot más népekhez eljuttassa.

[67] Mivel a papok és a főemberek látták, hogy nem győzedelmeskednek István tiszta, nyugodt bölcsessége fölött, elhatározták, hogy példát szolgáltatnak, egyrészt kielégítik bosszúvágyó gyűlöletüket, másrészt, megfélemlítve másokat, meggátolják őket István hitének elfogadásában. Hamis tanukat béreltek fel, akik állították: *„Hallottuk is, amikor azt mondta, hogy az a názáreti Jézus lerombolja ezt a helyet, és megváltoztatja azokat a szokásokat, amelyeket Mózes hagyott ránk.”*

Mialatt István szemtől szemben állt bírásaival, hogy az Istent káromló vadakra válaszoljon, szent fény sugárzott arcáról és *„...a nagy tanácsban ülök mind rátekintettek, és látták, hogy az arca olyan, mint egy angyalé”*. Sokan remegtek, mikor ezt a fényt látták és elfödtek arcukat, de a főemberek makacs hitelensége és előítélete megingathatatlan maradt.

Mikor Istvánt az ellene felhozott vádak felől kérdezték, védekezését tiszta, átható hangon kezdte, mely az egész tanácssteremben hallható volt. Szavai lenyűgözték az összegyűlteket, mikor Isten választott népe történetét vázolta. Alapos tudást tanúsított a zsidó ceremóniális életről és annak lelki értelmezéséről, amiképpen az Krisztusban megnyilvánult. Idézte Mózes szavait melyek a Messiást megjövendölték: *„Prófétát támaszt nektek az Isten testvéreitek közül, hozzám hasonlót...”* Hitet tett Isten és a zsidó hit iránti hűségéről, miközben megmutatta, hogy a törvény, melybe üdvösségük reményét vetették a zsidók, nem tudta megóvni Izraelt a bálványimádástól. Jézus Krisztust az egész zsidó történelemmel összekapcsolta. Utalt a Salamon általi templomépítésre és Salamon, valamint Ézsaiás próféta szavaira: *„A Magasságos azonban nem emberkéz alkotásaiban lakik, ahogyan a próféta mondja: A menny az én királyi trónusom, a föld pedig lábam zsámolya. Miféle házat építhetnél nekem — mondja az Úr, vagy hol van az én nyugalom helye? Nem az én kezem alkotta-e mindezt?”*

Midőn István ehhez a ponthoz ért a nép között zavar támadt. Mikor Krisztust a próféciákkal összefüggésbe hozta és az említett módon szólt a templomról, az ijedtséget színlelő főpap megszagatta ruháját. István annak a jelét látta ebben, hogy hangját csakhamar örökre elnémítják. Látta hogy szavai mily ellenállást váltottak ki és

tudta hogy ez volt az utolsó bizonyágtétele. Noha prédikációjának csak közepén tartott, mégis azonnal befejezte.

Hirtelen megszakította a történelmi áttekintést, felháborodott bíráihoz fordult és felkiáltott: *„Ti kemény nyakú, körülméletlen szívű és fülű emberek, mindig ellene szegültök a Szentléleknek, atyáitokhoz hasonlóan ti is. A próféták közül kit nem üldöztek a ti atyáitok? Még is ölték azokat, akik megjövendölték az Igaznak eljövetelét. Most pedig az ő árulóivá és gyilkosaivá lettetek ti, akik bár angyalok közvetítésével kaptátok a törvényt, mégsem tartottátok meg.”*

[68]

Ekkor a papok és a főemberek haraggal teltek el. Inkább vadállathoz, mint emberi lényhez hasonlítva, fogcsikorgatva Istvánra vetették magukat. A körülötte tolongó kegyetlen arcokról a fogoly leolvasta sorsát, mindazáltal nem ingadozott. Halálfélelme teljesen elmúlt. A dühöngő papok és a lázongó csőcselék nem félemlítették meg. Az előtte zajló jelenet eltűnt szeme elől. A menny kapui tárultak fel előtte; betekintvén, látta Isten trónjának dicsőségét és Krisztust, mintha éppen trónjáról állott volna fel, hogy igazolja szolgáját. István a győzelem szavaival kiáltott fel: *„Íme, látom az eget megnyílván, és az Emberfiát, amint az Isten jobbján áll.”*

Amint leírta a látott dicső jelenetet, ez több volt, mint amennyit üldözői elviselhettek. Fülüket bedugták, hogy ne hallják szavait, hangos kiáltással, dühödten rárohantak, azután *„egy akarattal... kiűzték a városon kívülre és megkövezték”*. István *„...így imádkozott: »Úr Jézus, vedd magadhoz lelkemet!« ... És amikor ezt mondta, meghalt.”*

István fölött nem hoztak törvényes ítéletet, mert a zsidók sok pénzzel megvesztegették a római hatóságot, hogy az ügyet ne bolygassa és ne vizsgálja ki.

István vértanúsága a jelenlevőkre mély benyomást tett. Az arcán levő isteni pecsét emléke, szavai, melyek az őt hallgató lelkeket érintették, a szemlélők emlékezetében maradtak és bizonyágot tettek az általa hirdetett igazságról. Halála nagy megpróbáltatás volt a gyülekezetnek, de Saul megtérését eredményezte, aki nem tudta többé kitörölni emlékezetéből a vértanú hitét, állhatatosságát és az arcán megnyugvó dicsőséget.

István kihallgatásánál és kivégzésénél Saul vad buzgalom töltötte el. Később haragudott saját titkos meggyőződésére, hogy Istvánt Isten akkor tisztelte meg, amikor az emberek nem tisztelték. Saul folytatta Isten egyházának üldözését: mindenfelé kereste tag-

[69] jait, elfogta őket házaikban, és börtönre és halálra szolgáltatatta ki őket a papoknak és a főembereknek. Az üldözés iránti lelkesedése megrémítette a jeruzsálemi keresztényeket. A római hatóság nem tett különösebb erőfeszítést a kegyetlenkedések megakadályozására; titokban segített a zsidóknak, hogy ezáltal kiengesztelje őket és kegyeiket biztosítsa.

István halála után Sault a nagytanács tagjává választották, tekintettel a vértanú halálakor betöltött szerepére. Egy ideig hatalmas eszköz volt Sátán kezében, hogy általa véghezvigye Isten Fia elleni lázadó terveit. De ez a könyörtelen üldöző hamarosan annak az egyháznak az építését szolgálta, amelyet most rombolt. Az, aki még Sátánnál is hatalmasabb, kiválasztotta Sault a vértanúhalált szenvedett István helyére, hogy prédikáljon és szenvedjen az Ő nevéért, és terjessze mindenfelé a vére által szerzett üdvösség üzenetét.

Az evangélium Samáriában

[70]

(Az apostolok cselekedetei 8. fejezet)

István halála után oly kegyetlen üldözés kezdődött Jeruzsálemben a hívők ellen, hogy „...mind szétszóródtak Júdea és Samária területén”. „Saul pedig pusztította az egyházat, házról házra járt, férfiakat és nőket hurcolt el, és börtönbe vetette őket.” E kegyetlen munka buzgalmáról később ő maga így nyilatkozott: „Én egykor elhatároztam magamban, hogy mindent meg kell tennem a názáreti Jézus neve ellen. Meg is tettem ezt Jeruzsálemben, és a főpapoktól kapott felhatalmazás alapján a szentek közül sokat börtönbe vetettem ... A zsinagógákban mindenfelé gyakran büntetéssel kényszerítettem őket káromlásra, sőt ellenük való féktelen őrvongásban egészen az idegen városokig üldöztem őket.” Hogy nem István volt az egyetlen, aki halált szenvedett, az Saul szavaiból látható: „Amikor pedig megölték őket, én is ellenük szavaztam” (ApCsel 26:9-11).

A veszély ez idejében lépett elő Nikodémus a megfeszített Üdvözítő bátor hitvallójaként, Nikodémust, a nagytanács tagját, másokkal együtt megragadta Jézus tanítása. Amikor látta Krisztus csodálatos munkáját, szilárdan meggyőződött, hogy Isten küldötte. Túl büszke volt ahhoz, hogy nyíltan beismerje a galileai tanító iránti rokonszenvét, ezért a titkos beszélgetést kereste. E beszélgetésen Jézus feltárta előtte az üdvtervet és földi küldetését; de Nikodémus még mindig habozott. Az igazságot szívébe rejtette, melynek három évig alig volt látható gyümölcse. Nikodémus nem vallotta meg Krisztust nyíltan, mégis többször meghiúsította a nagytanácsban a papok tervét, hogy elveszítsék Őt. Mikor Jézust a kereszten felemelték, Nikodémus visszaemlékezett szavaira, amelyeket azon az éjszakai beszélgetésen az Olajfák hegyén mondott: „És ahogyan Mózes felemelte a kígyót a pusztában, úgy kell az Emberfiának is felemeltetnie” (Jn 3:14). Felismerte Jézusban a világ Megváltóját.

Nikodémus arimáthiai Józseffel közösen viselte Jézus temetésének költségeit. A tanítványok féltek, hogy nyíltan Krisztus követőinek mutassák magukat, de Nikodémus és József bátran segítségükre

[71]

siettek. E gazdag és köztiszteletben álló férfiak segítsége szükséges volt a sötétség órájában. Ők megtehették halott Mesterükért, amit a szegény tanítványok nem tudtak megtenni, sőt gazdagságuk és befolyásuk nagymértékben védte őket a papok és a főemberek rosszindulatától.

Mikor tehát a zsidók megkísérelték az új egyház elpusztítását, Nikodémus védelmükre kelt. Többé már nem óvatos, nem kétségeskedő, hanem erősíti a tanítványok hitét, és vagyont a jeruzsálemi gyülekezet fenntartására és az evangéliumi munka előrehaladására szentelte. Akik azelőtt tisztelték, most megvetették és üldözték; bár a világ javaiban szegényé lett, nem habozott hitét megvallani.

A jeruzsálemi gyülekezetet ért üldözés nagy lendületet adott az evangélizálás munkájának. Az Ige szolgálatát e helyen eredmény kísérte és már az a veszély fenyegetett, hogy a tanítványok túl sok időt töltenek ott, megfélekezve az Üdvözítő parancsáról, hogy az egész világra menjenek el. Elfelejtették: a gonosz ellen a legjobb védekezés a támadás. Azt gondolták, legfontosabb feladatuk a jeruzsálemi gyülekezet megvédése az ellenség támadásától. Ahelyett, hogy tanították volna az újonnan megtérteket: vigyék az evangéliumot azokhoz, akik még nem hallottak róla, abban a veszélyben voltak, hogy megelégednek a már elért eredménnyel. Isten megengedte az üldözést azért, hogy képviselői szétszóródjanak mindenfele, ahol másokért munkálkodhatnak. Jeruzsálemből elűzve, a hívők „szétszóródtak, elmentek, és hirdették az igét”.

Akik ezt a megbízatást kapták az Üdvözítőtől: „*Menjetek el tehát, tegyetek tanítvánnyá minden népet...*” (Mt 28:19), azok közül sokan egyszerű társadalmi körülmények között éltek. Férfiak és nők, kik szerették Urukát, elhatározták, hogy önzetlen szolgálattal követik példáját. Ezek az egyszerű emberek, valamint a tanítványok, kik földi szolgálata alatt Jézussal együtt jártak, értékes megbízást kaptak. Nekik kellett elvinni a világhoz a Krisztus általi üdvösség boldog üzenetét.

Amikor az üldözés folytán szétszóródtak, misszióbuzgalommal teltek el. Megértették küldetésük felelősségét. Tudták, hogy az éhező világ számára kezükben van az Élet Kenyere, és ők bíztak meg

[72]

Krisztus szeretete által, hogy megtörjék e kenyeret az ínségben levőknek. Az Úr munkálkodott általuk. Ahova mentek, betegek gyógyultak meg, és hirdették az evangéliumot a szegényeknek.

Fülöpöt, a hét diakónus egyikét, szintén elűzték Jeruzsálemből. Ő *„le ment Samária városába, és ott hirdette nekik a Krisztust. A sokaság egy szívvel és egy lélekkel figyelt arra, amit Fülöp mondott, mivel hallották és látták azokat a jeleket, amelyeket tett. A tisztátalan lelkek ugyanis sok megszállottból hangosan kiáltozva kimentek, sok béna és sánta is meggyógyult, és nagy öröm volt abban a városban.”*

Krisztusnak a samáriai asszonnyal a Jákob kútjánál folytatott beszélgetése meghozta gyümölcsét. Miután hallotta szavait, az asszony a város férfiához ment, mondván: *„Jöjjetek, lássátok azt az embert, aki megmondott nekem mindent, amit tettem; vajon nem ez-e a Krisztus?”* Elmentek vele, hallották Jézust és hittek benne. És mivel többet akartak hallani tőle, kérték, maradjon náluk. Jézus náluk is maradt még két napig. *„Az ő szavának sokkal többen hittek”* (Jn 4:29. 41).

Mikor Jézus tanítványait elűzték Jeruzsálemből, közülük néhányán Samáriában találtak biztos menedéket. A samáriaiak örömmel fogadták az evangélium hírnökeit és a megtért zsidók begyűjthették a becses aratást azok között, akik egykor legelkeseredettebb ellenségeik voltak.

Fülöp samáriai munkája kiemelkedő sikerrel járt, úgyhogy ezen felbátorodva, segítségért küldött Jeruzsálembe. Az apostolok most értették meg igazán Krisztus szavainak jelentőségét: *„...tanúim lesztek Jeruzsálemben, egész Júdeában és Samáriában, sőt egészen a föld végső határáig”* (ApCsel 1:8).

Fülöp még Samáriában tartózkodott, amikor a mennyei küldött így utasította őt: *„Kelj fel, és menj dél felé a Jeruzsálemből Gázába vezető útra... Ő felkelt és elindult.”* A felhívásban nem kételkedett, s nem habozott engedelmeskedni, mert megtanulta az Isten akaratához való alkalmazkodás leckéjét.

„És íme, egy etióp férfi, a kandakénak, az etiópok királynőjének udvari főembere, aki egész kincstára fölé volt rendelve, és Jeruzsálemben járt az Istent imádni, visszatérőben hintóján ülve olvasta Ézsaiás prófétát.” Ez az etióp férfiú magas állást töltött be és széles körű befolyása volt. Isten látta, hogyha megtér, másokhoz is eljuttatja az elfogadott világosságot és az evangélium javára erős befolyást gyakorolhat. Isten angyalai kísérték a világosságot kereső férfit és az Üdvözítő magához vonzotta őt. A Szentlélek szolgálata által az Úr kapcsolatba hozta azzal, aki a világossághoz vezethette.

Fülöp azt az utasítást kapta, hogy menjen oda az etiópiaihoz és magyarázza meg neki a próféciát, amelyet olvas. *„Menj oda, és csatlakozz ahhoz a hintóhoz.”* Miután Fülöp a komornyikhoz ért, megkérdezte tőle: *„Érted is, amit olvasol?”* Erre az így válaszolt: *„Hogyan érthetném, míg valaki meg nem magyarázza? És megkérte Fülöpöt, szálljon fel, és üljön mellé.”* Az ige, melyet olvasott, Ézsaiásnak Krisztusra vonatkozó próféciája volt: *„Amint a juhok levágni viszik, és amint a bárány néma a nyírója előtt, úgy nem nyitja meg a száját. A megaláztatásért elvétellett róla az ítélet, nemzetségét ki sorolhatná fel? Mert élete felvitetik a földről.*

Kérlek, kiről mondja ezt a próféta? Önmagáról vagy valaki másról?” — kérdezte a komornyik. Ekkor Fülöp feltárta előtte a megváltás nagy igazságát és *„hirdette neki Jézust”* a felolvasott szöveg alapján.

A férfi remegő szívvel hallgatta az Írás magyarázatát, és amikor a tanítvány azt befejezte, készséggel elfogadta a kapott világosságot. Magas világi állását nem hozta fel mentségül az evangélium elutasítására. *„Amint tovább haladtak az úton valami vízhez értek, és így szólt az udvari főember: »Íme, itt a víz! Mi akadályozza annak, hogy megkeresztelkedjem?» (Ezt mondta neki Fülöp: »Ha teljes szívedből hiszel, akkor lehet.« Ő pedig így válaszolt: »Hiszem, hogy Jézus Krisztus az Isten Fia.«) Megparancsolta, hogy álljon meg a hintó, és leszálltak a vízbe mind a ketten, Fülöp és az udvari főember, és megkeresztelte őt.*

Amikor kijöttek a vízből, az Úr Lelke elragadta Fülöpöt, és nem látta őt többé az udvari főember, de örvendezve haladt tovább az útján. Fülöp pedig Azótoszba került, és végigjárva valamennyi várost, hirdette az evangéliumot, míg Cézaréába nem ért.”

Ez az etiópiai képviseli azt a nagy osztályt, kiket olyan misszionáriusoknak kell tanítaniuk, akik Fülöpként hallgatnak Isten szavára, és odamennek, ahová Ő küldi őket. Sokan olvassák a Szentírást, de nem fogják fel igazi jelentőségét. Az egész világon férfiak és nők vágyakozva tekintenek a menny felé. Ima, könny és kérés tör fel a világosság, a kegyelem és a Szentlélek után vágyakozó lélekből.

[74] Sokan állnak Isten országának küszöbén, s csak begyűjtésre várnak.

Miként Fülöpöt angyal vezette ahhoz, aki a világosságot kereste, s aki kész volt elfogadni az evangéliumot, úgy ma is angyalok vezetnek ama munkások lépteit, akik engedik, hogy nyelvüket a Szentlélek

megszentelje, szívüket pedig megtisztítsa és nemesítse. A Fülöphöz küldött angyal maga is elvégezhetné volna az etiópért a munkát, de Isten művének nem ez az útja. Istennek az a terve, hogy emberek tevékenykedjenek embertársaikért.

Az első tanítványoknak adott bizalomban minden korok hívői részesedtek. Mindazok, akik elfogadták az evangéliumot, a szent igazságot kapták, hogy tudassák a világgal. Isten hű népe mindig tette kész misszionárius volt, aki odaszentelte javait neve tiszteletére, képességeit pedig bölcsen használta szolgálatára.

Legyen lelkesítő példa a múlt keresztényeinek önzetlen munkálkodása! Isten egyházának tagjai legyenek buzgók a jó munkában, különüljenek el a világias nagyravágyástól, és járjanak annak lábnyomában, aki „...szerte járt, jót tett”! Résztvevő és könyörülettel szívvel szolgálják a segítségre szorulókat, és ismertessék meg a bűnösökkel az Üdvözítő szeretetét. Az ilyen munka erőfeszítést igényel, de gazdag jutalmat arat. Aki őszinte szándékkal végzi azt, lelkeket nyer meg a Megváltó számára, mert ellenállhatatlan az isteni parancs megvalósítását kísérő befolyás.

Nemcsak a felszentelt prédikátoron nyugszik annak felelőssége, hogy elmenjen és betöltse e megbízatást. Mindenki, aki elfogadta Krisztust, munkára hívatott embertársa megváltásáért. „A Lélek és a menyasszony így szól: »Jöjj!« Aki csak hallja, az is mondja: »Jöjj!«” (Jel 22:17). E felhívás az egész egyházat magába foglalja. Mindenki, aki hallotta a meghívást, hangoztassa hegyen-völgyön és mondja: Jövel! Végzetes tévedés azt feltételezni, hogy a lélekmentés munkája egyedül csak a lelkészre hárul. Az alázatos, megszentelt hívőt, akire a szőlőskert Mestere a lélekmentés terhére bízta, bátorítsák azok, akikre az Úr nagyobb felelősség terhére helyezte. Isten egyházának vezetői legyenek tudatában, hogy az Üdvözítő megbízása mindazoknak szól, akik az Ő nevében hisznek. Isten sokakat elküld szőlőjébe, akik nem lettek kézzel felfelé felszentelve a szolgálatra.

Azok közül, akik hallották az evangéliumot, százak, sőt ezrek állnak még mindig tétlenül a piacokon, holott részt vehetnének a tevékeny szolgálat valamely ágában. Ezeknek mondja Krisztus: „Miért álltok itt egész nap tétlenül? — és folytatja —: *Menjetek ti is a szőlőbe!*” (Mt 20:6-7) Miért van az, hogy oly sokan nem válaszolnak a hívásra? Sokan azzal mentegődznek, hogy nem állnak a

[75]

szószéken. Értsék meg: nagy munkát kell végezni a szószéken kívül a megszentelt önkéntes tagok ezrei által!

Sokáig várt Isten arra, hogy a szolgálat lelkülete az egész gyülekezetet birtokba vehesse, s mindenki képessége szerint érte dolgozzon. Ha Isten egyházának tagjai elvégeznék kijelölt munkájukat az ínséget szenvedő bel és külterületeken az evangéliumi megbízás teljesítésével, az egész világ hamar figyelmeztetve lenne és az Úr Jézus visszatérne e földre hatalommal és nagy dicsőséggel. *„Isten országának ezt az evangéliumát pedig hirdetik majd az egész világon, bizonyosságul minden népnek; és akkor jön el a vég”* (Mt 24:14).

Üldözöböl tanítvány

[76]

(Az apostolok cselekedetei 9:1 18)

A zsidó vezetők közül, akiket az evangélium hirdetésének sikere különösen felrázott, kitűnt a tárzuszi Saul. Születésénél fogva római polgár, mindazonáltal származása szerint zsidó volt és iskoláit Jeruzsálemben, a leghíresebb rabbiknál végezte. „*Izráel népéből, Benjámin törzséből származom, héber a héberek közül, törvény szempontjából farizeus, buzgóság szempontjából az egyház üldözője, a törvényben követelt igazság szempontjából feddhetetlen...*” (Fil 3:5-6). A rabbik nagy jövőjű ifjúnak tartották, és szép reményeket fűztek hozzá, mint a régi hit tehetséges és buzgó védelmezőjéhez. A nagytanács tagjául történt kinevezése a hatalom birtokába helyezte őt.

Saulnak kiemelkedő része volt István kihallgatásában és elítélésében. Isten jelenlétének feltűnő megnyilatkozása a vértanún, kétkedést támasztott Saulban a Jézus követői ellen képviselt ügy jogosságát illetően. Lelkében mélységesen zaklatott lett. Tanácsalanságában azokhoz fordult, kiknek bölcsességében és ítéletében teljesen megbízott. A papok és főemberek érvei végül meggyőzték, hogy István Istent káromló volt: az a Krisztus pedig, akit a vértanú prédikált: csaló, és azoknak van igazuk, akik a szent tisztségben szolgálnak.

Saul komoly küzdelem után vont le ezt a következtetést. De végül neveltetése és előítélete, korábbi tanítói iránti tisztelete és a népszerűségéből adódó büszkesége megerősítették, hogy lelkiismeretének hangja és Isten kegyelme ellen lázadjon. Döntése, hogy a papoknak és az írástudóknak van igazuk, Sault nagyon elkeseredetté tette a Jézus tanítványai által hirdetett tanokkal szemben. Tevékenysége következtében szent férfiakat és nőket hurcoltak a bírák elé, vetettek börtönbe, néhányát halálra is ítélték csupán azért, mert Jézusban hittek. Eljárása szomorúságot és gyászt hozott az újonnan megszervezett egyházra, és sokakat menekülésre késztetett.

Akiket az üldözés száműzött Jeruzsálemből, azok „...szétszóródtak, elmentek, és hirdették az igét” (ApCsel 8:4). Az így elért

[77]

városok között volt Damaszkusz is, ahol nagyon sokan az új hitre tértek.

A papok és főemberek remélték, hogy éber erőfeszítéssel és szigorú üldözéssel elnyomhatják az eretnekséget. Szükségesnek tartották, hogy az új tan ellen a Jeruzsálemben alkalmazott rendszabályokat egyéb helyeken is alkalmazzák. A Damaszkuszban végrehajtandó különleges munkára Saul ajánlotta fel szolgálatát. „...fenyegetéstől és öldökléstől lihegve, elment a főpaphoz, és leveleket kért tőle Damaszkuszba a zsinagógákhoz, hogy ha talál olyanokat, akik az Úr útjának hívei, akár férfiakat, akár nőket, megkötözve vihesse azokat Jeruzsálembe.” Így „a főpapok felhatalmazásával és megbízásával” (ApCsel 26:12) felszerelve, társuszi Saul férfiúi erejének teljében, téves buzgalommal indult el arra a nevezetes útra, amelynek különleges eseménye egész életútjára kihatott.

Útjuk utolsó napján „...déli tájban...” a fáradt utasok Damaszkusz felé közeledtek. Nagy kiterjedésű, gyönyörű kertek és termőföldek tárultak szemük elé, melyeket a közeli hegyekből fakadó patak hűs vize öntözött. A kietlen pusztaságon át vezető hosszú út után e táj üdítően hatott. Amikor Saul és társai csodálattal tekintettek a gyümölcsstermő síkságra és a szép városra, őt és kíséreit — miként azt később elbeszélte — „...a nap fényénél is ragyogóbb világosság...” (ApCsel 26:13) vette körül: oly dicsőség, amit halandó szem nem viselhetett el. Megvakulva és megzavarodva Saul megsemmisülten esett a földre.

Míg a fény továbbra is körülvette őket, „...hangot hallottam, amely így szólt hozzám héber nyelven: »Saul, Saul, miért üldözöl engem?« ...Erre azt kérdeztem: »Ki vagy, Uram?« Az Úr pedig így válaszolt: »Én vagyok Jézus, akit te üldözöl!«” (ApCsel 26:14-15).

Saul társai félelemmel telve és a fény erejétől majdnem elvakítva hallották ugyan a hangot, de nem láttak senkit. Saul azonban megértette az elhangzott szavakat. Neki világosan megnyilatkozott az, aki szólt — Isten Fia. Az előtte álló dicső lényben meglátta a Megfeszítettet. A Megváltó képe örökre bevésődött a megsebzett zsidó lelkébe. A hallott szavak rettentő erővel találták szíven. Értelme sötét rejtekeibe a fény özöne áradt, felfedve előtte eddigi életének tudatlanságát és tévedéseit, valamint a Szentlélek megvilágosításának mostani szükségét.

Saul most meglátta, hogy Jézus követőinek üldözésével valójában Sátán munkáját végezte. Látta, hogy az igazságról, a kötelességéről való meggyőződése nagyrészt a papokba és a vezetőkbe vetett fenntartás nélküli bizalmán alapult. Elhitte nekik állításukat, hogy a feltámadás története a tanítványok ravasz koholmánya. Most, hogy Jézus önmagát kinyilatkoztatva állt előtte, meggyőződött a tanítványok állításának hitelességéről.

A mennyei megvilágosítás ez órájában Saul értelme bámulatos gyorsasággal működött. A szent iratok prófétikus feljegyzései megnyíltak értelme előtt. Látta, hogy a próféták megjövendölték Jézus zsidók általi elvettetését, megfeszítését, feltámadását és mennybe menetelét s ez bizonyossá tette előtte, hogy Ő a megígért Messiás. Élénken felidéződött emlékezetében Istvánnak a vértanúsága előtti beszéde, és megértette, hogy a vértanú valóban látta Isten dicsőségét, amikor azt mondta: „... *Íme, látom az eget megnyílván, és az Emberfiát, amint az Isten jobbjára felől áll*” (ApCsel 7:56). A papok e szavakat káromlásnak nyilvánították, de Saul most már tudta, hogy azok igazak voltak.

Micsoda kinyilatkoztatás volt ez az üldöző részére! Saul most már biztosan tudta, hogy a megígért Messiás mint a názáreti Jézus jött le a földre, és azok vetették el és feszítették meg, akiknek megmentésére jött. Tudta azt is, hogy az Üdvözítő diadalmasan feltámadt a sírból és felment a mennybe. Az isteni kinyilatkoztatás e pillanatában rémülettel gondolt vissza arra, hogy Istvánt, aki bizonyosságot tett a megfeszített és feltámadt Üdvözítőről, az ő beleegyezésével végezték ki, és később, az ő közreműködésével Jézus sok értékes követője lelte halálát kegyetlen üldözése által.

A Megváltó, István vitathatatlanul világos okfejtése által szólt Saulhoz. A művelt zsidó látta a vértanú arcát, mely Krisztus dicsőségének a fényét tükrözte vissza és olyan volt, „*mint egy angyalé*” (ApCsel 6:15). Tanúja volt István ellenségeivel szembeni hosszútűrésének és megbocsátásának. Szemtanúja volt mindazok állhatatosságának és lemondásának, akiknek fájdalmat és szenvedést okozott. Látta, hogy egyesek hitükért még életüket is örömmel áldozták fel.

Mindezek a dolgok nagy hatást gyakoroltak Saulra, és néha belehasított elméjébe az ellenállhatatlan meggyőződés: Jézus volt a megígért Messiás. Ilyenkor éjjeleken át küzdött e meggyőződés el-

len és a küzdelmet mindig azzal a hittel zárta le, hogy Jézus nem a Messiás és követői becsapott rajongók.

Most Krisztus személyesen szólt Saulhoz: „*Saul, Saul, miért üldözöl engem?*” — és kérdésére: „*Ki vagy, Uram?*” ugyanaz a hang felelte: „*Én vagyok Jézus, akit te üldözöl.*” Krisztus itt azonosította magát népével. Jézus követőinek üldözésében Saul közvetlen a menny Urára mért csapást. Ellenük felhozott hamis vádakkal és tanúvallomásokkal hamisan vádaskodott és tanúskodott a világ Megváltója ellen.

Saul nem kételkedett abban, hogy az, aki hozzá beszélt, a názáreti Jézus, a régen várt Messiás. Izrael vigasztalója és Megváltója. Az Úr pedig monda néki: „*...kelj fel, menj be a városba, és ott megmondják neked, mit kell tenned.*”

Miután a dicsfény eltűnt és Saul felemelkedett a földről, érezte, teljesen elvesztette látását. Krisztus dicsőségének fénye túl erős volt halandó szemének, és amikor az tőle elvonult, az éj sötéteje borult rá. Hitte, hogy e vakság büntetés Istentől Jézus követőinek kegyetlen üldözéséért. Ebben a rettenetes sötétségben csak tapogatott köröskörül, kísérői pedig, telve félelemmel és csodálkozással, „*... kézen fogva vezették be Damaszkuszba*”.

Eme eseményteljes nap reggelén Saul öntelten közeledett Damaszkusz felé a főpap által belé helyezett bizalommal. Súlyos kötelességet helyeztek rá. Megbízták, hogy támogassa a zsidó vallás érdekeit; ha lehet, akadályozza meg az új vallás terjedését Damaszkuszban. Elhatározta, küldetését sikerrel teljesíti, és várakozással tekintett a reá váró élmények elé.

Mennyire másként történt a városba való bemenetele! Vaksággal verve, tehetetlenül, lelkiismeret-furdalástól gyötörve, nem tudva milyen további ítélet várhat még reá, kereste fel Júdas tanítvány otthonát, ahol a magányban bőséges alkalma volt az elmélkedésre és az imára.

Saul „*...három napig nem látott, nem evett, és nem ivott*”. A lelki gyötrelmek e napjai éveknek tűntek számára. Gyötrődő lélekkel újból és újból felidézte István mártíromságában való részvételét.

[80]

Rémülettel gondolt bűnére, amikor engedte, hogy a papok és a főemberek gonoszsága és előítélete uralja őt még akkor is, amikor István arca már mennyei fényben ragyogott. Bánkódva és töredelmes lélekkel idézte fel azt az időt, amikor bezárta szemét és fülét a

leghathatósabb bizonyítékok előtt, s könyörtelenül buzdított a názáreti Jézus követőinek üldözésére.

Az alapos önvizsgálatnak és a szív megalázásának e napjait magányos visszavonultságban töltötte. A hívők hírt kapva Saul damaszkuszi útjának céljáról, féltek, hogy színlelésből olyan szerepet játszik, amellyel még inkább megteveszti őket; ezért távol tartották magukat és nem mutattak iránta együttérzést. Saul nem vágyott a megtéretlen zsidókhoz folyamodni, akikkel egyesült a hívők üldözésében, mert tudta, meg sem hallgatnák történetét. Ily módon el volt vágva minden résztvétől. A segítség egyedüli reménye Isten irgalma volt, és így megtört szívvel hozzá fordult.

A hosszú órák alatt, melyeket Saul egyedül töltött Istennel, visszaemlékezett a Krisztus első adventjére vonatkozó íráshelyekre. Gondosan levezette a próféciákat a meggyőződéstől kiélesedett emlékezettel, mely uralmába vette értelmét. Amikor eme jövendölések jelentésén gondolkozott, csodálkozott eddigi vakságán, és általában a zsidók vakságán, amely Jézusnak, a megígért Messiásnak megtagadásához vezetett. Megvilágosodott látásában most minden egyszerűnek látszott. Tudta, hogy korábbi előítélete és hitetlensége homályosította el lelki felfogóképességét és ez gátolta abban, hogy a názáreti Jézusban felismerje a megjövendölt Messiást.

Miután Saul teljesen engedett a Szentlélek meggyőző erejének, látta életének tévedéseit és felismerte Isten törvényének messze ható követelményeit. Ő, a büszke farizeus, aki jó cselekedeteiben bízott, most a kisgyermek alázatosságával és őszinteségével hajolt meg Isten előtt megvallva saját érdemtelenségét, s a megfeszített és feltámadt Megváltó érdemeiért könyörgött. Saul a megbocsátás és elfogadás hő vágyában buzgón könyörgött a kegyelem trónjához.

A bűnbánó farizeus imája nem volt hiábavaló. Szívének legbensőbb gondolatai és érzései az isteni kegyelem által átalakultak és nemes képességei összhangba kerültek Isten örök szándékával. Saul számára Krisztus és igazsága értékesebb lett az egész világnál.

Saul megtérése a Szentlélek csodálatos hatalmának meglepő bizonyítéka, aki meggyőzi az embereket bűneikről. Valóban hitte, hogy a názáreti Jézus semmibe vette Isten törvényét és azt tanította tanítványainak, hogy az érvénytelen lett. Megtérése után azonban Saul felismerte Jézusban azt, aki azzal a kifejezett szándékkal jött e világra, hogy Atyja törvényének érvényt szerezzen. Meggyőződött

arról, hogy Jézus a létrehozója az egész zsidó áldozati rendszernek. Felismerte, hogy a keresztre feszítéskor a valóság találkozott az árnyképpel és Jézusban teljesedtek be az ótestamentumi jövendölések Izráel Megváltóját illetően.

Saul megtérésének története fontos elveket közöl velünk, amire szüntelen gondoljunk. Saul közvetlenül Jézus színe elé került. Ő egyike volt azoknak, akiknek Krisztus rendkívül fontos munkát szánt. „Választott eszköz” -évé kellett lennie, azonban az Úr nem egyszerre mondta el a számára kijelölt feladatot. Csak feltartóztatta útjában és meggyőzte bűneiről. A Megváltó a farizeust kapcsolatba hozta egyházával, hogy ott megismerje személyére vonatkozóan Isten akaratát.

Isten műve volt az a csodálatos fény, mely megvilágította Saul sötétségét, de a tanítványoknak is munkálkodniuk kellett Saul érdekében. Krisztus véghezvitte a kinyilatkoztatás és megtérés munkáját, és most a bűnbánó abban az állapotban volt, hogy tanulnia kellett azoktól, akiket Isten az igazsága hirdetésére rendelt.

Mialatt Saul magányosan imádkozott és könyörgött Júdás házában, az Úr látomásban megjelent egy tanítványnak Damaszkuszban, név szerint Anániásnak, és megmondta neki, hogy a tárzuszi Saul imádkozik és segítségre szorul. „*Kelj fel, menj el abba az utcába, amelyet Egyenes utcának hívnak — mondta a mennyei küldött — és keresd meg Júdás házában Sault, akit Tarzuszinak neveznek: mert íme, imádkozik, és látomásban látja, hogy egy Anániás nevű férfi jön be hozzá, és ráteszi a kezét, hogy lásson.*”

Anániás alig tudta elhinni az angyal szavait, mert Saulról egész Jeruzsálemben elterjedt az a hír, hogy milyen elkeseredetten üldözi a szenteket. Ezért tiltakozni merészelt: „...*Uram, sokaktól hallottam erről a férfiről, mennyi rosszat tett a te szentjeid ellen Jeruzsálemben, és ide is meghatalmazást kapott a főpapoktól, hogy elfogja mindazokat, akik segítségül hívják a te nevedet.*” De a parancs felszólító volt. [82] „*Menj el, mert választott eszközöm ő, hogy elvigye a nevemet a pogányok, a királyok és Izráel fiai elé.*”

Anániás az angyal utasításának engedelmeskedve felkereste azt a férfit, aki mostanában fenyegetésekkel illette a Jézus nevében hívőket. Kezeit ráhelyezte a szenvedő bűnbánó fejére és így szólt: „*Atyámfia, Saul, az Úr küldött engem, az a Jézus, aki megjelent neked*

az úton, amelyen jöttél, és azért küldött, hogy újra láss, és megtelj Szentlélekkel.

És egyszerre, mintha pikkelyek estek volna le a szeméről, újra látott; azután felkelt, és megkeresztelkedett.”

Jézus így szentesítette megszervezett egyháza tekintélyét és Sault kapcsolatba hozta e földön választott eszközeivel. Krisztusnak megvolt már az egyháza, mely képviselje őt e földön, és feladata volt, hogy megmutassa a megtérő bűnösnek az élet útját.

Sokan azt hiszik, hogy elismert földi követőitől függetlenül, egyedül Krisztusnak tartoznak közvetlen felelősséggel a kapott világosságért és tapasztalatokért. Jézus a bűnösök barátja, és szíve megindul szenvedéseiken. Övé minden hatalom mennyen és földön, azonban tiszteletben tartja az eszközöket, melyeket az emberek üdvösségére és felvilágosítására rendelt. A bűnösöket a gyülekezethez utalja, melyet a világosság közvetítőjévé tett a világ számára.

Amikor vak tévelygésében és előítélete közepette Saul az általa üldözött Krisztusról kinyilatkoztatást kapott, közvetlen összekötésbe került az egyházzal, amely a világ világossága. Ebben az esetben Anániás képviselte Krisztust és egyszersmind Krisztus szolgáit e földön, akik elhívták, hogy helyette cselekedjenek. Krisztus helyett Anániás érintette meg Saul szemét, hogy visszanyerje látását. Krisztus helyett tette rá kezét, és míg Krisztus nevében imádkozott, Saul megkapta a Szentlelket. Minden Krisztus nevében és hatalmában történt. A forrás Krisztus, az egyház az összekötő kapocs.

Az előkészület napjai

(Az apostolok cselekedetei 9:19-31)

Pál, megkeresztelkedése után befejezte böjtjét és „néhány napig együtt volt a damaszkuszi tanítványokkal és azonnal hirdetni kezdte a zsinagógákban Jézusról, hogy ő az Isten Fia”. Bátran hirdette, hogy a názáreti Jézus a rég vart Messiás, aki „...meghalt a mi bűneinkért az Írások szerint. Eltemették, és — ugyancsak az Írások szerint — feltámadt a harmadik napon és... megjelent a tizenkettőnek... Legutoljára pedig, mint egy torzszülöttnek, megjelent nekem is” (1 Kor 15:3-4, 8). Bizonyítékai a próféciákból oly meggyőzőek voltak, és fáradozásait oly nyilvánvalóan kísérte Isten ereje, hogy a zsidók zavarukban válaszolni sem tudtak neki.

Pál megtérésének híre nagyon meglepte a zsidókat. Ő, aki a főpaptól vett felhatalmazással és engedéllyel ellátva utazott Damaszkuszba a hívők letartóztatására, üldözésére, most prédikálja a megfeszített és feltámadt Megváltóról szóló evangéliumot, erősíti azok kezeit, akik már tanítványok voltak, s újonnan megtérteket vezet arra a hitre, amellyel oly elkeseredetten szembehelyezkedett.

Pált azelőtt a zsidó vallás buzgó védelmezőjeként és Jézus követőinek fáradhatatlan üldözőjeként ismerték. Bátorsága, önállósága és állhatatossága, képessége és neveltetése bármely irányú tevékenységre képessé tette. Rendkívül világosan érvelt és lesújtó, csípős megjegyzései kellemetlen helyzetbe hozták ellenfeleit. És most a zsidók azt látták, hogy ez a rendkívüli reményekre jogosító ember azokkal egyesült, akiket azelőtt üldözött, sőt bátran tanít Jézus nevében.

Az ütközetben elesett tábornok veszteséget jelent hadseregének; azonban halála nem ad az ellenségnek erőtbbltetet. De amikor egy kiváló férfiú az ellenséggel egyesíti erejét, nemcsak szolgálatát veszti el, hanem előnyhöz jutnak azok, akikhez csatlakozott. Ha az Úr társuszi Sault a damaszkuszi úton egyszerűen agyonsújtja, az üldöző hatalmat nagymértékben gátolta volna. Isten azonban gondviselésében nemcsak megkímélte Saul életét, hanem meg is térítette, így

az ellenség soraiból egy bajnokot Krisztus oldalára állított. Pál, a jó szónok és szigorú kritikus, határozott célú és rettenthetetlenül bátor, éppen azokkal a képességekkel rendelkezett, amelyekre az ősegyháznak szüksége volt.

Midőn Pál Damaszkuszban prédikált, mindazok, akik hallották, megrémültek és mondták: „*Hát nem ő az, aki üldözte Jeruzsálemben azokat, akik segítségül hívják ezt a nevet, és aki ide is azért jött, hogy megkötözve a főpapok elé vigye őket?*” Pál kijelentette, hogy hite nem pillanatnyi ötlet vagy rajongás alapján változott meg, hanem azt ellenállhatatlan bizonyíték idézte elő. Az evangélium magyarázásában igyekezett a Krisztus első adventjére vonatkozó próféciákat világossá tenni, meggyőzően bemutatva, hogy ezek a jövődölések szó szerint teljesedtek a názáreti Jézus életében. Hitének alapja a biztos prófétai szó volt.

Mialatt Pál állandóan felszólította csodálkozó hallgatóit, hogy „*...térjenek meg, forduljanak az Istenhez, és éljenek a megtéréshez méltóan*” (ApCsel 26:20), „*...egyre jobban felbátorodott, és zavarba hozta a damaszkuszi zsidókat, bebizonyítva nekik, hogy Jézus a Krisztus*”. Sokan megkeményítették szívüket, elutasítottak üzenetét, és megtérése fölötti csodálkozásuk csakhamar a Jézus iránt mutatott izzó gyűlöletté változott.

Az ellenállás annyira fellángolt, hogy nem folytathatta damaszkuszi munkáját. Mennyei hírnök ajánlotta, hogy hagyja el e helyet, és egy időre elment Arabiába (Gal 1:17), ahol biztos menedéket talált.

Itt, a puszta magányában Pálnak bőséges alkalma volt a nyugodt tanulmányozásra és elmélkedésre. Áttekintette a múlt élményeit, bűnbánatot tartott. Teljes szívvel kereste Istent, s addig nem nyugodott, míg meg nem bizonyosodott, hogy bűnbánatát elfogadta és bűnét megbocsátotta. Vágyott arra a bizonyosságra, hogy Jézus vele lesz jövődőlő szolgálatában. Lelke felszabadult az előítélettől és a hagyományoktól, melyek eddigi életét formálták, és közvetlen tanítást kapott az igazság forrásától. Jézus tanácskozott vele, megalapozta a hitben, és a bölcsesség és kegyelem gazdag mértékét adományozta neki.

Ha az emberi lélek összeköttetésbe kerül Isten Lelkével — a véges a Végtelennel —, akkor ennek hatása felmérhetetlen a testre, a lélekre és az értelemre. Magasabb nevelés fakad ebből a kapcsol-

[85] latból. Ez Isten módszere az ember fejlődésére. „*Légy bizalommal Istenhez*” (Jób 22:21) — így szól üzenete az emberiséghez.

Az ünnepélyes biztatás, melyet Pál kapott Anániással való beszélgetésekor, egyre nagyobb súllyal nehezedett szívére. Amikor Pál e szavakra: „*Atyámfia, Saul, az Úr küldött engem*” — először nézett ennek a jámbor férfinak a szemébe, Anániás a Szentlélek sugallatára így szolt hozzá: „*Atyáink Istene választott ki téged, hogy megismerd az ő akaratát, meglásd az Igazat, és hangot hallj az ő ajkáról. Mert az ő tanúja leszel minden ember előtt arról, amiket láttál és hallottál. Most tehát miért késlekedsz? Kelj fel, keresztelkedj meg, mosd le bűneidet, segítségül híván az Úr nevét*” (ApCsel 22:14-16).

E szavak összhangban voltak Jézusnak Saulhoz intézett szavaival, amikor a damaszkuszi úton feltartóztatta: „*...azért jelentem meg neked, hogy szolgálommá tegyelek, hogy tanúbizonyságot tegyél arról, amiket láttál, és arról, amit ezután fogok neked magamról kijelenteni. Megoltalmazlak e néptől és a pogányoktól, akikhez küldelek. Azért küldelek el, hogy nyisd meg a szemüket, hogy a sötétségből a világosságra, és a Sátán hatalmából az Istenhez térjenek, hogy az énbennem való hit által megkapják bűneik bocsánatát, és örökséget nyerjenek azok között, akik megszenteltettek*” (ApCsel 26:16-18).

Miközben Pál e dolgokat fontolgatta szívében, egyre jobban megértette hivatásának jelentőségét, és egyre világosabb lett előtte, hogy „*Krisztus Jézusnak Isten akaratából elhívott apostola*” (1Kor 1:1). „*...nem emberektől, nem is emberek által kapta elhívását, hanem Jézus Krisztus által és az Atya Isten által*” (Gal 1:1). Az előtte álló munka nagysága az evangélium prédikálása céljából a Szentírás szorgalmas kutatására vezette, „*...de nem bölcselkedő beszéddel, hogy a Krisztus keresztje el ne veszítse erejét*”, „*...hanem a Lélek bizonyító erejével*”, hogy mindazoknak hite, akik hallják, „*...ne emberek bölcsességén, hanem Isten erején nyugodjék*” (1Kor 1:17; 2:4-5).

Midőn Pál a Szentírást kutatta, megtanulta, hogy korszakokon át „*...nem sokan vannak..., akik emberi megítélés szerint bölcssek, hatalmasok vagy előkelők. Sőt azokat választotta ki az Isten, akik a világ szemében bolondok, hogy megszégyenítse a bölcseket, és azokat választotta ki az Isten, akik a világ szemében erőtlének, hogy megszégyenítse az erőseket, és azokat választotta ki az Isten, akik a világ szemében nem előkelők, sőt lenézettek; és a semmiket, hogy*

[86]

semmikké tegye a valamiket; hogy egyetlen ember se dicsekedjék az Isten színe előtt” (1 Kor 1:26-29). És amikor így, a kereszt fényében szemlélte a világ bölcsességét, elhatározta, semmi egyébről nem akar tudni, mint egyedül „*Jézus Krisztusról, róla is mint a megfeszítettéről*” (1 Kor 2:2).

Szolgálatára alatt Pál később sem tévesztette szem elől bölcsességének és erejének forrását. Évek múlva halljuk megnyilatkozását „*Mert nekem az élet Krisztus, és a meghalás nyereség!*” (Fil 1:21). És ismételten: „*...most is kárnak ítélek mindent Krisztus Jézus, az én Uram ismeretének páratlan nagyságáért. Őérte kárba veszni hagytam, és szemétnek ítélek mindent, hogy Krisztust megnyerjem. Nincsen saját igazságom a törvény alapján, hanem a Krisztusba vetett hit által van igazságom Istentől a hit alapján, hogy megismerjem őt és feltámadása erejét, valamint a szenvedéseiben való részesedést, hasonlónak lévén az ő halálához*” (Fil 3:8-10).

Arábiából ismét visszatért Damaszkuszba (Gal 1:17) és „*azonnal hirdetni kezdte a zsinagógában Jézusról, hogy ő az Isten Fia*”. Bölcs bizonyítékaival képtelenek voltak szembeszállni és „*...a zsidók elhatározták, hogy végeznek vele*”. A város kapuit éjjel-nappal szorgalmasan őrizték, hogy a szökés lehetőségét meggátolják. Ez a válságos helyzet arra készítette a tanítványokat, hogy Istent komolyan keressék, míg végül „*...éjjel a városfalon lebocsátották egy kosárban*”.

Midőn Pál Damaszkuszból megszökött, Jeruzsálembe ment, miután már körülbelül három év telt el megtérése óta. Látogatásának fő célja volt, amint később elmondta, „*...hogyan meglátogassam Kéféást...*” (Gal 1:18). Mikor a városba ért, ahol Saul, az üldözőt, igen jól ismerték, „*...csatlakozni próbált a tanítványokhoz, de mindenki félt tőle, mert nem hitték, hogy tanítvány*”. Nehezen tudták elhinni, hogy a vakbuzgó farizeus, aki oly sokat fáradozott a gyülekezet pusztításán, őszinte követője lett Jézusnak. „*Barnabás azonban maga mellé vette, elvitte az apostolokhoz és elmondta nekik, hogyan látta az Urat az úton, és hogy beszélt vele, és milyen nyíltan szólt Damaszkuszban Jézus nevében.*”

A tanítványok e szavak hallatára befogadták Pált, mint középük tartozót. Csakhamar elegendő bizonyítékát látták keresztényi tapasztalatai őszinteségének. A pogányok jövő apostola most ott volt abban a városban, amelyben korábbi társai közül oly sokan éltek,

és vágyakozott, hogy felvilágosítsa a zsidó vezetőket a Messiásra vonatkozó jövendölésekről, melyek a Megváltó eljövetelével beteljesedtek. Bizonyos volt abban, hogy Izráel e tanítói, akiket egykor oly jól ismert, éppoly őszinték és becsületesek, mint ő. De sajnos tévedett testvérei lelkületét illetően. Gyors megtérésüket remélte, de keserűen csalódott. Noha „...nyíltan szólt az Úr nevében. Beszélt és vitázott a görög nyelvükkel” — a zsidó gyülekezet élén álló vezetők elutasították a hitet és „...készülődtek, hogy végezzenek vele”. Szomorúság töltötte el. Mily szívesen feláldozta volna életét, ha ez által egyeseket elvezethet az igazságra! Szégyenkezve gondolt az István vértanúságában játszott szerepére, és most aggodalmában igyekezett, hogy kitörölje az alaptalanul vádolt személyen levő foltot; az igazságot kívánta megvédeni, melyért István életét adta.

Azok miatti lelki teherrel, akik visszautasították a hitet, Pál a templomban imádkozott. Mint maga is később tanúsította, hirtelen elragadtatott és mennyei hírnök jelent meg előtte, ki így szólt hozzá: „...Siess, és menj ki hamar Jeruzsálemből, mert nem fogadják el a te rólam való bizonyágtételeidet!” (ApCsel 22:18).

Pál hajlandó volt Jeruzsálemben maradni, ahol szembenézhetett az ellenállással. Gyávaságnak tartotta a menekülést, ha ottmaradásával néhány makacs zsidót, még élete árán is meggyőzhet az evangélium igazságáról. Ezért így válaszolt: „...Uram, ők tudják, hogy én voltam az, aki börtönbe vetettem, és zsinagógáról zsinagógára járva megvertem a benned hívőket. Amikor pedig kiontották Istvánnak, a te vértanúdnak a véré, magam is ott álltam, helyeseltem az ő megölését, és őriztem azoknak a ruháját, akik megölték.” Azonban nem egyezett Isten tervével az, hogy életét szolgálja fölöslegesen veszélyeztesse, ezért a mennyei hírnök így felelt: „Eredj el, mert én messze küldelek téged, a pogányok közé” (ApCsel 22:19-21).

Mikor a testvérek értesültek Pál látomásáról, siettették titkos menekülését Jeruzsálemből, nehogy a zsidók megöljék. „Amikor... megtudták ezt az atyafiak, levitték őt Cézareába, és elküldték Tarzuszba.” Pál távozása egyelőre véget vetett a zsidók erőszakos ellenállásának. Rövid ideig nyugalmat élvezett a gyülekezet, mely idő alatt a hívők száma egyre növekedett.

Az igazságot kereső

[88]

(Az apostolok cselekedetei 9:32-11:18)

Szolgálatára során Péter apostol meglátogatta a liddai hívőket. Itt meggyógyította Éneászt, aki nyolc év óta bénán feküdt „...*meggyógyít téged Jézus Krisztus* — mondta neki az apostol. — *Kelj fel, és magad vedd be az ágyadat! És azonnal felkelt. Lidda és Sáron lakói mind látták őt, és megtértek az Úrhoz.*”

Joppében, közel Liddához, lakott egy asszony, nev szerint Tabita (Dorkász, vagyis Zerge), akit jócselekedetei miatt igen szerettek. Méltó tanítványa volt Jézusnak és élete telve volt kegyes cselekedettel. Tudta, kinek van szüksége ruhára, részvétre, és szolgálta a szegényeket, bankódókat. Ügyes ujja gyorsabban járt, mint a nyelve.

„*Éppen azokban a napokban megbetegedett, és meghalt.*” A joppéi gyülekezet fájlalta elvesztését, és amikor hallották, hogy Péter Liddában van, követeket küldtek hozzá „*és kérték: késedelem nélkül jöjj át hozzánk!*”. Péter felkelt, és velük ment. Amikor odaért, felvezették a felső szobába, az özvegyasszonyok pedig mind elébe alltak, sírtak és mutogatták azokat az ingeket és ruhákat, amelyeket Dorkász készített, amíg velük volt. Tekintettel Dorkász szolgáló életére, nem csodálkozhatunk, hogy könnyek hullottak élettelen temére.

Bánatukat látva, az apostol szíve részvétellel telt el. Miután felszólította a síró asszonyokat, hogy hagyják el a szobát, letérdelve, buzgó imában fordult Istenhez, hogy adja vissza Dorkász életét és egészségét. Azután a holttesthez fordulva mondá: „*Tábita, kelj fel! Ő kinyitotta a szemét, és amikor meglátta Pétert, felült.*” Dorkász nagy szolgálatot tett a gyülekezetnek, és Isten jónak látta, hogy visszahozza az ellenség országából; ügyességével, akaraterejével hadd szolgáljon továbbra is mások áldására, s Krisztus ügye erősödjön hatalmának ezen megnyilatkozása által is.

Amíg Péter Joppében volt, Isten elhívta, hogy vigye el az evangéliumot Kornéliuszhoz, Cézareába.

[89] Kornéliusz római százados, jómódú és előkelő származású férfi volt, aki bizalmas, tiszteletbeli állást töltött be. Születésére, neveltetésére és képzettségére nézve pogány ember, aki a zsidókkal való kapcsolatán keresztül ismeretet nyert Istenről, és igaz szívvel imádta Őt. Hite őszinteségét a szegények iránti könyörületével mutatta ki. Jótékonyágát mindenütt ismerték, és igazságos élete mind a zsidóknál, mind a pogányoknál jó hírűvé tette. Befolyása áldás volt mind azokra, akikkel kapcsolatba került. Az ihletett feljegyzés leírja: *„Egész hazanépével együtt kegyes és istenfélő ember volt, aki sok alamizsnát osztogatott a népnek és szüntelenül könyörgött Istenhez”*.

Kornéliusz Istenben, a menny és a föld Teremtőjében hitt, tisztelte Őt, elismerte felsőbbségét és kikérte tanácsát élete minden ügyében. Családi életében éppúgy, mint hivatalos kötelességében hű volt Jahvéhoz. Otthonában oltárt állított Istennek; az Ő segítségével nem merte terveit megvalósítani, sem felelősségét hordozni.

Noha Kornéliusz hitt a próféciákban és várta a Messiás jövetelét, nem ismerte a Krisztus életében és halálában megnyilatkozott evangéliumot. Nem volt tagja a zsidó egyháznak, és a rabbik pogánynak, tisztátalannak tekintették. De ugyanaz a Szent Vigyázó, aki azt mondta Ábrahámról: ismerem őt, ismerte Kornéliuszt is, és közvetlenül a mennyből üzenetet küldött neki.

Mialatt imádkozott, megjelent az angyal Kornéliusznak. Mikor a százados hallotta, hogy nevén szólítják, megrémült, de tudta, hogy a hírnök Istentől jött, és mondta: *„Mi az, Uram?”* Az angyal felelte: *„Imádságaid és alamizsnáid emlékeztetőül feljutottak az Isten elé. Most azért küldj embereket Joppéba, és hívasd magadhoz azt a Simont, akit Péternek is hívnak. Ő egy Simon nevű tímár vendége, akinek a háza a tengerparton van.”*

Eme utasítások pontossága — melyben még az ember foglalkozását is megnevezi, akinél Péter tartózkodott — megmutatja, hogy a menny ismeri az emberek ügyeit és történetét az élet minden helyzetében. Isten éppolyan jól ismeri az egyszerű munkás élményeit és tevékenységét, mint a trónon ülő királyét.

[90] *„Most azért küldj embereket Joppéba, és hívasd magadhoz azt a Simont, akit Péternek is hívnak.”* Isten ekképpen nyilvánította ki elismerését az evangélium szolgálata és a megszervezett gyülekezet iránt. Az angyal nem volt felhatalmazva, hogy elmondja Kornéliusznak a kereszt történetét. Olyan, gyarlóságoknak és kísértéseknek

alávetett embernek kellett beszélnie a megfeszített és feltámadt Údvözítőről, mint amilyen maga a százados.

Az emberek közötti képviselőiül Isten nem választ el nem bukkott angyalokat, hanem embereket, azokhoz hasonló szenvedélyű embereket, akiket meg akar menteni. Krisztus emberré lett, hogy elérhesse az embert. Isten-ember Megváltóra volt szükség, hogy a világnak üdvösséget hozzon. Most pedig férfiakra és nőkre bízta azt a szent szolgálatot, hogy megismertessék „*Krisztus mérhetetlen gazdagságát*” (Ef 3:8).

Bölcsességében az Úr az igazságot keresőket kapcsolatba hozza az igazságot ismerő emberekkel. A menny terve az, hogy akik világosságot kaptak, közöljék azokkal, akik még a sötétségben élnek. A bölcsesség nagy forrásából merítő ember az az eszköz és segítő erő, aki által az evangélium az értelmet és a szívet átalakító hatalmát gyakorolja.

Kornéliusz örömmel engedelmeskedett a látomásnak. Amikor az angyal eltávozott, a százados „...*előhívott két szolgát, és egy istenfélő katonát azok közül, akik állandóan mellette voltak. Ezeknek mindent elmondva elküldte őket Joppéba.*”

Az angyal Kornéliusszal való beszélgetése után Péterhez ment Joppéba. Ekkor Péter szállásának felházában imádkozott és azt olvassuk: „...*Péter déltájban felment a ház tetejére imádkozni. Közben azonban megéhezett, és enni kívánt. Amíg az ételt készítették, révületbe esett.*” Péter nem csupán testi eledelre éhezett. Amint a tetőről letekintett Joppé városára és környékére, honfitársai üdvösségét óhajtott. Hón vágyott, hogy megismertesse velük is az Írás próféciáit, amelyek Krisztus szenvedéseire és halálára utaltak.

A látomásban Péter látta: „...*az ég megnyílik, és leszáll valami nagy lepedőhöz hasonló, amely négy sarkánál fogva ereszkedett le a földre. Benne volt ebben a föld mindenféle négy lábú és csúszómászó állata, és az ég mindenféle madara. Ekkor hang hallatszott: »Kelj fel, Péter, öld és egyél!« Péter azonban így szólt: »Semmiképpen nem, Uram, mert soha nem ettem semmi közönségest vagy tisztátalant.« De másodszor is szólt hozzá a hang: »Amit az Isten megtisztított, azt te ne mondd tisztátalannak.« Ez pedig három ízben is így történt, és azután az egész azonnal felemelkedett az égbe.»*

Ez a látomás Péter számára megrovást és oktatást adott. Isten szándékát nyilatkoztatta ki számára, hogy Krisztus halála által a

pogányok örökös társakká lettek a zsidókkal a megváltás áldásában. Eddig egyetlen tanítvány sem prédikálta az evangéliumot a pogányoknak. Gondolkozásuk középpontjában még létezett a válaszfal, amit Krisztus halála lerombolt. Munkálkodásuk a zsidókra korlátozódott, mert a pogányokra, mint az evangélium áldásaiból kirekesztettek tekintettek. Most az Úr tanítani akarta Pétert az isteni terv világszéles kiterjedéséről.

Szamos pogány érdeklődve hallgatta Péter és a többi apostol prédikációját, a görög zsidók közül is sokan hittek Krisztusban, azonban Kornéliusz megtérése volt a pogányok közötti munka első jelentős eseménye.

A munkának teljesen új korszaka jött el, amit Krisztus egyháza kezdett meg. Az ajtó, melyet a megtért zsidók a pogányok előtt bezártak, most kitárult. Az evangéliumot elfogadó pogányokat egyenrangúnak kellett tekinteni a zsidó tanítványokkal a körülmétkedés ritusának szükséges megtartása nélkül.

Mily óvatosan munkálkodott az Úr, hogy eltávolítsa a pogányok iránti előítéletet, mely Péter értelmében a zsidó nevelés által oly erősen rögződött! A lepedőnek és tartalmának látomása által igyekezett az apostol gondolkozását felszabadítani az előítélettől, és arra a fontos igazságra tanította, hogy a mennyben nincs személyválogatás. Isten előtt zsidó és görög egyenlő értékű: Krisztus által a pogányok is részesülhetnek az evangélium áldásaiban és kiváltságaiban.

Míg Péter a látomás értelmén elmélkedett, megérkeztek Joppéba a Kornéliusz által küldött férfiak és megjelentek szállásának kapuja előtt. Ekkor a Lélek szólt hozzá: *„Íme, három férfi keres téged: kelj fel, menj le és eredj el velük. Semmit ne tétovázz, mert én küldtem őket!”*

E parancs próbatétel volt Péternek: minden lépésénél habozott, hogy vállalja-e a reá helyezett kötelességet, de nem merészelt engedetlenkedni. *„Péter tehát lement a férfiakhoz, és így szólt hozzájuk: Íme, én vagyok az, akit kerestek. Milyen ügyben jártok itt?”* Elbeszélétek különleges megbízatásukat és így szóltak: *„...Kornéliusz százados, igaz és istenfélő ember, aki mellett bizonyosságot tesz az egész zsidó nép, egy szent angyaltól azt az utasítást kapta, hogy hívasson téged a házába, és hallgassa meg, amit te mondasz.”*

[92]

Az Istentől kapott eligazításnak engedelmességgel az apostol megígérte, hogy velük megy. Következő reggel hat testvér kíséreté-

ben útnak indult Cézáreába. Ők legyenek tanúi mindannak, amit a pogányoknál teendő látogatása alkalmával szól vagy tesz; mert Peter tudta, hogy számon kérik tőle a zsidó tanok ily nyílt áthágását.

Midőn Péter belépett a pogány házba, Kornéliusz nem a megszo-
kott látogatóként, hanem a menny egyik megtiszteltjeként és Isten
küldötteként üdvözölte. Keleti szokás szerint a fejedelmek és fő-
méltóságok előtt meghajoltak, ugyanígy hajoltak meg a gyermekek
szülei előtt; Kornéliusz azonban, az Isten által tanítására küldött
férfi iránti hódolatból az apostol labaihoz borult és imádta őt. Peter
rémülten emelte fel a századost, mondván: „...Állj fel, én is ember
vagyok!”

Míg Kornéliusz küldöttei útban voltak, hogy megbízatásuknak
eleget tegyenek, a százados „...összegyűjtötte rokonait és legjobb
barátait,” hogy azok is vele együtt hallgassák az evangélium tanítá-
sát. Midőn Peter megérkezett, nagy társaságot talált, mely sóváran
várta szavait. Az egybegyűlteknek Péter először a zsidók szokásáról
beszélt, mondván: tilos dolog zsidó számára a pogányokkal való
érintkezés, és ennek cselekvése a ceremoniális törvény szerint tisz-
tátalanságot jelent. „...Tudjátok, hogy tiltott dolog zsidó embernek
idegennel kapcsolatot tartania, vagy hozzá bemenni. De nekem Is-
ten megmutatta, hogy egyetlen embert se mondjak szentségtelennek
vagy tisztátalannak. Ezért el is jöttem vonakodás nélkül... Most pedig
hadd kérdezzem meg, miért küldtetek értem?”

Kornéliusz ekkor elbeszélte élményét, az angyal szavait, és hoz-
zátette: „Nyomban elküldtem tehát hozzád, és te jól tetted, hogy
eljöttél. Most tehát mind itt vagyunk az Isten színe előtt, hogy meg-
hallgassuk mindazt, amit rád bízott az Úr.”

Péter így szólt: „Most kezdem igazán megérteni, hogy nem sze-
mélyválogató az Isten, hanem minden nép között kedves előtte, aki
féli őt, és igazságot cselekszik.”

Ezután az apostol a figyelmesen hallgató csoport előtt Krisztust
prédikálta: életét, csodatételeit, elárultatását, megfeszítését, feltáma-
dását és mennybemenetelét, valamint azt a munkát, amit a mennyben
mint az emberek képviselője és közbenjárója végez. Miközben az
egybegyűltek Jézushoz, a bűnösök egyedüli reménységéhez ve-
zette, ő maga is jobban megértette látomásának jelentőségét, és szíve
az általa képviselt igazság lelkével lángolt.

A prédikációt hirtelen félbeszakította a Szentlélek kiáradása: „Míg ezeket a szavakat mondta Péter, leszállt a Szentlélek mindazokra, akik hallgatták az igét. És elámultak a zsidó származású hívők, akik Péterrel együtt jöttek, hogy a pogányokra is kitöltetett a Szentlélek ajándéka. Hallották ugyanis, amint nyelveken szóltak, és magasztalták az Istent.

Akkor megszólalt Péter: Vajon megtagadhatja-e a vizet valaki ezektől, hogy megkeresztelkedjenek akik ugyanúgy megkapták a Szentlelket, mint mi? És úgy rendelkezett, hogy keresztelkedjenek meg a Jézus Krisztus nevében.”

Így jutott el az evangélium azokhoz, akik idegenek és jövevények voltak, polgártársáivá lettek a szenteknek és tagjai Isten családjának. Korneliusz és háza népe megtérése az első gyümölcse volt az aratás begyűjtésének. Ebből a házból a kegyelem munkája áradt szét e pogány városban.

Isten még ma is keres lelkeket az előkelők és az egyszerűek között. Sok Korneliuszhoz hasonló férfi van, akiket az Úr vágyik e világban művével kapcsolatba hozni Rokonszenveznek Isten népével, de a világhoz fűződő kötelékek erősen tartják őket. Erkölcsi bátorságot követel tőlük, hogy Krisztusért elfoglalják helyüket. Különös erőfeszítést kell tenni e lelkekért, kik felelősségük és kapcsolataik miatt oly nagy veszélyben vannak.

Isten komoly és alázatos munkásokat hív, akik elviszik az evangéliumot a felsőbb rétegekhez. Még várhatjuk az igazi megtérés csodáit; csodákat amelyeket, most még nem látunk. E föld legkiválóbb emberei sem állnak Isten csodatévő hatalmán kívül. Ha azok, akik az alkalmak embereivé lesznek, megteszik kötelességüket, engedelmesen és hűségesen vele együtt munkálkodnak, Isten megtérít felelős állásokat betöltő értelmes és befolyásos embereket. A Szentlélek ereje által sokan fogadják el az isteni alapelveket. Az igazsághoz térve, Isten kezében jó eszközökké válnak a világosság közlésére. Különleges terhet viselnek az elhanyagolt osztály tagjaiért. Időt és pénzt szentelnek az Úr művére, és az egyház új erőt és hatalmat kap.

[94] Mivel Kornéliusz engedelmeskedett minden kapott utasításnak Isten az eseményeket úgy irányította, hogy még több igazságban részesült. A menny udvaraiból hírnök ment el e római tiszthez és Péterhez azért, hogy Kornéliusz kapcsolatba jusson azzal, aki őt nagyobb világossághoz vezetheti.

Napjainkban is sokan vannak, akik közelebb állnak Isten országához, mint ahogy azt feltételezzük. A bűn e sötét világában az Úrnak sok becses drágaköve van, akikhez szeretné hírnökeiket elküldeni. Mindenütt vannak, akik hajlandok Krisztus mellett állást foglalni. Sokan többre fogják értékelni Isten bölcsességét minden földi előnynél, és a világosság hűséges hordozóivá válnak. Krisztus szeretetétől készítetve másokat is rábírnak, hogy hozzá jöjjenek.

Mikor Júdeában hallották a testvérek, hogy Péter egy pogány házába ment és az egybegyűlteknak prédikált, meglepődtek és megbotránkoztak. Megijedtek attól, hogy ez, a szemükben vakmerőnek látszó eljárás saját tanításukra semlegesítő hatással lesz. Amikor legközelebb találkoztak Péterrel, szigorúan megfeddték, mondván: *„Körülméletlen emberekhez mentél be, és együtt ettél velük.”*

Péter feltárta előttük az egész ügyet. Elbeszélte a látomásával kapcsolatos tapasztalatait, és hivatkozott arra, hogy figyelmeztették, többé ne tartsa meg a körülmételés és körülméletlenség ceremoniális különbségét, és ne tekintse a pogányokat tisztátalanoknak. Közölte a kapott parancsot: menjen el a pogányokhoz, majd elbeszélte a követek érkezését, útját Cézareába, találkozását Kornéliusszal. Elmondta a századossal folytatott beszélgetésének lényegét, amelyben az utóbbi elmondta látomását, hogy utasítást kapott küldjön Péterért.

„Amikor pedig elkezdtem beszélni — mondta tapasztalatával kapcsolatban —, leszállt rájuk a Szentlélek, ahogyan ránk is leszállt kezdetben. Ekkor eszembe jutott az Úr szava, aki így szólt: János vízzel keresztelt, de ti Szentlélekkel fogtok megkereszteltetni. Ha tehát ugyanazt az ajándékot adta nekik is az Isten, mint nekünk, akik hittünk az Úr Jézus Krisztusban, akkor ki vagyok én, hogy akadályozzam az Istent?”

E beszámolót hallva, a testvérek elhallgattak. Meggyőződtek arról, hogy Peter eljárása Isten tervének közvetlen beteljesülése volt, és előítéletük, valamint elzárkózásuk teljesen ellentétes az evangélium szellemével. Dicsőítették Istent, mondván: *„Akkor tehát a*

[95]

megadta Isten a megtérést az életre.” Így vita nélkül lerombolták az előítéletet, elhagyták az évszázadok szokásai által meghonosodott elzárkózást, és megnyílt a pogányok számára az evangélium hirdetésének útja.

Szabadulás a börtönből

(Az apostolok cselekedetei 12:1-23)

„Abban az időben Heródes király kegyetlenkedni kezdett a gyülekezet egyes tagjaival.” Júdea kormányzata ekkor Klaudiusz római császár alárendeltjének, Heródes Agrippának a kezében volt. Heródes még Galilea negyedes fejedelme is volt. Állítólag zsidó hitre tért és látszólag a zsidó törvény szertartásainak betartásában nagyon buzgó volt. A zsidók kegyeinek megnyerésére vágyott, remélve hogy ezáltal biztosíthatja tisztességét és méltóságát. Hogy óhajukat teljesítse, üldözni kezdte Krisztus gyülekezetét; elvette a hívők házait és birtokait, a gyülekezet vezetőit bebörtönöztette. János fivérét, Jakabot, börtönbe vetette, pallossal kivégeztette, amiként a másik Heródes Keresztelő Jánost lefejeztette. Látva, hogy ez eljárása a zsidóknak nagyon tetszik, Pétert is fogságba vetette.

E kegyetlenkedések a húsvéti ünnepek alatt történtek. Mialatt a zsidók az egyiptomi szabadulást ünnepelték és nagy buzgóságot színleltek Isten törvénye iránt, ugyanakkor e törvény minden alapelvét áthágták Krisztus követőinek üldözése és megölése által.

Jakab halála nagy szomorúságot és megdöbbenést keltett a hívők körében. Amikor Pétert is börtönbe vetették, az egész gyülekezet böjtölt és imádkozott érte.

A zsidók örültek annak, hogy Heródes megölette Jakabot, bár néhányan panaszkodtak a kivégzés titkos módja miatt, mert — véleményük szerint — a nyilvános kivégzés jobban megfélemlítette volna a hívőket és mindazokat, akik rokonszenveztek velük. Heródes azért tartotta Pétert őrizetben, hogy eleget tegyen a zsidók kívánságának, s támogassa nyilvános kivégzését. Azonban azt tanácsolták neki, hogy nem volna biztonságos az öreg apostolt kivégeztetni a Jeruzsálemben összegyűlt nép előtt. Félő volt, hogy — látván őt halálra vezető útján — felkeltené a tömeg részvétét.

A papok és a vének attól is féltek, hogy Péter hatalmas beszédet intéz a néphez, — mely a népet ismét a Jézus életével és jellemével való foglalkozásra készítené —, olyan beszédet, amelyet képtelenek

érveikkel megcáfolni. Péternek Jézus ügyét védelmező buzgalma már sokakat az evangélium melletti állásfoglalásra készítetett, és a főemberek félték, hogy ismét alkalma lenne hitét védelmezni a városba ünnepre jött tömeg előtt, mely a királytól szabadon bocsátását követelné.

Amíg különböző ürüggyel Péter kivégzésének végrehajtását húsvét utánra halasztották, a gyülekezeti tagoknak idejük volt szívük alapos vizsgálatára és komoly imára. Szüntelenül könyörögtek Péterért mivel éreztek, hogy az ügy nem nélkülözheti őt. Felismerték: oly ponthoz érkeztek, amikor Isten segítségével Krisztus egyháza elpusztulna.

Közben minden nép közül sok ájtatoskodó kereste fel az Isten imáadására szentelt templomot. Aranytól fénylő, értékes kövekből épült fala szép és nagy szerű látvány volt. Azonban Jahve többé nem volt található e csodálatra méltó palotában Izráel, mint nemzet elvált Istenétől. Röviddel földi szolgálata befejezése előtt, amikor Krisztus utoljára nézett a templom belsejére, ezt mondta: „*Íme, elhagyottá lesz a ti házatok*” (Mt 23:38). Eddig Atyja házának nevezte a templomot; mikor azonban Isten Fia elhagyta e falakat, Isten jelenléte örökre visszavonult az egykor dicsőségére emelt templomi épületből.

Végül megállapították Péter kivégzésének napját, de a hívők imái még mindig ostromolták az eget. Mialatt buzgó könyörgésben teljes szívvel-lélekkel kértek segítséget, Isten angyalai őrizték a fogoly apostolt.

Heródes, visszaemlékezve az apostol fogságból való korábbi megmenekülésére, ez alkalommal fokozottan elővigyázatos volt. Hogy megakadályozzon minden lehetséges szabadulást, Pétert tizenhat katona felügyelete alá helyezte, akik váltott őrszolgálatban éjjel-nappal őrizték őt. Cellájában két katona közé helyezték és két láncsal bilincseltek meg; a láncokat egy-egy katona csuklójához erősítették. Tudtuk nélkül képtelen volt megmozdulni. A börtönajtók biztonságos megerősítésével és az azok előtti szigorú őrséggel kizárt volt a szabadulás és menekülés emberi eszköz általi lehetősége. De az ember lehetőségeinek végső határa alkalom Isten számára.

Péter egy sziklába vájt cellába volt bebörtönözve, melynek ajtóit erősen elreteszelték és bezárták. Az őrálló katonák felelősek voltak a fogoly őrzéséért. De a záruk, a reteszek és a római őrség, mely

lehetetlenné tett minden emberi segítséget, még tökéletesebbé tette Isten győzelmét Péter kiszabadítására. Heródes a Mindenható ellen emelte fel kezét, de teljes vereséget szenvedett. Hatalma bevetésével Isten meg akarta menteni ezt az értékes életet, melynek elpusztítására a zsidók összeesküdtek.

A kivégzésre javasolt nap előtti éjszakán hatalmas angyalt küldött a menny Péter megmentésére. Az erős kapuk — melyek Isten szentjét bezárták — megnyílnak, emberi kéz segítsége nélkül. A Mindenható angyala keresztülhalad és az ajtók zajtalanul záródnak be utána. Belép a cellába: Péter ott fekszik és a tökéletes bizalom álmát alussza.

Az angyal körülvevő fényár betölti a cellát, de ez nem ébreszti fel az apostolt. Csak amikor az angyal érintését érzi és e hangot hallja: „*Kelj fel gyorsan!*” — ébred tudatra s látja, hogy „...világosság támadt a cellában” és nagy dicsőségű angyal áll előtte. A mondott szavaknak gépiesen engedelmeskedik, és amikor a felkelésnél felemeli kezét, alig ébred annak tudatára, hogy a láncok lehulltak csuklóiról.

A mennyei küldött ismét parancsolja: „*Övezd fel magadat, és kösd fel sarudat!*” Péter önkéntelenül engedelmeskedik. Csodálkozva bámul látogatójára és azt hiszi, álmodik, vagy látomást lát. Az angyal újból ráparancsol: „*Vedd fel a felsőruhádat, és kövess engem!*” Az angyal az ajtóhoz megy. A máskor oly bőbeszédű Péter ámulattól elnémulva követi. Keresztülhaladnak az őrségen és elérik az erősen elrekeszelt ajtót, mely magától nyílik ki előttük, és utánuk rögtön be is zárul, miközben az örök úgy belül, mint kívül mozdulatlanok a helyükön.

Elérték a második ajtót, amit szintén kívül-belül őriznek. Kinyílik, mint az első, a sarokvas nyikorgása, vagy a reteszek bármilyen zaja nélkül. Áthaladnak rajta, és ez is zajtalanul csukódik be. Hasonló módon jutnak át a harmadik kapun és már kint is vannak a nyílt utcán. Egyetlen szót sem szólnak; egyetlen lépés sem hallatszik. Az angyal kápráztató fényártól övezve halad elől, Péter pedig zavartan és magát még mindig álomban képzelve, követi szabadítóját. Így haladnak végig az utcán, és miután az angyal teljesítette küldetését, hirtelen eltűnt.

A mennyei fény elhalványult és Péter ott állt a mélységes sötétben, de amikor szeme megszokta a sötétséget, az fokozatosan

enyhült. Egyedül volt a csendes utcán és az éj hűs szellője érintette homlokát. Most fogta fel, hogy szabad- Ismert a városrészt is. Felismerte a helyet, ahol gyakran járt, és amelyről azt hitte, hogy másnap reggel halad arra utoljára.

Megpróbálta visszaidézni emlékezetébe az elmúlt néhány pillanatot eseményeit. Emlékezett, hogy miután saruját és felsőruháját levette, két katona közé láncolva aludt. Végignézett magán, s látta, hogy teljesen felöltözve áll. A kegyetlen vas viselésétől dagadt csuklója szabad a bilincstől. Ráeszmélt hogy szabadsága nem káprázat, nem álom, sem látomás, hanem boldog valóság. Reggel akarták elővezetni kivégzésre; és íme, az angyal kiszabadította a börtönből és a halálból. *„Ekkor Péter magához tért és így szólt: Most tudom igazán, hogy az Úr elküldte az ő angyalát, és kimentett engem Heródes kezéből, és mindabból, amit a zsidó nép várt.”*

Az apostol azonnal ahhoz a házhoz ment, ahol hittestvérei összegyűltek, akik e pillanatban is buzgón könyörögtek érte. *„Amikor megzörgette a bejárati ajtót, odament egy Rodé nevű szolgálóleány hogy megtudja: Ki az? Amikor megismerte Péter hangját, örömeiben nem nyitotta ki a kaput, hanem beszaladt, és híriül adta, hogy Péter áll a kapu előtt. De azok azt mondták: »Elment az eszed!« Ő azonban bizonygatta, hogy úgy van. Azok erre így szóltak: »Az ő angyala az!«*

Péter azonban tovább zörgetett. Amikor pedig kaput nyitottak és meglátták őt, elámultak. Akkor intett nekik a kezével, hogy hallgassanak, és elbeszélte nekik, hogyan vezette ki az Úr a börtönből...” És Péter *„kiment, és más helyre távozott”*. A hívők szíve pedig örömmel és dicsérettel telt el, mert Isten meghallgatta imáikat és válaszolt arra, azáltal, hogy Pétert kiszabadította Heródes kezéből.

Reggelre nagy embertömeg gyűlt össze, hogy tanúja legyen az apostol kivégzésének. Heródes tiszteket küldött a börtönbe Péterért, akit fegyveres őrk serege és kísérete közepette nagy felhajtással kellett volna előhozniuk abból a célból, hogy nemcsak megakadályozzák az esetleges szökést hanem a vele rokonszenvezőket megfélemlítsék és a király hatalmát megmutassák.

Amikor az ajtó előtt álló őrk megállapították, hogy Péter kiszabadult, megrémültek. Világosan megmondták nekik, életükkel fizetnek a rájuk bízott fogoly életéért, ezért különösen ébereknek kellett lenniük. Midőn a tisztek Péterért jöttek, a katonák még a

[99]

[100]

börtön ajtóit előtt álltak, és a záruk, a reteszek érintetlenek voltak. A láncok is oda voltak biztosítva a két katona csuklójához, de a fogoly eltűnt.

Amikor Heródes értesült Péter eltűnéséről, felbőszült és nagyon dühös lett. Hütlenséggel vádolta a katonákat és elrendelte kivégzésüket. Heródes tudta, hogy nem emberi hatalom szabadította ki Pétert, azonban elhatározta, nem ismeri el, hogy isteni erő akadályozta meg tervét, ezért merészen dacolt Istennel.

Nemsokára Péter kiszabadulása után Heródes Cézareába ment. Eltervezte, nagy ünnepélyt rendez ott, hogy felkeltse a nép csodálatát és tetszését megnyerje. Jelen voltak ez ünnepélyen a környék mulatni vágyói és ettek-ittak. Heródes nagy pompával és szertartással jelent meg a nép előtt, fényes szónoklatot intézett hozzájuk. Aranytól és ezüsttől ragyogó palástba öltözött, melynek redőzete a nap sugarait csillogva tükrözte vissza és elkápráztatta a néző szemét. Nagyszerű jelenség volt. Felséges megjelenése, választékos beszéde nagy hatással volt az ünneplőkre. Értelmük már megromlott az evés-ivás által. Heródes pompájától elvakultan, szónoki tehetségétől elbűvölve, vad lelkesedésükben elhalmozták hízelgéssel, kijelentve, hogy egyetlen halandónak sincs ilyen megjelenése, és senki sem rendelkezik ilyen csillogó ékesszólással. Ha eddig fejedelemként tisztelték, máttól fogva istenként dicsőítik.

Azok közül néhányan, akiknek a hangja most hallható volt egy gyarló bűnös dicsőítésében, pár évvel ezelőtt dühöngve kiáltottak: El Jézussal! Feszítsd meg! Feszítsd meg! A zsidók nem fogadták el Krisztust, akinek durva anyagból készült és a gyakori utazástól szennyezett ruhája isteni szeretettel telt szívet takart. Szemük nem ismerte fel a szerény külső mögött az élet és a dicsőség Urát, noha Krisztus hatalma feltárult előttük munkájában, melyet egyszerű ember nem végezhetett. Azonban készek voltak inkább e gögös királyt istenként tisztelni, kinek ezüsből és aranyból készült ruhája alatt romlott, kegyetlen szív volt.

Heródes tudta, hogy nem érdemelte ki a neki nyújtott dicséretet és hódolatot, mégis úgy fogadta a nép bálványozását, mint ami megilleti. Szíve diadalban úszott, arcán a kielégült büszkeség ragyogott, amikor hallotta a felharsanó kiáltást: „... *Isten hangja ez, és nem emberé!*”

eltorzult a fájdalomtól. Nagy verejtékcseppek gyöngyöztek arcán. Egy pillanatig szinte megkövült a kintől és a rémülettől, majd sápadtan, ólomszínű arccal fordult megrémült barátaihoz. Kétségbeesett, tompa hangon kiáltotta: akit istenként magasztaltatok, a halál fia lett!

A legborzasztóbb kínok között vergődve vitték el a dáridó és a látvány színhelyéről. Még néhány pillanattal előbb büszkén fogadta a nagy tömeg dicséretet és imádatát; most megértette, hogy nála hatalmasabb uralkodó kezében van. Lelkiismerete felébredt. Emlékezett Krisztus követőinek könyörtelen üldöztetésére, emlékezett kegyetlen parancsára, amit az ártatlan Jakab kivégeztetésére adott, és Péter apostol tervezett halálára: emlékezett esztelen bosszújára, mellyel csalódása fölötti haragjában a börtön őreit kivégeztette. Érezte, hogy most Isten leszámol vele, a könyörtelen üldözővel. Nem enyhült sem testi fájdalma, sem lelki kínja de nem is várta.

Heródes ismerte Isten törvényét: „*Ne legyen más istened rajtam kívül!*” (2Móz 20:3). Tudta, hogy mert elfogadta a nép imádatát, betetőzte gonoszsága mértékét és Jahve igazságos haragját vonta magára.

Ugyanaz az angyal, aki a mennyei udvarból Peter kiszabadítására jött, Heródes számára a harag és az ítélet hírnöke volt. Az angyal meglökte Pétert, hogy álmából felébressze: de egészen más ütést mért a gonosz királyra. Megalázta büszkeségét és végrehajtotta a Mindenható büntetését. Isten megtorló ítélete következtében Heródes nagy testi és lelki gyötrelmek között halt meg.

Az isteni igazság eme megnyilatkozása hatalmas befolyást gyakorolt a népre. Az a hír, hogy Krisztus apostola csodalatos módon szabadult ki a börtönből és a halálból, míg üldözőjére lesújtott Isten büntetése, elterjedt az ország minden részében, és eszköz lett arra, hogy sokakat a Krisztusba vetett hitre vezessen.

Fülöp tapasztalata, akit a mennyből jött angyal utasított oda, ahol az igazság után vágyódó lelket megtalálja; Kornéliusz élménye, akit angyal keresett fel Isten üzenetével; Péter esete, akit bebörtönöztek és halálra ítélték, de az angyal megszabadította, mind mutatja, mily szoros a menny és a föld közötti kapcsolat.

Angyalok ilyen látogatásairól szóló feljegyzések nyújtsanak erőt és bátorságot Isten munkásainak. Miként az apostolok napjaiban, úgy ma is mennyei hírnökök járják be a földet széltében-hosszában,

hogy vigasztalják a megszorodottakat, védelmezzék a megtérteket, megnyerjék az emberek szívét Krisztusnak. Személyesen nem láthatjuk őket, mindazáltal velünk vannak, hogy vezessenek, irányítsanak és védelmezzenek.

A mennyet a földdel titokzatos, láthatatlan létra köti össze; az alapja szilárdan be van vésve a földbe, míg legfelső foka az Örökkévaló trónját érinti. Ezen a fényesen ragyogó létrán fel-alá járnak az angyalok, és fölviszik az Atyához a szegények és nyomorgók imáját, és áldást, reményt, bátorítást és segítséget hoznak az emberek fiainak. A világosság eme angyalai mennyei légkört teremtenek a lelkek körül, felemelve minket a láthatatlanhoz, az Örökkévalóhoz. Testi szemünkkel nem láthatjuk lényüket. Mennyei dolgok csak lelki szemekkel ismerhetők fel. Mennyei hangok harmóniáit csak lelki fülünk hallhatja meg.

„Az Úr angyala őrt áll az istenfélők mellett, és megmenti őket” (Zsolt 34:8). Isten megbízza angyalait, hogy védelmezzék választottait a szerencsétlenségtől, „...a homályban lopódzó dögvéztől..., a délben pusztító ragálytól” (Zsolt 91:6). Számtalanszor beszéltek angyalok emberekkel, miként barát beszél barátjával, és biztos helyre vezették őket. Angyalok bátorító szava megújította a hűségesek ellankadt lelkét, és gondolataikat e földi dolgok fölé irányította. Lehetővé tették, hogy a hívők hitben láthatták a fehér ruhát, a győzelmi koronát, a pálmaágakat, amelyet a győzők megkapnak, amikor a nagy fehér trón körül állnak.

Angyalok feladata: közeledni a megpróbáltatottakhoz, szenvedőkhöz és megkísértettekhez. Fáradhatatlanul munkálkodnak azokért, akikért Krisztus meghalt. Amikor a bűnös átadja magát Krisztusnak, angyalok viszik az örömhírt a mennybe, s a mennyei seregben nagy az öröm. „...nagyobb öröm lesz a mennyben egyetlen megtérő bűnösön, mint kilencvenkilenc igaz miatt, akinek nincs szüksége megtérésre” (Lk 15:7). A sötétség eloszlására és Krisztus ismeretének elterjesztésére tett minden sikeres fáradozásunkról jelentést visznek a mennybe. Amikor ilyen cselekedetet jelentenek az Atyának, öröm tölti be a mennyei sereget.

[103]

A mennyei fejedelmek és hatalmasságok figyelemmel kísérik Isten szolgálóinak látszólag csüggesztő körülmények közötti küzdelmét. De valahányszor Megváltójuk zászlaja köré sereglenek a keresztnyek, és felvonulnak megvívni a hit nemes harcát, mindig újabb

eredményeket érnek el és újabb dicsőséget aratnak. A mennynek minden angyala Isten alázatos, hívő népét szolgálja, és amikor az Úr seregének munkásai dicsőeneket énekelnek idelent, az angyalok kara is velük örül az Atya és a Fiú dicséretében.

Az angyalok küldetését az eddiginél jobban meg kell értenünk. Gondoljunk arra, hogy Isten minden őszinte gyermeke együtt dolgozik a mennyei lényekkel. A világosság és erő láthatatlan seregei figyelik a föld szelídeit és alázatosait, akik hiszik és igénylik Isten ígéreteit. Kérubok és szeráfok, valamint rendkívüli erejű angyalok állnak Isten jobbján. *„Vajon ezek nem szolgáló lelkek-e mind, akik azokért küldettek szolgálatra, akik örökölni fogják az üdvösséget”* (Zsid 1:14)?

Az evangélium Antióchiában

(Az apostolok cselekedetei 11:19-26; 13:1-3)

Miután az üldözés következtében a tanítványok elmenekültek Jeruzsálemből, az evangélium gyorsan terjedt a Palesztina határain túl fekvő területeken. Sok kis hívő csoport alakult a fontos, központi fekvésű városokban. A tanítványok közül egyesek „...*eljutottak Föníciáig, Ciprusig és Antióchiáig, de senki másnak nem hirdették az igét, csak a zsidóknak*”. Munkájuk általában a héber és görög zsidókra korlátozódott, akiknek ez időben a világ majdnem minden városában nagy településük volt.

Az említett települések között volt Szína fővárosa, Antiókhia, ahol az evangéliumot örömmel fogadták. E népes központ kiterjedt kereskedelme különböző nemzetiségű embereket vonzott a városba. Antiókhia egészséges fekvése, szép környezete, gazdagsága, műveltsége és kifinomultsága miatt szívesen emlegették a jólétet és a szórakozást kedvelők helyeként. Az apostolok napjaira a fényűzés és a bűn városává lett.

Néhány ciprusi és cirénei tanítvány nyilvánosan tanította az evangéliumot Antióchiában és „...*hirdették az Úr Jézust. És az Úr keze velük volt, úgyhogy sokan hittek, és tértek meg az Úrhoz.*

Ennek a híre eljutott a jeruzsálemi gyülekezethez, ezért kiküldték Barnabást Antióchiába.” Midőn új munkaterületére érkezett és látta, mi minden történt már itt Isten kegyelméből, „...*megörült, és bátorította mindnyájukat, hogy szívük szándéka szerint maradjanak meg az Úrban*”.

Gazdag áldás kísérte Barnabás tevékenységét Antióchiában, és a hívők száma igen megnövekedett. A mű fejlődött, és Barnabás megfelelő segítség szükségét érezte, hogy kihasználja az isteni gondviselés által nyújtott alkalmat. Tarzuszba ment, hogy felkeresse Pált, aki korábban Jeruzsálemből való távozása után „*Szíriában és Ciliciában*” munkálkodott, és hirdette „...*azt a hitet, amelyet valamikor pusztított*” (Gal 1:21, 23). Barnabásnak sikerült Pált megtalálnia, és rábeszélte, térjen vissza vele a szolgálatba, munkatársaként.

Antiókha népes városában Pál kitűnő munkaterületet talált. Tanultsága, bölcsessége és buzgó erőfeszítése hatalmas befolyást gyakorolt e kultúrváros lakóira és látogatóira; valóban oly segítségnek bizonyult, mint amelyre Barnabásnak szüksége volt. A két tanítvány egy évig egyetértésben, hűséges szolgálatban munkálkodott; sokan ismerték meg általuk a názáreti Jézust, a világ Megváltóját.

[105]

Antiókiában nevezték a tanítványokat először keresztényeknek. Azért kapták ezt a nevet, mert prédikációjuknak, tanításuknak és beszélgetésüknek központja Krisztus volt. Állandóan elbeszélték a földi tanítói működése alatt történt eseményeket, amikor tanítványai személyes jelenlétének áldásait érezték. Fáradhatatlanul időztek tanításai és gyógyításai csodáinál. Remegő ajakkal, könnyes szemekkel szóltak a Gecsemáné-kertben vívott gyötrelmeiről, elárultatásáról, kihallgatásáról és keresztre feszítéséről, béketúrásáról, a kiállt megaláztatásáról, az ellenségei által reá mért kínszenvedéséről és isteni irgalmasságáról, amellyel üldözőiért imádkozott. Szívesen időztek a feltámadás, a mennybemenetel, valamint a bukott emberiségért történő közbenjáró mennyei munkája témájánál. A pogányok jogosan nevezték őket keresztényeknek, hiszen Krisztust prédikálták és nevében küldték fel imáikat Istenhez.

Isten adta nekik a keresztény nevet. Ez királyi név, melyet megad mindazoknak, akik Krisztussal egyesülnek. Erről a névről írta később Jakab: „... Vajon nem a gazdagok hatalmaskodnak-e rajtatok, nem ők hurcolnak-e titeket törvény elé? Nem ők káromolják-e azt a szép nevet, amelyről titeket elneveztek?” (Jak 2:6-7) És Péter kijelentette: „Ha azonban valaki mint keresztény szenved, ne szégyenkezzék, hanem dicsőítse Istent ezzel a névvel.” „Boldogok vagytok, ha gyaláznak titeket a Krisztus nevéért, mert a dicsőség Lelke, az Isten Lelke megnyugszik rajtatok” (1 Pt 4:16. 14).

Az antiókhiai hívők felismerték, hogy Isten végzi bennük „...mind az akarást, mind a cselekvést az ő tetszésének megfelelően” (Fil 2:13). Miután oly nép között éltek, mely vajmi keveset gondolt az örök értékű dolgokra, igyekeztek az őszinték figyelmét felhívni, és határozott bizonyosságot tenni róla, akit szerettek és szolgáltak. Alázatos szolgálatukban megtanulták, hogy a Szentlélek erejében bízzanak, aki hatásossá teszi az élet ígét. Az élet legkülönbözőbb megnyilvánulásai közepette naponta tettek bizonyosságot Krisztusba vetett hitükről.

[106]

Krisztus antiókhiai követőinek példája bátorítsa a világ nagyvárosainak hívőit ma is. Isten rendelte, hogy odaszentelt és jó képességű munkásokat helyezzenek a fontos, népes központokba, nyilvános munka végzése céljából. Isten szándéka az is, hogy e városokban lakó gyülekezeti tagok tőle nyert adományait használják fel lelkek megmentésére. Áldások gazdag tarháza vár azokra, akik teljesen alávetik magukat Isten hívásának. Mialatt Krisztus számára a lélekmentésben fáradoznak, tapasztalják, hogy sokan, kiket másként nem lehetett volna elérni, nyitottak az értelmes, személyes fáradozás előtt.

Isten ügyének itt e földön ma is a bibliai igazságok élő képviselőire van szüksége. A felszentelt lelkészek egyedül képtelenek elvégezni a nagyvárosok figyelmeztetésének feladatát. Isten nemcsak lelkészeket hív el, hanem orvosokat, ápolókat, könyvevangélistákat, bibliamunkásokat és más, különböző képességű, megszentelt laikusokat, akik ismerik Isten szavát, kegyelmének erejét, és figyelembe veszik a figyelmeztetés nélküli városok szükségletét. Az idő rohan és még sok a tennivaló. Minden erőt be kell vonni a munkába, hogy a jelen alkalmait bölcsen kihasználjuk.

Pált, Barnabással társult antiókhiai munkája megerősítette abban a meggyőződésében, hogy az Úr különleges munkára hívta el a pogány világ számára. Pál megtérésekor az Úr kijelentette, szolgája lesz a pogányok között, *„...hogy a sötétségből a világosságra, és a Sátán hatalmából az Istenhez térjenek; hogy az énbennem való hit által megkapják bűneik bocsánatát, és örökséget nyerjenek azok között, akik megszenteltettek”* (ApCsel 26:18). Az angyal pedig, aki megjelent Anániásnak, ezeket mondta Pálról: *„...választott eszközöm ő, hogy elvigye a nevemet a pogányok, a királyok és Izráel fiai elé”* (ApCsel 9:15). Maga Pál mondja későbbi keresztényi tapasztalatában; mikor a jeruzsálemi templomban imádkozott, mennyei angyal jelent meg, ezzel a paranccsal: *„Eredj el, mert én messze küldelek téged, a pogányok közé”* (ApCsel 22:21).

Így bízta meg az Úr Pált, hogy a pogány világ nagy misszióterületére lépjen. Erre a széles körű, nehéz munkára úgy készítette elő, hogy szoros kapcsolatba hozta magával és megnyitotta előtte látomásban a menny szépségét és dicsőségét. Néki adatott a szolgálat, hogy ismertté tegye ama titkot, *„amely örök időken át kimondatlan maradt”* (Róm 16:25); *„...megismertesse velünk az ő akaratának tit-*

kát...” (Ef 1:9), „*amely más nemzedékek idején nem vált ismertté az emberek fiai előtt úgy, ahogyan most kijelentette szent apostolainak és prófétáinak a Lélek által, hogy tudniillik a pogányok örökös társaink, velünk egy test, és velünk együtt részesek az ígéletben is Krisztus Jézusért az evangélium által*”. Pál apostol Isten szolgájának nevezte magát, és önmagáról szólva így folytatta: „*Nekem, minden szent között a legkisebbnek adatott az a kegyelem, hogy a pogányoknak hirdessem a Krisztus mérhetetlen gazdagságát, és hogy világossá tegyem mindenki előtt, mi ama titok megvalósulásának a rendje, amely el volt rejtve öröktől fogva Istenben, mindenek teremtőjében, és hogy ismertté legyen most az egyház által a mennyei fejedelemségek és hatalmasságok előtt az Isten sokféle bölcsessége. Ez felel meg örök végzésének, amelyet megvalósított Krisztus Jézusban, a mi Urunkban*” (Ef 3:5-11).

Isten gazdagon megáldotta Pál és Barnabás munkáját abban az évben, amit az antiókhiai hívőkkel töltöttek. Eddig egyikük sem volt formailag felszentelve az evangélium szolgálatára. Most elérték a keresztyéni tapasztalatnak azt a pontját, amikor Isten rájuk bízhatta azt a nehéz missziómunkát, amelynél szükségük volt mindazon kiváltságokra, amelyekben a gyülekezet őket részesíthette.

„*Antiókiában, az ottani gyülekezetben volt néhány próféta és tanító; Barnabás és Simeon, akit Nigernek is hívtak, cirénei Lucius és Manaén, aki Heródes negyedes fejedelemmel együtt nevelkedett, valamint Saul. Egyszer, amikor ezek az Úrnak szolgáltak és böjtöltek, ezt mondta a Szentlélek: »Válasszátok ki nekem Barnabást és Sault arra a munkára, amelyre elhívtam őket!«*” Ez apostolokat böjttel, imával és kézzel való ünnepélyesen Istennek szentelték, mielőtt misszionáriusokként a pogány világba küldték. Ezzel a gyülekezettől teljhatalmat nyertek, nemcsak az igazság tanítására, hanem teljes egyházi tekintéllyel felruházva a keresztség szertartásának végzésére és gyülekezetek szervezésére.

A keresztyén egyház ez időben fontos időszakba lépett. Az evangélium hirdetésének munkája a pogányok között most erőteljesen folytatódott; a nagy lelki aratás következtében az egyház erősödött. Az apostolok, akiket kijelöltek e munkára, gyanakvással, előítélettel és féltékenységgel találkoztak. Tanításuk, ami „...*lebontotta az elválasztó falat, az ellenségeskedést...*” (Ef 2:14), amely oly hosszú időn át szétválasztotta a zsidó és a görög világot, eretnekségnek

tűnt, és az evangélium szolgálatára vonatkozó felhatalmazásukat a buzgó, hívő zsidók megkérdőjelezték. Isten előre látta a nehézségeket, amelyekkel szolgálói találkoznak, de hogy munkájuk zavartalan legyen, kinyilatkoztatás útján utasította a gyülekezetet: nyilvánosan válasszák ki őket a lelkeszi munkára. Felszentelésük isteni elhívásuk nyilvános elismerése volt: vigyék el a pogányoknak az evangélium örömhírét.

Pál és Barnabás már megkapta Istentől való megbízatását, és a kézrátétel szertartása nem adott új kegyelmet vagy lényegbeli képesítést. Ez a megbízás a kijelölt hivatás elismert formája volt, és a tekintélyt ismerte el e tisztségben. Ezzel az egyház pecsétjét helyezték Isten munkájára.

A zsidók számára ez az eljárás jelentős volt. Amikor a zsidó apa gyermekeit megáldotta ünnepélyesen fejükre helyezte kezét. Amikor az állatot odaszánták áldozatul, akkor az áldozatot bemutató, papi tekintéllyel felruházott egyén kezét az áldozat fejére helyezte. És amikor az antiókhiai hívő gyülekezet szolgálói rátették kezüket Pál és Barnabás fejére, e cselekménnyel kérték Istent, adja áldását a különleges munkára kiválasztott és elhívott apostolokra.

Később a kézrátétellel való felszentelés szertartásával visszaéltek; indokolatlan fontosságot tulajdonítottak e cselekménynek, mintha azokra akik ilyen felszentelésben részesültek, rögtön valamilyen erő áradna, mely azonnal bármely lelki munkára képesíti őket. A két apostol kiválasztásánál semmilyen feljegyzés sem utal arra, hogy a kézrátétel pusztán cselekvése által valamilyen külön erőben részesültek volna. Ott csak egyszerűen felszentelésükről s ennek a jövőben végzendő munkájukat érintő jelentőségéről értesülünk.

Az a körülmény, amelyben Pálnak és Barnabásnak a Szentlélek által a szolgálat meghatározott ágára történő kiválasztása megtörtént, világosan mutatja hogy az Úr a szervezett egyházában kijelölt képviselői által munkálkodik. Amikor maga az Üdvözítő néhány évvel előbb kinyilatkoztatta Pálnak Isten szándékát személyét illetően, Pál azonnal összeköttetésbe került a Damaszkuszi újonnan szervezett gyülekezet tagjaival. Továbbá a damaszkuszi gyülekezet e megtért farizeus személyes tapasztalatát illetően nem maradt tudatlanságban. És most, hogy az egykor adott isteni megbízatást teljesen végrehajtsák, a Szentlélek ismét bizonyosságot tett Pálról, mint választott edényről, hogy elvigye a pogányoknak az evangéliumot, ezért

[109]

megbízta a gyülekezetet az ő és munkatársa felszentelésével. Miközben az antiókhiai gyülekezet vezetői „...szolgáltak és böjtöltek, ezt mondta a Szentlélek: »Válasszátok ki nekem Barnabást és Sault arra a munkára, amelyre elhívtam őket.«”

Isten a világosság közvetítőjévé tette egyházát e földön. Általa közli szándékát és akaratát. Nem ad egyetlen szolgájának sem oly tapasztalatot, mely független lenne az egyház tapasztalatától, és ellentétben állna azzal. Nem közli az egyházra vonatkozó akaratát csupán egyetlen emberrel, miközben az egyházat, Krisztus testét, sötétségben hagyja. Gondviselésében szolgálait szoros kapcsolatba hozza egyházával azért, hogy kevésbé bízzanak önmagukban, de annál nagyobb bizalommal viseltessenek azok iránt, akiket műve előrehaladásában vezet.

Az egyházban mindig voltak egyéni függetlenségre törekvő emberek. Úgy látszik, képtelenek tudomásul venni, hogy az egyéni függetlenség hajlamossá teszi az embert arra, hogy inkább bízzon saját ítéletében, mintsem hittestvérei tanácsát tisztelje és ítéletét nagyra becsülje, különösen olyan tisztségben levőket, akiket népe vezetésére hívott el Isten. Az Úr tekintélyt és hatalmat adott egyháznak, melyet lebecsülni vagy megvetni senkinek sincs joga. Aki így cselekszik, Isten szavát veti meg.

Aki hajlamos arra, hogy saját véleményét tekintse mérvadónak, nagy veszélyben van. Sátán jól meggondolt igyekezete az, hogy elválassza őt a világosság hordozóitól, akik által földi művét Isten felépítette és kiterjesztette. Azok lenézése és megvetése, akiket Isten jelölt ki a vezetés felelősségének hordozására az igazság előrehaladásával kapcsolatosan, azt jelenti: megvetni azokat az eszközöket, amiket népének támogatására, bátorítására és erősítésére rendelt. Az Úr művében az a munkás, aki eme eszközöket félreteszi, és azt gondolja hogy az ő világossága közvetlenül Istentől és nem mástól jön — oly helyzetbe hozza magát, amelyben az ellenség rászedi és legyőzi. Az Úr, bölcsen, a szoros kapcsolatok oly eszközeit rendelte el, melyeket minden hívőnek fenn kell tartania, hogy keresztényt kereszténnyel, gyülekezetet gyülekezettel egyesítsen. Így az emberi eszköz képes együtt dolgozni az istenivel. Így rendelnek alá minden eszközt a Szentléleknek, és valamennyi hívő rendszeres, jólirányzott törekvésben egyesülve közölheti a világgal Isten kegyelmének örömhírét.

A felszentelést Pál élete új és fontos korszakának jeleként fogadta. Ez időtől számítja apostolságának kezdetét a keresztény egyházban.

Miközben az evangélium világossága ragyogóan fénylett Antióchiában, a Jeruzsálemben maradt apostolok jelentős munkát folytattak. Az ünnepekre évente mindenholnan feljöttek a zsidók Jeruzsálembe, hogy a templomban imádkozzanak. E zarándokok között buzgó, kegyes, próféciákat komolyan kutató emberek voltak. Vágyakozva tekintettek a megígért Messiás eljövetelére. Izráel reménységére. Mikor Jeruzsálem megtelt ilyen idegenekkel, akkor az apostolok tántoríthatatlan bátorsággal prédikálták Krisztust, noha tudták, hogy életük ezáltal állandó veszélyben forog. Isten Lelke nyomta rá pecsétjét munkájukra: sokan megtértek és hívővé lettek, s amikor visszatértek otthonukba, a világ különböző részein elhintették az igazság magvát, minden nép és társadalmi osztály körében.

Az apostolok közül, kik e munkára szentelték életüket, kitűnt Péter, Jakab és János. Szilárd volt az a meggyőződésük, hogy őket bízta meg Isten, hogy otthon, a hazájukban, saját népüknek hirdessék Krisztust. Hűen és bölcsen munkálkodtak, bizonyágot téve azokról a dolgokról, amelyeket láttak és hallottak. *„Ezért egészen bizonyosnak tartjuk a próféta beszédet...”* (2Pt 1:19) — írta Péter. Igyekeztek meggyőzni *„...Izráel egész”* házát, *„...hogy Úrrá és Krisztussá tette őt az Isten: azt a Jézust, akit ti keresztre feszítettetek”* (ApCsel 2:36).

Az evangélium hírnökei

[111]

(Az apostolok cselekedetei 13:4-52)

Miután Pált és Barnabást az antiókhiai hittestvérek felavatták, „...a Szentlélektől kiküldve lementek Szeleukiába, onnan pedig elhajóztak Ciprusba”. Az apostolok ezzel megkezdték első misszióútjukat.

Ciprus egyike volt azon helyeknek, ahová a hívők menekültek Jeruzsálemből az István halála után bekövetkezett üldözés miatt. Ciprusból néhány férfi Antiókhiaiba ment és „...hirdették az Úr Jézust” (ApCsel 11:20). Barnabás. „ciprusi” lévén (ApCsel 4:36), Márk János nevű rokonának kíséretében, Pállal együtt meglátogatta e szigetet.

Márk anyja keresztény hitre tért és jeruzsálemi otthona menedék volt a tanítványok számára. Tudták, ott mindig szívesen fogadják őket és meg is pihenhetnek. Az apostoloknak anyja otthonában történt látogatása alkalmával ajánlotta Márk Pálnak és Barnabásnak, hogy elkíséri őket misszióútjukra. Isten kegyelme érintette szívét és feltámadt benne a vágy, hogy magát az evangélium szolgálatára szentelje.

„Amikor Szalamiszba értek, hirdették az Isten igéjét a zsidók zsinagógáiban... Miután bejárták az egész szigetet Páfoszig, találtak egy zsidó mágussal és álprófétával, akinek Barjézus volt a neve. Ez közel állott Szergiusz Paulusz helytartóhoz, aki értelmes ember volt. Ő magához hívatta Barnabást és Sault, mert hallani kívánta az Isten igéjét. De Elimás, a varázsló — neve ugyanis ezt jelenti — szembeszállt velük, és igyekezett eltéríteni a helytartót a hittől.”

Sátán harc nélkül nem engedi meg Isten országa építését a földön. A gonosz hatalmak szakadatlan harcolnak az Isten által az evangélium terjesztésére választott eszközök ellen, és a sötétség eme erői rendkívül buzgók, ha az igazságot jó hírű és valóban becsületes emberek előtt hirdetik. Így történt akkor is, amikor Szergiusz Paulusz, a ciprusi tisztartó hallgatta az evangélium üzenetét. A tiszt-

tartó az apostolokért küldött, hogy hallja az általuk hirdetett üzenetet. Az Elimás által munkálkodó gonosz erők megkísérelték, hogy káros gondolatokkal eltérítsék a hittől, s ezzel megakadályozzák Isten szándékát.

[112] A bukott ellenség mindig munkálkodik, hogy befolyásával sorában tartson embereket, akik, ha megtérnek, Isten ügyében hathatós szolgálatot végezhetnek. De a hűséges evangéliumi munkás ne féljen, hogy az ellenség legyőzi, mert előjoga, hogy fentről jövő erővel felruházva ellenálljon minden sátáni befolyásnak.

Noha Sátán erősen szorongatta, Pál bátran rendreutasította azt, aki által az ellenség tevékenykedett; az apostol *„megtelve Szentlélekkel erősen ránézett, és így szólt: »Te, mindenféle csalással és gonoszussággal tele ember, te ördögfajzat, te minden igazság ellensége, nem szűnsz meg elferdíteni az Úr egyenes útjait? Most íme, az Úr keze rajtad van, és vak leszel, nem látod a napot egy ideig!«* Erre hirtelen homály és sötétség szállt rá, és botorkálva keresett vezetőket. Mikor a helytartó látta a történeteket, hitt, elámulva az Úr tanításán.”

Az ördögös becsukta szemét az evangélium bizonyítékai előtt, az Úr pedig jogos haragjában elvette tőle természetes látását és kizárta őt a napfényből. Ez ugyan nem volt tartós vakság, csupán időleges, hogy bűnbánatra és Istentől, — akit súlyosan megsértett — bocsánatkérésre vezesse. Nagy zavara teljesen hatástalanná tette körmönfont tudományát Krisztus tanaival szemben. Az a tény, hogy vakságában kénytelen volt körbe tapogatni, bizonyította mindenkinek, hogy az apostolok által művelt csoda, — amit Elimás szemfényvesztésnek nevezett — Isten ereje által történt. A tisztartó meggyőződött az apostolok által tanított tan igazságáról és elfogadta az evangéliumot.

Elimás nem volt művelt, de Sátán munkájára alkalmas ember volt. Akik Isten igazságát hirdetik, különböző formákban találkoznak majd a furfangos ellenséggel; néha tanult, de gyakran műveletlen emberek személyében, akiket Sátán képzett ki alkalmas eszközökké lelkek megtévesztésére. Krisztus szolgájának kötelessége, hogy Isten félelmében és erejének hatalmában hűségesen őrhelyén álljon. Így Sátán csapataiban zavart okozhat és az Úr nevében győzhet.

Pál és kísérei folytatták útjukat és elmentek Pergába, Pámfiába. Útjuk fárasztó volt; nehézségeket és nélkülözéseket kellett

elviselniük, minden oldalról veszély fenyegette őket. A falvakban, a városokban, amelyeken áthaladtak, és az elhagyott országutakon látható és láthatatlan veszéllyel voltak körülvéve. Azonban Pál és Barnabás megtanulta, hogy Isten szabadító erejében bízson. Szívük az elveszendő lelkek iránti szeretettől izzott. Hű pásztorokként keresték az elveszett juhokat, nem gondolva saját jólétükre és kényelmükre. Önmagukról megfeledkezve, nem haboztak, noha fáradtak, éhesek voltak és fáztak. Tekintetük csak egy célra irányult: azok üdvösségére, akik messze vándoroltak a nyájtól.

[113]

Ekkor történt, hogy Márkon erőt vett a félelem és a csüggedés: egyelőre megingott ama szándékában, hogy magát teljes szívvel az Úr munkájára szentelje. Nem szokott a nehézségekhez, az utazás veszélyei és nélkülözései elcsüggesztették. Kedvező körülmények között eredményesen dolgozott, most azonban az ellenállás és a veszély közepette, amely oly gyakran környékezte az úttörőket, a kereszt jó katonájaként nem tudta elviselni a nehézségeket. Meg kellett még tanulnia, hogy bátor szívvel nézzen szembe a veszéllyel, az üldözéssel és a nyomorúsággal. Miközben az apostolok továbbmentek és még nagyobb nehézségek mutatkoztak, Márk félt és nem volt bátorsága velük tartani, inkább visszatért Jeruzsálembe.

E meghátrálás miatt Pál egy időre kedvezőtlenül, sőt szigorúan ítélte meg Márkot. Barnabás viszont mentegette őt tapasztalatlansága miatt. Aggódott, hogy Márk ne tegye le a szolgálatot, mert képességet látott benne, és azt remélte, hogy idővel Krisztus használható és alkalmas szolgája lesz. Évek múlva Márk iránti bizalma gazdagon lett megjutalmazva, mert e fiatalember fenntartás nélkül átadta magát az Úrnak, hogy hirdesse az evangélium üzenetét a nehéz területeken. Isten áldásával, Barnabás bölcs tanításával értékes munkássá fejlődött.

Később Pál is megbékült Márkkal és munkatársául fogadta. A kolossébelieknek egyik munkatársaként ajánlotta „...az Isten országa hirdetésében” (Kol 4:11), aki vigasztalta őt. Röviddel halála előtt így írt Markról: „...hasznomra van a szolgálatban” (2Tim 4:11).

Miután Márk visszatért, Pál és Barnabás meglátogatták a pizi-diai Antiókhia-t. Szombaton bementek a zsinagógába és leültek. „A törvény és a próféták felolvasása után a zsinagóga elöljárói oda-küldtek hozzájuk, és azt üzenték nekik: »Atyámfiak, férfiak, ha van valami buzdító szavatok a néphez, szóljatok.«” Miután felkérték őket

[114]

a beszédre. *„Pál felállt, intett a kezével, és ezt mondta: »Férfiak, izráeliták, akik az Istent féltitek, halljátok!«*” Ezt csodálatos beszéd követte. Elkezdte azt a történetet, ahogyan az Úr a zsidókkal bánt az egyiptomi fogságból való szabadulásuk idejétől kezdve, és ahogyan megígérte Dávid magvából a Megváltót, bátran kijelentve: *„Az ő utódai közül támasztotta Isten ígéret szerint Izráelnek üdvözítőül Jézust, miután János előre, még az ő eljövetele előtt hirdette Izráel egész népének, hogy térjenek meg és keresztkeljenek meg. Amikor pedig János bevégezte pályafutását, így szólt: Én nem az vagyok, akinek ti gondoltok engem. Hanem íme, utánam jön az, akinek a saruját sem vagyok méltó leoldani.”* Nagy erővel prédikálta Jézust, mint az emberek Megváltóját, a megjövendölt Messiást.

Majd így folytatta: *„Atyámfiak, férfiak, Ábrahám nemzetségének fiai, és a hozzátok csatlakozott istenfélők! Ennek az üdvösségnek az ígéje nekünk küldetett el. De Jeruzsálem lakói és vezetői nem ismerték fel őt, és a próféták szavait, amelyeket minden szombaton felolvasnak, betöltötték azáltal, hogy elítélték őt.”*

Pál nem habozott a tiszta igazságot kimondani, hogy a zsidó vezetők elvetették az Üdvözítőt. *„Bár semmiféle halálos büntetésre méltó okot nem találtak benne — jelentette ki az apostol — mégis azt követelték Pilátustól, hogy ölesse meg. Amikor véghez vitték mindazt, ami meg van írva róla, levették a fáról, és sírba tették. De az Isten feltámasztotta őt a halálból, és ő több napon át megjelent azoknak, akik együtt mentek fel vele Galileából Jeruzsálembe, és akik most az ő tanúi a nép előtt.”*

Ezután így folytatta: *„Mi is hirdetjük nektek, hogy azt az ígéretet, amelyet az atyáknak tett Isten, beteljesítette nekünk, az ő gyermekeiknek, amikor feltámasztotta Jézust. Ahogyan meg van írva a második zsoltárban is. Fiam vagy te, ma nemzettelek. Azt pedig, hogy feltámasztotta őt a halálból, és többé nem fog visszatérni az elmúlásba, így mondta meg: Nektek váltom be a Dávidnak tett biztos, szent ígéreteket. Ezért más helyen is így szól: Nem engeded, hogy a te Szented elmúlást lásson. Mert miután Dávid a maga nemzedékében, az Isten akarata szerint szolgált, meghalt, és eltemették atyái mellé, tehát elmúlást látott. Akit azonban az Isten feltámasztott, az nem látott elmúlást.”*

Miután Pál világosan beszélt a Messiásra vonatkozó, jól ismert próféciák beteljesedéséről, megtérést és bűneik bocsánatát prédi-

kálta, Jézusnak, a Megváltónak érdemei által. „*Vegyétek tehát tudomásul, atyámfiai, férfiak, hogy őáltala hirdetjük nektek a bűnök bocsánatát, és mindabból, amiből Mózes törvénye által nem igazulhattatok meg, őáltala mindenki megigazul, aki hisz.*” [115]

Isten Lelke kísérte az elhangzó szavakat és érintette a szíveket. Az apostolnak az ótestamentumi prófeciákra való hivatkozása, valamint az a kijelentése, hogy ezek beteljesedtek a názáreti Jézus szolgálatában, sok lelket meggyőzött, akik sóvárogták a megígért Messiás jövetelét. A szónok határozott szava, hogy az üdv ígérete zsidónak és pogánynak egyaránt szól, reményt és örömet adott azoknak is, akik test szerint nem tartoztak Abraham gyermekei közé.

„*Amikor pedig mentek kifelé, kérték őket, hogy a következő szombaton is hirdessék nekik ezeket a dolgokat.*” Az istentisztelet befejezése után „...sokan követték a zsidók és az istenfélő prozeliták közül — akik elfogadták e napon a nekik hozott örömezenetet — Pált és Barnabást, akik szóltak hozzájuk, és biztatták őket, hogy maradjanak meg Isten kegyelmében.”

Az érdeklődésre, amelyet Pálnak a pizidiai Antiókhiaiban tartott beszéde keltett, a következő szombaton „...majdnem az egész város összegyűlt, hogy hallgassa az Úr igéjét. Amikor meglátták a zsidók a sokaságot, elteltek irigységgel, és káromolva ellene mondtak Pál beszédének.

Ekkor Pál és Barnabás bátran ezt mondta: Először nektek kellett hirdetnünk az Isten igéjét, mivel azonban ti elutasítjátok, és nem tartjátok magatokat méltónak az örök életre, íme, a pogányokhoz fordulunk. Mert így parancsolta meg nekünk az Úr: Pogányok világoosságává teszlek, hogy üdvösségük légy a föld végső határáig.

Ennek hallatára örvendeztek a pogányok, és magasztalták az Úr igéjét, és akik az örök életre választattak, mindnyájan hívővé lettek.”

Boldogok voltak, hogy Krisztus gyermekeivé fogadta őket. Hálás szívvel hallgatták az ígét. A hívők az evangéliumi üzenetet buzgón közölték másokkal is és így „*az Úr igéje... elterjedt az egész tartományban*”.

Évszázadokkal korábban ihletett írók leírták a pogányok eme összegyűjtését, e prófétikus kijelentéseket mégis homályosan értették. Hóseás így szólt: „*De lesz még annyi Izráel fiainak a száma, mint a homok a tengerparton, amelyet nem lehet megmérni, sem megszámlálni. Akkor ahelyett, hogy ezt mondanák nekik: Nem vagytok*” [116]

népem! — ezt mondják: Az élő Isten fiai vagytok!” „Mert bevetem vele a földet... irgalmas leszek... ezt mondom: Népem vagy, ő pedig ezt mondja: Én Istenem!” (Hós 2:1; 2:25).

Földi működése alatt a Megváltó megjövendölte az evangélium terjedését a pogányok között. A szőlőhegy munkásairól szóló példázatában kijelentette a megátalkodott zsidóknak: *„Ezért mondom nektek, hogy elvételük tőletek az Isten országa, és olyan népnek adatik, amely megtermi annak gyümölcsét”* (Mt 21:43). Feltámadása után megbízta tanítványait: *„Menjetek el tehát, tegyetek tanítvánnyá minden népet...”*, *„...hirdessétek az evangéliumot minden teremtménynek...”* (Mt 28:19; Mk 16:15). Senki ne maradjon intelem nélkül!

Noha Pál és Barnabás a pizidiai Antiókhiaiban a pogányokhoz fordult, azonban szüntelenül fáradoztak a zsidókért, ahol csak kedvező alkalom kínálkozott rá. Később Pál és munkatársai Thesszalonikában, Korinthusban, Efezusban és más fontos központokban prédikálták az evangéliumot zsidóknak és pogányoknak. Isten országa építésében ettől kezdve minden erejüket a pogány területekre fordították oly népek között, akik keveset, vagy semmit sem tudtak még az igaz Istenről és szent Fiáról.

Pál és munkatársainak szíve azokért lángolt, akik *„...Krisztus nélkül éltetek, Izrael közösségétől elkülönítve, és mint az ígéret szövetségén kívül álló idegenek, reménység nélkül és Isten nélkül éltetek a világban”*. Az apostolok fáradhatatlan munkálkodása, szolgálata által a pogányok *„...Krisztus Jézusban..., akik egykor »távol« voltak, »közel« kerültek a Krisztus vére által”*. és az ő engesztelő áldozatában való hit által *„...polgártársai”* lettek *„a szenteknek és háza népe Istennek”* (Ef 2:12-13, 19).

Előrehaladva a hitben Pál fáradhatatlanul dolgozott Isten országának építéséért azok között, kiket Izrael tanítói megvetettek. Állandóan Jézus Krisztust magasztalta, mint *„királyok Királyá”* -t *„és uraknak Urá”* -t (1Tim 6:15), buzdítva a hívőket, hogy: *„gyökerezetek meg és épüljete fel őbenne, erősödjete meg a hit által”* (Kol 2:7).

Akik hisznek, azoknak Krisztus biztos alap. Erre az élő köre egyaránt építhetnek zsidók és pogányok. Mindenki számára elég nagy és elég erős, hogy az egész világ súlyát és terhét hordozza. Ezt a tényt Pál is világosan felismerte. Szolgálata utolsó szakaszában,

amikor megszólítja a pogány hívők csoportját, akik állhatatosak maradtak az evangéliumi igazság iránti szeretetükben, az apostol ezt írta: „*Mert ráépültetek az apostolok és a próféták alapjára, a sarokkő pedig maga Krisztus Jézus*” (Ef 2:20).

Mialatt az evangélium üzenete Pizidiában terjedt, az antiókhiai hitetlen zsidók vak előítéletükben „...*felingerelték ellenük a tekintélyes istenfélő asszonyokat és a város előkelőit, üldözést támasztottak Pál és Barnabás ellen, és kiűzték őket határukból*”.

Ez a bánásmód nem kedvetlenítette el az apostolokat; emlékeztek Mesterük szavaira: „*Boldogok vagytok, ha énmiattam gyaláznak és üldöznek titeket és mindenféle rosszat hazudnak rólatok. Örüljetek és ujjongjatek, mert jutalmatok bőséges a mennyekben, hiszen így üldözték a prófétákat is, akik előttetek éltek*” (Mt 5:11-12).

Az evangélium előrehaladt és az apostolok okkal bizakodtak. A pizidiaiak között Antiókhianban folytatott munkájuk gazdagon áldott volt. Az ott maradt hívők egy ideig egyedül folytatták a munkát, „...*megteltek örömmel és Szentlélekkel*”.

Igehirdetés a pogányok között

(Az apostolok cselekedetei 14:1-26)

Pál és Barnabás a pizidiai Antiókhiaiból Ikóniumba ment. Itt is, mint Antiókhiaiban, saját népük zsinagógájában kezdték munkájukat. Jó eredményük volt, „...a zsidókból is, a görögökből is igen sokan lettek hívővé”. Azonban Ikóniumban, valamint más helyeken is, ahol az apostolok munkálkodtak, a zsidók, „...akik nem hittek, felingerelték és megharagították a pogányokat a testvérek ellen”.

Az apostolok azonban nem engedték magukat missziójuktól eltéríteni, mivel sokan fogadták el Krisztus evangéliumát. Minden irigység, ellenállás és előítélet ellenére folytatták munkájukat, „...bátran szóltak az Úrban bízva, aki bizonyosságot tett kegyelmének ígéje mellett, és megadta, hogy jeleket és csodákat vigyenek véghez”. Az isteni jóváhagyás megnyilatkozása mély benyomást tett azokra, akiknek értelme nyitott volt a hitre, így az evangéliumhoz térők száma szaporodott.

Amint az apostolok által hirdetett üzenet népszerűsége nőtt, a hitetlen zsidók irigységgel és gyűlölettel teltek el. Elhatározták, azonnal leállítják Pál és Barnabás működését. Hamis és felnagyított jelentésekkel akarták megfélemlíteni a hatóságokat, mondván, az egész város veszélyben van, mert lázadásra bújtatják. Kijelentették, nagy tömeg csatlakozott az apostolokhoz, és működésüket titkos, veszélyes szándékúnak állították be.

E vádak alapján a hatóság újra beidézte az apostolokat, de védekezésük oly világos és értelmes, tanításuk bemutatása oly nyugodt és átfogó volt, hogy az erős befolyást gyakorolt, javukra. Az előljárók előítéllettel voltak ugyan velük szemben a hallott hamis vád miatt, elítélni mégsem merték őket. Elismerték, hogy Pál és Barnabás tanítása az embereket erkölcsös és törvénytisztelő polgárokká teszi, és a város erkölce és rendje javul az apostolok tanainak elfogadásával.

Az ellenállás következtében, melybe az apostolok ütköztek, az igazság üzenete nagyobb nyilvánosságot kapott; a zsidók látták, hogy az új tanítók működésének megakadályozására irányuló erőfe-

szítésük még több hívet szerez az új hitnek. „A város népe azonban meghasonlott, és némelyek a zsidókkal, mások meg az apostolokkal tartottak.”

A dolgok ilyen fordulata felbőszítette a zsidó vezetőket. Elhatározták, céljukat erőszakos eszközökkel is elérik. Sikerült nekik a tudatlan és lármás tömeg rossz szenvedélyét felébreszteniük, izgalmat kelteniük, melyet az apostolok tanításának tulajdonítottak. Remélték, hogy e hamis vádjukkal megnyerik az elöljáróság segítségét szándékuk végrehajtásához. Elhatározták, hogy az apostoloknak nem adnak alkalmat a védekezésre, s a tömeg Pál és Barnabás megkövezésével veget vet működésüknek.

Az apostolok barátai, bár hitetlenek voltak, figyelmeztették őket a zsidók rosszindulatú szándékára, és rábeszéltek őket, ne tegyék ki magukat fölöslegesen a tömeg dühének, hanem mentsék életüket. Ennek megfelelően Pál és Barnabás titokban elhagyta Ikóniumot, és egy időre a hívőkre hagyták a munka folytatását. Nem távoztak el végleg; szándékuk volt, hogy visszatérnek az izgalom enyhülése után és befejezik a megkezdett munkát.

Isten követői minden korszakban és minden országban keserű ellenállással találkoztak azok részéről, akik szándékosan utasították el a mennyei világosságot. Az evangélium ellenségei megtévesztés és hazugság által látszólag gyakran diadalt arattak, bezárva az ajtókat, melyeken át Isten követei elérhették volna az embereket. De ezek az ajtók nem maradhattak örökre zárva, és gyakran, amint Isten szolgálói egy idő múlva visszatértek munkájuk folytatására, az Úr hatalmasan munkálkodott érdekükben, és lehetővé tette, hogy neve dicsőségére emléket állítsanak.

Amikor az apostolokat Ikóniumból kiűzték, a likaóniai Lisztrába és Derbébe mentek. E városokat főként pogányok, babonás népek lakták, kik közül néhányan készek voltak meghallgatni és elfogadni az evangélium üzenetét. Az apostolok elhatározták, hogy itt és a környéken munkálkodnak, remélve, hogy elkerülik a zsidós előítéletet és üldözést.

Lisztrában nem volt zsinagóga, noha a városban élt néhány zsidó. Lisztra sok lakója Zeusznak szentelt templomban imádkozott. Amikor Pál és Barnabás megjelent a városban, maguk köré gyűjtötték a lakosságot, és az evangélium egyszerű igazságait magyarázták.

Sokan megkísérelték e tanokat a Zeusz imádásánál gyakorolt saját babonás hiedelmükkel összekötni.

Az apostolok igyekeztek e bálványimádókkal a teremtő Istent és Fiát, az emberiség Megváltóját megismertetni. Figyelmüket először Isten csodálatos műveire irányították: a napra, a holdra, a csillagokra, a visszatérő évszakok csodálatos rendjére, a hatalmas hófödte hegyekre, a fennkölt fákra, s a természet egyéb csodáira, melyek emberi értelmet felülmúló képességet mutatnak meg. A Mindenható e művein keresztül az apostolok a pogányok értelmét a világegyetem nagy Uralkodójának szemlélésére irányították.

Miután az apostolok megvilágították a Teremtőre vonatkozó alapigazságokat, beszéltek a liztraiaknak Isten Fiáról, ki a mennyből a mi világunkba jött, mert szerette az embereket. Beszéltek életéről és munkájáról, azok általi elvettetéséről, kiket megmenteni jött; kihallgatásáról, keresztre feszítéséről, feltámadásáról és mennybenmeneteléről, ahol az emberek közbenjárójaként tevékenykedik. Isten Lelke és ereje által így tanította Pál és Barnabás az evangéliumot Lisztrában.

Egy alkalommal, amikor Pál beszélt a népnek Krisztus munkájáról, a betegek és a szenvedők gyógyításáról, a hallgatóság soraiban észrevett egy nyomorékot, ki szemét erősen rászégezve, hittel fogadta szavait. Pál részvétellel fordult e szenvedő felé, akiről „...látta, hogy van hite ahhoz, hogy meggyógyuljon”. A bálványimádó tömeg jelenlétében megparancsolta a nyomoréknak, hogy álljon fel lábára. A szenvedő eddig csak ülni tudott, de most azonnal engedelmeskedett Pál parancsának, és életében először lábra állt. Hite által erőt kapott, és ő, aki nyomorék volt, „...talpra ugrott, és járt”.

„Amikor a sokaság látta, amit Pál tett, likaóniai nyelven így kiáltottak: »Az istenek jöttek le hozzánk emberi alakban!«” Ez az állítás hagyományukból eredt, mely szerint az istenek időnként meglátogatják a földet. Barnabást az istenek atyjának, Zeusznak nevezték el tiszteletreméltó megjelenéséért, méltóságteljes viselkedéséért, szelíd és jóindulatú tekintetéért. Pált pedig Hermésznek tartották, „...mivel ő volt a szóvivő”; komoly ékesszólással figyelmeztette és bátorította őket.

[121] A liztraiak buzgó hálájuk kimutatásaként rábeszéltek Zeusz papját, hogy tiszteletet tegyen az apostoloknak, aki „bikákat és koszorúkat vitt a kapuk elé, és a sokasággal együtt áldozatot akart

bemutatni nekik”. Pál és Barnabás, kik nyugalmat keresve visszavonultak, mitsem tudtak az előkészületekről. Nemsokára felkeltette figyelmüket a zene hangja és a nagy tömeg lelkes kiabálása, mely szálláshelyük elé jött.

Miután az apostolok meggyőződtek a látogatás okáról és az azzal járó izgalomról, „...*ruhájukat megszaggatva a sokaság közé futottak*”, remélve, hogy megakadályozhatják további eljárásukat. Pál, a nép kiáltozását túlharsogva, hangos, zengő hangon figyelmet követelt és midőn a lárma hirtelen abbamaradt, „*így kiáltottak: »Emberek, miért teszitek ezt? Mi is hozzátok hasonló emberek vagyunk, és azt az evangéliumot hirdetjük nektek, hogy ezekből a hiábavaló dolgokból térjete meg az élő Istenhez, aki teremtette az eget és a földet, a tengert és mindent, ami bennük van. Ő az előző nemzedékek során megengedte, hogy minden nép a maga útján járjon, bár nem hagyta magát bizonyosság nélkül, mert jótévedők volt, a mennyből esőt adott nektek és termést hozó időket, bőven adott nektek eledelt és szívbéli örömet.*«”

Az apostolok határozott visszautasítása ellenére, hogy nem istenek, és Pál erőfeszítése ellenére, mellyel a nép gondolatait az igaz Istenre óhajtotta irányítani, akit egyedül illet a dicsőítés, majdnem lehetetlen volt e pogányokat áldozat-bemutató szándékuktól eltéríteni. Szilárdan hitték, hogy ezek az emberek valóban istenek, és nagy lelkesedésükben vonakodtak beismerni tévedésüket. A feljegyzés szerint a sokaságot „*nagy nehezen lebeszéltek...*”.

A liztraiak úgy érveltek, hogy saját szemükkel látták az apostolok csodatevő erejét. Láttak egy nyomorékot, aki ezt megelőzően képtelen volt járni, most pedig tökéletes egészségnek és erőnek örvend. Csupán Pál rábeszélése és annak gondos magyarázata, hogy az ő és Barnabás küldetése a menny Istenének és Fiának, a nagy Orvosnak a képviselője, tudta a népet rávenni célja feladására.

Pál és Barnabás liztrai tevékenysége hirtelen megakadt bizonyos antiókhiai és íkóniumi zsidók rosszindulata következtében, kik tudomást szereztek a likaóniaiak között végzett apostoli munka eredményéről, és elhatározták, hogy követik és üldözik őket. Lisztrába érve, e zsidóknak csakhamar sikerült a népet ugyanolyan elkeseredett gyűlöletre ingerelni, mint ami saját lelküket áthatotta. Azokat, akik Pált és Barnabást nemrég isteni lényeknek tekintették, elferdí-

tett és rágalmazó szavakkal meggyőzték, hogy valójában rosszabbak a gyilkosoknál és halált érdemelnek.

Az apostoloknak bemutatandó áldozat visszautasításakor elszenvedett csalódás előkészítette a liztraiakat, hogy ugyanolyan lelkesedéssel forduljanak Pál és Barnabás ellen, mint amilyennel istenekként köszöntötték őket. A zsidók által fellázítva, erőszakos támadást terveztek az apostolok ellen. A zsidók rájuk parancsoltak, hogy ne adjanak alkalmat Pálnak a beszédre, mert ha ezt megengedik, megbabonázza a népet.

Az evangélium ellenségeinek csakhamar alkalmuk nyílt gyilkos szándékuk megvalósítására. Miután a liztraiak engedtek a gonosz befolyásnak, sátáni düh lett úrrá rajtuk. Megragadták Pált és kegyetlenül megkövezték. Az apostol azt hitte, elérkezett a vég. Élénken emlékezett István vértanúhalálára, és arra gondolt, mily kegyetlen része volt abban. Ütésektől elborítva, fájdalomtól ájultan esett a földre, s a dühödt tömeg kivonszolta „...a városon kívülre, mivel halottnak hitték”.

E sötét, próbára tevő órában a liztrai hívők közössége, akik Pál és Barnabás munkálkodása által tértek meg Jézus hitére, hűségesek és hívek maradtak. Az oktalan szembenállás és az ellenség kegyetlen üldözése csak arra szolgált, hogy megerősítse ez odaadó testvérek hitét. És most, a veszéllyel és megvetéssel szembenézve, hűséget mutattak annak teste körüli szomorú összejövetelükkel, akit halottnak vélték.

Hogy csodálkoztak, amikor az apostol sírásuk közben felemelte fejét és Istent dicsőítő ajakkal felállt! A hívők Isten szolgájának e váratlan talpraállását az isteni hatalom csodájának tekintették, ami a menny pecsétjét helyezte hitükre. Kimondhatatlan öröm töltötte el őket és megújult hittel dicsőítették Istent.

Az apostol szenvedéseinek szemtanúi között a Lisztrában megtért csoportban volt valaki, aki később Krisztus kiváló munkása lett és a nehéz misszióterületeken osztozott az apostol úttörő munkájának fáradalmaiban és örömeiben. E fiatal ember neve: Timóteus.

[123] Amikor Pált a városból kivonszolták, e fiatal tanítvány azok között volt, akik körülállták az élettelennek látszó apostolt, és látta, amint felállt zúzott, vérrel borított testtel, s Istent dicsőítette, amiért Krisztusért szenvedhetett.

A Pál megkövezését követő napon az apostolok Derbébe távoztak, ahol áldásosan tevékenykedtek és sok lélek fogadta el Krisztust Üdvözítőjéül. De miután „...*hirdették az evangéliumot ebben a városban, és sokakat tanítvánnyá tettek*”, Pál és Barnabás nem voltak hajlandók másutt felvenni a munkát anélkül, hogy ne erősítsék a megtértek hitét, akiket kénytelenek voltak egy időre magukra hagyni azokon a helyeken, ahol nemrég dolgoztak. És így, félelmet nem ismerve, „*visszatértek Lisztrába, Ikóniumba és Antiókhiaiba. Erősítették a tanítványok lelkét, és bátorították őket, hogy maradjanak meg a hitben.*” Sokan elfogadták az evangélium örömhírét, így veszélynek és ellenállásnak tették ki magukat. Az apostolok megkeresték őket, hogy hitük alapjait megerősítsék, s így a már elvégzett munka maradandó legyen.

Az újonnan megtértek lelki növekedésének fontos tényezőjeként az apostolok körülvették őket az evangéliumi rend oltalmával. Likaóniában és Pizidiában, minden helyen, ahol hívők éltek, szabályszerűen gyülekezeteket szerveztek. Minden gyülekezetben tisztviselőket neveztek ki, megfelelő rendet és rendszert hoztak létre a hívők lelki jólétére vonatkozó minden ügy intézésére.

Az evangélium tervével összhangban, hogy minden Krisztusban hívőt egy testben egyesítsen, Pál ügyelt arra, hogy e célt egész szolgálata alatt gondosan kövesse. Ha munkája következtében bárhol Krisztust Megváltóul fogadták el, kellő időben gyülekezetté szervezte őket, mégha a hívők számbelileg kevesen is voltak. Így tanultak meg a keresztények egymáson segíteni, emlékeztén Jézusnak arra az ígéretére: „*Mert ahol ketten vagy hárman összegyűlnek az én nevemben: ott vagyok közöttük*” (Mt 18:20).

És Pál nem feledkezett meg a megalapított gyülekezetekről. E gyülekezetek gondját folyamatosan növekvő teherként emlékeztében tartotta. Bármilyen kicsi volt is e csoport, szeretetének állandó tárgyát képezte. A kisebb gyülekezetek felett gyengéden őrködött, tudván, ők különös figyelmet igényelnek, hogy a tagok teljesen megalapozódjanak a hitben, és tanítást kapjanak a környezetükben élőkért a komoly és önzetlen fáradozásra.

Missziós törekvésében Pál és Barnabás igyekezett Krisztus áldozatkészségének és a lélekmentésben végzett hűséges, komoly munkájának példáját követni. Körültekintő, buzgó és fáradhatatlan munkájukban nem törődtek saját kívánságukkal és kényelmükkel,

hanem imádságos aggodalommal, lankadatlan szorgalommal hingtették az igazság magvát. A mag vetésekor az apostolok tekintettel voltak arra is, hogy mindazoknak, akik az evangélium mellé álltak, felmérhetetlen értékű gyakorlati oktatást adjanak. Az evangéliumi üzenet fontosságát hangsúlyozó komoly és istenfélő lelkiület mara-
dandó hatással volt az új tanítványokra.

Amikor az ígéretek és a képességek emberei megtértek, mint Timóteus, akkor Pál és Barnabás komolyan törekedett megmutatni nekik a szőlőskertben való munka fontosságát. És ha az apostolok más helyre mentek, ezeknek az embereknek a hite nem csökkent, hanem inkább növekedett. Hűségesen oktatták őket az Úr útjára és azt tanították nekik, hogy önzetlenül, komolyan, állhatatosan dolgozzanak embertársaik üdvösségéért. A figyelemreméltó siker fontos tényezője volt az új megtérteknek e gondos képzése, melyre Pál és Barnabás ügyelt, amikor az evangéliumot pogány országokban prédikálták.

Az első misszióút gyorsan befejeződött. Az apostolok az újonnan megszervezett gyülekezeteket az Úrnak ajánlva elmentek Pamfiliába, „...*hirdették az igét Pergében, és lementek Attáliába. Innen Antiókhiaiba hajóztak.*”

Zsidó és pogány

[125]

(Az apostolok cselekedetei 15:1-35)

Amikor Pál és Barnabás visszaérkezett a szíriai Antiókhába, ahonnan misszióútjukra bocsátották őket, hamarosan összegyűjtötték a híveket és „...*elbeszélték, milyen nagy dolgokat tett velük az Isten, és hogy kaput nyitott a pogányoknak a hitre*” (ApCsel 14:27). Az antiókhiai gyülekezet nagy és növekvő volt. A missziótevékenység központjaként a keresztény hívők egyik legfontosabb csoportjává lett. A tagokat a zsidó és a pogány lakosság különböző rétegei alkották.

Míg az apostolok Antiókhában a lelkészekkel és a laikus tagokkal együtt komolyan törekedtek, hogy lelkeket nyerjenek meg Krisztusnak, bizonyos zsidó hívők „*a farizeusok pártjából*” oly kérdést vetettek fel, mely hamar széles körű vitát váltott ki a gyülekezetben, és a hívő pogányokat megdöbbenetett. Ezek a júdeabeli tanítók határozottan állították, hogy csak a körülmetélkedés és a teljes szertartási törvény betartása vezet üdvösségre.

Pál és Barnabás azonnal tiltakozott, és elleneztek e tévtan bevezetését a pogányoknál. De sokan az antiókhiai zsidó hívők közül a nemrégén Júdeából érkezett testvérek álláspontját helyeselték.

A zsidó megtértek általában nem voltak hajlandók oly gyorsan haladni, mint ahogyan az Isten gondviselése megnyitotta az utat. Az apostoloknak a pogány területeken elért eredményéből tisztán látszott, hogy a közülük megtértek száma messze felülmúlja a zsidó megtértekét. A zsidók féltek, hogyha korlátozó törvényeik megtartása nem lesz kötelező a pogányokra a gyülekezeti tagság feltételeként, a zsidók nemzeti sajátossága, amely eddig megkülönböztette őket minden más néptől, eltűnik az evangélium üzenetét elfogadók között.

A zsidók mindig büszkélkedtek az Istentől elrendelt istentiszteletükkel, és a krisztusban való hitre tértek közül sokan még mindig azt érezték, hogy mivel Isten egyszer világosan előírta a zsidó istentiszteleti módot, valószínűtlen, hogy valaha is bármely előírásában

[126] változtatásra jogosítana fel. Ragaszkodtak ahhoz, hogy a zsidó törvények és szertartások bekerüljenek a keresztény vallás szertartásaiba. Csak lassan értették meg, hogy minden engesztelő áldozat az Isten Fiának halálát jelképezte, melyben a jelkép találkozott a valósággal, s ez után a mózesi szertartások rendelkezései többé nem kötelezőek.

Pál, megtérése előtt a „...törvényben követelt igazság szempontjából feddhetetlen” -nek tartotta magát (Fii 3:6). De szíve megváltozása óta világos ismeretet nyert a Megváltó küldetéséről, mint az egész emberiség — pogányok és zsidók — szabadítójáról, és megtanulta a különbséget az élő hit és a holt külsőség között. Az izraelitákra bízott régi szertartások rendje és módja az evangélium fényében új és mély jelentőséget nyert. Amelyek előremutattak, elmúltak, és az evangélium rendelkezése alatt élők szabaddá lettek azok megtartásától. Isten változhatatlan törvényét, a Tízparancsolatot Pál mind lelki, mind betű szerinti értelemben megtartotta.

A körülmétkedés kérdése sok vitát és vizályt idézett elő az antiókhiai gyülekezetben. Mivel a gyülekezet tagjai attól tartottak, hogy az állandó vita szakadást hoz létre közöttük, elhatározták, hogy Pált, Barnabást és a gyülekezet néhány felelős tagját elküldik Jeruzsálembe, hogy az ügyet az apostolok és a vének elé tárják. Ott majd találkoznak a különböző gyülekezetek képviselőivel és mindazokkal, akik a közeledő ünnepre Jeruzsálembe mennek. Ez alatt minden ellentétet szüneteltetni kellett, amíg az általános zsinat meghozza a végső döntést. Ezt a döntést az egész területen egyetemesen el kellett fogadniuk a különböző gyülekezeteknek.

Jeruzsálembe menve, az apostolok meglátogatták a közbeeső városok hívőit; bátorították őket az Isten művében szerzett tapasztalataikkal és beszámoltak a pogányok megtéréséről.

Az antiókhiai küldöttek Jeruzsálemben találkoztak az általános zsinatra összegyűlt különböző gyülekezetek képviselőivel. Elmondták a pogányok közötti munkálkodásuk eredményét. Világos áttekintést adtak arról a zavarról, amit bizonyos megtért farizeusok Antiókhiaiban előidéztek azzal a kijelentéssel, hogy üdvösségük céljából a megtért pogányokat körül kell metélni és meg kell tartani velük Mózes törvényét.

[127] A gyűlésen a kérdés élénk vitát váltott ki. A körülmétkedés kérdéséhez kapcsolódó más kérdéseket is gondosan tanulmányoztak. Ezek egyike volt, hogy milyen álláspontot foglaljanak el a bálványál-

dozati hús fogyasztásáról. A megtért pogányok közül sokan tudatlan és babonás emberek között éltek, akik gyakran mutattak be isteneiknek áldozatokat. E pogány istentiszteletek papjai a hozzájuk hozott áldozatokkal kiterjedt kereskedelmet folytattak. A zsidók féltek, hogy a megtért pogányok a keresztényeket rossz hírbe hozzák a balványáldozati hús vásárlásával, s ezáltal bizonyos mértékben szentesítik a bálványimádó szokásokat.

Azonkívül a pogányoknál szokás volt a megfulladt állat húsának a fogyasztása, míg a zsidókat Isten utasította, hogy az étkezésre megölt állatoknál különösen ügyeljenek arra, hogy az állat vére teljesen kifolyjon a testből, mert különben húsa nem tekinthető egészségesnek. Ez előírásokat Isten a zsidóknak egészségük megóvására adta. Bűnnek tekintették a zsidók a vér étel gyanánti felhasználását. Vallották, hogy a vér az élet, és a vérontás a bűn következménye.

Ezzel ellentétben a pogányok az áldozati állatok vérért felfogták és ételeik készítésénél felhasználták. A zsidók nem tudták elhinni, hogy az Isten különleges útmutatása alapján elfogadott szertartásokat meg kellene változtatniuk. Ezért a dolgok állása szerint, ha a zsidók és a pogányok megkísérelnének egy asztalnál enni, az előbbi megbotránkozna és sértve lenne az utóbbtól.

A pogányok, de különösen a görögök mérhetetlenül kicsapongók voltak és ezért fennállt annak a veszélye, hogy egyesek gonosz szokásaik felhagyása nélkül, megtéretlen szívvel hitvallást tesznek. A zsidó-keresztények azonban nem tudták eltérni azt az erkölcstelenséget, ami a pogányoknál nem számított bűnnek. A zsidók helyénvalónak tartották, hogy a körülmetélkedést és a szertartások betartását meg kellene parancsolni a pogány megtérők őszintesége és átadottsága próbajaként. Így olyan személyek gyülekezethez való csatlakozását vélték megelőzni, akik a szív őszinte megtérése nélkül fogadják a hitet, később pedig kicsapongásukkal, erkölcstelenségükkel szégyent hoznak az ügyre.

A különböző pontok, melyeket a főkérdés magában foglalt, jelenleg leküzdhetetlen nehézségeknek látszottak a gyűlés előtt. Azonban a Szentlélek e kérdést, amelynek elintézésétől a keresztény egyház jóléte, sőt fennállása függött, a valóságban már el is döntötte.

„Amikor nagy vita támadt, Péter felállt, és így beszélt hozzájuk: »Atyámfiaim, férfiak, ti tudjátok, hogy régtől fogva engem választott ki Isten közületek, hogy az én számból hallják a pogányok az evangé-

[128]

lium igéjét, és higgyenek.«” Azután kifejtette, hogy a Szentlélek a vitatott kérdést már eldöntötte, midőn a körülmetéletlen pogányokra, ugyanúgy, mint a körülmetélt zsidókra, egyenlő mértékben áradt ki. Ismételen elbeszélte látomását, amikor Isten kendőt bocsátott le előtte, telve mindenféle négylábú állattal és megparancsolta neki, hogy ölje le és egye meg azokat. Mikor visszautasította azt állítva, hogy soha közönségeset vagy tisztátalant nem evett, Isten így válaszolt: *„Amit az Isten megtisztított, azt te ne mondd tisztátalannak”* (ApCsel 10:15).

Péter e szavak világos magyarázatát összekapcsolta a látomásában kapott felszólítással, hogy menjen el a századoshoz és tanítsa Krisztus hitére. Ez az üzenet bizonyította, hogy Isten nem személyválogató, hanem elfogadja és elismeri azokat, akik őt félik. Péter elbeszélte csodálkozását, amikor a Kornéliusz házában egybegyűlteknek hirdette az igazság igéit, tanúja lévén annak, hogyan vette birtokba a Szentlélek az egész hallgatóságot, úgy a pogányokat, mint a zsidókat. Ugyanaz a fény és dicsőség, amely a körülmetélt zsidók arcáról tükröződött, a körülmetéletlen pogányok arcáról is ragyogott. Ez Isten figyelmeztetése volt, hogy Péter ne tekintse az egyiket alsóbbrendűnek a másiknál, mert Krisztus vére megtisztíthat minden tisztátalanságtól.

Péter már fejtegette korábban a testvéreknek Kornéliusz és barátai megtérését és a velük való közösséget. Midőn elbeszélte, hogyan áradt ki a Szentlélek akkor a pogányokra is, kijelentette: *„Ha tehát ugyanazt az ajándékot adta nekik is az Isten, mint nekünk, akik hittünk az Úr Jézus Krisztusban, akkor ki vagyok én, hogy akadályozzam az Istent?”* (ApCsel 11:17) Most hasonló buzgalommal és erővel mondta: *„A szíveket ismerő Isten pedig bizonyosságot tett mellettük, amikor éppen úgy megadta nekik is a Szentlelket, mint ahogyan nekünk, és nem tett semmi különbséget közöttünk és közöttük, mert hit által megtisztította szívüket. Most tehát miért kísértitek azzal Istent, hogy olyan igát tegyetek a tanítványok nyakába, amelyet sem atyáink, sem mi nem tudunk elhordozni?”* Ez az iga nem a Tízparancsolat törvénye volt, mint némelyek vélik, akik szembehelyezkednek a törvény kötelező voltával. Péter itt a szertartás törvényére hivatkozott, mely Krisztus keresztre feszítésével megszűnt és hatályát veszítette.

[129]

Péter előadása az összejövetelt nyugvópontra hozta, és türelemmel hallgatták meg Pált és Barnabást, akik elbeszélték tapasztalataikat a pogányokért végzett munkában. *„Ekkor elcsendesedett az egész gyűlés, és meghallgatták Pált és Barnabást, amint elbeszélték, milyen sok jelt és csodát tett általuk Isten a pogányok között.”*

Jakab is határozottan bizonyította Isten ama célját, hogy a pogányokat is ugyanazon előjogokban és áldásokban részesítse, mint amilyenekben a zsidók részesültek.

A Szentlélek jónak látta, hogy a megtért pogányokat ne terheljék a szertartás törvényeivel, és az apostolok véleménye e tekintetben egyezett Isten Lelkével. A tanácskozáson Jakab elnökölt és a végső döntés ez volt: *„Ezért én úgy gondolom, ne terheljük meg azokat a pogányokat, akik megtérnek Istenhez...”*

A tanácskozásnak vége lett. Ez az eset cáfolja a római egyház tanát, hogy Péter volt az egyház feje. Akik pápákként jogot formálnak az utódlására, azok igényének nincs bibliai alapja. Péter életéből semmi sem erősíti azt az állítást, hogy a Legmagasztosabb helytartójaként testvérei fölé lett emelve. Ha azok, akik Péter utódainak kijelentve magukat, követték volna példáját, mindenkor megelégedtek volna a hittestvéri egyenlőséggel.

Ez alkalommal úgy látszik Jakabot választották ki a gyűlés által megfogalmazott határozat kihirdetésére. A döntés az volt, hogy a szertartás törvényét, különösen a körülmetélés előírásait ne kényszerítsék a pogányokra, sőt ne is ajánlják nekik. Jakab igyekezett testvérei értelmébe vésni azt a tényt, hogy a pogányok életében Isten felé fordulásukkal nagy változás történik, és nagyon óvatosak legyenek, s ne szomorítsák meg őket kisebb jelentőségű, zavaró, kétes kérdésekkel, nehogy kedvüket szegjék Krisztus követésében.

A megtért pogányok pedig hagyjanak fel minden olyan szokással, amely a keresztény elvekkel nem egyeztethető össze. Ezért az apostolok és vének megegyeztek, hogy levélben oktatják a pogányokat, tartózkodjanak a bálványoknak áldozott hústól, a paráznaságtól, a fülvaholt állatok fogyasztásától és a vértől. Ösztönözték őket, tartsák be a parancsolatokat és szent életet éljenek. Biztosították őket, hogy a körülmetélkedés kötelező voltát hirdető férfiak az apostoloktól nem kaptak felhatalmazást.

Pált és Barnabást ajánlották figyelmükbe, mint akik életüket kockáztatták az Úrért. Júdást és Szilászt is elküldték az apostolokkal,

hogy szóban is közöljék a pogányokkal a gyűlés határozatát. *„Mert a Szentlélek jónak látta, és vele együtt mi is úgy láttuk jónak, hogy ne tegyünk több terhet rátok annál, ami föltétlenül szükséges, hogy tartózkodjatok a bálványáldozati hústól, a vértől, a megfulladt állattól és a paráznaságtól. Ha ezektől őrizkedtek, jól teszitek”*. Istennek négy szolgáját küldték el Antiókhia-ba a levéllel és az üzenettel, amely véget kellett vessen minden vitának, mert az a legmagasabb tekintély hangja volt a földön.

A gyűlés, mely eldöntötte ezt az ügyet, az apostolokból, a zsidó- és a pogány-keresztény gyülekezetek építésében kiemelkedő tanítókból, valamint a különböző helyek választott képviselőiből állott. Jelen voltak a jeruzsálemi vének, az antiókhiai kiküldöttek és a legbefolyásosabb gyülekezetek képviselői. A gyűlés az érthető határozat parancsaival egyetértésben és az isteni akarat által alapított egyház méltóságával intézkedett. Tanácskozásuk eredményeként mindnyájan láttak, hogy Isten maga válaszolta meg e kérdést akkor, amikor a Szentlelket a pogányokra is kiárasztotta. Megértették, hogy feladatuk a Lélek vezetésének követése.

Nem az összes keresztényt hívták meg, hogy szavazzanak e kérdésben. Az *„apostolok és a vének”* — befolyásos és jó ítélőképeségű férfiak — fogalmazták meg és adták ki a határozatot, melyet a keresztény gyülekezetek általánosan elfogadtak. Mindazonáltal a határozat nem mindenkinek tetszett; becsvágyó és magabízó testvérek csoportja nem értett ezzel egyet. Ezek a férfiak magukra vállalták, hogy saját felelősségükre kezükbe veszik a művet. Megengedték maguknak a zúgolódást és a hibakeresést. Új terveket javasolva, ama emberek munkájának lerontására törekedtek, kiket Isten az evangélium üzenetének tanítására rendelt. Kezdetől fogva akadályokkal találkozott az egyház, és így lesz ez az idők végezetéig.

[131] Jeruzsálem volt a zsidók fővárosa, és itt volt a legnagyobb elzárkózás és vakbuzgóság. A zsidó-keresztények a templom látkörében élve hajlottak arra, hogy visszatérjenek a zsidóknak mint nemzetnek különleges kiváltságaihoz. Amikor látták, hogy a keresztény egyház eltér a szertartásoktól és a zsidó hagyományoktól, és ráeszméltek arra, hogy a zsidó szokásoknak tulajdonított szentség az új hit fényében nemsokára elvész, nőtt a felháborodás Pállal, mint olyasvalakivel szemben, aki nagymértékben oka e változásnak. Még a tanítványok sem voltak mind hajlandók a gyűlés határozatát kész-

ségesen elfogadni. Egyesek a szertartás törvényeiért buzgólkodtak és rosszallóan tekintettek Pálra, mert úgy gondolták, hogy a zsidó törvények kötelezettsége iránti elvei lazák.

A pogány hívők soraiban az egyetemes gyűlésnek ez átfogó és messze ható határozata bizalmat keltett, és Isten műve előrehaladt. Az antiókhiai gyülekezet szívesen látta Júdást és Szilászt, akik az apostolokkal együtt tértek vissza a jeruzsálemi összejövetelről. *„Júdás és Szilász, akik maguk is próféták voltak, sok beszéddel buzdították és erősítették a testvéreket.”* Ez istenfélő emberek egy ideig Antióchiában maradtak, *„tanítva és hirdetve az Úr igéjét.”*

Midőn később Peter Antiókiát meglátogatta, a pogányok iránt tanúsított körültekintő magatartásával sokak bizalmát megnyerte. Egy ideig a mennyből kapott világosság szellemében munkálkodott, legyőzte természetes előítéletét s a megtért pogányokkal egy asztalhoz ült. De amikor bizonyos zsidók érkeztek Jeruzsálemből, akik a ceremóniális törvényekért buzgólkodtak, meggondolatlanul megváltoztatta magatartását a pogányok közül megtértekkel szemben. *„Képmutató módon viselkedett vele együtt a többi zsidó is, úgyhogy képmutatásukba még Barnabás is belesodródott.”* A gyengeségnek ez a megnyilvánulása a vezetőkként tisztelt és szeretett férfiak részéről fájdalmasan hatott a hívőkké lett pogányokra. A gyülekezetet szakadás fenyegette. De Pál, aki látta a Péter kétszínű magatartása általi helytelen cselekedet felforgató hatását a gyülekezetre, nyíltan rendreutasította, amiért igazi érzéseit nem vállalta. Pál a gyülekezet jelenlétében megkérdezte Pétert: *„Ha te zsidó létedre pogány módra, és nem zsidó módra élsz, hogyan kényszerítheted a pogányokat, hogy zsidó szokás szerint éljenek?”* (Gal 2:13-14).

Péter látta a hibát, amibe beleesett, és — amennyiben lehetséges volt — azonnal igyekezett az okozott bajt jóvátenni. Isten, ki eleitől kezdve isméri a véget, felfedte jellemgyengeségét abból a célból, hogy a kipróbált apostol lássa, semmi sincs benne, amivel dicsekedhetne. Még a legjobb emberek is, ha magukra maradnak, elveszítik helyes ítélőképességüket. Isten azt is látta, hogy az eljövendő időben Sátán egyeseket rászéd arra, hogy Péter állítólagos utódaiként oly magas kiváltságokat igényeljenek, amelyek egyedül Istent illetik. Ez, az apostol gyengeségéről szóló feljegyzés fenn kellett maradjon tévedhetőségének és annak a ténynek a bizonyítékeként, hogy semmiképpen sem állt a többi apostol fölött.

A helyes alapelvektől való eme eltérés története szolgáljon komoly intelmül az Isten művében bizalmi állásokat betöltők részére; ne hibázzanak a jellemtisztaságban, hanem szilárdan ragaszkodjanak az alapelvekhez. Minél nagyobb felelősséget helyeztek az emberi eszközökre, és minél több a lehetőségük a parancsolásra és irányításra, annál nagyobb a kár, ha nem követik hűen az Úr útait, és ha nem dolgoznak összhangban azokkal a határozatokkal, amelyeket a hívők általános testülete az egyesített tanácsban jóváhagyott.

Péter minden hibája, bukása és újbóli beiktatása, hosszú szolgálata, bensőséges Krisztus ismerete, a Megváltó igaz elvei gyakorlatának az ismerete, a kapott oktatás, az összes ajándék, az ige prédikálásával és tanításával járó minden ajándék, ismeret és befolyás ellenére — nem különös-e, hogy az Ige elveit eltitkolta, és elkerülte megvallani emberi félelemből, vagy abból a célból, hogy tiszteletet nyerjen? Nem különös, hogy megingott az igazsághoz való ragaszkodásában? Adja Isten, hogy mindenki ráeszméljen saját tehetetlenségének és alkalmatlanságának a tudatára, s arra, hogy saját csónakját képtelen egyenesen és biztosan a kikötőbe vezetni!

Szolgálatában Pálnak gyakran egyedül kellett megállnia. Isten külön tanította őt, és Pál nem merészelt olyan engedményeket tenni, melyek maguk után vonnák az alapelvek feladását. Néha súlyos volt a teher, de Pál szilárdan síkraszállt az igazságért. Tisztában volt azzal, hogy az egyház sohasem kerülhet emberi hatalom irányítása alá. A hagyomány és az emberi alapelv nem foglalhatja el a kinyilatkoztatott igazság helyét. Az evangéliumi üzenet előrehaladását nem akadályozhatja bárkinek az előnyben részesítése, még akkor sem, ha magas tisztséget tölt is be az egyházban.

[133] Pál magát és minden erejét Isten szolgálatára szentelte. Közvetlen a mennyből kapta az evangélium igazságait, és szolgálatának egész ideje alatt élénk kapcsolatban állt a mennyei lényekkel. Isten tanította őt a felesleges terheknek a pogány-keresztényekre történő helyezését illetően. Amikor a júdaizáló hívők az antiókhiai gyülekezetben felvetették a körülméltetés kérdését, Pál már ismerte Isten Lelkének gondolatát e tanítást illetően, és szilárd, hajlíthatatlan álláspontot foglalt el, mely megszabadította az egyházat a zsidó szokásoktól és szertartásoktól.

Annak ellenére, hogy Isten személyesen oktatta Pált, nem volt túlzott elképzelése egyéni felelősségéről. Bár Istenhez fordult köz-

vetlen vezetésért, kész volt elismerni a hívők testületére bízott tekintélyt, akiket az egyházi közösség magába foglalt. Érezte, tanácsra szorul, és ha lényegbevágó kérdések vetődtek fel, szívesen tárta a gyülekezet elé azokat, és helyes határozat hozatala végett hittestvéreivel egyesült Isten keresésében, bölcsességért. Mert szerinte *„a prófétákban lévő lélek... alárendeli magát a prófétáknak. Mert Isten nem a zűrzavarnak, hanem a békességnek Istene”* (1Kor 14:32-33). Péterrel együtt tanította, hogy mindazok, akiket az egyház magába foglal, *„...egymás iránt... valamennyien”* legyenek *„alázatosak...”* (1Pt 5:5).

A keresztfelmagasztalása

(Az apostolok cselekedetei 15:36-41; 16:1-6)

Miután Pál az Ige szolgálatában bizonyos időt töltött Antiókiában, javasolta munkatársának, hogy újabb misszióútra induljanak. *„Térjünk vissza, látogassuk meg a testvéreket valamennyi városban, ahol hirdettük az Úr igéjét, és lássuk: hogy megy a soruk?”*

Pál és Barnabás azért ajánlották ezt, mert vágyták viszontlátni azokat, akik munkálkodásuk következtében nemrég fogadták el az evangélium üzenetét. Pál sohasem hagyott fel a szerető gondoskodással. Előbbi munkahelyétől távoli misszióterületeken is állandóan szívén viselte a megtértek buzdításának terhét, hogy *„...Isten féltelmében tegyük teljessé a mi megszentelődésünket”* (2Kor 7:1). Igyekezett állandóan segítségükre lenni abban, hogy önálló és folyton fejlődő keresztények, a hitben erősek, buzgók legyenek, s egész szívvel szenteljék oda életüket Istennek, országa előbbrevitelére.

Barnabás kész volt Pállal menni, azonban kérte, hogy vigyék magukkal Márkot is, aki ismét elhatározta: a szolgálatra szenteli magát. Ezt Pál ellenezte; *„...úgy tartotta helyesnek, hogy ne vigyék magukkal...”* azt, aki első misszióútjukon, a szükség idején elhagyta őket. Nem volt hajlandó elnézni Márk gyöngeségét, aki az otthon biztonságáért és kényelméért munkáját otthagyta. Hangsúlyozta, hogy az az ember, akinek nincs kitartása, alkalmatlan olyan munkára, amely türelmet, önmegtagadást, bátorságot, odaadást, hitet, áldozatkészséget, sőt szükség esetén még életet is követel. A vita oly éles volt, hogy Pál és Barnabás szétvált. Az utóbbi, meggyőződéséhez híven, Márkot maga mellé vette, és *„...elhajózott Ciprusba. Pál pedig Szilászt választotta társul, és miután az Úr kegyelmébe ajánlották őt a testvérek, útnak indult...”*

Pál és Szilász átutaztak Szírián és Cilicián, erősítették a gyülekezeteket és végül Derbébe, majd Lisztrába, Likaónia tartományába érkeztek. Lisztrában kövezték meg Pált, és most mégis ott találjuk korábbi szenvedései színhelyén. Vágyott látni, hogy azok, akik

állták ki a küzdelem próbáját. Nem csalódott, mert megállapította, hogy a liztrai hívők a heves ellenállással szemben szilárdak maradtak.

Pál itt újból találkozott Timóteussal, aki tanúja volt a Lisztrában tett első látogatása befejezésekor átélt szenvedéseinek. Az akkor kapott benyomás idővel elmélyült benne, s végül meggyőződött, kötelessége, hogy magát teljesen Isten szolgálatára szentelje. Szíve összekapcsolódott Pál szívével és arra vágyott, hogy segíthesse az apostolt munkájában, mihelyt arra alkalom kínálkozik.

Pál munkatársa, Szilász, kipróbált és a jövőmondás lelkével megáldott segítő volt, de a munka annyira megnövekedett, hogy a tevékeny szolgálat több munkás kiképzését tette szükségessé. Timóteusban Pál azt a személyt látta, aki nagyra értékelné a lelkes munka szentségét, s nem ijedt meg a szenvedés és az üldözés kilátásától, ugyanakkor készséges volt a tanulásra. Az apostol mégsem merte vállalni a felelősséget, hogy Timóteusnak, a tapasztalatlan ifjúnak evangéliumi szolgálatra kiképzést adjon anélkül, hogy előbb teljesen megnyugtatná magát jelleme és múltbeli élete tekintetében.

Timóteus atyja görög, anyja zsidó volt. Gyermekségétől fogva ismerte az Írásokat. Az otthonában látott kegyesség józan és ésszerű volt. Anyjának és nagyanyjának a szent Igében való nagy hite emlékeztette őt arra az áldásra, amit Isten akaratának cselekvése hoz. Isten Igéje volt a zsinórmérték, amely szerint Timóteust ez a két istenfélő asszony nevelte. A tőlük kapott tanítások lelki ereje tisztán tartotta beszédében, és megőrizte az őt körülvevő rossz befolyástól. Így otthoni tanítói együttműködtek Istennel, előkészítve őt a teherviselésre.

Pál látta, hogy Timóteus hűséges, állhatatos és őszinte, ezért társul választotta a munkában és az utazásban. Azok, kik Timóteust gyermekkorában oktatták, jutalomban részesültek azáltal, hogy a gondosan nevelt fiút a nagy apostollal szoros baráti kapcsolatban láthatták. Timóteus fiatal volt, amikor Isten tanítónak választotta, de korábbi neveltetése alapján oly megalapozott elvű volt, hogy alkalmas lett Pál segítőjének. És bár fiatal volt, felelősségét keresztényi szelídséggel hordozta.

Óvintézkedésként Pál bölcsen tanácsolta Timóteusnak a körülmetélkedést. Nem mintha Isten elvárná ezt, hanem, hogy kivédje a zsidóknál azt, ami kifogás lehet Timóteus lelkes szolgálatára ellen.

Pál sok országban városról városra utazott, így alkalma volt zsidó zsinagógákban és egyéb összejöveteli helyeken Krisztus prédikálására. Ha kiderülne, hogy egyik munkatársa körülmetéletlen, munkáját a zsidók előítélete és vakbuzgósága nagyban akadályozná. Az apostol mindenütt elszánt ellenállással és kemény üldözéssel találkozott. Vágyott hogy mind zsidó testvéreit, mind a pogányokat az evangélium ismeretére eljuttassa, és — amennyiben a hittel összeegyeztethette — az ellenállás minden ürügyének eloszlatására igyekezett. Noha iparkodott a zsidós előítéletnek élet venni, mégis hitte és tanította, hogy a körülmetélkedés vagy a nem körülmetélkedés semmit sem jelent, ellenben Krisztus evangéliuma minden.

Pál szerette Timóteust, mint igaz fiát a hitben (1Tim 1:2). A nagy apostol gyakran beszéltette fiatalabb kísérlőjét, kérdezvén őt bibliai történetekről; és miközben helységről helysége utaztak, gondosan oktatta, hogyan végezhet eredményes munkát. Pál és Szilász Timóteussal való egész munkálkodásuk alatt igyekeztek elmélyíteni azt a benyomást amelyet az evangéliumi szolgálat munkájának szent és komoly természete a fiatalember értelmére tett.

Timóteus a munkában állandóan Pál útbaigazítását és tanítását kereste. Nem engedett indítékainak, hanem megfontoltan, higgadtan gondolkodott minden lépésnél megkérdezve: vajon az Úr útja-e ez? A Szentlélek benne olyan személyre talált, aki az isteni jelenlét templomává engedte magát alakítani.

Amikor a Biblia tanítása megvalósul a mindennapi életben, az mély és maradandó hatással van a jellemre. Timóteus e leckét megtanulta és gyakorolta. Nem volt rendkívüli, fényes tehetség, de munkája értékes volt, mert Istentől kapott képességeit a Mester szolgálatára használta. Ismert gyakorlati kegyessége megkülönböztette a többi hívőktől, és ez tekintélyt adott neki.

Akik lelkekért munkálkodnak, Istennek mélyebb, teljesebb és világosabb ismeretére kell jussanak, amit átlagos erőfeszítésekkel elérni nem lehet. Minden erejüket a Mester szolgálatába kell állítaniuk. Hivatásuk magasztos és szent; s ha jutalmul lelkeket nyernek, erősen Istenre kell hagyatkozniuk és naponként kell erőt, kegyelmet nyerniük az áldás forrásából. *„Mert megjelent az Isten üdvözítő kegyelme minden embernek, és arra nevel minket, hogy megtagadva a hitetlenséget és a világi kívánságokat, józanul, igazságosan, és kegyesen éljünk a világban, mivel várjuk a mi boldog reménységün-*

ket, a mi nagy Istenünk és Üdvözítőnk, Jézus Krisztus dicsőségének megjelenését, aki önmagát adta értünk, hogy megváltson minket minden gonoszságtól, és megtisztítson minket a maga népévé, amely jó cselekedetre törekszik” (Tit 2:11-14).

Mielőtt Pál és társai új területekre indultak volna, meglátogatták azokat a gyülekezeteket, amelyeket Pizidiában és annak környékén alapítottak. „Amikor végigjárták a városokat, átadták nekik azokat a határozatokat, amelyeket a jeruzsálemi apostolok és vének hoztak, hogy tartsák meg azokat. A gyülekezetek pedig erősödtek a hitben és naponként gyarapodtak lélekszámban.”

Pál apostol nagy felelősséget érzett azokért, akik munkálkodására tértek meg. Mindenekfelett azt kívánta, hűségesek legyenek, hogy dicsekedhessen majd a Krisztus napján: „...*hogyan nem futottam hiába, és nem fáradtam hiába*” (Fil 2:16). Aggódott munkája eredményéért. Érezte, saját üdvössége is veszélyben forogna, ha elmulasztaná kötelessége teljesítését, és ha a gyülekezet elmulasztaná a lélekmentésben a vele való együttmunkálkodást. Tudta, csupán a prédikáció nem elegendő a hívők oktatására, hogy az élet igéjét szólják. Tudta, hogy „...*ez a szabály, az a szabály, itt egy kicsi, ott egy kicsi*” (Ézs 28:10); így kell őket oktatni a Krisztus művében való előrehaladásra.

Egyetemes alapelv, hogy aki megtagadja az Istentől nyert erő használatát, annál ez az erő elhal és elvész. Az igazság, ami nem él, nem közölhető, elveszti éltető erejét, gyógyító értékét. Ezért fél az apostol, hogy elmulaszthat minden embert Krisztusban tökéletesként bemutatni. Pál mennyei reménysége elhomályosult, amikor a maga részéről hibát vett észre, melynek következtében az egyháznak az isteni helyett az emberi mintát adja. Tudása, szónoki képessége, csodatételei, az örök dolgok szemlélése, amikor elragadtatott a harmadik mennybe, mindez haszontalan, ha, akikért dolgozott, munkájában való hűtlensége miatt elveszítenék Isten kegyelmét. Ezért szóban és levélben így kérte azokat, akik elfogadták Krisztust: a versenypályán „...*feddhetetlenek és romlatlanok legyetek, Isten hibátlan gyermekei az elfordult és elfajult nemzedékben, akik között ragyogtok, mint csillagok a világban, ha az élet igéjére figyeltek*” (Fil 2:15-16).

[138]

Minden őszinte szolga súlyos felelősséget érez a gondjára bízott hívők lelki fejlődéséért és vágya, hogy Isten munkatársává legyenek. Felismeri, hogy a gyülekezet jóléte Isten-adta munkája hűségese

teljesítésétől függ. Komolyan és fáradhatatlanul buzdítja a híveket arra, hogy lelkeket nyerjenek Krisztusnak, emlékeztetve őket, hogy az egyháznak minden új tagja újabb eszköz a megváltás tervének megvalósítására.

Miután meglátogatták a Pizidiában és annak szomszédságában levő gyülekezeteket, Pál és Szilász Timóteussal együtt átmentek „*Frigia és Galácia földjén*”, ahol nagy erővel hirdették az üdv örömhírét. Galata lakói bálványimádók voltak, de amikor hallották az apostolok prédikációit, örömmel elfogadták az üzenetet, mely szabadulást ígért a bűn rabságából. Pál és munkatársai a hit általi megigazulást hirdették nekik, melyet Krisztus engesztelő halála szerzett. Olyannak mutatták be Krisztust, mint aki látta a bukott emberiség tehetetlen állapotát, s azért jött, hogy mindenkit megváltson az Isten törvénye iránti engedelmes élete és az engedetlenség büntetésének megfizetése által. Ezután a kereszt fényében sokan, akik az igaz Istenről mit sem tudtak, kezdték felfogni az Atya szeretetének nagyságát.

Ily módon tanították a galatabelieket az alapvető hitről, Istenről, az Atyáról és „...*a mi Urunk Jézus Krisztusról, aki önmagát adta bűneinkért, hogy kiszabadítson minket a jelenlegi gonosz világból Istennek, a mi Atyánknak akarata szerint*”. „...*az ige meghallásából származó hit alapján...*”, elnyerve Isten Lelkét. „*Isten fiai vagytok a Krisztus Jézusban való hit által*” (Gal 1:3-4; 3:2. 26).

Pál olyan életmódot folytatott Galáciában, hogy később elmondhatta: „...*legyetek olyanok, mint én...*” (Gal 4:12). Ajkait az oltárról származó égő tűz érintette, és testi gyengeségét leküzdve Jézust a bűnös egyedüli reménységeként mutatta be. Aki hallotta őt, tudta, hogy Jézussal volt. A magasságból származó erővel felruházva, lelki-eket lelkiekkel hasonlított össze, lerontva Sátán erődítményeit. Isten szeretetének bemutatása által, mely egyszülött Fia áldozatában nyilvánult meg, szívek törtek meg és sokan kérdezték: mit cselekedjek, hogy üdvözüljek?

[139]

Az evangélium előadásának ez a módja jellemezte az apostol munkáját a pogányok közötti szolgálatában. Állandóan a golgotai keresztet tárta eléjük. Későbbi tapasztalatai alapján elmondhatta: „...*Mert nem önmagunkat hirdetjük, hanem Krisztus Jézust, az Urat, önmagunkat pedig mint szolgáitokat Jézusért. Isten ugyanis, aki ezt mondta »Sötétségből világosság ragyogjon fel«, ő gyújtott világos-*

ságot szívünkben, hogy felragyogjon előttünk Isten dicsőségének ismerete Krisztus arcán” (2Kor 4:5-6).

A megszentelt hírnökök, akik a kereszténység első napjaiban az elvesző világnak a megváltás örömhírét vitték, nem adtak helyt az önmagasztalás gondolatának, hogy az tönkcretegye Krisztusnak és megfeszítésének bemutatását. Nem vágytak sem tekintélyre, sem elsőbbségre. Elrejtették magukat a Megváltóba, felmagasztalták a megváltás nagy tervét és Krisztus életét, aki e terv kezdeményezője és befejezője. Krisztus volt tanításuk központja, aki „*tegnap, ma és mindörökké ugyanaz*”.

Ha azok, akik ma tanítják Krisztus szavát, Krisztus keresztjét egyre magasabbra emelnék, szolgálatuk sokkal eredményesebb volna. Ha a bűnösöket elvezetnék oda, hogy komoly tekintettel nézzenek a keresztre, és a megfeszített Megváltóról teljes képet kapnának, akkor felismernék az isteni irgalom mélységét és a bűn szörnyűségét.

Krisztus halála Isten emberek iránti nagy szeretetének bizonyítéka. Ez megváltásunk záloga. A kereszténytől a keresztet elvenni annyit jelent, mint letörölni a napot az égről. A kereszt közel visz Istenhez és megbékéltet vele. Az atyai szeretet gyöngéd részvételével tekint Isten a szenvedésre, amit Fia abból a célból viselt el, hogy az emberiséget az örök haláltól megváltsa, és hogy az Atya elfogadjon minket a Szeretettben.

Kereszt nélkül nincs egység az Atyával. Abban van minden reménységünk. Abból sugárzik a Megváltó szeretetének fénye, és ha a bűnös a kereszt lábánál felnéz arra, aki az ő megmentéséért meghalt, teljes örömmel örvendhet, mert bűnei megbocsáttattak. Hittel térdelve a keresztnél, elérte a legmagasabb helyet, amelyet az ember elérhet.

A kereszttel megtanuljuk, hogy az Atya végtelen szeretettel szeret minket. Csodálhatjuk-e, hogy Pál így kiáltott fel: „*Én azonban nem kívánok mással dicsekedni, mint a mi Urunk Jézus Krisztus keresztségével...*” (Gal 6:14). Előjogunk, hogy dicsekedjünk a kereszttel; előjogunk, hogy magunkat teljesen átadjuk neki, aki önmagát odaadta érettünk. Ekkor arcunkon a Golgotáról áradó fény sugarai-val mehetünk előre, hogy feltárjuk ezt a világosságot a sötétségben levőknek.

[140]

Távoli tartományokban

(Az apostolok cselekedetei 16:7-40)

Elérkezett annak az ideje, hogy az evangéliumot Kisázsia határain túl is hirdessék. Pál és munkatársai számára elő volt készítve az út, hogy átmenjenek Európába Tróászban, a Földközi-tenger partján „...éjjel látomás jelent meg Pálnak: egy macedón férfi állt előtte, és ezekkel a szavakkal kérlelte őt: »Jöjj át Macedóniába, légy segítségünkre!«”

E meghívás parancsoló volt és nem tűrt halasztást. „A látomás után nyomban igyekeztünk elmenni Macedóniába — magyarázza Lukács, aki elkísérte európai útjára Pált, Szilászt és Timóteust —, mert megértettük: oda hívott minket az Isten, hogy hirdessük nekik az evangéliumot. Elhajóztunk tehát Tróászból; egyenesen Szamotrákéba mentünk, másnap meg Neápoliszba, onnan pedig Filippibe, amely Macedonia vidékének első varosa, római település volt...”

Lukács így folytatja: „Szombaton kimentünk a városkapun kívülre, egy folyó mellé, ahol tudomásunk szerint imádkozni szoktak. Leültünk, és szóltunk az egybegyűlt asszonyokhoz. Hallgatott minket egy Lídia nevű istenfélő asszony, egy Thiatirából való bíboráros is, akinek az Úr megnyitotta a szívét, hogy figyeljen arra, amit Pál mond.” Örömmel elfogadta az igazságot. Hazanépével együtt megtért, megkeresztelkedett és kérte az apostolokat, tekintsék házat otthonuknak.

Amikor a kereszt hírnökei elkezdték a tanítást, egy leány követte őket, aki a jövődölés lelkével rendelkezett, s így kiáltozott: „»Ezek az emberek a Magasságos Isten szolgálói, akik az üdvösség útját hirdetik nektek!« Ezt több napon át is művelte.”

A leány Sátánnak különleges eszköze volt, aki jóslásaival nagy hasznot hajtott gazdáinak. Befolyásával megerősítette a bálványimádást. Sátán tudta, betörtek birodalmába, tehát ehhez az eszközhöz folyamodva állt ellen Isten munkájának, remélve, hogy bölcséletét összevegyítheti az evangélium hírnökei által hirdetett igazsággal. A leány ajánlása ártott az igazság ügyének, mert elvonta az emberek

figyelmét az apostolok tanításától és rossz hírbe hozta az evangéliumot, mivel sokan azt hitték, hogy e férfiakat — akik Isten Lelke és ereje által szóltak — ugyanaz a lélek vezeti, mint Sátán ama követét.

Az apostolok egy ideig túrték ezt az ellenkezést, majd Pál a Szentlélek indítására megparancsolta a gonosz léleknek, hagyja el a leányt. Rögtöni elhallgatása bizonyította, hogy az apostolok Isten szolgái, és a démon is annak ismerte el őket, mivel engedelmeskedett parancsuknak.

A leány megszabadult a gonosz lélektől és visszanyerte tiszta értelmét. Elhatározta, Krisztus követője lesz. Ekkor gazdái megrémültek. Látták, hogy a jövőből és a jóslásból történő pénzszerzésük minden reménye elveszett és bevételük forrása hamarosan teljesen megszűnik, ha az apostoloknak megengedik az evangéliumi munka folytatását.

A városban többen érdekeltek voltak a sátáni csalások általi pénzszerzésben, és mert félték annak a hatalomnak befolyásától, mely működésüket oly hatásosan leállította, nagy kiáltozásba kezdtek Isten szolgái ellen. Az apostolokat az előjáróság elé hurcolták e vaddal: *„Ezek az emberek felforgatták városunkat. Zsidók lévén, olyan szokásokat hirdetnek, amelyeket nekünk nem szabad sem átvenniük, sem követniük, mert rómaiak vagyunk.”*

A felizgatott tömeg a tanítványok ellen fordult. A tömeghangulat eluralkodott és az előjáróság szentesítette azt; letépték az apostolok felsőruháit és megparancsolták, hogy vesszőzzék meg őket. *„Sok ütést mértek rájuk, majd börtönbe vetették őket, és megparancsolták a börtönőrnek, hogy gondosan őrizze őket. Az pedig, mivel ilyen parancsot kapott, a belső börtönbe vetette őket, és a lábukat kalodába zárta.”*

Az apostolok nagy kínokat álltak ki e fájdalmas helyzetben, de nem zúgolódtak. Ellenkezőleg, a börtön teljes sötétjében és elhagyatottságában ima szavaival bátorították egy mást, hogy méltónak találtattak Krisztusért a szenvedésre. Szívük felvidult a Megváltójuk ügye iránti mély és forró szeretettől. Pál Krisztus tanítványainak az üldözésére gondolt melyben közreműködött, és örvendett, hogy szeme megnyílt a látásra, és szíve érzi a dicsőséges igazság hatalmát amit egykor megvetett.

A többi fogoly csodálkozva hallgatta a belső börtönből kicsendülő ének és ima hangját. Megszokták, hogy kiabálás, nyögés, átko-

zódás és káromkodás töri meg az éjszaka csendjét, de eddig sohasem hallottak e sötét cellából imát és dicsőeneket felhangzani. Az örök és foglyok csodálkozva kérdezték egymástól: kik ezek az emberek, akik fáznak, éheznek, megkínzottak és mégis örülnek?

Időközben a város elöljárói azzal a jó érzéssel tértek otthonukba, hogy gyors és határozott intézkedésükkel felkelést fojtottak el. Hazafele menet további részleteket hallottak azoknak a férfiaknak a jelleméről és működéséről, akiket megvesszőztek és börtönre ítélték. Látták a sátáni befolyás alól felszabadult leányt, és meglepődtek megváltozott arckifejezésén és viselkedésén. Sok bajt és nehézséget okozott azelőtt a városnak, most pedig csendes és békés volt. Amikor ráeszméltek, hogy a római törvények által előírt szigorú büntetést valószínűleg két ártatlan emberen hajtották végre, nehezteltek magukra és elhatározták, reggel megparancsolják a foglyok titkos szabadon bocsátását, és a tömegtől óva kikísérik őket a városból.

De míg az emberek kegyetlenek és bosszúállók voltak, s a rájuk háruló ünnepélyes felelősséget bűnösen elhanyagolták, Isten nem feledkezett el, hogy kegyelmes legyen szolgálóihoz. Az egész menny érdeklődött ez emberek iránt, akik Krisztus ügyéért szenvedtek, és angyalokat küldött a foglyok meglátogatására. Lépéseik alatt rengett a föld. A nehéz reteszekkel lezárt börtönajtók felnyíltak, a láncok és a béklyók lehullottak a foglyok kezéről és lábáról. Fénylő világosság töltötte be a börtönt.

A börtönőr ámulva hallgatta a fogoly apostolok imáit és énekeit. Mikor bekísérték őket, látta dagadt és vérző sebeiket; lábaikat pedig ő maga tétette kalodába. Várta, hogy elkeseredett nyögéseket és káromkodásokat fog hallani, ehelyett dicsőeneket és imát hallott. A börtönőr e hangokkal fülében aludt el. Álmából a földrengés és a börtönfalak ingása ébresztette fel.

Hirtelen felriadva rémülten látta hogy az összes börtönajtó nyitva van. Félelem fogta el a foglyok elmenekülése miatt. Emlékezett, hogy Pált és Szilászt mily határozott váddal bízták gondjára előző este, és biztos volt abban, hogy halál lesz látszólagos hűtlenségének büntetése. Kétségbeesésében jobbnak látta, ha inkább saját kezével vet véget életének, minthogy szégyenletesen kivégezzék. Kardját kivonta és már kész volt az öngyilkosságra, amikor Pál bátorító szavát hallotta: „*Ne tégy kárt magadban, mert valamennyien itt*

vagyunk!” Egy fogolytárson keresztül gyakorolt isteni hatalom által visszatartva mindenki a helyén volt.

A börtönőr szigorú bánásmódja nem váltotta ki az apostolok haragját. Pált és Szilászt nem a bosszúállás, hanem Krisztus Lelke uralta. Szívük a Megváltó szeretetével volt telve, és abban nem volt helye az üldözőikkel szembeni rosszindulatnak.

A börtönőr leeresztette kardját, világosságot kért és besietett a belső börtönbe. Látni akarta, milyenek azok a férfiak, akik a kegyetlen bánásmódot szívességgel viszonzják. Az apostolokhoz érve, eléjük vetette magát és bocsánatukat kérte, azután kivitte őket az udvarra és megkérdezte: „*Uraim, mit kell cselekednem, hogy üdvözüljek?*”

Reszketett, amint látta Isten haragjának megnyilvánulását a földrengésben, amikor arra gondolt, hogy a foglyok elmenekülése miatt önkezeléssel akart véget vetni életének; de most ezek a dolgok jelentéktelennek látszottak előtte, összehasonlítva ez új, különös félelemmel, mely felkavarta értelmét. Vágyott arra a nyugalomra, ami a szenvedés és durva bánásmód ellenére az apostolokból áradt. Tekintetükben mennyei fényt látott. Tudta hogy Isten csodálatos módon lepett közbe életük megvédéséért. Félelmes erővel emlékezett a megszállt leány szavaira: „*Ezek az emberek a Magasságos Isten szolgálói, akik az üdvösség útját hirdetik nektek!*”

Mély alázattal kérte az apostolokat, mutassák meg neki az élet útját. „*»Higgy az Úr Jézusban, és üdvözülsz mind te, mind a te házad népe!«* — felelték. — *Ekkor hirdették az Isten igéjét neki és mindazoknak, akik a házában voltak.*” A börtönőr ezután kimosta az apostolok sebeit és szolgált nekik, majd egész házanépével megkeresztelkedett. A börtönlakokra megszentelő befolyás áradt: értelmük nyitott volt az apostolok által mondott igazság hallgatására. Meggyőződtek, hogy az az Isten, akit e férfiak szolgáltak, csodálatos módon szabadította meg őket kötelékeiktől.

Filippi lakosságát a földrengés megrémítette. Amikor a börtönőr reggel az előljárókat értesítette az éjjel történekről, azok nagyon megijedtek és poroszlókat küldtek az apostolok kiszabadítására. Pál azonban kijelentette: „*Megverték minket nyilvánosan, ítélet nélkül, és börtönbe vetettek, holott római polgárok vagyunk; most pedig titokban akarnak elküldeni minket? Azt nem, hanem jöjjenek ide, és ők maguk vezessenek ki bennünket!*”

Az apostolok római polgárok voltak. Törvénytelen volt egy római — súlyos büntény elkövetését kivéve — megvesszőzni vagy szabadságotól törvényes eljárás nélkül megfosztani. Pált és Szilászt nyilvánosan vetették börtönbe; most — az előjáróság részéről megfelelő magyarázat nélkül — visszautasították a titkos szabadonengedést.

Amikor ezt az előjáróságnak elmondták, féltek, hogy az apostolok panaszt tesznek a császárnál. Azonnal a börtönbe mentek, bocsánatot kértek Páltól és Szilásztól az elkövetett igazságtalanságért és kegyetlenségért; személyesen vezették ki a börtönből és kérték őket, hagyják el a várost. Az előjáróság féltette a népet az apostolok befolyásától, de még inkább féltek attól a hatalomtól, mely közbenjárt ez ártatlan emberekért.

A Krisztustól kapott utasítás szerint, az apostolok nem erőltették jelenlétüket ott, ahol azt nem kívánták. *„Amint kijöttek a börtönből, elmentek Lídiához, és látva a testvéreket, bátorították őket, majd eltávoztak.”*

Filippiben végzett munkájukat nem tekintették hiábavalónak. Sok ellenállással és üldözéssel találkoztak, de a Gondviselés érdekében való közbenjárása a börtönőr és házanépe megtérése kárpótolta őket az átélt gyalázatért és szenvedésen. Igazságtalan bebörtönöztetésük és csodálatos szabadulásuk híre az egész vidéken elterjedt, és sokak figyelmet felhívta az apostolok munkájára, akikhez az üzenet másként el sem ért volna.

Pál apostol filippi működése a gyülekezet megalakulását eredményezte, melynek taglétszáma állandóan növekedett. Buzgalma és odaadása, mindenkifölött Krisztus ügyéért való készséges szenvedése mély és tartós befolyást gyakorolt a megtértekre. Nagyra becsülték azokat az értékes igazságokat, melyekért az apostol oly sok áldozatot hozott és szívvel-lélekkel odaszentelték magukat Megmentőjük ügyére.

[146] Ez a gyülekezet sem kerülte el az üldöztetést, ami kitűnik Pálnak hozzájuk intézett leveléből. Ezt írja: *„Mert nektek nemcsak az adatott meg a Krisztusért, hogy higgyetek benne, hanem az is, hogy szenvedjetek érte, és hogy ugyanabban a küzdelemben álljatok, amelyet tőlem láttatok.”* De a hitben mégis oly állhatatosak voltak, ahogy azt kijelenti: *„Hálát adok az én Istenemnek, valahányszor megemlékezem rólatok, és mindenkor minden könyörgésemben örömmel*

imádkozom mindnyájatokért, mert közösséget vállaltatok az evangéliummal az első naptól fogva mind a mai napig” (Fii 1:29-30, 3-5).

Borzalmas az a küzdelem, mely a jó és rossz erő között folyik a fontosabb központokban, ahová az igazság hírnökeit munkára hívják Pál kijelenti: „*Meri a mi harcunk nem test és vér ellen folyik, hanem erők és hatalmak ellen, a sötétség világának urai és a gonoszság lelkei ellen, amelyek a mennyei magasságban vannak*” (Ef 6:12). Az idők végéig tart a küzdelem Isten egyháza és azok között, akik a gonosz angyalok irányítása alatt állnak.

Az őskeresztények gyakran szálltak szembe a sötétség hatalmával. Az ellenség álokoskodással és üldözéssel igyekezett eltéríteni őket az igaz hittől. Napjainkban is, midőn a földön minden dolgok vége gyorsan közeledik. Sátán kétségbeesett erőfeszítéseket tesz a világ törbecsalására. Terveket eszel ki az elme lekötésére, hogy elterelje a figyelmet a megváltás igazságának lényegéről. Isten törvényével szembehelyezkedő eszközeit minden városban szorgalmasan csoportokba szervezi. Az őscsaló azon van, hogy zavart és lázadást keltve a tömegben oly buzgalmat szítson, amely minden értelemnek ellene van.

A gonoszság tetőfokára hág, az evangélium sok szolgája mégis így kiált: „*Béke és biztonság!*” De Isten hűséges hírnökeinek állhatatosan kell előremenniük munkájukkal. A menny fegyverzetét felöltve, félelem nélkül, győzelmesen haladjanak előre; a harcot ne adják fel, míg hatáskörükön belül minden lélek meg nem ismerte a napjainknak szóló igazság üzenetét.

Thesszalonika

(Az apostolok cselekedetei 17:1-10)

Filippit elhagyva Pál és Szilász Thesszalonika felé vette útját. Itt kiváltságuk volt, hogy a zsidó zsinagógában nagy gyülekezet előtt beszélhettek. Egész külsejük arról a méltatlan bánásmódról tanúskodott, amelyben nemrég részesültek, és ez magyarázatot igényelt a történelekről. Ezt megtették, minden önfelmagasztalás nélkül, és dicsőítettek Őt, aki szabadításukat munkálta.

Pál a thesszalonikaiaknak mondott prédikációjában utalt a Messiásra vonatkozó ótestamentumi próféciákra. Szolgálatában Krisztus megnyitotta tanítványai értelmét e próféciákra, „és Mózesről kezdve valamennyi prófétától kezdve elmagyarázta nekik mindazt, ami az Írásokban róla szólt” (Lk 24:27). Péter Krisztusról szóló prédikációiban bizonyítékait az Ótestamentumból vette. István ugyanezt az utat követte. Szolgálatában Pál is az Írásokhoz folyamodott, melyek megjövendölték Krisztus születését, szenvedését, halálát, feltámadását és mennybemenetelét. Mózes és a próféták ihletett bizonyítékai alapján világosan igazolta a názáreti Jézus azonosságát a Messiással, és megmagyarázta, hogy Krisztus hangja szólt Ádám óta a pátriárkák és próféták által.

Világos és jellegzetes próféciák adattak a Megígért megjelenését illetőleg. Már Ádám ígéretet kapott, hogy jönni fog a Megváltó. A Sátán fölött kimondott ítélet — „Ellenségeskedést támasztok közted és az asszony közt, a te utódod és az ő utódja közt: ő a fejedet tapossa, te meg a sarkát mardosod” (1 Móz 3:15) — ősszüleink számára a megváltás ígérete volt, amit Krisztusnak kellett véghez vinnie.

Azután Ábrahám kapta az ígéretet, hogy utódaiból származik a világ Megváltója: „és a te utódod által nyer áldást a föld valamennyi népe...”. „... Nem így mondja az Írás: »és az ő utódainak«, mintha sokakról szólna, hanem csak egyről: »és a te utódodnak«, aki a Krisztus” (Gal 3:16).

[148] Mózes, Izrael vezetője és tanítója közvetlenül működésének befejezése előtt az egész népnek világosan jövendölt a Messiás jövete-

léről: „*Prófétát támaszt atyádfiai közül Istened, az Úr — jelentette ki Izrael összegyűlt népének olyant, mint én, őreá hallgassatok!*” Biztosította az izraelitákat, hogy Isten nyilatkoztatta ki ezt előtte a Hóreb hegyén, mondván: „*Prófétát támasztok nékik atyjukfiai közül, olyant, mint te. Az én igéimet adom a szájába, ő pedig elmond nekik mindent, amit én parancsolok*” (5Móz 18:15, 18).

A Messiásnak királyi ágból kellett származnia, mert a Jákob által adott próféciaiban így szólt az Úr: „*Nem távozik Júdából a jogar, sem a kormánypálca térdei közül, míg el jó Siló, akinek engednek a népek*” (1Móz 49:10).

Ézsaiás így jövendölt: „*Vesszőszál hajt ki Isai törzsökéről, hajtás sarjad gyökereiről.*” „*Figyeljete rám, jöjjetek hozzám! Hallgassatok rám, és élni fogtok! Örök szövetséget kötök veletek, mert hűséges maradok Dávidhoz. Tanúvá tettem őt a népek között, fejedelemmé és parancsolóvá a nemzetek fölött. Te pedig olyan népet hívsz, melyet nem is ismersz, és olyan népek futnak hozzád, amelyek nem ismertek: Istenedért, az Úrért, Izrael Szentjéért, aki dicsővé tesz téged*” (Ezs 11:1; 55:3-5).

Jeremiás ugyancsak bizonyoságot tett az eljövendő Megváltóról, mint David házának fejedelméről: „*Eljön majd az idő — így szól az Úr —, amikor igaz sarjat támasztok Dávidnak, olyan királyt, aki bölcsen uralkodik, jog és igazság szerint jár el az országban. Az ő idejében szabad lesz Júda, Izráel is biztonságban él, és így fogják nevezni: Az Úr a mi igazságunk!*” És ismét: „*Abban az időben Jeruzsálemet nevezik az Úr trónjának; minden nemzet Jeruzsálemben gyűl össze, hogy tisztelje az Úr nevét, és nem élnek többé gonosz szívük konoksága szerint. Abban az időben Júda háza Izráel házához fog csatlakozni, és együtt jönnek meg észak földjéről abba az országba, amelyet örökségül adtam őseiteknek*” (Jer 23:5-6; 3:17-18).

Sőt a Messiás születési helyét is megjövendölte a próféta „*Te pedig, efrátai Betlehem, bár a legkisebb vagy Júda nemzetségei között, mégis belőled származik az, aki uralkodni fog Izráelen. Származása visszanyúlik a hajdankorba, a távoli múltba*” (Mik 5:1).

Azt a munkát, amit a Megváltónak kellett végeznie e földön, a prófécia tökéletesen körvonalazta: „*Az Úr lelke nyugszik rajta, a bölcsesség és értelem lelke, a tanács és erő lelke, az Úr ismeretének és félelmének lelke. Az Úr félelme lesz a gyönyörűsége...*” Az így felkentnek feladata volt: „*...örömhírt vigyek az alázatosaknak, be-*

kötözsem a megtört sziveket, szabadulást hirdessek a foglyoknak, és szabadon bocsátást a megkötözötteknek. Hirdetem az Úr kegyelmének esztendejét, Istenünk bosszúállása napját, vigasztalok minden gyászolót. Hamu helyett fejdíszot adok Sión gyászolóinak, gyászfátyol helyett illatos olajat, a csüggedés helyett örömeiket. Igazság fáinak nevezik őket, az Úr ültetvényének: őt ékesítik” (Ézs 11:2-3; 61:1-3).

„Ez az én szolgám, akit támogatok, az én választottam, akiben gyönyörködöm. Lelkemmel ajándékoztam meg, törvényt hirdet a népeknek. Nem kiált, nem lármáz, és nem hallatja szavát az utcán. A megrepedt nádszálat nem töri össze, a füstölgő mécsest nem oltja el, igazán hirdeti a törvényt. Nem alszik ki, és nem törik össze, míg a törvénynek érvényt nem szerez a földön; tanítására várnak a szigetek” (Ézs 42:1-4).

Pál meggyőző erővel bizonyította az ótestamentumi írásokból, „hogy Krisztusnak szenvednie kellett és fel kellett támadnia a halálból”. Avagy Mikeás nem jövendölte-e, „...bottal verik arcul Izráel bíróját” (Mik 4:14)? És a Megígért nem jövendölte-e önmagáról Ézsaiás próféta által: „Hagytam, hogy verjék a hátamat, és tépjék a szakállamat. Arcomat nem takartam el a gyalázkodás és köpködés elől” (Ézs 50:6)? Krisztus a zsoltáríró által is megjövendölte, hogy az emberek milyen bánásmódban részesítik majd: „...gyaláznak az emberek, és megvet a nép. Gúnyolódnak rajtam mind, akik látnak, ajkukat biggyeszti, fejüket csóválják: Az Úrra bízta magát, mentse hát meg őt, szabadítsa meg, hiszen kedvelte!” „Megszámálhatnám minden csontomat, ők pedig csak bámulnak, néznek rám. Megosztóznak ruháimon, köntösömrre sorsot vetnek.” „Idegenné lettem testvéreim számára, anyám fiai sem ismernek rám. Mert a házad iránti féltő szeretet emészt; rám hull a gyalázat, ha téged gyaláznak.” „A gyalázat összetörte szívemet, egészen belebetegedtem. Részvételre vártam, de hiába; vigasztalókra, de nem találtam” (Zsolt 22:7-9, 18-19; 69:9-10, 21).

[150] Mily félreérthetetlenül világos Ézsaiásnak Krisztus szenvedéséről és haláláról szóló jövendölése: „Ki hitte volna el, amit hallottunk, ki előtt volt nyilvánvaló az Úr hatalma? — kérdezte a próféta — Mint vesszőszál, sarjadt ki előttünk mint gyökér a szikkadt földből. Nem volt neki szép alakja, amiben gyönyörködhettünk volna, sem olyan külseje, amiért kedvelhettük volna. Megvetett volt, és embe-

rektől elhagyatott, fájdalmak férfi a, betegség ismerője. Eltakartuk arcunkat előle, megvetett volt, nem törődöttünk vele.

Pedig a mi betegségeinket viselte, a mi fájdalmainkat hordozta. Mi meg azt gondoltuk, hogy Isten csapása sújtotta és kínoztta. Pedig a mi vétkeink miatt kapott sebeket, bűneink miatt törték össze. Ő bűnhődött, hogy nekünk békességünk legyen, az ő sebei árán gyógyultunk meg.

Mindnyájan tévelyegtünk, mint a juhok, mindenki a maga útját járta. De az Úr őt sújtotta mindnyájunk bűnéért. Amikor kínozták, alázatos maradt, száját sem nyitotta ki. Mint a bárány, ha vágóhídra viszik, vagy mint a juh, mely némán túri, hogy nyírják, ő sem nyitotta ki száját. Fogság és ítélet nélkül hurcolták el, de kortársai közül ki törődött azzal, hogy amikor kiirtják a földön élők közül, népe vétke miatt éri a büntetés” (Ézs 53:1-8)?

Még halálának módjára is előre utalt az Írás. Miként Mózes felemelte a rézkígyót a pusztában, úgy kellett felemeltetnie az eljövendő Messiásnak. „...*hogy aki hisz őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen” (Jn 3:16). „Ha pedig megkérdezi valaki: Miféle sebek ezek a melleden? — azt feleli: Barátaim házában vertek meg engem” (Zak 13:6).*

„A bűnösök közt adtak sírt neki, a gazdagok közé jutott halála után, bár nem követett el gonoszsgot, és nem beszélt álnokul. Az Úr akarata volt az, hogy betegség törje össze. De ha fel is áldozta magát jóvátételül, mégis meglátja utódait, sokáig él. Az Úr akarata célhoz jut vele” (Ézs 53:9-10).

Akinek gonosz emberek kezétől halált kellett szenvednie, annak a bűn és sír felett győztesként kellett feltámadnia. Izráel kedves dalnoka a Mindenható sugallatára bizonysgot tett a feltámadás hajnalának dicsőségéről. Örvendve kiáltotta: „*Ezért örül a szívem, és ujjong a lelkem, testem is biztonságban van. Mert nem hagysz engem a holtak hazájában, nem engeded, hogy híved leszálljon a sírba” (Zsolt 16:9-10).*

Pál rámutatott arra, hogy az áldozati szertartást Isten mily szorosan összekapcsolta a rá utaló próféciákkal, aki olyan kellen legyen, „*mint a bárány, ha vágóhídra viszik...*”. A Messiás „*...fel is áldozta magát jóvátételül...*”. Évszazadokon át előre tekintve a Megváltó engesztelő színhelyére Ézsaiás próféta bizonyította, hogy Isten Báránya „*...önként ment a halálba..., a bűnösök közé sorolják, pedig*

sokak vétkét vállalta magára, és közbenjárt a bűnösökért” (Ézs 53:7, 10, 12).

A jövendölések Megváltójának el kellett jönnie, de nem időleges uralkodóként, hogy megszabadítsa a zsidó népet földi elnyomótól, hanem emberként az emberek közé, hogy a szegénység és alázat életet élje, végül megvessék, visszautasítsák és megöljék. Az ótestamentumi írásokban megjövendölt Üdvözítő áldozatul kellett adja önmagát az elesett emberiségért, és ezáltal eleget tett az áthágott törvény minden követelményének. Benne az áldozati mintaképpel találkozunk az árnykép, és kereszthalála ad jelentőséget az egész zsidó rendszernek.

Pál elbeszélte a thesszalonikai zsidóknak a ceremonális törvény iránti korábbi buzgalomát és csodálatos élményét Damaszkusz kapujánál. Megtérése előtt biztos volt öröklött kegyességében, a hamis reményben. Hitét nem Krisztusba vetette, hanem formásokban és szertartásokban bízott. A törvény iránti buzgalma elválasztotta a Krisztusba vetett hittől, és ezért az hiábavaló volt. Amikor dicsekedett, hogy feddhetetlen a törvény tökéletes betartásában, elutasította azt, aki értékessé tette a törvényt.

Megtérése idejétől minden megváltozott. A názáreti Jézus, akit szentjei személyében üldözött, a megígért Messiásként jelent meg előtte. Az üldöző Saul Isten Fiaként látta Őt, aki a prófécia beteljesítéséért a földre jött, és akinek élete a szent Írások minden részletének megfelelt.

Amidőn Pál szent bátorsággal hirdette az evangéliumot a thesszalonikai zsinagógában, nagy világosság áradt a sátorszolgálattal kapcsolatos rendszerek és szertartások igaz jelentőségére. Hallgatói értelmét a földi szolgálaton és Krisztusnak a mennyei szentélyben végzett szolgálatán túl ahhoz az időhöz vezette, amikor befejezve közbenjárói szolgálatát ismét eljön hatalommal és nagy dicsőséggel, s megalapítja országát e földön. Pál hitt Krisztus második jövetelében, s az ezzel az eseménnyel összefüggő tényeket oly világosan és elevenen vázolta, hogy sokak elméjére, akik hallgatták, kitörölhetetlen benyomást tett.

[152] Három egymást követő szombaton prédikált Pál a thesszalonikaiaknak, vitatkozott velük az Írások alapján Krisztus — „...*a megöletett Bárány... a világ kezdete óta*” (Jel 13:8) — életét, halálát, feltámadását, közbenjárói tisztségét és eljövendő dicsőségét illetően.

Felmagasztalta Krisztust és kimutatta, hogy szolgálatának igazi megértése az a kulcs, amely megnyitja az ótestamentumi Írásokat, és gazdag kincseit elérhetővé teszi.

Miközben Pál Thesszalonikában az evangéliumi igazságokat hirdette, nagy tömeg érdeklődését ragadta meg. *„Néhányan hívőkké lettek közülük, csatlakoztak Pálhoz és Szilászhoz, ugyanúgy igen sok istenfélő görög is, valamint sok előkelő asszony.”*

Mint a korábbi helyeken, az apostolok itt is eltökélt ellenállással találkoztak. A hitetlen zsidókat irigység töltötte el. Ez időben a zsidók nem élvezték a római hatalom jóindulatát, mert röviddel ezelőtt felkelést szítottak Rómában. Gyanakodva tekintettek rájuk és bizonyos mértékben szabadságukat is korlátozták. Most alkalom kínálkozott, hogy a helyzetet kihasználva, a rómaiak kegyét újból megnyerjék, ugyanakkor az apostolokat és a megtért keresztényeket megszegényítsék.

Erre a célra *„...maguk mellé vettek a piaci csavargók közül néhány hitvány embert, csődületet támasztottak, és fellármázták a várost...”* Abban a reményben, hogy megtalálják az apostolokat, *„felvonnultak Jázon házához”*, azonban nem találták sem Pált, sem Szilászt. És *„amikor nem találták ott őket”*, a csalódás miatt eszét vesztett tömeg *„...Jázont néhány testvérrel együtt a város elöljárói elé hurcolták és így kiáltoztak: »Ezek, akik az egész világot felforgatták, itt is megjelentek. Jázon befogadta őket, holott ezek mind a császár parancsai ellen cselekszenek, mivel mást tartanak királynak: Jézust.« ”*

Mivel Pált és Szilászt nem találták, az elöljárók a bevádolt hívőket őrizetbe vették a béke megóvásáért. *„A testvérek pedig”, akik félték a további erőszaktól, „még akkor éjjel elküldték Pált Szilással együtt Béreába.”*

Akik ma népszerűtlen igazságot tanítanak, ne kedvetlenedjenek el, ha a magukat keresztényeknek vallóktól olykor kedvezőtlen fogadtatásban részesülnek, mint amilyenben Pálnak és munkatársainak is részük volt azoktól, akik között dolgoztak. A kereszt hírnökei éberén és imádságos lelkülettel vértézzék fel magukat, és mindig Jézus nevében dolgozva, hittel, bátorsággal menjenek előre. Fel kell magasztalniuk Krisztust, mint az ember közbenjáróját a mennyei szentélyben, akiben összpontosul az ótestamentumi áldozati rend-

szer, és akinek engesztelő halála által Isten törvényének áthágói békét és bocsánatot kaphatnak.

(Az apostolok cselekedetei 17:11 34)

Béreában Pál olyan zsidókat talált, akik készek voltak a hallott igazságokat tanulmányozni. Lukács tudósítása így szól: *„Ezek nemesebb lelkűek voltak, mint a thesszalonikaiak, teljes készséggel fogadták az igét, és napról napra kutatták az Írásokat, hogy valóban így vannak-e ezek a dolgok. Sokan hittek tehát közülük, sőt még a tekintélyes görög asszonyok és férfiak közül sem kevesen.”*

A béreaiak értelmét nem korlátozta az előítélet. Készek voltak az apostolok által hirdetett tanok hitelességét megvizsgálni. Az Írásokat nem kíváncsiságból tanulmányozták, hanem tudni akarták, mi van megírva a megígért Messiást illetően. Naponta kutatták az ihletett Írásokat, és amikor szöveget szöveggel hasonlítottak össze, a mennyei angyalok mellettük álltak, megvilágosították értelmüket és befolyásolták szívüket.

Bárhol hirdessék is az evangélium igazságát, ott a helyes cselekvést őszintén vágyakozók az Írás szorgalmas kutatására kapnak késztetést. Ha a föld történelmének utolsó napjaiban azok, akiknek vizsgálendő igazságot hirdetnek, a béreabeliek példáját követnék és az Írásokat naponta kutatnák, összehasonlítva Isten szavával a nekik hozott üzenetet, ott ma, — ahol most viszonylag kevesen vannak — Isten törvényének előírásaihoz nagyobb számban volnának hűségesek. Ha nepszerűtlen bibliai igazságokat hallanak, sokan visszautasítják a kutatást. Bár képtelenek az Írás egyszerű tanításait cáfolni, kinyilvánítják idegenkedésüket a felkínált bizonyítékok tanulmányozására. Egyesek úgy vélekednek, ha valóban igazak is e tanok, nem számít, hogy az új igazságot elfogadják-e, vagy sem, s ragaszkodnak tetszetős meséikhez, melyeket az ellenség a lelkek félrevezetésére használ fel. Így értelmük elhomályosul a tévedések által és elválasztja őket a mennytől.

Mindenki a kapott világosság szerint lesz megítélve. Az Úr elküldi követeit a megváltás üzenetével, és akik hallják, felelősek azért, ahogyan szolgálainak szavát kezelik. Azok, akik őszintén keresik az

igazságot, Isten Igéjének fényében gondosan meg fogják vizsgálni a nekik bemutatott tant.

A thesszalónikai hitetlen zsidók az apostolok iránti féltékenységgel és gyűlölettel telve, nem elégedtek meg azzal, hogy őket saját városukból kiűztek, hanem még Béreába is követték őket, ahol az alsó társadalmi osztály ingerlékeny szenvedélyét felkeltették ellenük. Félve, hogy Pál ellen erőszakot alkalmaznak, ha ott marad, a testvérek — néhány újonnan megtért béreai kíséretében — Athénbe küldték őt és munkatársait.

Így az üldözés városról városra követte az igazság tanítóit. Krisztus ellenségei nem tudtak az evangélium terjedését megakadályozni, ellenben sikerült az apostol munkáját rendkívül megnehezíteni. Az ellenállással és viszályal szemben Pál állhatatosan haladt előre, elhárítva véghezviszi Isten szándékát, melyet Jeruzsálemben látásban nyilatkoztatott ki előtte: „...én messze küldelek téged, a pogányok közé”(ApCsel 22:21).

Pál gyors eltávozása Béreából megfosztotta őt a thesszalónikai testvérek remélt meglátogatásának lehetőségétől.

Athénbe érkezve a béreai testvéreket azzal az üzenettel küldte vissza Szilászhoz és Timóteushoz, hogy azonnal csatlakozzanak hozzá. Timóteus az apostol elutazása előtt érkezett Béreába, és Szilással együtt ott maradt, hogy az oly jól indult munkát folytassák és az újonnan megtérteket a hit alapelveire oktassák.

Athén városa a pogányság központja volt. Itt Pál nem tudatlan és hiszékeny lakossággal találkozott, mint Lisztrában, hanem értelműkről és műveltségűkről híres emberekkel. Szeme mindenütt isteneik szobraival, a történelem és a költészet istenített hőseivel találkozott, a pompás építészet és festészet pedig a nemzeti dicsőséget és a pogány istenek népszerű imádását képviselte. A nép érzelmeit a művészet szépsége és pompája tartotta bűvöletben. Mindenütt szentélyek és templomok masszív formái emelkedtek, kimondhatatlan költséget foglalva magukba. Fegyvereik győzelmére és híres emberek tetteire szobrok, emléktáblák és oltárok emlékeztették. Mindez Athént a művészet hatalmas csarnokává tette.

[156] Amint Pál az őt körülvevő szépségre és nagyszerűsége tekintett, látta, a város teljesen a bálványimádásra adta magát. Az Isten iránti féltő szeretet felkavarta lelkét, akit mindenütt megszenteltlenítve

látott, és szívét Athén népe iránti szájalom töltötte el, akiknek — szellemi műveltségük ellenére — az igaz Isten ismeretlen volt.

Az apostolt nem tévesztette meg, amit a kultúra e központjában látott. Lelki természete oly fogékony volt a mennyei dolgok iránt, hogy a soha el nem múló gazdagság öröme és dicsősége értéktelenné tette szemében az őt körülvevő pompát és ragyogást. Amint látta Athén nagyszerűségét, megértette a művészet és a tudomány kedvelőire gyakorolt csábító erejét, és lelkére mélyen hatott az előtte levő munka fontossága.

E nagy városban, ahol Istent nem imádták, Pált nyomasztotta a magány. Vágyott munkatársai együttérzésére és segítségére. Ami az emberi barátságot illeti, kimondhatatlanul egyedül érezte magát. A thesszalonikaiakhoz intézett levelében érzését e szavakkal fejezi ki: „...*egyedül maradunk Athénben*” (1Thessz 3:1). Az akadályok, melyek nyilvánvalóan leküzdhetetlenek voltak előtte, majdnem eredménytelenné tették a nép szívének megközelítését.

Míg Szilászra és Timóteusra várt, Pál nem volt tétlen: „*Nap mint nap vitázott a zsinagógában a zsidókkal és a hozzájuk csatlakozott istenfélőkkel; a főtéren pedig azokkal, akiket éppen ott talált.*” Athénben legfontosabb munkája volt, hogy közölje az üdvüzenetet azokkal, akiknek Istenről és az elesett emberiség iránti szándékáról nem volt világos fogalmuk. Az apostol csakhamar találkozott a pogányság legmegtévesztőbb, legvonzóbb formájával.

Athén nagyjai hamarosan tudomást szereztek arról, hogy városukban rendkívüli tanító tartózkodik, aki a nép elé új és különös tanokat tár. Közülük néhányan felkeresték Pált és beszédbe elegyedtek vele. Csakhamar egész sereg hallgató vette őket körül. Athén vezetői közül egyesek nevetségessé akarták tenni az apostolt, mint olyasvalakit, aki messze mögöttük van mind társadalmi, mind szellemi téren. Gúnyosan jegyezték meg egymás között: „*»Mit akarhat ez a fecsegő mondani?« Mások ezt mondták: »Úgy látszik, hogy idegen istenségek hirdetője«, mivel Jézust és a feltámadást hirdette.*”

Azok között, kik Pállal a piacon szembeszálltak, volt „*néhány epikureus és sztoikus filozófus*”; de úgy ők, mint a többiek, akik kapcsolatba kerültek vele, csakhamar felismerték, hogy sokkal nagyobb tudással rendelkezik, mint ők. Értelmi képessége a tudósokból tiszteletet váltott ki, míg komoly, következetes érvelése, valamint szónoki ereje figyelmet keltett egész hallgatóságában. Felismerték, hogy nem

kezdő, hanem meggyőző érvekkel képes összemérni tudását az általa hirdetett tantételek bizonyítására. Az apostol félelmet nem ismerve saját területükön szállt szembe ellenfeleivel, és logikát logikával, filozófiát filozófiával, ékesszólást ékesszólással állított szembe.

Pogány ellenfelei Szókratész sorsára figyelmeztették, akit idegen istenek hirdetéséért ítélték halálra. Tanácsolták Pálnak, hasonló módon ne kockáztassa életét. De az apostol beszédei lekötötték a nép figyelmét. Természetes bölcsessége kivívta tiszteletüket és csodálatukat. Sem a filozófusok tudománya, sem gúnyolódásuk nem hallgattatta el, s midőn meggyőződtek róla, hogy megbízatását teljesítve mindenáron elmondja mondanivalóját, elhatározták, illendő meghallgatást biztosítanak neki.

Ennek megfelelően felkísérték az Areopágusra. Ez volt Athén legszentebb helye, és a vele kapcsolatos emlékek és társítások miatt babonás tisztelettel viseltettek iránta, mely egyeseknél félelemmé fokozódott. Ezen a helyen gyakran vitattak meg vallással kapcsolatos ügyeket oly férfiak, akik minden erkölcsi és polgári kérdésben a legfőbb bírakként működtek.

Itt — távol a forgalmas utvonalak zajától, sietségétől és a viták zürzavarától — az apostol meghallgatása megszakítás nélküli volt. Költők, művészek és filozófusok, Athén városának tudósai és bölcsei csoportosultak köréje, s így szóltak hozzá: *„Megtudhatjuk-e, mi az az új tanítás, amelyet hirdetsz? Mert, amint halljuk, idegenszerű dolgokkal hozakodsz elő; szeretnénk tehát megérteni, hogy miről is van szó.”*

Az ünnepélyes felelősség eme órájában az apostol nyugodt és higgadt volt. Fontos üzenet terhe nyomta szívét s így az ajkát elhagyó szavak meggyőzték hallgatóit, hogy nem üres fecsegő. Így szólt: *„Athéni férfiak, minden tekintetben nagyon vallásos embereknek látlak titeket, mert amikor bejártam és megtekintettem szentélyeiteket, találtam olyan oltárt is, amelyre ez volt felírva: Az Ismeretlen Istennek. Akit tehát ti ismeretlenül tiszteltek én azt hirdetem nektek.”* Minden értelmük és átfogó tudásuk ellenére nem ismerték a világegyetemet teremtő Istent. Voltak azonban néhányan közöttük, akik nagyobb világosság után vágyódtak és kinyújtották kezüket a végtelen Isten felé.

[158]

Kezét a bálványokkal túlsúfolt templom felé nyújtva, Pál könnyített gondterhelt lelkén és felfedte az athéniak megtévesztő

vallását. Legbölcsebb hallgatói is csodálkoztak, amikor érveléseit hallgatták. Jártasnak mutatkozott művészi alkotásukban, irodalmukban és vallásukban. Szobraikra és bálványaikra mutatva kijelentette: Isten nem hasonlítható össze az emberi kigondolások alakjaival. E faragott szobrok semmiképp sem ábrázolják Isten dicsőségét. Utalt arra, hogy ezekben a bálványokban nincs élet, hanem emberi erő irányítja azokat; csak akkor mozognak, ha emberi kéz mozgatja őket, és ezért, akik imádják azokat, fölötte állnak annak, amit imádnak.

Bálványimádó hallgatóinak elméjét Pál hamis vallásuk korlátai fölé emelte, amaz Istenség igaz meglátására, akit ismeretlen Istennek neveztek. Ez a lény, akit most hirdetett nekik, emberektől független volt és nem szorult emberi kéz segítségére, hogy hatalmát és dicsőségét növelje

A népet csodálat töltötte el, amint Pál komolyan és következetesen feltárta az igaz Isten tulajdonságait, teremtő hatalmát és mindent uraló gondviselését. Komoly és buzgó ékesszólással jelentette ki az apostol: *„Az Isten, aki teremtette a világot és mindazt, ami benne van, aki mennynek és földnek Ura, nem lakik emberkéz alkotta templomokban, nem szorul emberi kéz szolgálatára, mintha hiányt szenvedne valamiből; hiszen ő ad mindenkinek életet, leheletet és mindent.”* A menny nem elég nagy, hogy befogadja Istent, mennyivel kevésbé az emberi kéz építette templomok.

E kor társadalmában, amikor az emberi jogokat nem ismerték el, Pál eléjük tárta az emberiség testvériségének nagy igazságát, kijelentvén, hogy Isten *„az egész emberi nemzetséget is egy vérből teremtette, hogy lakjon a föld egész felszínén”*. Isten előtt minden ember egyenlő és minden emberi lény teljes engedelmességgel tartozik Teremtőjének. Azután megmutatta az apostol, hogy Isten kegyelme aranyfonálként húzódik végig az emberiség történelmében: *„...meghatározta elrendelt idejüket és lakóhelyük határait, hogy keressék az Istent, hátha kitapinthatják és megtalálhatják, hiszen nincs is messzire egyiküinktől sem.”*

Rámutatva a körülötte levő emberek nemes képviselőire, saját költőjüktől kölcsönzött szavakkal festette le a végtelen Istent, mint Atyát, akinek ők gyermekei: *„...mert őbenne élünk, mozgunk és vagyunk — jelentette ki —, ahogy a ti költőitek közül is mondták némelyek... Mivel tehát az Isten nemzetsége vagyunk, nem szabad*

[159]

azt hinniünk, hogy aranyhoz vagy ezüsthöz vagy kőhöz, művészi alkotáshoz vagy emberi elképzeléshez hasonló az istenség.

A tudatlanság időszakait ugyan elnézte Isten, de most azt hirdeti az embereknek, hogy mindenki mindenütt térjen meg.” A sötétség ama idejében, amely Krisztus első eljövételét megelőzte, a világegyetem Uralkodója a pogányok bálványimádását elnézte, de most Fia által elküldte az igazság világosságának embereit, és mindenkittől üdvösségre szóló bűnbánatot vár el, nemcsak a szegényektől és alacsony származásúaktól, hanem a büszke filozófusoktól és a föld fejedelmeitől is. *„Azért rendelt egy napot, amelyen igazságos ítéletet mond majd az egész földkerekség fölött egy férfi által, akit erre kiválasztott, akiről bizonysgot adott mindenki előtt azáltal, hogy feltámasztotta a halálból.”* Amikor Pál a halottak feltámadásáról beszélt, *„... egyesek gúnyolódtak, mások pedig azt mondták: »Majd meghallgatunk erről máskor is.«”*

Így végződött az apostol munkája Athénben, a pogány tudományos világ központjában, ahol az athéniek állhatatosan kitartottak bálványimádásukban, és hátat fordítottak az igaz vallás világosságának. Ha az embert kielégíti saját vívmánya, akkor keveset varhatunk tőle. Az athéniek büszkélkedtek ugyan tudományukkal és műveltségükkel, de egyre romlottabbá váltak, és megelégedtek a bálványimádás sejtelmes titkaival.

Azok között, akik Pál szavait hallották, voltak néhányan, kiknek elméjét meggyőzte a bemutatott igazság, de nem alázták meg magukat, hogy elismerjék Istent és elfogadják a megváltás tervét. A bűnöst sem az ékesszólás, sem a bizonyíték ereje nem tudja megtéríteni. Egyedül Isten ereje képes az igazságot a szívbe vésni. Aki makacsul elfordul ez erőtől, az megközelíthetetlen. A görögök bölcsességet kerestek, de a keresztről szóló üzenetet bolondságnak tartották, mivel saját bölcsességüket többre értékelték a felülről jövő bölcsességnél.

[160] Az értelmi és emberi bölcsesség büszkeségében található annak az oka, amiért az evangélium üzenete aránylag kevés sikert aratott az athéniek között. Az életbölcsességgel teljes emberek, akik Krisztushoz szegény, elveszett bűnösként jönnek, bölcsékké lesznek a megváltásra, de azok, akik saját bölcsességüket dicsőítve kiváló emberként jönnek, elvétik az igazságnak és ismeretnek elnyerését, amit egyedül Ő adhat.

Így állt szemben Pál napjai pogányságával. Azonban Athénben végzett munkája nem volt teljesen hiábavaló. Dienes, aki a legelőkelőbb polgárok közül való volt, és még néhányan elfogadták az evangéliumi üzenetet és csatlakoztak a hívőkhöz.

A Szentírás bepillantást adott az athéniak életébe, — akik minden ismeretükkel, műveltségükkel és művészetükkel mégis bűnbe merültek —, hogy láthatóvá legyen, miként dorgálta szolgálói által Isten a bálványimádást, s a büszke, önelégült nép bűneit. Az apostol szavainak, magatartásának, helyzetének leírása, ahogy azt az ihletett toll felvázolja minden elkövetkező nemzedék számára, bizonyoságot tesz megingathatatlan bizalmáról, az egyedülletben és a nehézségben tanúsított bátorságáról, valamint győzelméről, melyet a kereszténységért a pogányság nagyon kemény szívében kivívott.

Pál szavai az ismeret kincseit tárják az egyház elé. Olyan helyzetben volt, amikor könnyen mondhatott volna olyat, ami büszke hallgatóit felingerli, önmagát pedig nehéz helyzetbe hozza. Ha beszédében meggondolatlanul isteneiket és városuk nagy embereit közvetlen támadja, Szókratész sorsa fenyegeti. Azonban isteni szeretetből fakadó tapintattal igyekezett gondolataikat a pogány istenségektől óvatosan eltéríteni, kinyilatkoztatván előttük az igaz Istent, akit nem ismertek.

Ma is el kell juttatni a Szentírás igazságait a világ nagy embereihez, hogy választhassanak: vagy Isten törvényének engedelmeskednek, vagy a gonoszság fejedelmét szolgálják. Isten örök igazságokat tárt eléjük, igazságokat, melyek bölcsé tesznek az üdvösségre: azonban nem kényszeríti őket, hogy elfogadják azt. Ha attól elfordulnak, magukra hagyja őket, hogy saját cselekedeteik gyümölcsével teljenek be.

„Mert a keresztről szóló beszéd bolondság ugyan azoknak, akik elvesznek, de nekünk, akik üdvözülünk, Istennek ereje. Mert meg van írva: »Elvesztem a bölcsék bölcsességét, és az értelmesek értelmét elvetem.«” *„Sőt azokat választotta ki az Isten, akik a világ szemében bolondok, hogy megszégyenítse a bölcséket, és azokat választotta ki az Isten, akik a világ szemében erőtlenek, hogy megszégyenítse az erőseket, és azokat választotta ki az Isten, akik a világ szemében nem előkelők, sőt lenézettek; és a semmiket, hogy semmikké tegye a valamiket”* (1Kor 1:18-19; 27-28). Nagyobb tudósok és államférfiak, a világ kiváló emberei közül sokan ez utolsó napokban elfordulnak

a világosságtól, mert a világ a bölcsesség által nem ismeri Istent. Mindazáltal Isten szolgálói ragadjanak meg minden alkalmat, hogy e férfiakkal közöljék az igazságot. Egyesek belátják majd tudatlanságukat az isteni dolgokban és alázatos tanítványként helyet foglalnak Jézus, a tanító Mester lábánál.

Hogy minden igyekezettel elérjék a magasabb köröket, Isten munkásainak erős hitre van szükségük. A körülmény gátlónak tűnhet, de a legsötétebb órákban is világosság van felettük. Akik Istent szeretik és néki szolgálnak, azoknak ereje napról napra megújul. A Mindenható jótetszése nyugszik meg szolgálatukon, hogy szándéka megvalósításában ne tévedjenek. Vajha e munkások bizalmukat kezdettől végig szilárdan megtartanák, arra emlékezve, hogy Isten igazsága világosságának a világunkat körülvevő sötétségben is ragyognia kell! Isten szolgálatában nincs helye a kétségbeesésnek. A megszentelt munkások hite ki kell álljon minden rájuk nehezedő próbát. Isten képes és készséges, hogy megajándékozza szolgálóit azal az erővel, amire szükségük van, és azt a bölcsességet adja nekik, amelyet különböző szükségleteik megkívánnak. Akik bizalmukat Istenbe helyezik, azokat várákozásukon felül megsegíti.

Korinthus

[162]

(Az apostolok cselekedetei 18:1-18)

Korinthus a kereszténység első századában nemcsak Görögország, de a világ egyik vezető városa volt. Görögök, zsidók és rómaiak, más országok utazóival együtt tették zsúfolttá az utcákat; lázas törekvésük az üzlet és az élvezet volt. E nagy kereskedelmi gócpont, melyet fekvése miatt a római birodalom minden részéből könnyen elérhettek, fontos hely volt, hogy benne Isten és igazsága számára emléket állítsanak.

A Korinthusban letelepedett zsidók között volt Akvila és Priscilla, akik később Krisztus komoly munkásaiként tűntek ki. Miután Pál e személyek jellemét megismerte, „...*csatlakozott hozzájuk*”.

Pál mindjárt munkája kezdetén, utazása e fő útvonalán, mindenütt a munka előrehaladásának komoly akadályát látta. A város majdnem teljesen a bálványimádásnak hódolt. Legkedvesebb istennőjük Vénusz volt, kinek imáadásához sok erkölcstelen szokás és szertartás kapcsolódott. A korinthusiak kirívó erkölcstelensége még a pogányok között is feltűnő volt. A pillanatnyi gyönyörön és mulatozáson kívül másra nem gondoltak.

Korinthusban az evangélium prédikálásakor az apostol eltért athéni munkáját jellemző módszerétől. Az utóbbi helyen megkísérelt hallgatói jellemének stílusához alkalmazkodni; logikát logikával, tudományt tudománnyal, filozófiát filozófiával állított szembe. Amikor ez eltöltött időre visszagondolt, megértette, hogy athéni tanítása mily kevés eredményt hozott. Elhatározta, Korinthusban más módszert követ, melyben a felületesek és közömbösek figyelmét igyekszik lekötöni. Eldöntötte, gondosan kerüli az érvelést és a vitát, s a korinthusiak között nem akar másról beszélni, mint Jézusról, „...*róla is mint a megfeszítettről. ...Beszédem és igehirdetésem sem az emberi bölcsesség megejtő szavaival hangzott hozzátok — írja nekik —, hanem a Lélek bizonyító erejével*” (1 Kor 2:2, 4).

Jézust Pál a korinthusi görögöknek Krisztusként mutatta be, aki alacsony származású zsidó volt és gonoszságáról közismert város-

[163]

ban nevelkedett. Saját nemzete elutasította, végül gonosztevéként keresztre feszítette. A görögök hitték, hogy szükséges az emberiség felemelése, azonban a bölcséletet és a tudományt tekintették az igazi felemelkedés és dicsőség egyedüli eszközének. Lehetséges-e Pálnak meggyőzni őket, hogy e jelentéktelen zsidó hatalmába vetett hit felemelné és nemesítené az emberek képességét?

A jelen korban élő tömeg értelmében a Golgota keresztyét szent emlékek veszik körül, szent gondolatok kapcsolódnak a keresztre feszítés eseményeihez. De Pál idejében iszonyodva és rémülettel tekintettek a keresztre. Az emberiség Üdvözítőjeként bemutatni olyan valakit, aki kereszthalált halt, természetesen gúnyt és ellenállást váltott ki.

Pál jól tudta, hogyan fogadják majd üzenetét a korinthusi zsidók és a görögök. *„Mi a megfeszített Krisztust hirdetjük — vallotta —, aki a zsidóknak ugyan megütközés, a pogányoknak pedig bolondság”* (1 Kor 1:23). Zsidó hallgatói közül sokakat bosszantott a hirdetett üzenet. A görögök véleménye szerint szavai értelmetlen bolondságok. Gyengeelméjűnek tekintenék próbálkozásáért, hogy bemutassa, a kereszt hogyan kapcsolódik az ember nemesbedéséhez vagy megváltásához.

Pál számára azonban a kereszt legfőbb érdeklődésének tárgya volt. Amióta a keresztre feszített Názáreti követőinek üldözésében meg lett akadályozva, soha sem szűnt meg a keresztet dicsőíteni. Abban az időben kapta Isten végtelen szeretetének kijelentését, mely Krisztus halálában lett láthatóvá, s ez csodálatosan átalakította életét és minden tervét, szándékát a mennyel hangolta össze. Ez órától kezdve új emberré lett Krisztusban. Saját tapasztalatából tudta, hogy amikor a bűnös megismeri az Atya szeretetét, mely Fia áldozatában látható, és enged az isteni befolyásnak, szíve megváltozik és ezentúl Krisztus lesz számára minden mindenkben.

Megtérése idejétől Pált sóvárgó vágy lelkesítette: segíteni embertársainak, hogy a názáreti Jézust az élő Isten Fiaként lássák, akinek hatalma van a bűnöst megmenteni. Életét azóta teljesen oda-szentelte a Megfeszített szeretetének és hatalmának szemléltetésére. Együttérző szíve befogadott minden embert. Magáról mondta: *„Görögöknek és barbároknak, bölcsenek és tudatlanoknak egyaránt adósa vagyok”* (Rom 1:14). A dicsőség Ura iránti szeretete, kit szent-
 [164] tei személyében oly kegyetlenül üldözött, magatartásának mozgató

ereje volt. Ha buzgósága kötelessége útján alábbhagyott, feltekin-
tett a keresztre, az ott megnyilatkozott csodálatos szeretetre, s ez
elég volt ahhoz, hogy összeszedje értelmét és továbbhaladjon az
önmegtagadás útján.

Az apostol a korinthusi zsinagógában prédikál. Mózes és a pró-
féták írásaiból érvelve elvezeti hallgatóit a megígért Messiás meg-
jelenéséig. Hallani, amint érthetővé teszi a Megváltónak mint az
emberiség főpapjának a munkáját, aki élete feláldozásával egyszer
s mindenkorra engesztelést hozott mindenkinek, és azután felvette
szolgálatát a mennyei szentélyben. Pál hallgatói megértették, hogy a
Messiás, akit sóvárogva vártak, már eljött; halála az összes áldozati
szertartás beteljesülését jelenti, és a mennyei szentélyben végzett
szolgálat volt a nagy cél, mely visszaveti árnyékát a múltba, és
érthetővé teszi a zsidó papság szolgálatát.

Pál „...*bizonyoságot tett a zsidók előtt, hogy Jézus a Krisztus*”.
Rámutatott az ótestamentumi írásokból, hogy a próféciák és a zsi-
dók egyetemes várakozása szerint a Messiásnak Ábrahám és Dávid
családfájából kellett származnia. Felvázolta Jézus származását Ábra-
hám pátriárkától a királyi zsoltároson keresztül. Felolvasta a próféták
bizonyosságait a megígért Messiás jellemére és működésére vonatko-
zóan, fogadtatását és a vele szembeni bánásmódot e földön. Azután
pedig rámutatott arra, hogy a jövendölések mind beteljesedtek a
názáreti Jézus életében, szolgálatában és halálában.

Pál bebizonyította: Krisztus eljött, hogy elsősorban annak a nép-
nek kínálja fel az üdvöt, amely nemzeti léte beteljesedéseként és
dicsőségeként várta a Messiás jövetelét. De e nép nem fogadta el őt,
aki életet adott volna nekik, és oly vezetőt választott, kinek uralma a
halálba torkollik. Igyekezett hallgatóival megértetni, hogy egyedül
a bűnbánat mentheti meg a zsidó népet a fenyegető romlástól. Rá-
mutatott tudatlanságukra azon íráshelyek jelentését illetően, melyek
megértésével büszkélkedtek. Megfeddte világias gondolkozásukat,
valamint rang-, cím és pompaszeretetüket, úgyszintén mérhetetlen
önzésüket.

A Lélek erejével mondta el Pál saját csodálatos megtérésének
történetét, az ótestamentumi Írásokba vetett bizalmát, melyek a názá-
reti Jézusban oly tökéletesen teljesedtek. Ünnepeles komolysággal
beszélt; hallgatói észrevették, hogy teljes szívből szereti a megfe-
szített és feltámadt Megváltót. Látták, hogy gondolatai Krisztusra

összpontosulnak, s egész élete szoros kapcsolatban áll Urával. Szavai oly hatásosak voltak, hogy csak azok maradtak érzéketlenek, kikben a keresztény vallás iránti elkeseredett gyűlölet élt.

De a korinthusi zsidók bezárták szemüket az apostol által oly világosan nyújtott bizonyítékok előtt és visszautasították felhívásának hallgatását. Ugyanaz a lelkület, mely Krisztus elutasításához vezetett haraggal és gyűlölettel töltötte el őket szolgája ellen, és ha Isten nem védelmezi különös mértékben, hogy folytathassa az evangélium hirdetését a pogányoknak, véget vetettek volna életének.

„Amikor azonban ellene szegültek és szidalmazták, lerázta ruhájáról a port, és ezt mondta nekik: »Véretek a ti fejetekre szálljon: Én tiszta vagyok! Mostantól fogva a pogányokhoz megyek.« Ekkor eltávozott onnan, és egy Titiusz Jusztusz nevű istenfélő ember házába költözött, akinek a háza szomszédos volt a zsinagógával.”

„...Szilász és Timóteus megérkezett Macedóniából” Pál segítségével, hogy együtt dolgozzanak a pogányokért. Pál és munkatársai a pogányoknak is, miként a zsidóknak, Krisztust az elbukott emberiség Megváltójaként hirdették. Kerülvén a bonyolult és túlzott okfejtést, a kereszt hírnökei a világ Teremtőjének és a mindenség Uralkodójának tulajdonságát fejtegették. Szívük lángolt Isten és Fia iránti szeretettől. Kérték a pogányokat tekintsenek fel az emberiség érdekében hozott végtelen áldozatra. Tudták, hogy akik a pogányság sötétségében sokáig tapogatóztak, de meglátták a Kálvária keresztjéről áradó fényt azokat a Megváltó magához vonja. *„Én pedig, ha felemeltetem a földről, magamhoz vonzok mindeneket”* (Jn 12:32).

Az evangélium munkásai Korinthusban felismerték a borzalmas veszélyt, mely azokat fenyegette, akikért fáradoztak. A rajtuk levő felelősség érzetével mutatták be az igazságot, ahogy az Jézusban van. Üzenetük tiszta, világos és határozott volt: élet illata életre, vagy halál illata halálra. És nemcsak szavaikban, hanem mindennapi életükben is megnyilvánult az evangélium. Angyalok munkálkodtak velük; Isten kegyelme és ereje mutatkozott meg sokak megtérésében. *„Kriszpusz, a zsinagógai előljáró pedig hitt az Úrban egész háza népével együtt; és a korinthusiak közül, akik hallgatták őt, szintén sokan hittek és megkeresztelkedtek.”*

[166] Az a gyűlölet, amellyel a zsidók az apostolokra tekintettek, most fokozódott. Kriszpusz megtérése és megkeresztelkedése sem járult hozzá, hogy ezen konok ellenszegülőket meggyőzze. Miután nem

tudták bizonyítékokkal megcáfolni Pál tanításait, ezért csaláshoz és rágalomhoz folyamodtak. Káromolták az evangéliumot és Jézus nevét. Éktelen haragjukban semmilyen szó nem volt elég keserű és semmilyen eszköz nem volt túl alantas, hogy felhasználják azt. Nem tagadhatták, hogy Krisztus csodákat művelt, de kijelentették, azokat Sátán ereje által vitte véghez, és merészen állítottak, hogy Pál ugyanazon erő által művelte csodáit.

Annak ellenére, hogy Pál bizonyos eredményt elért Korinthusban, a romlott városban látott és hallott gonoszság majdnem elcsüggesztette. A pogányok között tapasztalt romlottság és a zsidók részéről elszenvedett megvetés és sértés nagy lelki gyötrelmet okozott neki. Kétkedett, vajon bölcs dolog-e Korinthusban gyülekezetet szerveznie az itt talált emberekből?

Amikor azt tervezte, hogy elhagyja a várost ígéretesebb területért, s komolyan igyekezett megérteni kötelességét, az Úr megjelent neki látásban és így szólt hozzá: *„Ne félj, hanem szólj, és ne hallgass: mert én veled vagyok, és senki sem fog rád támadni és ártani neked, mert nekem sok népem van ebben a városban.”* Pál megértette e parancsot, hogy Korinthusban maradjon és a biztosítékot, hogy az Úr az elvetett magnak növekedést ad. Megerősödve és felbátorodva, buzgalommal, kitartással folytatta munkáját.

Az apostol erőfeszítése nem korlátozódott a nyilvános beszélgetésre; sokan elérhetetlenek voltak ezen a módon. Sok időt fordított a házról házra való munkára hasznosította magát az otthoni kör családi társalgásában. Meglátogatta a betegeket és gyászolókat; vigasztalta a csüggedteket és felsegítette az elnyomottakat. Minden szavával és cselekedetével Jézus nevét dicsőítette. Így munkálkodott *„erőtlenység, félelem és nagy rettegés között”* (1 Kor 2:3). Attól tartott, nehogy tanítása az isteni hatás helyett az emberit nyilatkoztassa ki.

„A tökéletesek között azonban mi is bölcsességet szólunk — nyilatkozta később Pál —, de nem e világnak, sem e világ mulandó fejedelmeinek bölcsességét, hanem Isten titkos bölcsességét szóljuk, azt az elrejtett bölcsességet, amelyet az Isten öröktől fogva elrendelt a mi dicsőségünkre. Ezt e világ fejedelmei közül senki sem ismerte fel, mert ha felismerték volna, a dicsőség Urát nem feszítették volna meg. Hanem hirdetjük, amint meg van írva: »Amit szem nem látott, fül nem hallott és ember szíve meg sem sejtett«, azt készítette el

az Isten az őt szeretőknek. Nekünk pedig kinyilatkoztatta Isten a Lélek által; mert a Lélek mindent megvizsgál, még Isten mélységeit is. Mert ki ismerheti meg az emberek közül azt, ami az emberben van? Egyedül az emberi lélek, amely benne lakik. Ugyanígy azt sem ismerheti senki, ami Istenben van, csak Isten Lelke.

Mi pedig nem a világ lelkét kaptuk, hanem az Istenből való Lelket, hogy megismerjük mindazt, amit Isten ajándékozott nekünk. Ezeket hirdetjük is, de nem emberi bölcsességből tanult szavakkal, hanem a Lélektől jött tanítással, a lelki dolgokat a lelki embereknek magyarázva” (1 Kor 2:6-13).

Pál felismerte, hogy alkalmassága nem önmagában van, hanem a Szentlélek jelenlétében, akinek kegyelmi befolyása betöltötte szívét és minden gondolatát alárendelte Krisztusnak. Önmagáról így beszélt: *„Jézus halálát mindenkor testiünkben hordozzuk, hogy Jézus élete is láthatóvá legyen testiünkben” (2Kor 4:10).* Krisztus volt mindig központja tanításának: *„...többé tehát nem én élek, hanem Krisztus él bennem...” (Gal 2:20).* Az „én” elrejtőzött, Krisztust ellenben kinyilatkoztatta és felmagasztalta.

Pál kiváló szónok volt. Megtérése előtt gyakran befolyásolta hallgatóit szárnyaló szónoklatával. Most mindezt félretette. Ahelyett, hogy az érzékekre és a képzeletre ható költői leírásokba merült volna, amely nem érinti a mindennapi életet, Pál igyekezett az életfontosságú igazságokat egyszerű szavakkal hallgatói otthonába vinni. Az igazság kápráztató szemléltetése előidézhet érzelmi elragadtatást de túl gyakran az ily módon bemutatott igazság nem kielégítő táplálék, hogy megerősítse a hívőt az élet harcára. A küzdő lélek közvetlen szükségletében, a jelen próbájában a kereszténység alapvető elveinek egészséges, gyakorlati oktatásában kell részesülnön.

Korinthusban Pál erőfeszítése nem volt gyümölcstelen. Sokan a bálványimádástól az élő Isten szolgálatához fordultak, s nagy gyülekezet sereglett Krisztus zászlaja alá. A legkicsapongóbb életet folytató pogányok közül néhányan megmenekültek és emlékműveivé váltak Isten kegyelmének, Krisztus bűntől megtisztító vére erejének.

[168] A növekvő eredmény, ahogyan Pál Krisztust bemutatta, a hitetlen zsidókat még határozottabb ellenállásra serkentette. *„...egy akarattal Pálra támadtak, a törvényszék elé vitték”,* Gallióhoz, aki ekkor Akhája helytartója volt. Remélték, hogy a hatóság melléjük áll, mint korábbi alkalmakkor. Hangosan, dühös szavakkal vádolták

az apostolt, „és így szóltak: »Ez az ember arra csábítja az embereket, hogy törvényellenes módra tiszteljék az Istent.«”

A zsidó vallás a római hatalom védelme alatt állt. Pál vádlói azt gondolták, ha megvádolhatják vallásuk törvényeinek áthágásával, kiszolgáltatják nekik kihallgatásra és ítélethozatalra. Remélték, hogy halálát okozhatják. Gallió azonban becsületes ember volt, aki visszautasította az irigy, cselszövő zsidókat, hogy ne tegyék bolonddá. Vakbuzgóságuktól és önigazultságuktól megundorodva, vádjukat figyelmen kívül hagyta. Amikor Pál védekezni akart, Gallió figyelmeztette, hogy ez szükségtelen. Azután a haragos vádolókhoz fordulva, így szólt: „»Ha valami törvénytelenégről vagy súlyos büntettről volna szó, ti zsidók, a törvény értelmében meghallgatnátok benneteket. Ha viszont rátok tartozó ügyekről, nevekről és a ti törvényetekről van közöttetek vita, azt intézzétek el magatok, mert én ilyenekben nem kívánok bíró lenni.« Aztán kiutasította őket a törvényszék elől.”

Mind a zsidók, mind a görögök feszülten várták Gallió határozatát; azonban az ügynek azonnali elutasítása, mint amelynek semmi köze sincs a közérdekhez, a megzavarodott és felbőszült zsidóknak jelt adott a visszavonulásra. A helytartó határozott fellépése megnyitotta a zsidókat pártoló, lármázó tömeg szemét. Európai működése óta először állt Pál mellé a tömeg; a helytartó szeme láttára és közbelépése nélkül megrohanták az apostol fő vádolóit. „Ekkor valamennyien megragadták Szószthenészt, a zsinagógai elöljárót, és ütlegelték a törvényszék előtt; de Gallió mit sem törődött ezzel.” Így aratott a kereszténység jelentős győzelmet.

„Pál pedig még jó néhány napig ott maradt...” Ha az apostol arra kényszerült volna, hogy ebben az időben elhagyja Korinthus, ez a Jézus hitére megtérteket veszélyes helyzetbe hozta volna. A zsidók igyekeztek volna elért előnyeiket kihasználni, hogy megsemmisítsék a kereszténységet.

A thesszalonikai levelek

Szilász és Timóteus megérkezése Macedóniából nagy örömet szerzett Pálnak, aki még mindig Korinthusban tartózkodott. Jó híreket hoztak azok hitéről és szeretetéről, akik az evangélium hírnökeinek első thesszalonikai látogatása alkalmával fogadták el az igazságot. Pál szíve szerető részvételt volt e hívők iránt, akik a megpróbáltatások és hányattatások közepette hűek maradtak Istenhez. Vágyott személyes meglátogatásukra, de mivel ez akkor lehetetlen volt, levelet írt nekik.

A thesszalonikai gyülekezetnek írt e levelében az apostol hálát ad Istennek a hitben való növekedésük örömhíréért. Ezt írta: *„...minden bajunk és üldöztetésünk között megvigasztalódtunk veletek kapcsolatban, testvéreim, a ti hitetek által. Mert egyszerre feléledünk, ha ti szilárdan álltok az Úrban. Hogyan is adhatnánk eléggé hálát Istennek értetek mindazért az örömért, amellyel megörvendeztetetek minket a mi Istenünk előtt, amikor éjjel és nappal buzgón könyörgünk azért, hogy láthassunk benneteket, és kipótolhassuk hitetek hiányosságait!”*

„Hálát adunk az Istennek mindenkor mindnyájatokért, amikor megemlékezünk rólatok imádságainkban; mert szüntelenül emlegetjük a mi Istenünk és Atyánk színe előtt hitből eredő munkátokat...”

A thesszalonikai hívők közül sokan elfordultak *„...a bálványoktól az Istenhez, hogy az élő és igaz Istennek”* szolgáljanak, *„...sok zaklatás ellenére”* befogadták az igét és szívük a *„Szentlélek örömevel”* telt be. Az apostol kijelentette, hogy az Úr hűséges követésében *„példává is lettetek minden hívő számára Macedóniában és Akhájában”*. Ezen elismerő szavakat megérdemelték, mert az apostol írja: *„...tőletek terjedt tovább az Úr beszéde, de nemcsak Macedóniába és Akhájába, hanem mindenhová eljutott a ti Istenbe vetett hitetek hire.”*

A thesszalonikai hívők hű misszionáriusok voltak. Szívük buzgalomtól égett Üdvözítőjükért, aki megszabadította őket amaz eljövendő harag félelmétől. Krisztus kegyelme által életükben csodálatos

változás történt, és az általuk szóló Úr szavát erő kísérte. Szíveket nyertek meg a bemutatott igazság által, és a hívők száma növekedett.

[170]

Első levelében Pál utalt a thesszalonikaiak között végzett munka módszerére. Kijelentette, hogy nem rászedés vagy ármány által akart lelkeket nyerni, „hanem, mivel az Isten ítélte minket alkalmasnak arra, hogy ránk bízta az evangéliumot, úgy hirdetjük azt, mint akik nem az embereknek akarnak tetszeni, hanem a szívünket vizsgáló Istennek. Hiszen, mint tudjátok, soha sem léptünk fel hízalgó beszéddel, sem leplezett kapzsisággal, Isten a tanúnk: nem is vártunk emberektől dicsőséget, sem tőletek, sem másoktól. Mint Krisztus apostolai élhattünk volna tekintélyünkkel, mégis olyan szelíden léptünk fel közöttetek, mint ahogyan az anya dajkálja gyermekeit. Mivel így vonzódtunk hozzátok, készek voltunk odaadni nektek nemcsak az Isten evangéliumát, hanem a saját lelkünket is, mert annyira megszerettünk titeket.”

Majd így folytatja: „Ti vagytok a tanúim és az Isten: milyen szentek, igazak és feddhetetlenek voltunk közöttetek, akik hisztek. Aminthogy azt is tudjátok, hogy mint gyermekeit az apa, mindenkit egyenként intettünk és buzdítottunk, és kérve kértünk titeket: éljete az Istenhez méltó módon, aki az ő országába és dicsőségébe hív titeket.”

„Ezért mi is szüntelenül hálát adunk az Istennek, hogy amikor hallgattátok az Istennek általunk hirdetett igéjét, nem emberi beszédként fogadtátok be, hanem Isten beszédeként, aminthogy valóban az, és annak ereje munkálkodik is bennetek, akik hisztek.” „Ki is volna a mi reménységünk vagy örömünk, koronánk és dicsőségünk, ha nem ti, a mi Urunk Jézus Krisztus színe előtt az ő eljövetelekor? Bizony, ti vagytok a mi dicsőségünk és örömünk.”

Pál a thesszalonikai hívőkhöz intézett első levelében a holtak valóságos állapotáról is igyekezett őket tanítani. A halottakról mint öntudatlan állapotban alvókról beszél: „Nem szeretnénk, testvéreink, ha tudatlanok lennétek az elhunytak felől, és szomorkodnátok, mint a többiek, akiknek nincs reménységük. Mert ha hisszük, hogy Jézus meghalt és feltámadt, az is bizonyos, hogy Isten az elhunytakat is előhossa Jézus által, vele együtt... Mert amint felhangzik a riadó hangja, a főangyal szava és az Isten harsonája, maga az Úr fog alászállni a mennyből, és először feltámadnak a Krisztusban elhunytak, azután mi, akik élünk, és megmaradunk, velük együtt elragadtatunk

[171] *felhőkön az Úr fogadására a levegőbe, és így mindenkor az Úrral leszünk.*”

A thesszalonikaiak örömmel fogadták azt a gondolatot, hogy újrjövelekor Krisztus az élő hűségeseket elváltoztatja és magához veszi. Nagy gonddal óvták barátaik életét, nehogy meghaljanak és elveszítsék azt az áldást, amelyben Uruk eljövelekor részesülni reméltek. De a halál szeretteik közül egyiket a másik után ragadta el. Aggódva tekintettek haldokló szeretteik arcára, mert nem remélték, hogy az eljövendő életben találkoznak.

Amikor elolvasták Pál levelét, amely a halottak valóságos állapotát tárta fel, az nagy örömet és vigasztalást hozott a gyülekezetnek. Pál rámutatott arra, hogy amikor Krisztus eljön, az élők nem előzik meg Uruknál azokat, akik elaludtak Jézusban. Az arkangyal szava és Isten trombitájának hangja eléri az alvókat, és a Krisztusban meghaltak feltámadnak, még mielőtt az élők halhatatlanságot nyernének. *„Azután mi, akik élünk, és megmaradunk, velük együtt elragadtatunk felhőkön az Úr fogadására a levegőbe, és így mindenkor az Úrral leszünk. Vigasztaljátok tehát egymást ezekkel az igékkel.”*

Alig tudjuk értékelné azt a reménységet és örömet, amit ez a bizonyosság a fiatal thesszalonikai gyülekezetnek hozott. Hitték és értékelték ezt a levelet melyet evangéliumi atyjuk küldött nekik, és szívük szeretete túlradt iránta. Már előbb is beszélt nekik ezekről a dolgokról, de akkor értelmükkel az új és ismeretlen tant igyekeztek megérteni. Nem meglepő, ha egyes pontok lényege nem vésődött be egész világosan emlékezetükbe. De éheztek az igazságot, és Pál levele új reményt és erőt adott nekik, szilárdabb hitet és mélyebb ragaszkodást az iránt, aki halála által életet és halhatatlanságot hozott.

Most örültek annak az ismeretnek, hogy hívő barátaik feltámadnak sírjukból és örökké élnek Isten országában. A sötétség, amely a holtak nyughelyét borította, eloszlott. Új fény koronázta be a keresztény hitet. Krisztus életében, halálában és feltámadásában dicsőséget láttak.

„...Isten az elhunytakat is előhossa Jézus által, vele együtt” — írta Pál. Sokan úgy magyarázzák e részt, hogy Krisztus az alvókat magával hozza a mennyből, de Pál úgy értette, hogy amiként Krisztus feltámadt halottaiból, úgy az Isten az elaludt szenteket előhívja

[172] sírjukból és magával viszi a mennybe. Mily drága vigasz! Dicsősé-

ges remény nem csupán a thesszalonikai gyülekezet, hanem minden keresztény számára, bárhol is legyen.

Míg Thesszalonikában dolgozott, Pál tökéletesen feltárta az idők jeleinek témáját, bemutatván, milyen eseményeknek kell megtörténnie az Emberfiának a menny felhőiben való megjelenése előtt. Szükségtelennek vélte, hogy erről bővebben írjon. Ellenben félreértetetlenül utalt korábbi tanításaira: *„Az időpontokról és alkalmakról pedig nem szükséges írnom nektek, testvéreim, mert ti magatok is jól tudjátok, hogy az Úr napja úgy jön el, mint éjjel a tolvaj. Amikor azt mondják: Békesség és biztonság, akkor tör rájuk hirtelen a végső romlás...”*

Ma a világban sokan behunyják szemüket a Krisztus által adott bizonyítékok előtt, melyek eljövételére figyelmeztetik az embereket. Félelmüket igyekeznek lecsendesíteni, közben a végidők jelei gyorsan teljesednek és a világ rohamosan közeledik ahhoz az időhöz, amikor az Emberfia megjelenik az ég felhőiben. Pál tanítja, hogy bűn közömbösnek lenni a Krisztus második eljövételét megelőző jelekkel szemben. Aki ezt a mulasztást elköveti, azt az éjszaka és a sötétség gyermekének nevezi. Az ébereket és vigyázókat e szavakkal bátorítja: *„Ti azonban, testvéreim, nem vagytok sötétségben, hogy az a nap tolvajként lephetne meg titeket. Hiszen valamennyien a világosság és a nappal fiai vagytok, nem vagyunk az éjszakáé, sem a sötétségé. Akkor ne is aludjunk, mint a többiek, hanem legyünk éberek és józanok.”*

Az apostol e pontra vonatkozó tanítása korunk egyházának is rendkívül fontos. Akik a nagy beteljesedés közelében élnek, azokra rendkívül mélyen hassanak Pál szavai: *„Mi azonban, akik a nappal fiai vagyunk, legyünk józanok, vegyük magunkra a hit és a szeretet páncélját, és mint sisakot, az üdvösség reménységét. Mert az Isten nem haragra rendelt minket, hanem hogy elnyerjük az üdvösséget a mi Urunk Jézus Krisztus által, aki meghalt értünk, hogy akár ébren vagyunk, akár alszunk, vele együtt éljünk.”*

Az éber keresztény munkálkodó keresztény, aki minden erejével buzgón igyekszik az evangélium terjesztésére. Amint Megváltója iránti szeretete nő, úgy nő szeretete embertársai iránt is. Kemény megpróbáltatásokat kell elszenvednie, miként Mesterének, de nem engedi, hogy a támadások megkeserítsék kedélyállapotát vagy elvegyék lelki nyugalmát. Tudja, hogy a próba, ha azt türelemmel

elhordozza, csiszolja, tisztítja és szorosabb kapcsolatba hozza Krisztussal. Azok, akik részt vesznek Krisztus szenvedésében, vigaszában, végül dicsőségében is részesülnek.

„*Kérünk titeket, testvéreink — folytatja Pál a thesszalonikaiakhoz intézett levelében —, hogy becsüljétek meg azokat, akik fáradoznak közöttetek, akik elöljáróitok az Úrban, és intenek is titeket, és munkájukért nagyon becsüljétek őket. Éljetek egymással békeségben!*”

A thesszalonikai hívőket nagymértékben megzavarták a fanatikus eszmékkal és tanokkal középük jött emberek. „...*némelyek tétlenül élnek közöttetek, nem dolgoznak, hanem haszontalan dolgokat művelnek.*” A gyülekezetet megfelelően megszervezték; tisztviselőket választottak lelkészi és diakónusi tevékenységre. Volt azonban néhány önfejű és indulatos tag, aki megtagadta az engedelmességet azoktól, akik felelős tisztséget viseltek a gyülekezetben. Nemcsak jogot formáltak saját véleményükre, hanem nézeteiket nyilvánosan ráerőszakolták a gyülekezetre. Ezért Pál felhívta a thesszalonikabeliek figyelmét azok iránti köteles tiszteletre és megbecsülésre, akiket a gyülekezetben megválasztottak felelős tisztségek betöltésére.

Aggodalmában, hogy a thesszalonikai hívők Isten félelmében járjanak, az apostol igyekezett rávenni őket, hogy az a mindennapi élet gyakorlatában mutakozzon meg. „*Egyébként pedig, testvéreim, kérünk titeket, és intiünk az Úr Jézus nevében, hogy amint tőlünk tanultátok, hogyan kell Istennek tetsző módon élnetek — s amint éltek is —, ebben jussatok még előbbre. Hiszen tudjátok: milyen rendelkezéseket adtunk nektek az Úr Jézus nevében. Az az Isten akarata, hogy megszentelődjete: hogy tartózkodjatok a paráznaságtól... Mert nem tisztátalanságra hívott el minket az Isten, hanem megszentelődésre.*”

Az apostol felelősséget érzett azok lelki jólétéért, akik munkássága alatt tértek meg. Vágya az volt, hogy ismeretük növekedjék az egyedül igaz Istenben és akit elküldött: a Jézus Krisztusban. Szolgálatában gyakran találkozott Jézust szerető férfiak és nők kis csoportjával és imában leborulva kérték Istent, tanítsa meg őket arra, hogyan tartsák fenn élő kapcsolatukat vele. Gyakran tanácskozott velük, mi a legjobb módszer, hogy az evangélium igazságának fényét másokhoz eljuttathassák. Amikor távol volt azoktól, akikért így munkálkodott, Istenhez könyörgött, őrizze meg őket a gonosztól, és segítse őket, hogy komoly, tevékeny misszionáriusok legyenek.

Az őszinte megtérés egyik legfőbb bizonyítéka az Isten és az ember iránti szeretet. Aki Jézust elfogadta Megváltójának, az mély, őszinte szeretetet érez a hasonló, drága hitűek iránt. Így volt ez a thesszalonikai hívőkkel. Az apostol írja: *„A testvéri szeretetről pedig nem szükséges írnom nektek, hiszen titeket is az Isten tanított az egymás iránti szeretetre; és mert gyakoroljátok is ezt minden testvér iránt egész Macedóniában. De kérünk titeket, testvéreim, hogy egyre inkább gyarapodjatok ebben, és tartsátok becsületbeli dolognak, hogy csendesen éljete, tegyétek a magatok dolgát, és saját kezetekkel dolgozzatok, ahogyan elrendeltük nektek. A kívülállók iránt tisztességesen viselkedjete és ne szoruljatok rá senkire. Titeket pedig az Úr gyarapítson és gazdagítson a szeretetben egymás iránt és mindenki iránt, ahogyan mi is szeretünk titeket. Erősítse meg a szíveteket és tegye feddhetetlenné a szent életben, a mi Istenünk és Atyánk színe előtt, amikor a mi Urunk Jézus Krisztus eljön minden szentjével együtt. Ámen!”*

„Kérünk titeket, testvéreink, intsétek a tétlenkedőket, biztassátok a bátortalanokat, karoljátok fel az erőtleneke, legyetek türelmesek mindenkihez. Vigyázzatok hogy senki se fizessen a rosszért rosszal, hanem törekedjete mindenkor a jóra egymás iránt és mindenki iránt. Mindenkor örüljete, szüntelenül imádkozzatek, mindenért hálát adjatek, mert ez az Isten akarata Jézus Krisztus által a ti javatokra.”

Az apostol figyelmeztette a thesszalonikaiakat, hogy ne vessék meg a jövőmondás ajándékát; és e szavakkal gondos bánásmódot ajánlott az igaz és a hamis megkülönböztetésére. *„A Lelket ne oltsátok ki, a prófétálást ne vessétek meg, de mindent vizsgáljatek meg; a jót tartsátok meg, a gonosz minden fajtájától tartózkodjatek.”* Kérte, kerüljenek minden gonosz látszatot. Végül azzal az imával fejezte be levelét, hogy Isten mindenestől szentelje meg őket, *„...és őrizze meg a ti lelketeke, elméteke és testeteke teljes épségben, feddhetetlenül a mi Urunk Jézus Krisztus eljövetelére. Hű az, aki elhív erre titeket; és ő meg is cselekszi azt.”*

Az apostolnak Krisztus visszajöveteléről szóló tanítása a thesszalonikaiakhoz írott első levelében teljesen összhangban állott korábbi tanításával. Néhány thesszalonikai testvér mégis félreértette szavait. Úgy értelmezték őt reményét fejezi ki, hogy ő maga élve szemtanúja lesz az Üdvözítő visszajövetelének. Ez a hit lelkesedésüket és

buzgalmukat növelte. Akik azelőtt elhanyagolták kötelességüket és felelősségüket, most kitartóak lettek téves nézetük szorgalmazásában.

Második levelében Pál igyekezett helyreigazítani tanításának e félreértését és eljűk támi valódi álláspontját. Ismételten kifejezte becsületességükbe vetett bizalmát és háláját, hogy hitük erős, szeretetük bővölködik egymás és Mesterük ügye iránt. Azt is közölte velük, hogy más gyülekezetek elé a hitben való türelem és állhatatosság példaképekül állította őket, mely az üldözésnek és kísértésnek bátran ellenáll, és figyelmüket Krisztus második visszajövetelének idejére irányította, amikor Isten népe megpihen minden gondtól és nehézségtől.

„...mi magunk dicsekszünk az Isten gyülekezeteiben veletek, állhatatosságotokkal és hitetekkel, amellyel minden üldöztetést és nyomorúságot elviseltek... nektek pedig, akiket gyötörtek, enyhülést adjon mivelünk együtt. Mert amikor az Úr Jézus megjelenik a mennyből hatalmának angyalaival, tűz lángjában, bosszút áll azokon, akik nem ismerik Istent, és nem engedelmeskednek a mi Urunk Jézus Krisztus evangéliumának. Ezek majd örök pusztulással bűnhődnek az Úrtól és az ő dicső hatalmától... Ezért aztán mindenkor imádkozunk értetek, hogy a mi Istenünk tegyen titeket méltóvá az elhívásra, és töltsön meg titeket teljesen a jóban való gyönyörködéssel és a hit minden erejével, hogy megdicsőüljön a mi Urunk Jézus Krisztus neve bennetek, és ti is őáltala a mi Istenünk és az Úr Jézus Krisztus kegyelméből.”

Krisztus eljövetele előtt azonban a vallásos világban a próféciában előre megjövendölt, fontos fejlemények mennek végbe. Az apostol figyelmezteti őket: *„...ne vesztésétek el egyhamar józanságotokat, és ne rémítsen meg benneteket sem valamely lélektől származó kijelentés, sem a mi nevünkben elhangzó megnyilatkozás, sem valamiféle nekünk tulajdonított levél, mintha az Úr napja már közvetlenül itt volna. Senki semmiféle módon ne vezessen félre titeket. Mert az Úr napját megelőzi a hittől való elszakadás, amikor megjelenik a törvénytípró, a kárhozat fia. Ez majd ellene támad, és fölébe emeli magát mindennek, amit istennek vagy szentnek mondanak, úgyszólván az Isten templomába is, azt állítva magáról, hogy ő isten.”*

[176]

Pál nem akarta, hogy szavait félremagyarázzák. Ne tanítsák azt, hogy ő külön kinyilatkoztatás alapján figyelmeztette a thesszaloni-

kaiakat Krisztus közvetlen visszajövetelére. Az ilyen állítás a hitben zavart okozna, mert a csalódás gyakran hitetlenséghez vezet. Az apostol intette a testvéreket, hogy az ilyen üzenetet ne fogadják tőle jövőnek. Hangsúlyozza a tényt, hogy a Dániel próféta által oly világosan leírt pápai hatalomnak még fel kell lépnie, s ez hadat visel Isten népe ellen. Amíg ez a hatalom halálos és istenkáromló munkáját el nem végzi, a gyülekezet hiába várja Urának eljövetelét. *„Nem emlékeztek rá, hogy még amikor nálatok voltam, megmondtam nektek mindezt?”* — írta Pál.

Rettenetes próbák jönnek Isten igaz egyházára. Már abban az időben, amikor az apostol levelét írta, kezdett működni a „törvénytíprás”. A további fejleményeket így írja le: *„...a törvénytíprónak az eljövetele a Sátán munkája a hazugság minden hatalmával, jelével és csodájával; és a gonoszság mindenféle csalásával azok számára, akik elvesznek...”*

Különösen ünnepélyesen hangzik az apostol kijelentése azokról, akik nem akarják befogadni *„az igazságot”*. Azokról, akik az igazság üzenetét tudatosan elvetik, ezt mondja: *„Ezért szolgálattja ki őket Isten a tévelygés hatalmának, hogy higgyenek a hazugságnak, hogy ezáltal mindazok elvegyék ítéletüket, akik nem hittek az igazságnak, hanem a hamisságban gyönyörködtek.”* Az emberek nem mellőzhetik büntetlenül a figyelmeztetéseket, melyeket Isten kegyelemből küld nekik. Akik állhatatosan elfordulnak e figyelmeztetésektől, azoktól Isten visszavonja Lelkét és az általuk kedvelt tévelygésben hagyja őket.

Így írta le Pál a gonosz hatalom káros munkáját, amely Krisztus második eljövetele előtt a sötétség és üldöztetés hosszú évszázadain át folytatódik. A thesszalonikai hívők azonnali szabadulást reméltek; most intette őket, hogy bátran és Isten félelmében végezzék a rájuk váró munkát. Az apostol felszólította őket, hogy ne hanyagolják el kötelességeik teljesítését s ne adják át magukat a tétlen várakozásnak. Az azonnali szabadulás izzó vágyakozása után a mindennapi élet lekötöttsége és az ellenállás, melybe ütköztek, kétszeresen fájdalmasnak tűnt. Pál ezért buzdította őket, hogy a hitben állhatatosak legyenek.

„Ezért tehát, testvéreim, álljatok szilárdan, és ragaszkodjatok azokhoz a hagyományokhoz, amelyeket akár beszédüinkből, akár levelüinkből tanultatok. Maga pedig a mi Urunk Jézus Krisztus és [177]

az Isten, a mi Atyánk, aki szeretett minket, és kegyelméből örök vigasztalással és jó reménységgel ajándékozott meg, vigasztalja meg a ti szíveteket, és erősítsen meg titeket minden jó cselekedetben és beszédben.” „De hűséges az Úr, aki megerősít titeket, és megőriz a gonosztól. Bizalmunk van az Úrban irántatok, hogy amit elrendelünk, azt megteszitek, és meg is fogjátok tenni. Az Úr pedig irányítsa szíveteket az Isten szeretetére és a Krisztus állhatatosságára.”

A hívők Istentől kapták feladatukat. Hűségesen kitartva az igazságban, másokkal is közölniük kellett a megismert világosságot. Az apostol intette őket, hogy a jó cselekedetekben meg ne restüljenek. Utalt saját szorgalmára földi dolgaiban, mialatt fáradhatatlan buzgalommal munkálkodott Krisztus ügyéért. Megfeddte azokat, akik tunya és céltalan semmittevésnek adták át magukat, és elrendelte, hogy *„...csendben dolgozva, a maguk kenyerén éljenek”*. Kötelességévé tette azonkívül a gyülekezetnek, hogy zárja ki mindazokat a közösségből, akik állandóan becsmérelték és figyelmen kívül hagyták az Isten szolgálói által adott utasításokat. De hozzáfűzte: *„...ne tekintsétek ellenségnek, hanem intsétek, mint testvéreteket!”*

Pál ezt a levelét is azzal a könyörgéssel fejezte be, hogy az élet nehézségei és kísértései között Isten békéje és az Úr Jézus Krisztus kegyelme vigasztalja és bátorítsa őket.

Apollós Korinthusban

[178]

(Az apostolok cselekedetei 18:18-28)

Korinthust elhagyva Pál következő munkaterülete Efezus lett. Mivel útban volt Jeruzsálem felé, hogy a közelgő ünnepen részt vegyen, efezusi tartózkodása szükségszerűen rövid volt. A zsidók előtt érvelt a zsinagógában, s ez oly kedvező hatással volt rájuk; hogy kértek, folytassa munkáját közöttük. Miután jeruzsálemi látogatása miatt nem maradhatott, megígérte, hogy — ha Isten akarja — visszatér hozzájuk. Akvilát és Priszcillát, akik elkísérték Efezusba, otthagyta, hogy folytassák az általa elkezdett munkát.

„Eközben Efezusba érkezett egy Apollós nevű alexandriai származású zsidó férfi, aki ékesen szóló és az írásokban jártas ember volt.” Keresztelő János prédikációit hallgatta, elfogadta a bűnbánat kereszttségét és élő bizonyága volt annak, hogy a próféta munkája nem volt hiába. Az Írás közli Apollósról: *„ő már tanítást kapott az Úr útjáról, és buzgó lélekkel hirdette, és helyesen tanította a Jézusról szóló igéket, de csak János kereszttségét ismerte”*.

Amíg Apollós Efezusban tartózkodott, *„igen bátran kezdett beszélni a zsinagógában is”*. Hallgatói között volt Akvila és Priszcilla is, kik észrevették, hogy még nem ismerte meg az evangélium teljes világosságát; *„...maguk mellé vették, és még alaposabban megmagyarázták neki az Isten útját”*. A tőlük kapott tanítás világosabban megértette vele az Írásokat, és így lett a keresztény hit egyik legkiválóbb védelmezője.

Miután Apollós Akhájába szándékozott menni, az efezusi testvérek *„...írtak a tanítványoknak, hogy fogadják be őt”*, mint Krisztus gyülekezetével teljesen egyetértő tanítót. Azután Korinthusba ment, ahol nyilvános munkában és házról házra járva *„...erélyesen cáfolta a zsidókat, és ...bizonyította az írások alapján, hogy Jézus a Krisztus”*. Pál elhintette az igazság magvát, Apollós most öntözte azt. Az evangélium prédikálásával elért eredménye néhány hívőt arra indított, hogy munkáját többre értékeljék Pálénál. Az ember emberrel való összehasonlítása a pártoskodás lelkületét hozta a gyülekezetbe,

[179]

mely az evangélium terjedésének akadályoztatásával fenyegetett.

A Korinthusban eltöltött másfél év folyamán Pál szándékosan egyszerűségben mutatta be az evangéliumot. „...amikor megérkeztem hozzátok, testvéreim, nem úgy érkeztem, mint aki ékesszólás vagy bölcsesség fölényével hirdeti nektek az Isten bizonyágtételét.” „Beszédem és igehirdetésem sem az emberi bölcsesség megejtő szavaival hangzott hozzátok, hanem a Lélek bizonyító erejével; hogy hitetek ne emberek bölcsességén, hanem Isten erején nyugodjék” (1Kor 2:1, 4-5).

Pál, tanítási módszerében szükségszerűen a gyülekezet viszonyaihoz alkalmazkodott. Később megmagyarázta nekik: „...nem szólhattam hozzátok úgy, mint lelkiekhez, hanem csak úgy, mint testiekhez, mint a Krisztusban kiskorúakhoz. Tejjel tápláltalak titeket, nem kemény eledellel, mert még nem bírtátok volna el” (1 Kor 3:1-2). A korinthusi hívők közül sokan csak lassan tudták a tanított ismereteket elsajátítani. A lelki dolgokban való előmenetelük nem állt arányban kiváltságukkal és alkalmakkal. Amikor a keresztényi tapasztalatokban már előrehaladottnak kellett volna lenniük, érteniük és gyakorolniuk kellett volna az Ige mélyebb igazságait, ott álltak, ahol a tanítványok, amikor Krisztus mondta nekik: „Még sok mindent kellene mondanom nektek, de most nem tudjátok elviselni” (Jn 16:12). Féltékenység, gonosz feltételezés és vádaskodás zárta el sok korinthusi hívő szívét a Szentlélek teljes munkája elől, aki „...mindent megvizsgál, még Isten mélységeit is” (1 Kor 2:10). Bármilyen bölcsek voltak is a világi ismeretekben, de gyermekek voltak Krisztus megismerésében.

Pál feladata volt, hogy a korinthusi megtérteket az alapismertekre, a keresztény hit ábécéjére tanítsa. Úgy kellett oktatnia őket, mint akik mitsem tudnak az isteni hatalomnak a szívben végzett munkájáról. Ekkor még nem tudták felfogni az üdvösség titkát, mert „a nem lelki ember... nem fogadja el az Isten Lelkének dolgait, mert ezeket bolondságnak tekinti, sőt megismerni sem képes; mert csak lelki módon lehet azokat megítélni” (1 Kor 2:14). Pál igyekezett a magot elhinteni, amelyet mások öntöztek. Utódai ott folytatták művét, ahol ő abbahagyta; kellő időben adva lelki világosságot és ismeretet, aszerint, ahogy a gyülekezet elviselhette.

[180]

Amikor az apostol Korinthusban megkezdte munkáját, megértette, hogy sokkal gondosabban kell bevezetnie a tanítani kívánt

nagy igazságokat. Tudta, hogy hallgatói között lesznek, akik emberi tanokkal büszkélkedve az istentisztelet hamis rendszerét képviselik, akik vakon tapogatózva, a természet könyvében olyan elméleteket találnak, melyek ellentmondanak az Írásokban kinyilatkoztatott lelki és halhatatlan élet valóságának. Azt is tudta, hogy a kritikusok igyekeznek majd a kinyilatkoztatott ige keresztényi értelmezését megcáfolni, és a kételkedők Krisztus evangéliumát gúnyosan és kötekedve fogják kezelni.

Pál, igyekezetében, hogy lelkeket a kereszt lábához vezessen, nem akarta a kicsapongókat közvetlen megfeddni, vagy rámutatni, hogy bűneik mennyire utálatosak a szent Isten előtt. Inkább eléjük tárta az élet valóságos célját, és próbálta elméjükbe vésni az isteni tanító oktatásait, melyek, ha elfogadják, a világiasságból és a bűnből a tisztaságra és az igazságra emelik őket. Különösen a gyakorlati jámborságot és a szentséget fejtegette, amelyet el kell érniük azoknak, akik méltóknak találtnak Isten országa számára. Vágyott, hogy Krisztus evangéliumának világossága hassa át értelmük sötétségét, hogy meglássák, mennyire visszataszító Isten szemében erkölcstelen életmódjuk. Tanításainak súlypontja ezért Krisztus, a Megfeszített volt. Arra biztatta őket, hogy legkomolyabb tanulmányuk és legnagyobb örömük a megváltás csodálatos igazsága legyen az Isten előtti bűnbánat és az Úr Jézus Krisztusban való hit által.

A világi bölcs elfordul az üdvösség világosságától, mert megszegyeníti büszke elméleteit, a világi ember viszont azért utasítja vissza, mert földi bálványaitól választja el. Pál látta, hogy az embereknek előbb meg kell érteniük Krisztus jellemét, mielőtt Őt megszeretnék, vagy hitszemükkel szemlélnék a keresztet. Itt a földön kell elkezdni annak tanulását, ami a megváltottak tudománya és éneke lesz az örökkévalóságban. Egyedül a kereszt fényében lehet az emberi lélek igazi értékét felbecsülni.

Az isteni kegyelem megtisztító hatása megváltoztatja az ember természetes hajlamait. A testi ember számára a menny nem kívánatos; az érzéki, megszeneteletlen szív nem vonzódik a tiszta és szent hely felé. Ha sikerülne oda bejutnia, nem találna ott semmi viszonzásra. Az érzéki szívet irányító hajlamot Krisztus erejével le kell győzni, még mielőtt az elbukott ember alkalmassá válna, hogy belépjen a mennybe és örvendezzen a tiszta, szent angyalok társaságának. Ha meghal a bűnnek és Krisztusban új életet él, szívé

isteni szeretet tölti be; értelme megszentelődik; iszik az öröm és ismeret kiapadhatatlan forrásából, és az örök nap világossága ragyog ösvényén, mert állandóan az élet világossága van vele.

Pál igyekezett korinthusi hittestvéreinek emlékezetébe vésni azt a tényt, hogy ő és a vele együttműködő munkatársak csak az igazság tanításával Istentől megbízott emberek, s ők mindannyian ugyanabban a munkában foglalatoskodnak, és munkájuk eredménye szintén Istentől függ. A gyülekezetben a különböző munkatársak érdemeinek elismeréséről támadt vita nem Isten szerinti, hanem a természetes szív tulajdonságai ápolásának következménye volt. *„Ha az egyik ezt mondja: »Én Pálé vagyok«, a másik pedig azt: »Én Apollósé«, nem emberi módon beszéltek-e? Hát ki az az Apollós, és ki az a Pál? Szolgák csupán, akik által hívővé lettetek; mégpedig ki-kí úgy szolgál, ahogy megadta neki az Úr. Én ültettem, Apollós öntözte, de a növekedést az Isten adta. Úgyhogy az sem számít, aki ültet, az sem, aki öntöz, hanem csak Isten, aki a növekedést adja”* (1 Kor 3:4-7).

Pál volt az első, aki Korinthusban az evangéliumot prédikálta és aki a gyülekezetet megalapította. Ez volt az a munka, amelyet az Úr kijelölt számára. Isten utasítására később más munkások kerültek oda, akik az ő helyére léptek. Az elvetett magot öntözni kellett: ezt Apollós végezte. Ő követte Pált a munkában, hogy tovább oktasson és segítse az elhintett mag fejlődését. Ily módon megnyerte az emberek szívét, azonban Isten adta a növekedést. Nem emberi, hanem isteni erő munkálja a jellem átalakulását. Sem a plántáló, sem az öntöző nem növesztheti a magot. Isten vezetésével, megbízott képviselőiként dolgoznak vele, mint művének munkatársai. A Mestert tisztelet és dicsőség illeti az eredményért.

Bár Isten szolgálói nem kapják ugyanazt a képességet mindannyian az Ő munkásai. Mindenki a nagy Mestertől tanul és azután továbbadja a tanultakat. Isten egyéni munkát ad minden hírnökének. Jóllehet az ajándék különböző, mégis valamennyi munkás összhangban egyesül a Szentlélek megszentelő befolyása által. Amint megismerték a megváltás evangéliumát, Isten ereje sokakat meggyőz és megtérésre készítet. Így az emberi eszköz Krisztussal Istenben van elrejtve, és Krisztus mint fő és legkedvesebb jelenik meg a tízezrek között.

[182]

„Aki ültet, és aki öntöz: egyek, és mindegyik majd a maga jutalmát kapja fáradozásához méltóan. Mert mi Isten munkatársai

vagyunk, ti pedig Isten szántóföldje, Isten épülete vagytok” (1 Kor 3:8-9). Az apostol itt a gyülekezetet a megművelt szántóföldhöz hasonlítja, amelyen a gazda dolgozik, gondoskodva az Úr plántálta szőlőről; valamint az épülethez, mely az Úr szent templomává kell növekedjen. Isten a mester, Ő jelölte ki mindenki munkáját. Mindenkinek az Ő felügyelete alatt kell dolgoznia, és engednie kell, hogy Isten tevékenykedjék munkásaiért és munkásai által. Képességgel és ügyességgel ruházza fel őket, és ha utasításaira figyelnek, eredménnyel koronázza erőfeszítésüket.

Isten szolgálói kedves és udvarias módon dolgozzanak együtt, és „...a tiszteletadásban egymást megelőzők” legyenek (Róm 12:10). Ne legyen barátságtalan bírálat, sem más munkájának lebecsülése, sem pártokra szakadás! Mindenkinek, akire az Úr üzenetet bízott, külön feladata van. Mindenkinek meg van a maga egyénisége, amit mindenkivel szemben meg kell óvnia, mégis egyetértésben munkálkodhat testvéreivel. Isten munkásai szolgálatukban alapvetően egyik legyenek! Egyik se akarjon bíróként felülkerekedni, tiszteletlenül beszélve munkatársairól, de ne bánjon velük alárendelt személyekként sem! Isten vezetésével mindenki végezze a reá bízott feladatot, a többiek pedig tiszteljék, szeressék és bátorítsák! Együtt vigyék a munkát a befejezés felé!

Pál ezeket az alapelveket részletesen kifejtette a korinthusi gyülekezethez írt első levelében. „Krisztus szolgálói” -ra mint „Isten titkainak sáfárai” -ra utal és munkájukról kijelenti: „Márpedig a sáfároktól elsősorban azt követelik, hogy mindegyikük hűségesnek bizonyuljon. Én pedig a legkevésbé sem törődöm azzal, hogy ti hogyan ítéltetek felettem, vagy más emberek hogyan ítéltetek egy napon; sőt magam sem ítélekem önmagam felett, mert semmi vádat nem tudok önmagamra mondani, de nem ez tesz igazzá, mert aki felettem ítéltetik, az Úr az. Egyáltalában ne ítéltetek azért addig, míg el nem jön az Úr. Ő majd megvilágítja a sötétség titkait, és nyilvánvalóvá teszi a szívek szándékait, és akkor mindenki Istentől kapja meg a dicséretet” (1 Kor 4:1-5).

Egyetlen embernek sincs joga Isten szolgálói felett ítélni. Az Úr az egyedüli bírója minden ember munkájának; Ő osztja ki mindenkinek megérdemelt jutalmát.

Az apostol ezután közvetlenül az összehasonlításra utalt, amelyet tettek Apollós és az ő munkálkodása között: „Mindezeket pedig,

testvéreim, értetek alkalmaztam magamra és Apollósra, hogy a mi példánkon tanuljátok meg: ahhoz tartsa magát az ember, ami meg van írva, és senki se fuvalkodjék fel, az egyik tanítóval dicsekedve a másik ellen. Mert ki tesz téged különbbé? Mid van, amit nem kaptál? Ha pedig kaptad, mit dicsekszel, mintha nem kaptad volna?” (1 Kor 4:6-7).

Pál világosan a gyülekezet elé tárta azokat a veszélyeket és nehézségeket, amelyeket szolgálatukban ő és munkatársai Krisztusért türelemmel elviseltek. Majd megjegyzi az apostol: „*Mind ez ideig éhezünk és szomjazunk, ruhátlanok vagyunk, és bántalmakat szenvedünk, otthontalanul bujdosunk, és tulajdon kezünkkel dolgozva fáradozunk. Amikor gyaláznak, áldást mondunk, amikor üldöznek, tűrünk, amikor rágalmaznak, jó szóval válaszolunk; szinte a világ szeméjtjévé lettünk, és mindenki söpredékévé mind ez ideig. Nem azért írom ezeket, hogy megszégyenítselek titeket, hanem azért, hogy intselek, mint szeretett gyermekeimet. Ha tanítómestereitek sok ezer volna is a Krisztusban, atyátok azonban nincs sok; mert az evangélium által én vagyok a ti atyátok a Krisztus Jézusban” (1 Kor 4:11-15).*

Őt, aki követeiként küldi ki az evangélium munkásait, megszégyenítik, ha a hallgatók között oly nagy ragaszkodás nyilvánul meg bizonyos kedvelt lelkész iránt, hogy nincs készség más tanító munkájának elfogadására. Az Úr segítséget küld népének, de nem mindig úgy, ahogy ők szeretnék, hanem szükségletük szerint: ugyanis az emberek rövidlátók és nem mindig tudják megítélni, hogy mi válik javukra. Ritkán rendelkezik egyetlen lelkész mindazokkal a tulajdonságokkal, amelyek szükségesek a gyülekezet tökéletesbítésére a kereszténység minden követelményében; ezért Isten gyakran küld nekik más lelkészeket, akik mindegyike rendelkezik néhány olyan képes séggel, amelyet a többiek nélkülöztek.

[184] A gyülekezet fogadja Istennek e szolgáit oly hálásan, mintha magát a Mestert fogadná. Törekedniük kell, hogy — amennyire lehetséges — elnyerjék a tanítás minden hasznát, amelyet akármelyik lelkész adhat nekik Isten Igéjéből. Az Isten szolgái által nyújtott igazságokat az alázatosság szelídségével kell elfogadniuk és értékelniük, azonban egyetlen lelkészt se bálványozzanak.

Krisztus kegyelme folytán Isten lelkészei a világosság és áldás hírnökei. Amint komoly és állhatatos imával elnyerik a Szentlélek

ajándékát és a lélekmentés terhének felelősségével haladnak előre, szívük buzgósággal telik meg a kereszt győzelmes terjedésére, s látják munkájuk gyümölcsét. Ha határozottan visszautasítják az emberi bölcsességgel való dicsekvést, vagy maguk magasztalását, akkor oly munkát végeznek, amely Sátán támadásaival szemben szilárdan megáll. Akkor sok lélek tér meg a sötétségből a világosságra és számos gyülekezet fog alakulni. Az emberek megtérnek, de nem emberi eszközökhöz, hanem Krisztushoz. Az „én” háttérben marad; csak Jézus, a Golgota férfia válik láthatóvá.

Akik ma Krisztusért munkálkodnak, ugyanazt a megkülönböztetett kegyelmet nyilatkoztathatják ki, mint azok, akik az apostoli korszakban hirdették az evangéliumot. Isten éppoly kész ma is szolgálainak hatalmat adni, miként egykor hatalmat adott Pálnak és Apollónak, Szilásznak és Timóteusnak, Péternek, Jakabnak és Jánosnak.

Az apostolok korában is voltak félrevezetett lelkek, akik állították, hogy hisznek Krisztusban, de elutasították a követői iránti tiszteletet. Állították, hogy nem követnek emberi tanítót, mert az evangélium hírnökeinek segítségével nélkül közvetlen Krisztustól nyernek oktatást. Függetlenek voltak lélekben és nem voltak hajlandók alávetni magukat a gyülekezet szavának. Ezeket az embereket a tévedés komoly veszélye fenyegette.

Isten különböző képességű embereket rendelt segítőként a gyülekezetbe, hogy sokak együttes bölcsessége által megfeleljenek a Lélek gondolatának. Azok az emberek, akik jellemük erős vonásai szerint intézkednek, visszautasítva az együttműködést azokkal, akiknek Isten művében gazdag tapasztalatuk van, önbizalmuktól elvakultan képtelenek különbséget tenni a hamis és az igaz között. Az ilyen embereket nem tanácsos a gyülekezetben vezető tisztségre megválasztani, mivel a testvérek nézetét figyelmen kívül hagyva, saját akaratukat és terveiket követik. Könnyű az ellenségnek azok által tevékenykedni, akik minden lépésnél tanácsra szorulnak és mégis, saját erejükből, lelkek vezetésére vállalkoznak anélkül, hogy Krisztustól alázatosságot tanultak volna.

Csupán a benyomás nem biztos vezető a kötelességteljesítésben. Az ellenség gyakran ráveszi az embereket, hogy higgyék, Isten vezeti őket, holott a valóságban csupán emberi indítékokat követnek. De ha gondosan őröködünk, és tanácskozunk hittestvéreinkkel, megértjük

az Úr akaratát, mert ez az ígérete: „Az alázatosakat igazságosan vezeti, és az ő útjára tanítja az alázatosakat” (Zsolt 25:9).

Az ősegyházban volt néhány ember, aki sem Pált, sem Apollóst nem ismerte el, hanem Pétert tartotta vezetőjének. Azt állították, hogy néki volt legbensőségesebb kapcsolata Krisztussal, amikor a Mester a földön járt, ellenben Pál üldözte a hívőket. Nézetüket, érzésüket előítéletük irányította. Nem mutattak nagylelkűséget, gyöngéd szeretetet, ami bizonyította volna, hogy Krisztus lakik szívükben.

E pártoskodó lelkület sok bűnt von maga után a keresztény gyülekezetben, és Pál oktatást kapott az Úrtól, hogy komoly figyelmeztetésnek és ünnepélyes tiltakozásnak adjon hangot. Azoktól, akik azt mondták: „Én Pálé vagyok, én Apollósé, én Kéfásé... — ezt kérdezte: — Hát részekre szakítható-e Krisztus? Talán Pál feszített meg értetek, vagy Pál nevére keresztelkedtetek meg?” Majd kérte őket: „Azért senki ne dicsekedjék emberekkel, mert minden a tietek: akár Pál, akár Apollós, akár Kéfás, akár a világ, akár az élet, akár a halál, akár a jelenvalók, akár az eljövendők: minden a tietek. Ti viszont a Krisztuséi vagytok, Krisztus pedig Istené” (1Kor 1:12-13; 3:21-23).

Pál és Apollós között teljes volt az egyetértés. Utóbbi csalódott és megszomorodott a korinthusi gyülekezet széthúzása miatt; az előnyben részesítésből nem húzott hasznot, és azt nem is támogatta, hanem gyorsan elhagyta a vizály helyét. Pál később arra buzdította, látogassa meg ismét Korinthus, de ezt visszautasította és csak jóval később munkálkodott ott ismét, amikor a gyülekezet jobb lelki állapotot ért el.

(Az apostolok cselekedetei 19:1-20)

Mialatt Apollós Korinthusban hirdette az Igét, Pál, betartva ígérését, visszatért Efezusba. Rövid látogatást tett Jeruzsálemben, majd kevés időt Antióchiában töltött, korábbi működésének színhelyén. Innen Kisázsian át „...végigjárta Galácia vidékét és Frigiát...” (Ap-Csel 18:23), meglátogatta a gyülekezeteket, amelyeket alapított, és erősítette a hívők hitét.

Az apostolok idejében Kisázsia nyugati része Roma ázsiai tartományaként volt ismeretes. Efezus, a főváros, jelentős kereskedelmi központ volt. Kikötője tömve volt hajókkal, és utcái zsúfolva voltak minden országból való néppel. Korinthushoz hasonlóan biztató misszióterületnek látszott.

A zsidók, akik minden civilizált országba szétszóródtak, általában várták a Messiás jövetelét. Amikor Keresztelő János prédikált, az évenkénti ünnepekre Jeruzsálembé látogatók közül sokan kimentek a Jordán partjára, hogy hallgassák őt. Ott hallották, amint Jézus a megígértként lett kinyilatkoztatva, és ezt a hírt elvitték a világ minden részébe. A Gondviselés így készítette elő az utat az apostolok munkája számára.

Amikor Pál Efezusba érkezett, tizenkét testvért talált ott, akik Apollóshoz hasonlóan Keresztelő János tanítványai voltak és Krisztus missziójáról bizonyos ismerettel rendelkeztek. Nem voltak oly tehetségesek, mint Apollós, azonban ugyanazzal az őszinteséggel és hittel igyekeztek terjeszteni az elfogadott ismeretet.

Ezek a testvérek mit sem tudtak a Szentlélek munkájáról. Amikor Pál megkérdezte, vettetek-e Szentlelket, azt felelték: „*Hiszen még azt sem hallottuk, hogy van Szentlélek. ...Akkor hogyan keresztelkedtetek meg?* — kérdezte Pál, s ők azt mondták: — *A János keresztségével.*”

Ekkor az apostol eléjük tárta a keresztény reménység alapjának nagy igazságait. Beszélt nekik Krisztus földi életéről és kegyetlen haláláról. Elmondta, miként törte át az élet Ura a sír korlátját és miként támadt fel, diadalmaskodva a halál felett. Elismételte a

[187] Megváltó parancsát, melyet tanítványainak adott: „*Nekem adatott minden hatalom mennyen és földön. Menjete el tehát, tegyetek tanítvánnyá minden népet, megkeresztelve őket az Atyának, a Fiúnak és a Szentléleknek nevében*” (Mt 28:18-19). Krisztus ama ígéletéről is beszélt, hogy elküldi a Vigasztalót, akinek ereje által hatalmas jeleket és csodákat művel. Vázolta, hogy ez az ígélet mily dicsőségesen teljesedett pünkösdkor.

Mély érdeklődéssel és hálás, csodálkozó örömmel hallgatták a testvérek Pál szavait. Hit által megragadták Krisztus engesztelő áldozatának csodálatos igazságát és elfogadták őt Megváltójuknak. Ekkor megkeresztelkedtek Jézus nevében, és amikor Pál „...*reájuk tette kezét*”, elnyerték a Szentlélek keresztségét is, és képesek voltak más népek nyelvén beszélni és profétálni. Képesek voltak misszionáriusokként dolgozni Efezusban s környékén, és Kisázsziába is elmentek hirdetni az evangéliumot.

Az alázatos és tanulékony lelkület gyakorlása által e férfiak tapasztalatot szereztek, mely képesítette őket, hogy munkásként menjenek ki az aratás mezejére. Példájuk nagy értékű leckét nyújt a keresztényeknek. Sokan a lelki életben csak csekély mértékben haladnak előre, mert túlzottan önelégültek ahhoz, hogy elfoglalják a tanulók helyét. Elégedettek Isten Igéjének felületes ismeretével. Nem kívánnak változtatni sem hitükön, sem szokásaikon, és ezért nem tesznek erőfeszítést nagyobb világosság elnyerésére.

Ha Krisztus követői komolyan törekednének bölcsességre, az igazságnak eddig számukra teljesen ismeretlen, gazdag területére jutnának. Aki teljesen átadja magát Istennek, azt isteni kéz vezeti. Lehet valaki egyszerű, látszólag tehetségtelen, de ha szeretetteljes és bízó szívvel engedelmeskedik az isteni akarat valamennyi közlésének, erői megtisztulnak, nemesednek, megelevenednek és adottságai növekednek. Ha értékeli az isteni bölcsesség tanításait, szent megbízásban részesül; képes lesz Isten dicsőségére és a világ áldására élni. „*Igéd kijelentése világosságot gyújt, értelmessé teszi az együgyűeket*” (Zsolt 119:130).

A Szentléleknek a szívben végzett munkáját illetően sokan ma is éppoly tudatlanok, mint amilyenek az efezusi hívők voltak, noha Isten Igéje egyetlen igazságot sem tanít világosabban. Proféták és apostolok fejtegették e témát. Krisztus maga irányítja figyelmünket a növényzet növekedésére, annak példajaként, ahogy a Szentlélek a

[188]

lelki életet fenntartja. A szőlő gyökeréből felszívódó nedv szétárad az ágakba, növekedést ad, virágot és gyümölcsöt terem. Éppen így a Szentléleknek a Megváltótól eredő életadó ereje átjárja a lelket, megújítja az indítékot és a hajlamot, sőt a gondolatokat is alárendeli Isten akaratának, és alkalmassá teszi az embert a szent cselekedetek drága gyümölcsének termésére.

E lelki élet szerzője láthatatlan; és magyarázatot adni pontos módszerére, amellyel ezt az életet közli és fenntartja, az az ember bölcsességét meghaladja. Mégis a Lélek működése mindenkor összhangban van az írott Igével a természeti és a lelki világban is. A természeti életet pillanatról pillanatra isteni erő tartja fenn; annak megőrzése mégsem közvetlen csoda által történik, hanem a részünkre elérhető áldások felhasználásával. Hasonlóan a lelki életet is azok az eszközök tartják fenn, amelyeket a gondviselés juttat számunkra. Ha Krisztus követője fel akar nőni „...*a felnőttség korra, a Krisztus teljességét elérő nagykorúságra*” (Ef 4:13), akkor az élet kenyereből kell ennie és az üdvösség vizéből kell innia. Örökölnie, imádkoznia, munkálkodnia kell, és minden dologban figyelmet kell szentelnie az Isten Igéjében adott tanításokra.

E megtért zsidók tapasztalataiból további tanulságot is meríthetünk. Amikor János megkeresztelte őket, még nem értették teljesen Jézus bűnhordozói misszióját. Súlyos tévedéseik voltak. De a teljesebb világosság fényében örömmel fogadták el Krisztust Megváltójuknak, s ezzel a lépéssel kötelezettségük is megváltozott. Amint elfogadták a teljesebb hitet, az megfelelő változást hozott életükbe. Átalakulásuk, valamint Krisztusba vetett hitük elismerése jelül új-ból megkeresztelkedtek, Jézus nevében.

Pál, szokásához híven, Efezusban is a zsidók zsinagógájában való prédikálással kezdte el munkáját, „...*ahol három hónapon át bátran szólt, vitázott, és igyekezett meggyőzni őket az Isten országának dolgairól*”. Eleinte szívesen hallgatták, azonban csakhamar itt is, mint egyéb helyeken, hevesen ellenálltak neki. „*Amikor pedig egyesek ellenálltak és nem hittek, sőt gyalázták az Úr útját az egész nép előtt, otthagya őket...*”. Miután kitartóan elvetették az evangéliumot, az apostol felhagyott a zsinagógai prédikálással.

Isten Lelke Pállal és Pál által munkálkodott honfitársai megtéréseért. Elegendő bizonyítékot mutatott be mindazok meggyőzésére, akik őszintén óhajtották megismerni az igazságot. Sokan megen-

gedték maguknak, hogy az előítélet és hitetlenség irányítsa őket, és elutasították a legmeggyőzőbb bizonyítékokat. Félve, hogy a hívők hitét veszélyezteti az igazság eme ellenzőivel való állandó kapcsolat, Pál elszakadt tőlük. A tanítványokat külön csoportba gyűjtötte, és nyilvános oktatását Tírannosz, a neves tanító iskolájában folytatta.

Pál látta hogy „*nagy és sokat ígérő kapu nyílt...*” előtte, bár „*az ellenfél is sok*” (1 Kor 16:9). Efezus Ázsiának nemcsak legnagyobb, hanem legromlottabb városa is volt. Babona és érzéki élvezet uralta a nagyszámú népet. Templomaik árnyékában mindenfajta vétek menedéket talált, s a legaljasabb bűnök burjánzottak.

Efezus népszerű központja volt Diana tiszteletének. Az „*evezusi Diana*” csodálatos templomának híre Ázsiában és az egész világon elterjedt. Páratlan pompája nemcsak a városnak, hanem az egész nemzetnek büszkesége volt. A templom belsejében álló bálvány, a hagyomány szerint, az égből szállt alá. A rajta levő feliratok képletes jellegűek voltak s ezeknek nagy hatalmat tulajdonítottak. Az efezusiak könyveket írtak, melyekben e szimbólumok jelentését és alkalmazását magyarázták.

E drága könyvek alapos tanulmányozói között varázslók is voltak, akik a templomban levő szobor babonás tisztelőire hatalmas befolyást gyakoroltak.

Pál apostol efezusi munkájakor az isteni kegyelem különös jeleit kapta. Fáradásait Isten ereje kísérte és sokan meggyógyultak testi betegségükből. „*Isten pedig nem mindennapi csodákat tett Pál keze által; úgyhogy még a testén levő kendőket vagy kötényeket is elvitték a betegekhez, és a betegségek eltávoztak tőlük, a gonosz lelkek pedig kimentek belőlük.*” A természetfölötti erőknek ez a megnyilvánulása messzemenően erősebb volt az eddig Efezusban tanítottaknál, és ez olyan jellegű volt, amit sem a szemfényvesztők ügyességei, sem az ördögösök varázslatai nem tudtak utánozni. Miután ezek a csodák a názáreti Jézus nevében történtek, az emberek láthatták, hogy a menny Istene sokkal hatalmasabb azoknál a varázslóknál, akik Diana istennőt imádták. Az Úr így magasztalta fel szolgáját a bálványimádók és a leghatalmasabb, legkedveltebb varázslók előtt.

[190]

De Isten, akinek alá van vetve minden gonosz lélek, szolgáinak hatalmat adott fölöttük, s még nagyobb szégyent és vereséget készült hozni azokra, akik megvetették és megszenteltelenítették szent nevét. A varázslást Mózes törvénye tiltotta és halálbüntetéssel sújtotta;

mindazáltal a hitehagyott zsidók időről időre titokban mégis űzték azt. Pál efezusi látogatása idején „*a vándorló zsidó ördögűzők*”, amikor látták az általa véghezvitt csodákat, vakmerően elhatározták, hogy „*...a gonosz lelkektől megszállottak felett kimondják az Úr Jézus nevét*”. Egy Szkéva nevű zsidó főpap hét fia is ezt tette.

Találkoztak egy gonosz lélektől megszállt férfival, akit megszólítottak: „*Kényszerítünk titeket arra a Jézusra, akit Pál hirdet!*” De „*a gonosz lélek... visszafelelt, és azt mondta nekik: »Jézust ismerem, Pálról is tudok, de ti kik vagytok?« Az az ember pedig, akiben a gonosz lélek volt, rájuk ugrott, legyúrte őket, és föléjük kerekedett, úgyhogy meztelenül és sebesülten futottak ki abból a házból.*”

Ez félreérthetetlenül bizonyította Krisztus nevének szentségét és a veszélyt, amelynek kiteszik magukat azok, akik a Megváltót isteni küldetésének hite nélkül segítségül hívják. „*...félelem szállta meg mindnyájukat, és magasztalták az Úr Jézus nevét.*”

Az eddig eltitkolt tények napfényre kerültek. Néhány hívő, amikor elfogadta a kereszténységet, nem hagyott fel teljesen babonájával. Bizonyos mértékben még mindig folytatták a varázslást. Most, meggyőződve tévedésükről, „*a hívők közül is sokan eljöttek, megvallották és elbeszélték ilyenféle mesterkedéseiket*”. Még néhány varázslóra is kiterjedt a jó munka; „*azok közül sokan, akik a varázslást űzték, összehordták könyveiket, és mindenki szeme láttára elégették. Mikor kiszámították a könyvek értékét, ötvenezer ezüst-pénzre becsülték. Így az Úr ereje által az ige hatalmasan terjedt és megerősödött.*”

A bűvészet könyveinek elégetésével az efezusi megtértek kifejezték, hogy megutálták azokat a dolgokat, amikben egykor örömeiket lelték. Varázslásukkal nagymértékben megbántották Istent és saját lelküket veszélyeztették; most ellenszenvvel tekintettek a varázslásra és szembefordultak vele. Így bizonyosságát adták igazi megtérésüknek.

A jóslásról szóló tanulmányok a gonosz lelkekkel való érintkezés szabályait és előírásait tartalmazták. Ezek Sátán imádásának szabályai voltak: útbaigazítások segítségének nyomatékos kérésére és tájékoztatásának megnyerésére. Ha a tanítványok megtartották volna e könyveket, kísértésnek tették volna ki magukat; ha pedig eladják, másokat tettek volna ki a kísértés veszélyének. Elszakadtak a sötétség birodalmától, és nem riadtak vissza semmi áldozattól,

hogy ezt a hatalmat lerombolják. Így diadalmaskodott az igazság az emberek előítélete és a pénz szeretete fölött.

Krisztus hatalmának e megnyilatkozása által a kereszténység a babona e fellegvárában hatalmas győzelmet aratott. A végbement hatás sokkal kiterjedtebb volt, mint ahogy azt Pál felfogta. Efezusból a hír messze terjedt és erős lendületet adott Krisztus ügyének. Hosszú idő múltával is, amikor az apostol már befejezte földi pályafutását, e jelenet élénken élt az emberek emlékezetében, s az evangélium számára lelkek megnyerésének eszköze volt.

Szeretnénk feltételezni, hogy a pogány babonák eltűntek a XX. század kultúrájából. De Isten Igéje és a tények szigorú tanúsága kijelenti, hogy e korban a babona éppúgy gyakorlatban van, mint a régi idők varázslásának napjaiban. Az ókor varázslási rendszere valóban ugyanaz, mint ami most modern spiritizmusként ismert. Sátán sikeresen férkőzik a lelkek ezreihez elhalt barátok megjelenése alatt ajánlva magát. A Szentírás kijelenti: „...*a holtak semmiről sem tudnak...*” (Préd 9:5), gondolatuk, szeretetük, gyűlöletük megszűnt. A halottaknak semmi kapcsolatuk sincs az élőkkel. De régi fortélyához híven Sátán ismét alkalmazza ezt a fogást a lelkek feletti ellenőrzés megszerzése céljából.

Sok beteg, az elhunytak hozzátartozói, s a kíváncsiak a spiritizmus révén érintkeznek a gonosz lelkekkel. Mindazok, akik ezt megkísérlik, veszélyes talajon állnak. Az igazság Igéje kijelenti, hogy Isten hogyan tekinti ezeket. Már az ókorban szigorú ítéletet mondott arra a királyra, aki pogány jóstól kért tanácsot: „...*Talán nincs Isten Izráelben, hogy ti Baalzebúbot, Ekrón istenét mentek megkérdezni? Ezért így szól az Úr: Nem kelsz föl abból az ágyból, amelybe lefeküdtél, hanem meg fogsz halni!*” (2Kir 1 3-4).

Napjainkban a spiritiszta médiumok, látnokok és jövendőmondók hasonmásai a pogány idők varázslóinak. A titokzatos hangok, amelyek egykor Endorban és Efezusból szóltak, ma is hazug szavakkal csábítják az embereket. Ha a fátylat szemünkről fellebbenthetnénk, láthatnánk a gonosz angyalokat, hogy minden fufangjukat csalásra és pusztításra használják. Ahol olyan befolyáson fáradoznak, hogy elfeledtessék az emberrel Istent, ott Sátán elbűvölő hatalmát gyakorolja. Amikor az ember enged ennek a befolyásnak, még mielőtt ennek tudatára ébred, értelme zavart és lelke megrontott lesz. Az apostolnak az efezusi gyülekezethez intézett figyelmeztetését ma

---

is meg kell szívlelnie Isten népének: *„és ne vegyetek részt a sötétség haszontalan cselekedeteiben, hanem inkább leplezzétek le ezeket!”* (Ef 5:11).

Az erőfeszítés és megpróbáltatás napjai

(Az apostolok cselekedetei 19:21-41; 20:1)

Több mint három éven át Efezus volt Pál munkásságának központja. Virágzó gyülekezet épült itt, és e városból terjedt el az evangélium az egész Ázsia tartományban mind a zsidók, mind a pogányok között.

Az apostol azonban már egy idő óta másik misszióutat vett tervbe. „...Pál elhatározta a Lélek által, hogy Macedóniát és Akháját bejárva, Jeruzsálembe megy.” E tervvel összhangban „elküldött Macedóniába kettőt azok közül, akik neki szolgáltak, Timóteust és Erásztoszt...”, de elhatározta, hogy pünkösöd utánig marad, mert érezte, hogy Efezusban a mű igényli jelenlétét. Csakhamar azonban oly esemény jött közbe, mely elutazását siettette.

Évente egyszer Diana istennő tiszteletére különleges ünnepséget tartottak Efezusban, mely nagy tömeget vonzott a tartomány minden részéből. Ilyenkor nagy pompa és ragyogás kísérte a rendezvényt.

Ez az ünnepi időszak megpróbáltatás volt a nemrégiben megtértek számára. A hívők csoportja, amely Tirannosz iskolájában gyűlt össze, zavaró hangként hatott az ünnepi ujjongásban, és ezért gúny, szemrehányás és sértegetés zúdult rájuk. Pál munkássága súlyos csapást mert a pogány bálványimádásra; ennek következménye a nemzeti ünnepen résztvevők és a tiszteletet adók számának észrevehető csökkenése volt. Tanításának befolyása messze túl terjedt a ténylegesen megtért hívőkön. Sokan nem fogadták el nyíltan az új tant, de annyira felvilágosultakká váltak, hogy elvesztették bizalmukat pogány isteneikben.

Az elégedetlenségnek más oka is volt. Kiterjedt és jövedelmező üzlet alakult ki az ereklyék és képek, a templom-utánzatok és Dianaszobrok árusításából. Ez iparban érdekeltek észrevették, hogy bevételük megcsappant, és mindnyájan egyetértettek abban, hogy a nem kívánt változást Pál munkájának tulajdonítsák.

Demeter, az ezüst ereklyék készítője, összehívta szaktársait, mondván: „*Férfiak, tudjátok, hogy ebből a keresetből származik*

a mi jólétünk. De látjátok, és halljátok, hogy nemcsak Efezusban, hanem szinte az egész Ázsiában nagy tömeget nyert meg és vezetett félre ez a Pál, aki azt mondja, hogy amiket emberkéz alkot, azok nem istenek. Nemcsak az a veszély fenyeget azonban, hogy ez a mester-ség csődbe jut, hanem az is, hogy a nagy istennőnek, Artemisznek a templomát is semmibe veszik, és így ő, akit egész Ázsia és az egész földkerekség tisztel, el fogja veszteni dicsőségét.” Ezek a szavak nagy izgalomba hozták a népet; „...haragra gerjedtek, és így kiáltoztak: »Nagy az efezusi Artemisz!« ”. (Artemisz = Diana — a szerk.)

[194]

Ennek a beszédnek gyorsan híre szállt. „A zűrzavar kiterjedt az egész városra.” Keresték Pált, de nem találták. Hittestvérei, amikor a veszélyről értesültek, sürgősen eltávolították. Isten elküldte angyalait az apostol védelmére; vértanúságának ideje még nem érkezett el.

Mivel nem sikerült megtalálniuk haragjuk alanyát, a tömeg megragadta „...Gájuszt és Arisztarkhoszt, Pál útitársait,” és ezekkel „egy akarattal a színházba rohantak”.

Pál rejtekhelye nem volt messze innen és csakhamar értesült szeretett testvérei veszedelmes helyzetéről. Saját biztonságával nem törődve, azonnal a színházba akart sietni, hogy a zendülőkhöz szóljon. De „...nem engedték a tanítványok”. Nem Gájusz és Arisztarkhosz volt a keresett zsákmány, ezért nem érte őket komoly bánatalom. Ha azonban meglátnák az apostol sápadt, gondterhelt arcát, ez azonnal felkeltené a tömeg féktelen indulatát és lehetetlen volna életét megmenteni.

Pál mégis égett a vágytól, hogy az igazságot a sokaság előtt védelmezze, de a színházból érkező figyelmeztető üzenet visszatartotta. „Néhány ázsiai főtisztviselő, aki barátja volt, szintén üzent neki, és kérte, hogy ne menjen el a színházba.”

A tömeg a színházban folytonosan nőtt. „...az egyik ezt, a másik azt kiáltotta; a gyűlés ugyanis zűrzavarba torkollott, és a legtöbben azt sem tudták, miért jöttek össze.” A tény miatt, hogy Pál és néhány kísérője héber származású volt, a zsidók alig várták, hogy bebizonyíthassák, sem vele, sem tevékenységével nem rokonszenveznek. Ezért előhoztak saját tagjaik közül egyet, tárja az ügyet a nép elé. Szónoknak a rézműves mesterembert, Sándort választották, akit Pál később úgy említ, hogy sok bajt okozott neki (2Tim 4:14). Sándor tekintélyes ember volt; minden erejével igyekezett a nép haragját Pálra és társaira irányítani. Amikor a tömeg látta, hogy Sándor zsidó,

[195]

félrelökte és egyetlen kiáltásban tört ki, „...*mintegy két órán át: »Nagy az efezusi Artemisz!«*”

Végül teljesen kimerülve elhallgattak és rövid nyugalom állt be. A városi jegyző ekkor a tömeg figyelmét magára vonta és tiszténél fogva meghallgatásra talált. A nép elvi álláspontjának eleget téve megmutatta, semmi okuk sincs a jelen lázadásra. Józanságukra hivatkozva így szólt: „*»Efezusi férfiak, van-e olyan ember, aki ne tudná, hogy Efezus városa a nagy istennő, Artemisz templomának, és az ő égből leszállt képének az őrizője? Mivel tehát ezt senki nem vitathatja, nyugodjatok meg, és ne kövessetek el semmiféle meg gondolatlanságot. Mert idehoztátok ezeket az embereket, akik nem templomrablók és nem is káromolják a mi istennőnket. Ha tehát Demeternek és a hozzá tartozó mestereknek panaszuk van valaki ellen, vannak törvénykezési napok, és vannak helytartók, pereljének ott egymással. Ha pedig ezenkívül van valami kívánságotok, a törvényes népgyűlésen azt is el lehet intézni. Mert így is az a veszély fenyeget minket, hogy lázadással vádolnak a mai nap miatt; nincs ugyanis semmiféle oka, amellyel meg tudnánk magyarázni ezt a csődületet.« Ezeket mondva feloszlatta a gyűlést.»*

Demeter azt mondta beszédében: „...*ez a mesterség csődbe jut...*”. Ezek a szavak mutatják az efezusi lázadás és az apostolok munkáját követő üldözés igazi okát. Demeter és a kézművesek látták, hogy az evangélium tanítása és terjedése a szobrok készítésének üzletét veszélybe sodorta. A pogány papok és kézművesek bevétele forgott kockán, és ezért a leghevesebb ellenállást szították Pál ellen.

A jegyzőnek, valamint a város más, tiszteletreméltó főtisztviselőinek határozata Pált a törvényellenes cselekedetekben ártatlannak nyilvánította ki a nép előtt. Ez a kereszténységnek a tévelygés és a babona fölötti újabb győzelmét jelentette. Isten a város elöljáróját használta fel, hogy apostolát megvédje és a lázongó tömeget megfékezze. Pál szíve hálával telt el Isten iránt, hogy életét megmentette, s a kereszténység az efezusi lázadás miatt nem került rossz hírbe.

„*Miután megszűnt a zavargás, magához hívatta Pál a tanítványokat, bátorította őket, és elköszönve tőlük elindult Macedóniába.*” Ezen az útván két hűséges efezusi testvér: Tükhikosz és Trofimosz kísérte el.

[196] Pál tevékenysége Efezusban befejeződött. Itteni szolgálata a szüntelen munka, sok kísértés és az aggodalom időszaka volt. A

népet nyilvánosan és házanként tanította; könnyek között oktatta és intette. Emellett a zsidók állandó ellenállást fejtettek ki és egyetlen alkalmat sem mulasztottak el a közvélemény ellene hangolására.

Míg Pál így küzdött az ellenállással, fáradhatatlan buzgalommal vitte előre az evangélium munkáját, védelmezte a hitben fiatal gyülekezet érdekeit, lelkén viselte valamennyi gyülekezet súlyos terhét.

Az általa alapított gyülekezetekben némelyek hitehagyása nagy bánatot okozott neki. Félt, hogy érdekükben tett erőfeszítése hiábavalónak bizonyul. Sok álmatlan éjszakát töltött el imában és komoly elmélkedésben, amikor hallott a munkája megsemmisítésére alkalmazott módszerekről. Amint alkalma volt és körülményei megengedték, írt a gyülekezeteknek; feddte, tanácsolta, intette és bátorította őket. E levelekben az apostol nem említette saját küzdelmeit, időnként mégis bepillantunk a Krisztus ügyéért folytatott küzdelmeibe és szenvedéseibe. Verést és bebörtönzést, hideget, éhséget és szomjúságot; veszedelmet szárazon és vízen, a városban és a pusztában, saját honfitársaitól, a pogányoktól és hamis testvérektől — mindezeket eltűrte az evangéliumért. Rágalmazták, szidalmazták, „mindeneknek söpredékévé” lett, aggódva, üldözve; „mindenütt nyomorgatva”, „minden órában veszedelemben”, mindenkor „halálra adatunk a Jézusért”.

Az ellenállás állandó viharának közepette, az ellenség lármája és a barátok elfordulása miatt a rettenthetetlen apostol majdnem elcsüggedt. De feltekintve a Golgotára, új buzgalom kényszerítette a kereszt ismeretének terjesztésére. Azon a véráztatta úton ment, amelyet előtte Krisztus kitaposott. Nem kívánt felmentést küzdelme alól mindaddig, amíg fegyverzetét le nem rakhatta Megváltója lába elé.

[197]

Figyelmeztető és kérlelő üzenet

(Pál első levele a korinthusiakhoz)

Pál a korinthusi gyülekezethez intézett első levelét efezusi tartózkodásának utolsó idejében írta. Senki más iránt nem tanúsított nagyobb érdeklődést és nem fejtett ki nagyobb erőfeszítést, mint a korinthusi hívőkért. Másfél évig tevékenykedett közöttük, bemutatva nekik a megfeszített és feltamadt Megváltót, mint üdvösségük egyetlen lehetőségét, és fenntartás nélküli bizalomra, kegyelme átalakító erejének elfogadására buzdította őket. A gyülekezeti közösségbe való befogadásuk előtt a keresztényi hitvallást tevőknél gondoskodott arról, hogy rendkívüli oktatást adjon nekik a keresztény hívők jogáról és kötelességéről, s komoly erőfeszítéssel segítette őket a keresztségi fogadalmuk iránti hűségükben.

Pál világosan érzékelte azt a küzdelmet, melyet minden léleknek meg kell vívnia az állandóan megtévesztésre és tőrbe csalásra törekvő gonosz hatalmakkal. Fáradhatatlanul munkálkodott az újonnan megtértek erősítésén és megalapozásán. Kérte őket, teljesen adják át magukat Istennek, mert tudta, ha valaki ezt elmulasztja, az nem szabadult meg a bűntől, az étvágy és a szenvedély még mindig küzd a hatalomért, s a kísértés megzavarja a lelkiismeretet.

Az átadás tökéletes kell legyen. Minden gyenge, kétkedő, küzdő lélek, ha teljesen átadja magát az Úrnak, közvetlen kapcsolatba kerül a győzelmet lehetővé tevő erővel. A menny közel van hozzá; a kísértés és az ínség bármely idejében támogatást és segítséget kap az irgalom angyalaitól.

A korinthusi gyülekezet tagjait a bálványimádás és az érzéki-ség legcsábítóbb formái vették körül. Amíg az apostol velük volt, e benyomások alig hatottak rájuk. Pál szilárd hite, buzgó imái és komoly tanításai, de mindenekfelett istenfélő életmódja segítette őket, hogy inkább megtagadják magukat Krisztusért, minthogy a bűn gyönyörének örüljenek.

[198]

Azonban Pál eltávozása után a körülmények kedvezőtlenül alakultak; az ellenség által elhintett konkoly megjelent a búza között

és nemsokára megteremte gonosz gyümölcsét. Ez a korinthusi gyülekezet kemény próbája volt. Az apostol már nem volt velük, hogy serkentse buzgalmukat és segítse törekvésüket, hogy Istennel összhangban éljenek, így lassanként igen sokan gondtalanokká és közömbösekké váltak, s természetes vágyaik, hajlamaik irányították őket. Ő, aki oly gyakran buzdított a tisztaság és a becsületesség magasztos eszményére, már régen nem volt velük, és néhányan, kik megtérésükkor felhagytak rossz szokásaikkal, visszaestek a pogányság lealjasító bűneibe.

Pál tömören írt a gyülekezetnek, figyelmeztetve őket, „*hogy nem szabad kapcsolatot tartani*” olyan tagokkal, akik kitartanak az erkölcstelenségben. A hívők közül azonban sokan kiforgatták az apostol szándékát, csúrték-csavarták szavait és mentegetőztek, amiért tanításait nem vették figyelembe.

A gyülekezet levelet küldött Pálnak, tanácsot kérve különböző ügyekben, ellenben semmit sem mondtak el a köztük levő súlyos bűnökről. De az apostol a Szentlélektől azt a határozott benyomást kapta, hogy a gyülekezet valódi állapotát elhallgatták, és e levéllel megpróbálnak tőle oly kijelentéseket kapni, amiket az írók saját céljaikra használnának.

Ez időben érkeztek Efezusba a Korinthusban nagy tekintélyű Kholóé nevű keresztény család házanépének tagjai. Pál kikérdezte őket a dolgok felől és ők elmondták, hogy a gyülekezet részekre szakadt. Az Apollós látogatása idején már uralkodó nézeteltérések nagyban fokozódtak. Hamis tanítók rávették a tagokat Pál tanításának megvetésére. Az evangélium tanításait és rendeleteit elferdítették. A gőg, a bálványimádás és az érzékiség állandóan fokozódott azok között, akik egykor a keresztényi életben buzgók voltak.

Amikor bemutatták előtte ezt a képet, Pál látta, hogy az legrosszabb félelmét is túlszárnyalta. Mindazáltal nem akart azzal a gondolattal foglalkozni, hogy munkája hiábavaló volt. „*Szívbeli szorongással és sok könnyhullatással*” Istenhez fordult tanácsért. Szívesen látogatott volna azonnal Korinthusba, ha ez bölcs megoldás lett volna. Azonban tudta, hogy a hívők jelenlegi állapotában nem használna munkájával és ezért elküldte Tituszt, hogy későbbi látogatásának útját előkészítse. Az apostol félretett minden személyes érzelmet azok irányában, akik meglepően romlott magatartást mutat-

tak, s lelke vezetését Istenre bízva, egyik legértékesebb, legtanulságosabb és leghatásosabb levelét intézte a korinthusi gyülekezethez.

Rendkívül világosan válaszolta meg a gyülekezet által felhozott különböző kérdéseket. Általános alapelveket fektetett le, melyeket ha figyelembe vesznek, magasabb lelki színvonalat érhetnek el. Veszélyben voltak és ő nem tudta elviselni azt a valóra nem váló gondolatot, hogy e kritikus időben nem tudja elérni szívüket. Hűségesen figyelmeztette őket a fenyegető veszélyekre és megfeddte bűneiket. Ismét Krisztushoz irányította őket és igyekezett felerősíteni újra korábbi odaadásuk buzgalmát.

Az apostolnak a korinthusi hívők iránti nagy szeretete a gyülekezet gyengéd köszöntésében nyilvánul meg. Hivatkozott tapasztalataikra, amikor a bálványok imádásából az igaz Isten imádásához és szolgálatához fordultak. Emlékeztette őket a Szentlélek adományaira amelyeket kaptak, és megmutatta előjogukat a keresztényi élet folyamatos előrehaladásában, míg elérik Krisztus tisztaságát és szentségét. *„Mert a vele való közösségben mindenben meggazdagodtatok, minden beszédben és minden ismeretben, amint a Krisztusról való bizonyágtétel megerősödött bennetek. Azért nincs hiányotok semmiféle kegyelmi ajándékban, miközben a mi Urunk Jézus Krisztus megjelenését várjátok, aki meg is erősít titeket mindvégig, hogy feddhetetlenek legyetek a mi Urunk Jézus Krisztus napján.”*

Pál érthetően beszélt a széthúzásról, amely a korinthusi gyülekezetben fellobbant, és intette a tagokat, hogy hagyjanak fel a viszályal. *„A mi Urunk Jézus Krisztus nevére kérlek titeket testvéreim, hogy mindnyájan egyféleképpen szóljatok, és ne legyenek közöttetek szakadások, hanem ugyanazzal az érzéssel és ugyanazzal a meggyőződéssel igazodjatok egymáshoz.”*

Az apostol jogosnak érezte, hogy megemlítsé, ki által értesült a gyülekezetben levő viszályról: *„Mert azt a hírt kaptam rólatok, testvéreim, Khloé embereitől, hogy viszálykodások vannak közöttetek.”*

Pál Isten Lelke által vezetett apostol volt. Azokat az igazságokat, amelyeket tanított, *„kinyilatkoztatás által”* nyerte; mindazáltal az Úr nem nyilatkozta ki előtte mindenkor közvetlenül népének állapotát. Ebben az esetben azok, akik érdekeltek voltak a korinthusi gyülekezet előrehaladásában, és akik látták a gonosz becsúszását, az ügyet az apostol elé tárták, és Pál az előzőleg nyert isteni kinyilatkoztatások alapján képes volt megítélni a fejlemények jellegét. A

tények ellenére a jelen időre az Úr nem adott neki újabb kinyilatkoztatást. Azok, akik komolyan keresték a világosságot, üzenetét Krisztus akaratának kifejezésekként fogadták el. Az Úr megmutatta neki a nehézségeket és a veszélyeket, amelyek a gyülekezetben támadhatnak, és amikor a bajok jelentkeztek, az apostol felismerte jelentőségüket. A gyülekezet védelmére lett rendelve; a lelkekre úgy vigyázott, mint aki Isten előtt számot kell adjon róluk. Nem volt-e következetes és helyes, hogy a híveket figyelmeztesse a közöttük levő zűrzavart és szakadást illetően? Kétségtelenül a küldött feddés Isten Lelkének ihletése alatt íródott, mint bármely más levele.

Az apostol nem említette meg a tévtanítókat, akik igyekeztek munkájának gyümölcseit megsemmisíteni. A gyülekezet lelki sötétsége és a szakadás miatt bölcsen került, hogy őket ilyen célzásokkal izgassa, nehogy egyesek teljesen elforduljanak az igazságtól. Figyelmüket a közöttük folytatott tevékenységére irányította, amikor mint bölcs építőmester lefektette az alapot, amelyre azután mások építettek. Ezáltal nem magát magasztalta, mert kijelentette: „*Isten munkatársai vagyunk.*” Nem tulajdonította magának a bölcsességet, hanem elismerte, hogy egyedül Isten ereje képesítette őt, hogy az igazságot Istennek tetsző módon mutassa be. Krisztussal, a legnagyobb Mesterrel egyesülve volt Pál képes közölni az isteni bölcsesség tanításait, amelyek megfeleltek az emberiség minden osztálya szükségletének, kívánalmának, és amelyeket minden időben, minden helyen és minden körülmények között alkalmaztak.

A korinthusi hívők között mutatkozó legsúlyosabb bűn az volt, hogy visszatértek a pogányság lealacsonyító szokásaihoz. Az egykor megtértek egyike annyira visszaesett, hogy parázna életmódjával még az erkölcsileg alacsony fokon álló pogányok között is megütözést keltett. Az apostol szót emelt a gyülekezet érdekében, hogy „*távolítsátok el azért a gonoszt magatok közül*”. „*Hát nem tudjátok, hogy egy kicsiny kovász az egész tésztát megkeleszti? Takarítsátok ki a régi kovászt, hogy új tésztává legyetek, hiszen ti kovásztalanok vagytok...*”

A másik súlyos baj, mely a gyülekezetbe belopódzott, az volt, hogy a hittestvérek bevádolták egymást a törvényszéknél, bár bőséges utasítással rendelkeztek a hívők között előforduló problémák kezelésének módjához. Krisztus világos utasításokat adott arra, hogyan kell az ilyen dolgokat elrendezni. „*Ha vétkezik atyádfia* — mondta

[201]

az Üdvözítő —, menj el hozzá, intsd meg négyszemközt: ha hallgat rád, megnyerted atyádfiát. Ha pedig nem hallgat rád, végy magad mellé még egy vagy két embert, hogy két vagy három tanú szava erősítsen meg minden vallomást. Ha nem hallgat rájuk, mondd meg a gyülekezetnek. Ha pedig a gyülekezetre sem hallgat, tekintsd olyanaknak, mint a pogányt vagy a vámszedőt. Bizony, mondom néktek: amit megkötök a földön, kötve lesz a mennyben is, amit pedig feloldotok a földön, oldva lesz a mennyben is” (Mt 18:15-18).

A korinthusi hívőket, akik szem elől tévesztették e világos tanácsot, Pál félreérthetetlenül megintette és megfedtte: „Hogyan merészel közületek valaki, akinek a másikkal peres ügye van, a hitetlenek, s nem a szentek előtt törvénykezni? Vagy nem tudjátok, hogy a szentek a világ felett fognak ítélni? És ha ti ítéltetek a világ felett, arra talán méltatlanok vagytok, hogy jelentéktelen ügyekben ítélezzetek? Vagy nem tudjátok, hogy angyalok fölött is ítélezzünk majd? Akkor mennyivel inkább ítélezhetünk a mindennapi élet dolgaiban! Ha tehát hétköznapi ügyekben pereskedtek, akkor azokat ültetitek a bírói székbe, akik semmit sem számítanak a gyülekezet előtt? Megszégyenítésül mondom nektek! Ennyire nincs közöttetek egyetlen bölcs sem, aki igazságot tudna tenni testvérei között? Sőt testvér a testvérral pereskedik, még hozzá hitetlenek előtt. Egyáltalán már az is nagy gyarlóság bennetek, hogy pereskedtek egymással. Miért nem szenveditek el inkább a sérelmet? Miért nem tűritek el inkább a kárt? Sőt ti okoztok sérelmet és kárt, mégpedig testvéreknek! Vagy nem tudjátok, hogy igazságtalanok nem örökölhetik Isten országát?”

Sátán állandóan arra törekszik, hogy bizalmatlanságot, elidegenülést és rosszhiszeműséget honosítson meg Isten népe között. Gyakran kísért az a gondolat, hogy jogainkat sértik, még akkor is, ha erre semmi okunk sincsen. Azok, akik Krisztusnál és művénél jobban szeretik magukat, saját érdeküket téve az első helyre, minden eszközt megragadnak önmaguk megvédésére. Sokakat, akik látszólag lelkiismeretes keresztények, büszkeségük és önbecsülésük tartja vissza a tévelygők személyes felkeresésétől, hogy velük Krisztus szellemében beszéljenek és egymásért imádkozzanak. Amikor azt gondolják, hittestvéreik megbántották őket, törvénykeznek, ahelyett, hogy a Megváltó szabályait követnék.

Keresztények ne forduljanak világi törvényszékhez a gyülekezeti tagok között támadt ügyek elrendezéséért! Ilyen nézeteltéréseket — Krisztus utasításának megfelelően — négy szemközt vagy a gyülekezet által rendezzenek le. Még ha történt is igazságtalanság, a szelíd és alázatos Jézus követője elszenvedi „*inkább a bántalmazást*”, mintsem felfedje hittestvéreinek bűnét a világ előtt.

A testvérek közötti pereskedés az igazság ügyének szégyene. Keresztények, akik törvényszék elé mennek, a gyülekezetet az ellenség számára gúnyrá, nevetségessé teszik, és a sötétség hatalmának győzelmét mozdítják elő. Újra megsebzik Krisztust és nyilvánosan megszégyenítik. A gyülekezet tekintélyének mellőzése által megve-tik Istent, aki a gyülekezetnek hatalmat adott.

E korinthusi levélben Pál Krisztus hatalmát igyekezett bemutatni, amely megőrzi a gonosztól. Tudta, hogy ha a gyülekezet eleget tesz a bemutatott feltételeknek, megerősödik a Magasságos erejében. Segíteni akarta őket abban, hogy megszabaduljanak a bűn rabszolgaságából, s így munkálhassák megszentelődésüket az Úr félelmében. Szívükbe akarta vésni Annak követelményeit, aki egykor odaszentelte életét megmentésükre. Így írt nekik: „*Vagy nem tudjátok, hogy testetek, amit Istentől kaptatok, a bennetek levő Szentlélek temploma, és ezért nem a magatokéi vagytok? Mert áron vétettetek meg: dicsőítétek tehát Istent testetekben.*”

Az apostol világosan vázolta a tiszta és szent élettől való elfordulás és a pogányság romlott gyakorlatának következményeit. „*Ne tévelyegjetelek — írta nekik —: sem paráznák, sem bálványimádók, sem házasságtörők... sem tolvajok, sem nyerészkedők, sem részegesek, sem rágalmozók, sem harácsolok nem fogják örökölni Isten országát.*” Kérte, fékezze a lealázó szenvedélyeket és vágyakat. „*Vagy nem tudjátok — kérdezte —, hogy testetek... a bennetek levő Szentlélek temploma, és ezért nem a magatokéi vagytok?*”

Pál magas szellemi adottsággal rendelkezett: élete kivételes bölcsességet mutatott, mely gyors áttekintésre és szívből fakadó együttérzésre, másokkal való szoros kapcsolat kialakítására képesítette, ami felébresztette hallgatóinak jobb természetét, és magasabb életformára ösztökélte őket. Szíve komoly szeretettel volt tele a korinthusi hívők iránt. Vágyott hogy bensőséges kegyességben lássa őket, mely megerősít a kísértéssel szemben. Tudta, hogy a keresztényi ösvényen tett minden lépésnél Sátán seregével állnak szemben, és

naponta kell felvenniük a harcot régi szokásaikkal és természetes hajlamaikkal; állandóan éberem és imádkozva kell védekezniük az ellenség óvatos közeledése ellen. Pál tudta, hogy magasabb rendű keresztényi ismeret csak imával és állandó éberséggel érhető el s ezt értelmükbe próbálta vésni. De azt is tudta hogy a megfeszített Krisztusban elegendő erő rejlik nemcsak megtérésükre, hanem arra is, hogy képesek legyenek a gonosz minden kísértésének ellenállni. Istenbe vetett hittel, mint harci vértezetükkel, s Igéjével, mint harci fegyverzetükkel olyan belső erőt nyernek, amellyel az ellenség minden támadását eredményesen visszaverhetik.

A korinthusi hívőknek lelki dolgokban mélyebb tapasztalatra volt szükségük. Még nem értették teljesen, mit jelent Isten dicsőségét szemlélni; mit jelent a jellem fokozatos átalakulása. Ők a dicsőség közeli hajnalának első sugarait láthatták. Pál azt kívánta, ismerjék meg Őt, akinek eljövetele olyan, mint a hajnal pirkadása, s folyton Tőle tanuljanak, amíg eljutnak a tökéletes evangéliumi hit teljes világosságára.

Felhívás magasabb rendű életre

[204]

(Pál első levele a korinthusiakhoz)

Miután Pál a korinthusi gyülekezetnek írt levelében a hívők emlékezetébe akarta vésni a kemény önuralom, a szigorú mértékletesség és a lankadatlan buzgalom fontosságát a Krisztus szolgálatában, meglepő párhuzamot von a keresztény hitharca és az időnként Korinthus közelében pompával megtartott futóversenyek között. A görögök és a rómaiak által gyakorolt összes játék között a legrégebb és a legtekintélyesebb a versenyfutás volt. Ezt királyok, nemesek és államférfiak jelenlétében tartották meg. Nemes és gazdag ifjak vettek részt ezeken, és a díjért nem riadtak vissza semmiféle szükséges erőfeszítéstől vagy önfegyelmezéstől.

A versenyt szigorú szabályok irányították, amelyek alól nem volt felmentés. Aki versenyzőként benevezett a díjra, az előbb kemény előkészítő edzéseknek vetette alá magát. Szigorúan tilos volt az étvágy káros kielégítése vagy bármely más kedvtelés, mely a szellemi és a fizikai erőt csökkenti. Bárki csak akkor remélhetett sikert, ha az erő és a gyorsaság küzdelmében izmai erősek és rugalmasak, s az idegei egészséges ellenőrzés alatt vannak. Minden mozdulat biztos, minden lépés gyors és határozott kell legyen. A fizikai erő a legmagasabb szintet kell elérje.

Amikor a versenyfutók a várakozó tömeg előtt megjelentek, neküket bejelentették és a verseny szabályait világosan kihirdették. Ezután valamennyien egyszerre indultak; a nézők feszült figyelmébe buzdította őket a győzelem kivívására. A bírók a cél közelében helyezkedtek el, úgyhogy kezdettől fogva végig figyelhették a versenyzőket, és a díjat a valódi győztesnek adták. Ha valaki szabálytalanul ért elsőnek a célba, nem nyerte el a jutalmat.

A versenyeken nagy kockázat volt a futás. Némelyek sohasem heverték ki a rettenetes testi feszültséget. Egyáltalán nem volt szokatlan, hogy a versenyzők szájukon és orrukon vérezve összeestek a pályán; sőt néha egy-egy futó holtan esett össze, amikor már-már átvette a díjat. Azonban az életen át tartó károsodást, vagy az eset-

[205]

leges halált sem tartották túl nagy kockázatnak, hogy elnyerjék a sikeres versenyzés megtiszteltetését és jutalmát.

Amikor a győztes célba ért, az átláthatatlan, hatalmas tömeg tetszésnyilvánítása hasított át a levegőn, és a környező dombok és hegyek visszhangja fokozta azt. A nézők szeme láttára a bíró átadta a győzelmi jelvényt — babérkoszorút és pálmaágot — a győzőnek, melyet jobb kezében hordozhatott. Az egész ország dicsőítette; szülei is részesedtek tiszteletben, sőt még a várost is, amelyben élt, nagyra becsülték, hogy onnan ily nagy sportoló származott.

E versenyfutásra hivatkozással mutatja be Pál a keresztény harcát, hangsúlyozva a versenyre történő előkészület szükségességét: az előzetes önfegyelmet, a mértékletes étrendet, a szükséges mértéktartást. „*Aki pedig versenyben vesz részt, mindenben önmegtartóztató...*” A versenyfutók minden élvezettől tartózkodtak, szigorú és állandó fegyelem által edzették izmuk erejét és állóképességét, hogy amikor a verseny napja eljön, erejüket a legkeményebb próbára teshessék. Mennyivel fontosabb, hogy a keresztény, akinek örök érdeke forog kockán, étvágyát és szenvedélyét a józan ész és Isten akarata alá rendelje! Sohase engedje meg, hogy mulatozás, fényűzés vagy kényelem megzavarja figyelmét. Minden szokását és szenvedélyét helyezze szigorú fegyelmzés alá! Az Isten Igéje által megvilágított és Lelke által vezetett értelme irányítsa életét!

Miután ez megtörtént, a keresztény tegyen erőfeszítést a győzelemre! A korinthusi játékokban a versenyfutók az utolsó lépéseknél gyötrelmes erőfeszítést tettek, hogy töretlenül fenntartsák a gyorsaságot. Így a keresztény is, amint közeledik a célhoz — még inkább, mint kezdetben —, nagyobb buzgalommal és határozottsággal haladjon előre.

Pál végül rámutat a versenyfutás győztese által elnyert romlandó babérkoszorú és a romolhatatlan dicsőség koronája közötti nagy különbségre, amelyet annak adnak, aki győzelmesen futja meg a keresztény pályát. Amazok azért teszik, „...*hogy elhervadó koszorút nyerjenek, mi pedig azért, hogy hervadhatatlant*”. A görög versenyfutók a romlandó díjért nem sajnálták a fáradságot, önmegtágadást. Mi végtelenül értékesebb díjra törekszünk: az örök élet koronájára. Mennyivel gondosabban kell küzdenünk, mennyivel készségesebb kell legyen áldozatunk és önmegtágadásunk!

[206]

A zsidókhoz írt levél rendkívül világosan elénk tárja ezt az egyet-

len célt, a keresztény futását az örök élet elnyeréséért: „...*tegyünk le minden ránk nehezedő terhet, és a bennünket megkörményező bűnt, és állhatatossággal fussuk meg az előttünk levő pályát. Nézzünk fel Jézusra, a hit szerzőjére és beteljesítőjére...*” (Zsid 12:1-2). Irigység, rosszindulat, gonosz gondolatok, rágalmazás, kapzsiság olyan terhek, amelyekkel a kereszténynek fel kell hagynia, ha győztesen akarja megfutni pályáját az örök életért. Minden szokással vagy gyakorlattal, mely bűnre csábít vagy szégyent hoz Krisztusra, fel kell hagynia, kerüljön bármibe. Senkin sem nyugodhat meg a menny áldása, ha megszegi az igazság örök alapelveit. Egyetlen bűn melengetése elegendő, hogy jellemünket lealacsonyítsa és másokat félrevezessen.

„*Ha megbotránkoztat téged az egyik kezed, vágd le, mert jobb, ha csonkán mégy be az életre, mintha két kézzel mégy a gyehennára, az olthatatlan tűzre... És ha az egyik lábad botránkoztat meg téged, vágd le; mert jobb, ha sántán mégy be az életre, mintha két lábbal vetnek a gyehennára*” (Mk 9:43-45). Hogy megmentsük testünket a haláltól, inkább levágnánk lábunkat vagy kezünket, vagy szemünket kivágnánk. Mennyivel komolyabban kell a kereszténynek felhagynia a bűnnel, amely a lélek halálát okozza!

Az egykori versenyek résztvevői — bár alávetették magukat az önmehtagadás követelményeinek és óriási önfegyelmet gyakoroltak —, nem lehettek biztosak győzelmükben. „*Nem tudjátok-e* — kérdezte Pál —, *hogy akik versenypályán futnak, mindnyájan futnak ugyan, de csak egy nyeri el a versenydíjat?*” Bármennyire buzgón és komolyan küzdött is a versenyfutó, a díjat csak egy kaphatta meg. Csak egyetlen kéz nyúlhatott a vágyott babérkoszorú után. Néhányan végső erőfeszítéssel összeszedték erejüket, hogy megszerezzék a jutalmat, de amint biztosan nyújtották ki kezüket, valaki egy pillanattal előbb megszerezte a vágyott díjat.

A keresztény harcában ilyen nincs. A verseny végén senki sem csalódik. Aki a követelményeknek eleget tett, aki komoly és kitartó, nem marad le a sikerről. A verseny nem a fürgék és az erősek csatája. A leggyengébb szent éppúgy elnyerheti az örök élet dicső koronáját, mint a legerősebb. Mindenki győzhet, aki az isteni kegyelem által összhangba hozza életét Krisztus akaratával. Az Isten Igéjében lefektetett alapelveknek az élet minden területén történő gyakorlása gyakran lényegtelennek, csekélységnek, figyelemre méltónak sem

látszik. De a kockán forgó tét nagyságát tekintve semmi sem csekély, ami segíthet, vagy gátolhat. Minden cselekedetünk súlyosan kerül mérlegre, s meghatározza az élet győzelmét, vagy vereségét. A győzteseknek adott jutalom aranyban lesz azzal a tetterővel és komolysággal, amellyel küzdöttek.

Az apostol önmagát a versenyben résztvevő emberhez hasonlította, megfeszítve minden idegszálát, hogy elnyerje a jutalmat. „*Én tehát úgy futok, mint aki előtt nem bizonytalan a cél, úgy öklözök, mint aki nem a levegőbe vág, hanem megsanyargatom és szolgává teszem a testemet, hogy amíg másoknak prédikálok, magam ne legyek alkalmatlanná a küzdelemre.*” Pál szigorú, önmegtartóztató életet élt, hogy ne fusson bizonytalanra vagy vak taláalomra. Szava: „*megsanyargatom testemet*” szó szerint azt jelenti: a vágyat, a hajlamot és a szenvedélyt szigorú fegyelemmel visszafogja.

Pál tartott attól, hogy míg másoknak prédikál, maga méltatlanná ne váljék. Megértette, hogy ha nem teljesíti életében a tanított és hitt alapelveket, a mások érdekében végzett munkájának nem veszi hasznát. Társalgásának, befolyásának, vágyairól való lemondásának bizonyítaniuk kell, hogy vallása nem hitvallás csupán, hanem naponkénti élő kapcsolat Istennel. Egyetlen célt tartott maga előtt, melyet komolyan igyekezett elérni: „*...Krisztusba vetett hit által van igazságom Istentől a hit alapján*” (Fil 3:9).

Pál tudta, hogy a gonosz ellen vívott küzdelme egészen élete végéig tart. Sőt megértette, szigorúan ügyelnie kell magára, hogy földi vágyak ne vegyenek erőt lelki buzgalmán. Minden erejével folyton küzdött természetes hajlamai ellen. Figyelmét állandóan a kitűzött célra irányította, amit Isten törvénye iránti engedelmesség által igyekezett elérni. Szavait, szokásait, szenvedélyeit — mindent — Isten Lelkének uralma alá helyezett.

Őszinte szándéka volt, hogy az örök életért folyó versenyt megnyerje, és Pál arra vágyott, hogy ez a készség a korinthusi hívők életében is megnyilvánuljon. Tudta, hogy a krisztusi eszme elérése céljából élethosszig tartó küzdelem áll előttük, amely alól nem mentesülhetnek. Kérte őket, szabályszerűen küzdjenek, és napról napra törekedjenek kegyességre és az erkölcsi tökéletességre. Igyekezett rávenni őket, hogy tegyenek félre minden terhet, és törekedjenek tökéletességre a Krisztus Jézusban.

Pál rámutatott a korinthusiak előtt a hajdani Izráel tapasztalataira, azokra az áldásokra, melyeket engedelmességük jutalmaként kaptak, és az ítéletekre, amelyek a törvény áthágásait követték. Emlékeztette őket arra a csodálatos módra, ahogyan a hébereket Isten kivezette Egyiptomból: nappal felhő-, éjjel tűzoszlop védelme alatt. Biztonságban mentek át a Vörös-tengeren, míg az egyiptomiak, kik megpróbálták hasonló módon átjutni, valamennyien a tengerbe fúltak. E tette által ismerte el Isten Izráelt saját egyházának. *„Mindnyájan ugyanazt a lelki eledelt ették, és mindnyájan ugyanazt a lelki italt itták, mert a lelki kősziklából ittak, amely velük ment. Az a kőszikla pedig a Krisztus volt.”* A hébereket egész útjuk alatt Krisztus vezette. A megütött kőszikla Krisztust jelképezte, akit az emberek törvénszegése miatt sebeztek meg, hogy az üdvösség folyama mindenkire áradhasson.

Az izráelitáknak megmutatott kiváltságok ellenére, mivel vágytak az Egyiptomban hagyott bőségre, bűneik, lázadásuk miatt utolérte őket Isten ítélete. Az apostol a korinthusi hívők lelkére köti, hogy figyeljenek az izraeliták tapasztalatait magába foglaló tanulságokra. *„Mindez példává lett a számunkra — magyarázta —, hogy ne kívánjunk gonosz dolgokat, amint ők kívántak.”* Bemutatta, hogy a kényelem és az élvezet szeretete miként készítette elő a bűn útját, mely Isten haragját hívta ki. Ez akkor volt, mikor Izráel fiai leültek enni, inni és felkeltek játszani. Megszűnt bennük az istenfélelem, amelyet a Sínaihegyi törvényadáskor éreztek. Arany borjút készítettek, mely Istent ábrázolta, és azt imádták. Hasonlóképpen, miután részt vettek a BaálPeór imádásával egybekötött fényűző lakomán, közülük sokan elvesztek kicsapongásuk miatt. Isten haragja felgerjedt, úgyhogy parancsára, e csapás következtében egyetlen napon *„huszonháromezren”* estek el.

Az apostol ünnepélyesen felszólította a korinthusiakat: *„Aki tehát azt gondolja, hogy áll, vigyázzon, hogy el ne essék!”* Ha dicsekvővé és magabízóvá válnak, ha elhanyagolják az imát, az éberséget, súlyos bűnökbe esnek és kihívják magukra Isten haragját. Pál nem akarta őket elcsüggeszteni, elkedvetleníteni. Biztosította őket: *„...Isten pedig hűséges, és nem hagy titeket erőtkön felül kísérteni; sőt a kísértéssel együtt el fogja készíteni a szabadulás útját is, hogy el bírjátok azt viselni.”*

Pál buzdította a testvéreket, hogy kérdezzék meg önmagukat, milyen benyomást tesznek szavaik és cselekedeteik másokra. Kérte, ne tegyenek semmit, bármily ártatlan dolog legyen is, ami a bálványimádás látszatát megerősítené, vagy sérthetné a hitben gyengék lelkiismeretét. *„Akár esztek tehát, akár isztok, bármi mást cselekesztek, mindent Isten dicsőségére tegyetek! Megütközésre ne adjatok okot sem a zsidóknak, sem a görögöknek, sem az Isten egyházának.”*

Az apostolnak a korinthusi gyülekezethez intézett figyelmeztető szava alkalmazható valamennyi korszakra, de különösen napjainkra. A bálványimádat alatt nem csupán bálványok tiszteletét értette az apostol, hanem az önimádatot, a kényelemszeretetet, az étvágy és a szenvedély kielégítését. Krisztus megvallása csupán, vagy az igazság ismeretével való kérkedés nem tesz senkit sem kereszténnyé. Az a vallás, mely a szem, a fül és az ízlés, vagy saját vágyainak kielégítését keresi, nem Krisztus vallása.

Az egyháznak az emberi testtel történő összehasonlítása által az apostol találóan szemlélteti azt a szoros, harmonikus kapcsolatot, amelynek léteznie kell Krisztus egyházának tagjai között. *„Hiszen egy Lélek által mi is mindnyájan egy testté kereszteltettünk, akár zsidók, akár görögök, akár rabszolgák, akár szabadok, és mindnyájan egy Lélekkel itattattunk meg. Mert a test sem egy tagból áll, hanem sokból. Ha ezt mondaná a láb: »Mivel nem vagyok kéz, nem vagyok a test része«, vajon azért nem a test része-e? És ha ezt mondaná a fül: »Mivel nem vagyok szem, nem vagyok a test része«, vajon azért nem a test része-e? Ha a test csupa szem, hol lenne a hallás? Ha az egész test hallás, hol lenne a szaglás? Márpedig az Isten rendezte el a tagokat a testben, egyenként mindegyiket, ahogyan akarta. Ha pedig valamennyi egy tag volna, hol volna a test? Így bár sok a tag, mégis egy a test. Nem mondhatja a szem a kéznek: »Nincs rád szükségem«, vagy a fej a lábaknak: »Nincs rátok szükségem!« ...Isten szerkesztette így a testet egybe: az alacsonyabb rendűnek nagyobb tisztességet adva, hogy ne legyen meghasonlás a testben, hanem kölcsönösen gondoskodjanak egymásról a tagok. És így ha szenved az egyik tag, vele együtt szenved valamennyi, ha dicsőségben részesül az egyik tag, vele együtt örül valamennyi. Ti pedig Krisztus teste vagytok és egyenként annak tagjai.”*

[210]

Szavakkal, melyek azóta is férfiak és nők lelkesítő és bátorító forrásává lettek, Pál kifejtette a szeretet fontosságát, amelyet Krisz-

tus követőinek ápolniuk kell: *„Ha emberek vagy angyalok nyelvén szólok is, szeretet pedig nincs bennem, olyanná lettem, mint a zengő érc vagy pengő cimbalom. És ha prófétálni is tudok, ha minden titkot ismerek is, és minden bölcsességnek birtokában vagyok, és ha teljes hitem van is, úgyhogy hegyeket mozdíthatok el, szeretet pedig nincs bennem: semmi vagyok. És ha szétosztom az egész vagyonomat, és testem tűzhalálra szánom, szeretet pedig nincs bennem: semmi hasznom abból.”*

Bármilyen magasztos a hitvallása valakinek, de szíve nincs telve Isten és embertársai iránti szeretettel, nem őszinte tanítványa Jézusnak. Mégha nagy hite volna is hatalmas csodák művelésére, de szeretet nélküli, hite értéktelen. Mégha nagylelkűségről tesz is bizonyosságot; mégha minden vagyonát a szegények táplálására ajánlódékozza is, cselekedete nem ajánlja Isten kegyébe, ha nem a szeretet az indítéka. És ha buzgósága mártírhalálra adná is, de nem szeretetből, ezt Isten vakbuzgó rajongásnak vagy becsvágyó képmutatásnak tekintené.

„A szeretet türelmes, jóságos; a szeretet nem irigykedik, a szeretet nem kérkedik, nem fuvalkodik fel.” A legtisztább öröm a legmélyebb alázatból fakad. A legerősebb és legnemesebb jellem, a türelem, a szeretet Isten akaratának alapzatán épül.

A szeretet *„nem viselkedik bántóan, nem keresi a maga hasznát, nem gerjed haragra, nem rója fel a rosszat”*. A Krisztuséhoz hasonló szeretet mások cselekedetét és indítékát hüen értelmezi. Mások hibáit szükségtelenül nem teszi közszemlére, nem hallgatja meg a rágalmat, hanem inkább mások jó tulajdonságára emlékezik.

A szeretet *„nem örül a hamisságnak, de együtt örül az igazsággal. Mindent elfedez, mindent hisz, mindent remél, mindent eltűr”*. Ez a szeretet *„soha el nem múlik”*. Sohasem veszti el értékét; ez mennyei tulajdonság. Drága kincsként a tulajdonosa átviszi azt Isten városának kapuján.

„Most azért megmarad a hit, a remény, a szeretet, e három; ezek közül pedig a legnagyobb a szeretet.” [211]

A korinthusi hívők közötti erkölcsi színvonal lesüllyesztésében ott voltak azok, akik felhagytak hitük néhány alapvető jellemzőjével. Egyesek oly messzire mentek, hogy tagadták a feltámadást. Pál e tévtant nagyon világosan megcáfolta Krisztus feltámadásának félreérthetetlen nyilvánvalóságával. Kijelentette, hogy halála után

Krisztus „...feltámadt a harmadik napon, és megjelent Kéfásnak, majd a tizenkettőnek. Azután megjelent több mint ötszáz testvérnek egyszerre, akik közül a legtöbben még mindig élnek, néhányan azonban elhunytak. Azután megjelent Jakabnak, majd valamennyi apostolnak. Legutoljára pedig, mint egy torzszülöttnek, megjelent nekem is.”

Meggyőző erővel fejtette ki az apostol a feltámadás nagy igazságát. Így érvelt: „Hiszen ha nincs a halottak feltámadása, akkor Krisztus sem támadt fel. Ha pedig Krisztus nem támadt fel, akkor hiábavaló a mi igehirdetésünk, de hiábavaló a ti hitetek is. Sőt Isten hamis tanúinak is bizonyulunk, mert akkor Istennel szemben arról tanúskodunk, hogy feltámasztotta a Krisztust, akit azonban nem támasztott fel, ha csakugyan nem támadnak fel a halottak. Mert ha a halottak nem támadnak fel, Krisztus sem támadt fel. Ha pedig Krisztus nem támadt fel, semmit sem ér a ti hitetek, még bűneitekben vagytok. Sőt akkor azok is elvesztek, akik Krisztusban hunytak el. Ha csak ebben az életben reménykedünk a Krisztusban, minden embernél nyomorultabbak vagyunk. Ámde Krisztus feltámadt a halottak közül, mint az elhunytak zsengéje.”

Az apostol azután a kotinthusi testvérek figyelmét a feltámadás hajnalának diadalára irányította, amikor is az alvó szentek feltámadnak, hogy ezentúl örökké Urunkkal éljenek. „Íme, titkot mondom nektek: nem fogunk ugyan mindnyájan elhunyni, de mindnyájan el fogunk változni. Hirtelen, egy szempillantás alatt, az utolsó harsonaszóra: mert meg fog szólalni a harsona, és a halottak feltámadnak romolhatatlanságban, mi pedig elváltozunk. Mert e romlandó testnek romolhatatlanságba kell öltöznie, és e halandónak halhatatlanságba. Amikor pedig (ez a romlandó romolhatatlanságba öltözik, és) ez a halandó halhatatlanságba öltözik, akkor teljesül be, ami meg van írva: »Teljes a diadal a halál fölött! Halál, hol a te diadalod? Halál, hol a te fullánkod?« ... De hála az Istennek, aki a diadalt adja nekünk a mi Urunk Jézus Krisztus által!”

[212]

Dicső győzelem vár a hűségesekre! Az apostol tudatában volt a korinthusi hívők lehetőségeinek, és igyekezett eléjük tárni azt, ami kiemel az önzésből, az érzékiségből, és dicsőíti az életet a halhatatlanság reményével. Komolyan intette őket, maradjanak hűek magasztos elhivatásukhoz Krisztusban. „Ezért, szeretett testvéreim, legyetek szilárdak, rendíthetetlenek, buzgólkodjatok mindenkor az

Úr munkájában, hiszen tudjátok, hogy fáradozásotok nem hiábavaló az Úrban.”

Így az apostol határozott és hatásos módon igyekezett helyreigazítani a téves és veszélyes eszméket és szokásokat, melyek a korinthusi gyülekezetben jelen voltak. Egyszerűen, határozottan, de nagy szeretettel beszélt a lelkükre. Intéseiben és feddéseiben Isten trónjáról fény ragyogott rájuk, hogy feltárja előttük az életüket beszennyező, rejtett bűnöket. Hogyan fogadják ezt?

Miután Pál elküldte a levelet, aggódott, hogy az írottak nagyon megsebzik azokat, akiknek segíteni akart. Remegett a további ellenkezéstől, és néha szerette volna visszavonni szavait. Aki az apostolhoz hasonlóan felelősséget érez szeretett gyülekezetéért vagy intézményéért, pontosan érzékeli lelki levertségét, önvádját. Isten szolgainak, akik az Ő munkája terhét hordozzák e mostani időkben, a munka a viszály, az aggódó gond azonos tapasztalatáról némi ismeretük van; ez volt a nagy apostol osztályrésze is. Megterhelve a gyülekezet megoszlásával, szembenézve némelyek hálátlanságával és hűtlenségével, akiktől együttérzést és támaszt várt, tudatában lévén a gyülekezetekre leselkedő veszélynek, amely táplálta a bűnt — mindez arra kényszerítette, hogy áthatóan kifejezze a bűn iránti rosszallását. Ugyanakkor nyomasztotta az a félelem, hogy túl nagy szigorúsággal kezelhette azt. Remegő aggodalommal várta, hogy némi hírt kapjon üzenete fogadtatásáról.

A megszívlelt üzenet

(Pál második levele a korinthusiakhoz)

Pál Efezusból újabb misszióútra indult, remélve, hogy útközben még egyszer meglátogathatja Európában előbbi tevékenységének helyeit. „...*Krisztus evangéliumának hirdetésére*” egy ideig Tróászban tartózkodva olyanokkal találkozott, akik készek voltak üzenetének meghallgatására. „*Az Úr kaput nyitott előttem...*” mondta később itt folytatott működéséről. Tróászban végzett munkája eredményes volt, mégsem maradhatott ott sokáig. „*Az összes gyülekezet gondja*”, de különösen a korinthusi gyülekezeté, súlyosan nehezedett szívére. Remélte, hogy Titusszal találkozik Tróászban és megtudja tőle, hogyan fogadták a korinthusi testvérek a küldött tanács és feddés szavait, de csalódott. „*Nem volt nyugalma lelkemnek — írta e tapasztalatát illetően — mivel nem találtam Titusz testvéremet.*” Ezért Tróászról eltávozott és átment Macedóniába ahol Filippiben Timóteussal találkozott.

Miközben a korinthusi gyülekezetért aggódott, Pál a legjobbat remélte felőlük. Mégis ez időben gyakran mély szomorúság futott át lelkén, vajon tanácsait és intéseit nem értették-e félre, „...*semmi nyugalma sem volt testünknek — írta később —, hanem mindenféleképpen gyötrődtünk: kívül harcok, belül félelmek. De Isten, a megalázottak vigasztalója, megvigasztalt minket Titusz megérkezésével.*”

E hűséges hírnök hozta azt a bátorító üzenetet, hogy a korinthusi hívők között csodálatos változás történt. Sokan elfogadták az apostol levelében foglalt tanítást és bűneiket megbánták. Életük nem hozott többé szégyent a keresztyénségre, hanem hatalmas befolyást fejtett ki a jámbor gyakorlati élet érdekében.

Örömeben az apostol újabb levelet írt a korinthusi hívőknek, szíve örömét fejezte ki a bennük létre hozott jó munkáért. „*Mert ha megszorítottalak is titeket azzal a levéllel, nem bánom. Bán-tam ugyan...*” Félelemtől gyötörve, hogy szavait megvetik, néha megbánta, hogy oly határozottan és szigorúan írt nekik. „*De most*

már örülök — folytatta. — Nem annak, hogy megszomorodtatok, hanem hogy megtérésre szomorodtatok meg: mert Isten szerint szomorodtatok meg, és miattunk semmiben nem vallotok kárt. Mert az Isten szerinti szomorúság megbánhatatlan megtérést szerez az üdvösségre...” Az a megbánás, amelyet az isteni kegyelem idéz elő a szívben, bűnvallomásra és a bűn elhagyására vezet. Az apostol kijelentése szerint ily gyümölcsök voltak láthatók a korinthusi hívők életében, „...mekkora buzgóságot keltett bennetek, sőt mentegetőzést, sőt méltatlankodást, sőt félelmet, sőt vágyódást, sőt ragaszkodást, sőt a vétkes megbüntetését!”

[214]

Pál egy ideig súlyos lelki terhet viselt a gyülekezetekért, amelyet alig tudott elhordozni. Hamis tanítók megpróbálták lerontani a hívőkre gyakorolt befolyását és az evangéliumi igazság helyére saját tanaikat erőszakolták. A Pált körülvevő tanácstalanság és csüggedés e szavakban nyilvánul meg: „...erőnkön felül megterhelgettünk, annyira, hogy az életünk felől is kétségben voltunk.”

Most megszűnt aggodalmának egyik oka. A korinthusiakhoz írt levele elfogadásának hírére Pálból az öröm szava tört fel: „Áldott az Isten, a mi Urunk Jézus Krisztus Atyja, az irgalom Atyja és minden vigasztalás Istene, aki megvigasztal minket minden nyomorúságunkban, hogy mi is megvigasztalhassunk másokat minden nyomorúságban, azzal a vigasztalással, amellyel az Isten vigasztal minket. Mert amilyen bőséggel részünk van a Krisztus szenvedéseiben, Krisztus által olyan bőséges a mi vigasztalásunk is. Ha szorongattatunk, ez a ti vigasztalásotokért és üdvösségetekért van, ha vigasztaltatunk, az a ti vigasztalásotokért van, amely elég erős ugyanazoknak a szenvedéseknek az elhordozására, amelyeket mi is szenvedünk. A mi reménységünk bizonyos felöletek, mert tudjuk, hogy amiképpen résztársak vagytok a szenvedésekben, ugyanúgy a vigasztalásban is.”

Pál örömét fejezte ki újbóli megtérésük és a kegyelemben való növekedésük felett: a szív és élet eme átalakulásáért Istent dicsőítette. „De hála legyen Istennek, aki a Krisztus ereje által mindenkor diadalra vezet bennünket, és ismeretének illatát terjeszti általunk mindenütt. Mert Krisztus jó illata vagyunk Isten dicsőségére mind az üdvözülők, mind az elkárhozók között.” Abban az időben szokás volt, hogy a győzelmes háborúból visszatérő vezér, foglyok csapatát hozta magával. Ilyen alkalomból tömjénezőket jelöltek ki és miközben a

[215] sereg győztesen vonult hazafelé, a foglyok számára ez illat a halált jelentette, arra utalva, hogy közeledik kivégzésük ideje; ellenben azoknak a foglyoknak, akiknek uraik megkegyelmeztek és életüket megkímélték, az az élet illata volt jelezve, hogy szabadulásuk elközelgett.

Pál most hittel és reménnyel telt el. Érezte, hogy Korinthusban Sátán nem győzött Isten műve fölött és a dicséret szavaival fejezte ki szíve háláját. Ő és munkatársai úgy ünnepelték meg Krisztusnak az igazsága ellensége fölötti győzelmét, hogy megújult buzgalommal terjesztették az Üdvözítő ismeretét. A tömjénhez hasonlóan az evangélium jó illatát el kellett terjeszteni a világon. Azoknak, akik Krisztust elfogadják, az üzenet élet illata életre, azoknak pedig, akik kitartanak hitetlenségükben, halál illata halálra.

Felfogva e munka győzelmes nagyságát, Pál így kiáltott fel: „*De ki alkalmas erre?*” Ki prédikálhatja Krisztust úgy, hogy ellenségeinek ne legyen oka sem a hírnök, sem a hordozott üzenete megvetésére? Pál a hívők emlékezetébe akarta vésni az evangélium szolgálatának ünnepélyes felelősségét. A tiszta, meggyőző étellel egyesült ige hirdetésében való hűség teheti egyedül a lelkész erőfeszítését elfogadhatóvá Isten számára és eredményessé a lelkek számára. Napjaink lelkészei a munka nagyságának tudatával terhelve, az apostollal együtt kiálthatják: „*De ki alkalmas erre?*”

A gyülekezetben némelyek öndicsérettel vádolták Pált az előző levelében írtak miatt. Az apostol most utal erre, kérvén a gyülekezet tagjait, ha így ítélték meg indítékait. „*Elkezdjük-e ismét ajánlani önmagunkat? — kérdezte. — Vagy szükségünk van-e, mint némelyeknek, hozzátok szóló vagy tőletek kapott ajánlólevelekre?*” A hívők új helyre költözésükkor gyakran ajánló levelet vittek magukkal a gyülekezettől, amelynek tagjai voltak; de a vezető munkásoknak, a gyülekezetek alapítóinak nem volt szükségük ilyen ajánlásra. A korinthusi hívők, akik a bálványimádásból az evangéliumi hitre lettek vezetve, maguk voltak az ajánló levelek, amelyekre Pálnak szüksége volt. Az igazság elfogadása és életük megváltoztatása ékes bizonyítéka volt munkájában kifejtett hűségének és annak, hogy Krisztus szolgájaként jogában áll tanácsolni, dorgálni és figyelmeztetni.

Pál ajánló levélként tekintette a korinthusi testvéreket. „*A mi levelünk ti vagytok — mondta —, amely be van írva szívünkbe, amelyet ismer és olvas minden ember. Mert nyilvánvaló, hogy ti Krisztusnak*

a mi szolgálatunk által szerzett levele vagytok, amely nem tintával, hanem az élő Isten Lelkével van felírva; és nem kőtáblára, hanem a szívek hústábláira.” [216]

A bűnösök megtérése és az igazság általi megszentelődésük a lelkész legerősebb bizonyítéka arra nézve, hogy Isten hívta el a szolgálatra. Apostolságának bizonyítéka a megtértek szívébe van vésve és megújult életük tanúskodik arról. Krisztus, a dicsőség reménye a benső emberben alakul ki. A lelkészt nagyban megerősíti szolgálatának e pecsétje.

Krisztus szolgálóinak ma is ugyanazokkal a bizonyítékokkal kell rendelkezniük, mint amilyet a korinthusi gyülekezet adott Pál munkásságáról. Habár manapság sok a prédikátor, mégis nagy hiány van a tehetséges és megszentelt lelkészekből, akik oly szeretettel teltek, mint ami Krisztus szívében lakozott. Gőg, önhittség, a világ szeretete, gáncsoskodó hajlam, keserűség és irigység jellemez sokakat, akik Krisztus hitét vallják. Életük éles ellentétben áll az Üdvözítő életével. Gyakran a lelkészi munka természetéről, — amely által megtértek — szomorú bizonytságot adnak.

Nincs nagyobb megtiszteltetés az ember számára, minthogy Isten elfogadja az evangélium alkalmas szolgájaként. Azonban azok, akiket az Úr az Ő munkájában erővel és eredménnyel áld meg, nem dicsekednek. Elismerik, hogy teljesen tőle függenek; megértik, önmaguktól semmire sem képesek. Pállal együtt mondják: „*Nem mintha önmagunktól, mintegy a magunk erejéből volnánk alkalmasak, hogy bármit is megítéljünk; ellenkezőleg, a mi alkalmasságunk az Istentől van. Ő tett alkalmassá minket arra, hogy az új szövetség szolgálói legyünk...*”

A hű szolga a Mester munkáját végzi. Érti munkája fontosságát; megérti, hogy a gyülekezethez és a világhoz való kapcsolata ugyanaz, mint amilyen Krisztusé volt. Fáradhatatlanul munkálkodik a bűnösök nemesebb és magasztosabb életre vezetésén, hogy elnyerhessék egykoron a győzők jutalmát. Ajkát az oltárról vett eleven parázs érintette; Jézust dicsóíti, mint a bűnös egyetlen reménységét. Akik hallgatják, tudják, hogy buzgó és eredményes imában közelített Istenhez. A Szentlélek megnyugodott rajta, lelke érezte az elevenítő mennyei tüzet és képes lelki dolgokat lelkiekkel összehasonlítani. Erőt nyert Sátán erősségének lerombolására. Szívek

változnak meg, amint bemutatja Isten szeretetét és sokan kérdik: „Mit tegyek, hogy üdvözüljek?”

[217] „Ezért tehát, mivel ilyen szolgálatban állunk minthogy irgalmat nyertünk, nem csüggedünk el, hanem elvetjük a szégyenletes titkos bűnöket; nem járunk ravaszságban, nem is hamisítjuk meg az Isten igéjét, hanem az igazság nyílt hirdetésével ajánljuk magunkat minden ember lelkiismeretének az Isten előtt. Ha pedig nem elég világos az evangéliumunk, csak azok számára nem világos, akik elvesznek. Ezeknek a gondolkozását e világ istene megvakította, mert hitetlenek, és így nem látják meg a Krisztus dicsőségéről szóló evangélium világosságát, aki az Isten képmása. Mert nem önmagunkat hirdetjük, hanem Krisztus Jézust, az Urat, önmagunkat pedig mint szolgáitokat Jézusért. Isten ugyanis, aki ezt mondta: »Sötétségből világosság ragyogjon fel«, ő gyújtott világosságot szívünkben, hogy felragyogjon előttünk Isten dicsőségének ismerete Krisztus arcán.”

Így dicsőítette az apostol Isten kegyelmét és irgalmasságát, mely Krisztus szolgáljaként rábízott szent felelősségben nyilvánult meg. Isten nagy kegyelme megtartotta őt és hittestvéreit a nehézségben, szenvedésben és veszedelemben. Nem formálták hitüket, sem tanításukat a hallgatok kívánságához, nem hallgatták el az üdvösség lényeges igazságait azért, hogy tanításukat vonzóbbá tegyék. Egyszerűen és világosan mutatták be az igazságot; imádkoztak lelkek meggyőzéséért és megtéréséért és igyekeztek életmódjukat összhangba hozni tanításukkal, hogy a képviselt igazságot minden ember lelkiismeretére bízassák.

„Ez a kincsünk pedig cserépedényekben van — folytatta az apostol —, hogy ezt a rendkívüli erőt Istennek tulajdonítsuk, és ne magunknak.” Isten hirdethette volna igazságát büntelen angyalok által is, de nem ez a terve. Szánalomra méltó, gyenge emberi lényeket választ tervének megvalósítására. A felmérhetetlen értékű kincset földi edényekbe helyezi. Áldásait embereken keresztül közvetíti a világnak. Általuk dicsősége beragyogja a bűn sötétségét. Szerető szolgálatban találkoznak a bűnössel, a szűkölködővel, és a kereszthez vezetik őket. Minden munkájukban dicsőítik, tisztelik és magasztalják Őt, aki mindenki és mindenek fölött áll.

Saját tapasztalatára hivatkozva Pál megmagyarázza nem önző okok késztették arra, hogy Krisztus szolgálatába álljon, mert ezen az úton megpróbáltatás és kísértés vette körül. „Mindeniütt szorongat-

nak minket — írta —, de nem szorítanak be, kétségkedünk, de nem esünk kétségbe; üldözöttek vagyunk, de nem elhagyottak, letipornak, de el nem veszünk; Jézus halálát mindenkor testiünkben hordozzuk, hogy Jézus élete is láthatóvá legyen testiünkben.”

[218]

Pál emlékeztette testvéreit hogy ő és munkatársai, Krisztus hírnökeiként, állandó veszélyben voltak. Az elszenvedett nehézségek erőiket felmorzszolták. „*Mert életünk folyamán — írta — szüntelen a halál révén állunk Jézusért, hogy a Jézus élete is láthatóvá legyen halandó testiünkben. Azért a halál bennünk végzi munkáját, az élet pedig bennetek.*” Krisztusnak e szolgálói a testi szenvedésen keresztül Krisztus halálához hasonlóvá lettek. Azonban, ami bennük a halált munkálta, az a korinthusiaknak lelki életet és egészséget hozott, mivel az igazságban való hit által részeseivé lettek az örök életnek. Tekintettel erre, Jézus követői óvakodjanak attól, hogy hanyagságuk és hűtlenségük által a munkások terheit és kísértéseit növeljék.

„*Mivel pedig a hitnek ugyanaz a Lelke van bennünk — folytatta Pál —, ahogyan meg van írva: »Hittem, azért szóltam«, mi is hiszünk, és azért szólunk!*” A rábízott igazság valódiságáról tökéletesen meggyőződött; semmi sem tudta rávenni Pált, hogy Isten szavát hamisan kezelje, vagy eltitkolja legbensőbb meggyőződését. Nem akart jólétet, tiszteletet vagy a világ véleményéhez való alkalmazkodás általi örömet. Bár a korinthusiaknak hirdetett hitéért a vértanúság állandó veszélye fenyegette, ez nem félemlítette meg, mert tudta, hogy Ő, aki meghalt és feltámadott őt is feltámasztja sírjából és az Atya elé állítja.

„*Mert minden értetek van — mondta —, hogy a kegyelem sokasodjék, és egyre többen adjanak hálát az Isten dicsőségére.*” Az apostolok az evangéliumot nem önmaguk nagyra tételére prédikálták. A lélekmentés reménysége készítette őket, hogy életüket e munkára szenteljék. És ez a reménység tartotta őket vissza attól, hogy a fenyegető veszély vagy a várható szenvedés miatt abbahagyják munkájukat.

„*Ezért tehát — jelentette ki Pál — nem csüggedünk. Sőt ha a külső emberünk megromlik is, a belső emberünk mégis megújul napról napra.*” Pál érezte az ellenség hatalmat; noha testi ereje gyengült, mindazáltal hűen és rendületlenül nyilatkozta ki Krisztus evangéliumát. Felöltötte Isten teljes fegyverzetét, s a kereszt e hőse előrenyomult az ütközetbe. Biztató hangja kinyilvánította a küzde-

[219] lemben elért győzelmét. Erősen a hűségesek jutalmára tekintett s így kiáltott fel diadalmas hangon: *„Mert a mi pillanatnyi könnyű szenvedésünk minden mértéket meghaladó nagy, örök dicsőséget szerez nekünk, mivel nem a láthatókra nézünk, hanem a láthatatlanokra, mert a láthatók ideig valók, a láthatatlanok pedig örökkévalók.”*

Komoly és megható az apostol felhívása a korinthusi testvérekhez, hogy vegyék fontolóra újra Megváltójuk páratlan szeretetét. *„Mert ismeritek a mi Urunk Jézus Krisztus kegyelmét — írta —, hogy gazdag létére szegénnyé lett értetek, hogy ti az ő szegénysége által meggazdagodjatok.”* Ismeritek azt a magasságot, ahonnan Ő leereszkedett, mély megalázkodását, amellyel lejött. Miután rálépett az önmegtágadás és önfeláldozás ösvényére, arról többé le nem tett, amíg életét oda nem áldozta. Mennyei trónja és földi keresztye között nem volt számára nyugalom.

Pál apostol pontról pontra, részletesen kifejtett mindent, azért, hogy akik levelet olvassák majd, teljesen megértsék az Üdvözítő éretünk történt csodálatos megalázkodását. Bemutatta Krisztust, mint Istennel egyenlőt, aki Atyjával együtt fogadta az angyalok hódolatát. Az apostol vázolta Krisztus útját a legmélyebb megalázkodásig. Pál meggyőződött, ha megértik a menny Fensége által hozott csodálatos áldozatot, minden önzést száműznek életükből. Bemutatta, hogy Isten Fia hogyan tette le dicsőségét, önként alárendelve magát az emberi természetnek, és amikor szolgaként megalázta magát, *„...engedelmeskedett mindhalálig, mégpedig a kereszthalálig”* (Fil 2:8), hogy az elbukott embert megalázottságából reményre, öröme és a mennybe emelje.

Amikor az isteni jellemet a kereszt fényében tanulmányozzuk, az irgalmat, a gyengédséget és a megbocsátást vegyítve látjuk a méltanyossággal és az igazsággal. Mennyei trónján látjuk Őt, kezén, lábán és oldalán az elviselt szenvedés jeleit hordozva, hogy megbékéltesse az embert Istennel. Látjuk az örökkévaló Atyát, aki megközelíthetetlen fényben lakik, s Fia érdemeiért magához fogad bennünket. A bosszú fellege, mely csak nyomorúsággal és kétségbeeséssel fenyegetett, a keresztről áradó fényben megmutatja Isten kézírását: *Élj, bűnös, élj; ti bűnbánó, hívő lelkek, éljete! Megfizettem a váltságdíjat!*

Krisztus szemlélésében a felmérhetetlen szeretet partján időzünk. Elbeszelnénk ezt a szeretetet, de nyelvünk cserben hagy. Szemlélve

földi életét, érettünk hozott áldozatát, közbenjárói tevékenységét a mennyben, valamint tudva azt, hogy lakhelyet készít azok számára, akik őt szeretik, csak felkiálthatunk: Ó, mily nagy és mély Krisztus szeretete! *„Ez a szeretet, és nem az, ahogy mi szeretjük Istent, hanem az, hogy ő szeretett minket, és elküldte a Fiát engesztelő áldozatul bűneinkért.”* *„Lássátok meg, milyen nagy szeretetet tanúsított irántunk az Atya: Isten gyermekeinek neveznek minket, és azok is vagyunk...”*(1 Jn 4:10; 3:1). [220]

Minden őszinte tanítvány szíve oltárán e szeretet szent tűzként ég. E földön megnyilvánult Isten szeretete Krisztus által. E földön feddhetetlen életünkkel tükrözik vissza Isten gyermekei ezt a szeretetet. Így bűnösöket vezetnek a kereszthez, hogy szemléljék Isten Bárányát.

A bőkezű gyülekezet

A korinthusiakhoz írt első levelében Pál eligazította a hívőket az Isten földi művének támogatását szolgáló általános alapelveket illetően. Érdeklükben végzett apostoli munkájáról írva kérdezi:

„Ki katonáskodott valaha is a saját zsoldján? Ki ültet szőlőt úgy, hogy nem eszik a terméséből? Vagy ki az, aki nyáját legeltet, és nem iszik a nyáj tejéből? Vajon csak emberi módon mondom-e ezeket, vagy nem ugyanezt mondja-e a törvény is? Mert Mózes törvényében meg van írva: »A nyomtató ökör száját ne kösd be.« Vajon az ökörről gondoskodik-e így az Isten? Nem teljes egészében értünk mondja ezt? Bizony, értünk íratott meg, hogy aki szánt, reménységgel kell szántania, és aki csépel, azzal a reménységgel csépeljen, hogy részesedik a termésből.»

Majd így kérdezi tovább az apostol: „Ha mi nektek a lelki javakat vetettük, nagy dolog-e az, ha földi javaitokból fogunk aratni? Ha mások részesedhetnek ezekből, miért nem inkább mi? De mi nem éltünk ezzel a szabadsággal, hanem mindent elviselünk, hogy semmi akadályt ne gördítsünk a Krisztus evangéliuma elé. Nem tudjátok, hogy akik a templomi szolgálatokat végzik, a szenthelyből származó eledellel élnek, és akik az oltár körül forgolódnak, az oltárra vitt adományokból részesednek? Így rendelte az Úr is, hogy akik az evangéliumot hirdetik, az evangéliumból éljenek” (1 Kor 9:7-14).

Az Úr tervére utal az apostol a templomban szolgálatot teljesítő papok eltartását illetőleg. Akiket erre a szent hivatásra elkülönítettek, azokat testvéreik tartották el, akiknek lelki áldásokkal szolgáltak. *„Azoknak, akik Lévi fiai közül kapják a papságot, szintén van parancsuk arra, hogy tizedet szedjenek a néptől a törvény szerint: ebben az esetben tehát saját testvéreiktől...”* (Zsid 7:5). Lévi törzsét az Úr választotta ki, hogy végezzék a templommal és a papsággal kapcsolatos szent szolgálatokat. A papról viszont azt mondta: *„Mert őt választotta ki Istened, az Úr..., hogy ott álljon és szolgáljon az Úr nevével...”* (5Móz 18:5). Minden jövedelem tizedét az Úr saját tulajdonaként igényelte; a tized visszatartását lopásnak tekintette.

E terv Isten szolgálait támogatta és erre hivatkozott Pál, amikor mondta: „*Így rendelte az Úr is, hogy akik az evangéliumot hirdetik, az evangéliumból éljenek.*” Később, Timóteushoz intézett levelében még azt írja: „*Méltó a munkás a maga bérére*” (1Tim 5:18).

A tized fizetése azonban csak egy része volt Isten tervének szolgálata fenntartására. Számos adományt és áldozatot írt elő. A zsidó rendszer a bőkezűség lelkületének ápolására tanította a népet mind Isten ügyének fenntartására, mind a szegények szükségleteinek ápolására nézve. Különös alkalmakra önkéntes adományokat adtak. Az aratás és szüret idején a föld zsengeit — búzát, bort és olajat — az Úrnak áldozták. A mező tallózását a szegényeknek tartották fenn. Júhok nyírásakor az első gyapjút, és a búza cséplésének elejét Istennek szentelték. Így volt minden állat elsőszülöttével is; de az elsőszülött fiúért váltságdíjat fizettek. Az első gyümölcsöt a szentélyben az Úr előtt kellett bemutatni, mely a papok szükségletét szolgálta.

A jótékonykodás ezen rendszere által az Úr oktatni kívánta az izraelitákat, hogy mindenben Ő legyen az első. Így arra emlékeztek, hogy Isten a tulajdonosa földjüknek, nyájuknak és barmaiknak. Ő adta a napfényt és az esőt; így fejlődött a vetés és ért be az aratásra. Minden, amivel rendelkeznek, az övé; ők csak javainak sáfárai.

Istennek nem célja, hogy a keresztények, akiknek előjoga messze felülmúlja a zsidó nemzetét, kevesebbet adjanak, mint ahogyan a zsidók adakoztak. A Megváltó kijelentette: „*...Akinak sokat adtak, attól sokat kívánnak, és akire sokat bíztak, attól többet kérnek számon*” (Lk 12:48). A héberektől megkívánt bőkezűség elsősorban saját nemzetük javát szolgálta. Ma Isten műve az egész földre kiterjed. Krisztus az evangélium kincsét követőinek kezébe helyezte és rájuk bízta a világ számára az üdvösség örömezenete átadásának felelősségét. Bizonyos, hogy kötelezettségünk sokkal nagyobb, mint volt az ősi Izraelé.

Amint Isten műve terjed, a segélykérés egyre gyakoribb lesz. Hogy ezeknek eleget tehesünk, a keresztényeknek meg kell szívelniük a parancsot: „*Hozzátok be a raktárba az egész tizedet, hadd legyen eleség a házamban...*” (Mal 3:10). Ha a hitvalló keresztények hűségesen behoznák tizedüket és adományukat, Isten tárháza meg- [223] telne. Akkor nem lenne szükség vásárok, sorsolások és szórakoztató összejövetelek szervezésére az evangélium terjesztéséhez szükséges anyagi eszközök biztosítása végett.

Az emberek kísértésbe esnek, hogy anyagi eszközeiket vágyaik és étvágyuk kielégítésére, személyük díszítésére vagy otthonuk szépítésére használják. Sok gyülekezeti tag nem habozik ily dolgokra bőkezűen, sőt pazarlóan költekezni. De ha az Úr tárháza számára kérnek adományt műve előrehaladására a földön, akkor haboznak. Érezvén, hogy nem tehetnek másképpen, szűkösen, sokkal kevesebbet adakoznak, mint amennyit gyakran szükségtelen élvezetekre költenek. Nem mutatnak őszinte szeretetet Isten szolgálata iránt, sem komoly érdeklődést a lelkek megmentésére. Nem csoda, hogy keresztényi életük satnya, beteges.

Akinek szívében Krisztus szeretete lángol, az nem tekinti csupán kötelességnek, hanem gyönyörűségnek, hogy segítse az emberre bízott legnagyobb és legszentebb mű fejlesztését — bemutatva a világnak a jóság, a kegyelem és az igazság gazdagságát.

A kapzsiság lelkülete viszi rá az embereket, hogy kedvtelésük kielégítésére fordítsák azt, ami Istent illeti. Ezt a lelkületet az Úr ma is éppúgy gyűlöli, mint amikor népét szigorúan dorgálta prófétája által, mondván: *„Becsaphatja-e az ember az Istent? Ti mégis be akartok csapni engem! Ezt kérdezitek: Mivel akarunk becsapni? — A tizeddel és a felajánlásokkal! Átok sújt benneteket, az egész népet, mert be akartok csapni engem!”* (Mal 3:8-9).

Az adakozó lelkület mennyei lelkület. E lelkület legmagasztosabban Krisztus keresztáldozatában nyilvánult meg. Érettünk odaadta az Atya egyszülött Fiát, és Krisztus, miután mindenről lemondott, amivel bírt, önmagát adta oda, hogy megmentse az embert. A Golgota keresztje Krisztus minden követője számára felhívás a jótékonyagra. Bemutatja alapelvét: adni, adni. *„Aki azt mondja, hogy őbenne van, annak magának is úgy kell élnie, ahogyan ő élt”* (1Jn 2:6).

Másrészt az önzés lelkülete Sátán lelkülete. Bemutatja az anyagi élet alapelvét: kapni, kapni. Így reméli biztosítani a boldogságot és jólétet, de a vetés gyümölcse nyomorúság és halál.

[224] Amíg Isten áldást ad gyermekeinek, kötelességük nem szűnik meg: visszaadni neki az általa igényelt részt. Nemcsak az Úr részét kell odaadniuk, ami az övé, hanem hozzanak hálaáldozatot, bőséges adományokat is Isten tárházába. Örömteli szívvel áldozzák oda Teremtőjüknek bőségük zsengeit, legkiválóbb javaikat, legjobb és legszentebb szolgálatukat. Így gazdag áldást nyernek. Isten olyanná

teszi lelküket, amilyen a megöntözött kert, amelynek nincs vízhiánya. És amikor begyűjtik az utolsó nagy aratást, a talentumok használata által nyert kék, amit a Mesterhez hoztak, önzetlenségük jutalma lesz.

Isten választott hírnökei, kik kemény munkába kezdenek, sose menjenek a harcba saját felelősségükre testvéreik együttérzése, segítsége és őszinte támogatása nélkül. A gyülekezeti tagok többsége bőkezű azokkal, akik felhagynak világi foglalkozásukkal, hogy szolgálatra adják magukat. Ha Isten szolgálait bátorítják, műve előrehalad. De amikor az emberi önzés visszatartja az Úr művét megillető támogatást, a szolgák keze gyengül és hasznavehetőségük gyakran komolyan megbénul.

Isten nemtetszése felgerjed azok ellen, akik követőinek mondják magukat, de ennek ellenére engedik, hogy az odaszentelt munkások szolgálatuk végzése közben létszükségletükben hiányt szenvedjenek. Ezek az önző emberek egykor számot adnak nemcsak az Úr pénzének felhasználásáról, hanem arról is, hogy elkedvetlenítették Isten hűséges szolgálait és szívfájdalmat okoztak nekik. Akik a prédikátori szolgálatra lettek rendelve, és erre a hívásra mindent otthagytak, hogy Isten szolgálatába lépjenek, áldozatos fáradozásaikért önmaguk és családjuk fenntartására elegendő fizetést kell kapjanak.

A világi foglalkozás különféle ágaiban, mind a szellemi, mind a fizikai munka terén a hűséges munkások jó fizetést kapnak. Az igazság terjesztésének munkája és lelkek Krisztushoz vezetése nem fontosabb-e bármily hétköznapi foglalkozásnál? És azoknak, akik hűségesen dolgoznak e munkában, nincs-e joguk elegendő fizetésre? Aszerint, ahogyan az erkölcsi és a testi jóléért végzett munkát becsüljük, kimutatjuk, mennyivel többre értékeljük a mennyei dolgokat a földieknél.

Szükséges, hogy Isten népe jó szívvel és bőségesen adakozzék, hogy a tárházban pénzalap legyen a lelkészek fenntartására és a missziós vállalkozás segítségkérésének kielégítésére. Ünnepeles felelősség nyugszik a prédikátorokon, hogy Isten művének szükségleteit a gyülekezetek elé tárják és bőkezűségre neveljék a tagokat. Ha ezt elhanyagolják és a gyülekezetek nem adakoznak mások szükségleteire, akkor nemcsak az Úr műve szenved, hanem visszatartják azt az áldást, amelyben a hívők részesültek volna.

Sőt a nagyon szegények is hozzák el adományaikat Istennek. Ők is részesülnek Krisztus kegyelmében azáltal, hogy magukat megtagadva, segítenek azokon, akik náluk is nagyobb szükségben vannak. A szegény ember adománya, az önmegtagadás gyümölcse, jó illatként száll fel Isten trónjához. Az önfeláldozás minden tette erősíti az adakozó szívében a jótékonyság lelkiületét és szorosabban kapcsolja ahhoz, aki gazdag volt, de érettünk szegénnyé lett, hogy az Ő szegénysége által meggazdagodjunk.

Az özvegyasszony tette, aki két fillért — egész vagyonát — dobott a perselybe, fel lett jegyezve azok bátorítására, akik szegénységgel küzdve adományukkal Isten munkáját óhajtják támogatni. Krisztus a tanítványok figyelmét erre az asszonyra irányította aki „...*egész vagyonát...*” (Mk 12:44) odaadta. Többre értékelte az asszony adományát azokénál, akiknek adománya nem igényelt semmiféle önmegtagadást. Fölöslegükből szűken adtak. Hogy adakozhasson, az özvegy lemondott az életszükségletekről és Istenbe vetette bizalmát, hogy megadja mindennapi kenyerét. Róla mondta az Üdvözítő: „*Bizony, mondom néktek, hogy ez a szegény özvegyasszony mindenkinél többet dobott a perselybe*” (Mk 12:43). Azt tanította ezáltal, hogy Isten az adományt nem annak nagysága, hanem az adakozó helyzete és indítéka szerint értékeli.

Pál apostol a gyülekezetek szolgálatában állandóan azon fáradozott, hogy az újonnan megtértek szívében vágyat ébresszen Isten ügye iránti nagy dolgok cselekvésére. Gyakran figyelmeztette őket a bőkezű adakozásra. Amikor az efezusi vénekkel a korábban közöttük végzett munkájáról beszélt ezt mondta: „*Minden tekintetben megmutattam nektek, hogy milyen kemény munkával kell az erőtlenekekről gondoskodni, megemlékezve az Úr Jézus szavairól. Mert ő mondta: Nagyobb boldogság adni, mint kapni.*” „...*aki szűken vet, szűken is arat, és aki bőven vet, bőven is arat. Mindenki úgy adjon, ahogyan előre eldöntötte szívében, ne kedvetlenül vagy kényszerűségből, mert a jókedvű adakozót szereti az Isten*” (ApCsel 20:35; 2Kor 9:6-7).

[226]

A macedóniai hívők majdnem valamennyien szegények voltak földi javakban, szívük azonban túláradt az Isten és igazsága iránti szeretettől és örömmel adakoztak az evangélium fenntartására. Ha a pogány gyülekezetekben általános gyűjtést rendeztek az ínséges zsidó hívők megsegítésére, a macedóniai megtértek bőkezűségét példaképpül állították a többi gyülekezet elé. Az apostol a korinthusi

hívókhöz irt levelében felhívta figyelmüket erre: „*Hírt adunk nektek, testvéreim, Istennek arról a kegyelméről, amelyet Macedónia gyülekezeteinek adott. Mert a nyomorúság sok próbája között bőséges az ő örömük, és nagy szegénységükből a tisztaszívűség gazdagsága lett. Tanúskodom arról, hogy erejük szerint, sőt erejükön felül is önként adakoztak, és erősen sürgetve kérték tőlünk, hogy a szentek iránti szolgálatban adakozással részt vehessenek*” (2Kor 8:1-4).

A macedóniai hívőknek ez az áldozatkészsége a teljes odaszentelődés következménye volt. Isten Lelkétől késztetve „...*először önmagukat adták az Úrnak...*”, azután pedig készségesek voltak anyagi javaikból is önként áldozni az evangélium támogatására. Nem volt szükséges őket adakozásra serkenteni, sőt örültek a kiváltságnak, hogy a szükséges dolgokról is lemondva mások ínségén segítsenek. Ha az apostol ebben fékezni akarta őket, könyörögtek, fogadja el adományukat. Egyszerűségükben, becsületességükben és a testvérek iránti szeretetükben örömmel tagadták meg magukat, s ezáltal gazdagok voltak a jótékonyság gyümölcseiben.

Amikor Pál elküldte Tituszt Korinthusba a hívők erősítésére, utasította, építse be a gyülekezetet az adakozás kegyelmébe, készítse a gyülekezetet az adakozás erényének gyakorlására; a hívókhöz intézett személyes levelében ő is felszólította őket: „*Ezért ahogyan mindenben bővelkedtek: hitben és ígében, ismeretben és minden buzgóságban, és a tőlünk rátok áradó szeretetben, úgy ebben az adakozásban is legyetek bőkezűek.*” „*Most pedig a cselekvést is végezzétek el, hogy amilyen az akarás készsége, olyan legyen a véghezvitel is, aszerint, amitek van! Mert ha megvan a készség, az aszerint kedves, amije kinek-kinek van, nem aszerint, amije nincs.*” „*Az Istennek pedig van hatalma arra, hogy minden kegyelmét kiárassza rátok, hogy mindenütt mindenkor minden szükségessel rendelkezetek, és bőségben éljetez minden jó cselekedetre... Így mindenben meggazdagodtok a teljes tisztaszívűségre, amely hálaadást szül az Isten iránt* [227] *általunk*” (2Kor 8:7, 11-12; 9:8-11).

Az önzetlen bőkezűség az ősegyházat örömmel töltötte el, mert a hívők tudták, hogy fáradozásuk segíti eljuttatni az evangélium üzenetet a sötétségben levőkhöz. Jótékonyságukkal bizonyították, hogy nem hiába nyerték el Isten kegyelmét. Csak a Lélek általi megszentelődés hozhatja létre ezt az áldozatkészséget! A hívők és a hitetlenek szemében ez a kegyelem csodája volt.

A lelki jólét szorosan összefügg a keresztényi bőkezűséggel. Krisztus követői örvendjenek Megváltójuk életükben megnyilvánuló jótéteménye kiváltságának! Amikor az Úrnak adnak, biztosak lehetnek, hogy kincsük előttük megy a mennybe. Biztosítani akarják az emberek vagyonukat? Helyezzék azt azokba a kezekbe, melyek a keresztre feszítés jeleit hordozzák! Élvezni akarják vagyonukat? Használják fel a nyomorgók és szenvedők javára! Gyarapítani akarják vagyonukat? Figyeljenek az isteni parancsra: „*Tiszteld az Urat vagyunodból és egész jövedelmed legjavából, akkor bőségesen megtelnek csúreid, és must árad sajtóidból*” (Péld 3:9-10)! Ha arra törekednek, hogy vagyonukat önző céljaikra visszatartsák, örökre elvesztik azt. De attól a pillanattól kezdve, hogy kincsüket odaadták Istennek, az az Ő jegyét viseli. Ez változhatatlanságának pecsétje.

Isten kijelenti: „*Boldogok vagytok, akik mindenütt víz mellett vethettek...*” (Ézs 32:20). Állandó adakozás Isten adományából, mindenütt, ahol Isten műve vagy emberek ínsége segítségünket kéri, sohasem vezet elszegényedésre. „*Van, aki bőven osztogat, mégis gyarapszik, más meg szűken méri a járandóságot, mégis ínségbe jut*” (Péld 11:24). A magvető a magot azáltal sokszorosítja, hogy elhinti a földbe. Így van azokkal is, akik Isten adományainak a szétosztásában hűségesekek. Adakozás által növekednek az áldásban. Isten megígérte: „*Adjatok és adatik nektek: jó, megnyomott, megrázott, megtetézett mértékkel adnak öletekbe*” (Lk 6:38).

Munka nehéz körülmények között

[228]

Míg Pál gondosan a megtértek elé tárta az Írás tanítását Isten műve támogatását illetően, és — mint az evangélium lelkésze — erre igényt tartva írta: „...*nincs szabadságunk arra, hogy ne dolgozzunk?*” (1 Kor 9:6), mégis, világi foglalkozásban, önfenntartására, lelkészi szolgálata közben időnként a nagyobb kultúrközpontokban kézművesként dolgozott.

A zsidóknál a fizikai munka nem volt idegen vagy lealázó. Mózes által a zsidók arra lettek oktattva, hogy gyermekeiket mesterségre tanítsák, és bűnnek tekintették, ha ifjaiknak megengedték a fizikai munka semmibevevését. Sőt, ha a gyermeket szent hivatásra nevelték is, a gyakorlati élet ismerete szükséges volt. Minden ifjúnak, akár gazdag, akár szegény szülők gyermeke volt, szakmát kellett tanulnia. Azokat a szülőket akik elmulasztották gyermekeik ily nevelését, úgy tekintették, mint akik eltértek az Úr utasításától. E szokásnak megfelelően, Pál már kora ifjúságában megtanulta a sátorkészítést.

Mielőtt Pál Krisztus tanítványa lett, magas tisztséget töltött be és megélhetéséhez nem volt szüksége a fizikai munkára. De később, miután egész vagyonát felhasználta Krisztus ügyének fejlesztésére, önmaga fenntartása érdekében időnként mesterségéhez folyamodott. Ezt különösen akkor tette, amikor oly helyen dolgozott, ahol szándékát félreértették.

Ez történt Thesszalonikában, s Pál működésével kapcsolatban először olvassuk, hogy mialatt hirdette az Igét, keze munkájával kereste meg kenyerét. Az ottani hívő gyülekezetet emlékeztetve írja, hogy „*élhattünk volna tekintélyünkkel*”, de hozzáteszi: „...*emlékeztek, testvéreink, a mi fáradozásunkra és vesződésünkre: éjjel és nappal dolgoztunk, hogy senkit meg ne terheljünk nálatok, és úgy hirdettük nektek az Isten evangéliumát*” (1Thessz 2:7.9). A hozzájuk intézett második levelében ismét kijelenti, hogy amikor ő és munkatársai náluk időztek: „*nem éltünk senkinél ingyen kenyéren...*”, éjjel és nappal dolgoztunk, „*nehogy valakit is megterheljünk közületek. Nem azért, mintha nem volna meg a jogunk erre, hanem azért, hogy*

[229]

önmagunkat állítsuk elétek követendő példaként” (2Thessz 3:8-9).

Thesszalónikában olyanokkal találkozott Pál, akik megtagadták a kétkezi munkát. Ezekről írja később: „Mert halljuk, hogy némelyek tétlenül élnek közöttetek, nem dolgoznak, hanem haszontalan dolgokat művelnek. Az ilyeneknek pedig megparancsoljuk, és a lelkükre kötjük a mi Urunk Jézus Krisztusban, hogy csendben dolgozva, a maguk kenyérének éljenek”. Miközben Pál Thesszalónikában dolgozott különösen ügyelt arra, hogy az ilyeneknek jó példaképpül szolgáljon. „Mert akkor is, amikor nálatok voltunk — írja —, azt parancsoltuk nektek: ha valaki nem akar dolgozni, ne is egyék” (2Thessz 3:11-12. 10).

Sátán mindenkor megkísérelte, hogy a fanatizmus lelkülete által gyengítse Isten szolgálóinak fáradozásait a gyülekezetben. Így volt ez Pál napjaiban és így volt a későbbi századokban, a reformáció korszakában is. Wycliffe, Luther és sokan mások, kik befolyásukkal és hitükkel a világ áldására voltak, oly csalárdságokkal találkoztak, melyekkel az ellenség megkísérelte, hogy a túlbuzgó, kiegyensúlyozatlan és megszenvedetlen lelkületű tagokat fanatizmusba vigye. Félrevezetett lelkek azt tanították: az igazi szentség elérése az elmét a földi gondolatok fölé emeli, és az embert a munkától való teljes tartózkodásra vezeti. Mások a Szentírás bizonyos szövegeit szélsőségesen értelmezve azt tanították, hogy a munka bűn — a keresztény ne törődjön sem saját, sem családja jólétével, hanem egész életét a lelki dolgoknak szentelje. Pál apostol tanítása és példaadása megfeddi az ilyen szélsőséges nézeteket.

Thesszalónikában Pál önmaga fenntartása miatt nem volt teljesen független keze munkájától. Később e városban való tartózkodásának élményeire hivatkozva azt írta a filippibeli hívőknek a tőlük kapott ajándékok elismeréseként: „egyszer-másszor Thesszalónikába is küldtetek szükségleteimre” (Fil 4:16). Annak ellenére, hogy ezt a segítséget kapta, állhatatosan vigyázott, hogy a thesszalónikaiak előtt példakép legyen a szorgalomban; egyrészt, hogy jogosan senki se vádolhassa kapzsisággal, másrészt, hogy gyakorlati feddést kapjanak a fizikai munkáról fanatikus nézeteket vallók.

[230] Amikor Pál első ízben látogatta meg Korinthust, oly emberek közé került, akik gyanakodva fogadták az idegenek szándékait. A tengerparti görögök lelkes kereskedők voltak. Annyira begyakorolták magukat a ravasz üzleti szokásokba, hogy azt hitték, a haszon

istenes dolog és a pénzszerzés tisztességes, még tisztességtelen úton is. Pál ismerte jellemvonásukat. Nem akart okot adni oly beszédre, hogy az evangéliumot a maga gazdagodására hirdeti. Joggal követelhetett volna támogatást korinthusi hallgatóitól, de lemondott e jogáról, nehogy prédikátori munkásságának és eredményességének ártson az az igazságtalan gyanúsítás, hogy az evangéliumot nyereségért prédikálja. Megpróbálta a hamis beállítás minden alapját kiküszöbölni, nehogy üzenete veszítsen erejéből.

Korinthusba érkezése után nemsokára „...találkozott egy Akvila nevű pontuszi származású zsidóval, aki nemrég jött Itáliából, feleségével, Priscillával...”, akinek „ugyanaz volt a mestersége”. Klaudiusz rendeletére, mely szerint minden zsidónak el kellett hagynia Rómát, Akvila és Priscilla Korinthusba mentek, ahol sátoresztéssel foglalkoztak. Pál tudakozódott felőlük és értesült, hogy istenfélők és kerülnek az őket körülvevő szennyező befolyást; „...náluk lakott, együtt is dolgozott velük... Szombatonként azonban a zsinagógában vitázott, és igyekezett meggyőzni zsidókat és görögöket” (ApCsel 18:2-4).

Később Szilász és Timóteus csatlakozott Pálhoz Korinthusban. E testvérek magukkal hozták a macedón gyülekezetek anyagi adományát a mű támogatására.

A korinthusi hívőkhöz írt második levelében, miután ott erős gyülekezetet alapított, Pál visszatekintett a köztük töltött életére. „Vagy talán bünt követtem el — kérdezte —, amikor megaláztam önmagamat, hogy ti felmagasztaltassatok, mert ingyen hirdettem nektek az Isten evangéliumát? Más gyülekezeteket fosztottam ki, amikor támogatást fogadtam el tőlük a nálatok végzendő szolgálatra. Amikor pedig nálatok voltam, és hiányt szenvedtem, nem terheltem meg senkit, mert hiányomat a Macedóniából jött testvérek pótolták, és attól, hogy én terhetekre legyek, minden tekintetben tartózkodtam, és tartózkodni fogok. A Krisztus bennem levő igazságára mondom, hogy ettől a dicsekvésemről Akhája vidékén sem fognak megfosztani” (2Kor 11:7-10).

Pál megmondta, hogy miért követte ezt a módszert Korinthusban. Azért, hogy ne adjon okot a szemrehányásra azoknak, „...akik... keresnek alkalmat” (2Kor 11:12) rá. Miközben sátoresztítőként dolgozott, hűségesen hirdette az evangéliumot. E munkáról maga jelenti ki: „Apostolságom ismertetőjegyei a teljes állhatatosságban,

a jelekben, csodákban és isteni erőkből nyilvánultak meg közöttetek. — És hozzáfűzi —: Mert mi az, amiben a többi gyülekezethez képest hátrányba kerültetek, hacsak az nem, hogy én magam nem voltam terhetekre? Bocsássátok meg nekem ezt az igazságtalanságot! Íme, most kész vagyok harmadszor is elmenni hozzátok, és nem leszek terhetekre, mert nem azt keresem, ami a tiétek, hanem titeket... Én pedig nagyon szívesen hozok áldozatot, sőt magamat is feláldozom a ti lelketekért...” (2Kor 12:12-15).

Efezusi működésének hosszú ideje alatt, három éven át az egész környéken erőteljes evangélizációt fejtve ki, Pál ismét folytatta mesterségét. Efezusban csakúgy, mint Korinthusban, Akvila és Priscilla jelenlétének örvendett, akik elkísérték Ázsiába is, második misszióútjának befejezésére.

Egyesek kifogásolták, hogy Pál keményen dolgozik, kijelentve, ez nem egyeztethető össze az evangélium szolgájának munkájával. Miért kell Pálnak, a legmagasabb rangú lelkészek egyikének összekötnie mesterségét az ige hirdetésével? Nem méltó-e a munkás az ő berére? Miért töltse idejét sátrak készítésével, amikor minden azt mutatja, hogy jobban is fel tudná azt használni?

Pál azonban nem tekintette az így eltöltött időt elveszettnek. Mialatt Akvilával dolgozott, kapcsolatban maradt a nagy Tanítóval, és megragadott minden alkalmat, hogy az Üdvözítőről bizonyágot tegyen és a szűkölködőkön segítsen. Értelme egyre gazdagodott a lelkiek megismerésében. Oktatta munkatársait a lelki dolgokban, és példát mutatott a szorgalomban és az alaposságban. Ügyes, gyors munkás, mesterségében szorgalmas, lélekben buzgó volt, az Úrnak szolgálván (Róm 12:11). Mestersége által a társadalom olyan rétegeihez is hozzáfért, akiket egyébként nem érhetett volna el. Társainak megmutatta, hogy a mindennapi foglalkozásban való ügyesség Isten ajándéka, aki gondoskodik mind az ajándék, mind a bölcsesség helyes felhasználásáról. Tanította, hogy még a mindennapi munkával is Isten legyen dicsőítve. Munkában megkérgesedett keze semmivel sem csökkentette keresztény lelkészkénti szenvedélyes felhívásának erejét.

[232] Pál néha éjjel-nappal dolgozott, nemcsak saját fenntartására, hanem, hogy munkatársainak is segítsen. Keresetét megosztotta Lukácssal és Timóteussal. Időnként éhezett, csakhogy mások szükségletein könnyítsen. Önzetlen életet élt. Szolgálatának vége felé, Mi-

letoszbán az efezusi vénekhez intézett búcsúbeszédében felmutatta kérges kezét, mondván: „*Senkinek ezüstjét, aranyát vagy ruháját nem kívántam, sőt ti jól tudjátok, hogy a magam szükségleteiről, meg a velem levőkéről ezek a kezek gondoskodtak. Minden tekintetben megmutattam nektek, hogy milyen kemény munkával kell az erőtlenekekről gondoskodni, megemlékezve az Úr Jézus szavairól. Mert ő mondta: Nagyobb boldogság adni, mint kapni*” (ApCsel 20:33-35).

Ha a lelkészek úgy érzik, hogy Krisztus ügyéért nehézséget és ínséget szenvednek, képzeljék magukat abba a műhelybe, ahol Pál dolgozott. Tartsák szem előtt, hogy Istennek e választott embere a sátorlap szabásával azért a kenyérért dolgozott, amelyet apostoli munkálkodásával jogosan kiérdemelt volna.

A munka áldás, nem átok. A tétlenség lelkülete lerontja a jámborságot és megszorítja Isten Lelkét. Az álló vizű mocsár visszaszasztó, de a tiszta folyóvíz egészséget és örömet áraszt a földön. Pál tudta, hogy akik a fizikai munkát elhanyagolják, csakhamar elgyengülnek. Arra kívánta tanítani a fiatal lelkészeket, hogy kezük munkájával, izmuk és erejük használata által elég erősek lesznek az evangélium mezején rájuk váró feladatok és nehézségek elviselésére. Megértette, hogy tanítása veszítene életerejéből, ha nem tartaná meg a korábban gyakorolt módszer minden részét.

A rest eljátssza azt a tapasztalatot, amit az élet mindennapi kötelességének hűséges teljesítése által nyerhetne. Az emberek ezrei csak azért vannak, hogy fogyasszák az áldásokat, amelyeket Isten kegyelemből ad nekik. Elfeledkeznek a rájuk bízott javakból az Úrnak hálaáldozatot adni. Elfelejtik, hogy a nekik kölcsönzött talentumok bölcs felhasználása által termelők és fogyasztók kell legyenek. Ha megértenék a munkát, amit Isten segítő kézként kíván tőlük, akkor nem félnének a felelősségtől.

Fiatal emberek hasznavehetősége, — akik úgy érzik, hogy Isten az Ige hirdetésére hívta el őket — nagyrészt attól függ, hogy miként kezdik meg munkájukat. Akiket Isten a szolgálat munkájára választott, azok magasztos elhivatásukat bizonyítani fogják; tőlük telhetőleg igyekezni fognak, hogy alkalmas munkásokká fejlődjenek. Oly tapasztalatokra törekednek, melyek alkalmassá teszik őket a tervezésre, a szervezésre és a megvalósításra. Értékelve elhivatásuk szentségét, önfegyelem által mindinkább Mesterükhöz hasonlónak válnak, kinyilatkoztatva jóságát, szeretetét és igazságát. És amint

komolyságot tanúsítanak a rájuk bízott talentumok tökéletesítésében, a gyülekezet józanul segíteni fogja őket.

Ne bátorítsunk mindenkit, aki elhivatottnak érzi magát az ige hirdetésére, hogy úgy a maga mint családja részére állandó támogatást igényeljen az egyháztól! Veszély van abban, ha kevés tapasztalattal rendelkezőket hízgeléssel és helytelen bátorítással elrontanak, akik aztán teljes támogatást várnak el, függetlenül attól, hogy tesznek-e komoly erőfeszítéseket. Az Isten műve fejlesztésére felajánlott anyagi javakat nem szabad oly munkásokra pazarolni, akik csak azért akarnak prédikálni, hogy támogatást kapjanak és így kényelmes élettél elégsék ki önző törekvésüket.

Azok a fiatal emberek, akik a prédikátori hivatásban óhajtják képességüket kamatoztatni, hasznos tanulságot találnak Pál thesszalonikai, korinthusi, efezusi és más helyeken való példaadásában. Noha kiváló szónok volt és Isten rendkívüli munkára hívta el, sosem szégyellte a kétkezi munkát, és sosem fáradt el áldozatot hozni a szeretett ügyért. A korinthusiakhoz így ír: *„Mind ez ideig éhezünk és szomjazunk, ruhátlanok vagyunk, és bántalmakat szenvedünk, ott-hontalanul bujdosunk, és tulajdon kezünkkel dolgozva fáradozunk. Amikor gyaláznak, áldást mondunk, amikor üldöznek, túriünk”* (1 Kor 4:11-12).

Az emberiség egyik legnagyobb tanítója, Pál, jókedvűen teljesítette mind az egyszerű, mind a legnagyobb kötelességeket. Ha Krisztusért végzett szolgálatában körülményei megkívánták, készségesen dolgozott mesterségében. Mindazáltal kész volt bármikor világi foglalkozását abbahagyni, hogy az evangélium ellenségeivel vetekedjen, vagy egy-egy rendkívüli alkalmat megragadjon a lélekmentésre. Buzgalma és szorgalma dorgálta a lustaságot és a kényelemszeretetet.

[234] Az apostol példát mutatott a gyülekezetet befolyásoló ama felfogással szemben, hogy az evangéliumot eredményesen csak azok hirdethetik, akik a fizikai munkától teljesen szabadok. Gyakorlati úton szemléltette, hogy mit tehetnek a megszentelt tagok oly helyeken, ahol az emberek még nem ismerik az evangéliumi igazságokat. Példaadása sok alázatos munkást ösztönzött, hogy Isten művének fejlesztésére minden tőlük telhetőt megtegyenek s ugyanakkor munkájukkal megkeressék mindennapi kenyerüket. Akvila és Priscilla nem kapott elhivatást arra, hogy egész idejüket az evangélium szol-

gálatára szenteljék, mégis ez alázatos munkásokat felhasználta Isten, hogy Apollónak az igazság útját még tökéletesebben megmutassák. Szándéka megvalósítására az Úr különböző eszközöket használ fel. Néha kiválaszt különleges képességű embereket, hogy egész idejüket és minden erejüket az evangélium tanítására és hirdetésére szenteljék, másoknak pedig, — akiket kézzrátétellel sohasem avatnak fel — fontos részük van a lélekmentésben.

Az önfenntartó evangéliumi munkások előtt igen nagy terület áll nyitva. Sokan, akik az idő egy részében keményen dolgoznak a fizikai munka valamilyen ágában, értékes tapasztalatokat szerezhetnek a szolgálatban, és ily módon hasznos munkásokká fejlődhetnek az ínséges területek fontos szolgálatára.

Isten önfeláldozó szolgálója, aki fáradhatatlanul hirdeti és tanítja az Igét, súlyos terhet hordoz szívében. Munkáját nem órák szerint méri. Bére nem befolyásolja munkáját, kötelességét nem hagyja fel kedvezőtlen feltételek miatt. Megbízását a mennyből kapta és onnan várja jutalmát, miután a rábízott munkát elvégezte.

Isten terve, hogy az ilyen munkások a fölösleges gondoktól mentesüljenek, és minden lehetőségük meglegyen, hogy Pál Timóteushoz írt figyelmeztetésének engedelmeskedjenek: „*Ezekkel törődj, ezekkel foglalkozz...*” (1Tim 4:15). Amíg arról gondoskodnak, hogy gyakorolják lelkük és testük megfelelő erőben tartását, Istennek mégsem az a terve, hogy idejük nagy részét világi foglalkozásukkal kényszerüljenek eltölteni.

Noha e hűséges munkások készek az evangéliumért áldozatot hozni és feláldoztatni, nem mentesek a kísértésektől. Amikor az egyház mulasztása miatt nem kapnak megfelelő anyagi támogatást, a gond gátolja és terheli őket, akkor néhányukat a kísértő hevesen támadja. Amikor látják, hogy munkájukat oly felületesen díjazzák, elcsüggednek. Igaz, előre tekintenek az ítélet idejére, amikor elnyerik jogos jutalmukat, és ez bátorítja őket, de még családjukat éllelmezniük és ruházniuk kell. Ha úgy éreznék, hogy isteni megbízatásuk alól fel vannak mentve, szívesen élnének kezük munkájából. Azonban tudatában vannak, hogy idejük Istené, tekintet nélkül azok rövidlátására, kiknek elegendő anyagiakkal kellene ellátni őket. Felülemelkednek ama kísértésen, hogy oly tevékenységbe fogjanak, mely hamar megszüntetné hiányukat, és folytatják munkájukat annak az ügynek előmozdítására, mely kedvesebb életüknél. Hogy ezt

megtehessék, kénytelenek Pál példáját követve egy időre mesteriségükben dolgozni, miközben folytatják lelkeszi munkájukat. Ezt azonban nem saját érdekükért, hanem Isten földi ügyének előmeneteléért teszik.

Lesz idő, amikor Isten szolgálói lehetetlennek látják a szükséges munka elvégzését, mert hiányzik az anyagi eszköz a hatékony, megbízható munkához. Egyesek félnek, hogy a rendelkezésükre álló eszközökkel nem tudják mindazt véghezvinni, amit kötelességüknek tartanak. De ha hitben mennek előre, látják a megmentő Isten dicsőségének megnyilatkozását, és fáradozásukat eredmény kíséri. Ő, aki megparancsolta követőinek, hogy menjenek el e széles világra, eltartja minden munkását, aki parancsának engedelmeskedve hirdeti üzenetét.

Művének felépítésénél az Úr nem tár minden tervet szolgálói elé. Néha próbára teszi népe bizalmát oly körülmények által, melyek kényszerítik őket, hogy hitben haladjanak előre. Gyakran súlyos és kellemetlen helyzeteket teremt és előrehaladást parancsol nekik, amikor lábukat a Jordán hulláma érinti. Ez oly időkben van, amikor szolgálóinak imái komoly hitben szállnak fel, s Isten utat nyit előttük és tágas térre vezeti őket.

Amikor Isten hírnökei felismerik felelősségüket az Úr szőlőkertjének még szükségét szenvedő részével szemben, és a Mester szellemében fáradhatatlanul dolgoznak lelkek megtéréseért, Isten angyalai készítik az utat előttük és gondoskodnak a mű előrehaladásához szükséges eszközökről. Akik világosságot kaptak, korlátlanul támogatják a munkát. Szívesen és bőkezűen tesznek eleget minden segélykérésnek és Isten Lelke készíti szívüket, hogy az Úr ügyét ne csak otthon, hanem a külmiszió területén is támogassák. Így erő árad a más helyeken dolgozó munkásokra és az Úr műve az általa kijelölt úton halad előre.

Életével és tanításával Krisztus az Istentől eredő önzetlen szolgálat tökéletes példáját adta. Isten nem önmagának él. A világ teremtése és minden dolog fenntartása által állandóan másoknak szolgál. „...aki felhossa napját gonoszokra és jókra, és esőt ad igazaknak és hamisaknak” (Mt 5:45). A szolgálat ez eszményét az Atya a Fiára bízta. Jézust az emberiség elé állította, hogy példaadásával tanítsa, mit jelent a szolgálat. Egész életét a szolgálat törvénye alá rendelte. Mindenkinek szolgált és mindenkin segített.

Jézus újra és újra megpróbálta ezt az alapelvet tanítványjaiban felépíteni. Amikor Jakab és János eléje tárták elsőbbségi kívánságukat, így felelt nekik: „...aki naggyá akar lenni közöttetek, az legyen a szolgátok, és aki közöttetek első akar lenni, az legyen a rabszolgátok. Mint ahogy az Emberfia sem azért jött, hogy neki szolgáljanak, hanem hogy ő szolgáljon, és életét adja váltságul sokakért” (Mt 20:26-28).

Mennybemenetele óta Krisztus tovább folytatja művét e földön, s választott követői által szól az emberekhez és segít szükségleteikben. Az egyház magasztos feje Isten által rendelt emberi eszközök segítségével felügyeli művét, hogy képviselőjeként tevékenykedjenek.

Akiket Isten elhívott, hogy az Ige hirdetésével és tanításával munkálkodjanak egyháza építésén, azoknak a megbízása komoly felelősség. Krisztus helyett kéri embertársaikat, hogy béküljenek meg Istennel, és e küldetésüket csak akkor teljesíthetik, ha felülről kapnak bölcsességet és erőt.

Krisztus szolgálja a gondjukra bízott nép lelki vezetői. Munkájuk az ő munkájához hasonlít. Az ókorban gyakran öröket állítottak a város falaira, ahonnan előnyös helyzetükből áttekinthették az őrizendő fontos területeket és az ellenség közeledtéről jelzést adhattak. Hűségüktől függött a város egész lakosságának biztonsága. Meghatározott időközökben kiáltaniuk kellett egymásnak, jelezve, hogy valamennyien ébren vannak és senkinek nem esett baja. A bátorító

[237] vagy figyelmeztető kiáltás egyik személytől a másikig hangzott, mindegyik ismételte azt, s az az egész város körül visszhangzott.

Az Úr kijelenti minden szolgájának: *„Emberfia! Téged ilyen őrállóvá tettelek Izráel házában. Ha igét hallasz tőlem, figyelmeztess őket az én nevemben! Ha ezt mondom a bűnösnek: Bűnös vagy, meg kell halnod! — és te nem mondd meg, és nem figyelmezteted a bűnöst, hogy rossz úton jár, akkor az a bűnös meghal ugyan bűne miatt, de vérét tőled kérem számon. De ha te figyelmeztetted a bűnöst, hogy térjen meg útjáról... te megmentetted a lelkedet”* (Ez 33:7-9).

A próféta szavai kinyilatkoztatják azok ünnepélyes felelősségét, akik Isten egyháza őrizőinek és titkai sáfárainak lettek rendelve. Nékik örökké kell állni Sion falán, hogy az ellenség közeledtére a riadó hangját hallassák. A lelkek a kísértésben veszélybe kerülnek és elvesznek, ha Isten szolgái hűtlenek megbízatásukhoz. Ha bármi okból lelkiileg eltompulnak és képtelenek a veszélyt felismerni, mivel elmulasztották az elveszendő ember figyelmeztetését, Isten az elveszettek vérét kezükből követeli meg.

A Sion falán álló örök kiváltsága, hogy Isten közelében éljenek és Lelkének befolyása iránt oly érzékenyek legyenek, hogy általuk dolgozva elmondhassa férfiaknak és nőknek a rájuk leselkedő veszélyt, és megmutathassa nekik a biztonságos helyet. Nékik hűségesen kell figyelmeztetni őket a törvényszegés biztos következményére és hűségesen kell őrizniük az egyház érdekeit. Éberségük sohasem lankadhat. Részük olyan munka mely lényük minden képességének gyakorlását kívánja meg tőlük. Szavuk a trombita hangjaként kell megszólaljon, és sohasem adhatnak bizonytalan hangot. Ne a bérért munkálkodjanak, hanem azért, mert másként nem tehetnek, mivel tudják, jaj nekik, ha nem prédikálják az evangéliumot. Isten választottai megszentelt vérrel lettek elpecsételve, hogy embereket mentsenek meg a fenyegető pusztulástól.

A lelkész, aki Krisztus munkatársa mélyen átérzi munkájának, erőfeszítésének és áldozatának szentségét, mely szükséges annak eredményes véghezviteléhez. Nem gondol saját kényelmére vagy érdekére. Nem gondol önmagára. Az elveszett juh keresésében észre sem veszi, hogy fáradt, fázik vagy éhes. Egyetlen célja az elveszett megmentése.

[238] Aki Immánuel véráztatta zászlaja alatt szolgál, oly munkát végez, mely hősiesség és türelmes kitartást igényel. Azonban a

kereszt harcosa rendíthetetlenül áll a csata élvonalában. Amikor az ellenség támadja őt, az erősséghez fordul segítségért, és amint az Úr elé tárta Szavában adott ígéreteit, a pillanat kötelességére erőt kap. Felismeri, hogy felülről jövő erőre van szüksége. Az elnyert győzelem nem vezet öndicséretre, hanem arra készíti, hogy egyre inkább a Mindenhatóra támaszkodjék. Ebben az erőben bízva képes az üdvüzenet oly erőteljes bemutatására, hogy az mások elméjében visszhangra talál.

Az Ige tanítója ima és az Ige tanulmányozása által tudatos, élő összeköttetésben kell legyen Istennel, mert ebben van erejének forrása. Istennel való közössége a lelkész erőfeszítésének nagyobb erőt ad, mint prédikációjának befolyása. Ez erőtől nem szabad magát megfosztania. Komolyan perlekedjen Istennel, hogy erősítse meg kötelességében és küzdelmében, ajkait pedig érintse élő tűzzel. Gyakran igen gyengén kapaszkodik Krisztus követe az örök valóságokba. Ha az emberek Istennel akarnak járni, elrejtí őket a szikla hasadékába. Így betakarva láthatják Istent, miként Mózes látta Őt. A tőle nyert erő és világosság által többet érhetnek meg, többet végezhetnek el, mint amennyit véges véleményük lehetségesnek tartott.

Sátán ravaszsága a csüggedőkkel szemben a legsikeresebb. Amikor a lelkészt a csüggedés legyőzéssel fenyegeti, akkor szükségét tárja fel Isten előtt. Pál is akkor bízott legjobban Istenben, amikor sötét felhők tornyosultak felette. Mindenkinél jobban ismerte a szenvedést, de halljuk meg győzelmi kiáltását, miközben a kísértéstől és küzdelemtől szorongatva a menny felé haladt: *„Mert a mi pillanatnyi könnyű szenvedésünk minden mértéket meghaladó nagy, örök dicsőséget szerez nekünk, mivel nem a láthatókra nézünk, hanem a láthatatlanokra, mert a láthatók ideig valók, a láthatatlanok pedig örökkévalók”* (2Kor 4:17-18). Tekintetét Pál állandóan a láthatatlan és örökkévaló dolgokra irányította. Annak tudatában, hogy természetfeletti hatalmakkal kellett küzdenie, Istenbe vetette bizalmát, és ez volt ereje, Őt, a láthatatlant látva a lélek erőt nyer, s az értelem és a jellem fölött a világ ereje megtörik.

A pásztor gyakran menjen a nép közé, akikért dolgozik, hogy megismerésük által tanítását szükségletükhöz tudja alkalmazni. Mikor a lelkész befejezte igehirdetését, munkája ekkor kezdődik el. Személyes munkát kell végeznie. Keresse fel az embereket ottho-

naikban, komolyan és alázatosan beszéljen és imádkozzon velük! Vannak családok, kikhez Isten Igéjének igazsága sohasem érne el, ha kegyelmének sáfárai nem térnének be otthonukba és nem mutatnák meg nekik a magasabb rendű utat. Akik e munkát végzik, azoknak szíve Krisztus szívével kell együtt dobogjon.

Sokat foglal magában ez a parancs: „...*Menj el az utakra és a kerítésekhez, és kényszeríts bejönni mindenkit, hogy megteljék a házam*” (Lk 14:23). Tanítsák az igazságot a lelkészek családoknak, férkőzzenek közel azokhoz, akikért fáradoznak és amint így együtt munkálkodnak Istennel, felruházza őket lelki erővel. Krisztus vezeti őket munkájukban, szavakat ad a beszédre, melyek mélyen bevésődnek hallgatóik szívébe. Minden lelkész előjoga, hogy Pállal együtt mondhassa: „*Mert nem vonakodtam attól, hogy hirdessem nektek az Isten teljes akaratát.*” „*Semmit sem hallgattam el abból, ami hasznos, hanem inkább hirdettem és tanítottam azt nektek nyilvánosan és házanként. Bizonyságot tettem... az Istenhez való megtéréstől és a mi Urunkban, Jézusban való hitről*” (ApCsel 20:27, 20-21).

Az Üdvözítő házról házra járt, gyógyította a betegeket, vigasztalta a gyászolókat, nyugtatta a megszorodottakat és felemelte a lesújtottakat. Kicsiny gyermekeket vett karjába és megáldotta őket; a reménység és vigasz szavait mondta a megfáradt anyáknak. Kifogyhatatlan gyengédséggel és kedvességgel nézett szembe az emberi jaj és szenvedés minden formájával. Nem magáért, hanem másokért dolgozott. Mindenki szolgálja volt. Az volt étele és itala, hogy reményt és erőt adjon azoknak, akikkel kapcsolatba került. Amint a férfiak és az asszonyok az ajkáról elhangzó igazságot hallgatták, mely különbözött a rabbik által tanított hagyományoktól és tantételektől, reménység kelt bennük. Tanításában komolyság volt, mely meggyőző erővel hatolt szívébe.

Isten szolgálóinak meg kell tanulniuk Krisztus munkamódszerét, hogy előhozhassák Igéjének tárházából mindazt, amivel ellátják azok lelki szükségleteit, akikért fáradoznak. Csak így teljesíthetik megbízatásukat. Ugyanaz a Lélek, aki Krisztusban lakozott és állandóan továbbította hozzá az Atyjától kapott tanításokat, ismeretük forrása és hatalmuk titka kell legyen, miközben a világban a Megváltó munkáját végzik.

Néhányan, akik lelkészként dolgoztak, eredménytelenek voltak, mert figyelmüket nem szentelték osztatlanul az Úr művének. A Meg-

váltó számára történő lélekmentés nagy feladatán kívül a lelkésznek ne legyen más érdeklődési köre. A halászok, kiket Krisztus elhívott, azonnal otthagyták hálójukat és követték Őt. A lelkészek nem végezhetnek elfogadható munkát Istennek, ha egyidejűleg személyes üzleti vállalkozások terheit hordozzák. Az érdeklődés ily megosztása elhomályosítja lelki érzékenységüket. Értelmüket és szívüket földi dolgok foglalják el, és Krisztus szolgálata másodrendűvé válik. Isten munkáját körülményeikhez igazítják, ahelyett hogy a körülményeket alakítanák Isten kívánságához.

Magasztos hivatásában a lelkésznek minden erejére szüksége van. Ereje legjava Istent illeti meg. Ne kezdjen üzleti vagy bármilyen más vállalkozásba, ami elvonná nagy munkájától! Pál kijelentette: *„Egy harcos sem elegendik bele a mindennapi élet gondjaiba, hogy megnyerje annak a tetszését, aki harcosává fogadta”* (2Tim 2:4). Így hangsúlyozza az apostol annak a szükségességét, hogy a lelkész feltétel nélkül szentelje oda magát Mestere szolgálatára. Az a lelkész, aki teljesen Istennek szenteli magát, visszautasítja az üzleti ügyekbe való bonyolódást, melyek akadályozzák szent hivatásának betöltésében. Nem törekszik földi megbecsülésre vagy gazdagságra; egyetlen célja, hogy másoknak a Megváltóról beszéljen, aki önmagát adva az embereknek az örök élet gazdagságát hozta. Nem az a leghőbb vágya, hogy kincseket halmozzon e világban, hanem hogy a közömbösök és hitetlenek figyelmét az örök valóságokra irányítsa. Felkérhetik, hogy kezdjen világi nyereséget ígérő vállalkozásba, de az ilyen kísértésre így válaszol: *„Mit használ ugyanis az embernek, ha az egész világot megnyeri, lelkében pedig kárt vall?”* (Mk 8:36).

Sátán ezt az indítékot tárta Krisztus elé, tudván, hogy ha elfogadja, a világot soha sem fogja megváltani. Különböző formában ugyanezzel a kísértéssel próbálkozik Isten szolgálóinál ma, tudván, hogy azok, akiket rászedett, ezáltal hűtlenek lesznek megbízatásukhoz.

Isten nem akarja, hogy szolgálói gazdagságra törekedjenek. Pál e tekintetben így írt Timóteusnak: *„Mert minden rossznak gyökere a pénz szerelme, amely után sóvárogva egyesek eltévelyedtek a hit-től, és sok fájdalmat okoztak önmaguknak. Te pedig, Isten embere, kerüld ezeket. Ellenben törekedj igazságra, kegyességre, hitre, szeretetre, állhatatosságra, szelídlelkűségre.”* Példával, valamint tanítással Krisztus követe parancsolja meg a gazdagoknak, *„... ne legyenek*

[241]

göögösek, és ne a bizonytalan gazdagságban reménykedjenek, hanem Istenben, aki megélhetésünkre mindent bőségesen megad nekünk. A gazdagok tegyenek jót, legyenek gazdagok a jó cselekedetekben, adakozzanak szívesen, javaikat osszák meg másokkal, gyűjtsenek maguknak jó alapot a jövőre, hogy elnyerjék az igazi életet” (1 Tim 6:10-11, 17-19).

Pál apostol tapasztalatai és a lelkészi munka szentségére vonatkozó tanításai segítség és ihletett forrás az evangélium szolgálatában tevékenykedőknek. Pál szíve szeretettől izzott a bűnösökért és minden erejét a lélekmentés munkájára fordította. Nem élt nála önzetlenebb és kitartóbb munkás. Az elnyert áldásokat nagy előnyként értékelte, amit fel kell használnia mások javára. Nem mulasztotta el a Megváltóról való beszélgetés vagy a bajbajutottak segítségének alkalmait. Helyről helyre járt és Krisztus evangéliumát hirdette, gyülekezeteket alapított. Mindenütt, ahol hallgatókra talált, közömbösítette a rosszat és lábukat az igazság ösvényére irányította.

Pál sohasem feledkezett meg az általa alapított gyülekezetekről. Ő és Barnabás minden misszióút befejezése után ismét ugyanazon az úton tértek vissza, és az általuk alapított gyülekezeteket meglátogatták, s azokból oly férfiakat választottak, akiket ki tudtak képezni az evangélium hirdetésére.

Pál eme munkája fontos tanítást tartalmaz napjaink lelkészei számára. Az apostol munkája részévé tette, hogy fiatal embereket képezzen ki a lelkészi hivatásra. Magával vitte őket misszióútajaira, így tapasztalatra tettek szert, ami később felelősségteljes tisztség betöltésére képesítette őket. Amikor elvált tőlük, mindig kapcsolatban maradt munkájukkal. Timóteushoz és Tituszhoz intézett levelei bizonyítják, mennyire óhajtott eredményességüket.

Tapasztalt munkások nemes munkát végeznek ma, amikor — ahelyett, hogy minden terhet maguk hordoznak — fiatal munkásokat képeznek ki és terhet helyeznek vállukra.

[242] Pál sohasem felejtette el a rajta, mint Krisztus szolgáján nyugvó felelősséget és azt, hogy Isten számon kéri, ha hűtlensége következtében lelkek vesznek el. Az evangéliumról kijelentette: *„Ennek szolgájává lettem a szerint a megbízatás szerint, amelyet Isten nekem a ti javatokra adott, hogy teljesen feltárjam előttetek az Isten igéjét: mégpedig azt a titkot, amely örök idők és nemzedékek óta rejtve volt, de amely most kijelentetett az ő szentjeinek, akiknek Isten*

tudtul akarta adni, hogy milyen gazdag ennek a titoknak dicsősége a pogány népek között. Ez a titok az, hogy Krisztus közöttetek van: reménysége az eljövendő dicsőségnek. Mi őt hirdetjük, miközben minden embert teljes bölcsességgel intünk és tanítunk, hogy minden embert tökéletessé tegyünk a Krisztusban. Ezért fáradozom én is, és küzdök az ő ereje által, amely hatalmasan működik bennem” (Kol 1:25-29).

E szavak magas célt tűznek Krisztus munkásai elé, mégis ezt a célt mindenki elérheti, aki a nagy Tanító befolyásának aláveti magát és naponta tanul Krisztus iskolájában. Isten korlátlan hatalommal rendelkezik, és az a lelkész, aki nagy szükségében körülveszi magát az Úrral, biztos lehet, hogy megkapja azt, ami hallgatói részére akar lenni, az élet illata az életre.

Pal írásai mutatják, hogy az evangélium lelkésze a tanított igazság példája kell legyen. *„Senkinek semmiféle megütközést nem okozunk, hogy ne szidalmazták szolgálatunkat.”* Saját munkájáról, a korinthusi hívőkhöz írt levelében mondja: *„hanem úgy ajánljuk magunkat mindenben, mint Isten szolgálói: sok tűrésben, nyomorúságban, szükségben, szorongatásban, verésekben, bebörtönzésben, fáradozásban, virrasztásban, böjtölésben, tisztaságban, ismeretben, türelemben, jóságban, Szentlélekben, képmutatás nélküli szeretetben, az igazság igéjével, Isten erejével, az igazság jobb és bal felől való fegyvereivel, dicsőségben és gyalázatban, rossz hírben és jó hírben, mint ámtók és igazak, mint ismeretlenek és jól ismertek, mint halálra váltak, és íme, élők, mint megfenyítették és meg nem öltek, mint szomorkodók, de mindig örvendezők, mint szegények, de sokakat gazdagítók, mint akiknek nincsen semmijük, és akiké mégis minden”* (2Kor 6:3-10).

Titusznak ezt írta: *„Az ifjakat ugyanígy intsd, hogy legyenek józanok mindenben; te magad légy példaképiük a jó cselekedetekben, mutass nekik a tanításban romlatlanságot és komolyságot, beszéded legyen feddhetetlen és egészséges, hogy megszegyenüljön az ellenfél mivel semmi rosszat sem tud mondani rólunk”* (Tit 2:6-8).

[243]

Isten szemében semmi sem oly becses, mint azok a szolgák, kik a föld puszta helyeire mennek, hogy elvessek az igazság magvát, előre tekintve az aratásra. Csak Krisztus tudja felmérni szolgálai aggodalmát; amint az elveszetteket keresik. Lelkét árasztja rájuk és fáradozásuk által a lelkek a bűntől az életszentség felé fordulnak.

Isten férfiakat hív, akik készek megválni birtokuktól, üzletüktől és — ha szükséges — családjuktól is, hogy misszionáriusai legyenek. A hívásra válaszolnak. Már a múltban is voltak férfiak, akiket Isten iránti szeretetük és az elveszettek szüksége készítette, hogy lemondjanak otthonuk kényelméről, barátaik társaságáról, sőt még feleségükről és gyermekükről is, hogy idegen országokba a bálványimádók, civilizálatlanok közé menjenek a kegyelem üzenetének hirdetésére. Sokan a támadásokban életüket veszítették, de mások betöltötték helyüket a munka folytatására. Krisztus ügye így haladt előre lépésről lépésre; a könnyek között elhintett mag gazdag aratást eredményezett. Isten ismerete messze földre terjedt és kitűzték a kereszt zászlaját a pogány földeken.

Egyetlen bűnös megmentéséért a lelkész a végsőkig tegyen erőfeszítést! Az Isten által teremtett és Krisztus által megváltott léleknek nagy az értéke az előtte levő lehetőségek, a neki ajándékozott lelki előrehaladás, a rendelkezésére álló képességek — ha Isten szava élteti azokat — és a halhatatlanság miatt, amelyet az evangéliumban ajándékozott reménység által nyerhet. És ha Krisztus elhagyta a kilencvenkilencet, hogy megkereshesse és megmenthesse az egy elveszett juhot, van-e mentségünk, ha ennél kevesebbet teszünk? Nem a szent felelősség elárulása és Isten megsértése az, ha nem úgy végezzük munkánkat, ahogy Krisztus munkálkodott, és nem úgy áldozunk, ahogyan Ő áldozott?

Az igaz lelkész szíve a lélekmentés hő vágyával van telve. Idejét és erejét odaáldozza és nem riad vissza a legfárasztóbb erőfeszítésektől sem, hiszen másoknak is hallaniuk kell azt az igazságot, amely lelkének örömet, békét és boldogságot hozott. Krisztus Lelke nyugszik meg rajta. Őrködik a lelkek felett, mint aki számot ad róluk. A Kálvária keresztjére tekintve, szeme a felemelt Megváltót látja, s megnyugodva kegyelmében, munkálkodik Istenért, bízva abban, hogy mint pajzsa, ereje, eredményessége mindvégig vele lesz. Isten szeretetével vegyített bizalommal keresi a lelkeket, hogy Jézus számára megnyerje őket, és a mennyben „*az elhívottak, a választottak és hűségeseek*”(Jel 17:14) közé számlálják.

Üdvösség a zsidóknak

[245]

(Pál levele a rómaiakhoz)

Pál, elkerülhetetlen késlekedések után végül Korinthusba érkezett, mely a múltban oly sok aggodalmas munka színhelye és egy ideig az elmélyült, szerető gondosság tárgya volt. Érezte, a régi hívek közül többen még mindig szeretettel tekintettek reá, mint aki először vitte nekik az evangélium világosságát. Midőn üdvözölte e tanítványokat, látta hűségük és buzgalmuk bizonyítékait, örvendett, hogy munkája Korinthusban nem volt hiábavaló.

A korinthusi hívek, akik egykor hajlamosak voltak, hogy szem elől té vesszék magasztos hivatásukat Krisztusban, keresztényi jellemet fejlesztettek. Szavuk és tettük Isten kegyelmének átalakító erejét bizonyította, így a pogányság és babona eme központjában most hatalmas erőt képviseltek a jóra. Szeretett társai és e hűséges megtértek társaságában kimerült és aggódo lelke nyugtot talált.

Korinthusi tartózkodása alatt Pál időt szakított arra is, hogy figyelmét új és távoli munkaterületekre irányítsa. Tervezett római útja különösen foglalkoztatta gondolatát. Leghőbb vágyának és legkedveltebb tervének egyike volt, hogy lássa a keresztény hit megerősödését az ismert világ nagy központjában. Rómában már volt gyülekezet, és az apostol biztosítani akarta a hívők együttműködését az ottani, valamint az Itáliában és más tartományokban megvalósított munkához. Hogy munkássága útját előkészítse e testvérek között, — akik közül sokat nem ismert —, levelet írt nekik, közölve Róma meglátogatására vonatkozó szándékát, és ama reményét, hogy kitűzi a kereszt zászlaját Spanyolországban is.

Pál a rómaiakhoz intézett levelében előadja az evangélium nagy alapelveit. Kifejti álláspontját azokban a kérdésekben, melyek a zsidó és a pogány gyülekezeteket nyugtalanították, és rámutat, hogy a remény és az ígélet, mely egykor főleg a zsidóké volt, most már a pogányoknak is fel van kínálva.

Az apostol nagy világossággal és hatalommal mutatta be a hit általi megigazulás tanát. Remélte, hogy a római keresztényekhez

[246]

küldött tanítása a többi gyülekezetnek is segítségére lehet. De mily kevésbé látta szavainak messze ható befolyását! Évszázadokon át a hit általi megigazulás nagy igazsága hatalmas jelzőtűzként állt, hogy a bűnbánó bűnöst az élet útjára vezesse. Ez a világosság oszlatta szét a Luther elméjét beborító sötétséget és nyilatkoztatta ki néki Krisztus vérének bűntől megtisztító erejét. Ugyanez a világosság a bűnnel terhelt lelkek ezreit vezette a bocsánat és a béke igaz forrásához. Minden keresztény okkal adhat hálát Istennek a római gyülekezethez intézett levélért.

Pál ebben a levelében szabadon kinyilvánítja terhét a zsidók érdekében. Megtérése óta vágyott, hogy zsidó testvéreit az evangéliumi üzenet tiszta megértéséhez segítse. Kijelentette: „...szívemből kívánom, és könyörgök értük Istenhez, hogy üdvözüljenek”(Róm 10:1).

Ez nem egyszerű vágy volt, amit az apostol érzett. Állandóan kérte Istent, munkálkodjék az izraelitákért, akik nem ismerték fel a názáreti Jézusban a megígért Messiást. *„Igazat mondok Krisztusban — biztosította a római híveket —, nem hazudok, lelkiismeretem tanúskodik mellettem a Szentlélek által, hogy nagy az én szomorúságom, és szüntelen fájdalom gyötri a szívemet. Mert azt kívánom, hogy inkább én magam legyek átok alatt. Krisztustól elszakítva, testvéreim, az én test szerinti rokonaim helyett, akik izraeliták, akiké a fiúság és a dicsőség, a szövetségek és a törvényadás, az istentisztelet és az ígéretek, akiké az ősatyák, és akik közül származik a Krisztus test szerint, aki Isten mindenek felett: áldott legyen mindörökké”* (Róm 9:1-5).

A zsidóság volt Isten választott népe, akik által akarta az emberiséget megáldani. Sok prófétát támasztott közülük Isten, akik megjövendölték a Megváltó jövetelét, s akit éppen azok vetnek el és ölnek meg, akiknek elsőként kellett volna felismerniük benne a megígért Messiást.

Ézsaiás próféta, — aki végigtekinti a jövendő évszázadokat és bizonyítja a prófétáknak egymást követő elutasítását, végül Isten Fiának elvetését — Lélektől indítatva leírja a Megváltó azok általi elfogadását, akik sohasem számláltattak Izrael gyermekei közé. E próféciára hivatkozva Pál kijelenti: „Ézsaiás pedig nyíltan beszél és így szól: »Megtaláltak azok, akik engem nem kerestek, megjelentem azoknak, akik nem tudakozódtak utánam«. Izráelről viszont így szól:

[247]

»Egész nap kitártam karjaimat az engedetlen és ellenszegülő nép felé.«

Noha Izrael elvetette Isten Fiát Isten nem vetette el őket. Hallgassuk meg, hogyan folytatja Pál az érvelesét: „Azt kérdem tehát: elvetette Isten az ő népét? Szó sincs róla! Hiszen én is izráelita vagyok, Ábrahám utódai közül, Benjámin törzséből. Az Isten nem vetette el az ő népét, amelyet eleve kiválasztott. Vagy nem tudjátok, mit mond az Írás Illésről, amikor az Isten előtt vádat emel Izráel ellen: »Uram, prófétáidat megölték, oltaraidat lerombolták, én maradtam meg egyedül, de nekem is az életemre törnek.« Viszont mit mond neki az isteni kijelentés? »Meghagytam magamnak hétezer férfit, akik nem hajtottak térdet a Baalnak.« Így tehát most is van maradék a kegyelmi kiválasztás szerint...»

Izrael megbotlott és elesett, de ez még nem teszi lehetetlenné újbóli felemelkedését. Válaszul arra a kérdésre: „...azért botlottak meg, hogy elessenek? — így felel az apostol: — Szó sincs róla! Viszont az ő elesésük által jutott el az üdvösség a pogányokhoz, hogy Isten féltékennyé tegye őket. Ha pedig az Ő elesésük a világ gazdagságává lett, vesztességük pedig a pogányok gazdagságává, akkor mennyivel inkább az lesz, ha teljes számban megtérnek. Nektek, pogányoknak pedig azt mondom: ha tehát én pogányok apostola vagyok, dicsőítem szolgálatomat, mert ezzel talán féltékennyé tehetem véreimet, és így megmentek közülük némelyeket. Hiszen ha elvettetésük a világ megbékélését szolgálta, mi mást jelentene befogadtatásuk, mint életet a halálból?» (Róm 11:1-15).

Isten szándéka az volt, hogy kegyelme kinyilatkoztassék mind a pogányok, mind a zsidók között. Ez világosan kifejezésre jut az Ószövetség próféciaiban. Érvelését az apostol néhány jövendöléssel alá is támasztja. „Nincs-e hatalma a fazekasnak az agyagon — kérdezi —, hogy ugyanabból az agyagból az egyik edényt díszessé, a másikat pedig közönségessé formálja? Az Isten pedig nem haragját akarta-e megmutatni és hatalmát megláttatni, és nem ezért hordozta-e türelemmel a harag eszközeit, amelyek pusztulásra készültek? Vajon nem azért is, hogy megláttassa dicsőségének gazdagságát az irgalom eszközein, amelyeket dicsőségre készített, amilyenekké minket is elhívott, nemcsak a zsidók, hanem a pogányok közül is? Hóseás szerint is ezt mondja: »Azt a népet, amely nem az én népem, hívom az én népemnek, és azt, amelyet nem szeretek, szeretett népemnek,

és úgy lesz, hogy azon a helyen, ahol megmondtam nekik: Nem az én népem vagytok ti, ott fogják őket az élő Isten fiainak nevezni.«” (Róm 9:21-26, Hós 2:1).

Annak ellenére, hogy Izráel mint nép hibázott, mégis számottevő az a maradék, amely a megváltás részese lesz. Az Üdvözítő első eljövetelekor hívő férfiak és nők örömmel fogadták Keresztelő János üzenetét. Ez készítette őket, hogy újból tanulmányozzák a Messiásra vonatkozó jövendöléseket. A megalakult őskeresztény egyház e hű zsidókból tevődött össze, akik annak ismerték fel a názáreti Jézust, akinek jövetelére vágytak. Erre a maradékra hivatkozik Pál, amikor írja: „*Ha pedig a kenyér első zsengeje szent, a tészta is az, és ha a gyökér szent, az ágak is azok*” (Róm 11:16).

Izráel maradékát Pál a nemes olajfához hasonlítja, amelyből ágak törettek ki. A pogányokat a vadolajfa ágaihoz hasonlítja, melyek az ősi törzsbe beoltattak. „*Ha azonban az ágak közül egyesek kitörettek — írja a pogány hívőknek —, te pedig vadolajfa létedre beoltattál közéjük, és az olajfa gyökerének éltető nedvéből részesültél, ne dicsekedj az ágakkal szemben. Ha mégis dicsekszel: nem te hordozod a gyökeret, hanem a gyökér téged. Azt mondod erre: »Azért törettek ki azok az ágak, hogy én beoltassam.« Úgy van: azok hitetlenségük miatt törettek ki, te pedig a hit által állsz. Ne légy elbizakodott, hanem félj! Mert ha Isten a természetes ágakat nem kímélte, téged sem fog kímélni. Lásd meg tehát Isten jóságát és keménységét: azok iránt, akik elestek keménységét, irántad pedig jóságát, ha megmaradsz ebben a jóságban, mert különben te is kivágatsz*” (Róm 11:17-22).

Hitetlensége, valamint az érdekében hozott mennyei terv elvetése miatt Izráel mint nemzet elvesztette kapcsolatát Istennel, de az ágakat, melyek le lettek vágva az ősi törzsről, Isten képes egyesíteni Izráel igaz gyökerével — a maradékkal, mely hű maradt atyáik Istenéhez. „*Viszont ha ők nem maradnak meg a hitetlenségben — jelenti ki az apostol a kitörött ágakról —, szintén beoltatnak, mert Istennek van hatalma arra, hogy ismét beoltsa őket. Hiszen ha te — írja a pogányoknak — levágattál a természetes vadolajfáról, és a természet rendje ellenére beoltattál a szelíd olajfába, akkor azok a természetes ágak mennyivel inkább be fognak oltatni saját olajfájukba! Nem szeretném, testvéreim, ha önmagotokat bölcseknek tartva nem vennétek tudomásul azt a titkot, hogy a megkeményedés Izráelnek csak egy részét érte, amíg a pogányok teljes számban be*

nem jutnak, és így üdvözülni fog az egész Izráel, ahogyan meg van írva: »Eljön Siónból a Megváltó, eltávolítja a hitetlenséget Jákób hazából, és én ezt a szövetséget adom nekik, amikor eltörlöm bűneiket.« Az evangélium miatt tehát ellenségek Isten szemében tiértetek, de a kiválasztás miatt kedveltek az ősatyákért, hiszen az Isten ajándékai és elhívása visszavonhatatlanok. Mert ahogyan ti egykor engedetlené váltatok Isten iránt, most pedig irgalmat nyertetek az ő engedetlenségük révén, úgy ők is engedetlené váltak most, hogy a nektek adott irgalom révén végül ők is irgalmat nyerjenek. Mert Isten mindenkit egybezárt az engedetlenségbe, hogy mindenkin megkönyörüljön.

Ó, Isten gazdagságának, bölcsességének és ismeretének mélysége! Milyen megfoghatatlanok az ő ítéletei, és milyen kikutathatatlanok az ő útjai! Ugyan »ki értette meg az Úr szándékát, vagy ki lett az ő tanácsadója? Vagy ki előlegezett neki, hogy vissza kellene fizetnie?« Bizony, tőle, általa és érte van minden: övé a dicsőség mindörökké” (Rom 11:23-36).

Így bemutatja Pál, hogy Isten mértéken felül képes átalakítani mind a zsidók, mind a pogányok szívét, és Krisztusban minden hívőt részesít az Izraelnek ígért áldásokban. Ezzel kapcsolatban ismétli Ézsaiás prófétának Isten népére vonatkozó kijelentéseit: „*»Ha Izráel fiainak száma annyi volna, mint a tenger fővénye, akkor is csak a maradék üdvözül, mert az Úr teljes mértékben és gyorsan váltja valóra szavát a földön.« És előre megmondta Ézsaiás: »Ha a Seregek Ura nem hagyott volna magot nekünk, olyanná lettünk volna, mint Sodoma, és hasonlónak lettünk volna Gomorához.« ” (Róm 9:27-29).*

Amikor Jeruzsálemet elpusztították és a templom romokban hevert, sok ezer zsidót adtak el rabszolgaként pogány országokba. Tengerparton hagyott hajóroncsokhoz hasonlóan szóródtak szét a világban. 1800 évig vándoroltak a zsidók országról országra, és egyetlen helyen sem adatott meg nekik, hogy visszanyerjék régi nemzeti tekintélyük előjogát. Évszázadról évszázadra rosszindulat, gyűlölet és üldözés lett szenvedésük öröksége.

A názáreti Jézus elvetésekor a zsidó nemzet felett kimondott borzasztó ítélet ellenére a századok folyamán csendben szenvedve sok nemes, istenfélő zsidó férfi és nő élt. Isten vigasztalta szívüket szenvedésükben és rettenetes helyzetükre részvétellel tekintett. Hallotta azok gyötrelmes imáit, akik teljes szívvel kívánták Isten szavának

helyes megismerését. Többen közülük felismerték az egyszerű Názáretiben azt, akit elődeik elvetettek és megfeszítettek: Izráel igaz Messiását. Midőn megértették a jól ismert, de a hagyományok és téves magyarázatok által oly sokáig elhomályosított jövendölések jelentőségét, szívük hálával telt meg Isten iránt a kimondhatatlan ajándékért, melyet megád minden gyermekének, aki elfogadja Krisztust személyes Üdvözítőjének.

Jövendölésében erre az osztályra utal Ézsaiás próféta: „...*a maradék tartatik meg.*” *Pál napjaitól jelen ideig Szentlelke által hívja Isten mind a zsidókat, mind a pogányokat. „Isten nem személyválogató”* — jelentette ki Pál. Az apostol úgy tekintette magát, mint „*aki köteles mind a görögöknek, mind a barbároknak*”, valamint a zsidóknak is. Azonban sohasem tévesztette szem elől a zsidók másokkal szembeni határozott előnyét, mert „...*Isten rájuk bízta igéit*” (Róm 3:2). Kijelentette, az evangélium Isten ereje „*minden hívőnek üdvösségére, elsőként zsidónak, de görögnek is, mert Isten a maga igazságát nyilatkoztatta ki benne hitből hitbe, ahogyan meg van írva: »Az igaz ember pedig hitből fog élni«*” (Róm 1:16-17). Krisztusnak a zsidóra és a pogányra egyaránt ható evangéliumát nem szégyellte Pál, amint azt a római levelében kijelenti.

Ha ezt az evangéliumot a maga teljességében mutatják be a zsidóknak, sokan közülük elfogadják Krisztust, mint Messiást. Azonban kevés az olyan keresztyén lelkész, aki elhivatást érez a zsidók közötti munkára, noha hozzájuk is, mint mindenki máshoz, kiket oly gyakran mellőztek, el kell vinni a kegyelem és a Krisztusban való reménység üzenetét.

[251] Isten elvárja, hogy az evangélium hirdetésének utolsó idejében, amikor az emberiség eddig elhanyagolt minden rétegét külön figyelmezteti, hírnökei különösen buzgólkodjanak a világ minden részében megtalálható zsidók érdekében. Amint az Ótestamentum írásait összekapcsolják az Újtestamentummal Jahve örök céljának magyarázatában, ez sok zsidónak új teremtés hajnala, a lélek feltámadása lesz. Miközben felismerik az evangélium korának Krisztusát az ótestamentumi írások lapjain, és megértik, hogy az Újtestamentum mily világosan magyarázza az Ótestamentumot, szunnyadó képességeik felébrednek és elfogadják Krisztust, mint a világ Megváltóját. Sokan hitben elfogadják Krisztust Megváltójuknak. Ezekben teljeseedik be az Ige: „*Akik pedig befogadták, azokat felhatalmazta arra,*

hogy Isten gyermekeivé legyenek; mindazokat, akik hisznek az ő nevében” (Jn 1:12).

Vannak a zsidók között, akik társusi Saulushoz hasonlóan hatalmas írásismerettel rendelkeznek és ők csodálatos erővel fogják hirdetni Isten törvényének változhatatlanságát. Izráel Istene ezt napjainkban végzi el. Karja még nem rövidült meg, hogy ne tudna megmenteni. Mialatt szolgálói hittel dolgoznak azokért, akik olyan sokáig elhanyagoltak és megvetettek voltak, üdvözítő ereje megnyilvánul közöttük.

„Ezért így szól Jákób házához az Úr, aki megváltotta Ábrahámot: Nem szégyenül meg többé Jákób, nem sápad el többé az arca, mert ha gyermekei meglátják kezem munkáját, szentnek vallják nevemet. Szentnek vallják Jákób Szentjét, és rettegnek Izráel Istenétől. A tévelygő lelkek észhez térnek, és a zúgolódók levonják a tanulságot” (Ézs 29:22-24).

Hitehagyás Galáciában

(Pál levele a galatákhoz)

Míg Pál Korinthusban tartózkodott, komoly oka volt az aggodalomra némely, már megalapított gyülekezetet illetően. A jeruzsálemi hívők közül származó hamis tanítók befolyása következtében a szakadás, a tévtan és az érzékiség gyorsan tért hódított a galáciai hívők között. E hamis tanítók a zsidó hagyományokat keverték az evangélium igazságával. Mellőzték a jeruzsálemi gyűlés határozatait, unszoltak a pogányok közül megteltek a ceremóniális törvények betartására.

A helyzet válságos volt. A gyorsan elterjedt bűnök pusztulással fenyegették a galáciai gyülekezeteket.

Pált szíven találta, és felzaklatta lelkét e nyílt hitehagyás azok részéről, akiket hűségesen oktatott az evangélium alapelveire. Azonnal írt a félrevezetett hívőknek; feltárta az elfogadott tévtanokat és nagyon szigorúan megfeddte a hittől eltérteket. Miután e szavakkal üdvözölte a galáciabelieket: „*Kegyelem néktek és békesség Istentől, a mi Atyánktól és a mi Urunk Jézus Krisztustól*”, a következő éles feddést intézte hozzájuk:

„Csodálkozom, hogy attól, aki Krisztus kegyelme által elhívott titeket, ilyen hamar más evangéliumhoz pártoltok; pedig nincsen más. De egyesek megzavartak titeket, és el akarják ferdíteni a Krisztus evangéliumát. Viszont ha még mi magunk, vagy egy mennyből való angyal hirdetne is nektek evangéliumot azon kívül, amit mi hirdetünk, átkozott legyen” (Gal 1:3-8). Pál a Szentírással összhangban tanított és a Szentlélek igazolta munkáját, ezért figyelmeztette testvéreit, ne hallgassanak semmire, ami ellent mond a nekik tanított igazságoknak.

Az apostol ajánlotta a galáciai hívőknek, hogy gondosan vegyék tekintetbe keresztényi életük első tapasztalatait. Így kiáltott fel: „*Ó, esztelen galaták, ki igézett meg titeket, akiknek szeme előtt úgy írtuk le Jézus Krisztust, mintha közöttetek feszítették volna meg! Csak azt szeretném megtudni tőletek: a törvény cselekvése alapján kaptátok-e*

a Lelket, vagy az ige meghallásából származó hit alapján? Ennyire esztelenek vagytok? Amit Lélekben kezdtetek el, most testben akarjátok befejezni? Hiába tapasztaltatok ilyen nagy dolgokat? Ha így volna, valóban hiába. Tehát az, aki a Lelket adja nektek, és hatalmas erővel munkálkodik közöttetek, vajon a törvény cselekedetei, vagy a hit ígéjének hallása által teszi-e ezt?” (Gal 3:1-5).

[253]

Pál ily módon saját lelkiismeretük ítélőszéke előtt vádolta a galáciabeli hívőket és útirányukban igyekezett feltartóztatni őket. Bízott Isten megmentő hatalmában és elutasította a hamis tanítók tanait; igyekezett rávezetni a hívőket, hogy lássák, mily csúful megtevesztették őket; de ha visszatérnek az evangéliumba vetett előbbi hitükhöz, még megghiúsíthatják Sátán terveit. Szilárdan megtartotta korábbi álláspontját az igazság és a megigazulás oldalán, rendíthetetlen hitét és bizalmát a képviselt üzenetben. A hitben meggyengültek közül sokakat segített, hogy visszatérjenek Megváltójuk iránti hűségükhöz.

Mennyire eltért Pálnak a korinthusi gyülekezethez címzett leveleinek hangja attól, amit a galatáknak irt! Az előbbiben óvatosan és gyöngéden utasított rendre, míg utóbbiban szigorú szavakkal dorgált. A korinthusiakon a kísértés lett úrra. Rászedve ügyes, álokoskodó tanítók által, kik az igazság álruhájában tévtant képviseltek, meglettek zavarva és tévesztve. Türelemre és óvatosságra volt szükség, hogy megtanítsák őket a hamisnak az igaztól való megkülönböztetésére. Pál részéről a szigorúság vagy a meggondolatlan sietség tönkretette volna befolyását azoknál, akiken segíteni vágyott.

A galáciai gyülekezetekben nyílt, leplezetlen tévtan lépett az evangélium üzenetének helyébe. Krisztust, a hit igaz alapját tulajdonképpen megtagadták az elavult zsidó ceremóniáikért. Az apostol látta, hogy a galáciai hívők csak úgy menthetők meg az őket fenyegető veszedelmes befolyásoktól, ha a leghatározottabban és a legélesebben figyelmezteti őket.

Krisztus minden szolgája tanulja meg e fontos leckét: alkalmazkodjék azok állapotához, akiken segíteni akar. Gyengédség, türelem, elszántság és határozottság egyformán szükséges; de ezeket kellő belátással kell alkalmaznia. Eltérő körülmények és állapotok között a különböző értelmi szintűekkel való helyes bánásmód oly munka, mely bölcsességet, világos ítélőképességet és Isten Lelke általi megszenteltséget kíván.

[254] A galáciai hívőkhöz intézett levelében Pál röviden áttekinti a megtérésével és keresztényi tapasztalatainak kezdetével kapcsolatos fő eseményeket. Ezáltal igyekezett bemutatni, hogy az isteni hatalom különleges megnyilatkozása vezette az evangélium magasztos igazságainak meglátásához és felismeréséhez. Pál Istentől nyert tanítás folytán figyelmezteti és inti a galáciai hívőket ily ünnepélyes és határozott módon. Nem habozva vagy kétkedően írt, hanem a szilárd meggyőződés biztonságával és teljes tudásával. Világosan kifejtette a különbséget az emberektől eredő tanítás és a közvetlen Krisztustól kapott oktatás között.

Az apostol serkentette a galáciaiakat, forduljanak el az őket félrevezető hamis vezetőktől és térjenek vissza ahhoz a hithez, amelyet az isteni jóváhagyás félreérthetetlen bizonyítékai kísértek. Azok a férfiak, akik megkísérelték eltéríteni őket az evangéliumi hittől, képmutatók, megszenvedetlen szívűek és romlott életűek voltak. Válásosságuk a ceremóniákra épült, melyen keresztül Isten kegyét remélték elnyerni. Nem vágytak oly evangéliumra, mely felhív az ige iránti engedelmességre: „...*ha valaki nem születik újonnan, nem láthatja meg az Isten országát*” (Jn 3:3). Úgy érezték, hogy az ilyen tanításon alapuló vallás túl nagy áldozatot követel; ezért ragaszkodtak tévelygéseikhez, becsapva magukat és másokat.

A szív és az élet szentségét külső vallási formaságokkal helyettesíteni ma is — mint a zsidó tanítók napjaiban — kívánatos a meg nem újult természetnek. Ma is, mint akkor, vannak hamis lelki vezetők, kiknek tanait sokan mohón hallgatják. Sátán erőfeszítést tesz, hogy eltérítse az értelmet a Krisztusba vetett hit általi megváltás reménységétől és az Isten törvénye iránti engedelmességtől. Kísértéseit az ősellenség minden időkben azok előítéleteihez és hajlamaihoz alkalmazta, akiket be akart csapni. Az apostoli időkben a zsidókat a ceremonális törvény magasztalására és Krisztus elvetésére vette rá; jelenleg rávesz sok hitvalló keresztényt arra, hogy Krisztus tiszteletét színlelve vessék meg az erkölcsi törvényt és tanítsák: szabályai büntetlenül áthághatók. Isten valamennyi szolgájának kötelessége, hogy a hitehagyóknak szilárdan és határozottan ellenálljon, és az igazság igéje alapján a tévelygéseket bátran felfedje.

[255] A galáciai testvérek bizalmának visszanyerésén fáradozva Pál ügyesen igényt tartott tisztségére, mint Krisztus apostola. Kijelentette, hogy apostolsága „...*nem emberektől, nem is emberek által*

kapta elhívását, hanem Jézus Krisztus által, és az Atya Isten által, aki feltámasztotta Jézust a halottak közül” (Gal 1:1). Nem embertől, hanem a menny legmagasabb tekintélyétől kapta megbízását. Ezt a tisztségét a jeruzsálemi gyűlés is elismerte, amely döntésnek Pál eleget tett a pogányok közötti munkájában.

Nem azért, hogy magát magasztalja, hanem Isten kegyelmét dicsőítve bizonyította Pál azok előtt, kik kétségbe vonták apostoli hivatását, hogy „...*semmivel sem vagyok alábbvaló a legfőbb apostoloknál*” (2Kor 11:5). Mindazok, akik lebecsülték elhívását és munkáját, Krisztus ellen hadakoztak, akinek kegyelme és ereje nyilvánult meg Pál által. Ellenségeinek ellenállása kényszerítette az apostolt, hogy tisztségéért és tekintélyéért határozottan állást foglaljon.

Pál kérte azokat, akik életükben már tapasztalták Istennek erejét, hogy térjenek vissza az evangélium igazsága iránti első szeretetükhöz. Megcáfolhatatlan érvekkel bizonyította előttük Krisztusban nyert szabadságukat, kinek engesztelő kegyelme azokat, akik teljesen átadják magukat neki, igazságának palástjába öltözteti. Pál álláspontja az volt, hogy minden megmentett léleknek őszinte, személyes tapasztalatot kell szereznie Isten dolgaiban.

Az apostol komoly, kérő szava nem maradt eredménytelen. A Szentlélek hatalmasan munkálkodott és sokan, akik idegen útra léptek, ismét visszatértek előbbi evangéliumi hitükhöz. Attól kezdve állhatatosak voltak a szabadságban, amelyre Krisztus szabaddá tette őket. Eletük a Lélek gyümölcseit nyilatkoztatta ki: „...*szeretet, öröm, békesség, türelem, szívdesség, jóság, hűség, szelídség, önmegtartóztatás.*” Isten neve megdicsőült és a hívők száma gyarapodott az egész tartományban.

Pál utolsó útja Jeruzsálembe

(Az apostolok cselekedetei 20:4-21:16)

Pál nagyon vágyott arra, hogy még a húsvéti ünnepek előtt Jeruzsálembe érkezzen és találkozzon azokkal, akik a világ minden részéből részt vesznek az ünnepségen. Mindig abban reménykedett, hogy valamilyen módon eszköz lehet hitetlen honfitársai előítéleteinek megszüntetésében, s az evangélium magasztos világosságának elfogadásához vezetheti őket. A jeruzsálemi gyülekezettel is kívánt találkozni, hogy átadja a pogány gyülekezetek által a szegény júdeai testvéreknek küldött ajándékot. Remélte, e látogatás által szorosabb egységet hoz létre a megtért zsidók és a hívő pogányok között.

Midőn Korinthusban munkáját befejezte, elhatározta, hogy a közvetlenül Palesztina partján fekvő egyik kikötőbe hajózik. Minden előkészületet megtett és éppen a hajó fedélzetére akart lépni, amikor közölték vele, hogy a zsidók, összeesküdve, életére törnek. A múltban a hit eme ellenségeinek minden erőfeszítése megghiúsult, hogy az apostol munkájának véget vessenek.

Az evangélium tanítójának sikere újból felingerelte a zsidók haragját. Mindenhonnan jöttek a hírek az új tan terjedéséről, mely által a zsidók szabaddá lettek a ceremoniális törvény rítusainak megtartásától, ugyanakkor a pogányok Ábrahám gyermekeiként egyenlő kiváltságokat kaptak a zsidókkal. Pál, a korinthusi prédikációjában ugyanazokat az érveket mutatja be, amelyekkel leveleiben oly határozatosan buzdított. Világos kijelentését, hogy „...*nincs többé görög és zsidó, körülmetéltség és körülmetéletlenség...*” (Kol 3:11), ellenségei vakmerő istenkáromlásnak tekintették, és elhatározták, hogy elnémítják.

Amikor az összeesküvésről tudomást szerzett, Pál elhatározta, Macedónián utazik keresztül. Tervét, hogy Jeruzsálemet a páska ünnepére elérje, fel kellett adnia, de remélte, hogy pünkösdre ott lesz.

Pált és Lukácsot elkísérte „...*a béreai Szópatér, Pirrosz fia, a thesszalonikaiak közül pedig Arisztarkhosz és Szekundusz, a derbéi*

Gájusz és Timóteus, valamint az ázsiai Tükhikosz és Trofimosz”. Pál nagyobb összeget vitt magával a pogány gyülekezetektől, amelyet a júdeai mű kiadásaira a testvérek kezébe szándékozott helyezni és emiatt előkészületet tett az adakozó gyülekezeteket képviselő testvérek számára, hogy elkísérjék őt Jeruzsálembe.

[257]

A páska ünnepét Pál Filippiben töltötte. Csak Lukács maradt vele; a többi útitárs tovább ment Tróászba, hogy ott bevárják. Az apostol által megtértek közül a filippiek voltak a legszeretetteljesebbek és leghűségesebbek. Az ünnep nyolc napját bensőséges közösségben, békében és boldogan töltötte velük.

Filippiből elhajózva Pál és Lukács öt nap múlva megérkeztek Tróászba társaikhoz, ahol hét napot töltöttek az ottani hívőkkel.

Ott-tartózkodása utolsó estéjén a testvérek összegyűltek a kenyér megtörésére. Mivel szeretett tanítójuk eltávozni készült tőlük, a szokásostól nagyobb számban voltak együtt. Egybegyűltek „a felső szobában”, a harmadik emeleten. Ott az apostol, szeretete és aggodalma buzgóságában, éjfélig prédikált.

Az egyik nyitott ablakban ült az Eutikhosz nevű ifjú. E veszélyes helyen elaludt és kiesett az udvarra. Egyszerre nagy riadalom és zűrzavar támadt. Az ifjút holtan hozták fel és sokan gyűltek köréje, sírva és jajgatva. Pál azonban áthaladt a megrémült jelenlevők között, átölelte az ifjút és komoly imában könyörgött Istenhez, hogy támassza életre a halottat. Kérése teljesült. Minden sírást és jajszót túlharsogva hallatszott az apostol hangja: „*Ne zajongjatok, mert a lelke benne van!*” A hívők örömmel gyűltek ismét össze a felső szobában. Úrvacsorában részesültek, majd hallgatták Pált, aki „*egészen virradatig beszélt*”.

Miután a hajó, amellyel Pál és kísérői folytatni akarták útjukat indulásra készen állt, a testvérek a fedélzetre siettek. Az apostol azonban, a rövidebb szárazföldi utat választotta, Tróász és Asszosz között, hogy utóbbiban útitársaival találkozzék. Ez adott neki egy kis időt az elmélkedésre és imádkozásra. A jeruzsálemi útjával kapcsolatos nehézségek és veszélyek, az ottani gyülekezet vele és munkájával szembeni magatartása valamint a gyülekezetek állapota és az evangéliumi munka érdekei az egyéb területeken volt a tárgya komoly és aggó gondolatainak. Kihasználta a különleges alkalmat, hogy erőért és vezetésért Istenhez forduljon.

Amint az utasok Asszosztól délre hajóztak, Efezus mellett halad-

[258]

tak el, ahol az apostol oly hosszú ideig tevékenykedett. Pál nagyon vágyott az ottani gyülekezet meglátogatására, hogy fontos utasításokat és tanácsokat adjon nekik. De megfontoltan a továbbutazás mellett döntött, mivel „*sietett, hogy lehetőleg pünkösd napjára Jeruzsálembe érkezzen*”. Milétoszba — Efezustól mintegy 48 km-re — érkezésük után megtudta, hogy beszélhet az efezusi gyülekezettel, mielőtt a hajó tovább indulna. Ezért azonnal üzenetet küldött a véneknek, sürgetvén őket, siessenek Milétoszba, hogy találkozhasson velük útja folytatása előtt.

Hívásának eleget téve, eljöttek. Pál határozottan beszélt hozzájuk az intés és búcsú szavaival. „*Ti tudjátok — mondta —, hogy az első naptól fogva, amelyen Ázsia tartományába léptem, hogyan viselkedtem közöttetek az egész idő alatt: szolgáltam az Úrnak teljes alázatossággal, könnyek és megpróbáltatások között, amelyek a zsidók cselszövései miatt értek. Semmit sem hallgattam el abból, ami hasznos, hanem inkább hirdettem és tanítottam azt nektek nyilvánosan és házanként. Bizonyoságot tettem zsidóknak is, meg görögöknek is az Istenhez való megtéréstről és a mi Urunkban, Jézusban való hitről.*”

Pál mindenkor magasztalta az isteni törvényt. Rámutatott arra: a törvénynek nincs hatalma, hogy az embert az engedetlenség büntetésétől megvédje. A bűnösnek meg kell bánnia bűneit és meg kell aláznia magát Isten előtt, akinek jogos haragját vonta magára törvényének áthágásával; és hinnie kell Krisztus vérében, mint a bocsánat egyetlen eszközében. Isten Fia áldozatuként halt meg, felment a mennybe, s ott közbenjárójuként áll az Atya előtt. Bűnbánat és hit által megszabadulhatnak a bűn ítéletétől és Krisztus kegyelméből ezentúl képesek engedelmeskedni Isten törvényének.

„*És most, íme — folytatta Pál —, én a Lélektől kényszerítve megyek Jeruzsálembe, és hogy mi ér ott engem, nem tudom; csak azt tudom, hogy a Szentlélek városról városra bizonyoságot tesz, hogy fogság és nyomorúság vár rám. De én mindezekkel nem gondolok, sőt még az életem sem drága, csakhogy elvégezhessem futásomat és azt a szolgálatot, amelyet az Úr Jézustól azért kaptam, hogy bizonyoságot tegyek az Isten kegyelmének evangéliumáról. És most tudom, hogy közületek, akik között jártam, az Isten országát hirdetve, többé nem látja arcomat senki.*”

[259]

Pál nem szándékozott ily bizonyoságot tenni, de míg beszélt, a Lé-

lek ihlette; megerősítette aggodalmát, hogy ez az utolsó találkozása az efezusi testvérekkel.

„Ezért bizonysgot teszek elöttetek a mai napon, hogy én mindenki vérétől tiszta vagyok. Mert nem vonakodtam attól, hogy hirdessem nektek az Isten teljes akaratát.” A megbántásnak semmilyen féltelme, sem barátság vagy dicséret kívánása nem vezette Pált azoknak a szavaknak elhallgatására, amelyeket Isten adott neki tanításukra, figyelmeztetésükre vagy rendreutasításukra. Isten ma is bátorságot kíván szolgálótól, mind az Ige prédikálására, mind előírásainak megvalósítására. Kirsztus szolgálja ne csak oly igazságokat mutasson be az embereknek, melyek tetszenek, elhallgatva azokat, melyek fájdalmat okozhatnak. Féltő gondossággal kell ügyelnie a jellemfejlesztésre. Ha látja, hogy nyájában valaki bűnt melenget, hűséges pásztorként Isten szavából kell tanítást adnia ügyükre vonatkozóan. Ha megengedi, hogy magabízóan megintetlenül menjenek, lelkiért felelnie kell. A pásztor, aki magasztos megbízatását teljesíti, népének hűséges oktatást kell adjon a kereszvény hit minden kérdésében, megmutatván nekik, milyeneknek kell lenniük és mit kell tenniük abból a célból, hogy Isten napján tökéletesként állhassanak meg. Csak az igazság hűséges tanítója mondhatja el Pállal együtt munkájának befejezésekor: „én mindenki vérétől tiszta vagyok.”

„ViseljeteK gondot tehát magatokra — figyelmeztette az apostol a testvéreket — és az egész nyájra, amelynek őrizőivé tett titeket a Szentlélek, hogy legeltesséteK az Isten egyházát, amelyet tulajdon vérével szerzett.” Ha az evangélium szolgálói állandóan szemük előtt tartanak azt a tényt, hogy Krisztus vérén megváltottakkal van dolguk, mélyebben átéreznék munkájuk fontosságát. Vigyázniuk kell magukra, valamint nyájukra. Saját példájuk mutatja be és teszi hatásossá tanításukat. Mint az élet útjának tanítói, ne adjanak okot az igazság rossz hírének keltésére. Mint Krisztus képviselői, meg kell védjék nevének tiszteletét. Odaadásuk, tiszta életük és istenes beszédük által kell bizonyítaniuk, hogy méltók magasztos hivatásukra.

Az apostol kinyilatkoztatást kapott az efezusi gyülekezetet fenyegető veszélyről. Azért mondta. „Tudom, hogy távozásom után dühös farkasok jönnek közéték, akik nem kímélik a nyáját, sőt közületek is támadnak majd férfiak, akik fonák dolgokat beszélnek, hogy magukhoz vonzzák a tanítványokat.” Pál aggódott a gyülekezetért, amint a jövőbe tekintve látta azokat a támadásokat, amelyeket a

külső és belső ellenségtől el kell szenvedniük. Ünnepeles komolysággal megparancsolta testvéreinek, éberen őrizték szent bizalmukat. Példaképpen saját fáradhatatlan munkálkodására hivatkozott: *„Vigyázzatok azért, és emlékezzetek arra, hogy három évig éjjel és nappal szüntelenül könnyek között intettelek mindnyájatokat.”*

Majd így folytatta: *„Most pedig az Istennek és kegyelme igéjének ajánllak titeket, aki felépíthet benneteket, és örökséget adhat nektek a szentek között. Senkinek ezüstjét, aranyát vagy ruháját nem kívántam.”* Az efezusi hittestvérek közül néhányan jómódúak voltak; Pál azonban sohasem akart ebből személyes hasznot húzni. Nem volt üzenetének része, hogy saját szükségleteire felhívja a figyelmet. Kijelentette: *„...a magam szükségleteiről, meg a velem levőkéről ezek a kezek gondoskodtak.”* A Krisztus ügyében végzett fáradságos munkája és kiterjedt utazásai közben képes volt nemcsak saját, hanem munkatársai szükségleteit ellátni és az arra méltó szegényeket is támogatni. Ezt lankadatlan szorgalommal és nagy takarékos-sággal vitte véghez. Jogosan hivatkozhatott saját példájára, amikor így szólt: *„Minden tekintetben megmutattam nektek, hogy milyen kemény munkával kell az erőtlenekről gondoskodni, megemlékezve az Úr Jézus szavairól. Mert ő mondta: Nagyobb boldogság adni, mint kapni.”*

„Miután ezeket elmondta, mindnyájukkal együtt térdre borulva imádkozott. Ekkor valamennyien nagy sírásra fakadtak, Pál nyakába borultak, és csókolgatták őt. Különösen azon a szaván szomorodtak el, hogy többé nem fogják őt viszontlátni. Azután kikísérték a hajóhoz.” Milétoszból *„...Kószba érkeztünk: másnap Rodoszba, onnan pedig Patarába”,* Kisázsia délnyugati partjára, és miután *„ott találtunk egy Föniciába induló hajót: beszálltunk és elhajóztunk”.* Tíruszban, ahol a hajó kikötött, találtak néhány tanítványt, akiknél hét napig időzhetek. E tanítványok által a Szentlélek figyelmeztette Pált a Jeruzsálemben reá várakozó veszélyekre és kérték őt, *„... ne menjen fel Jeruzsálembe”.* Az apostolt azonban sem a szenvedéstől, sem a bebörtönöztetéstől való félelem nem tudta szándékától eltéríteni.

[261] Tíruszban töltötte a hét végét; valamennyi testvér feleségével és gyermekeivel elkísérte a kikötőig, és mielőtt a hajóra szállt volna, mindannyian a parton térdreestek és imádkoztak; Pál érettük, ők Pálért.

Folytatták útjukat dél felé és megérkeztek Cézáreába: „*Bementünk Fülöp evangélista házába, aki a hét közül való volt, és nála maradtunk.*” Pál itt néhány békés, boldog napot töltött, az utolsó teljes szabadságát, melynek majd hosszú ideig kellett örvendeznie.

Mialatt Pál Cézáreában időzött, „...*lejött Júdeából egy Agabosz nevű próféta. Odajött hozzánk — mondja Lukács —, levette Pál övét, megkötözte vele saját kezét és lábát, és ezt mondta: »Így szól a Szentlélek: Azt a férfit, akié ez az öv, így kötik meg Jeruzsálemben a zsidók, és pogányok kezébe adják.* «”

Majd így folytatja Lukács: „*Amikor ezt meghallottuk, a helybeliekkel együtt arra kértük Pált, hogy ne menjen fel Jeruzsálembe.*” De Pál nem akart a kötelesség útjáról letérni. Követni akarta Jézust, ha kellett, még a börtönbe és a halálba is. „*De Pál így felelt: »Miért sírtok, és miért keserítitek meg a szívemet? Hiszen én nemcsak megkötöztetni, hanem meghalni is kész vagyok Jeruzsálemben az Úr Jézus nevéért.*«” A testvérek, miután látták, hogy fájdalmat okoznak neki, anélkül, hogy szándékától eltéríthetnék, felhagytak unszolásukkal és csak ennyit mondtak: „*Legyen meg az Úr akarata!*«”

A Cézáreában töltött rövid tartózkodás csakhamar véget ért. Pál és társai, néhány testvér kíséretében, elindultak Jeruzsálembe; szívüket mélyen beárnyékolta az eljövendő rossz előérzete.

Az apostol még sohasem közeledett ily szomorú szívvel Jeruzsálem felé. Tudta, hogy ott csak néhány barátot, de sok ellenséget talál. Közeledett a városhoz, amely elvetette és megölte Isten Fiát; amely fölött az Isten haragjának fenyegető fellegei gyülekeztek. Emlékezve, mily keserű volt saját előítélete Krisztus követőivel szemben, mélységes részvétet érzett megcsalt honfitársai iránt. És mégis, mily kevés reménye volt, hogy segíthetne rajtuk! Ugyanaz a vak gyűlölet, mely egykor saját szívében lángolt, most kimondhatatlan erővel égett ellene az egész nép lelkében.

Még saját hittestvéreinek részvételére és támogatására sem számíthatott. A megtéretlen zsidók, akik oly szorosán a nyomában voltak, nem mulasztották el, hogy személyesen, valamint levélben a legkedvezőtlenebb híreket terjesszék róla és munkájáról Jeruzsálemben. Néhány apostol és vén is igaznak fogadta el e híreket, anélkül, hogy megkísérelték volna megcáfolni azokat, vagy kinyilvánítani, hogy nem értenek egyet a rossz hírekkel.

Ám a csüggesztő körülmények között sem esett kétségbe az apostol. Remélte, hogy az a hang, mely szívéhez szólt, szólni fog honfitársai szívéhez is, és a Mester, kit tanítványtársai szerettek és szolgáltak, egyesíti szívüket az övével az evangélium munkájában.

A fogoly Pál

[263]

(Az apostolok cselekedetei 21:17-23:35)

„Amikor Jeruzsálembé érkeztünk, örömmel fogadtak a testvérek. Másnap eljött Pál velünk együtt Jakabhoz, ahol a vének is jelen voltak mindnyájan” (ApCsel 21:17-18).

Ez alkalommal Pál és társai átnyújtották a jeruzsálemi mű vezetőinek az adományokat, melyeket a pogány-keresztények küldtek a zsidó testvérek között lévő szegények támogatására. Ez összeg begyűjtése az apostolnak és munkatársainak sok időbe, aggodalomba és fáradságos munkába került. Az összeg felülmúlta a jeruzsálemi vének várakozását, és kifejezte a pogány hívők áldozatát, sőt önmegtagadását.

Ezek az önkéntes adományok megmutatták a pogány keresztények hűségét Istennek az egész világon megszervezett műve iránt, s azt hálás elismeréssel kellett volna fogadniuk. Azonban Pál és társai látták, hogy azok között, akik előtt most állnak, többen képtelenek értékelni a testvéri szeretet adakozásra készítő lelkületét.

A pogányok közötti evangéliumi munka korábbi éveiben a jeruzsálemi vezető testvérek néhány a korábbi előítéletükhöz és gondolkodásmódjukhoz ragaszkodva, nem szívesen működtek együtt Pál apostollal és társaival. Aggodalmukban, hogy megtartsanak néhány értelmetlen formaságot és szertartást, szem elől tévesztették az áldásokat, melyben ők és a szeretett ügy részesült volna ama erőfeszítés által, hogy az Úr munkájának minden részét egyesítik. Noha vágytak a keresztény gyülekezet legjobb érdekeinek megőrzésére, nem tartottak lépést Isten előrelátó gondviselésével. Emberi bölcseséggel megkíséreltek a munkások köré szükségtelen akadályokat állítani. Így oly csoport keletkezett, mely nem ismerte személyesen a változó körülményeket és a sajtóságos szükségleteket, melyekkel a munkások a távoli munkaterületeken találkoztak, mégis ragaszkodtak ahhoz, hogy ők hivatottak irányítani a testvéreket e területeken a munkában, bizonyos sajátos módszerek követésével. Úgy képzeltek,

hogy az evangélium prédikálásának munkáját az ő véleményükkel összhangban kell végezni.

[264] Több év múlt el azóta, hogy a jeruzsálemi testvérek, más vezető gyülekezetek kiküldötteivel gondosan megfontolták a pogányokért munkálkodók általi módszerek miatt támadt zavaró kérdéseket. E tanácskozás eredményeként a testvérek egységesen készítettek el a gyülekezeteknek bizonyos szertartásokra és szokásokra vonatkozó határozatokat, beleértve a körülmetélést is. E nagygyűlésen a testvérek szintén egységesen ajánlották a keresztény gyülekezeteknek Barnabást és Pált, mint oly munkásokat, akik méltók a hívők teljes bizalmára.

E gyűlésen jelenlevők közül néhányan élesen kifogásolták az apostolok munkamódszerét, akiken a pogányok közötti evangélium hirdetésének fő terhe nyugodott. De a tanácskozás folyamán mélyebb betekintést nyertek Isten tervébe; azután pedig hittestvéreikkel teljes egyetértésben bölcs határozatokat hoztak, melyek lehetővé tették a hívők egész testületének egységesítését.

Később azonban, amikor nyilvánvalóvá lett, hogy a pogányok között a megtértek száma gyorsan nő, a jeruzsálemi vezető testvérek közül néhányan újra felvetették a korábbi előítéletet Pál és társai munkamódszerével szemben. Az évek folyamán ez előítéletek mindjobban megerősödtek úgy, hogy néhány vezető elhatározta, ezentúl az evangélium hirdetése csak saját elgondolásuk szerint történhet. Ha módszerében Pál az általuk képviselt irányelvekhez alkalmazkodik, elismerik őt és helyt adnak munkájának; különben nem támogatják és nem segítik.

E férfiak szem elől tévesztették aényt: Isten a tanítója népének; művében minden munkásnak személyes tapasztalatot kell szereznie az isteni vezető követésében, s ne emberre tekintsen közvetlen vezetésért; munkásainak nem emberi elképzelésekre, hanem mennyei hasonlóságra kell átalakulniuk.

Lelkészi szolgálatában Pál apostol az embereket nem „...az emberi bölcsesség megejtő szavaival...”, hanem a *Lélek bizonyító erejével*” tanította. A hirdetett igazságokat a Szentlélek nyilatkoztatta ki előtte, „...mert a Lélek mindent megvizsgál, még Isten mélységeit is. Mert ki ismerheti meg az emberek közül azt, ami az emberben van? Egyedül az emberi lélek, amely benne lakik. Ugyanígy azt sem ismerheti senki, ami Istenben van, csak Isten Lelke... Ezeket hirdet-

jük is — jelentette ki Pál —, de nem emberi bölcsességből tanult szavakkal, hanem a Lélektől jött tanítással, a lelki dolgokat a lelki embereknek magyarázva” (1 Kor 2:4. 10-13). [265]

Szolgálatára egész ideje alatt Pál Istentől várta a közvetlen vezetést. Ugyanakkor nagyon vigyázott arra, hogy a jeruzsálemi nagytanács határozataival összhangban dolgozzék. Ennek eredményeként „*a gyülekezetek pedig erősödtek a hitben, és naponként gyarapodtak lélekszámban*” (ApCsel 16:5). És most néhánynak írta tanúsított részvégtelensége ellenére vigasztalta az a tudat, hogy kötelességét tette, amikor az általa megtérteket hűségre, adakozási készségre és testvéri szeretetre buzdította, amit bizonyított ebben az esetben a zsidó vének elé helyezett önkéntes adomány.

Az adományok átadása után Pál „*...részletesen elbeszélte, mit tett az Isten a pogányok között az ő szolgálata által*”. Az események elmondása mindenki szívét, még a kételkedőket is meggyőzte, hogy munkálkodását a menny áldása kísérte. „*Amikor ezt hallották, dicsőítették az Istent...*” Érezték, hogy az apostolok által követett munka módszere a menny pecsétjét hordta. Az előttük levő bőkezű adakozások súlyt adtak Pál bizonyágtételének a pogányok között újonnan megalapított gyülekezetek hűségét illetően. Azok az emberek, akik mint a jeruzsálemi mű megbízott vezetői az önkényes ellenőrzést sürgették, most új megvilágításban látták Pál szolgálatát, és meggyőződtek arról, hogy eddigi eljárásuk helytelen volt. Ugyanis a zsidó szokások és hagyományok rabjaként az evangéliumi munka haladását nagyban akadályozták, mivel nem ismerték fel, hogy Krisztus halála a zsidó és a pogány világ közötti válaszfalat ledöntötte.

Valamennyi vezető testvér részére ez volt az a ritka alkalom, hogy őszintén beismerjék: Isten működött Pál által, és tévedtek, amikor engedtek az ellenség híreinek, mely féltékenységet és előítéletet ébresztett. De ahelyett hogy egyöntetű elhatározással igazságot szolgáltatott volna a megsértettnek, oly tanácsot adtak, melyből kitűnt, hogy még mindig táplálják magukban azt az érzést, hogy nagyrészt Pál felelős a fennálló előítéletekért. Nem keltek nagylelkűen védelmére, hogy így bebizonyítsák az elégedetlenkedőknek igazságtalanságukat, inkább megalkuvás létrejöttén fáradoztak, amennyiben oly eljárást javasoltak, mely — véleményük szerint — kiküszöbölne minden félreértést.

Így válaszoltak bizonyágtétevésére: „*Látod, testvérem, milyen sok*” [266]

ezren vannak a zsidók között, akik hívők, és mindnyájan rajonganak a törvényért. Rólad pedig azt hallottuk, hogy Mózesről való elszakadásra tanítod a pogányok között levő zsidókat, és azt mondod, hogy ne metéljék körül fiaikat, és hogy ne a zsidó szokás szerint éljenek. Mi tehát a helyzet? Mindenképpen híre megy annak, hogy megjöttél.. Tedd hát azt, amit mondunk neked. Van nálunk négy férfi, akik fogadalmat tettek. Vedd magad mellé őket, végezd el velük együtt a tisztulási szertartást, vállald a költségeiket, hogy megnyírhassák a fejüket. Így megtudja mindenki, hogy semmi sem igaz abból, amit hallott, hanem magad is megtartod a törvényt, és aszerint élsz. A pogányokból lett hívőkkel pedig már közöltük azt a határozatunkat, hogy tartózkodjanak a bálványoknak áldozott hústól és a vértől, a megfulladt állattól, és a paráznaságtól.”;

A testvérek remélték, hogy Pál a tanács követésével megcáfolhatja az őt ért hamis vádakat. Biztosították, hogy az előbbi tanács határozata, melyet a megtért pogányokra és a ceremoniális törvényre vonatkozólag hoztak, még most is érvényes. De a most adott tanács nem egyezett ezzel a határozattal. Ezt az utasítást nem Isten Lelke sugalmazta; ez a gyávaság gyümölcse volt. A jeruzsálemi gyülekezet vezetői tudták, hogy ha nem ragaszkodnak a ceremoniális törvényhez, a zsidók gyűlöletét szítják fel és üldözésnek tennék ki magukat. A szanhedrin mindent elkövetett, hogy megakadályozza az evangélium terjedését. E testület embereket választott ki, hogy az apostolokat, de különösen Pált kövessék és minden módon álljanak ellen munkájának. Ha a Krisztusban hívőket a törvény megtörése miatt a szanhedrin elítélné, akkor a zsidó hit hitehagyóiként gyorsan és szigorúan megbüntetnék őket.

Sok zsidó, aki elfogadta az evangéliumot, még mindig tiszteletben tartotta a ceremoniális törvényt és nagyon is hajlandó volt az oktalan engedményre, remélve, hogy így honfitársai bizalmát megnyeri, előítéletüket eloszlatja és elvezeti őket a Krisztusban, mint a világ Megváltójában való hitre. Pál megértette, hogy a jeruzsálemi gyülekezet vezetői közül sokan mindaddig, amíg előítélettel vannak vele szemben, állandóan semlegesíteni fogják befolyását. Érezte, ha valamilyen ésszerű engedménnyel megnyerhetné őket az igazságnak, bizonyára sok akadályt háríthatna el az evangélium útjából más helyeken. Azonban Isten nem jogosította fel, hogy beleegyezzen abba, amire kérték.

Ha Pál hő vágyára gondolunk, hogy testvéreivel egyetértésben éljen, továbbá a hitben gyengék iránti gyöngédségére, a Krisztussal járt apostolok és Jakab, az Úr fivére iránti tiszteletére és ama szándékára, hogy mindenkinek mindenné legyen alapelvének feladása nélkül; ha mindezekre gondolunk, kevésbé meglepő, hogy kényszeredetten eltért az eddig követett szilárd, határozott iránytól. Ahelyett, hogy az óhajtott célt elérte volna, kiegyezési törekvése csak előmozdította a válságot, meggyorsította megjövendőlt szenvedéseit és bekövetkezett a hittestvéreitől való elszakadása, megfosztva az egyházat egyik legerősebb oszlopától, minden országban bánatot okozva a keresztény szíveknek.

A következő napon Pál hozzáfogott a vének tanácsának végrehajtásához. A négy férfit, akik nazireusi fogadalmat tettek (lásd 4Móz 6), kiknek napjai már éppen leteltek, maga mellé vette és „...*bement a templomba, és bejelentette, hogy mikor telnek le az ő tisztulásának napjai; addig pedig mindegyikükért bemutatják az áldozatot*”. Még néhány drága, tisztulási áldozatot kellett bemutatni.

Akik Pálnak ezt a lépést tanácsolták, nem gondolták, hogy nagy veszélynek teszik ki. Ez évszakban a különböző országokból jött ímádkozókkal volt tele Jeruzsálem. Mivel Pál, Istentől kapott megbízatását teljesítette és elvitte az evangéliumot a pogányoknak, meglátogatva a világ nagy városait, jól ismerték azok az ezrek, akik külföldről jöttek Jeruzsálembe az ünnepre. Közöttük voltak olyanok, kiknek szíve keserű gyűlölettel volt telve Pál iránt; belépése a templomba, nyilvános alkalommal, élete kockáztatását jelentette. Néhány napot töltött az imádkozók között látszólag észrevétlenül, de a meghatározott idő lejárta előtt, midőn a pappal a bemutatandó áldozatokat beszélte meg, az ázsiai zsidók közül néhányan felismerték.

Ördögi dühvel rohantak rá, ordítván. „*Izraelita férfiak, segítsenek! Ez az az ember, aki a nép ellen, a törvény ellen és a szent hely ellen tanít mindenütt mindenkit.*” És amint a nép a segítségkérésre megmozdult, még további vádat is hozzáfűztek: „*sőt még görögöket is hozott be a templomba, és megszenteltelenítette ezt a szent helyet.*”

A zsidó törvény szerint halállal büntetendő cselekmény volt, ha körülmetéletlen lépett be a szent épület belső csarnokaiba. Pált látták a városban az efezusi Trofimossal és azt gyanították, hogy

behozta a templomba. Ezt nem tette, és maga zsidó lévén, azáltal, hogy belépett a templomba, a törvényt nem hágta át. Noha ez a vád teljesen alaptalan volt, a népszerű előítélet felszítását szolgálta. Amint elhangzott a kiáltás és végigzúgott a templomudvaron, az ott egybegyűlt tömeget vad indulat fogta el. A hír gyorsan elterjedt egész Jeruzsálemben és *„felbolydult... az egész város, a nép összecsendült...”*

Egy izráeli hitehagyó merészelt megfertőzteni a templomot éppen akkor, amikor ezrek érkeztek a világ minden tájáról, hogy ott imádkozzanak! Ez felszította a tömeg legvadabb szenvedélyét, *„...Pált megragadták kivonszolták a templomból, és a kapukat azonnal bezárták.*

Mikor pedig meg akarták ölni, jelentés érkezett a helyőrség ezredeséhez, hogy az egész Jeruzsálem lázong.” Klaudiusz Liziász nagyon jól ismerte a lázadó elemeket, akikkel dolga volt. *„Ez azonnal katonákat és századosokat vett maga mellé, és lerohant hozzájuk. Amikor azok meglátták az ezredest és a katonákat, abbahagyták Pál ütlegetését.”* A római ezredes nem ismerte a csődület okát, csak látta, hogy a tömeg dühe Pál ellen irányul; arra következtetett hogy ő az a bizonyos egyiptomi lázadó, akiről hallott ugyan, de aki elmenekült az elfogatás elől. Így *„...elfogatta őt, és megparancsolta, hogy verjék kettős bilincsbe, majd kérdezősködött, hogy ki ez, és mit követett el.”* Rögtön hangok hallatszottak, hangos és dühös váddal: *„De a tömegből ki ezt, ki azt kiáltotta. Mivel tehát a zajongás miatt nem tudhatott meg semmi bizonyosat, megparancsolta, hogy vigyék a várba. Amikor pedig a lépcsőhöz ért, valósággal vinniük kellett Pált a katonáknak a tömeg erőszakossága miatt, mert az egész néptömeg követte, és kiáltozott: »Végeztesd ki!«”*

Az apostol a zavargás közepette nyugodt és fegyelmezett maradt. Lélekben Istennél időzött, mert tudta, hogy mennyei angyalok veszik körül. Nem akarta elhagyni a templomot anélkül, hogy ne tárja honfitársai elé az igazságot. Amikor fel akarták vinni a várba, így szólt az ezredeshez: *„Szabad valamit mondanom neked? Az megkérdezte: »Hát te tudsz görögül? Hát nem te vagy az az egyiptomi, aki néhány nappal ezelőtt fellázította és a pusztába vezette a szikáriusok négyezer emberét?«* Erre Pál így felelt: *»Én Tarzusból való zsidó vagyok Cilicia eme nevezetes városának polgára. Arra kérlek, engedd meg, hogy szóljak a néphez.«”*

Kérelmét teljesítették és így Pál „...a lépcsőkön állva intett kezével a népnek, és amikor nagy csend lett, héber nyelven így kezdett beszélni: »Atyámfiak, férfiak és atyák, hallgassátok meg védekezésemet, amelyet most hozzátok intézek.«” Az általuk jól ismert héber szavak hallatára „még jobban elcsendesedtek”. A nagy csendben így folytatta:

„Én zsidó ember vagyok, a ciliciai Tarzuszban születtem, de ebben a városban növekedtem fel: Gamáliél lábainál kaptam nevelést az ősi törvény szigora szerint, és én is így rajongtam Istenért, ahogyan ma ti mindnyájan.«” Senki sem tagadhatta az apostol állítását, mivel a tényeket, amelyekre hivatkozott, sokan, akik még Jeruzsálemben laktak, jól ismerték. Ezután beszélt előbbi buzgalmáról, hogy üldözte Krisztus tanítványait, mindhalálig; majd elbeszélte megtérésének körülményeit. Elmondta hallgatóinak, hogy büszke szíve hogyan hajolt meg a megfeszített Názáreti előtt. Ha kísérletet tett volna, hogy ellenfeleivel vitába bocsátkozzék, bizonyára makacsul elutasították volna meghallgatását; de tapasztalatát oly meggyőző erővel mondta el, hogy szívük pillanatnyilag meglágyult és megenyhült.

Ekkor igyekezett bemutatni, hogy munkálkodását a pogányok között nem a saját elhatározásából kezdte meg. Vágyott saját nemzetéért dolgozni, s éppen itt e templomban Isten szent látomásban beszélt hozzá és utasította, hogy „eredj el, mert én messze küldelek téged, a pogányok közé”.

Eddig a nép figyelmesen hallgatta; de amikor története azon pontjához ért, hogy Krisztus kiválasztott követe a pogányokhoz, dühük újból kitört. Megszokták, hogy magukat tekintsék Isten egyetlen kiváltságos népének, s vonakodtak súlyt adni annak, hogy a megvetett pogányok is részesülnek azokban a kiváltságokban, amelyeket ez ideig kizárólag magukénak tekintettek. Túlharsogva a beszélőt, kiáltották; „Töröld el a föld színéről az ilyet, mert nem szabad neki élnie! Kiáltoztak, ruháikat eldobálták, és port szórtak a levegőbe. Az ezredes elrendelte, hogy vigyék a várba, és meghagyta, hogy korbáccsal vallassák ki: hadd tudja meg, miért kiáltoztak így ellene.

Amikor pedig szíjakkal lekötötték, ezt kérdezte Pál az ott álló századostól: »Szabad-e római polgárt ítélet nélkül megkorbácsolnotok?« Amikor ezt meghallotta a százados, az ezredeshez ment, és jelentést tett neki: »Mit akarsz tenni? Hiszen ez az ember római

polgár.« Erre az ezredes odament, és megkérdezte tőle: »Mondd meg nekem: csakugyan római polgár vagy?« Mire ő így felelt: »Az vagyok.« Az ezredes erre így szólt: »Én nagy összegért szereztem meg ezt a polgárjogot.« Pál ezt mondta: »Én pedig már benne is születtem.« Ekkor azonnal félreálltak mellőle azok, akik vallatni akarták. Sőt az ezredes is megijedt, amikor megtudta, hogy római polgár, akit megköztetett.

Másnap aztán meg akarta tudni a valóságot, hogy mivel vádolják a zsidók, levétette tehát bilincseit, és megparancsolta, hogy jöjjenek össze a főpapok és az egész nagytanács. Ekkor lehozatta Pált, és eléjük állította.»

Az apostolt most ugyanaz a törvényszék hallgatta ki, amelynek megtérése előtt ő maga is tagja volt. Amint a zsidó főemberek előtt állt, magatartása nyugodt volt, arcán Krisztus békéje volt látható. Szemét komolyan a tanácsra szegezve így szólt: „»Atyámfiai, férfiak, én teljesen jó lelkiismerettel szolgáltam Istennek, mind e mai napig.«” Amikor e szavakat hallották, gyűlöletük ismét fellángolt és a főpap szólt „...a mellette állóknak, hogy üssék szájon”. Erre az embertelen parancsra Pál így kiáltott fel: „»Megver téged az Isten, te meszelt fal! Itt ülsz, hogy ítélkezz felettem a törvény szerint, mégis a törvény ellenére azt parancsolod, hogy megüssenek?« Erre az ott állók ezt mondták: »Isten főpapját gyalázod?«” Pál a szokott udvariassággal felelt: „»Nem tudtam, atyámfiai, hogy főpap.« Mert meg van írva: »Néped fejedelmét ne átkozd!«”

Mivel pedig Pál tudta, hogy egyik részük a szadduceusok, másik részük pedig a farizeusok közül való, így kiáltott a nagytanács előtt: „»Atyámfiai, férfiak, én farizeus vagyok, farizeus fia; a halottak reménysége és feltámadása miatt vádolnak engem.«

Mihelyt ezt mondta, vita támadt a farizeusok és a szadduceusok között, és a gyűlés véleménye megoszlott. A szadduceusok ugyanis azt állítják, hogy nincs feltámadás, sem angyal, sem lélek, a farizeusok pedig vallják mindegyiket.” A két párt maga között vitába kezdett és így Pállal szembeni ellenállásuk ereje megtört. „Erre nagy kiáltozás támadt, a farizeuspárti írástudók közül néhányan felállva
 [271] *hevesen vitatkoztak, és így szóltak: »Semmi rosszat sem találunk ebben az emberben. Hátha Lélek szólt hozzá vagy angyal?«”*

A bekövetkezett zűrzavarban a szadduceusok mindenáron hatalmukba akarták keríteni az apostolt, hogy megölhessék; míg a

farizeusok mindent elkövettek, hogy megvédelmezzék. Végül pedig „...az ezredes attól félve, hogy Pált széttépik, megparancsolta, hogy a csapat menjen le, ragadja ki őt közülük és vigye a várba” (ApCsel 23:7-10).

Később, amidőn Pál e nap szomorú tapasztalatai fölött elmélkedett, egész valóját félelem hatotta át, hogy eljárása nem tetszhetett Istennek. Vajon hibát követett-e el azzal, hogy meglátogatta Jeruzsálemet? Az a vágya, hogy egyetértésben éljen hittestvéreivel, ilyen szerencsetlen következményekhez vezetett?

Az az álláspont, amelyet a zsidók, mint Isten hitvalló népe a hitetlen világgal szemben elfoglalt, az apostolnak nagyfokú lelki gyötrelmet okozott. E pogány tisztek hogyan tekintenek rájuk, akik azt állítják magukról, hogy Jahvét imádják és szent hivatalt töltenek be, s most mégis vak, éktelen gyűlölet uralja őket?! Sőt, még testvéreik elpusztítására is képesek, ha a hitben eltérni merészelnék. Még azt sem szégyenlik, hogy szent, ünnepélyes tanácsülésük veszekedésbe és vad zűrzavarba fulladt. Pál úgy érezte, Isten nevére szégyent hoztak a pogányok előtt.

Most börtönben volt és tudta, hogy ellenségei reménytelen rosszindulatukban igénybe vesznek minden eszközt, hogy halálra adják. Lehetséges, hogy a gyülekezetekért végzett munkája befejezést nyert és most falánk farkasok hatolnak oda be? Pál szívén viselte Krisztus ügyét és mélységes aggodalommal gondolt azokra a veszélyekre, melyeknek az elszórt gyülekezetek áldozatul eshetnek, ha olyan férfiak üldözik, mint akikkel éppen ma állt szemben a tanácsban. Bánatában, csüggedtségében sírt és imádkozott.

Az Úr e sötét órában nem feledkezett meg szolgájáról. Amiképpen megőrizte a templom udvarában a gyilkos tömeggel szemben, és vele volt a nagytanács előtt, vele volt a várban, kinyilatkoztatta magát hűséges tanújának, válaszul az apostol vezetésért mondott komoly imájára: „A következő éjszaka pedig odaállt Pál mellé az Úr, és ezt mondta »Bízzál, mert ahogyan bizonysgot tettél az én ügyem mellett Jeruzsálemben, úgy kell Rómában is bizonysgot tenned!«”

Pál már régóta vágyakozott Rómát meglátogatni; nagyon óhajtott ott is bizonysgot tenni Krisztusról, de érezte, hogy szándéka a zsidók ellenségeskedése miatt meghíúsul. Legkevésbé sem gondolt arra, hogy éppen most fogolyként mehet oda.

Miközben az Úr bátorította szolgáját, Pál ellenségei buzgón terveztek elpusztítását. *„Amikor megvirradt, a zsidók közül többen összesereglettek, és átokkal kötelezték magukat, hogy nem esznek és nem isznak addig, amíg meg nem ölik Pált. Több mint negyvenen voltak, akik ezt az összeesküvést szőtték.”* Ez is olyan böjt volt, mint amilyent az Úr elítélt Ézsaiás szavai által: *„...pörölve és veszekedve böjtöltök, sőt bűnösen, ökölrel verekedve”* (Ézs 58:4).

Az összeesküvők *„...elmentek a főpapokhoz és a vénekhez, és így szóltak: »Súlyos átokkal köteleztük magunkat, hogy semmi táplálékot sem veszünk magunkhoz, amíg meg nem öljük Pált. Most tehát a nagy tanáccsal együtt javasoljátok az ezredesnek, hogy vezettesse őt hozzátok, mintha alaposabban akarnátok kivizsgálni az ügyét. Mi pedig készen állunk, hogy végezzünk vele, mielőtt ideér.«”*

Ahelyett, hogy e kegyetlen cselszövést leállították volna, a papok és a vének mohón beleegyeztek. Pál igazat mondott, amikor Anániást meszelt falhoz hasonlította.

Azonban Isten közbelépett, hogy megmentse szolgája életét. Pál nővérének fia hallotta az orgyilkos cselszövést és *„... a várba bejutva elmondta ezt Pálnak. Pál magához kérte az egyik századost, és ezt kérte tőle: »Ezt az ifjút vezesd el az ezredeshez, mert jelenteni kíván valamit.«* Az tehát maga mellé vette az ifjút, elvezette az ezredeshez, és ezt mondta: *»A fogoly Pál hivatott engem, és megkért, hogy ezt az ifjút vezessem hozzád, mert valamit mondani akar neked.«”*

Klaudiusz Liziász kedvesen fogadta az ifjút, félrehívta őt és megkérdezte: *„Mit akarsz nekem jelenteni?”* Az ifjú így felelt: *„A zsidók megegyeztek, hogy megkérnek téged: vezettesd le Pált holnap a nagytanács elé, mintha valamit pontosabban akarnának megtudni róla. De te ne engedj nekik, mert közülük több mint negyven férfi leselkedik rá, akik átokkal kötelezték magukat, hogy addig se nem esznek, se nem isznak, amíg meg nem ölik. Már készen is állnak, csak üzenetedet várják.*

Az ezredes elbocsátotta az ifjút, és meghagyta neki: »Senkinek se szólj arról, hogy ezt jelentetted nekem.«”

[273]

Liziász azonnal elrendelte Pál átszállítását az ő hatásköréből Félix helytartóhoz. A zsidó nemzet izgatott, ingerült nép lévén, a zavargás gyakori esemény volt. Pál jeruzsálemi tartózkodása, úgy a városra, mint annak parancsnokára veszedelmes következményekkel járhatott volna. Ezért *„... hivatott két századost, és megparancsolta*

nekik: »Éjszaka kilenc órától fogva állítsatok készenlétbe kétszáz katonát, valamint hetven lovast meg kétszáz lándzsást, hogy induljanak Cézareába. Adjatok melléjük háttas állatokat is, hogy Pált felültetve biztonságban juttassák el Félix helytartóhoz!«

Nem volt vesztegetni való idő Pál továbbküldésére. „A katonák tehát a kapott parancs értelmében átvették Pált, és elvitték az éjszaka folyamán Antipatriszba.” Onnan a lovasok továbbmentek a fogollyal Cézareába, míg a négyszáz katona visszatért Jeruzsálembe.

A különítményért felelős tiszt a foglyot átadta Félixnek, levelet is nyújtott át neki, melyet az ezredes reábizott:

„Klaudiusz Liziász a nagyra becsült helytartónak, Félixnek üdvözetét küldi. Ezt a férfit a zsidók elfogták és meg akarták ölni, de csapatommal megjelenve kiszabadítottam, mivel tudomásomra jutott, hogy romai polgár. Mivel meg akartam tudni, mivel vádolják, a nagytanácsuk elé vezettettem. Megállapítottam, hogy az ő törvényük vitás kérdéseivel kapcsolatban vádolják, de nincs ellene semmiféle halált vagy fogságot érdemlő vád. Mivel pedig jelentették nekem, hogy merénylet készül ez ellen a férfi ellen, azonnal elküldtem hozzád, és vádlóinak is meghagytam, hogy nálad emeljenek szót ellene.”

A levél elolvasása után Félix megkérdezte a fogolytól, melyik tartományból való, és amikor hallotta, hogy Ciliciából származik. „Így szólt: »Akkor foglak kihallgatni, ha vádlóid is megérkeztek.« És megparancsolta, hogy Heródes palotájában őrizzék.”

Pál esete nem az első volt, hogy Isten szolgálja a pogányoknál talált menedéket Jahve hitvalló népének rosszindulata elől. A zsidók Pál elleni dühükkel további gonosztettel súlyosbították azt a sötét sorozatot, mely a nép történetét jellemezte. Tovább keményítették szívüket az igazsággal szemben, és ezzel bizonyossá tették sorsukat.

Csak kevesen értik meg Krisztus szavainak teljes értelmét, amikor a názáreti zsinagógában magát Felkentnek jelentette ki. Feltárta küldetését, hogy vigasztalja, áldja és megmentse a szomorúakat és bűnösöket; és akkor látva, hogy a büszkeség és a hitetlenség befolyásolja hallgatói szívét, emlékeztette őket, hogy Isten a múltban elfordult választott népétől hitetlenségük és lázadásuk miatt, és nyilvánkozta magát pogány területeken azoknak, akik nem vetették el a menny világosságát. A sareptai özvegy és a szíriai Naámán a rendelkezésére álló világosság szerint élt, ezért igazabbak voltak

Isten választott népénél, mely elfordult tőle és kényelemért, világi méltóságért feláldozta szent alapelveit.

Jézus a názáreti zsidóknak félelmes igazságot mondott, amikor kijelentette, hogy Isten hűséges követe nincs biztonságban a hitehagyó Izráelben. Nem ismerik fel értékét és munkáját nem becsülik. Míg a zsidó vezetők buzgón vallották Isten tiszteletét és Izráel jólétét, mindkettőnek ellenségei voltak. Előírásukkal és példájukkal a népet egyre messzebb vezették az Isten iránti engedelmességtől oda, ahol Ő nem lehetett védelmezőjük a szükség napjaiban.

Az Üdvözítő Názáret férfiaihoz szólt feddő szavai Pál esetében nemcsak a hitetlen zsidókra illettek, hanem hittestvéreire is. Ha a gyülekezet vezetői Pál iránti elkeseredett érzelmeiket teljesen legyőzték volna és Isten különleges elhívottjának fogadták volna el, hogy vigye az evangéliumot a pogányoknak, az Úr megtartotta volna őt számukra. Isten nem rendelte el, hogy Pál működése oly gyorsan bevégeződjék; de csodát sem tett a jeruzsálemi gyülekezet vezetői által előidézett körülmények megváltoztatására.

Ugyanez a lelkület ma is ugyanerre az eredményre vezet. Sok áldástól fosztotta meg a gyülekezetet az isteni kegyelem gondoskodásának, értékelésének és felhasználásának mellőzése. Hányszor meghosszabbította volna az Úr néhány hűséges szolgájának tevékenységét, ha munkájukat értékelték volna! De ha a gyülekezet megengedi, hogy a lelkek ellensége megrontsa az értelmet úgy, hogy Krisztus szolgájának szavait és tetteit elferdítsék és félremagyarázzák, ha megengedik maguknak, hogy útjába álljanak és megakadályozzák hasznavehetőségét, akkor az Úr elvonja tőlük a nekik adott áldást.

Sátán állandóan munkálkodik, hogy elcsüggyesse és megsemmisítse azokat, akiket Isten választott ki nagy és jó munka végzésére. Noha készek Krisztus ügyének előrehaladásáért még életüket is feláldozni, az őscsaló igyekszik testvéreikben kételyt ébreszteni ellenük, ami, ha tápot nyer, a becsületességükbe vetett bizalmat aláássa és hasznavehetőségüket megbénítja. Sátánnak túl gyakran sikerül saját hittestvéreik által oly szívbeli bánatot okozni nekik, hogy Isten — kegyelmesen közbelépve — üldözött szolgálóinak nyugodalmat ad. Miután élettelen keblük fölött összekulcsolják kezüket, amikor a figyelmeztető és bátorító szavak már elnémultak, akkor eszmélnek fel a kemény szívűek, és felismerik, hogy mily áldást vetettek el

[275]

---

maguktól. Az Ige hirdetőinek halála megvalósítja azt, amit életükkel nem értek el.

Tárgyalás Cézáréában

(Az apostolok cselekedetei 24. fejezet)

Pál Cézáréába érkezése után öt nappal vádlói is megjöttek Jeruzsálemből Tertullusz ügyvéd kíséretében, akit tanácsadóként alkalmaztak. Engedélyezték az ügy azonnali tárgyalását. Pált a gyűlés elé hozták és Tertullusz panaszt tett ellene. Feltételezte, hogy hízélgéssel nagyobb befolyással lehet a római helytartóra, mint az igazság és jog egyszerű közlésével; a ravasz szónok beszédét Félix dicsérésével kezdte: „Nagy békességet biztosítasz számunkra, nagyra becsült Félix, és üdvös változások történnek népünk javára a te gondoskodásod folytán. Ezt mindenkor és mindenütt teljes hálával ismerjük el.”

Itt Tertullusz arcátlanul hazudott, mert Félix jelleme aljas, megvetendő volt. Feljegyezték róla, hogy „mindennemű erkölcstelenséget, kegyetlenkedést a király hatalmával, de a rabszolga lelkületével hajtott végre” (Tacitus: Történelem 5. fejezet, 9. oldal). Akik hallották Tertulluszt, tudták, hogy hízélgő szava hazugság; azonban vágyuk, hogy Pált elítéljék erősebb volt igazságszeretetüknél.

Beszédében Tertullusz Pált oly bűnnel vádolta, amely miatt, ha bebizonyul, az uralkodóval szembeni felségárulásért kellett volna elítélni. „Mi ugyanis megállapítottuk — jelentette ki a vádló —, hogy ez az ember valóságos pestis, lázadást szít a földkerekségen élő valamennyi zsidó között, és a názáreti irányzat feje. A templomot is meg akarta szentségteleníteni, de elfogtuk...” Tertullusz azután elbeszélte, hogy Líziász, a jeruzsálemi helyőrség ezredese Pált erőszakkal vette ki a zsidók kezéből, amikor ők egyháztörvényük alapján ítélni akartak felette, és kényszerítette őket, hogy Félix elé hozzák az ügyet. Azért mondta ezeket, hogy rávegye a helytartót, adja át Pált a zsidó törvényszéknek. A jelenlevő zsidók az összes vádat buzgón támogatták és egyáltalán nem igyekeztek leplezni a fogoly iránti gyűlöletüket.

Félix megfelelő éleslátással felismerte Pál vádolóinak természetét és jellemét. Tudta, mi készíti őket hízélgésre és látta azt is, hogy

tett neki, hogy védje magát. Pál egyetlen szót sem vesztegetett bókra, hanem egyszerűen megállapította, örömmel védi magát Félix előtt, mivel már régóta helytartója az országnak és ezért jól ismeri a zsidó törvényeket és szokásokat. Az ellene felhozott vádakra vonatkozólag világosan kimutatta, hogy egyetlen egy sem igaz. Kijelentette, hogy Jeruzsálem egyetlen részében sem okozott zavart, sem a szentélyt nem szentségtelenítette meg. Azt mondta: *„De nem láttak engem sem a templomban, sem a zsinagógákban, sem a városban bárkivel is vitatkozni vagy a nép között lázadást szítani. Azt sem tudják rám bizonyítani, amivel most vádolnak.”*

Noha beismerte, hogy *„...aszerint a tanítás szerint, amelyet ők eretnekségnek mondanak”* atyái Istenét imádta, de állította, hogy mindenkor hitt *„... mindabban, ami megfelel a törvénynek, és ami meg van írva a próféták könyvében”*, és összhangban az Írások világos tanításával, hisz a halottak feltámadásában. Kijelentette továbbá, élete fő célja, hogy lelkiismerete *„mindenkor tiszta legyen Isten és emberek előtt”*.

Elfogulatlanul, egyenesen mondta el jeruzsálemi látogatásának célját, letartóztatásának és vizsgálati fogságának körülményeit: *„Több év múltán eljöttem népemhez, hogy alamizsnát adjak, és áldozatokat mutassak be. A tisztulási fogadalom teljesítése közben talált rám a templomban néhány Ázsiából való zsidó, nem pedig csődületben vagy lázítás közben. Nekik kellett volna megjelenniük előttem, és vádolniuk engem, ha valami panaszuk van ellenem. Vagy mondják meg ezek maguk: találtak-e bennem valamilyen vétket, amikor a nagytanács előtt álltam. Ha csak azt a kijelentést nem, amelyet közöttük állva kiáltottam: A halottak feltámadása miatt vádolnak engem ma előttemek.”*

Az apostol komolyan és kézzelfogható őszinteséggel beszélt, szavai a meggyőzés erejével hatottak. Klaudiusz Liziász Félixhez intézett levelében hasonló bizonyosságot tett az apostol magatartásáról. Félix sokkal jobban ismerte a zsidó vallást, mint ahogy azt sokan feltételezték. Ahogyan Pál a tényállást egyszerűen feltárta, lehetővé tette, hogy Félix még világosabban értse az indítékot, amely által a zsidók megkísérelték az apostol zendülését és hitszegését bizonyítani. A helytartó nem járhatott kedvükben, hogy egy római polgárt igazságtalanul elítéljen, nem is akarta Pált kiszolgáltatni nekik, hogy becsületes vizsgálat nélkül megöljék. Azonban Félix az önérdéknél

nem ismert magasabb indítékot és a dicséret szeretete, az előléptetés iránti vágy irányította. A zsidók megbántása miatti félelme visszatartotta attól, hogy ennek az embernek igazságot szolgáltatasson, kiről tudta, hogy ártatlan. Ezért elhatározta, hogy a tárgyalást elnapolja, míg Liziász is jelen lesz, mondván „*Amikor Liziász ezredes idejön, akkor fogok dönten*i az ügyetekben.”

Az apostol továbbra is fogoly maradt; azonban Félix megparancsolta a századosnak, kit őrzésére kijelöltek, hogy „... *tartsák őrizetben Pált, de enyhébb fogságban; és az övéi közül senkit se akadályozzanak abban, hogy szolgálatára legyen*”.

Nem sokkal ezután Félix és felesége, Druszilla Pálért küldtek azon célból, hogy magánbeszélgetésen meghallgassák „...*a Krisztus Jézusban való hitről*”. Készek voltak rá, hogy buzgón hallgassák az új igazságokat; oly igazságokat, amelyeket talán soha többé nem hallhatnak, és amelyek — visszautasítva — Isten nagy napján bizonyosságot tesznek ellenük.

Pál ezt Isten-adta alkalomnak tekintette, amelyet hűségesen ki használt. Tudta, hogy az előtt áll, akinek hatalma van halálra ítélni, vagy szabadon engedni őt, mégsem szólította meg Félixet és Druszillát dicsérően vagy hízelgően. Tudta, hogy szava az élet, vagy a halál illata lesz számukra, ezért elfelejtett minden önző megfontolást és fel akarta hívni figyelmüket a rájuk váró veszedelemre.

Az apostol megértette, hogy az evangéliumnak igénye van mindazokra, akik hallgatják szavát, hogy egy napon vagy a tiszták és szentek között a nagy fehér trón körül állnak, vagy azokkal lesznek, akiknek Krisztus azt mondja: „...*távozzatok tőlem, ti gonosztevők!*” (Mt 7:23). Tudta, hogy találkozni fog minden egyes hallgatójával a menynevi törvényszék előtt, s ott számot kell adnia nemcsak arról, amit mondott vagy tett, hanem szavainak és tetteinek lelki indítékairól is.

Félix életvitele oly sértő és gonosz volt, hogy csak kevesen merték előtte sejtetni, hogy jelleme és élete nem hibátlan. Azonban Pál nem félt tőle. Világosan tett bizonyosságot Krisztusba vetett hitéről és hitének okáról, ami arra készítette őt, hogy különösen a keresztényi jellem alapvető erényeiről beszéljen, melyekben az előtte levő gőgös házaspár feltűnően szűkölködött.

[279] Feltárta Félix és Druszilla előtt Isten jellemét, igazságosságát, pártatlanságát, valamint törvényének természetét. Világosan rámu-

tatott, hogy az ember kötelessége a józan, mértékletes élet élése; szenvedélyeinek Isten törvénye szerint a józan ész ellenőrzése alatt való tartása, testi és szellemi erőinek egészségben való megőrzése. Kijelentette, hogy eljön az ítélet napja, amikor mindenki élete cselekedetei szerinti jutalmát veszi és amikor nyilvánvalóvá lesz, hogy az ember számára erőtelen a vagyon, a rang, a cím Isten kegyének elnyerésére, vagy a bűn következményeitől való megszabadításra. Megmutatta, hogy ez az élet az ember előkészületének ideje az örök életre. Ha elhanyagolja jelen kiváltságait és alkalmait, örök kárt szenved, nem kap újabb kegyelmi próbaidőt.

Pál különösen hosszan fejtegette Isten törvényének messze ható követelményeit. Bemutatta, hogy az behatol az ember erkölcsi életének rejtett mélységébe, s fénye megvilágítja mindazt, ami az emberi tekintet és ismeret előtt rejtve van. Ami kézzelfogható, vagy szavakkal kifejezhető, — ami külsőleg látható — csak tökéletlenül tükrözi az ember erkölcsi jellemét. A törvény kutatja gondolatait, indítékait és szándékait. A sötét szenvedélyeket, amelyek rejtve vannak az emberi tekintet előtt, a féltékenységet, gyűlöletet, testi vágyat, nagyravágyást, a gonosz tettek feletti elmélkedést a lélek sötét mélységeiben, — amelyek alkalom híján sohasem lettek végrehajtva — mindezeket Isten törvénye megítéli.

Pál igyekezett hallgatói gondolatait a nagy bűnázatra irányítani. Rámutatott azokra az áldozatokra, amelyek az eljövendőnek árnyékai voltak, azután pedig bemutatta Krisztust, mint akiben az összes ceremonialis törvény beteljesedett; akire utaltak, aki az élet és az elbukott ember életének és reménységének egyetlen forrása. A régi idők szent emberei a Krisztus vérébe vetett hit által üdvözülnek. Midőn az áldozati állatok haláltusáját látták, évszázadokon át Isten Bárányára tekintettek, „*aki elveszi a világ bűneit*”.

Isten jogosan igényli valamennyi teremtménye szeretetét és engedelmességét. Törvényében az igazság tökéletes mértékét adta. De sokan elfelejtik Teremtőjüket és akarata ellenére, saját útjukat követik. Ellenségeskedéssel viszonzozzák szeretetét, amely magas, mint a menny, és széles, mint a világegyetem. Isten nem csökkentheti törvényének követelményeit, hogy alkalmazkodjon a bűnös ember színvonalához; az ember viszont, saját erejéből, nem tehet eleget a törvény követeiményeinek. Csak a Krisztusba vetett hit tisztíthatja

meg a bűnöst vétkétől és képesítheti arra, hogy Mestere törvényének engedelmeskedjék.

Pál, a fogoly, mind a zsidókat, mind a pogányokat buzdította az isteni törvény betartására, és bemutatta Jézust, a megvetett Názáretit, mint Isten Fiát, a világ Megváltóját.

A zsidó hercegnő jól ismerte a törvény szent jellegét, melyet oly arcátlanul áthágott; azonban a Kálvária embere iránti előítélete megkeményítette szívét az élet igéjével szemben. De Félix sohasem hallott még az igazságról és amint Isten Lelke meggyőzte, mélyen lett érintve. Felébredt lelkiismerete hallatta szavát és érezte, hogy Pál szava igaz. Visszaemlékezett a bűnös múltra. Borzalmas világosság-gal tárult fel előtte korábbi kicsapongó és vérontó életének titka és későbbi évei sötét feljegyzése. Kicsapongónak, kegyetlennek, kapzsinnak látta magát. Soha azelőtt az igazság nem találta így szíven. Soha azelőtt nem telt el lelke ily rémülettel. Arra a gondolatra, hogy bűnös pályafutásának minden titka nyilvánvaló Isten szeme előtt és hogy cselekedete szerint veszi ítéletét, reszketett a félelemtől.

Ahelyett azonban, hogy meggyőződése bűnbánatra vezette volna, megpróbált szabadulni kellemetlen emlékeitől. Beszélgetését Pállal félbeszakította. „*Most menj el — mondta —, de ha alkalmat találok, majd ismét hívatlak.*”

Mily nagy a különbség Félix és a filippi börtönőr magatartása között! Az Úr szolgáit bilincsekben vitték a börtönőrhöz, mint Pált most Félixhez. Bizonyítékát adták az isteni hatalom megtartásának; a szenvedés és kegyvesztettség alatti örömüknek; bátorságuknak, amikor a föld ingott a földrengéskor; és Krisztushoz hasonló megbocsátó lelkületüknek, mely meggyőzte a börtönőr szívét, ki remegve vallotta meg bűnét és bocsánatot talált. Félix is remegett, de nem bánta meg bűneit. A börtönőr Isten Lelkét örömmel fogadta szívébe és otthonába. Félix elutasította magától Isten hírnökét. Az egyik azt választotta, hogy Isten gyermeke és a menny örököse legyen, a másik a gonosztevők sorsához kötötte sorsát.

[281] Két évig minden további eljárás szünetelt Pál ellen, mégis fogoly maradt. Félix többször meglátogatta és figyelmesen hallgatta szavait. Látszólagos barátságának valódi indítéka a nyereségvágy volt és közölte, hogy Pál nagyobb összeg lefizetése elleneben biztos lehet felmentésében. Az apostol azonban nemesebb jellemű volt, semhogy szabadságát megvesztegetés árán vásárolja meg. Semmi

bűncselekményt nem követett el és nem akart lealacsonyodni, hogy elkötelezze magát szabadsága visszanyerése céljából. Egyébként túl szegény volt, hogy váltságdíjat fizessen, még ha akart volna is, de nem óhajtott saját érdekében a megtért hívek rokonszenvéhez és nagylelkűségéhez folyamodni. Azt is érezte, Isten kezében van és nem akarta a reá vonatkozó isteni tervet keresztezni.

Végül Félixet a zsidók ellen elkövetett durva igazságtalanságaiért Rómába idézték. Mielőtt Cézáréát elhagyta, hogy ennek az idézésnek eleget tegyen, kedveskedni akart a zsidóknak és így elrendelte Pál további fogva tartását. Azonban Félixnek nem sikerült a zsidók bizalmát megnyernie. Kegyvesztett lett és megfosztották hivatalától. Utódául Porcius Fesztuszt nevezték ki cézáréai székhellyel.

Mennyei világosság sugara ragyogott Félixre, amikor Pál az élet-szentségről, az önmegtartóztatásról és az eljövendő ítéletről beszélt néki. A menny alkalmat adott, hogy meglássa és elhagyja bűneit. Ő azonban így szólt Isten hírnökéhez: „*Most menj el, de ha alkalmat találok, majd ismét hivatlak.*” Megvetette az utolsó kegyelmi ajánlatot. Soha többé nem kapott még egy hívást Istentől.

Pál a császárhoz fellebbez

(Az apostolok cselekedetei 25:1-12)

„Amint Fesztusz megérkezett a tartományba, három nap múlva felment Cézáreából Jeruzsálembe. Ott a zsidók főpapjai és vezetői panaszt tettek Pál ellen, és kérték, hogy — bár Pál ezt nem akarja — a kedviükért vesse Pált Jeruzsálembe.” E kérés előterjesztésével az volt a szándékuk, hogy Pált meglesik a Jeruzsálembe vezető úton és megölik. De Fesztusz nagyra értékelte rangja felelősségét és udvariasan elhárította, hogy Pálért küldjön, „...a rómaiaknak nem szokásuk — jelentette ki — bárkit is kiszolgáltatni, amíg a vádlott szemtől szembe nem áll vádlóival, és alkalmat nem kap arra, hogy védekezzen a vád ellen.” Állította, ő maga „hamarosan odautazik” Cézáreába. „...a közöttetek levő vezetők jöjjenek le velem, és ha van valami kifogásolható abban az emberben, emeljenek vádat ellene!”

A zsidók nem ezt akarták. Nem felejtették még el cézáreai vereségüket. Az apostol nyugodt viselkedésével és hatásos érveivel ellentétben gyűlölködő lelkületük és alaptalan vádjaik a legrosszabb színben látszottak. Ismét kérték, hogy Pált kihallgatás végett hozzák fel Jeruzsálembe, azonban Fesztusz megmaradt szándékánál, hogy Pál ügyét Cézáreában becsületesen kivizsgálja. Isten gondviselése irányította Fesztusz elhatározását az apostol életének meghosszabbítása végett.

Amikor a zsidó vezetők látták, hogy szándékuk meghiúsult, azonnal előkészítették a Pál elleni tanúvallomást a helytartó törvényszéke elé. Fesztusz néhány napi jeruzsálemi tartózkodása után visszatért Cézáreába, „a következő napon pedig beült a bírói székbe, és elővezetette Pált”. Ekkor „körülállták a Jeruzsálemből lejött zsidók, és sok súlyos vádat emeltek ellene, amelyeket azonban nem tudtak bizonyítani”. Ez alkalommal ügyvéd nélkül, a zsidók maguk adták elő vádjaikat. A kihallgatás folyamán a vádlott nyugalma és őszintesége világosan bizonyította állításuk valótlanágát.

Fesztusz felismerte, hogy a vitatott kérdés teljesen a zsidó hitpontokra vonatkozik, és hogy jól értve, a Pál elleni vádak, még ha

bebizonyíthatók volnának is, semmi olyat nem tartalmaznak, melyek halálos ítéletre vagy börtönbüntetésre okot szolgáltatnának. Tisztán látta a dühös vihart, mely kitörne, ha Pált nem ítélné el, vagy nem szolgáltatná kezükbe. Így Fesztusz „...a zsidók kedvébe akart járni...” és Pálhoz fordulva megkérdezte, hajlandó-e védelme alatt Jeruzsálemben menni, hogy ott a magasztanács előtt kihallgassák.

Az apostol tudta, hogy nem várhat igazságos ítéletet attól a néptől, amely gonosztettei által Isten haragját vonja magára. Tudta, hogy Illés prófétához hasonlóan, nagyobb biztonságban van a pogányok között, mint azok között, akik elvetették a menny világosságát és megkeményítették szívüket az evangéliummal szemben. Kifáradva a viszályban, tevékeny lelke rosszul viselte az ismételt késleltetést és vizsgálatának, fogságának fárasztó bizonytalanságát. Ezért elhatározta, élni fog a római polgárt megillető jogával és a császárhoz fellebbez.

A helytartó kérdésére Pál így felelt: *„A császár ítélőszéke előtt állok, itt kell ítélnem. A zsidók ellen nem vétettem semmit, amint magad is jól tudod. Mert ha vétkezes vagyok, és halált érdemlő dolgot cselekedtem, nem vonakodom a haláltól. Ha pedig ezek alaptalanul vádolnak engem, senki sem szolgáltat ki nekik. A császárhoz fellebbezek.”*

Fesztusz nem tudott a zsidók Pál megölését tervező összeesküvéséről, ezért meglepte a császárhoz való fellebbezése. Azonban az apostol szava véget vetett minden bírósági eljárásnak. *„Akkor Fesztusz megbeszélést tartott a tanácsosaival, majd így válaszolt: »A császárhoz fellebbeztél, tehát a császár elé fogsz menni.« ”*

Még egyszer megisméltődött, hogy Isten az ő szolgáját — a zsidók vakbuzgóságból és önigazultságból eredő gyűlölete miatt — pogány oltalomba irányította. Ugyanez a gyűlölet kényszerítette Illés prófétát, hogy védelmet keressen a sareptai özvegynél; ez készítette az evangélium hírnökeit, hogy elforduljanak a zsidóktól és a pogányoknak hirdessék üzenetüket. Ezzel a gyűlölettel fog találkozni a korunkban élő Isten népe is. Krisztus hitvalló követői között sokakban ugyanaz a gőg, szertartásosság és önzés, az elnyomás ugyanazon lelkülete van, mely a zsidók szívét annyira hatalmában tartotta. Magukat Krisztus követőinek tartó férfiak a jövőben ugyanazt az eljárást fogják követni, mint ahogyan a papok és főemberek bántak Krisztussal és az apostolokkal. A nagy válságban, melyet

[283]

[284]

Isten szolgálóinak hamarosan át kell élniük, ugyanazzal a keményszí-
vűséggel, ugyanazzal a gonosz szándékkal, ugyanazzal a makacs
gyűlölettel találkoznak.

Mindazoknak, akik eme gonosz napokban lelkiismeretük sze-
rint félelem nélkül szolgálnak Istennek, bátorságra, határozottságra
és Isten szava ismeretére lesz szükségük; mert azokat, akik hívek
Istenhez, üldözni fogják, indítékaikat kétségbe vonják, legjobb igye-
kezetüket félreértik és gonoszként kivetik őket. Sátán mindenféle
megtévesztő hatalommal fog működni, hogy a szívet befolyásolja
és az értelmet elhomályosítsa, hogy a gonoszt jónak és a jót go-
nosznak lássák. Minél erősebb és tisztább Isten népének hite, minél
erősebb elhatározásuk, hogy néki engedelmeskednek, annál heveseb-
ben igyekeznek Sátán felszítani ellenük azok gyűlöletét, akik állítják
ugyan, hogy igazságosak, azonban lábbal tiporják Isten törvényét.
Ez szilárd bizalmat, hősi elhatározást igényel, hogy erősen tartsák
azt a hitet, amely egykor a szenteknek adatott.

Isten azt kívánja, hogy népe mielőbb felkészüljön a közelgő
válságra. Akár felkészültek, akár nem, szembe kell nézniük vele.
És csak azok fognak szilárdan megállni a próba és küzdelem eme
idején, akik életüket az isteni mértékkel összhangba hozták. Amikor
világi uralkodók egyesülnek lelkészekkel, hogy lelkiismereti kér-
désekben parancsoljanak, akkor nyilvánvaló lesz, valóban kik félik
és szolgálják Istent. Amikor a sötétség a legsűrűbb, akkor ragyog
legfényesebben az isteni jellem. Amikor minden más bizalom ku-
darcot vall, láthatóvá lesz, ki bízik rendíthetetlenül Jahvéban. És
miközben az igazság ellenségei mindenfelől figyelik az Úr szolgálóit,
hogy ártsanak nekik, Isten őrködik felettük örök javukért. Olyan lesz
számukra, mint nagyszikla árnyéka a száraz földön.

„Majdnem ráveszel engem...”

[285]

(Az apostolok cselekedetei 25:13-27; 26)

Pál a császárhoz fellebbezett, s Fesztusz nem tehetett mást, mint-hogy Rómába küldte. Azonban bizonyos idő telt el, míg megfelelő hajót találtak. De mivel más foglyokat is küldtek Pállal, azok ügyeinek kivizsgálása késést okozott. Ez lehetővé tette, hogy Pál bemutassa hitének indítékát nemcsak Cézárea főemberei, hanem II. Agrippa király, Heródes utolsó ivadéka előtt is.

„Néhány nap elteltével Agrippa király és Bereniké Cézáreába érkezett, hogy köszöntsék Fesztuszt. Amikor már több napja időztek ott, Fesztusz szóba hozta a király előtt Pál ügyét: »Van itt egy férfi, mondta, akit Félix hagyott itt fogolyként. Mikor Jeruzsálemben voltam, panaszt emeltek ellene a zsidók főpapjai és vénei, és az elítélését kérték.«” Azután előadta a körülményeket, melyek a foglyot arra készítették, hogy a császárhoz fellebbezzen; elbeszélte az általa nemrég levezetett tárgyalást, és megemlítette, hogy a zsidók semmiféle olyan vádat nem hoztak fel ellene, amit várt tőlük, hanem csupán *„...valami vitás kérdéseik voltak vele a maguk vallásáról, meg egy bizonyos meghalt Jézusról, akiről Pál azt állította, hogy él”*.

Fesztusz elbeszélése felkeltette Agrippa király érdeklődését és mondta: *„Szeretném magam is hallani ezt az embert!”* Kívánságának megfelelően, a következő napra gyűlést hívtak össze. *„Másnap aztán megérkezett Agrippa és Bereniké nagy pompával, és miután az ezredessel és a város előkelőségeivel együtt bevonultak a nagyterembe, Fesztusz parancsára elővezették Pált.”*

Vendégei tiszteletére Fesztusz ez alkalommal tiszteletet parancsoló pompával jelent meg. A helytartó és vendégei gazdag díszruhái, a katonák kardjai és parancsnokaik csillogó fegyverzete ragyogó látványt adott.

És most Pál még mindig bilincsben áll az összegyűlt tömeg előtt. Mily nagy ellentét volt látható! Agrippa és Bereniké a hatalom és a helyzet urai, s természetesen az egész világ pártfogoltjai; azonban

nélkülözték az Isten által értékelt jellemvonásokat. Törvényét áthágták, szívük és életmódjuk romlott volt. Tetteiket a menny gyűlölte.

[286] Az őréhez láncolt agg fogoly megjelenésében semmi olyan nem volt, ami a világot hódolatra készítette volna. A látszólag barát, gazdagság és tisztség nélküli ember iránt, akit Isten Fiába vetett hitéért tartottak fogságban, az egész menny érdeklődött. Angyalok voltak kísérői. Ha e fénylő hírnökök egyikének dicsősége felvillant volna, a királyi pompa és büszkeség elhalványul; a király és udvarnokai éppúgy a földre esnek, mint egykor Krisztus sírjának római őrzői.

Fesztusz így mutatta be Pált az összegyűlteknek: *„Agrippa király és ti férfiak mind, akik velünk együtt jelen vagytok, látjátok ezt az embert, aki miatt megostromolt engem az egész zsidóság Jeruzsálemben, sőt még itt is, azt kiáltva, hogy ennek nem szabad tovább élnie. Én azonban azt állapítottam meg, hogy semmi halált érdemlő dolgot nem cselekedett. De mivel a császárhoz fellebbezett, úgy döntöttem, hogy oda küldöm őt. Ámde semmi bizonyosat nem tudok írni róla uramnak, ezért elétek vezettetem, elsősorban is eléd, Agrippa király, hogy kihallgatása után legyen mit írnom róla. Mert értelmetlennek tartom, hogy aki foglyot küld, ne jelentse az ellene emelt vádat is.”*

Agrippa király engedélyt adott Pálnak a védőbeszédre. Az apostolt nem zavarta meg kihallgatóinak pompája és magas rangja; tudta, mily csekély értékű a földi vagyon és a rang. A földi pompa és hatalom egy pillanatra sem félemlítette meg s nem vesztette el önuralmát.

„Boldognak tartom magam, Agrippa király — mondta —, hogy mindazok ellen, amikkel a zsidók vádolnak, ma előtted védekezhetem, mert te kiváló ismerője vagy a zsidók minden szokásának és vitás kérdéseinek. Kérlek azért, hallgass meg engem türelemmel.”

Pál elmondta megtérése történetét a makacs hitetlenségből a názáreti Jézusban, mint a világ Megváltójában való hitéig. Beszért a mennyei jelenségről, amely eleinte kimondhatatlan rémülettel töltötte el, de később legnagyobb vigasza forrásának bizonyult az isteni dicsőség megnyilatkozása, melynek középpontjában Őt látta trónján, akit megvetett és gyűlölt, s akinek követőit megpróbálta elpusztítani. Ez órától kezdve Pál az átformáló kegyelem által új emberré, őszinte és buzgó, Jézusban hívővé lett.

Majd világosan és erővel vázolta Agrippa előtt a Jézus földi életével kapcsolatos eseményeket. Bizonyította, hogy a megjövendölt

Messiás a názáreti Jézus személyében már megjelent. Bemutatta, az ótestamentumi írások kinyilatkoztatták: a Messiás emberként jelenik meg az emberek között, és hogy a Mózes és a próféták által körvonalazott előírások miképpen teljeseznek. Az elveszett világ megváltásáért Isten Fia elszenvedte a kereszthalált, a megvetést és gyalázatot, legyőzve a halált és a sírt, és felment a mennybe.

[287]

Miért lenne hihetetlen — érvelt Pál —, hogy Krisztus feltámadt a halálból? Egykor neki is annak látszott, de hogyan kételkedhetne, mikor ő maga látta és hallotta Őt? Damaszkusz kapujánál valóban látta a megfeszített és feltámadt Krisztust, azt, aki Jeruzsálem utcáin járt, a Golgotán meghalt, s aki széttörve a halál bilincseit felment a mennybe. Ez oly valóság, mint ahogy Kéfás, Jakab, János vagy bármely más tanítvány is látta és beszélt vele! A hang parancsolta neki, hogy hirdesse a feltámadt Üdvözítő evangéliumát. Hogyan lehetne engedetlen? Damaszkuszban, Jeruzsálemben, egész Júdeában, sőt még távoli országokban is bizonyosságot tett a megfeszített Jézusról, az emberiség minden osztályát buzdítva, hogy „...*térjenek meg, forduljanak az Istenhez és éljenek a megtéréshez méltóan*”.

Majd így folytatta az apostol: „*Ezért fogtak el engem a zsidók a templomban, és ezért akartak kivégezni. De mivel az Isten mind e mai napig megsegített, itt állok, és bizonyosságot teszek kicsinyeknek és nagyoknak, és semmit sem mondok azon kívül, amit Mózes és a próféták megjövendöltek: a Krisztusnak szenvednie kell, és mint aki elsőnek támad fel a halottak közül, világosságot fog hirdetni a népnek és a pogányoknak.*”

Lenyűgözve hallgatta az egész társaság Pál beszámolóját csodálatos élményéről. Az apostol kedvenc témáját fejtegette. Akik hallották, nem kételkedhettek őszinteségében. Meggyőző szónoki ékesszólását Fesztusz azonban félbeszakította és így kiáltott: „*Bolond vagy te, Pál! A sok tudomány örültségbe visz.*”

Az apostol így felelt: „*Nem vagyok bolond, nagyra becsült Fesztusz, hanem igaz és józan beszédet szólok. Mert tud ezekről a király, akihez bátran szólok, mert nem hiszem, hogy rejtve volna előtte ezek közül bármi is, hiszen nem valami zugban történt dolgok ezek.*” Agrippához fordulva kérdezte: „*Hiszel-e Agrippa király a prófétáknak? Tudom, hogy hiszel.*”

Agrippa mélyen megrendülve pillanatokra megfeledkezett környezetéről és méltóságáról. A hallott igazság tudatában a szerény

[288]

fogyot Isten küldötteként látta maga előtt, s önkéntelenül válaszolta: „Majdnem ráveszel engem is, hogy kereszténnyé legyek!”

Komolyan felelte az apostol: „Kérem az Istentől, hogy előbb vagy utóbb nem csak te, hanem azok is, akik ma hallgatnak engem, olyanná legyenek, amilyen én is vagyok — hozzáfűzte azonban, miközben megkötözött kezét az ég felé emelte — *e bilincsek nélkül.*”

Fesztusz, Agrippa és Bereniké igazságos ítélet alapján viselheték volna az apostol bilincseit. Valamennyien súlyos bűnöket követtek el. E napon bűnösök hallottak Krisztus üdvözítő áldozatáról, ami értük is történt. Egyikük majdnem hajlott arra, hogy elfogadja a felkínált kegyelmet és bűnbocsánatot. Azonban Agrippa is elvetette a felajánlott irgalmat, visszautasította a megfeszített Megváltó keresztjének elfogadását.

A király kíváncsisága kielégült. Felkelt az ülésről, jelezve, hogy a meghallgatás véget ért. Amint az összejövetel feloszlott, egymás között beszélgettek, mondván: „*Semmi halálra vagy fogságra méltó dolgot nem tett ez az ember.*”

Noha Agrippa zsidó volt, nem osztotta a farizeusok vakbuzgalmát és előítéletét. „*Szabadon lehetne bocsátani ezt az embert — mondta Fesztusznak —, ha nem fellebbezett volna a császárhoz.*” De miután az ügyet magasabb törvényszék elé utalták, nem tartozott többé sem Fesztusz, sem Agrippa ítékezése alá.

Az utazás és a hajótörés

[289]

(Az apostolok cselekedetei 27; 28:1-10)

Végre Pál útban volt Rómába! „*Miután úgy határoztak, hogy hajón szállítanak bennünket Itáliába — írja Lukács —, átadták Pált a többi fogollyal együtt a császári csapatból való Juliusz nevű századosnak. Azután felszálltunk egy adramittiumi hajóra, amely Ázsia tartomány partvidékét akarta behajózni, és elindultunk. Velünk volt a thesszalonikai macedón Arisztarkhosz is.*”

A kereszténység első századában a tengeri utazás különös nehézséggel és veszéllyel járt. A tengerészek útjukat nagyobb részt a nap és a csillagok állásához igazították és ha ezek nem voltak láthatók, az a vihar jele volt, s a hajótulajdonosok nem mertek a nyílt tengerre kihajózni. Az év egy része alatt a biztonságos hajózás majdnem lehetetlen volt.

Pál apostolnak most el kellett viselnie a megpróbáltatásokat, melyek megbilincselte fogolyként osztályrészéül jutottak az Itáliába vivő hosszú és fárasztó úton. Jelentősen enyhítette nehéz sorsát az a körülmény, hogy Lukács és Arisztarkhosz elkísérhették. Pál később a Kolossébeliekhez írt levelében „*fogolytárs*” — ként hivatkozik utóbbira (Kol 4:10), aki önként osztozott fogságában, hogy szenvedései között szolgálatára lehessen.

Az út eleinte kedvező volt. Következő nap horgonyt vetettek Szidón kikötőjében. Itt Juliusz százados „*emberségesen bánt Pállal*” és tájékozott lévén, hogy keresztények élnek a városban „*megengedte, hogy elmenjen barátaihoz, és azok gondoskodjanak róla*”. Az apostol ezt az engedélyt nagyra értékelte, mivel egészségi állapota gyenge volt.

Szidónt elhagyva a hajó szembeszéllel küzdött; és mivel ez a helyes irányból elsodorta, csak lassan haladt előre. A százados Lícia tartományában, Mirában, egy nagy alexandriai hajóra talált, mely útban volt az itáliai partok felé, és foglyait azonnal átszállította erre. Azonban még mindig ellenszelet kaptak, ami igen megnehezítette a hajó haladását. Lukács írja: „*Több napig tartó lassú hajózás után*

[290] *nagy nehezen jutottunk el Knidoszig; de mivel a szél miatt nem tudtunk kikötni, elhajóztunk Kréta alatt Szalmóné közelében. Nagy nehezen elhaladtunk mellette, és eljutottunk egy helyre, amelyet Szépkikötőnek neveznek.”*

A kedvező szél bevárásáig bizonyos ideig a Szépkikötőben kényszerültek maradni. A tél gyorsan közeledett, a „hajózás is veszedelmessé vált”, s akire a hajót bízták, feladta a reményt, hogy elérjék a célállomást, mielőtt a tengeri hajózás időszaka ez évre befejeződik. Most egyetlen kérdést kellett eldönteni, hogy a Szépkikötőben maradjanak-e, avagy alkalmasabb helyet keressenek a telelésre?

E kérdést komolyan megvitatták és végül a századossal Pál elé tárták, mert megnyerte a hajósok és a katonák tiszteletét. Az apostol habozás nélkül ajánlotta, maradjanak ott, ahol vannak. Azt mondta: „...látom, hogy a további hajózás nem csak a rakományra és a hajóra, hanem életünkre nézve is veszélyessé válik.” Azonban a kormányos és a hajó tulajdonosa, sőt az utasok és a személyzet többsége sem akarta ezt a tanácsot elfogadni. „A kikötő nem volt alkalmas a telelésre, s ezért a többség úgy döntött, hogy továbbhajóznak onnan, hátha eljutnak Főnixbe, ahol áttelelhetnek. Ez Kréta egyik kikötője, amely délnyugat és északnyugat felé néz.”

A százados a többség véleménye szerint döntött. Ennek megfelelően, „mivel... déli szél kezdett fújni”, Szépkikötőt elhagyták, abban a reményben, hogy a kívánt kikötőt minél előbb elérik. „Nemsokára azonban... szélvihar csapolt le... az magával ragadta a hajót, úgyhogy nem tudott a széllel szemben haladni.”

A vihartól sodorva a hajó a kis Klauda szigethez közeledett. Ennek védelme alatt a hajósok a legrosszabbra készültek fel. A mentőcsónak, ami a hajó süllyedése esetén a menekülés egyetlen eszköze, a hajóhoz volt kötve, minden pillanatban összezúzódhatott. Első teendő volt, hogy ezt a csónakot a fedélzetre húzzák. Azután megtettek minden óvintézkedést, hogy megerősítsék és a viharral szemben ellenállóbbá tegyék a hajót. A kis sziget által nyújtott csekély védelem nem sokáig tartott és csakhamar erőteljes viharok voltak ismét kitéve.

A vihar egész éjjel tombolt és — minden óvintézkedésük ellenére — a hajó léket kapott. „...másnap kidobálták a hajóterhet...”. Ismét eljött az éjszaka, de a szél nem enyhült. A viharvert hajót az össze-

[291]

tört árboccal és szakadt vitorláival ide-oda dobálta a tomboló szél

dühe. Amint a hajó hányódott és ingott a vihar lökése alatt, minden pillanatban úgy látszott, hogy a recsegő hajógerendák engednek. A lék gyorsan nagyobbodott, az utasok és a hajószemélyzet állandóan szivattyúzta a vizet. Senki számára nem volt a fedélzeten pillanatnyi pihenés. „...*harmadnap pedig a hajó felszerelését dobálták ki saját kezükkel* — írja Lukács. — *Mivel pedig sem a nap, sem a csillagok nem látszottak több napon át, és erős vihar tombolt, végül elveszett megmenekülésünk minden reménye.*”

Tizenégy napig hányódtak, sem napot, sem csillagokat nem látva. Az apostol, noha testileg maga is szenvedett, a legsötétebb órákban is a reménység szavait szólta és minden szükségben segítséget nyújtott. Hitben ragadta meg a végtelen Hatalom karját és szívét Istenre bízta. Nem aggodalmaskodott önmagáért; tudta, hogy Isten megőrzi, mivel Rómában bizonyoságot kell tennie Krisztus igazságáról. De szíve szánakozva sóvárgott a körülötte levő szegény lelkekért, akik bűnösök, megalázottak voltak, és készületlenek a halálra. Midőn komolyan könyörgött Istenhez, kímélje meg életüket, kinyilatkoztatást kapott imája meghallgatásáról.

A szélcsendet kihasználva, Pál felment a fedélzetre és fennhangon így szólt: „*Az lett volna a helyes, férfiak, ha rám hallgattok, és nem indulunk el Krétából, hogy elkerüljük ezt a veszélyt és ezt a kárt. Én azonban most is azt tanácsolom nektek, hogy bizakodjatok, mert egy lélek sem vesz el közületek, csak a hajó. Mert ma éjjel elém állt annak az Istennek az angyala, akié vagyok, és akinek szolgálók. Ez azt mondta: Ne félj, Pál, neked a császár elé kell állnod, és Isten neked ajándékozta mindazokat, akik veled vannak a hajón. Ezért bizakodjatok, férfiak! Én hiszek az Istennek, hogy úgy lesz, ahogyan nekem megmondta. Egy szigetre kell kivetődnünk.*”

E szavak reményt adtak. Az utasok és a hajósok fölocsúdtak fásultságukból. Még mindig sok tennivaló akadt és minden erejüket meg kellett feszíteniük, hogy elhárítsák a pusztulást.

A sötétben való hányódás tizennegyedik éjszakáján, „...*éjjeltájban*” hullámtörés moraját hallották, „...*gyanították a hajósok, hogy valamilyen szárazföldre közelednek. Lebocsátották a mérőönt, és húsz ölet állapítottak meg. Amikor pedig kissé továbbmentek és ismét lebocsátották, tizenöt ölet állapítottak meg. De mivel féltek* — írja Lukács —, *hogy esetleg sziklás helyre vetődünk, a hajó farából négy horgonyt vetettek ki, alig várva a virradatot.*”

Hajnaltájban viharos part körvonala látszott ködösen, de a táj ismeretlen volt. Oly nyomasztó volt a helyzet, hogy a pogány hajósok, elvesztve minden bátorságukat „...*meg akartak szökni a hajóról... azzal az ürüggyel, hogy a hajó orrából akarnak horgonyokat kifeszíteni*”, azon fáradoztak, hogy a mentőcsónakot leeresztik. Amikor Pál észrevette szándékukat, így szólt a századoshoz és a katonákhoz: „*Ha ezek nem maradnak a hajón, akkor ti sem menekülhettek meg.*” A katonák azonnal „...*elvágták a mentőcsónak köteleit, és hagyták, hogy elsodorja az ár*”.

A legválságosabb óra még előttük volt. Pál ismét bátorító szavakat mondott, és kérte a hajósokat és az utasokat, hogy valamit egyenek, mondván: „*Ma a tizennegyedik napja, hogy étlen várakoztok, és semmit sem ettetek. Ezért intelek titeket, hogy egyetek, mert az is megmeneküléseteket szolgálja. Mert közületek senkinek sem esik le egyetlen hajsza sem a fejről.*”

E szavak után vette a kenyeret, hálát adott Istennek mindnyájuk szeme láttára, megtörte, és enni kezdett.” Erre a kimerült és elcsüggedt tömeg — kétszázhetvenhat lélek, akik Pál nélkül teljesen kétségbeestek volna —, követte az apostol példáját és evett. „*Miután jóllaktak, a gabonát a tengerbe szórva könnyítettek a hajón.*”

Teljesen megvirradt, de semmit sem láttak, nem tudták meghatározni, hol vannak. „...*egy öblöt vettek észre, amelynek lapos volt a partja. Elhatározták, hogy ha tudják, erre futtatják rá a hajót. A horgonyokat eloldották, és a tengerben hagyták, egyúttal a kormányrúd tartóköteleit is megeresztették, és az orrvitorlát szélnek feszítve igyekeztek a part felé. Mikor azonban a földnyelvhez értek, ráfuttatták a hajót, amelynek orra befűrődve ott maradt mozdulatlanul, hátsó része pedig a hullámveréstől kezdett szakadozni.*”

Ekkor Pált és a többi foglyot még a hajótörésnél is rettenetesebb sors fenyegette. A katonák látták, hogy miközben a partra jutni igyekeznek, lehetetlen megtartani a rájuk bízott foglyokat. Mindenkinek elegendő tennivalója van, hogy önmagát megmentse. Mégis, ha a foglyok egyike elveszne, az érettük felelős életével fizet. Ezért a katonák az összes foglyot meg akarták ölni. A római törvény ezt a kegyetlen eljárást jóváhagyta és tervüket véghez is vitték volna, ha

[293]

gyetlen eljárást jóváhagyta és tervüket véghez is vitték volna, ha nem arról a személyről van szó, akinek mindannyian elkötelezettek voltak. Juliusz százados tudta, hogy Pál eszköz volt a hajó fedélzeten tartózkodók, valamennyiük életének megmentésében, továbbá

meg volt győződve, hogy az Úr volt vele és félt neki ártani. Megparancsolta, „...*hogy akik úszni tudnak, azok ugorjanak először a tengerbe, és meneküljenek a szárazföldre, azután a többiek pedig, ki deszkákon, ki a hajó egyéb darabjain. Így történt, hogy mindnyájan szerencsésen kimenekültek a szárazföldre.*” Amikor a névsort felolvasták, senki sem hiányzott.

Málta barbár népe szívesen fogadta a hajótörötteket, „...*tűzet raktak — írja Lukács —, és a ránk zúduló eső és a hideg miatt mindnyájunkat befogadtak.*” Pál is tevékenyen részt vett a munkában, hogy társai segítségére legyen. „*Amikor Pál összegyűjtött egy csomó rőzsét, és a tűzre tette, egy vipera jött elő a melegből, és a kezébe mart.*” A körülötte állók rettenetesen megijedtek és amikor láncairól látták, hogy Pál fogoly, így szóltak egymáshoz: „*Bizonyára gyilkos ez az ember, aki a tengerből kimenekült ugyan, de az isteni bosszúállás nem hagyja élni.*” Pál pedig lerázta és bedobta az állatot a tűzbe, anélkül, hogy az árthatott volna neki. Ismerve annak mérgező voltát, a nép várta, hogy a következő pillanatban borzalmas kínok között esik össze. „*Mikor azonban a hosszas várakozás után azt látták, hogy nem történik semmi baja, megváltozott a véleményük, és azt mondták róla, hogy isten.*”

A három hónap alatt, míg a hajó utasai Máltán tartózkodtak, Pál és munkatársai kihasználták minden alkalmat az evangélium prédikálására. Az Úr figyelemre méltó módon munkálkodott általuk. Pál kedvéért az egész hajótörött társasággal szeretettel bántak, igyekeztek szükségleteiket minden tekintetben kielégíteni, és amíg Máltát elhagyták, bőségesen ellátták őket minden szükséges útravalóval. Ott-tartózkodásuk főbb eseményeit Lukács röviden így foglalja össze:

„*Azon a környéken volt a sziget elöljárójának, Publiusznak a birtoka, aki befogadott minket, és három napon át nagyon barátságosan megvendégt. Történt pedig, hogy Publiusz apja lázrohamoktól és vérhastól gyötörve ágynak esett. Pál bement hozzá, és miután imádkozott, rátette a kezét, és meggyógyította. Miután ez megtörtént, a többi beteg szigetlakó is odament hozzá, és ő meggyógyította őket. Ezért nagy megbecsülésben részesítettek minket, és amikor elhajóztunk, elláttak bennünket minden szükséges dologgal.*”

Rómában

(Az apostolok cselekedetei 28:11 31 és Pál levele Filemonhoz)

A hajózás újra megkezdődött, s a százados és foglyai útra keltek Rómába. Egy alexandriai hajó, a „*Kásztor és Pollux*”, útjában nyugat felé Máltán telelt és felvette ez utasokat. Noha az ellenszél kissé késleltette őket, az utat mégis szerencsésen megtették és a hajó horgonyt vetett Itália partján, a gyönyörű Puteoli kikötőben.

Itt volt néhány keresztény, kik kérték az apostolt, időzzön náluk hét napig. A százados szívesen engedélyezte e kiváltságot. Mióta megkapták Pál rómabeliekhez írt levelét, az itáliai keresztények sóváran vágyták az apostol látogatását. Nem gondolták, hogy fogolyként találkoznak vele, azonban szenvedései kedvesebbé tették őt. A távolság Puteolitól Rómáig mintegy 225 km, s mivel a tengeri kikötő a világvárossal állandó összeköttetésben volt, a római keresztények értesültek Pál közeledéséről és közülük néhányan elébe mentek és üdvözölték.

A partraszállás utáni nyolcadik napon a százados folytatta útját foglyaival Rómába. Juliusz, amennyire hatalmában volt, szívesen könnyített Pál sorsán, de fogoly állapotán nem változtathatott, sem láncától nem szabadíthatta meg, amely az őt őrző katonához kötötte. Pál nehéz szívvel ment a régen vágyott világváros meglátogatására. Mennyire más körülmények között képzelte ezt el! Bilincsekben és megbélyegezve hogyan hirdesse az evangéliumot? Reménysége, hogy Rómában sok lelket nyer meg az igazságnak, megghiúsultnak látszott.

Végül a fogolycsoport elérte a Forum Appiit, Rómától mintegy 64 kilométerre. Amint a főútvonalat ellepő tömegben keresztültörnek, az ősz hajú, idős férfi, akit odaláncoltak egy csoport megrögzött gonosztevőhöz, megvető pillantás és sok durva, gúnyos tréfa tárgya lett.

Hirtelen örömkialtás hallatszott. Az arra menő tömegeből egy férfi ugrik elő, a fogoly nyakába borul és örömkönnyek között öleli át, ahogy a fiú hosszú távollét után atyját üdvözli. És ez a jelenet újból

és újból megismétlődik, mert igen sokan szerető várakozástól lelkes szemmel felismerik a megkötözött fogolyban azt, aki Korinthusban, Filippiben és Efezusban az élet igéjét szölte nekik. [295]

Amint a melegsívű tanítványok buzgó nyája körülvette lelki atyját, az egész menetet megakasztották útjában. A katonák a késés miatt türelmetlenek, még sincs szívük, hogy ezt a boldog találkozást megszakítsák, mert ők is megtanulták, hogy foglyukat tiszteljék és becsüljék. A tanítványok a megviselt, fájdalomtól sújtott arcon Krisztus képmását látták tükrözödni. Biztosítják Pált, nem felejtették el és nem szüntenek meg őt szeretni; lekötelezettjei azért a boldog reménységért, mely élteti életüket és békességet ad nekik Istennel. Szeretetük buzgalmában vállukon vinnék őt a városig vezető úton, ha ezt az előjogot engedélyznék.

Csak kevesen fogják fel Lukács ama szavainak jelentőségét, hogy amikor Pál meglátta testvéreit „...*hálát adott Istennek és megtelt bizakodással.*” A könnyező, részvételtjes hívők között, kik nem szégyellték bilincseit, az apostol fennhangon dicsőítette Istent. A lelke nehezedő szomorúság felhője szertefoszlott. Keresztényi élete a megpróbáltatások, szenvedések és csalódások sorozata volt, de ez óra bőséges jutalmat adott. Most határozott léptekkel és vidám szívvel folytatta útját. Nem akarta panasolni a múltat, s nem félt a jövőtől. Bilincs és szenvedés vár rá, ezt tudta; de azt is tudta, hogy sokkal borzasztóbb rabságból szabadított meg lelkeket, és így örült Krisztusért viselt szenvedésének.

Juliusz százados átadta foglyait Rómában a császári testőrség parancsnokának. Pálról adott jó jelentése, valamint Fesztusz levele a parancsnok jóindulatát eredményezte az apostol iránt. És ahelyett, hogy börtönbe vetette volna, megengedte, saját bérelt szállásán lakják. Bár még mindig őrhöz volt láncolva, de fogadhatta barátait és munkálkodhatott Krisztus ügyének előmeneteléért.

Néhány évvel előbb Rómából száműzött sok zsidó engedélyt kapott a visszatérésre, úgyhogy nagy számban laktak ott. Pál mindenk előtt elhatározta, eléjük tárja a személyére és munkájára vonatkozó tényeket, mielőtt ellenségeinek alkalma nyílna őket ellene megkeresíteni. Ezért Rómába érkezése után harmadnapra összehívta fő embereiket és egyszerű, közvetlen módon elbeszélte nekik, miért kellett fogolyként Rómába jönnie.

„*Atyámfiai, férfiak, bár semmit sem vétkeztem e nép ellen, vagy* [296]

ősi szokásaik ellen — mondta —, Jeruzsálemből mégis foglyul adtak engem a rómaiak kezébe. Miután ezek kihallgattak, szabadon akartak bocsátani, mert semmi halállal büntetendő vétket nem találtak bennem. Mivel azonban ez ellen tiltakoztak a zsidók, kénytelen voltam fellebbezni a császárhoz; de nem azért, mintha népem ellen akarnék vádaskodni. Emiatt kértem, hogy láthassalak titeket, és beszélhessek veletek, hiszen Izráel reménységéért viselem ezt a láncot.”

Nem említette a zsidók kezétől elszenvedett durva bánásmódot, sem ismételt kísérleteiket, hogy orvul megöljék. Szavait óvatosság és kedvesség jellemezte. Nem óhajtotta személyes figyelmüket vagy részvétüket, csupán az igazságot védelmezte és az evangélium tiszteletét támogatta.

Válaszul hallgatói elmondták, hogy sem közösségi, sem magánlevél útján nem kaptak vádat ellene, és a Rómába érkezett egyetlen zsidó sem vádolta bűnnel. Hő vágyukat is kifejezték, hogy hallhassanak Krisztusban való hitének indítékairól. *„Mert erről az irányzóról tudjuk — mondták —, hogy mindenfelé ellenzik.”*

Mivel ők maguk kívánták ezt, Pál ajánlotta, tűzzenek ki egy napot, amelyen az evangéliumi igazságokat elébük tárhatja. A meghatározott időre sokan gyűltek össze, kiknek *„...bizonyságot tett... az Isten országáról, és reggeltől estig igyekezett őket meggyőzni Jézusról Mózes törvénye és a próféták alapján”*. Elmondta saját tapasztalatát, és az ótestamentumi írásokból egyszerű, őszinte és erőteljes módon tárta eléjük érveit.

Az apostol bemutatta, hogy a vallás nem szokásokból és szertartásokból, sem hitvallásokból és elméletekből áll. Ha ez így lenne, a természetes ember kutatás által megértené, mint ahogyan a világ dolgait is megéri. Pál tanította, hogy a vallás gyakorlati, megmentő erő, teljesen isteni elv, Isten lelket megújító hatalmának személyes tapasztalata.

Rámutatott, hogy már Mózes utalt Krisztusra, mint prófétára, akit hallgatniuk kellett; hogyan tett róla minden próféta, mint Istennek bűn elleni gyógyszeréről bizonyosságot, róla, a büntelenről, kinek hordoznia kellett a bűnös bűneit. Nem kifogásolta a ceremóniák és külsőségek betartását, de megmagyarázta, hogy míg nagy pontossággal védik a ceremoniális szolgálatot, elvetik Őt, akire az egész rendszer mutat.

Pál kijelentette, hogy megtéretlen állapotában nem ismerte személyesen Krisztust, hanem csak az az elképzelése volt az eljövendő Messiás jelleméről és munkájáról, amelyet másokkal közösen dédelgetett. A názáreti Jézust elvetette, mint csalót, mert nem felelt meg elképzelésének. De most Pál Krisztusról és küldetéséről való nézete sokkal lelkebb és magasztosabb, mert megtért. Az apostol hangsúlyozta, hogy nem a test szerinti Krisztust tárta eléjük. Heródes látta Krisztust testben ama napokban; Annás látta Őt; Pilátus, a papok és a főemberek látták Őt; a római katonák látták Őt. De ők valamennyien nem a hit szemével látták; nem látták megdicsőült Megváltóként. Krisztust hittel megragadni, lelkileg megismerni kívánatosabb a földi élete alatti személyes ismeretségnél. E közösség Krisztussal, melynek Pál most örvend, bensőségesebb, maradandóbb a pusztán földi és emberi barátságánál.

Amikor Pál elmondta azt, amit tudott, és tanúsította, amit a názáreti Jézusról, az Izrael reménységéről látott, meggyőzte azokat, akik őszintén keresték az igazságot. Egyesek lelkébe szavai kitörölhetetlenül bevésődtek. Ellenben mások makacsul visszautasították az Írás világos bizonyítékainak elfogadását, még ha az mutatta is be nekik, akit a Szentlélek különösen felvilágosított. Érveit nem tudták megcáfolni, azonban következtetéseit nem fogadták el.

Hónapok teltek el Pál Rómába érkezése óta, amikor a jeruzsálemi zsidók személyesen megjelentek, hogy vádjaikat a fogoly ellen előadják. Tervük többször meghiúsult és most, hogy Róma legmagasabb törvényszéke fog ítélni Pál felett, nem akartak újabb vereséget szenvedni. Liziász, Félix, Fesztusz és Agrippa, mindannyian kifejezésre juttatták ártatlansága felőli meggyőződésüket. Ellenségei csak az esetben remélhettek sikert, ha javukra fondorlattal befolyásolják a császárt. A késleltetés elősegíthetné ügyüket, mert időt nyernének tervük hibátlan kivitelére. Ezért bizonyos ideig vártak, mielőtt vádjaikat személyesen benyújtanák az apostol ellen.

Isten gondviselésében ez a késleltetés az evangélium előrehaladását eredményezte. Pál, őrzőinek jóindulatából tágas házban lakhatott, ahol szabadon találkozhatott barátaival és naponta magyarázhat- ta az igazságot azoknak, akik eljöttek annak hallgatására. Két évig így folytatta munkáját: „*Hirdette az Isten országát, és tanított az Úr Jézus Krisztusról, teljes bátorossággal, minden akadályoztatás nélkül.*”

Ez idő alatt nem feledkezett meg az általa sok országban alapított gyülekezetekről sem. Felismerte a veszélyt, mely az új hitre térteket fenyegette, s az apostol, — amennyire lehetett — igyekezett leveleiben gyakorlati tanításokkal, intelmekkel segítségükre lenni. Odaszentelt munkásokat küldött ki Rómából a munkára, nemcsak ezekhez a gyülekezetekhez, hanem olyan területekre is, amelyeket még nem látogatott meg. Ezek a munkások bölcs pásztorokként megerősítették az általa oly jól megkezdett munkát; az apostol pedig bölcs felügyeletet gyakorolhatott minden felett, mivel a velük való állandó kapcsolat által tájékoztatást nyert a gyülekezetek állapotáról és a veszélyekről.

Noha látszólag el volt vágva a tevékeny munkától, Pál nagyobb kiterjedésű és maradandóbb befolyást gyakorolt, mintha — az előbbi évekhez hasonlóan — szabadon utazna a gyülekezetek között. Az Úr foglyaként nagyobb befolyása volt a testvérek ragaszkodására. Krisztusért szenvedett fogsága alatt írt szavai nagyobb figyelmet és tiszteletet keltettek, mint amikor személyesen közöttük volt. Most, hogy elvették tőlük, fogták fel a hívek, mily súlyos terhet hordott érettük. Ez ideig többnyire kivonták magukat a felelősség és a teherhordozás alól azzal, hogy nincs bölcsességük, tapintatuk és rettenthetlen tettejük; de most, magukra maradva tapasztalatlanságukban a korábban elkerült feladatokat maguknak kellett megoldaniuk, s ezért most személyes munkájánál többre becsülték intéseit, tanácsait és utasításait. Amint értesültek hosszú fogsága alatt tanúsított bátorságáról és hitéről, ez Krisztus ügye iránti nagyobb hűségre és buzgóságra készítette őket.

Pál római segítőitársai között ott voltak korábbi barátai és munkatársai. Így „*Lukács, a szeretett orvos*” még mindig vele volt, aki elkísérte őt jeruzsálemi útján, a kétéves cézáreai fogságban és a veszélyes római hajóúton. Timóteus szintén vigaszul szolgált, „*Tiik-hikosz, a szeretett testvér, a hű diakónus, szolgatársam az Úrban*” nemes lelkűen az apostol mellett állt. Démász és Márk szintén vele volt. Arisztarkhosz és Epafrász fogolytársa volt (Kol 4:7-11).

[299]

Hite megvallásának korábbi évei óta Márk keresztényi tapasztalata elmélyült. Amint Krisztus életét és halálát egyre gondosabban tanulmányozta, tisztábban látta az Üdvözítő küldetését, nehéz munkáját és küzdelmét. Mikor Jézus kezének és lábának sebhelyei feltárultak előtte, mint az emberiségért végzett szolgálatának jelei, és

látta, hogy önmegtágadása az elveszettek, a pusztulásra ítélték megmentéséhez vezet, Márk kész volt követni a Mestert az önfeláldozás útján. Most, osztozva Pál fogolysorsában, jobban felismerte, mint valaha, mily végtelen nyereség Krisztus, viszont örök veszteség a világ megnyerése és a lélek elvesztése, amelynek megváltásáért Krisztus a vérét ontotta. A nehéz próbákban Márk az apostol állhatatos, bölcs és szeretett segítője maradt.

Démász egy ideig állhatatos volt, de később elhagyta Krisztus ügyét. Erre vonatkozólag írja Pál: „*mert Démász elhagyott engem, mivel ehhez a világhoz ragaszkodott*” (2Tim 4 10). Démász földi nyereségért felcserélt minden magasztos és nemes elgondolást. Mily rövidlátó csere! Csak világi gazdagság vagy tisztelet birtokában Démász valójában szegény volt, bármily sokat is mondhatott büszkén magáénak; míg Márk, aki a szenvedést választotta Krisztusért, örök gazdagsággal rendelkezett, mert a mennyben Isten örökösének és Fia örököstársának tekintették.

Akik Pál római munkálkodása következtében szívüket Istennek adták, azok között volt Onézimosz, a Rómába szökött pogány rabszolga, aki megkárosította urát, Filemont, a kolossébeli keresztény hívőt. Szerető szívvel Pál megpróbált enyhíteni e szerencsétlen menekülő nyomorán és aggodalmán, aztán az igazság fényét igyekezte árasztani sötét elméjébe. Onézimosz hallgatott az élet szavára, megvallotta bűneit és Krisztus hitére tért.

Kegyessége és őszintesége, valamint az apostol kényelméért végzett gyöngéd gondoskodása és az evangélium ügyének előbbrevitele iránti buzgósága által Onézimosz megszerettette magát Pállal. Pál oly jellemvonásokat fedezett fel benne, amelyek hasznos segítőtárrá teszik a missziómunkában. Tanácsolta, haladéktalanul térjen vissza Filemonhoz, kérjen tőle bocsánatot és készítsen tervet a jövőre. Az apostol megígérte, hogy jótáll azért az összegért, mellyel Filemont meglopta. Minthogy készült Tükhikossal leveleket küldeni Kisázsia különböző gyülekezeteihez, Onézimoszt vele küldte. Kemény próba volt e rabszolgának így kiszolgáltatni magát urának, akit megkárosított; de ha valóban megtért, nem vonhatta ki magát e kötelessége alól.

Pál a Filemonhoz intézett levél kézbesítőjévé tette Onézimoszt, amelyben az őt jellemző tapintattal és kedvességgel képviselte a bűnbánó rabszolgát, és kifejezte óhaját, hogy megtarthassa szol-

[300]

gálatát a jövőben. A levél, a barát és munkatárs Filemon gyengéd köszöntésével kezdődött:

„*Kegyelem néktek és békesség Istentől, a mi Atyánktól és az Úr Jézus Krisztustól. Hálát adok mindenkor az én Istenemnek, amikor megemlékezem rólad imádságaimban, mert hallok a te hitedről és szeretetedről, amely az Úr Jézus és minden szent iránt van benned, és imádkozom azért, hogy a hitünkben való közösséged eljuttasson téged mindannak a jónak a megismerésére, amely Krisztusért van bennünk.*” Az apostol emlékeztette Filemont, hogy minden jó szándék és minden jó jellemvonás, amellyel bír, Krisztus kegyelmének érdeme; egyedül ez különbözteti meg a romlott és bűnös emberektől. Ugyanaz a kegyelem Isten gyermekévé és az evangélium részére hasznos munkássá teheti az alázatos bűnöst.

Pál serkenthette volna Filemont keresztényi kötelességére, de inkább a kérelemhez folyamodott, „...*az öreg Pál, most még fogoly is Krisztusért. Kérlek pedig téged az én fiamért, akit a fogságban szültem, Onézimoszért, aki egykor neked haszontalan volt, most pedig neked is, nekem is hasznos.*”

Az apostol kérte Filemont, hogy tekintettel Onézimosz megtérésére, fogadja a bűnbánó rabszolgát saját gyermekeként és tanúsítson iránta olyan szeretetet, hogy szívesen maradjon egykori uránál, „*most már nem úgy mint rabszolgát, hanem rabszolgánál jóval többet: aki nekem is, de sokkal inkább neked, testi értelemben is és az Úrban is szeretett testvéred*”. Kifejezte óhaját, hogy engedje vissza Onézimoszt, ki fogságában úgy szolgált neki, ahogyan Filemon szolgált volna; de csak az esetben kívánja szolgálatát, ha Filemon önszántából szabadítja fel a rabszolgát.

[301] Az apostol jól tudta, mily szigorral kezelték rabszolgáikat tulajdonosaik és azt is tudta, hogy Filemon mennyire felháborodott szolgájának magaviselete miatt. Megpróbálta úgy írni a levelét, hogy a legmélyebb és leggyöngédebb keresztényi érzéseket ébressze fel benne. Onézimoszt megtérése hitben testvérré tette és bármely büntetést ró ki az újonnan megtérte, úgy tekint, mintha reá róná ki.

Pál önszántából vállalta át Onézimosz adósságát, hogy a bűnöst a büntetés szégyenétől megszabadítsa és így újból örvendhessen eljátszott kiváltságainak. „*Ha tehát engem társadnak tartasz — írja Filemonnak —, fogadd őt úgy, mint engem. Ha pedig valamivel*

megbántott vagy tartozik, azt nekem számítsd fel. Én, Pál, saját kezemmel írom ezt, megadom neked!”

Mily kifejezően szemlélteti ez Krisztus szeretetét a megtérő bűnös iránt! A gazdáját megkárosító szolgának nincs semmije, amivel azt jóvátehetné. A bűnösnek, aki a szolgálat éveivel lopta meg Istent, nincs eszköze az adósság eltörlésére. Jézus a bűnös és Isten közé lép és mondja: Én megfizetem a tartozást. Kíméld meg a bűnöst; én megszenvedek helyette.

Miután Pál felajánlotta, hogy magára vállalja Onézimosz tartozását, emlékeztette Filemont, hogy ő mily nagy adósa az apostolnak. Önmagával tartozott neki, mert Isten Pált tette megtérésének eszközévé. Ekkor gyöngéden és komolyan kérlelte Filemont, hogy miként a szenteket felüdítette, üdítse fel az apostol lelkét, ezzel adjon okot az öröme. *„Engedelmességében bízva írok neked, mert tudom, hogy többet is megteszel annál, amit mondok.”*

Pál filemoni levele megmutatja az evangélium befolyását a gazdag és a szolga közötti viszonyban. A rabszolgatartás elismert intézmény volt az egész római birodalomban; a legtöbb gyülekezetben volt úr és rabszolga, akikért Pál munkálkodott. Azokban a városokban, ahol több volt a rabszolga, mint a szabad lakosság, szükségesnek tartották a különösen szigorú törvényeket, hogy függő viszonyban tartsák őket. A jómódú rómainak gyakran többszáz rabszolgája volt, minden rétegből, népből és foglalkozási ágból. E gyámoltalan lények lelke és teste felett teljhatalommal rendelkeztek; tetszésük szerint róhattak ki rájuk bármilyen fájdalmas büntetést. Ha közülük valaki bosszúból vagy önvédelemből kezét tulajdonosa ellen felemelte, a vétkest és egész családját embertelen módon kiirhatták. A csekély mulasztást, baleset okozását vagy gondatlanságot gyakran kegyetlen módon büntették meg.

Néhányan emberségesebbek és elnézőbbek voltak szolgálók iránt, azonban a gazdagok és a nemesek nagy többsége, akik féktelenül belemerültek a testi vágy, a szenvedély és az étvágy kielégítésébe, rabszolgálóikat szeszélyeik és zsarnokságuk nyomorult áldozataivá tették. Az egész rendszer reménytelenül megalázó volt.

Nem az apostol feladata volt, hogy önkényesen megdöntse vagy hirtelen megváltoztassa a társadalmi rendet. Ilyen kísérlettel csak az evangélium sikerét akadályozta volna. Ellenben oly elveket tanított, amelyek alapjaiban támadták a rabszolgaságot és amelyek megvaló-

[302]

sítása az egész rendszert bizonyára aláássa. „...és ahol az Úr Lelke, ott a szabadság” (2Kor 3:17) — jelentette ki az apostol. Ha egy rabszolga megtért, tagjává vált Krisztus testének; úgy kellett szeretni és kezelni, mint testvért, mint aki gazdájával örökös társ Isten áldásaiban és az evangélium kiváltságaiban. Másrészt a szolgáknak teljesíteniük kellett kötelességeiket; „ne látszatra szolgáljatok, mintha embereknek akarnátok tetszeni, hanem Krisztus szolgálóiként cselekedjétek Isten akaratát: lélekből” (Ef 6:6).

A kereszténység az egység erős kötele az úr és a szolga, a király és alattvalója, az evangélium szolgája és a lezüllött bűnös között, aki Krisztusban megtisztult bűneitől. Valamennyit ugyanaz a vér mosta fehérre, ugyanaz a Lélek elevenítette meg; eggyé lettek Krisztus Jézusban.

Az evangélium mindig az egyszerűbb néprétegnél érte el legnagyobb eredményét. „... *nem sokan vannak köztetek, akik emberi megítélés szerint bölcsek, hatalmasok vagy előkelők*” (1 Kor 1:26). Így nem is volt várható, hogy Pál, a szegény, elhagyatott fogoly, képes lenne a gazdag, nemes római polgárok figyelmét felkelteni. A bűn minden csillogó vonzerejét nyújtotta nekik és fogságában tartotta őket. De az elnyomás agyonhajszolt, nélkülöző áldozatai, sőt a szegény rabszolgák közül is sokan boldogan hallgatták Pál szavait. Krisztus hitében reménységet és békességet találtak, mely nehéz sorsukban vigasztalta őket.

Noha az apostol működése az egyszerű és alacsony származású emberek között kezdődött, befolyása terjedt, s végül elérte a császár palotáját.

Ez időben Róma a világ fővárosa volt. A büszke császárok adták a törvényeket a föld majdnem minden nemzetének. A király és udvarnokai vagy semmit sem tudtak az alázatos Názáretiről, vagy gyűlölettel és megvetéssel illették Őt. És mégis, nem egészen két év alatt az evangélium a fogoly egyszerű otthonából utat talált a császár termeibe. Pál ugyan gonosztevéként van megbilincselve, „...*az Isten igéje viszont nincs bilincsbe verve*” (2Tim 2:9).

Korábbi éveiben az apostol meggyőző erővel nyilvánosan hirdette Krisztus hitét és jelek, csodák által félreérthetetlen bizonyítékát adta isteni jellemének. Nemes határozottsággal állt ki Görögország bölcsei elé; tudásával és ékesszólásával elhallgattatta büszke bölcsesletük érveit. Rettenthetetlen bátorsággal állt királyok, uralkodók előtt és az igazságot, mértékletességet, s az eljövendő ítéletet fejtegette. A büszke uralkodók remegtek, mintha már látnák az Úr napjának rettenetes voltát.

Ilyen alkalomra most nem volt lehetősége az apostolnak, mert saját lakóhelyére korlátozva csak azoknak hirdethette az evangéliumot, akik felkeresték őt. Nem kapott isteni parancsot — mint Mózes és Áron —, hogy lépjen az erkölcstelen császár elé és kegyetlenségét,

zsarnokságát a hatalmas „Vagyok” nevében feddje meg. És mégis, éppen ezekben a napokban, amikor a Vagyok fő szószólója el volt vágva a nyilvános munkától, aratta az evangélium nagy győzelmét; mert a császár udvarából tagokkal növekedett a gyülekezet.

A kereszténység részére sehol sem létezhetett kedvezőtlenebb légkör a római udvarnál. Úgy látszott, Néró kiirtotta lelkéből az isteni, sőt még az emberi szikra utolsó nyomát is, és helyette Sátán bélyegét viseli. Környezete és udvarnokai általában hasonló jelleműek voltak, féktelenek, kegyetlenek és romlottak. A látszat szerint lehetetlen a kereszténység számára, hogy megvesse lábát Néró udvarában és palotájában.

Ebben az ügyben is, mint annyi másban igazolódott Pál állításának igazsága, hogy harci fegyverei „...erősek az Isten kezében erődítmények lerombolására” (2Kor 10:4). A kereszt még Néró udvarában is győzelmi jellé vált. A gonosz császár gonosz környezetéből megtért emberek Isten gyermekeivé lettek. Nem titokban voltak keresztények, hanem nyíltan. Nem szégyellték hitüket.

És milyen eszközökkel vívta ki a belépést és vetette meg lábát a kereszténység ott, ahova a bekerülés lehetetlennek látszott? Pál, Filippibeliekhez intézett levelében, saját fogságának tulajdonítja az eredményt, hogy Néró udvarából megtérteket nyert a hitre. Nehogy azt gondolják, szenvedései gátolják az evangélium előrehaladását, félve biztosította őket: „*Szeretném, ha tudnátok, testvéreim, hogy az én helyzetem inkább az evangélium terjedését szolgálja*” (Fii 1:12).

Amikor a keresztény gyülekezetek először értesültek, hogy Pál Romába megy, előre örültek az evangélium kiemelkedő győzelmének e városban. Pál sok országba elvitte az evangéliumot; hirdette azt a nagy városokban. A hit bajnoka a világ fővárosában ne lenne sikeres a lélekmentésben? De reményeik szertefoszlottak arra a hírre, hogy Pál fogolyként ment Rómába. Bizalommal remélték, hogy az evangélium, ha e nagy központban gyökeret ver, gyorsan terjed minden néphez és uralkodó hatalommá lesz a földön! Mily nagyot csalódtak! Emberi reményeik megghiúsultak. De Isten szándéka nem.

[305] Nem Pál prédikációi, hanem bilincsei hívták fel az udvar figyelmét a kereszténységre. Mint fogoly, sok lélek bilincset oldotta meg, mely a bűn szolgátságában tartotta őket. De ez nem minden. Kijelentette: „*úgyhogy az Úrban testvéreink többsége fogságom kö-*

rülményeiből bizalmat merítve félelem nélkül, bátran szólnak Isten igéjét” (Fil 1:14).

Hosszú és igazságtalan fogsága alatt Pál türelme és derűje, bátorsága és hite állandó prédikáció volt. Lelkülete, mely eltért a világ lelkiületétől, bizonyította, hogy a földinél magasabb hatalom volt vele. Példaadása nagyobb buzgóságra készítette a keresztényeket, mint az ügy képviselőit a nyilvános munkában, amelyből Pál ki lett zárva. Ily módon volt az apostol bilincse befolyással, hogy amikor erejét és használhatóságát látszólag gátolták, és minden arra mutatott, hogy a legkevesebbet teheti, akkor gyűjtött be kéréket Krisztus számára oly területről, mely teljesen lehetetlennek látszott.

Pál, eme kétéves fogságának vége előtt elmondhatta: *„mert ismertté lett az egész testőrségben, és mindenki más előtt is...”*, hogy Krisztusért rab. És azok között, akik üdvözlétet küldtek a filippieknek, különösen kiemelte *„...a császár udvarából valók”* -at (Fil 1:13; 4:22).

A türelemnek, valamint a bátorságnak is meg van a maga győzelme. Nemcsak a bátor kiállással, hanem a megpróbáltatás alatti béketűréssel is nyerhető lélek Krisztusnak. Az a keresztény, aki gyász és szenvedés alatt türelmet és derűt tanúsít, sőt, aki a tántoríthatatlan hit békességével és nyugalmával néz szembe a halállal, többet tehet az evangéliumért, mint amennyit egy hosszú élet hűségese munkájával elérhetett volna. Gyakran, amikor Isten kivonja munkását az aktív szolgálatból, s a titokzatos gondviselést rövidlátásunk siratná, Isten ezáltal oly munka megvalósulását célozza meg, melyet egyébként sosem végeztek volna el.

Krisztus követője ne gondolja, hogy amikor már képtelen nyíltan és tevékenyen munkálkodni Istenért és igazságáért, akkor neki nincs elvégzendő szolgálata, sem jutalmát nem kell biztosítania. Krisztus hű tanúja soha sincs félretéve. Isten felhasználja őket egészségben és betegségben, életben és halálban. Midőn Krisztus szolgálait Sátán rosszindulata következtében üldözték, munkálkodásukat gátolták, amikor börtönbe vetették, vérpadra vagy máglyára vonszolták, az igazság annál nagyobb győzelmet arathatott. Amint e hűségesekek vérükkel pecsételték meg tanúbizonyságukat, lelkek, akik eddig két-

[306]

Pál és munkatársai buzgósága és hűsége, úgyszintén a Krisztushoz megtértek hite és engedelmessége az ily félelmes körülmények között megfeddi Krisztus szolgáinak tunyaságát és hitetlenségét. Az apostol és munkatársai azzal érvelhettek volna: hiábavaló munka Néro szolgáit bűnbánatra és Krisztusba vetett hitre hívni, mint olyanokat, akik vad kísértésekkel, félelmes akadályokkal voltak körülvéve és keserű ellenállásnak voltak kitéve. Még ha meg is győződnének az igazságról, hogyan engedelmeskedhetnének? Pál azonban nem így érvelt; hittel hirdette az evangéliumot ezeknek a lelkeknek, és akik hallották, néhányan elhatározták, hogy bármily áron is, engedelmeskednek. Az akadályok és veszélyek ellenére elfogadták a világosságot és bíztak Istenben, hogy segíti őket és a világosságukat másokra is árasztja.

Nemcsak, hogy a császár udvarából lelkek tértek meg az igazsághoz, hanem ott is maradtak megtérésük után. Nem láttak okot arra, hogy feladják hivatali helyüket csak azért, mert környezetükkel többé nem voltak rokon érzelműek. Az igazság ott találta meg őket, és ők ott maradtak, megváltozott életükkel és jellemükkel bizonyítva az új hit átalakító erejét.

Kísértésnek érzi-e valaki, hogy körülményeire hivatkozva mentegetődzön, amiért nem tesz bizonyosságot Krisztusról? Vegyük fontolóra a tanítványok helyzetét a császár udvarában; a császár romlottságát, az udvar feslettségét. Alig képzelhetünk el a vallásos élet számára kedvezőtlenebb körülményt és vele járó nagyobb áldozatot vagy ellenállást, mint amiben e hívők találták magukat. És mégis! A veszélyek és nehézségek közepette hűségesek maradtak. A legyőzhetetlennek látszó akadályok miatt a keresztény megkísérelheti ugyan mentegetni magát, amiért nem engedelmeskedik a Jézusban való igazságnak; azonban elfogadható mentséget nem hozhat fel. Ha ezt meg tudná tenni, bizonyítaná, hogy Isten igazságtalan, mert gyermekei elé az üdvösség teljesíthetetlen feltételeit adja.

[307] Aki szívből igyekszik szolgálni Istennek, alkalmat fog találni a bizonyágtevésre. A nehézségek nem akadályozzák azt, aki elhatározza, hogy először Isten országát és annak igazságát keresi. Az ima és az Írás tanulmányozása által nyert erővel az erkölcsi tisztaságra és a bűn elhagyására törekszik. Feltekint Jézusra, hitének megkezdőjére és bevégezőjére, aki elviselte a bűnösök ellenállását. A hívő is készségesen viseli el a megvetést és gúnyt. Ő, akinek szava igazság,

elegendő segítséget és kegyelmet ígér minden körülmények között. Örökkévaló karja öleli át azt a lelket, aki hozzá fordul segítségért. Bizton nyugodhatunk oltalmában és elmondhatjuk: „*Ha félek is, benned bízom!*” (Zsolt 56:4). Isten beteljesíti ígéreteit mindazokon, akik benne reménykednek.

Az Üdvözítő saját példájával mutatta meg, hogy követői élhetnek e világban és mégsem e világból valók. Nem azért jött, hogy részt vegyen csalfa élvezeteiben, szokásai irányítsák és kövesse gyakorlatát, hanem azért, hogy teljesítse Atyja akaratát, és megkeresse, megtartsa azt, ami elveszett. Ha a keresztény ezt a célt tartja szem előtt, tisztán megáll minden körülmények között. Bármilyen beosztása vagy körülménye legyen, magas vagy alacsony, mindenkor hűséges kötelességteljesítésben nyilvánítja ki az igaz vallás erejét.

Nem a megpróbáltatásoktól mentesen, hanem azok kellős közepében fejlődik ki a keresztény jellem. Krisztus követőjét a visszautasítás és az ellenállás nagyobb éberségre, komolyabb imára készíti. A komoly küzdelem, ha Isten kegyelme által elviseljük, türelmet, éberséget, állhatatosságot, mélységes, maradandó bizalmat fejleszt ki. A keresztény hit diadala: képessé teszi követőjét, hogy a szenvedésben is erős legyen; engedelmeskedjen és győzzön; egész nap öldököljék, mégis él; hordozza a keresztet és így nyeri el a dicsőség koronáját.

Rómából írt levelek

(Pál levele a kolosséiakhoz és a fílippiékhez)

Pál apostolnak már keresztényi tapasztalata kezdetén különös alkalmi adódtak arra, hogy megtanulja Isten akaratát Jézus követését illetően, „...elragadtatott a harmadik évig”, „elragadtatott a Paradicsomba, és olyan kimondhatatlan beszédeket hallott, amelyeket nem szabad embernek elmondania” (2Kor 12:2. 4). Bevallotta, hogy többször kapta az Úr megjelenését és kinyilatkoztatását (2Kor 12:1). Az evangélium igazsága elveinek megértésében egyenlő volt a „legfőbb apostolok” -kal (2Kor 12:11). Világosan és teljesen megértette Krisztus minden ismeretét meghaladó szeretetének szélességét, hosszúságát, magasságát és mélységét (Ef 3:18-19).

Pál nem mondhatott el mindent, amit látomásaiban látott, mert voltak olyan hallgatói is, akik félreértették volna szavait. Amit azonban Isten kinyilatkoztatott neki, képesítette őt, hogy mint vezető és bölcs tanító munkálkodjék, és kialakítsa azt az üzenetet is, amelyet a későbbi években a gyülekezeteknek küldött. A látomása folyamán egykor nyert benyomás állandóan benne élt és képessé tette a keresztény jellem helyes megélésére. Szóval és írásban oly üzenetet hirdetett, mely azóta is mindenkor segítséget és erőt adott Isten egyházának. Ez az üzenet napjaink hívőihöz is világosan szól az egyházat fenyegető veszélyekről és a tévtanokról, amelyekkel szembe kell nézniük.

Az apostol azt kívánta azoknak, akikhez tanácsadó és buzdító tartalmú leveleit írta, hogy „...többé ne” legyenek „kiskorúak, akik mindenféle tanítás szelében ide-oda hányódnak és sodródnak...”, hanem valamennyien eljussanak „a hitnek és az Isten Fia megismerésének egységére, a felnőtt korra, a Krisztus teljességét elérő nagykorúságra”. A pogányok között élő Jézus-követőknek ezt írta: „...többé nem élhettek úgy, ahogyan a pogányok élnek hiábavaló gondolkodásuk szerint. Az ő elméjükre sötétség borult, és elidegenedtek az Istennek tetsző élettől..., megkeményedett a szívük”. „Jól vigyázzatok tehát, hogyan éltek; ne esztelenül, hanem bölcsen, ki-

használva az alkalmas időt” (Ef 4: 14, 18; 5:15-16). Bátorította a hívőket, hogy várják azt az időt, amikor Krisztus, aki „...szerette az egyházat, és önmagát adta érte”, majd úgy állítja maga elé az egyházat „dicsőségben, hogy ne legyen rajta folt, vagy ránc, vagy bármi hasonló, hanem hogy szent és feddhetetlen legyen” (Ef 5:25, 27).

Ezek az üzenetek, melyeket nem ember, hanem Isten ereje által írt, oly tanítást tartalmaznak, amit mindenki tanulmányozhat és haszonnal, gyakran ismételhet. Ezekben a gyakorlati jámborságot körvonalazza, elveket fektet le, amiket minden gyülekezet követhet, és világossá teszi az örök életre vezető utat.

Levelében, amelyet római fogsága alatt írt, *„a Krisztusban megszentelt hívő testvéreknek, akik Kolossében élnek”*, Pál kifejezi örömet, hogy a hitben kitartottak, amiről Epafrász értesítette, aki — így írja az apostol — *„...hozta nekünk a jó hírt a Lélektől kapott szeretetetelekről. Ezért tehát, attól a naptól fogva — folytatja —, amelyen ezt meghallottuk, szüntelenül imádkozunk és könyörgünk értetek, hogy tökéletesen ismerjétek meg az ő akaratát minden lelki bölcsesség és belátás révén, hogy élhessetek az Úrhoz méltóan, teljes mértékben az ő tetszésére, és teremjétek gyümölcsöt mindenfajta jó cselekedettel, és növekedjétek az Isten ismeretében. Erősödjétek meg minden erővel az ő dicsőségének nagysága szerint a teljes állhatatosságra és az örömmel viselt hosszútúrésre.”*

Pál e szavakkal fejezte ki óhaját a kolosséi hívőknek. Mily magas eszmét tár ez Krisztus követői elé! A keresztény élet csodálatos lehetőségét mutatják be, és megvilágítják, hogy Isten gyermekei korlátlan áldásokban részesülhetnek. Isten ismeretében állandóan növekedhetnek, keresztényi tapasztalatban erőről erőre, magaslatról magaslatra haladhatnak, míg *„dicsőségének nagysága... alkalmassá...”* teszi őket *„arra, hogy a szentek örökségében, a világosságban”* részesüljenek.

Az apostol, hittestvérei előtt Krisztust magasztalta, aki által Isten mindent teremtett és aki megváltásukat munkálta. Kijelentette: az a kéz, amely fenntartja a világot az űrben, és szabályozott rendszerükben, fáradhatatlan tevékenységükben tart fenn minden dolgot Isten világegyetemében, az ugyanaz a kéz, melyet keresztre szegeztek érettük. Pál így írta: *„Mert benne teremtett minden a mennyen és a földön, a láthatók és a láthatatlanok, akár trónusok, akár ural-*

mak, akár fejedelemségek, akár hatalmasságok: minden általa és reá nézve teremtett” (Kol 1:16). „Titeket is, akik egykor Istentől elidegenedtek, és ellenséges gondolkodásúak voltatok gonosz cselekedeteitek miatt, most viszont megbékéltetett emberi testében, halála által, hogy mint szenteket, hibátlanokat és feddhetetleneket állítson majd színe elé” (Kol 1:21-22).

Isten Fia lejött, hogy az elesetteket felemelje. Ott hagyta a magasságban a bűn nélküli világokat, a kilencvenkilencet, akik szerették Őt, és lejött erre a földre, ahol „...a mi vétkeink miatt kapott sebeket, bűneink miatt törték össze” (Ézs 53:5). Minden dologban hasonlóvá vált testvéreihez. Testté lett, amilyenek mi vagyunk. Tudta, mit jelent éhesnek, szomjasnak és fáradtnak lenni. Táplálékkal tartotta fenn életét és alvással frissült fel. Idegen és vándor volt a földön, e világban, de nem e világból; megkísértetett és megpróbáltatott, ahogyan napjainkban is férfiak és nők megkísértetnek és megpróbáltatnak, mégis bűntől mentes életet élt. Gyöngéd, könyörületes, együttérző volt, mindig figyelmes másokkal szemben. Isten jellemét mutatta be. „Az Ige testté lett, közöttünk lakott... telve kegyelemmel és igazsággal” (Jn 1:14).

A kolosséi hívők, kiket a pogányság szokása és befolyása vett körül, abban a veszélyben voltak, hogy eltávolodnak az egyszerű evangéliumtól. Pál óvta őket ettől, rámutatva Krisztusra, az egyetlen biztos vezetőre. „Szeretném, ha tudnátok, mennyit küzdök értetek és a laodiceaiakért, és mindazokért, akik engem nem ismernek személyesen — írta nekik —, hogy szívük felbátorodjék, összeforrva szeretetben, és eljussanak a teljes bizonyossághoz vezető ismeret egész gazdagságára: az Isten titkának, Krisztusnak ismeretére.”

„Ezt azért mondom, nehogy valaki titeket megtévesztő szavakkal félrevezessen... Mivel tehát már elfogadtátok Krisztus Jézust, az Urat, éljete is őbenne. Gyökerezetek meg és épüljete fel őbenne, erősödjete meg a hit által, amint tanultátok, és hálaadásotok legyen egyre bőségesebb. Vigyázzatok, hogy rabul ne ejtsen valaki titeket olyan bölcselkedéssel és üres megtévesztéssel, amely az emberek hagyományához, a világ elemeihez és nem Krisztushoz alkalmazkodik. Mert benne lakik az istenség egész teljessége testileg, és benne jutottatok el ti is ehhez a teljességhez, mert ő a feje minden fejedelemségnek és hatalmasságnak.”

Krisztus előre megmondta, hogy hitetők lépnek fel, akiknek befolyása által „...megsokasodik a gonoszság, a szeretet sokakban meghidegül” (Mt 24:12). Figyelmeztette a tanítványokat, hogy ez a gonoszság nagyobb veszélyt jelent az egyházra, mint az ellenség üldözése. Pál ismételten óvta a hívőket e hamis tanítóktól. Elsősorban ettől a veszélytől őrizkedjenek, mert amennyiben befogadják a hamis tanítókat, a tévelygésnek nyitnak ajtót, amely által az ellenség elhomályosítja a lelki ítélőképességet, megrendíti az evangéliumi hitre nemrég megtértek bizalmát. Krisztus volt az irányadó mérték, aki által kell megvizsgálni az ajánlott tanokat. Mindazt, ami tanításával nincs összhangban, el kell utasítani. A bűnért megfeszítettet, halottaiból feltámadt és a mennybe ment Krisztus — az üdvösség tudománya, amit tanulniuk és tanítaniuk kellett.

Isten Igéjének figyelmeztetései a keresztény egyházat körülvevő veszélyeket illetően ma is érvényesek. Miként az apostolok idejében igyekeztek az emberek a Írásokba vetett hitet hagyományok és bölcseségek által megsemmisíteni, úgy ma a „magasabb kritika”, a fejlődéselmélet, a spiritizmus, a teozófia és a panteizmus tetszetős felfogásával igyekeznek az igazság ellensége tiltott útra vezetni a lelkeket. Sokak számára a Biblia olaj nélküli lámpás, mert értelmükkel az elméleti hit medre felé fordultak, mely félreértéshez és zűrzavarhoz vezet. A „magasabb kritika” munkája — boncolgatva, véleményezve és újraértelmezve — lerombolja a Bibliába, mint isteni kinyilatkoztatásba vetett hitet. Megrabolja Isten Igéjének erejét, nehogy irányítsa, felemelje és ihlesse az ember életét. A spiritizmus arra tanítja a tömeget, higgyék, hogy a vágy a legfőbb törvény; a szabadság engedélyezett; az ember csupán önmagának tartozik felelősséggel.

Krisztus követője is találkozni fog e „*megettévesztő szavakkal*”, amelyektől óvta az apostol a kolosséi hívőket. Találkozni fog az Írások spiritiszta magyarázatával, de azt ne fogadja el. Az Ő hangját a Szentírás örök igazságának határozott állításaként kell hallania. Szemét Krisztusra szegezve, szilárdan kell előrehaladnia a kijelölt úton, számúzva minden olyan eszmét, mely nincs összhangban tanításával. Isten igazsága legyen szemlélődésének és elmélkedésének tárgya. A Bibliát Isten Szavának kell tekintenie, mely közvetlenül neki szól. Így megtalálja a bölcsességet, amely isteni.

A Krisztusban megnyilatkozott istenismeret az, amivel minden megmentettnek rendelkeznie kell. Ez az ismeret átalakítja a jellemet. Belépve életünkbe, újjáalakítja a lelket Krisztus képmására. Ennek az ismeretnek elfogadására hívja meg Isten az Ő gyermekeit, ami mellett minden más hiábavalóság és semmi.

A jellemfejlesztés igazi alapja minden nemzedékben és minden országban ugyanaz: az Isten Igéjében foglalt alapelvek. Egyetlen megbízható és biztos szabály: azt cselekedni, amit Isten mond. „Az Úr rendelkezései helyesek”, és „*aki ezeket teszi, nem tántorodik meg soha*” (Zsolt 19:9; 15:5). Isten Igéje volt az, amivel az apostolok koruk hamis tanai ellen szembeszálltak, mondván: „*Mert más alapot senki sem vethet a meglevőn kívül...*” (1 Kor 3:11).

A kolossói hívők, megtérésük és megkeresztelkedésük alkalmával elkötelezték magukat, hogy szakítanak eddigi életük hitszabályaival és szokásaival, s hűek maradnak Krisztus iránti fogadalmukhoz. Levelében Pál emlékeztette őket erre és kérte, ne feledkezzenek el fogadalmuk megtartásáról s állandóan előrehaladva álljanak ellent a gonosznak, mely megkísérli hatalmába keríteni őket. „*Ha tehát feltámadtatok a Krisztussal — mondta —, azokat keressétek, amik odafent vannak, ahol a Krisztus van, aki az Isten jobbján ül. Az odafelvalókkal törődjétek, ne a földiekkel. Mert meghaltatok, és a ti életetek el van rejtve a Krisztussal együtt az Istenben*” (Kol 3:1-3).

„*Ezért, ha valaki Krisztusban van, új teremtés az: a régi elmúlt, és íme: új jött létre*” (2Kor 5:17). Krisztus ereje által férfiak és nők tépték szét bűnös szokásaik láncát. Lemondtak az önzésről. Az istentelen tisztelettudóvá, az iszákos józanná, az erkölcstelen tisztává lett. Lelkek, akik Sátán képmását viselték, átalakultak Isten képmására. Ez a változás a csodák csodája. Az Igének ez az átformáló ereje az Ige legmélyebb titka. Ezt megérteni nem tudjuk, csak hisszük azt, amit az Írás kijelent: „*Krisztus tibennetek, aki a dicsőségnek reménysége.*”

Ha Isten Lelke uralja a szívet és az értelmet, a megtért lélekből új ének tör fel, mert felismeri, hogy tapasztalatában Isten ígérete teljesült: törvényszegését megbocsátotta és bűnét befedte. Az isteni törvény áthágása miatt bűnbánatot tartott Isten előtt és hitet gyakorolt Krisztusban, aki meghalt az ember megigazulásáért. „*Mivel tehát megigazultunk hit által, békességünk van Istennel a mi Urunk Jézus Krisztus által*” (Róm 5:1).

Azonban, ha a keresztyének már van ilyen tapasztalata, ne tegye ölbe kezét, megelégedve azzal, amit érte véghezvittek. Aki elhatározta, hogy Krisztus országába be akar jutni, tapasztalni fogja, hogy a meg nem újult természet minden ereje és szenvedélye a sötétség birodalmának hatalmától támogatva összeesküdött ellene. Minden nap meg kell újítania odaszentelődését és minden nap harcolnia kell a gonosszal. Régi szokások, örökölt rossz hajlamok harcolnak az uralomért, ezekkel szemben állandóan résen kell lennie, miközben Krisztus erejével a győzelemért küzd.

„Öljétek meg tehát tagjaitokban azt, ami csak erre a földre irányul — írja az apostol a kolossébelieknek — ...ti is ezeket tettétek egykor, amikor ezekben éltetek; most azonban vessétek el magatoktól mindezt: a haragot, az indulatot, a gonoszságot, az istenkáromlást és szátokból a gyalázatos beszédet... Öltsetek tehát magatokra — mint Isten választottai, szentek és szeretettek — könyörületes szívet, jóságot, alázatot, szelídséget, türelmet. Viseljétek el egymást, és bocsássatok meg egymásnak, ha valakinek panasza volna valaki ellen: ahogyan az Úr is megbocsátott nektek, úgy tegyetek ti is. Mindezek fölé pedig öltsetek fel a szeretetet, mert az tökéletesen összefog mindent. És a Krisztus békessége uralkodjék a szívetekben, hiszen erre vagytok elhiva az egy testben. És legyetek háládatosak.”

A kolossébeliekhez intézett levél telve van nagy értékű tanításokkal azok számára, akik elkötelezték magukat Krisztus szolgálatára; tanítások, melyek bemutatják a cél őszinteségét, a magasztos célt, mely látható lesz azok életében, akik helyesen képviselik az Üdvözítőt. Megtagadva mindazt, ami akadályoz a felfelé vezető úton, vagy visszatarthatna másokat a keskeny útról, a hívő mindennapi életében irgalmasság, szívesség, alázatosság, szelídség, béketűrés és Krisztus szeretete nyilvánul meg. Legnagyobb szükségünk a magasabb, tisztább és nemesebb élet ereje. Gondolatainkban túl sokat foglalkozunk e világgal és túl keveset Isten országával.

A keresztyének semmitől sem szabad visszariadnia ama igyekezetében, hogy elérje Isten eszményét. Krisztus kegyelme és ereje által mindenki az erkölcsi és lelki tökéletesség ígérését kapta. Jézus az erő forrása, az élet kútfeje. Igéjét adja nekünk, és az élet fájáról a bűnbeteg lélek gyógyítására leveleket ajándékoz. Isten trónjához vezet és oly imát helyez ajkunkra, mely által szoros össze-

köttetésbe jutunk Vele. Érdekünkben mozgósítja a menny minden hatalmát. Minden lépésnél érezhetjük élő erejét.

Isten nem korlátozza azok előrehaladását, akik sóvárognak akaratának ismeretére, minden lelki bölcsességben és értelemben. Ima, éberség, ismeret és értelemben való növekedés által „erősödjetek meg minden erővel az ő dicsőségének nagysága szerint”. Így készíti fel őket a másokért való munkára. Az Üdvözítő azt kívánja, hogy megtisztult és megszentelt emberek legyenek segítőtársai. Ezért a nagy előjogért mondunk köszönetet néki, „*aki alkalmassá tett titeket arra, hogy a szentek örökségében, a világosságban részesüljete. Ő szabadított meg minket a sötétség hatalmából, és ő vitt át minket szeretett Fiának országába.*”

A kolossébeli leveléhez hasonlóan, Pál a filippibelieknek is írt római fogsága ideje alatt. A filippi gyülekezet adományokat küldött számára Epafroditosz által, akit Pál úgy mutat be, mint „...*testvéremet, munkatársamat és bajtársamat, akit ti küldtetek, hogy szükségemben szolgálatomra legyen*”. Epafroditosz, míg Rómában tartózkodott, „*meg is betegedett halálosan, de az Isten megkönyörült rajta* — írta Pál —, *sőt nemcsak rajta, hanem énrajtam is, hogy szomorúságomra szomorúság ne következzen*”. Amikor a filippi hívők hallottak Epafroditosz betegségről, aggódtak érte, és ő elhatározta, visszatér hozzájuk. „*Mivel vágyódott mindnyájatok után* — írta Pál —, *és nyugtalankodott, mert meghallottátok, hogy megbetegedett... Hamarabb elküldöm tehát, hogy viszontlássátok, és örüljete, és hogy én is kevésbé szomorkodjam. Fogadjátok az Úrban teljes örömmel, és becsüljéte meg az ilyeneket, mert Krisztus ügyéért került közel a halálhoz, amikor életét kockáztatta azért, hogy helyettetek szolgáljon nálam.*”

[315] Epafroditossal Pál levelet küldött a filippi hívőknek, amelyben megköszönte a néki küldött adományokat. Az összes gyülekezet közül a filippi volt a legbőkezűbb az apostol támogatásában. „*Azt pedig tudjátok ti is, filippiek* — mondja levelében az apostol —, *hogy az evangélium hirdetésének kezdetén, amikor eltávoztam Macedóniából, az ajándékozás és elfogadás tekintetében egyetlen gyülekezet sem állt velem kapcsolatban, csak ti egyedül, mert egyszer-másszor Thesszalónikába is küldtetek szükségleteimre. Nem mintha az ajándékokat kívánnám, hanem azt kívánom, hogy bőségesen kamatozzék az a ti javatokra. Átvettem mindent, és bővelkedem. El vagyok látva,*

miután megkaptam Epafroditosztól, ami tőletek jött olyan kellemes illatként és kedves áldozatként, amely tetszik az Istennek” (Fil 4:15-19).

„Kegyelem néktek és béke Istentől, a mi Atyánktól és az Úr Jézus Krisztustól. Hálát adok az én Istenemnek, valahányszor megemlékezem rólatok, és mindenkor minden könyörgésemben örömmel imádkozom mindnyájatokért, mert közösséget vállaltatok az evangéliummal az első naptól fogva mind a mai napig. Éppen ezért meg vagyok győződve arról, hogy aki elkezdte bennetek a jó munkát, elvégzi a Krisztus Jézus napjára. Így kell gondolkoznom mindnyájatokról, mert szívemben hordozlak titeket, mivel fogságomban is, az evangélium védelme és megerősítése közben is mindnyájan együtt részesültök velem a kegyelemben. Mert tanúm az Isten, mennyire vágyódom mindnyájatok után... és imádkozom azért, hogy a szeretet egyre inkább gazdagodjék bennetek ismerettel és igazi megértéssel; hogy megítélhessétek, mi a helyes, hogy tiszták és kifogástalanok legyetek a Krisztus napjára, és gazdagon teremjétek az igazság gyümölcseit Jézus Krisztus által Isten dicsőségére és magasztalására” (Fil 1:2-11).

Pált, fogságában Isten kegyelme tartotta meg, és lehetővé tette, hogy nyomorúságában örvendhessen. Hittel és bizalommal írta a filippii testvéreknek, hogy fogsága az evangélium haladására szolgált. „Szeretném, ha tudnátok, testvéreim — jelentette ki —, hogy az én helyzetem inkább az evangélium terjedését szolgálja, mert ismertté lett az egész testőrségben, és mindenki más előtt is, hogy Krisztusért viselem bilincseimet, úgyszólván az Úrban testvéreink többsége fogságom körülményeiből bizalmat merítve félelem nélkül, bátran szólják Isten igéjét” (Fil 1:12-14).

Pál e tapasztalata Isten munkamódszerére tanít bennünket. Az Úr győzelmet hoz ki abból, amit eredménytelennek és vereségnek látunk. Az a veszély fenyeget, hogy Istenről megfeledkezünk és csak a láthatókra nézünk, ahelyett, hogy a hit szemével a láthatatlanra tekintenénk. Ha szerencsétlenség és nyomorúság ér, készek vagyunk hanyagsággal, kegyetlenséggel vádolni Istent. Ha jónak látja, hogy hasznavehetőségünket valamilyen irányban korlátozza, bánkódunk emiatt s nem gondolunk arra, hogy Isten így is javunkat munkálhatja. Meg kell tanulnunk, hogy a fenyítés Isten tervének egy része; hogy a

keresztény a nyomorúság vesszője alatt néha többet tehet Mesteréért, mint amikor tevékeny szolgálatban dolgozik.

Mint példaképük a keresztényi életben, Pál a filippiek figyelmét Krisztusra irányította, „mert ő Isten formájában lévén nem tekintette zsákmánynak, hogy egyenlő Istennel, hanem megüresítette önmagát, szolgai formát vett fel, emberekhez hasonlónak lett, és magatartásában is embernek bizonyult; megalázta magát, és engedelmeskedett mindhalálig, mégpedig a kereszthalálig” (Fil 2:6-8).

„Ezért tehát, szeretteim — folytatja —, ahogyan mindenkori engedelmeskedtetek, nem csupán jelenlétemben, hanem sokkal inkább most, távollétemben is, félelemmel és rettegéssel munkáljátok üdvösségeteket, mert Isten az, aki munkálja bennetek mind az akarást, mind a cselekvést az ő tetszésének megfelelően. Zúgolódás és vonakodás nélkül tegyetek mindent, hogy feddhetetlenek és romlatlanok legyetek, Isten hibátlan gyermekei az elfordult és elfajult nemzedékben, akik között ragyogtok, mint csillagok a világban, ha az élet igéjére figyeltek. Ezzel dicsekszem majd a Krisztus napján, hogy nem futottam hiába, és nem fáradtam hiába.” (Fil 2:12-16).

E szavakat megörökítette az Írás, hogy segítségére legyen minden küzdő léleknek. Pál magasra tartja a tökéletesség mértékét és megmutatja, hogyan érhető el. Munkáljátok üdvösségeteket — mondja —, mert Isten az, aki munkálkodik bennetek.

Az üdvösség munkálása azt jelenti, hogy munkatársi kapcsolat, együttműködés jön létre a bűnbánó bűnös és Isten között. Ez szükséges ahhoz, hogy az igazság alapelvei a jellemben kialakuljanak. Az embernek komoly erőfeszítéseket kell tennie, hogy legyőzze azt, ami a tökéletesség elérésében akadályozza. Az eredményt illetően teljesen Istentől függ. Az emberi erőfeszítés önmagában nem elegendő. Isteni erő nélkül eredménytelen. Isten munkálkodik, és az ember is munkálkodik. Az embernek kell ellenállnia a kísértésnek, de az erőt ehhez Istentől kapja. Az egyik oldalon a végtelen bölcsesség, a részvét és az erő, a másikon a gyengeség, a bűn és a teljes tehetetlenség.

[317] Isten azt akarja, hogy uralkodjunk önmagunk felett, azonban beleegyezésünk és együttműködésünk nélkül nem segíthet rajtunk. Isten Lelke az embernek adott erő és képesség által munkálkodik. Önmagunktól képtelenek vagyunk szándékainkat, vágyainkat és hajlamainkat összhangba hozni Isten akaratával. De ha engedjük, hogy

„készségesekké tegyen bennünket”, akkor az Üdvözítő elvégzi ezt helyettünk. Lerombol „...minden okoskodást és minden magaslátot, amelyet az Isten ismeretével szemben emeltek” és foglyul ejt „minden gondolatot a Krisztus iránti engedelmességre” (2Kor 10:5).

Aki erős, megfelelő jellemet akar építeni, és aki kiegyensúlyozott kereszténnyé akar válni, annak mindent oda kell adnia, mindent meg kell tennie Krisztusért, mert a Megváltó nem fogadhat el megosztott szolgálatot. Naponta kell megtanulnia az önátadás jelentőségét. Kutatnia kell Isten Igéjét, meg kell tanulnia annak értelmét és engedelmeskednie kell előírásainak. Így érheti el a keresztényi tökéletességet. Isten napról napra együttműködik vele, tökéletesíti jellemét, aminek meg kell állnia a végső próba idején. A hívő napról napra emberek és angyalok előtt állja ki a magasztos próbát, bemutatva, mit tehet az evangélium az elesett emberekért.

„... én nem gondolom magamról, hogy már elértem — írja Pál — , de egyet teszek: ami mögöttem van, azt elfelejtve, ami pedig előttem van, annak nekifeszülve futok egyenest a cél felé, Isten mennyei elhívásának a Krisztus Jézusban adott jutalmáért” (Fil 3:13-14).

Pál nagyon sokat tett. Attól az időtől fogva, hogy elkötelezte magát Krisztusnak, élete fáradhatatlan szolgálat volt. Városról városra, országról országra utazott, hirdette a kereszt történetét, lelkeket nyert meg az evangéliumnak és gyülekezeteket alapított. Ezeknek állandóan gondját viselte és sok oktató levelet írt nekik. Időközönként szakmájában dolgozott, hogy mindennapi kenyerét megkeresse. Azonban élete valamennyi elfoglaltsága közt sem tévesztette szem elől az egyetlen nagy célt, hogy magasztos elhívását betöltse. Egyetlen célt tartott szilárdan maga előtt — hű maradjon ahhoz, aki Damaszkusz kapujánál kinyilatkoztatta magát neki. E céltől semmi sem tudta eltántorítani. A golgotai kereszt magasztalása volt a mindent átfogó indíték, ami szavait és tetteit ihlette.

A nagy cél, mely Pált kényszerítette, hogy minden nehézséggel és akadállyal szembenézve előre törekedjen, késztesse minden keresztény munkást arra, hogy fenntartás nélkül szentelje életét Isten szolgálatára. Világi csábítások tárulnak elé, hogy eltereljék figyelmét a Megváltóról, de törekedjen célja felé! Mutassa meg a világnak, az angyaloknak és az embereknek, hogy minden áldozatot és erőfeszítést megér annak a reménységnek a beteljesülése, hogy Isten arcát megláthatja.

Noha Pál fogoly volt, nem csüggedt el. Sőt, győzelmi ének hatja át leveleit, melyeket Rómából írt a gyülekezetekhez. *„Örüljete az Úrban mindenkor! — írta a filippieknek. — Ismét mondom: örüljete... Semmiért se aggódjatok, hanem imádságban és könyörgésben mindenkor hálaadással tárjátok fel kéréseiteket Isten előtt; és Isten békessége, mely minden értelmet meghalad, meg fogja őrizni szíveteket és gondolataitokat a Krisztus Jézusban. Egyébként pedig, testvéreim, ami igaz, ami tisztességes, ami igazságos, ami tiszta, ami szeretetreméltó, ami jóhírű, ha valami nemes és dicséretes, azt vegyétek figyelembe”* (Fil 4:4-8)!

„Az én Istenem pedig be fogja tölteni minden szükségeteket az ő gazdagsága szerint dicsőséggel a Krisztus Jézusban... A mi Urunk Jézus Krisztus kegyelme legyen a ti lelketekkel!”

Mialatt Pál áldásosan tevékenykedett Rómában sok lélek megtérésére, a hívők erősítésére és bátorítására, sötét felhők gyülekeztek, melyek nemcsak az ő biztonságát, hanem az egyház működését, növekedését is fenyegették. Rómába érkezésekor a császári testőrség igazságos és becsületes századosának adták át, akinek jóvoltából Pál viszonylag szabadon mozoghatott az evangélium munkájának folytatása céljából. De a kétévi fogság letelte előtt e századost olyan hivatalnok váltotta le, akitől Pál nem várhatott különösebb jóindulatot.

A zsidók most tevékenyebbek voltak Pál elleni erőfeszítéseikben, mint valaha. Jó segítőre találtak az erkölcstelen asszonyban, Néró második feleségében, aki prozelita (= pogányból lett zsidó — a szerk.) volt, és felhasználta minden befolyását, hogy a zsidók gyilkos szándékát segítse megvalósulni a kereszténység bajnokával szemben.

A császártól, akihez Pál fellebbezett, nemigen várhatott igazságos ítéletet. Néró erkölcsileg romlottabb, jellemében elvetemültebb és kegyetlenebb volt valamennyi elődjénél. A kormányzatot nála nagyobb zsarnokra aligha lehetett volna bízni. Uralkodásának első esztendejében fiatal mostohaöccsét, a jogos trónörököszt megmérgeztette. Egyre mélyebbre süllyedt a bűnben, és egyik bűntett a másikat követte, míg végül édesanyját és azután feleségét is meggyilkolta. Nem volt olyan rémtett, amit ne követett volna el, vagy oly gonoszság, melyre ne lett volna kapható. Minden nemes lélekben csak undort és megvetést keltett.

Az udvarában végrehajtott gonosztettek részletei sokkal aljasabbak és borzalmasabbak, semhogy leírhatók volnának. Rendkívüli gonoszága undort és iszonyatot keltett azokban is, akik kényszerből részt vettek tetteiben. Állandóan rettegetek, vajon legközelebb milyen szörnyűséget javasol. De még ezek a gonosztettek, melyeket Néró elkövetett, sem ingatták meg alattvalóinak hűségét. Az egész civilizált világ teljhatalmú uralkodójának ismerték el. Sőt istenként tisztelték és dicsőítették.

[320] Emberi megítélés szerint ilyen bíró előtt Pál elítélése biztos volt. Az apostol azonban tudta, hogy addig, amíg Istenhez hű marad, nincs mitől félnie. Isten, aki megvédte a múltban, megőrzi most is a zsidók gyűlöletétől és a császár hatalmától.

És Isten megoltalmazta szolgáját. Pál kihallgatásakor az ellene felhozott vádak nem tudták bizonyítani. Az általános várakozás ellenére, jellemétől teljesen eltérő igazságérzettel, Néró kijelentette a fogoly ártatlanságát. Pál láncát leoldozták, ismét szabad ember lett.

Ha Pál ügyének kivizsgálását tovább halogatják, vagy valamilyen okból a következő évig visszatartják Rómában, kétségtelenül életét veszti az akkor végbement üldözésben. Fogsága alatt annyira megnövekedett a kereszténnyé vált megtértek száma, hogy felkelte a hatóságok figyelmét és ellenségeskedését. A császár haragját különösen az szította fel, hogy udvarának tagjai közül többen megtértek; csakhamar talált ürügyet, hogy a keresztényekkel irgalmatlanul kegyetlenkedjék.

Akkortájt Rómában borzalmas tűzvész ütött ki, mely majdnem a fél várost elpusztította. Az a hír járta, hogy Néró maga gyújtotta fel a várost. Hogy elterelje a gyanút, nagylelkűen támogatta a hontalanokat és a nyomorgókat. Mindamellet őt vádolták e gonosz tettel. A nép izgatott volt és feldühödött. Hogy tisztázza magát és hogy megszabaduljon a város ama néprétegétől, melytől félt és amelyet gyűlölt, Néró a keresztényeket vádolta meg. Terve sikerült, és Krisztus követőinek ezreit — férfiakat, nőket, gyermekeket — kegyetlenül kivégeztette.

E borzalmas üldözéstől Pál megmenekült, mert felmentése után azonnal elhagyta Rómát. Szabadságának ez utolsó idejében szorgalmasan munkálkodott a gyülekezetekért. A görög és a keleti gyülekezetek között szilárdabb egységet igyekezett létrehozni, és azon fáradozott, hogy a hívők értelmét megerősítse a beszivárgó, hitet megrontó hamis tanokkal szemben.

A kiállt megpróbáltatások és aggodalmak felőrölték Pál testi erejét. Életkorának gyengesége meglátszott rajta. Érezte, hogy szolgálata végéhez érkezett, és amint ideje egyre inkább rövidült, igyekezete annál inkább fokozódott. Úgy látszott, buzgóságának nincs határa. Céltudatosan, gyors cselekvéssel, erős hittel utazott gyülekezetéről gyülekezetre. A hatalmában levő minden eszközzel igyeke-

---

zett erősíteni a hívőket, hogy hűséges munkával lelkeket nyerjenek meg Jézusnak, s a megpróbáltatás idején, mely beköszönt, álljanak az evangélium üzenetének hirdetésében, és hűségesen vallják meg Krisztust. [321]

A végső letartóztatás

Római felmentése után Pál működése a gyülekezetek érdekében nem kerülhette el ellenségei figyelmét. Mióta Néró megkezdte az üldözést, a kereszténység mindenfelé törvényen kívüli felekezet volt. Nemsokára a hitetlen zsidók kieszték, hogy Pált a Róma felgyújtására történő uszítással vádolják. Noha bűnösségében egy pillanatig sem hitt egyikük sem, tudták, hogy ily vád a valószínűség leggyengébb bizonyításával megpecsételheti sorsát. Erőfeszítésük következtében Pált ismét letartóztatták és gyorsan — utoljára — bebörtönözték.

Erre a második római útjára Pált több régi munkatársa is elkísérte; mások is komolyan óhajtottak sorsában osztozni, de nem engedte meg nekik, nehogy életüket veszélyeztessék. Kilátásai sokkal rosszabbak voltak most, mint előző fogsága idején. A Néró alatti üldözés a keresztények számát Rómában jelentékenyen csökkentette. Ezrek szenvedtek vértanúságot. Sokan elhagyták a várost, és akik maradtak, nagymértékben elnyomottak és megfélemlítettek voltak.

Rómába érkezésekor Pált sötét, földalatti börtönbe vetették, ahol pályafutása végéig maradt. A szörnyű vád miatt, hogy a legaljasabb és legborzalmasabb gonosztettet követte el a város és a nemzet ellen, közutálat volt a sorsa.

Néhány barátja, kik osztoztak az apostol terhében, most lassan elhagyták. Egyesek hűtlenné váltak, másokat pedig elküldött különböző gyülekezetekhez. Figellusz és Hermogenész voltak az elsők, akik távoztak. Azután Démász is elhagyta az üldözött apostolt, mert megrémült a nehézség és veszély felhőitől. Kreszcenszt pedig Pál a galáciai gyülekezetekbe, Tituszt Dalmáciába, Tükhikoszt pedig Efezusba küldte. Ezen élményeiről írja Pál Timóteusnak: „*Egyedül Lukács van velem*” (2Tim 4:11). Az apostol még sohasem érezte annyira szükségét hittestvérei szolgálatának, mint most, midőn korától, a kemény munkától elgyengülten, a nyirkos, sötét boltozatú római börtönbe volt bezárva. Lukács, a szeretett tanítvány és hűségű barát szolgálata nagy vigaszára volt Pálnak, és lehetővé tette

számára a hittestvérekkel és a külvilággal való kapcsolatot.

E válságos időben nagy örömet szerzett Pálnak Onéziforosz gyakori látogatása. E melegszívű efezusi hívő minden tőle telhetőt megtett, hogy enyhítse Pál fogságának terhét. Szeretett tanítója bilincsből volt az igazságért, mialatt ő maga szabadon járt-kelt; semmi fáradságot sem sajnált, hogy elviselhetőbbé tegye Pál sorsát.

Utolsó levelében, amit az apostol írt, így szól hűséges tanítványáról: *„Az Úr legyen könyörületes Onéziforosz háza népe iránt, mert sokszor felüdített engem, és nem szégyellte bilincseimet. Sőt amikor Rómában volt, buzgón keresett engem, és meg is talált. Adja meg neki az Úr, hogy irgalmat találjon nála azon a napon.”* (2Tim 1:16-18).

A szeretet és részvét utáni vágyat Isten ültette az ember szívébe. Krisztus a Gecsemáné kertjében, nagy lelki gyötrelmének órájában tanítványai részvételére vágyott. És Pál, noha nyilvánvalóan járatos volt a nehézségek és a szenvedések elviselésében, emberi részvét és társ után vágyott. Onéziforosz látogatása, hűségének bizonyítéka, éppen az elhagyatottság és egyedüllét idején boldoggá és vidámmá tette az apostolt, aki életét mások szolgálatára szentelte.

Néró előtt

Mikor Pált kihallgatásra Néró elé idézték, a közeli biztos halálra volt kilátása. Az a súlyos bűn, amellyel vádolták, valamint a keresztényekkel szemben fennálló gyűlölet, nem nyújtott reményt ügyének kedvező kimenetelére.

A görögöknél és a rómaiaknál megengedett szokás volt, hogy a törvényszék előtti képviselőre a vádlott ügyvédet fogadjon. Az érvek, szenvedélyes szónoklatok vagy könyörgések, imák és könnyek által az ilyen védőnek gyakran sikerült kedvező ítéletet kieszközölnie a fogoly részére, vagy legalább is az ítélet súlyosságát enyhítenie. Azonban, amikor Pált Néró elé idézték, senki sem vállalta a tanácsadást vagy képviselőt; egyetlen barát sem volt a közelben, aki az ellene felhozott váddal szemben megvédje vagy saját védelmére ösztönözze. A római keresztények között nem volt egyetlen egy sem, aki ebben a nehéz órában mellé álljon.

Erről az eseményről az egyetlen megbízható jelentést maga Pál adja Timóteushoz intézett második levelében: „*Első védekezésem alkalmával — írja az apostol — senki sem volt mellettem, mindenki elhagyott. Ne számítson ez bűneik közé! De az Úr mellém állt, és megerősített, hogy elvégezzem az ige hirdetését, és a pogányok valamennyien meghallják azt. Azután megszabadultam az oroszlán torkából*” (2Tim 4:16-17).

Pál Néró előtt — mily éles ellentét! A gögös uralkodó, aki előtt Isten emberének számot kellett adnia hitéről, elérte a világi hatalom, tekintély és gazdagság csúcspontját, valamint a bűn és gonoszság legnagyobb mélységét is. Hatalma és nagysága egyedülálló volt. Tekintélyét nem vitatták, akaratának nem álltak ellen. Fejedelmek koronáikat rakták lábához. Hatalmas seregek meneteltek parancsára, flottáinak zászlói győzelmet mutattak. Szobrát a törvényszék termében helyezték el, és a szenátorok döntései, valamint a bírák ítéletei akaratát visszhangozták. Milliók engedelmesen hajoltak meg parancsa előtt. Néró neve előtt reszketett a világ. Neheztelését kihívni

a vagyon, a szabadság és az élet elvesztését jelentette; rosszálló tekintetétől jobban féltek, mint a dögvésztől.

Az agg fogoly pénz, barátok, tanácsadók nélkül állt Néro előtt, akinek arcvonásai magukon viselték a benne dúló szegényletes szenvedélyek emlékeit. A vádlott arca Istennel megbékélt szívről beszélt. Pál élete szegénység, önmegtagadás és szenvedés volt. Az állandó hamis beállítás, a szegény, a durva bánásmód ellenére, mely által ellenségei igyekeztek megfélemlíteni, bátran emelte magasra a kereszt zászlaját. Mesteréhez hasonlóan hontalan vándorként az emberiség áldására élt. Hogy is érthette volna meg, hogyan méltányolhatta volna Néro, ez a szeszélyes, szenvedélyes, kicsapongó zsarnok, Isten e fiának jellemét és indítékait?

A hatalmas csarnokot megtöltötte a kíváncsi, nyugtalan tömeg, mely özönlött és előre tolongott, hogy lássa és hallja mindazt, ami történik. Magas rangúak és alacsony sorsúak, gazdagok és szegények, tanultak és tudatlanok, büszkék és alázatosak, mind az élet és a megváltás útja igaz ismeretének nélkülözői voltak.

A zsidók a lázítás és eretnekség régi vádját hozták fel Pál ellen, és a zsidók és a rómaiak közösen a város felgyújtására történő bujtogatással vádolták. Miközben a vádak ellene elhangzottak, Pál megőrizte rendíthetetlen nyugalmát. A nép és a bírák meglepetten nézték. Sok tárgyaláson voltak jelen, és sok gonosztevőt láttak, de sohasem láttak ilyen férfiút, akinek arcán oly szent nyugalom látszik, mint az előttük álló fogolyén. Az éles szemű bírák, akik megszokták, hogy olvassanak a foglyok arcvonásaiban, hiába kutatták Pál arcán a bűn valamilyen bizonyítékát. Midőn engedélyt kapott, hogy védje magát, mindenki feszült érdeklődéssel hallgatta.

Pálnak még egyszer alkalma van, hogy a csodálkozó tömeg előtt a kereszt zászlaját felemelje. Amint az előtte levő tömegre néz, zsidókra, görögökre, rómaiakra és más országok polgáira, lelke kimondhatatlan vággyal izzik üdvösségükért. Minden esemény, az őt körülvevő veszedelem, az oly közelinek látszó borzalmas sors eltűnik szeme elől. Csak Jézust látja, a Közbenjárót, aki Isten trónja előtt könyörög a bűnös emberekért. Emberfölötti ékesszólással és erővel mutatja be Pál az evangélium igazságait. Bemutatja hallgatóinak a bukott emberiségért hozott nagy áldozatot. Kijelenti, hogy az ember megváltásáért végtelen ár lett lefizetve. Isten gondoskodott arról, hogy az emberrel megoszthassa trónját. Angyali hírnökök kö-

tik össze a földet a mennyel, és az ember minden cselekedete, akár jó vagy rossz, nyilvánvaló az igaz Bíró szeme előtt.

Így érvelt az igazság védője! Híven a hitetlenek között, hűen a hűtlenek között Isten képviselőjeként áll és hangja a menny hangja. Szavában és tekintetében nincs félelem, szomorúság vagy bátortalanság. Ártatlanságának biztos tudatában, az igazság vértjébe öltözött örvend, hogy Isten gyermeke. Szava olyan, mint a csata zaja feletti győzelmi kiáltás. Hirdeti, hogy az ügy, amelynek életét szentelte, az egyetlen, mely sohasem bukhat meg. Ő elpusztulhat, de az evangélium nem pusztul el. Isten él és igazsága győzni fog.

Sokan, kik e napon Pálra tekintettek, „...látták, hogy az arca olyan, mint egy angyalé” (ApCsel 6:15).

A jelenlevők soha azelőtt nem hallottak ily szavakat. Azok még a legkeményebb szív húrjait is megremegtették. A tiszta és meggyőző igazság legyőzi a tévelygést. Sokak értelmébe most fény ragyogott, és később boldogan követték sugarait. Az e napon elhangzott igazság arra volt hivatva, hogy nemzeteket rendítsen meg. Befolyása időfeletti; még akkor is hat a szívre, amikor hirdetőinek ajkát már elnémította a mártírhalál.

Soha ezelőtt nem hallotta Néró úgy az igazságot, mint ez alkalommal. Soha ezelőtt nem tárták fel néki életének hatalmas bűneit. A menny világossága hatolt bűnnel szennyezett lelke rejtekeibe; rémülten remegett az ítélszék gondolatára, mely elé végül ő is, a világ uralkodója áll, hogy elnyerje cselekedetei igazságos ítéletét. Félt az apostol Istenétől és nem merte Pált elítélni, mivel az ellene felhozott vádak közül egy sem volt bizonyítható. Vérszomjas lelkét egy időre a félelem féken tartotta.

Egy pillanatra megnyílt a menny a bűnös és érzéketlen Néró előtt, és annak békéje, tisztasága kívánatosnak látszott előtte. Ekkor hozzá is szólt a kegyelmi meghívás. De csak egy pillanatra adott helyt a bűnbocsánat gondolatának. Majd kiadta a parancsot, hogy Pált vigyék vissza tömlöcébe; és amint a börtönajtó bezárult Isten követe mögött, Róma császára előtt is örökre bezárult a bűnbánat ajtaja. A menny egyetlen fénysugara sem hatolt át még egyszer az őt beborító sötétségen. Nemsokára Isten büntető ítéletétől szenvedett.

[327]

Nem sokkal ezután Néró elindult hírhedt görögországi hadjáratára, melyen megvetendő és lealázó ledérsége által szégyent hozott magára és országára. Nagy pompával tért vissza Rómába, s udvarno-

kaival együtt felháborító erkölcstelen jelenetekbe kezdett. E tivornya közepette a tömeg hangja hallatszott az utcán. A hírnök, akit az ok megtudakolására küldött ki, azzal a megdöbbentő hírrel tért vissza, hogy Galba, hadsereg élén gyorsan menetel Róma felé. A városban már fölkelés tört ki; felháborodott tömeg hömpölyög az utcákon, amely gyorsan közeledve a palota felé halállal fenyegeti a császárt és híveit.

E veszélyes órában Nérónak, a hithű Pállal ellentétben, nem volt hatalmas és irgalmas Istene, akire támaszkodhatott. A szenvedésektől és az esetleges kínzásoktól való félelmében, melyet a csőcselék kezétől kényszerülne elviselni, a szerencsétlen zsarnok önkezével akart véget vetni életének, azonban a kellő pillanatban bátorsága elhagyta. Teljesen elbátortalanodva szégyenteljesen menekült a városból, menedéket keresve közeli vidéki birtokán, de hiába. Rejtekhelyét csakhamar felfedezték és miközben az üldöző lovasok közeledtek, szolgálattelvő rabszolgájával halálos sebet ejtetett magán. Így pusztult el a zsarnok Néró, fiatal életének harminckettedik esztendejében.

Pál utolsó levele

(Pál második levele Timóteushoz)

Pál a császár ítélőszékétől cellájába tért vissza. Tudta, csak rövid halasztást nyert. Tudta, hogy ellenségei addig nem nyugszanak, amíg halálra nem adják. Azt is tudta, egyelőre az igazság győzött. Az, hogy hirdethette a megfeszített és feltámadt Üdvözítőt az őt hallgató hatalmas tömeg előtt, már önmagában győzelem volt. E napon oly munka kezdődött, mely növekedett és erősödött, melyet hiába akart megakadályozni és elpusztítani Néró vagy Krisztus valamennyi ellensége.

Mialatt Pál nap nap után sivár cellájában ült, tudta, Néró egyetlen szavára vagy intésére feláldozhatják életét. Timóteusra gondolt, s elhatározta, érte küld. Amikor Pál utolsó útjára Rómába ment, Efezusban a gyülekezet gondját Timóteusra bízta és ezért ott hagyta. Pál és Timóteus szokatlanul mély és erős rokonszenvvel kötődött egymashoz. Megtérése óta Timóteus osztozott Pál munkájában és szenvedésében, s a kettőjük közötti barátság erősebb, mélyebb és egyre szentebb lett, annyira, hogy ami egy fiú lehet a szeretett és tisztelt atyjának, az volt Timóteus az idős, megfáradt apostolnak. Nem is csoda, hogy Pál magányában és magára hagyatottságában vágyott, hogy őt láthassa.

A legkedvezőbb körülmények között is néhány hónapnak kellett eltelnie, míg Timóteus Kisázsia tartományból Rómába érhetett. Pál tudta, hogy élete bizonytalan, és félt, hogy Timóteus túl későn érkezik, és már nem látja őt. Fontos tanácsa és tanítása volt a fiatal ember számára, akire oly nagy felelősséget ruháztak; és amíg sürgette, hogy késedelem nélkül jöjjön, tollba mondta végrendeletét arra az esetre, ha személyesen már nem közölhetné vele. Lelke telve volt féltő szeretettel fiáért az evangéliumban és a gondjára bízott gyülekezetért; Pál vágyott, hogy Timóteusban tudatosítsa szent megbízatása iránti hűségének fontosságát.

Pál ily üdvözlettel kezdi levelét: *„Timóteusnak, szeretett fiának: Kegyelem, irgalom, békesség Istentől, a mi Atyánktól és a Krisztus*

Jézustól, a mi Urunktól. Hálát adok az Istennek, akinek őseimhez hasonlóan tiszta lelkiismerettel szolgállok, amikor szüntelenül, éjjel és nappal megemlékezem rólad könyörgéseimben. [329]

Az apostol a hitben való állhatatosság szükségességét hangsúlyozta Timóteusnak: „Ezért emlékeztetek téged — írta —, hogy gerjeszd fel az Isten kegyelmi ajándékát, amely kezeim rád tétele által van benned. Mert nem a félelemnek lelkét adta nekünk az Isten, hanem az erő, a szeretet és a józanság lelkét. Ne szégyelld hát a mi Urunkról szóló bizonyágtételt, se engem, az ő foglyát, hanem szenvedj velem együtt az evangéliumért, Isten ereje által.” Pál azután kérte, gondolja meg, hogy Isten „szent hívással” hívta el, hirdetni annak hatalmát, aki „...az evangélium által világosságra hozta az elmúlhatatlan életet”. Önmagáról pedig kijelentette: „Ennek az evangéliumnak a szolgálatára rendeltettem én hírnökül, apostolul és tanítóul. Ezért is szenvedem ezeket, de nem szégyellem, mert tudom, kiben hiszek, és meg vagyok győződve, hogy neki van hatalma arra, hogy a rám bízott kincset megőrizze arra a napra.”

Hosszú szolgálatának ideje alatt Pál sohasem ingott meg Megváltója iránti hűségében. Bárhol volt is, akár a haragos farizeusok vagy római hatalmasságok előtt; akár a liztrai dühöngő tömeg vagy a macedóniai börtön megtért bűnösei között; akár a megrémült hajósokkal vitatkozott a zátonyra futott hajon, vagy egyedül állt Néró előtt, védőbeszédet mondva életéért, sohasem szégyellte a képviselt ügyet. Keresztény életének egyetlen nagy célja volt, hogy annak szolgáljon, kinek nevét egykor teljesen megvetette. E céltól sem ellenállás, sem üldözés nem tántoríthatta el. Hite, mely a munkában megerősödött és áldozat által megtisztult, megtartotta és megerősítette őt.

„Te azért, fiam, erősödjél meg a kegyelemben, amely a Krisztus Jézusban van — folytatta Pál. — És amit tőlem hallottál sok tanú előtt, azokat add át megbízható embereknek, akik mások tanítására is alkalmasak lesznek. Vállald velem együtt a szenvedést, mint Krisztus Jézus jó katonája.”

Istennek igaz szolgálója nem menekül el a nehézségektől, sem a felelősségtől. Abból a forrásból merít ő is erőt, mely sohasem apad ki azok számára, kik komolyan kérik az isteni segítséget, mely képessé tesz a kísértések feletti győzelemre és az Istentől kapott kötelességek teljesítésére. Az elfogadott kegyelem növeli képességét Isten és Fia [330]

megismerésére. Lelke sóvárog arra, hogy Mestere tetszésére szolgáljon. Amint előbbre halad a keresztény ösvényen, megerősödik a kegyelemben, mely a Krisztus Jézusban van. Ez a kegyelem képessé teszi, hogy hűségesen tanúságot tegyen mindarról, amit hallott. Nem veti meg és nem hanyagolja el az Istentől kapott ismeretet, hanem rábízza hűséges emberekre, akik szintén továbbadják azt másoknak.

Pál, Timóteushoz intézett ez utolsó levelében, magasztos eszmét tár az ifjú munkás elé. Rámutat kötelességére, amely reá, mint Krisztus szolgájára hárul. *„Igyekezz kipróbált emberként megállni az Isten előtt — írta az apostol —, mint olyan munkás, aki nem vall szégyent, hanem helyesen fejtegeti az igazság igéjét.”* *„Az ifjúkori kívánságot pedig kerüld! Törekedj viszont az igazságra, a hitre, a szeretetre, a békességre azokkal együtt, akik tiszta szívből hívják segítségül az Urat. Az ostoba és éretlen vitatkozások elöl térj ki, tudva, hogy ezek viszálykodást szülnek. De az Úr szolgája ne viszálykodjék, hanem legyen barátságos mindenkihez, tanításra alkalmas és türelmes, aki szelídséggel neveli az ellenszegülőket, hátha az Isten megadja nekik egyszer, hogy megtérve megismerjék az igazságot.”*

Az apostol óvta Timóteust a hamis tanítóktól, akik megpróbálnak bejutni az egyházba. *„Azt pedig tudd meg — írja —, hogy az utolsó napokban nehéz idők jönnek. Az emberek ugyanis önzők, pénzsóvárok lesznek, dicsekvők, gögösek, istenkáromlók, szüleikkel szemben engedetlenek, hálátlanok, szentségtelenek, szeretetlenek... Az ilyenek a kegyesség látszatát megőrzik ugyan, de annak az erejét megtagadják. Fordulj el tehát ezektől.”*

Majd folytatja: *„A gonosz emberek és ámítók pedig még tovább mennek a rosszban, tévelyegve és másokat is megtévesztve. De te maradj meg abban, amit tanultál, és amiről megbizonyosodtál, tudván, kiktől tanultad, mivel gyermekségedtől ismered a szent írásokat, amelyek bölccsé tehetnek téged az üdvösségre... A teljes Írás Istentől ihletett, és hasznos a tanításra, a feddésre, a megjobbításra, az igazságban való nevelésre; hogy tökéletes legyen az Isten embere, minden jó cselekedetre felkészített.”* Isten bőségesen gondoskodott eszközökről, hogy sikeresen harcoljunk a gonosszal szemben, mely a világban van. A Biblia az a fegyvertár, ahonnan a küzdelemre ellátjuk magunkat. Derekunkat az igazság övezze körül! Mellvértünk a megigazulás legyen! A hit pajzsa kezünkben, az üdvnek sisakja

pedig fejünkön legyen! A Lélek kardjával, mely Isten Igéje, törjünk utat magunknak a bűn akadályán és nehézségen át!

Pál tudta, hogy nagy veszély leselkedik az egyházra. Tudta, hogy hűséges, komoly munkát kell végezniük azoknak, akiket a gyülekezet gondviselésével bíztak meg. Ezért írta Timóteusnak: *„Kérlek az Isten és a Krisztus Jézus színe előtt, aki ítélni fog élőket és holtakat; az ő eljövételére és országára kérlek: hirdesd az igét, állj elő vele, akár alkalmas, akár alkalmatlan az idő, feddj, ints, biztass teljes türelemmel és tanítással.”*

Ez az ünnepélyes megbízás, — annak, aki oly buzgó és hűséges volt, mint Timóteus — hatalmasan bizonyítja az evangélium munkásának munkája fontosságát és felelősségét. Pál, Isten ítélőszéke elé idézi Timóteust és meghagyja neki, hogy ne az emberek szavát, hanem az Igét hirdesse; legyen kész bizonyosságot tenni Istenről, bárhol kínálkozik erre alkalom; akár nagy összejöveteleken, akár magánkörökben; úton vagy családi tűzhelynél; barátok vagy ellenségek előtt; biztonságban, vagy nehézségek, veszélyek, gyalázkodások és veszteségek között.

Miután Pál attól félt, hogy Timóteust szelíd és engedékeny természete visszatarthatja munkájának lényeges részétől, ezért bátorította, legyen hűséges a bűn megrovásában, sőt élesen feddje meg azokat, akik durva bűnöket követnek el. Mindazáltal ezt *„teljes türelemmel és tanítással”* kellett végeznie. Krisztus türelmét, szeretetét kellett kinyilatkoztatnia, az Ige igazsága által megmagyarázva és erősítve rosszallását.

Gyűlölni és megfeddni a bűnt, ugyanakkor a bűnös iránt részvétet és gyengédséget tanúsítani — nehéz feladat. Minél komolyabban igyekszünk szívünk és életünk megszentelődésére, annál élesebben érzékeljük bűneinket, annál határozottabban helytelenítjük az igaztól való bármely eltérést. Tartózkodjunk a szükségtelen szigortól a panasztevőkkel szemben, de vigyázzunk, nehogy szem elől té vesszük, hogy mennyire súlyos dolog a bűn. Szükséges, hogy a tévelygő iránt krisztusi türelmet és szeretetet tanúsítsunk, de az is veszélyes, ha olyan elnézőek vagyunk tévedésével szemben, hogy úgy érzi, nem szolgált rá a feddésre, és elutasítja azt, mint szükségtelent és jogtalan.

Az evangélium szolgálói hosszútűrésükkel olykor nagy kárt okoz-

[332]

így abban még részt is vesznek. Készek mentegetni és enyhíteni azt, amit Isten elítél; idővel pedig oly vakká válnak, hogy még dicsérik is azokat, akiket Isten parancsa szerint feddeniük kellene. Aki eltompította lelki felfogóképességét a bűn elnézése által, olyanokkal szemben, kiket Isten elítél, az nemsokára szigorúsággal és keménységgel súlyos bünt követ el azok ellen, akiket Isten elismer.

Emberi bölcsesség büszkesége miatt, a Szentlélek befolyásának semmibevétele miatt, Isten szava igazságának ellenőrzése miatt sokan, akik kereszténynek vallják és alkalmasnak vélik magukat mások tanítására, elfordulnak Isten követelményétől. Pál kijelenti Timóteusnak: *„Mert lesz idő, amikor az egészséges tanítást nem viselik el, hanem saját kívánságaik szerint gyűjtenek maguknak tanítókat, mert vizket a fülük. Az igazságtól elfordítják a fülüket, de a mondákhoz odafordulnak.”*

Az apostol itt nem a nyíltan vallástalanokra, hanem hitvalló keresztényekre utal, akiket hajlamaik vezetnek, ezáltal önmaguk rabjai. Ezek csak olyan tanokat készek meghallgatni, melyek nem dorgálják meg bűneiket, s nem ítélik el szórakozó életmódjukat. Krisztus hűséges szolgálójának egyenes szavai sértik őket, ezért oly tanítókat választanak, kik dicsérő és hízelgő szavakat mondanak nekik. A lelkészek között vannak, akik emberi véleményt prédikálnak Isten Igéje helyett. Hűtlenek a rájuk bízott dolgokban, így tévelygésbe viszik azokat, akik lelki vezetést várnak tőlük.

Szent törvényének előírásaiban Isten az élet tökéletes szabályát adta és kijelentette, e törvény változatlanul, az utolsó pontocskáig igényt tart az emberre az idők végéig. Krisztus azért jött, hogy ezt a törvényt felmagasztalja és dicsővé tegye. Bemutatta, hogy ez Isten és az ember iránti szeretet széles alapjára épül, és az előírása iránti engedelmisség magába foglalja az ember kötelességét. Saját életével adott példát az Isten törvénye iránti engedelmisségre. A hegyi beszédben pedig kifejtette, hogy annak követelménye hogyan terjed túl a külső cselekedeten, tudomásul véve a gondolatok és a szív indítékait.

[333] Az ember a törvénynek engedelmeskedve megtagadja *„a hitelenséget és a világi kívánságokat, józanul, igazságosan és kegyesen”* él e világban (Tit 2:12). De a minden igazság ellensége foglyul ejtette e világot, és az embereket a törvény iránti engedetlenségre vezette. Tömegesen távolodnák el — miként azt Pál előre látta — Is-

ten Igéjének világos igazságaitól, és oly tanítókat választanak, akik kívánságuk szerinti mesékkel táplálják őket. A lelkészek és a nép közül sokan lábbal tiporják Isten törvényét. Ezzel a világ Teremtőjét sértik meg, Sátán pedig ujjong elért sikerén.

Isten törvényének növekvő semmibevevése fokozza a vallás iránti ellenszenvet, a büszkeség növekedését, az élvezetek iránti szeretetet, a szülők iránti engedetlenséget és az önzést. A gondolkodó elme mindenütt aggódva kérdi: Mit lehet tenni e nyugtalanító gonoszság ellen? A feleletet Pálnak Timóteushoz intézett figyelmeztetésében olvassuk: „*Hirdesd az Igét!*” A Bibliában találjuk cselekedeteink egyedüli biztos irányelveit. Ez Isten akaratának írásba foglalása, az isteni bölcsesség kifejezése. Feltárja az emberi értelem előtt az élet nagy kérdéseit, és mindazoknak, akik gondosan figyelnek szabályaira, tévedhetetlen vezetőnek bizonyul, s megőrzi őket attól, hogy életüket rosszul irányított erőfeszítések következtében elpazarolják.

Isten kinyilatkoztatta akaratát, s emberi ostobaság kétségbe vonni azt, ami Isten szájából származik. Miután a végtelen Bölcsesség szólt, az ember számára nincs semmi kétes kérdés, amit előterjessen, sem ingadozó lehetőség az Isten szavához való igazodásban. Mindaz, amit megkövetel tőle, az az őszinte, komoly megegyezés Isten kinyilvánított akaratával. Az engedelmség az indítéknak és a lelkiismeretnek legfőbb parancsa.

Pál folytatja intelmeit: „*Te azonban légy józan mindenben, a bajokat szenvedd el, végezd az evangélista munkáját, töltsd be szolgálatodat.*” Pál élete befejezése előtt állt; óhaja az volt, hogy Timóteus töltsen be az ő helyét, őrizze a gyülekezetet a meséktől és az eretnekségektől, amelyek által az ellenség különböző módon igyekszik őket az evangélium egyszerűségétől eltéríteni. Intette: kerüljön minden világi tevékenységet és az azokba való belekeveredést, mely akadályozhatná, hogy teljesen Isten munkájának szentelje magát; örömmel viseljen el ellentmondást, szemrehányást és üldözést, melyet hűsége vált ki; adja lelkészi szolgálatának teljes bizonyosságát, hatáskörén belül felhasználva minden eszközt, jót téve azokkal, akikért Krisztus meghalt.

Pál élete szemléltette a tanított igazságokat; ebben rejlett ereje. Szíve telve volt a felelősség mély, maradandó érzetével, és szoros közösségben dolgozott Vele, aki a jogosság, a kegyelem és az

igazság forrása. Krisztus keresztségéhez, mint sikerének egyetlen biztosítékához ragaszkodott. Az Üdvözítő szeretete volt kimeríthetetlen indítéka, amely segítette önmagával és a gonosszal szembeni küzdelmében, amint Krisztus szolgálatában előrehaladt a világ barátságatlansága és ellenségeinek ellenállása ellenére.

Amire az egyháznak e veszedelmes napokban szüksége van, az a munkások ama hada, akik Pálhoz hasonlóan hasznossá nevelték magukat, akik Isten dolgaiban mély tapasztalatra tettek szert és komolysággal, buzgósággal teljesek. Megszentelt, önfeláldozó férfiakra van szükség, akik nem riadnak vissza a megpróbáltatástól és a felelősségtől, akik bátrak és hűek; akiknek szívében kialakult Krisztus, „...reménysége az eljövendő dicsőségnek” (Kol 1.21), és szent tűzzel érintett ajakkal hirdetik az Igét. Ilyen munkások hiánya miatt szenved Isten ügye, és a végzetes tévtanok halálos méregként fertőzik az emberiség nagyobb részének erkölcsét és megfosztják őket reménységüktől.

Mialatt a hűséges, agyonhajszolt zászlóvivők az igazságért életüket áldozzák, kik töltik be helyüket? Vajon ifjaink átveszik-e atyáik kezéből a szent megbízatást? Készek-e a hűségesek halála által okozott űr kitöltésére? Figyelnek-e az apostol kérelmére, meghallják-e a kötelesség hívó szavát az önzésre és a nagyravágyásra való ösztönzés közepette, mely csábítja a fiatalságot?

Pál különböző emberekhez intézett személyes üzenettel fejezte be levelét, és még egyszer megismételte sürgős kérelmét, hogy Timóteus hamarosan, lehetőleg még a tél beállta előtt, jöjjön hozzá. Beszült magányáról, melyet néhány barátjának önkéntes távozása, és mások szükségszerű távolléte okozott. És nehogy Timóteus aggodjon, hogy az efezusi gyülekezetnek szüksége van munkájára, Pál kijelenti, már elküldte Tükhikoszt, aki betölti helyét.

Azután Néró előtti kihallgatásáról, testvérei elfordulásáról, valamint a szövetségét megtartó Isten fenntartó kegyelméről beszél. Pál azzal fejezte be levelét, hogy szeretett Timóteusát a Főpásztor oltalmába ajánlotta, aki — bár az alpásztorokat megölhetik — nyájáról mindig gondoskodik.

A Néró előtti utolsó tárgyalás alatt Pál szavai oly hatalmas benyomást gyakoroltak a császárra, hogy az ítélethozatalt elhalasztotta. Nem mentette fel és nem ítélte el Istennek megvádolt szolgáját. Azonban a császárnak Pál elleni rosszindulata csakhamar fellángolt. Elkeseredett, hogy a keresztény vallás terjedését még a császári udvarban sem tudja megakadályozni. Elhatározta, mihelyt elfogadható ürügyet talál, az apostolt halálra adja. Ezután nemsokára Néró határozott: Pált vértanúhalálra ítélte. Mivel római polgárt kínpadra nem vonhattak, az ítélet lefejezés volt.

Pál kivégzése nem volt nyilvános. Néhány néző lehetett csak jelen; üldözői megrémültek messze ható befolyásától; féltek, hogy halálának jelenete híveket szerezhet a kereszténységnek. Még a kíséretében levő, rideg szívű katonák is figyelték szavait, s ámulva látták, hogy a halállal szembenézve vidám, sőt lelke ujjong. Néhánynak, kik tanúsították vértanúságát, kivégzőivel szembeni megbocsátó lelkülete és a végsőig rendületlen bizalma Krisztusban, a megváltott élet illatát bizonyította. Többen elfogadták a Pál által hirdetett Üdvözítőt, és nemsokára félelem nélkül, vérükkel pecsételték meg hitüket.

Pál élete utolsó órájáig bizonyította a korinthusi gyülekezet-höz intézett szavainak igazságát: *„Isten ugyanis, aki ezt mondta: »Sötétségből világosság ragyogjon fel«, ő gyújtott világosságot szívünkben, hogy felragyogjon előttünk Isten dicsőségének ismerete Krisztus arcán. Ez a kincsünk pedig cserépedényekben van, hogy ezt a rendkívüli erőt Istennek tulajdonítsuk, és ne magunknak: Mindenütt szorongatnak minket, de nem szorítanak be, kétségkedünk, de nem esünk kétségbe; üldözöttek vagyunk, de nem elhagyottak, letipornak, de el nem veszünk; Jézus halálát mindenkor testünkben hordozzuk, hogy Jézus élete is láthatóvá legyen testünkben”* (2Kor 4:6-10). Alkalmassága nem önmagában, hanem Isten Lelke jelenlétében és munkálkodásában volt, mely betöltötte lelkét és minden gondolatát alárendelte Krisztus akaratának. A próféta kijelenti: *„Akinék szilárd a jelleme, azt megőrzöd teljes békében, mert benned*

bízik” (Ézs 26:3). A Pál arcáról sugárzó mennyei békesség sok lelket nyert meg az evangéliumnak.

Pált mennyei légkör övezte. Akivel csak kapcsolatban volt, érezte Krisztussal való közösségének hatását. Az általa hirdetett igazságot saját élete szemléltette; ez adott meggyőző erőt prédikációinak. Ebben van az igazság hatalma. A megszentelt élet mesterkéletlen, öntudatlan befolyása a legmeggyőzőbb prédikáció, mely a kereszténység érdekében adható. Még a cáfolhatatlan érvek is ellenállást idézhetnek elő; azonban az istenfélő példa oly erő, melynek teljesen lehetetlen ellenállni.

Az apostol szem elől téveszti saját szenvedésének közeledtét azok érdekében, akiket magukra hagy, hogy küzdjenek előítélet, gyűlölet és üldöztetés ellen. Igyekezett erősíteni, bátorítani azt a néhány keresztényt, akik a kivégzőhelyre elkísérték, azoknak az ígéretnek a felidézésével, amiket az igazságért üldözöttek kaptak. Biztosította őket, hogy mindaz beteljesedik, amit az Úr mondott megpróbált és hűséges gyermekeit illetően. Rövid időre a sokféle kísértés által nehézség lehet az osztályrészük, a földi kényelmet elveszíthetik, de szívüket erősíthetik Isten hűségének bizonyosságával, mondván: „...tudom, kiben hiszek, és meg vagyok győződve, hogy neki van hatalma arra, hogy a rám bízott kincset megőrizze arra a napra” (2Tim 1:12). A megpróbáltatások és szenvedések éjszakája gyorsan véget ér; azután felvirrad a béke és az örök nap boldog hajnala.

Az apostol az örökkévalóságba tekintett; nem bizonytalanul vagy félve, hanem örömteli reménnyel és vágyakozó várakozással. Amint ott áll vértanúsága színhelyén, nem látja sem a hóhér pallosát, sem a földet, mely csakhamar beissza vérét. Feltekintett a nyári nap csendes, kék egén keresztül az Örökkévaló trónjához.

A hit ez embere látta Jákób látomásának létráját, ami Krisztust ábrázolta, aki összekötötte a földet a mennyel, a halandó embert a végtelen Istennel. Hite erősebb, amint emlékeznek, hogy a pátriárkák és próféták arra építettek, aki az ő támasza és vigasza, akiért életét adja. E szent emberektől, kik századról századra hitük bizonyoságtévői voltak, hallja a biztosítékot: hű az Isten. Apostoltársai, kik

[337]

Krisztus evangéliumát hirdetik, szembeszállnak a vallási vakbuzgósággal, a pogány babonákkal, az üldözéssel és a megvetéssel, sőt életük sem drága, csak hogy fennen lobogtassák a kereszt zászlaját

a hitelenség sűrű sötétsége közepette. Hallja bizonyágtételüket Jézusról, az Isten Fiáról, a világ Üdvözítőjéről. A kínpadokról, a máglyákról, a tömlöcökből, a föld barlangjaiból és üregeiből füléig hatol a vértanúk diadalkiáltása. Hallja az állhatatos lelkek tanúságtételét, akik, ámbár elhagyatottan, kifosztottan, megkínzottan, mégis félelem nélkül, ünnepélyesen bizonyítják hitüket, kijelentve: „...*mert tudom, kiben hiszek*”. Életüket adták hitükért, kinyilatkoztatták a világ előtt, hogy akiben bíztak, mindenképpen üdvözítheti őket.

Krisztus áldozata által megváltva, bűntől megtisztítva vére által, igazságába öltözött, Pál önmagában hordozza azt a bizonyosságot, hogy lelke értékes Megváltója szemében. Élete Krisztussal el van rejtve Istenben, és meggyőződött, hogy Ő, aki legyőzte a halált, meg tudja őrizni azt, amit oltalmára bízott. Lelke megragadja az Üdvözítő ígéletét: „... *feltámasztom őt az utolsó napon*” (Jn 6:40). Gondolata és reménysége Urának második jövetelére összpontosul. És amint a hóhér pallosa lesújt, s a halál árnyéka a vértanúra vetődik, felszáll Istenhez utolsó gondolata, mely ugyanaz, mint ami a nagy ébredés hajnalán az első gondolata lesz: találkozik az Életadóval, aki áldottait örömmel üdvözli.

Hús évszázad múlt el azóta, hogy Pál, mint Isten Igéjének tanúja és mint Jézus Krisztus bizonyágtévője, vérét ontotta. Noha egyetlen hűséges híve sem örökítette meg az utókor számára e szent ember életének utolsó jeleneteit, azonban a Szentlélek megőrizte számunkra a halódó végrendeletét. Szava harsány kürtzengésként hangzik minden időn át; bátorságával erősíti Krisztus bizonyágtévőinek sokaságát, felébresztve a bánat sújtotta szívek ezreiben saját győzelmi örömeinek visszhangját: „*Mert én nemsokára feláldoztatom, és elérkezett az én elköltözésem ideje. Ama nemes harcot megharcoltam, futásomat elvégeztem, a hitet megtartottam, végezetre eltétem nekem az igazság koronája, amelyet megad nekem az Úr; az igaz bíró ama napon, de nemcsak énnekem, hanem mindazoknak is, akik várva várják az ő megjelenését*” (2Tim 4:6-8).

A hű pásztor

(*Péter első levele*)

Az Apostolok cselekedeteinek könyvéből nem tudunk meg sokat Péter apostol későbbi munkálkodásáról. A Szentlélek pünkösdnapi kiárasztása után, lelkipásztori szolgálatának mozgalmas évei közben, fáradhatatlanul igyekezett elérni a zsidókat, kik az évenkénti ünnepek idején Jeruzsálembe jöttek imádkozni.

Amint a hívők száma megsokszorozódott Jeruzsálemben és a kereszt hírnökei által felkeresett más helyeken, Péter képességei felbecsülhetetlen értéket jelentettek az őskeresztény egyház számára. A názáreti Jézusról tett bizonyosságainak hatása mindenütt elterjedt. Kettős felelősséget hordozott. Határozott bizonyágot tett a Messiásról a hitetlenek előtt és komolyan munkálkodott megtérésükért; ugyanakkor sajátos munkát végzett a hívőkért, erősítve őket Krisztusba vetett hitükben.

Miután Péter megtanulta az önmegtagadást és a teljes bizalmat az isteni hatalomban, pásztori elhívást kapott. Még mielőtt Péter megtagadta Krisztust, így szólt hozzá a Megváltó: „...*ha majd megtérsz, erősítsd atyádfiait*” (Lk 22:32). E szavak arra a nagy kiterjedésű és eredményes munka jelentőségére mutatnak, melyet az apostolnak a jövőben a hitre jutottakért végeznie kellett. Erre a munkára Pétert saját bűne, szenvedése és bűnbánati tapasztalata készítette elő. Mindaddig, amíg be nem látta gyengeségét, nem tudta, hogy a hívő Krisztustól függ. A kísértés viharában értette meg, hogy az ember csak akkor van biztonságban, amikor önmagát teljesen a Megváltóra bízza.

Krisztus utolsó találkozása tanítványaival a Genezáret tavánál, a háromszor megismételt „...*szerepsz-e engem?*” (Jn 21:15-17) kérdés által megvizsgálva, Pétert visszahelyezte a tizenkettő közé. Munkája ekkor lett kijelölve: legeltesse az Úr nyáját. Most, hogy megtért és vissza lett fogadva, nemcsak a nyájon kívüliek megmentését kereste, hanem a nyáj pásztora lett.

Krisztus a szolgálatnak csupán egy feltételét említette Péternek: „*Szeretsz-e engem?*”. Ez a lényeges képesítés. Bár Péter minden egyébbel rendelkezhet, krisztusi szeretet nélkül nem lehet hűséges pásztor a Isten nyájának. A tudás, a jóakarát, az ékesszólás, az igyekezet mind lényeges a jó munkához, de Krisztus szeretete nélküli szívvel a keresztény szolga munkája sikertelen. [339]

Krisztus szeretete nem alkalmi érzés, hanem élő alapelv, amely a szívben maradandó erőként kell megnyilvánuljon. Ha a pásztor jelleme és magatartása szemlélteti az igazságot, amelyet hirdet, az Úr tetszésének pecsétjét nyomja munkásságára. Pásztor és nyáj egyé lesz a Krisztusban való közös remény által.

Az Üdvözítő Péterrel való bánásmódja tanulság az ő és testvérei számára. Noha Péter megtagadta Urát, de az a szeretet, mellyel Krisztus hordozta őt, sohasem ingott meg. Amikor az apostol megkezdte munkáját, hogy másoknak hirdesse az Igét, türelmes, együttérző és megbocsátó szeretettel közeledett a bűnöshöz. Emlékezett saját gyöngeségére és bukására, s a reábízott juhokkal és bárányokkal ugyanolyan gyöngéden kellett bánnia, mint ahogyan Krisztus bánt vele.

Emberek, akik maguk is kísértések áldozatai, hajlamosak arra, hogy a megkísértettel és a tévelygővel keményen bánjanak. Nem tudnak olvasni a szívben, és nem tudnak annak küzdelméről, szenvedéséről. Meg kell tanulniuk a feddésből a szeretetet, az ütésből a sebek gyógyítását és az intésből a remény szavait.

Péter, szolgálata alatt, hűségesen őrködött a reá bízott nyáj felett és így méltónak bizonyult az Üdvözítő által kapott megbízatásra és felelősségre. A názáreti Jézust, mint Izrael reménységét és az emberiség Üdvözítőjét állandóan magasztalta, saját életet a Mester munkájának fegyelme alá vetette. A hívőket lehetőségein belül minden eszközzel tevékeny szolgálatra igyekezett nevelni. Kegyes példája és fáradhatatlan tevékenysége sok ígéretes ifjú embert buzdított arra, hogy magukat teljesen a szolgálat munkájára szenteljék. Mint nevelő és vezető apostolnak, az idők folyamán növekedett a befolyása, s noha sohasem csökkent a zsidókért végzett munkájának terhe, mégis sok országban tett bizonyosságot, és sokak hitét erősítette az evangéliumban.

Szolgálatának utolsó éveiben Isten sugallatára Péter levelet írt a „...*Pontusz, Galácia, Kappadúcia, Ázsia és Bitinia szórványában*

[340] *élő jövevényeknek*”. Levele a bátorság újraélesztésének és a próbák, szenvedések alatt lévők számára a hit erősítésének eszköze volt, hogy felélessze a jó munkára azokat, kik a sokféle kísértésben Istenbe vetett reménységük elvesztésének veszélyében voltak. E levél magán viseli annak hatását, hogy írója Krisztus szenvedésében, de vigasztalásában is részesült, akinek lényét a kegyelem teljesen átalakította és akinek reménye az örök életre biztos és állhatatos volt.

Istennek ez idős szolgája első levelét dicsérettel és hálaadással kezdi: *„Áldott a mi Urunk Jézus Krisztus Istene és Atyja — jelentette ki —, aki nagy irgalmából újjá szült minket Jézus Krisztusnak a halottak közül való feltámadása által élő reménységre, arra az el nem múló, szeplőtelen és hervadhatatlan örökségre, amely a mennyben van fenntartva számotokra. Titeket pedig Isten hatalmas őriz hit által az üdvösségre, amely készen van, hogy nyilvánvalóvá legyen az utolsó időben.”*

A megújított föld biztos öröklésének eme reményében, az őskeresztények még a legerősebb kísértések és szenvedések közepette is örvendeztek. Péter ezt írta: *„Ezen örvendeztek, noha most, mivel így kellett lennie, egy kissé megszorodtatok különféle kísértések között, hogy a ti megpróbált hitetek, amely sokkal értékesebb a veszendő, de tűzben kipróbált aranynál, Jézus Krisztus megjelenésekor méltónak bizonyuljon a dicséretre, dicsőségre és tisztességre. Őt szeretitek, pedig nem láttátok, őbenne hisztek, bár most sem látjátok, és kimondhatatlan, dicsőült örömmel örvendeztek, mert elértétek hitetek célját, lelketek üdvösségét”* (1 Pt 1:6-9).

Szavait az apostol minden idők hívőinek tanítására írta, de különös jelentőséggel bírnak azok számára, akik akkor élnek, amikor *„minden dolog vége elközelgett”*. Intelmeire, figyelmeztetéseire, a hit és bátorítás szavaira minden léleknek szüksége van, aki hitében *„...mindvégig szilárdan”* meg akar maradni (Zsid 3:14).

[341] Az apostol igyekezett a hívőket arra tanítani, milyen fontos féken tartani gondolataikat, nehogy tiltott területekre térjenek vagy erejüket értéktelen dolgokra pazarolják. Aki nem akar Sátán fortélyának áldozatul esni, annak jól kell őriznie a lelkéhez vezető utat. Kerülje annak olvasását, nézését vagy hallgatását, ami tisztátalan gondolatokat ébreszt. Gondolataink ne időzzenek szabadjára mindenféle tárgynál, melyet a lélek ellensége sugall. A szívet híven kell őrizni, különben a kívülről jövő gonoszság belső gonoszságot ébreszt és

lelkünk a sötétségben jár. Ezeket írja Péter: „*Ezért tehát elméteket felkészítve, legyetek józanok és teljes bizonyossággal reménykedjétek abban a kegyelemben, amelyet Jézus Krisztus megjelenésekor kaptok... ne igazodjatok azokhoz a korábbi vágyaitokhoz, amelyek tudatlanságotok idején voltak bennetek, hanem — mivel ő, a Szent hívott el titeket — magatok is szentek legyetek egész magatartásotokban, úgy, amint meg van írva: »Szentek legyetek, mert én szent vagyok.«*”

„...*félelemmel töltsétek el jövevénységetek idejét, tudván, hogy nem veszendő dolgokon, ezüstön vagy aranyon váltattatok meg atyáitoktól örökölt hiábavaló életmódotokból, hanem drága véren, a hibátlan és szeplőtelen Báránynak, Krisztusnak a vérén. Ő ugyan a világ teremtése előtt kiválasztatott, de az idők végén jelent meg tiértetek, akik általa hisztek Istenben, aki feltámasztotta őt a halottak közül, és dicsőséget adott neki, hogy hitetek Istenbe vetett reménység is legyen*” (1 Pt 1:13-21).

Ha ezüst és arany elegendő lett volna az emberiség üdvösségének megvásárlására, mily könnyen megtehetné volna Ő, aki mondta: „*Enyém az ezüst, enyém az arany*” (Aggeus 2:8). Azonban csak Isten Fiának drága vére válthatta meg a bűnöst. A megváltási terv áldozaton alapul. Pál apostol írta: „*Mert ismeritek a mi Urunk Jézus Krisztus kegyelmét; hogy gazdag létére szegénnyé lett értetek, hogy ti az ő szegénysége által meggazdagodjatok*” (2Kor 8:9). Krisztus önmagát adta érettünk, hogy megváltson minden bűntől. Az üdvösség áldásának koronája, „...*Isten kegyelmi ajándéka... az örök élet Krisztus Jézusban, a mi Urunkban*” (Róm 6:23).

Péter így folytatja: „*Tisztítsátok meg lelketeket az igazság iránti engedelmisséggel képmutatás nélküli testvérszeretetre, egymást kintartóan, tiszta szívből szeressétek.*” Isten Igéje, az igazság az az út, mely által az Úr kinyilatkoztatja lelkét és hatalmát. Az Ige iránti engedelmisség érleli az elvárt minőségi gyümölcsöt, a „*képmutatás nélküli testvérszeretetet*”. Ez a szeretet mennyei, magasztos indítékokra és önzetlen tettekre készítet.

Amikor az igazság életünk maradandó alapelvévé válik, a lélek újjászületik „...*nem romlandó, hanem romolhatatlan magból... Isten élő és maradandó igéje által*”. Ez újjászületés eredménye az, ha Krisztust úgy fogadjuk el, mint Isten Igéjét. Amikor a Szentlélek az

isteni igazságokat a szívbe vési, az értelem megváltozik és az eddig szunnyadó erőket felébreszti Isten szolgálatára.

Ezt tapasztalták Péter és tanítványtársai is. Krisztus kinyilatkoztatta a világnak az igazságot. Elhintette a romolhatatlan magot — Isten Igéjét — az emberek szívébe. Azonban a nagy Tanító legértékesebb tanításainak leg többjét azoknak mondta, akik nem értették meg. Mennybemenetele után, amikor a Szentlélek a tanítványok emlékezetében felidézte e tanításokat, felébredt szunnyadó értelmük. Ez igazságok jelentése új kinyilatkoztatásként villant át értelmükön és a tiszta, hamisítatlan igazság utat tört magának. Az Ő életének csodálatos tapasztalata azután az övéké lett. Az Ige általuk, Isten elhívott emberei által tett bizonyosságot és ők hirdették a hatalmas igazságot: „Az Ige testté lett, közöttünk lakott... telve kegyelemmel és igazsággal.” „Mi pedig valamennyien az ő teljességéből kaptunk kegyelmet kegyelemre” (Jn 1:14.16).

Az apostol intette a hívőket, tanulmányozzák az Írásokat, melynek helyes megértése által tartós munkát végezhetnek az örökkévalóság számára. Péter tudatában volt annak, hogy minden lélek tapasztalatában, akik végül győztek, ott van a rémület és a próba ideje; de azt is tudta, hogy az Írások ismerete a megkísértettet arra képesíti, hogy emlékezzen azokra az ígéretekre, amelyek szívét megvizsgaltják és a Mindenhatóba vetett hitét megerősítik.

„...minden test olyan, mint a fű és minden dicsősége, mint a mező virága — jelentette ki Péter —: megszárad a fű, és virága elhull, de az Úr beszéde megmarad örökké. Ez pedig az a beszéd, amelyet hirdettek nektek. Levetvén tehát minden gonoszságot, minden álnokságot, képmutatást, irigységet és minden rágalmazást, mint újszülött csecsemők a hamisítatlan lelki tejet kívánjátok, hogy azon növekedjete az üdvösségre; mivel megízleltétek, hogy jószágos az Úr” (1 Pt 1:24-2:3).

A hívők közül, akikhez leveleit címezte Péter, sokan pogány környezetben éltek, és sok minden függött attól, hogy hűek maradnak-e magasztos elhivatásukhoz. Az apostol emlékeztette őket azokra a kiváltságaikra, amiket mint Jézus Krisztus követői élveztek: „Ti azonban választott nemzetiség, királyi papság, szent nemzet vagytok, Isten tulajdonba vett népe — írta —, hogy hirdessétek nagy tetteit annak, aki a sötétségből az ő csodálatos világosságára hívott el titeket;

akik egykor nem az ő népe voltatok, most pedig Isten népe vagytok, akik számára nem volt irgalom, most pedig irgalomra találtatok.

Szeretteim, kérlek titeket, mint jövevényeket és idegeneket: tartózkodjatok a testi vágyaktól, amelyek a lélek ellen harcolnak. Tiszteségesen éljete a pogányok között, hogy ha valamivel rágalmaznak titeket, mint gonosztevőket, a ti jó cselekedeteiteket látva, dicsőítsék Istent a meglátogatás napján.”

A hívőknek a világi hatóságokkal szemben követendő magatartását is világosan körülírja az apostol: „Engedelmeskedjete minden emberi rendnek az Úrért, akár a királynak, mint a legfőbb hatalomnak, akár a helytartónak, mint akiket ő küld a gonosztevők megbüntetésére és a jót cselekvők megdicsérésére. Mert Isten akarata az, hogy jót cselekedve némítsátok el az értelmetlen emberek tudatlanságát, mint szabadok: nem úgy, mint akik a szabadságot a gonoszság takarójául használják, hanem mint Isten szolgái. Mindenkinék adjátok meg a tiszteletet, a testvéreket szeresséte, az Istent féljete, a királyt tiszteljete.”

A szolgáknak tanácsolta, hogy „...teljes félelemmel engedelmeskedjete uraitoknak, ne csak a jóknak és méltányosoknak, hanem a kíméletleneknek is. Mert kegyelem az — magyarázta az apostol —, ha valaki Istenre néző lelkiismerettel tűr el sérelmeket, amikor igazságtalanul szenved. De milyen dicsőség az, ha kitartóan tűritek a hibátok miatt kapott verést? Ellenben ha kitartóan cselekszite a jót, és tűritek érte a szenvedést, az kedves az Isten szemében. Hiszen erre hivattatok el, mivel Krisztus is szenvedett értetek, és példát hagyott rátok, hogy az ő nyomdokait kövesséte: ő nem tett bűnt, álnokság sem hagyta el a száját, mikor gyalázták, nem viszonozta a gyalázást; amikor szenvedett, nem fenyegetőzött, hanem rábízta ezt arra, aki igazságosan ítéel. Bűneinket maga vitte fel testében a fára, hogy miután meghaltunk a bűnöknek, az igazságnak éljünk: az ő sebei által gyógyultatok meg. Mert olyanok voltatok, mint a tévelygő juhok, de most megtértetek lelketek pásztorához és gondviselőjéhez.”

Az apostol a hívő asszonyokat a tiszta beszédre, a szerény öltözködésre, magaviseletre intette. „Ne a külső dísz legyen a ti ékességetek — tanácsolta —, ne a hajfonogatás, arany ékszerek felrakása vagy különféle ruhák felöltése, hanem a szív elrejtett embere a szelíd és csendes lélek el nem múló díszével: ez értékes az Isten előtt.”

A tanítás minden korok hívőire érvényes: „*Tehát gyümölcsaikről ismeritek meg őket*” (Mt 7:20). A szelíd és csendes lélek benső ékessége felbecsülhetetlen értékű. Az igaz keresztény életében mindig összhangban áll a külső díszítés a belső békével és szentséggel. „...*Ha valaki én utánam akar jönni, tagadja meg magát, vegye fel a keresztyét, és kövessen engem*” — mondta Jézus (Mt 16:24). Önmegtágadás és áldozat jellemzi a keresztény életét. Hogy ízlésükben is megtértek, az látható lesz azok ruházkodásában, akik az Úr megváltottainak ösvényén járnak.

Helyes, ha szeretjük a szépet és kívánjuk azt; de Isten óhaja, hogy elsősorban a legmagasztosabb szépséget, a romolhatatlant szeressük és keressük. Nincs olyan külső szépség, mely felérne értékben vagy kedvességben a „*szelíd és csendes*” lelkülettel, a tiszta fehér gyolccsal (Jel 19:14), melyet majd a földnek minden szentje viselni fog. Ez a ruházat széppé és kedvessé teszi őket itt és azután belépésre jogosítja a Király palotájába. Ígérete így hangzik: „*Fehérben fognak járni velem együtt, mert méltók rá*” (Jel 3:4).

Látnoki szemmel tekintett előre a veszélyes időkre, melyek Krisztus egyházára következnek: az apostol intette a hívőket, hogy állhatatosak legyenek a megpróbáltatások és szenvedések között. „*Szeretteim!* — írta. — *A szenvedés tüze miatt, amely megpróbáltatásul támadt közöttetek, ne háborogjatok...*”

A megpróbáltatás Krisztus iskolájában a nevelés része, hogy megtisztítsa Isten gyermekeit a földiesség salakjától. Éppen azért, mert Isten vezeti gyermekeit, megpróbáltatások érik őket. A próbák és akadályok a fegyelmezés választott eszközei, Isten által elrendelt feltételei a sikernek. Ő, aki olvas az emberek szívében, jobban ismeri gyengeségüket, mint saját maguk. Látja, hogy egyeseknek olyan képességeik vannak, melyeket, ha helyesen irányítanak, műve előrehaladására lehetne felhasználni. Gondviselésében e lelkeket különféle helyzetekbe, változó körülményekbe hozza, hogy felismerhessék azokat a hibáikat, melyek még önmaguk előtt is rejtve voltak. Alkalmat ad nekik e hibáik legyőzésére és a szolgálatra való felkészülésre. Gyakran megengedi, hogy a szenvedések tüzeiben tisztuljanak meg.

[345] Isten szüntelenül gondot visel örökségére. Gyermekeinek csak annyi szenvedést enged meg, mely jelenlegi és örök javukra szolgál. Megtisztítja egyházát, miként Krisztus is megtisztította a templomot

földi szolgálata idején. Mindaz, amit próbaként és kísértésként népére hoz, azért van, hogy mélyebb kegyességet és több erőt nyerjenek a kereszty győzelmének előrevitelére.

Péter tapasztalatában volt idő, amikor Krisztus művében vonakodott látni a keresztyet. Midőn az Üdvözítő a tanítványoknak a közelgő szenvedéseiről és haláláról beszélt, Péter így kiáltott fel: *„Isten mentsen, Uram, ez nem történhet meg veled!”* (Mt 16:22). Önsajnalata, mely visszariadt a Krisztus szenvedésében való közöségtől, sarkallta Pétert a tiltakozásra. Keserű lecke volt számára és csak lassan tanulta meg, hogy Krisztus útja e földön a gyötrelmeken és a megaláztatásokon keresztül vezet. De a tüzes kemence hevében meg kellett tanulnia leckéjét. Most, midőn az egykor energikus lényét az évek és a munka terhe megviselte, írhatta: *„Szeretteim! A szenvedés tüze miatt, amely megpróbáltatásul támadt közöttetek, ne háborogjatok úgy, mintha valami meglepő dolog érne titeket. Sőt amennyire részesültök a Krisztus szenvedésében, annyira örüljétek, hogy az ő dicsőségének megjelenésekor is ujjongva örülhessetek.”*

A gyülekezeti véneknek, mint Krisztus nyája felelős pásztorainak, így írt az apostol: *„legeltessétek az Isten közöttetek levő nyáját; ne kényszerből, hanem önként, ne nyereszkedésből, hanem készségesen; ne is úgy, mint akik uralkodnak a rájuk bízottakon, hanem mint akik példaképei a nyájnak. És amikor megjelenik a főpásztor, elnyeritek a dicsőség hervadhatatlan koszorúját.”*

A pásztori tisztséget betöltők éber szorgalommal örködjének az Úr nyája fölött. Ez ne legyen parancsoló, hanem bátorításra, erősítésre és felemelésre irányuló éberség. A prédikátori tisztség több az ige hirdetésénél; az komoly, személyes munkát jelent. Az egyház e földön tévelygő férfiakból és nőkből áll, akik türelmes, gondos erőfeszítést igényelnek, hogy ez életben elfogadható, szakképzett, fegyelmezett munkásokká legyenek, és az eljövendő életben elnyerjék a dicsőség és a halhatatlanság koronáját. Lelkipásztorokra, hűséges pásztorokra van szükség, akik nem hízelegnek Isten népének, sem keményen nem bánnak vele, hanem az Élet Kenyerével táplálják. Férfiak kellene, akik életükben naponta tapasztalják a Szentlélek átalakító hatalmát, akik erős, önzetlen szeretettel fordulnak azok felé, akikért munkálkodnak.

Tapintatosan kell munkálkodnia a pásztornak, mert arra kapott elhívást, hogy szembe nézzen a gyülekezetben az elhidegüléssel, a

keserőséggel, az irigységgel és a féltékenységgel, továbbá szükséges, hogy Krisztus lelkületével hozza rendbe az ügyeket. Hűségesen intsen, bűnöket feddjen, a helytelenségeket hozza rendbe, ne csak a szószéki szolgálat által, hanem személyes munkával. A kemény szív kifogásolhatja az üzenetet, tévesen ítélni meg és bírálhatja Isten szolgáját. Ilyenkor a pásztor gondoljon arra, hogy *„a felülről való bölcsesség először is tiszta, azután békeszerető, méltányos, engedelkeny, irgalommal és jó gyümölcsökkel teljes, nem részrehajló és nem kép mutató. Az igazság gyümölcse békességben vettetik el azoknak, akik békességet teremtenek”* (Jak 3:17-18).

Az evangélium szolgájának munkája, *„...hogyan világossá”* tegye *„mindenki előtt, mi ama titok megvalósulásának a rendje, amely el volt rejtve öröktől fogva Istenben, mindenek teremtőjében”* (Ef 3:9). Aki erre a munkára vállalkozott, s a legkevesebb önfeláldozást igénylő részt — a prédikálást — választja, a személyes munkát pedig másokra hagyja, annak a munkáját Isten nem fogadhatja el. A jól végzett személyes munka hiányában pusztul el sok lélek, akikért Krisztus meghalt; elhibázza hivatását az, aki szolgálatra vállalkozva vonakodik a személyes munkától, amit a nyáj gondozása megkíván.

A jó pásztor elfelejtkezik önmagáról. Saját személye a háttérbe szorul, hogy Isten munkáját végezhesse. Az Ige hirdetése és a nép otthonaiban végzett személyes munka által megismeri nyája szükségleteit, bánatukat, megpróbáltatásaikat, és együttmunkálkodik a nagy Teherhordozóval. Osztozik a rábízottak szenvedéseiben, bánatukban vigasztalja őket, lelki éhségüket csillapítja és szívüket megnyeri Isten-nek. E munkában a lelkészt a menny angyalai segítik: maga is tanulja az igazságot és általa világosságot nyer, mely bölcsé teszi az üdvösségre.

Akik bizalmi tisztséget viselnek a gyülekezetben, azok oktatásával kapcsolatosan néhány általános alapelvet fektetett le az apostol, amelyeket követniük kellett azoknak, akik a gyülekezethez csatlakoztak. Serkentette a nyáj ifjabb tagjait, hogy kövessék a vének példáját a keresztyéni alázat gyakorlásában: *„Ugyanúgy, ti ifjabbak: engedelmeskedjétek az idősebbeknek, egymás iránt pedig valamennyien legyetek alázatosak, mert az Isten a gőgösöknek ellenáll, az alázatosoknak pedig kegyelmet ad. Alázzátok meg tehát magatokat Isten hatalmas keze alatt, hogy felmagasztaljon titeket annak idején. Minden gondotokat őreá vessétek, mert neki gondja van rá-*

[347]

tok. Legyetek józanok, vigyázzatok, mert ellenségeitek, az ördög, mint ordító oroszlán jár szerte, keresve, kit nyeljen el: álljatok ellene a hitben szilárdan...”

Ezeket írta Péter a hívőknek a gyülekezetet ért különös megpróbáltatások idején. Már sokan részesedtek Krisztus szenvedésében; nemsokára rettenetes üldözést kellett elviselniük. Még néhány rövid esztendő és a gyülekezet tanítói és vezetői közül sokan áldozták életüket az evangéliumért. Nemsokára borzalmas farkasok jöttek közéjük, akik nem kímélték a nyáját. De ez nem kellett, hogy elcsügessze azokat, akik Krisztusban reménykedtek. Péter bátorító, vigasztaló szavakkal a hívők gondolatait a jelen megpróbáltatásáról és a várható szenvedésekről a romolhatatlan és hervadhatatlan örökségre irányította. Buzgón imádkozott értük: *„A minden kegyelem Istene pedig, aki elhívott titeket Krisztusban az ő örök dicsőségére, miután rövid ideig szenvedtetek, maga fog titeket felkészíteni, megszilárdítani, megerősíteni és megalapozni. Övé a dicsőség és a hatalom örökkönörökké. Ámen”* (1 Pt 5:10-11).

Hű mindhalálig

(Péter második levele)

Péter második levelében, melyet azokhoz intézett, akik vele együtt „...ugyanabban a drága hitben részesültek”, az apostol feltárja a keresztényi jellem fejlesztésére szolgáló isteni tervet.

Ezt írja: „Kegyelem és békesség adassék néktek bőségesen az Istennek és a mi Urunknak, Jézusnak megismerésében. Az ő isteni ereje megajándékozott minket mindazzal, ami az életre és a kegyességre való, azáltal, hogy megismertük őt, aki saját dicsőségével és erejével hívott el minket. Ezek által kaptuk meg azokat az ígéreteket, amelyek nekünk drágák, sőt a legnagyobbak: hogy általuk isteni természet részeseivé legyetek és megmeneküljetez attól a pusztulástól, amelyet a kívánság okoz a világban.

Éppen ezért minden igyekezetetekkel törekedjetez arra, hogy a hitetekben mutassátok meg az igaz emberséget, az igaz emberségben ismeretet, az ismeretben önuralmat, az önuralomban állhatatosságot, az állhatatosságban kegyességet, a kegyességben testvéri szeretetet, a testvéri szeretetben pedig minden ember iránti szeretetet. Mert ha ezek megvannak és gyarapodnak bennetek, nem leszetez a mi Urunk Jézus ismeretében sem tértlenek, sem terméketlenek.”

E szavak tele vannak tanítással, és a győzelem alaphangját ütikez meg. Az apostol a hívők elé tárja a keresztényi fejlődés létráját, melynek minden foka bemutatja az istenismeretben való előbbrehaladást, amelyben nincs megállás. Hit, igaz emberség, ismeret, önuralom, állhatatosság, kegyesség, testvéri szeretet és ember iránti szeretet a létra egy-egy foka. Meg vagyunk mentve, midőz fokról fokra lépésről lépésre haladva a krisztusi eszmény magaslatát elérjük. Így lesz Ő számunkra bölcsességünk, igazságunk, szentségünk és váltságunk.

Isten dicsőségre és szentségre hívta el népét; ezek megnyilvánulnak mindazok életében, kik őszinte kapcsolatban vannak vele. Ha pedig részeseivé lettek a mennyei adománynak, törekedjenek a tökéletességre, mint akiket „...Isten hatalma őriz hit által” (1 Pt 1:5).

[349] Isten dicsősége, hogy tisztaságát gyermekeinek adja. Szeretné látni,

hogy az emberek elérik a legmagasabb színvonalat. Amikor hitben megragadják Krisztus erejét, amikor kifogyhatatlan ígéreteiért könnyörögnek és azokat úgy igénylik, mintha a sajátjuk lenne, amikor sürgető kéréssel, melyet nem tagadnak meg tőlük, a Szentlélek erejét keresik, akkor tökéletessé lesznek őbenne.

Ha elfogadta az evangéliumi hitet, a hívő következő feladata, hogy jelleméhez erényt tűzzön, s így tisztítsa meg szívét és készítse elő értelmét Isten ismeretének befogadására. Ez az ismeret az alapja minden igaz nevelésnek és minden őszinte szolgálatnak. Ez az egyetlen biztos védelem a kísértések ellen; egyedül ez tesz jellemben hasonlóvá Istenhez. Az Isten, és Fiának, Jézus Krisztusnak ismerete által kapja a hívő mindazt, „*ami az életre és kegyességre hasznos*”. Semmi jó adomány nincs megtagadva attól, aki őszintén vágyik elnyerni Isten igazságát.

Krisztus mondta: „*Az pedig az örök élet, hogy ismernek téged, az egyedül igaz Istent, és akit elküldtél, a Jézus Krisztust*” (Jn 17:3). Jeremiás próféta pedig kijelentette: „*...Ne dicsekedjék bölcsességével a bölcs, ne dicsekedjék erejével az erős, ne dicsekedjék gazdagságával a gazdag! Aki dicsekedni akar, azzal dicsekedjék, hogy érti és tudja rólam, hogy én vagyok az Úr, aki szeretetet, jogot és igazságot teremtek a földön, mert ezekben telik kedvem — így szól az Úr!*” (Jer 9:22-23). Az emberi értelem alig tudja felfogni, hogy a szellemi képességek mily szélességét, mélységét és magasságát érheti el az, aki erre az ismeretre törekszik.

A saját körében mindenki eljuthat a keresztyeni jellem tökéletességére. Krisztus áldozata által nyílt meg a lehetősége annak, hogy a hívő elnyerje mindazt, ami az élethez és a kegyességhez szükséges. Isten felszólít a tökéletesség színvonalának elérésére és elénk tárja példaképpül Krisztus jellemét. Földi életében, mely a gonosszal szemben állandóan ellenálló élet által tökéletesedett, a Megváltó bemutatta, hogy az Istenséggel való együttműkövéssel az emberek elérhetik a tökéletes jellemet. Isten így biztosít bennünket, hogy mi is teljes győzelmet arathatunk.

A hívő elé tárul a Krisztushoz való hasonlóság csodálatos lehetősége, a törvény minden tétele iránti engedelmesség. De az ember önmagától képtelen eleget tenni a feltételnek. Az Isten ígérete szerinti szentség, amit el kell érnie, hogy üdvözülhessen, az isteni kegyelem munkájának eredménye, ha alázatosan meghajol az igazság Lelke fe-

gyelmező és fékező befolyása előtt. Az ember engedelmissége csak Krisztus szentségének jó illata által tehető tökéletessé, mely isteni illattal tölti be az engedelmisség valamennyi tettét. A keresztény része, hogy kitartóan küzdjön minden fogyatkozása ellen. Folyton könyörögjön Megváltójához, hogy gyógyítsa meg bűnbeteg lelke rendellenességét. Nem bölcs és nem erős, hogy győzzön; ez az Úrra tartozik, aki megadja mindazoknak, akik alázatosan és töredelmesen keresik segítségét.

A szentségtelenből a szentté alakítás munkája állandó folyamat. Napról napra munkálkodik Isten az ember megszenteléséért, és az embernek erejét összeszedve vele együtt kell működnie a helyes szokások gyakorlásának igyekezetében. Ő kegyelmet kell adjon a kegyelemhez; és amint az ember így dolgozik a kiegészítés tervén, ez alatt Isten érette a megsokasítás terve szerint munkálkodik. Megváltónk mindenkor kész meghallgatni és megválaszolni a bűnbánó szív imáját; megsokszorozza hűségesei iránti kegyelmét és békességét. Örömmel árasztja rájuk áldását, melyre szükségük van az őket körülvevő gonosz elleni küzdelemben.

Sokan megpróbálnak a keresztényi előrehaladás létrájára felépni. Azonban feljebb jutva, emberi erőben kezdenek bizakodni és csakhamar szem elől tévesztik Jézust, hitük megkezdőjét és bevégezőjét. Ennek következménye a kudarc: az eddigi eredmények elvesztése. Valóban szájalomra méltó azok állapota, kik az úton elfáradva, engedik, hogy őket a lélek ellensége az eddig elért keresztényi kegyelemtől megfossza, melyet szivükben és életükben kifejlesztettek. *„Akiben pedig ezek nincsenek meg — jelenti ki az apostol —, az vak, rövidlátó, és elfeledkezett arról, hogy régi bűneiből megtisztult.”*

Péter apostolnak sok tapasztalata volt az isteni dolgokban. Isten megmentő hatalmába vetett hite az évek folyamán annyira megerősödött, hogy bizonyíthatta: kudarc nem érheti azt, aki hitben a létrán fokról fokra felfelé, a legmagasabb fok felé halad, mely a menny kapuját is eléri.

[351] Péter már hosszú évek óta buzdította a hívőket, hogy a kegyelemben és az igazság ismeretében állandóan növekedjenek. És most, amikor már tudta, hogy hitéért hamarosan vértanúhalál vár rá, figyelmüket még egyszer ráirányította azokra az értékes kiváltságokra, melyeket minden hívő elérhet. Az agg apostol hitének teljes tudatában inti testvéreit állhatatos kitartásra a keresztényi életben. Kérte

őket: „Ezért tehát, testvéreim, igyekezzetek még jobban megerősíteni elhívásotokat és kiválasztásotokat, mert ha ezt teszitek, nem fogtok megbotlani soha. És így dicsőségesen fogtok bemenni a mi Urunk és Üdvözítőnk, Jézus Krisztus örök országába.” Mily becses bizonyosság! A hívő előtt a reménység dicsősége, amint hit által a keresztényi tökéletesség magaslatai felé halad.

Az apostol folytatta: „Ezért ezekre mindig emlékeztetni foglak ti teket, bár ismeritek mindezt, és a közöttünk jelenlevő igazságban szilárdak vagytok. De helyesnek tartom, hogy míg ebben a földi porsátorban vagyok, emlékeztetéssel ébresztgesselek titeket. Mert tudom, hogy hamar leteszem porsátoromat, amint a mi Urunk Jézus Krisztus is kijelentette nekem. Igyekszem azonban, hogy elköltözésem után is mindig megemlékezhessetek ezekről.”

Az apostol joggal beszélhetett Istennek az emberiségre vonatkozó tervéről, mert Krisztus földi szolgálata idején sokat látott és hallott az Isten országához tartozó dolgokról. Emlékeztette a híveket: „...nem kitalált meséket követve ismertettük meg veletek a mi Urunk Jézus Krisztus hatalmát és megjelenését, hanem úgy, hogy szemtanúi voltunk isteni fenségének. Mert amikor az Atya Istentől tisztességet és dicsőséget nyert, és ilyen szózatot intézett hozzá a felséges dicsőség: »Ez az én szeretett Fiam, akiben gyönyörködöm«, ezt a mennyből jött szózatot mi hallottuk, mert együtt voltunk vele a szent hegyen.”

Bármennyire meggyőző volt a hívők reménysége bizonyosságának bizonyítéka, ennél még meggyőzőbb a próféciák bizonyossága, mely által a hit megszilárdul és biztos horgonyt vet. Péter kijelenti: „Ezért egészen bizonyosnak tartjuk a próféta beszédét, amelyre jól teszitek, ha mint sötét helyen világító lámpásra figyeltek, amíg felragyog a nap, és felkel a hajnalcsillag szívetekben. Mindenekelőtt tudnotok kell, hogy az Írás egyetlen próféciája sem ered önkényes magyarázatból, mert sohasem ember akaratából származott a prófécia, hanem a Szentlélektől indítatva szólaltak meg az Istentől küldött emberek.”

Míg felmagasztalta az igen biztos próféta beszédét, mint biztos vezetőt a veszély idején, az apostol ünnepélyesen óvta az egyházat a hamis prófécia fáklyájától, melyet „hamis tanítók” emelnek fel, „...akik veszedelmes eretnokségeket fognak közétek becsempészni. Ezekkel megtagadják az Urat”. E hamis tanítókat, akik fellépnek

a gyülekezetben és akiket sok hittestvér igaznak tart, az apostol „*víztelen források*” -hoz, „*forgószéltől sodort ködfoszlányok*” -hoz hasonlítja, „*akiknek a sötétség homálya van fenntartva*”. Amint állította: „*ez utóbbi állapotuk rosszabb lesz az elsőnél. Mert jobb lett volna nekik, ha meg sem ismerik az igazság útját, minthogy azt megismerve elforduljanak a nekik adott szent parancsolattól.*”

Áttekintve az évszázadokon az idők végezetéig, Péter a Szentlélek sugallatára leírta azokat az állapotokat, melyek Krisztus második eljövételét közvetlen megelőzik. Írja, hogy „*...az utolsó napokban csúfolódók támadnak, akik mindenből gúnyt űznek, akik saját kívánságaik szerint élnek, és ezt kérdezzetik: »Hol van az ő eljövételének ígérete? Mert mióta az atyák elhunytak, minden úgy maradt, amint a teremtés kezdetétől fogva van.«*” De „*amikor azt mondják: Békesség és biztonság, akkor tör rájuk hirtelen a végső romlás...*” (1Thessz 5:3). Ám nem mindenkit hálózhat be az ellenség fortélyja. Amikor minden földi dolog vége közeleg, lesznek hűségesek, akik észre veszik az idők jeleit. Mialatt a magukat keresztényeknek vallók tömegei cselekedeteikkel megtagadják hitüket, a maradék mindvégig kitart.

Péter megőrizte szívében Krisztus visszatérésének reménységet és biztosította az egyházat a Megváltó ígéretének biztos teljességéről. „*És ha majd elmentem, és helyet készítettem nektek, ismét eljövök, és magam mellé veszek titeket, hogy ahol én vagyok, ott legyetek ti is*” (Jn 14:3). A megpróbáltaknak és hűségeseeknek úgy tűnhet, hogy a jövetel sokáig késik, de az apostol biztosítja őket: „*Nem késlekedik az Úr az ígérettel, amint egyesek gondolják, hanem türelmes hozzátok, mert nem azt akarja, hogy némelyek elveszenek, hanem azt, hogy mindenki megtérjen. De el fog jönni az Úr napja, mégpedig úgy, mint a tolvaj, amikor az egek recsegve-ropogva elmúlnak, az elemek égve felbomlanak, a föld és a rajta levő alkotások is megégnek.*”

[353] *Mivel pedig mindezek így felbomlanak, milyen szentül és kegyesen kell nektek élnetek, akik várjátok és siettetitek az Isten napjának eljövételét, amikor majd az egek lángolva felbomlanak, és az elemek égve megolvadnak!*

Ezért tehát, szerettem, minthogy ezeket várjátok, igyekezzetek, hogy ő tisztának és feddhetetlennek találjon benneteket békességben. A mi Urunk hosszútűrését pedig üdvösségnek tartsátok, ahogyan

szeretett testvériünk, Pál is megírta nektek — a neki adott bölcsesség szerint — ... Ti tehát szeretteim, mivel előre tudjátok ezt, vigyázzatok, hogy az elvetemültek tévelygései el ne sodorjanak, és saját biztos meggyőződésedet el ne veszítsétek. Inkább növekedjete a kegyelemben és a mi Urunk, üdvözítő Jézus Krisztusunk ismeretében.”

Gondviselésében Isten megengedte, hogy Péter Rómában fejezze be lelkipásztori szolgálatát; Néro császár elrendelte bebörtönzését Pál utolsó őrizetbe vétele idején. Így a két öreg apostolnak, akiket évek során munkájuk elválasztott egymástól, most a világ fővárosában kellett bizonysgot tenniük Krisztusról; együtt hullatták vérüket, mint magvetést a szentek és vértanúk aratására.

Krisztus megtagadása utáni beiktatása óta Péter megingathatatlan bátorsággal nézett szembe a veszéllyel, és nemes kiállással tanította a megfeszített, feltámadt és mennybe ment Megváltót. Cellájában felidézte a szavakat, melyeket Krisztus mondott néki: „*Bizony, bizony mondom néked: amikor fiatalabb voltál, felövezted magadat, és oda mentel, ahova akartál; de amikor megöregszel, kinyújtod a kezedet, más övez fel téged, és oda visz, ahova nem akarod*” (Jn 21:19). Ezzel Jézus ismertette a tanítvánnyal halálának módját, sőt előre megmondta karjainak kifeszítését is a kereszten.

Pétert, mint zsidót és idegent megkorbácsolásra és keresztre feszítésre ítélték. Borzalmas halálának kilátásában az apostol arra a nagy bűnére gondolt amikor Jézust kihallgatásának órájában megtagadta. Aki egykor készületlen volt a keresztre elismerésére, most örült, hogy odaadhatta életét az evangéliumért. Csak azt érezte, hogy néki, aki Urát megtagadta, túl nagy megtiszteltetés ugyanolyan módon meghalnia, mint ahogy Mestere halt meg. Jóllehet ezt a bűnét őszintén megbánta és Krisztustól is bocsánatot nyert, amit a juhok és a nyáj legeltetésére vonatkozó megbízatás igazolt, magának azonban soha nem bocsátott meg. Még az utolsó, rettenetes óra gyötrelmeinek gondolata sem tudta enyhíteni szomorúságának és bűnbánatának keserűségét. Utolsó kegyként azt kérte hóhéraitól, hogy fejjel lefelé szegezzék keresztre. Ezt a kérést teljesítették és így halt meg Péter, a nagy apostol.

János, a szeretett tanítvány

János azzal tűnik ki a többi apostol közül, hogy az a tanítvány volt, „...akit Jézus szeretett” (Jn 21:20). Úgy látszott, Krisztus nagymértékben részesítette barátságában, és a Megváltó bizalmának és szeretetének sok jelét kapta. A három tanítvány egyike volt, aki tanúja lehetett Krisztus megdicsőülésének a hegyen és lelki gyötrelmének a Gecsemáné kertben. Szenvedéseinek utolsó órájában Urunk a kereszten édesanyját az ő gondjaira bízta.

A Megváltó vonzalmát a szeretett tanítvány buzgó átadása minden erejével viszonzta. Amint a szőlő a támasztó oszlopához kapaszkodik, úgy ragaszkodott János Jézushoz. Mesteréért bátran szembenézett a törvényház veszélyével, ott időzött a kereszt lábánál. Krisztus feltámadásának hírére annyira sietett a sírhoz, hogy buzgalmában a heves Pétert megelőzte.

A János életében és jellemében megnyilvánuló bizakodó szeretet és önzetlen átadása a keresztény egyháznak felbecsülhetetlen értékű tanítást nyújt. Természeténél fogva nem volt szeretetre méltó, mint ahogy az későbbi éveiben megnyilatkozott. Jellemének komoly fogyatékoságai voltak. Nemcsak büszke, önhitt, becsvágyó, indulatos, hanem ha megsértették, haragtartó volt. Ezért őt és fivérét „*a mennydörgés fiai*” -nak nevezték. Rossz természetű, bosszúálló, kritizáló lelkületű volt a szeretett tanítvány. A mennyei tanító mind ezek mögött őszinte, szerető szívet látott. Jézus megfeddte önzését, kiábrándította nagyravágyásából, próbára tette hitét. Azonban ki nyilatkoztatta előtte azt, amire lelke annyira vágyott: a szentség szépségét, a szeretet átalakító hatalmát.

János jellemhibái a Megváltóval való személyes kapcsolatában számtalanszor megmutakoztak. Egy alkalommal hírnököket küldött Krisztus egy samáriai faluba azzal a kéréssel, hogy készítsenek frissítőt neki és tanítványainak. De amikor a Megváltó elérte a falut, úgy tett, mintha pihenő nélkül tovább akarna menni Jeruzsálembe. Ez felkeltette a samáriaiak irigységét és a meghívás helyett még annyit szívességet sem tettek, mint amennyit minden közönséges

utasnak megadtak. Jézus sohasem kényszeríti jelenlétét senkire, így a samáriaiak elvesztették azt az áldást, melyben részesülhettek volna, ha felkérlik, hogy legyen a vendégük.

A tanítványok tudták Krisztus célját, hogy jelenlétével meg akarja áldani a samáriaiakat, és a Mesterük iránt tanúsított ridegség, féltékenység és tiszteletlenség meglepte és felháborította őket. Különösen Jakab és János háborodott fel. Így bánni azzal, akit ők oly nagyon becsültek, túlságosan nagy igazságtalanságnak látszott, amit nem lehet azonnali büntetés nélkül hagyni. Ezért buzgóságukban az Illés próféta elfogatására kiküldött samáriai főemberek és csapatuk elpusztítására gondolva, így szóltak: „...*Uram, akarod-e, hogy ezt mondjuk: »Szálljon le tűz az égből, és égesse meg őket!*«?” Meglepve látták, hogy szavaik felett Jézus elszomorodott, és még nagyobb csodálkozással hallgatták ajkáról a következő dorgálást: „*Nem tudjátok, milyen lélek van bennetek, mert az Emberfia nem azért jött, hogy az emberek életét elveszítse, hanem hogy megmentse*” (Lk 9:54-56).

Krisztus nem kényszerít arra, hogy befogadjuk Őt. Sátán és az ő lelke által működő emberek törekednek a lelkiismeret kényszerítésére. Buzgóságot színlelve az igazságért, a gonosz angyalokkal szövetkezett emberek saját vallási nézetük kényszerítésével, időnként szenvedéseket okoznak embertársaiknak. De Krisztus irgalmassággal és szeretetének kinyilvánításával igyekszik a lelkeket megnyerni. A szívben nem tűr el vetélytársat, osztott szolgálatot sem fogad el; csak önkéntes szolgálatra vágyik, a szív készséges, szeretetből fakadó átadására.

Más alkalommal, Jakab és János, anyjuk által tárták kérelmüket Jézus elé, hogy Krisztus országában a legmagasabb tisztséget foglalhassák el. Nem gondoltak Krisztusnak országa lényegét illető tanításaira. E két fiatal tanítvány még mindig abban reménykedett, hogy a Messiás emberi kívánalmaknak megfelelően foglalja el majd trónját, veszi át királyi hatalmát. Anyjuk, aki fiai számára velük együtt ebben az országban a megtisztelő helyet kérte, így szólt: „...*Mondd, hogy az én két fiam közül az egyik jobb kezed, a másik bal kezed felől üljön a te országodban*” (Mt 20:21).

Az Üdvözítő ellenben így válaszolt: „...*Nem tudjátok, mit kértek. Vajon ki tudjátok-e inni azt a poharat, amelyet én kiiszom, és meg tudtok-e keresztelkedni azzal a keresztséggel, amellyel én meg-*

[357]

keresztelkedem?” Visszaemlékeztek a próbákra és szenvedésekre utaló titokzatos kijelentésekre, mégis magabiztosan felelték: „*Meg tudjuk tenni.*” Megtiszteltetésnek tekintették, ha azzal bizonyíthatják hűségüket, hogy megosztanak mindent, ami Urukát éri.

„*Azt a poharat, amelyből én iszom, kiisszátok, és azzal a keresztséggel, amellyel én megkeresztelkedem, megkeresztelkedtek*” — jelentette ki Krisztus. Trón helyett a keresztt vár reá; társnak jobb és bal keze felől egy-egy gonosztevő. Jakab és János részesült Mesterének szenvedésében; az egyikre kard általi gyors halál várt, a másik az összes tanítvány közül a legtávolabb követte Mesterét a munkában, a székenben és az üldöztetésben. Jézus így folytatta: „*de hogy ki üljön jobb vagy bal kezem felől, azt nem az én dolgom megadni, mert azoké lesz az, akiknek elkészítetett*” (Mk 10:35-40).

Jézus megértette a kérés indítékát és megdorgálta a két tanítvány büszkeségét, becsvágyát: „*...a népek fejedelmei uralkodnak rajtuk, és a nagyok hatalmaskodnak rajtuk. De közöttetek ne így legyen: hanem aki naggyá akar lenni közöttetek, az legyen a szolgátok, és aki közöttetek első akar lenni, az legyen a rabszolgátok. Mint ahogy az Emberfia sem azért jött, hogy neki szolgáljanak, hanem hogy ő szolgáljon, és életét adja váltságul sokakért*” (Mt 20:25-28).

Isten országában kivételezés által nem nyerhető tisztség. Ott nincs sem érdem, sem önkényes adományozás. A jellem jutalma ez. A korona és a trón a megvalósított feltételek jelképei, önmagunk feletti győzelem jelvényei a mi Urunk Jézus Krisztus kegyelme által.

Jóval később, amikor szenvedéseiben való közösség által János eggyé vált Krisztussal, az Úr Jézus kinyilatkoztatta néki, milyen feltétel mellett lehet országához közeledni. Ő mondta: „*Aki győz, annak megadom, hogy velem együtt üljön az én trónusomon; mint ahogy én is győztem, és Atyámmal együtt ülök az ő trónusán*” (Jel 3:21). Az áll majd legközelebb Krisztushoz, aki legmélyebben ivott önfeláldozó szeretetének lelkiületéből. A szeretetből, mely „*...nem kérkedik nem fuvalkodik fel... nem keresi a maga hasznát, nem gerjed haragra, nem rója fel a rosszat*” (1 Kor 13:4-5). Szeretet, mely a tanítványokat Urukhoz hasonlóan arra indítja, hogy embertársaik megmentéséért mindent odaadjanak, ezért éljenek, dolgozzanak és áldozzanak mindhalálig.

[358]

Más alkalommal, még evangéliumi munkájuk kezdetén, Jakab és János találkoztak valakivel, aki nem követte Krisztust, de ördögöket

űzőtt nevében. A tanítványok úgy gondolták, joguk van megtiltani ez ember tevékenységét. De amikor az ügyet Krisztus elé vitték, megdorgálta őket, mondván: „...*Ne tiltsátok el, mert nincsen senki, aki csodát tesz az én nevemben, és ugyanakkor gyalázni tudna engem*” (Mk 9:39). Senkit sem kell elutasítani, aki bármi módon jóindulatot mutat Krisztus iránt. A tanítványoknak nem a szűkkeblű, kirekesztő lelkületet kellett ápolniuk, hanem ugyanazt a messzemenő együttérzést kellett tanúsítaniuk, mint amelyet Mesterüknél láttak. Jakab és János azt gondolták, hogy az Úr szemében tiszteletet nyernek, ha ezt a férfit a munkától eltiltják, azonban belátták irigységüket, beismerték tévedésüket és elfogadták a feddést.

Krisztus tanításaiban a szelídség, alázat és szeretet tanúsítása, — ami lényeges az Úr munkájában a kegyelemben és alkalmasságban való növekedésre — János számára a legnagyobb érték volt. Nagyra becsült minden tanítást, és törekedett életét az isteni mintaképpel összhangba hozni. János kezdte megkülönböztetni a remélt és tanult világi pompától és hatalomtól Krisztus dicsőségét, mely „...*telve kegyelemmel és igazsággal*” (Jn 1:14).

János mély és buzgó vonzalma Mesteréhez nem Krisztusnak iránta érzett szeretetéből fakadt, hanem a szeretet eredménye volt. János vágyott, hogy hasonlóvá váljék Krisztushoz. Jézus szeretetének átalakító befolyása szelíddé és alázatossá tette. Elrejtette énjét Jézusban. János minden tanítványtársánál jobban átadta magát e csodálatos élet hatalmának. Így elmondhatta: „*Mert megjelent az élet, mi pedig láttuk...*” (1 Jn 1:2). „*Mi pedig valamennyien az ő teljességéből kaptunk kegyelmet kegyelemre*” (Jn 1:16). János tapasztalatból ismerte az Üdvözítőt. Mesterének tanítása bevésődött szívébe. Amikor bizonyosságot tett a Megváltó kegyelméről, egyszerű nyelvezete ékesen szólt az egész lényét uraló szeretetről.

Krisztus iránti mély szeretete arra serkentette, hogy mindig szorosán haladjon mellette. Az Üdvözítő szerette mind a tizenkettőt, azonban János volt a legfogékonyabb lelkületű. Fiatalabb lévén a többinél, inkább a gyermek jóhiszemű bizalmával nyitotta meg szívét Jézus előtt. Így került a többiekénél bensőségesebb kapcsolatba Krisztussal, és általa a Megváltó mély lelki tanításokat közölt a néppel.

Jézus szereti azokat, akik az Atyát képviselik, és János úgy tudott az Atya szeretetéről beszélni, mint senki más a tanítványok közül.

Kinyilatkozta embertársainak, amit lelkében érzett, és jellemében szemléltette Isten tulajdonságait. Arca az Úr dicsőségét fejezte ki. A szentség szépsége, mely átalakította, Krisztushoz hasonló fényel ragyogott arcáról. Imádattal és szeretettel csüggött az Üdvözítőn, s a Krisztushoz való hasonlóság és a vele való barátság lett egyedüli óhaja. Jellemében Mestere jelleme tükröződött.

„Lássátok meg — mondta —, mily nagy szeretetet tanúsított irántunk az Atya: Isten gyermekeinek neveznek minket... Szeretteim, most Isten gyermekei vagyunk, de még nem lett nyilvánvaló, hogy mivé leszünk. Tudjuk, hogy amikor ez nyilvánvalóvá lesz, hasonlónak leszünk hozzá, és olyannak fogjuk őt látni, amilyen valójában” (1 Jn 3:1-2).

Hű tanúbizonyság

[360]

(János levelei)

Krisztus mennybemenetele után János hűségesen és komolyan munkálkodott a Mesterért. Pünkösdkor, a többi tanítvánnyal együtt, ő is örvendett a Szentlélek kitöltésének, és új buzgalommal és erővel hirdette az embereknek az élet Igéjét. Igyekezett gondolataikat a Láthatatlanra irányítani. Hatalmas, buzgó, nagyon komoly szónok volt. Szép nyelvezettel, kellemes hangon szólta Krisztus igéjét és munkáját, oly módon beszélve, hogy a hallgatók szívét érintette. Szavainak egyszerűsége, a hirdetett igazságok fenséges ereje és buzgalma által, mely tanítását jellemezte, hozzáfért minden társadalmi réteghez.

Az apostol élete összhangban állt tanításával. A szívében lángoló krisztusi szeretet komoly, fáradhatatlan munkára indította embertársaiért és különösen a keresztény egyházban levő testvéreiért.

Krisztus megparancsolta tanítványainak, hogy úgy szeressék egymást, ahogyan Ő szerette őket. Ezzel bizonyítják a világ előtt, hogy Krisztus, a dicsőség reménysége, átformálta őket. „*Új parancsolatot adok nektek — mondta —, hogy szeressétek egymást: ahogyan én szerettelek titeket, ti is úgy szeressétek egymást*” (Jn 13:34)! Akkor, amikor e szavak elhangzottak, a tanítványok nem értették meg azokat, de miután szemtanúi voltak Krisztus szenvedésének, keresztre feszítésének, feltámadásának és mennybemenetelének; miután pünkösdkor a Szentlélek megnyugodott rajtuk, világosan megértették Isten szeretetét és a szeretet természetét, amellyel egymást kell szeretniük. Ekkor János elmondhatta tanítványtársainak:

„Abból ismerjük a szeretetet, hogy ő az életét adta értünk; ezért mi is tartozunk azzal, hogy életünket adjuk testvéreinkért” (1 Jn 3:16).

A Szentlélek kiárasztása után, amikor tanítványok kimentek hirdetni az élő Megváltót, egyetlen vágyuk a lelkek üdvössége volt. Örültek a szentekkel a közösség szépségének. Tapintatosak, figyelmesek, önmegtagadók és az igazságért minden áldozatra készek

[361] voltak. Naponkénti kapcsolatukban azt a szeretetet nyilvánították ki, amelyet Krisztus rájuk hagyott. Ezt a szeretetet igyekeztek önzetlen szavak és cselekedetek által mások szívében felkelteni.

Ily szeretetet kellett a hívőknek mindig ápolniuk. Az új parancsolat iránti készséges engedelmisségben kellett előrehaladniuk. Oly szorosan kellett egyesülniük Krisztussal, hogy képesek legyenek teljesíteni követelményeit. Életük oly Megváltónak a hatalmát magasztalta, aki igazsága által megigazította őket.

De fokozatosan változás történt. A hívők kezdték egymás hibáit keresni. Miközben mások hibáira néztek, helyet adva a szeretetlen bírálgatásnak, szem előtt tévesztették a Megváltót és szeretetét. Szigorúbbá váltak a külső szertartásokat illetően és nagyobb súlyt helyeztek az elméletre, mint a hit gyakorlására. Buzgalmukban másokat ítéltek, szemet hunyva saját hibáik felett. Így vesztették el a Krisztus parancsolta testvéri szeretetet, s a szomorú az volt, hogy vesztésükről nem is tudtak. Nem vették észre, hogy eltűnt életükből a boldogság és az öröm, és hogy — miután elzárták szívüket Isten szeretetétől — hamarosan sötétségben járnak.

János, tudomásul véve, hogy a testvéri szeretet eltűnt az egyházból, e szeretet állandó gyakorlására serkentette a hívőket. Levelei e gondolattal vannak tele. Így ír: *„Szeretteim, szeressük egymást; mert a szeretet Istentől van, és aki szeret, az Istentől született, és ismeri Istent; aki pedig nem szeret, az nem ismerte meg az Istent; mert Isten szeretet. Abban nyilvánul meg Isten hozzánk való szeretete, hogy egyszülött Fiát küldte el Isten a világba, hogy éljünk őáltala. Ez a szeretet, és nem az, hogy mi szeretjük Istent, hanem az, hogy ő szeretett minket, és elküldte a Fiát engesztelő áldozatul bűneinkért. Szeretteim, ha így szeretett minket Isten, akkor mi is tartozunk azzal, hogy szeressük egymást”* (1 Jn 4:7-11).

Arról, hogy a hívők milyen értelemben gyakorolják ezt a szeretetet, az apostol ezt írja: *„Viszont új parancsolatot írok nektek: azt, ami igaz őbenne és tibennetek, hogy múlik a sötétség, és már fénylik az igazi világosság. Aki azt mondja, hogy a világosságban van, de gyűlöli a testvérét, az még mindig a sötétségben van. Aki szereti a testvérét, az a világosságban van, és nincs benne semmi megbotránkoztató: aki pedig gyűlöli a testvérét, az a sötétségben van, és a sötétségben jár, és nem tudja, hova megy, mert a sötétség megvakította a szemét.”* [362] *„Mert ez az az üzenet, amelyet kezdettől*

fogva hallottatok, hogy szeressük egymást.” „...aki nem szereti a testvérét, az a halálban van. Aki gyűlöli a testvérét, az embergyilkos; azt pedig tudjátok, hogy az embergyilkosnak nincs örök élete. Abból ismerjük a szeretetet, hogy ő az életét adta értünk, ezért mi is tartozunk azzal, hogy életünket adjuk testvéreinkért” (1 Jn 2:8-11; 3:11. 14-16).

Krisztus egyházát nem a világ ellenállása veszélyezteti. A hívők szívében a gonosz ápolása okozza a legfájdalmasabb kárt, és legbiztosabban ez akadályozza Isten ügyének előrehaladását. A lelki élet gyengítésének legbiztosabb módja a táplált irigység, gyanakvás, bírálgatás, gonosz rágalom. Másrészt, hogy Isten elküldte Fiát a világra, annak legerősebb bizonyítéka az egyházat alkotó különböző természetű emberek közötti összhang és egység megléte. Krisztus követőinek kiváltsága ennek bebizonyítása. De hogy ez így legyen, engedelmeskedniük kell Krisztus parancsának. Jellemüket jelleméhez, akaratukat akaratához kell szabniuk.

Krisztus mondta: „*Új parancsolatot adok nektek, hogy szeresétek egymást: ahogyan én szerettelek titeket, ti is úgy szeressétek egymást*” (Jn 13:34)! Mily csodálatos állítás, mégis alig gyakoroljuk! Isten egyházában ma a testvéri szeretet sajnálatos hiány. Sokan, kik állítják, hogy szeretik a Megváltót, nem szeretik egymást. A hitetlenek figyelik, vajon a magukat keresztényeknek vallók hite megszentelő hatással van-e életükre; hamarosan felfedezik jellemhibáikat, és hitvallomásuknak ellentmondó cselekedeteiket. A keresztény ne adjon lehetőséget, hogy az ellenség mutogasson rá, mondván: Nézzétek, hogy gyűlölik egymást ezek, kik Krisztus zászlaja alatt állnak! A keresztények mindannyian egy család tagjai, valamennyien ugyanannak a mennyei Atyának gyermekei, a halhatatlanság ugyanazzal az áldott reménységével. Nagyon szoros és gyöngéd legyen az őket összekötő kötelék!

Az isteni szeretet akkor érinti legjobban a szívet, amikor ugyanannak a gyöngéd együttérzésnek tanúsítására szólít fel, amit Krisztus bemutatott. Csak az szereti igazán Istent, aki önzetlenül szereti testvérét. Az igaz keresztény nem hagyja, hogy a veszélyben és ínségben levő lélek figyelmeztetés és gondoskodás nélkül maradjon. A tévelygőtől nem fordul el, nehogy mélyebbre süllyedjen szerencsétlenségében és csüggedésében, vagy Sátán martalékává legyen.

Aki sohasem tapasztalta Krisztus gyöngéd, megnyerő szeretetét,

az nem tud másokat az élet forrásához vezetni. Az Ő szeretete a szívben kényszerítő hatalom, mely arra vezeti az embert, hogy nyilvánkoztassa Őt társalgásában, gyöngéd, könyörülő lélekben azok életének felemelésére, akikkel kapcsolatban van. Krisztus munkásainak fáradozása csak akkor eredményes, ha ismerik Krisztust, és azért kell elismerniük Őt, hogy ismerjék szeretetét. A menny aszerint ítéli meg alkalmasságukat, hogy tudnak-e úgy szeretni, ahogy Krisztus szeretett, és úgy dolgozni, ahogy Ő dolgozott.

„*Ne szóval szeressünk — írja az apostol —, ne is nyelvvel, hanem cselekedettel és valóságosan*” (1 Jn 3:18). A keresztényi jellem tökéletességére akkor jutunk el, ha a másokon való segítség és áldás indítéka állandóan belülről fakad. Ha ennek a szeretetnek a légköre veszi körül a hívőt, akkor élet illata az életre, és Isten megáldja munkáját.

Szeretni Istent mindenekfelett és önzetlenül egymást — ez a legjobb ajándék, mellyel mennyei Atyánk megajándékozhat. Ez a szeretet nem fellángolás, hanem isteni alapelv, maradandó erő. A meg nem szentelt szívből nem eredhet, az nem is hozhatja létre. Csak abban a szívben található, amelyben Jézus uralkodik. „*Mi tehát azért szeretünk, mert ő előbb szeretett minket*” (1 Jn 4:19). Az isteni kegyelem által megújult szívben a cselekedet uralkodó alapelve a szeretet. A jellemet átalakítja, fékezi az ösztönöket, uralja a szenvedélyt és nemesíti a törekvéseket. Ha ezt a szeretetet szívünkbe fogadjuk, életünket megédesíti, és nemesítő befolyást áraszt egész környezetünkre.

János igyekezett megértetni a hívőkkel azokat a magasztos előjogokat, melyek a szeretet gyakorlása által lesznek az övék. Ha ez a megváltó hatalom betölti a szívet, minden más indítékot ellenőrizve tulajdonosát a világ romboló befolyása fölé emeli. És amint e szeretetnek teljes befolyást engednek és életük hajtóerejévé válik, az Istenbe és bánásmódjába vetett bizodalomuk teljessé lesz. A hit teljes bizalmával járulhatnak eléje, tudván, hogy tőle mindent megkapnak, amire jelen és örök javuk érdekében szükségük lehet. „*Abban lett teljessé a szeretet közöttünk — írta —, hogy bizalommal tekinthetünk az ítélet napja felé, mert ahogyan ő van, úgy vagyunk mi is ebben a világban. A szeretetben nincs félelem, sőt a teljes szeretet kiűzi a félelmet; mert a félelem gyötrelemmel jár, aki pedig fél, nem lett tökéletessé a szeretetben.*” „Az iránta való bizalmunk pedig azt jelenti,

hogy ha valamit az ő akarata szerint kérünk, meghallgat minket. Ha pedig tudjuk, hogy bármit kérünk, meghallgat minket, akkor tudjuk, hogy már megkaptuk, amit kértünk tőle” (1 Jn 4:17-18; 5:14-15).

„...ha pedig vétkezik valaki, van pártfogónk az Atyánál: az igaz Jézus Krisztus, mert ő engesztelő áldozat a mi bűneinkért; de nemcsak a mienkért, hanem az egész világ bűnéért is.” „Ha megvalljuk bűneinket, hű és igaz ő: megbocsátja bűneinket, és megtisztít minket minden gonoszságtól” (1 Jn 2:1-2: 1:9). Isten kegyelme elnyerésének feltételei egyszerűek és méltányosak. Az Úr nem kíván tőlünk nehéz dolgot hogy elnyerjük a bűnbocsánatot. Nincs szükségünk hosszú, fáradságos búcsújárásokra, fájdalmas önsanyargatásra, hogy a menny Istenének ajánljuk lelkünket, vagy hogy vétkeinkért vezekeljünk. „...aki...megvallja és elhagyja — vétkét —, az irgalmat nyer” (Péld 28:13).

A mennyei szentélyben Krisztus könyörög egyházáért; könyörög mindazokért, kiket vére árán megváltott. Évszázadok és évezredek sem tudják engesztelő áldozatának erejét csökkenteni. Sem élet, sem halál, sem magasság vagy mélység nem választhat el bennünket Isten szeretetétől, mely Jézus Krisztusban van. Nem azért, mert mi tartjuk Őt erősen, hanem mert Ő tart bennünket erősen. Ha üdvösségünk saját erőfeszítéseinktől függne, sohasem üdvöznénk; de tőle függ, aki minden ígéretét betartja. Ragaszkodásunk erőtelennek látszhat, de az Ő szeretete olyan, mint az idősebb testvére. Mindaddig, amíg az egységet fenntartjuk vele, kezéből senki ki nem ragadhat.

Amint az évek múltak és a hívők száma növekedett, János fokozódó hűséggel és komolysággal munkálkodott testvéreiért. Abban az időben sok veszély fenyegette a gyülekezetet. Mindenütt létezett a sátáni csalás. Félrevezetés és hamisság által Sátán megbízottai ellenállást igyekeztek kelteni Krisztus tanai ellen; ennek következtében széthúzás és eretnecség veszélyeztette az egyházat. Krisztus egyes követői állították, hogy a szeretet felmenti őket az Isten törvénye iránti engedelmesség alól. Sokan pedig a zsidó szokások és szertartások megtartását szorgalmazták, mert szerintük a törvény pusztá megtartása a Krisztus vérében való hit nélkül is elégséges az üdvösséghez. Egyesek úgy vélték, Krisztus jó ember volt, de tagadták istenségét. Mások színlelték Isten ügye iránti hűségüket, hitetők voltak és a valóságban tagadták Krisztust és evangéliumát. A

törvény áthágása által eretnokséget hoztak az egyházba. Így jutottak sokan a kételkedés és csalás útvesztőjébe.

János szomorúsággal telt el, amint látta, hogyan szivárognak be a mérgező tévtanok az egyházba. Látta a veszélynek kitett egyházat, s a válsággal gyorsan és határozottan szembeszállt. János levelei a szeretet lelkületét árasztják. Úgy tűnik, mintha írásánál tollát a szeretetbe mártotta volna. De amikor kapcsolatba került azokkal, akik Isten törvényét áthágták és mégis állították, hogy bűn nélkül élnek, nem habozott félelmes tévedésükre figyelmeztetni őket.

Az evangéliumi munkában segítő, jó hírnévnek és széles körű befolyásnak örvendő asszonynak írva ezt mondta: *„Mert sok hitető jött el a világra, akik nem vallják, hogy Jézus Krisztus testben jött el: ez a hitető és az antikrisztus. Vigyázzatok magatokra, hogy ne veszítsétek el, amit elértünk munkánkkal, hanem teljes jutalmat kapjatok. Aki túllép ezen, és nem marad meg a Krisztus tanításában, abban nincs benne Isten; aki megmarad a tanításban, abban benne van az Atya is, meg a Fiú is. Ha valaki hozzátok érkezik, és nem ezt a tanítást viszi, ne fogadjátok be a házatokba, és ne köszöntétek, mert aki köszönti, közösséget vállal annak gonosz cselekedeteivel”* (2 Jn 7-11).

Fel vagyunk jogosítva, hogy a szeretett tanítványhoz hasonlóan ugyanúgy minősítsük azokat, akik állítják, hogy Krisztusban vannak, holott Isten törvényét áthágnak. Ez utolsó napokban hasonló bajok fenyegetik az egyház fejlődését, mint amelyek az ősegyházat támadták; e pontokban tehát János apostol tanításait gondosan meg kell szívlelnünk. „Gyakoroljátok a szeretetet!” — hallatszik mindenfelől, de különösen azoktól, akik állítják szentségüket. Az őszinte szeretet tisztább annál, semhogy egyetlen be nem vallott bűnt elfedezzen. Miközben szeretjük a lelkeket, kikért Krisztus életét adta, nem kell megegyeznünk a gonosszal. Ne egyesüljünk a lázadókkal, szeretetnek nevezvén ezt! Isten megkívánja népétől a jelen időben, hogy az igazságért oly rendíthetetlenül álljunk ki, amint János is szembeszállt a lélekromboló tévelygésekkel.

Az apostol tanítja, hogy míg keresztényi udvariasságot tanúsítunk, kötelesek vagyunk a bűnnel és a bűnössel szemben határozottan eljárni. Ez nem mond ellent az igazi emberszeretetnek. *„Aki bűnt cselekszik — írja —, törvényszegést követ el, mert a bűn törvényszegés. Azt pedig tudjátok, hogy ő azért jelent meg, hogy elvegye a*

bűnöket, és hogy őbenne nincsen bűn. Aki őbenne marad, az nem vétkezik: aki vétkezik, az nem látta őt, és nem is ismeri őt” (1 Jn 3:4-6).

Krisztus tanújaként János sohasem bocsátkozott vitába vagy fárasztó szócsatába. Azt hirdette, amit tudott, látott és hallott. Szoros kapcsolata volt Jézussal; hallgatta tanításait és látta hatalmas csodáit. Csak néhányan láthatták Krisztus jellemének szépségét úgy, mint János látta. Számára eloszlott a sötétség; reá az igaz világosság sugárzott. A Megváltó életéről és haláláról szóló tanúsága világos és hathatós volt. A Megváltó iránti szeretettel túlradó szív bőségéből beszélt, és semmi erő nem tartóztathatta fel szavait.

„Ami kezdettől fogva volt — bizonyította —, amit hallottunk, amit szemünkkel láttunk, amit megfigyeltünk, amit kezünkkel is megtapintottunk, azt hirdetjük az élet igéjéről... Amit tehát láttunk és hallottunk, azt hirdetjük nektek is, hogy nektek is közösségetek legyen velünk: a mi közösségünk pedig közösség az Atyával és az ő Fiával, a Jézus Krisztussal” (1 Jn 1:1,3).

Minden igaz hívő képes lehet saját tapasztalatával megpecsételni, „... *hogy Isten igaz*” (Jn 3:33). Bizonyoságot tehet arról, amit látott, hallott és érzett Krisztus erejéből.

Akit átformált a kegyelem

János apostol élete az őszinte megszentelődést példázza. Krisztussal szoros kapcsolatban eltöltött évei alatt a Megváltó gyakran óvta és figyelmeztette, s e feddéseket elfogadta. Amint megnyilvánult előtte az Istenség jelleme, János látta saját fogyatékoságát és megalázkodott a kinyilatkoztatás előtt. Saját erőszakos természetével ellentétben napról napra szemlélhette Jézus gyengédségét és hosszútűrését; hallgathatta az alázatról és a türelemről szóló tanításait. Szíve napról napra közelebb került Krisztushoz, míg a Mester iránti szeretetében szem elől veszítette önmagát. Az erő és a gyengédség, a fenség és a szelídség, a kitartás és a türelem, melyet Isten Fiának mindennapi életében látott, csodálattal töltötte be lelkét. Haragtartó, nagyravágyó lényét alárendelte Krisztus átformáló hatalmának, és az isteni szeretet átalakította jellemét.

A János életében kimunkált megszentelődés éles ellentétben áll apostoltársának, Júdásnak tapasztalatával. Társához hasonlóan, Júdás szintén az Úr tanítványának vallotta magát, de élete csak a kegyesség látszata volt. Krisztus jellemének szépsége iránt nem volt ugyan közömbös, és gyakran, amikor hallgatta a Megváltó szavait, azok meggyőzték őt, de nem alázta meg szívét és nem vallotta meg bűnét. Azáltal, hogy ellenállt az isteni befolyásnak, megvetette Mesterét, akit állítólag szeretett. János komolyan küzdött hibái ellen, Júdás ellenben elnyomta lelkiismerete szavát. Engedett a kísértéseknek, miáltal rossz szokásai mindinkább megerősödtek. A Jézus által tanított igazságok gyakorlása ellentmondott vágyainak és szándékainak. Saját eszméit nem adta fel a mennyei bölcsesség elnyerése céljából. Világosság helyett a sötétséget választotta. Gonosz vágyakat, kapzsiságot, bosszúállást, sötét és komor gondolatokat dédelgetett, míg Sátán teljesen hatalmába kerítette.

János és Júdás azokat képviselik, akik vallják, hogy Krisztus követői. Mind a két tanítványnak egyforma alkalma volt az isteni mintakép tanulmányozására és követésére. Mindkettő szoros kapcsolatban élt Jézussal; kiváltságuk volt, hogy hallgassák tanítását.

Mindkettőnek komoly jellemhibája volt, és mindkettő hozzáférhetett az átalakító isteni kegyelemhez. Míg az egyik alázatos szívvel tanult Jézustól, a másik kimutatta, hogy nem cselekvője, hanem csak hallgatója az Igének. Az egyik naponként meghalt „én” -jének, legyőzte a bűnt és az igazság megszentelte életét. A másik ellenállott a kegyelem átformáló erejének, s önző vágyainak engedve Sátán fogságába került.

A jellem ilyen átalakulása, mint az János életében látható, a Krisztussal való kapcsolat eredménye. Bármily fogyatékosága lehet az egyén jellemének, ha őszinte tanítványa Krisztusnak, az isteni kegyelem ereje átalakítja és megszenteli. Mintegy tükörben meglátva az Úr dicsőségét, átalakul dicsőségről dicsőségre, amíg hasonlónak válik Hozzá, akit imád.

János a szentség tanítója volt és a gyülekezethez intézett levelében lefektette a keresztény magatartás tévedhetetlen szabályait. *„Ezért akiben megvan ez a reménység — írta —, megtisztítja magát, mint ahogyan ő is tiszta”* (1Jn 3:3). *„Aki azt mondja, hogy őbenne van, annak magának is úgy kell élnie, ahogyan ő élt”* (1 Jn 2:6). Azt tanította, hogy a keresztény legyen tiszta szívében és életében. Sohase elégedjen meg üres hitvallással. Miként Isten szent az Ő körében, úgy az elbukott ember Krisztusba vetett hit által szent kell legyen a maga körében.

„Mert az az Isten akarata, hogy megszentelődjete...” (1Thessz 4:3) — írja Pál apostol. Mindaz, amit népével Isten tesz, az egyház megszentelését célozza. Örök időktől fogva kiválasztotta őket, hogy szentek legyenek. Fiát odaadta értük a halálba, hogy megszentelődjenek az igazság iránti engedelmesség által, és megszabaduljanak minden kicsinyességtől. Személyes munkát vár el, személyes átadást. Istent azok tisztelhetik, akik megvallják hitüket őbenne, akik hasonlónak válnak képmásához és akiket a Szentlélek irányít. Akkor az Üdvözítő tanúbizonyságaiként hirdethetik, hogy mit művelt értük az isteni kegyelem.

Az igazi megszentelődés a szeretet alapelveinek megvalósítása által érhető el. *„...Isten szeretet, és aki a szeretetben marad, az Istenben marad, és Isten is őbenne”* (1 Jn 4:16). Akiknek szívében Krisztus lakik, azok élete a gyakorlati kegyességet nyilatkoztatja ki. A jellem megtisztult, emelkedett, nemes és megdicsőült lesz. A

tiszta hittételek az igazság cselekedeteivel és a mennyei szabályok szent gyakorlatával párosulnak.

Azoknak, akik a megszentelődés áldásait óhajtják, előbb meg kell tanulniuk, hogy mit jelent az önfeláldozás. Krisztus keresztje az a fő oszlop, mely „...minden mértéket meghaladó nagy, örök dicsőséget szerez nekünk” (2Kor 4:17). „Ha valaki én utánam akar jönni — mondja Krisztus —, tagadja meg magát, vegye fel a keresztjét, és kövessen engem” (Mt 16:24). Embertársaink iránti szeretetünk illata megmutatja Isten iránti szeretetünket. A türelmes szolgálata a lélek nyugalomát hozza. Alázatos, szorgalmas és hűséges munka növeli Izrael gyermekei jólétét. Isten támogatja és erősíti azt, aki Krisztus útján akar haladni.

Az életszentség nem egy pillanat, egy óra, egy nap, hanem az egész élet munkája. Nem a boldog elragadtatás érzete által érzük el, hanem úgy, ha a bűnnek állandóan meghalunk és állhatatosan, folyamatosan Krisztusért élünk. Hibákat helyrehozni, jellemünkben újjáalakítást munkálni nem lehet gyöngé, időnkénti erőlködésekkel. Hosszas, kitartó erőfeszítés, szigorú önfegyelem és kemény küzdelem által lehetünk győzők. Sohasem tudhatjuk, milyen heves harc vár reánk holnap. Ameddig Sátán uralkodik, énünket le kell győznünk, megrögződött bűneinken úrrá kell lennünk. Amíg életünk tart, nincs megállás, nincs oly magaslat, melyre feljutva, elmondhatnánk: teljesen célhoz értem. Az életszentség az életfogytig tartó engedelmesség eredménye.

Egyetlen apostol vagy próféta sem állította, hogy büntelen lenne. Akik Isten közelében éltek, akik inkább feláldozták életüket, mintsem tudatosan bünt kövessenek el, akiket Isten mennyei világossággal és erővel tüntetett ki, beismerték természetük bűnös voltát. Nem bíztak a testben, nem állították, hogy igazak, hanem teljesen Krisztus igazságában bíztak.

Így tesz mindenki, aki Krisztushoz tartozik. Minél közelebb kerülünk Jézushoz, minél jobban meglátjuk jellemének tisztaságát, annál világosabban látjuk a bűn valódi nagyságát és annál kevésbé dicsérjük magunkat. Lelkünk állandóan Isten után vágyódik, állandó, komoly, szívet tépő bűnvallomással és szívbeli megalázkodással élünk előtte. Keresztényi tapasztalatunk minden további lépésénél bűnbánatunk mélyül. Tudni fogjuk: alkalmasságunk egyedül Krisztusban van, és az apostollal együtt valljuk: „*Mert tudom, hogy énbennem,*

vagyis a testemben nem lakik jó...” „Én azonban nem kívánok más-sal dicsekedni, mint a mi Urunk Jézus Krisztus keresztyével, aki által keresztre feszítettett számomra a világ, és én is a világ számára” (Róm 7:18; Gal 6:14).

Az angyalok hadd jegyezzék fel Isten népe szent küzdelmének történetét és harcát; hadd jegyezzék fel imáikat és könnyeiket; Istenre azonban ne hozzon szégyent emberi ajak ilyen kijelentéssel: Bűntelen vagyok! Szent vagyok! Megszentelt ajkak sohasem ejtenek ki ilyen önhitt szavakat.

Pál apostol elragadtatott a harmadik évig, leírhatatlan dolgokat látott és hallott, mégis szerényen jelentette ki: „*Nem mintha már elértem volna mindezt, vagy már célnál volnék, de igyekszem...*” (Fil 3:12). Hadd adjanak hírt a menny angyalai Pál győzelmeiről a hit jó küzdelmeiben! A menny hadd örvendezzen megingathatatlan törekvésének és annak, hogy a jutalmat tekintve, minden mást szemétnak ítélt! Az angyalok örömmel mondták el győzelmeit, de Pál nem büszkélkedett sikereivel. Ilyen legyen Krisztus minden követőjének magatartása, mialatt küzdelmes útján igyekszik előrehaladni a romolhatatlan koronáért!

Akik hajlamosak arra, hogy saját szentségüket hangoztassák, pilantsanak Isten törvényének tükrébe! Amint látják parancsolatainak messze ható követelményeit, és megértik a törvény munkáját, mint a gondolatok és a szív szándékának érzékelését, nem dicsekednek bűntelenségükkel. János, anélkül, hogy kivonná magát hittestvérei közül, így ír: „*Ha azt mondjuk, hogy nincsen bűnünk, önmagunkat csaljuk meg, és nincs meg bennünk az igazság... Ha azt mondjuk, hogy nem vagyunk bűnösök, hazuggá tesszük őt, és nincs meg bennünk az ő ígéje... Ha megvalljuk bűneinket, hű és igaz ő: megbocsátja bűneinket, és megtisztít minket minden gonoszságtól*” (1Jn 1:8, 10, 9).

Vannak, akik vallják, hogy szentek és állítják, hogy teljesen az Úréi; jogot formálnak Isten ígéreteire, közben megtagadják parancsolatainak az engedelmisséget. A törvény ezen áthágói igényt tartanak mindarra, amit Isten ígért gyermekeinek, de részükről ez elbizakodottság, mert János elmondja nekünk, hogy az Isten iránti igaz szeretet törvénye iránti engedelmisségben nyilvánul meg. Nem elegendő az igazság elméletét hinni, vallást tennünk a Krisztusba vetett hitünkről, hinnünk, hogy Jézus nem csaló, és hogy a Biblia vallása

nem ravaszul kieszelt mese. *„Aki azt mondja: ismerem őt, de nem tartja meg parancsolatait — írja János —, az hazug, és abban nincs meg az igazság, aki pedig megtartja az ő igéjét, abban igazán teljessé lett az Isten szeretete. Ebből tudjuk meg, hogy őbenne vagyunk.”* *„Aki pedig megtartja az ő parancsolatait, az őbenne marad, és ő is abban...”* (1 Jn 2:4-5; 3:24).

János nem tanította, hogy az üdvösséget engedelmesség által kiérdemelhetjük; de azt igen, hogy az engedelmesség a hit és a szeretet gyümölcse. Ezt mondta: *„Azt pedig tudjátok, hogy ő azért jelent meg, hogy elvegye a bűnöket, és hogy őbenne nincsen bűn. Aki őbenne marad, az nem vétkezik: aki vétkezik, az nem látta őt, és nem is ismeri őt”* (1 Jn 3:5-6). Ha Krisztusban maradunk, ha Isten szeretete lakozik szívünkben, akkor érzelmeink, gondolataink és cselekedeteink összhangban lesznek Isten akaratával. A megszentelt szív összhangban él Isten törvényének előírásaival.

Sokan vannak, akiknek kevés a békéjük és örömük, noha igyekeznek Isten törvényének engedelmeskedni. E tapasztalatuk a hit gyakorlásának elégtelensége miatt van. Mintha terméketlen földön, kiszáradt pusztaságban járnának. Keveset igényelnek, holott sokat kívánhatnának, mert Isten ígéreteinek nincs határa. Az ilyenek nem mutatják be helyesen a megszentelődést, mely az igazság iránti engedelmességből ered. Az Úr kívánsága, hogy valamennyi gyermeke boldog, elégedett és engedelmes legyen. A hívők a hit gyakorlása által jutnak eme áldások birtokába. Hit által pótolható a jellem minden fogyatékosága, megtisztítható minden szennye, helyrehozható minden hibája, fejleszthető minden kiválósága.

Az ima a menny elrendelt eszköze a bűn elleni sikeres küzdelemben és a keresztyeni jellem fejlesztésében. Az isteni befolyások, melyek válaszként jönnek a hit imájára, véghezviszik a kérelmező lelkében mindazt, amiért Istenhez könyörög. Imádkozhatunk bűneink bocsánatáért, a Szentlélekért, Krisztushoz hasonló lelkületért, bölcsességért és erőért, hogy művét munkálhassuk; bármily általa megígért adományért, mert ígérete így szól: *„Kérjétek és adatik néktek.”*

[372] Mózes, midőn a hegyen Istennél időzött, láthatta annak a csodálatos épületnek a mintáját, amely Isten dicsősége lakóhelyéül szolgált. A hegyen — a bensőséges kapcsolat titkos helyén — elmélkedjünk Vele az emberiséget illető dicsőséges elgondolásán. A menny közös-

ségének eszközein keresztül Isten minden időben kidolgozta célját gyermekei számára, fokozatosan ismertetve meg velük a kegyelem tanát. A feltárt igazságokról e szavakat olvashatjuk: „...*Eljövetele biztos, mint a hajnalhasadás...*” (Hós 6:3). Aki engedi, hogy Isten megvilágosítsa, az előrehalad a hajnal részleges homályából a teljes déli fényességig.

A tökéletes szeretet, a tökéletes engedelmesség, a tökéletes összhang Isten akaratával, az igaz megszentelődést jelenti. Az igazság iránti engedelmesség által Istennek kell szentelni magunkat. Tisztítsuk meg lelkiismeretünket a holt cselekedetektől, hogy az élő Istennek szolgáljunk! Nem vagyunk még tökéletesek, azonban kiváltságunk, hogy megszabaduljunk énünktől és a bűntől, és a tökéletesség felé haladjunk. A nagy lehetőségek, a magas és szent célok mindenki által elérhető helyen vannak elhelyezve.

Korunkban sokan azért nem haladnak előre az istenes életben, mert Isten akaratát úgy értelmezik, ahogyan ők akarnak cselekedni. Mialatt saját vágyaikat követik, áltatják magukat, hogy Isten akaratát cselekszik. Nem harcolnak önmagukkal. Megint mások időnként a szórakozás és a kényelem utáni önző vágyuk elleni küzdelmükben egy ideig sikeresek, őszinték és komolyak, de idővel elfáradnak az állandó erőfeszítésben, a naponkénti meghalásban, a szüntelen harcban. Csábító a nemtörődömség, az „én”-nek való meghalás visszataszító; álmos szemüket behunyják és a kísértés hatalmába esnek, ahelyett, hogy annak ellenállnának.

Az Isten szavában lefektetett útbaigazítások nem engedik meg, hogy megalkudjunk a gonosszal. Isten Fia kijelentette, hogy mindenekeket magához vonz. Nem azért jött, hogy álomba ringassa a világot, hanem hogy megmutassa a keskeny utat, amelyen mindazoknak járniuk kell, akik végül is elérik Isten városának kapuját. Gyermekeinek követniük kell Őt az úton, amelyen járt, ha fel is kell áldozniuk kényelmüket vagy önző engedelkenységüket, ha sok fáradozás vagy szenvedés árán is, állandó harcot kell vívniük önmagukkal.

A legnagyobb dicséret, amit az emberek Istennek hozhatnak, hogy megszentelt eszközzé lesznek, akik által munkálkodhat. Az idő gyorsan rohan az örökkévalóságba. Ne fosszuk meg Istent attól, ami az övé! Ne utasítsuk vissza azt, amiért jutalmat kapunk, de ami kár nélkül nem tagadható meg! Isten egész szívét kéri; add át neki azt, az az övé a teremtés és a megváltás által! Értelmeteket kéri; adjátok

[373]

át neki, az az övé! Pénzetekeket kéri; adjátok neki, az az övé! „...nem a magatokéi vagytok... Mert áron vétettetek meg...” (IKor 6:19-20). Isten csak a megszentelt lélek hódolatát kívánja, aki felkészült a hit gyakorlása által, amely szeretetben munkálkodik, hogy neki szolgáljon. A legmagasabb eszményt tárja elénk: a tökéletességet. Kér bennünket, éljünk teljesen és tökéletesen érette e világon, amint Ő van érettünk Isten színe előtt.

„Az az Isten akarata — titeket illetően —, hogy megszentelődjete” (1Thessz 4:3). Ezt akarjátok ti is? Bűneitek hegyekként lehetnek előttetek; de ha megalázzátok szíveteket és megvalljátok bűneiteket, bízva a megfeszített és feltámadt Üdvözítő érdemeiben, Ő megbocsát és megtisztít titeket minden igazságtalanságtól. Törvénye iránti teljes azonosságot kíván Isten. Törvénye visszhangja szavának, mondván: szentebb, még szentebb légy! Kérjétek Krisztus kegyelmének teljességét! Teljen meg szívetek igazsága iránti forró vággyal! Az Isten szava által kijelentett munka a békesség, annak hatása mindörökre nyugalom és biztonság (lásd Ézs 32:17 — a szerk.).

Amint lelketek vágyódik Isten után, egyre többet fedeztek fel kegyelme kikutathatatlan gazdagságából. És, miközben szemlélitek e kincseket, tulajdonaitokká válnak; kinyilatkoztatjátok a Megváltó áldozatának érdemeit, szentségének védő oltalmát, bölcsességének és erejének teljességét. „Tisztának és feddhetetlennek” állít benneteket az Atya elé (2Pt 3:14).

Több mint fél évszázad múlt el a keresztény egyház megszerzése óta. Ez idő alatt az evangélium üzenete állandó ellenállásba ütközött. Ellenségeinek erőfeszítései sohasem enyhültek, végül sikerült nekik Róma császárat is a keresztények ellen hangolni.

A bekövetkezett borzalmas üldözésben János apostol igyekezett a hívők hitét erősíteni és megszilárdítani. Tanúbizonyosságait ellenségei sem cáfolhatták meg, és ezzel segítette testvéreit, hogy a rájuk szakadt nyomorúsággal bátran és hűségesen nézzenek szembe. Amikor úgy látszott, hogy a keresztények hite meginog a heves ellenállás alatt, igyekeztek találkozni Jézus agg, fáradt szolgájával, aki erővel és ékesszólóan ismételte a keresztre feszített és feltámadt Megváltó történetét. Állhatatosan kitartott hitében; ajkáról ugyanaz az örömhír hangzott: *„Ami kezdettől fogva volt, amit hallottunk, amit szemünkkel láttunk, amit megfigyeltünk, amit kezünkkel is megtapintottunk, azt hirdetjük az élet igéjéről... Amit tehát láttunk és hallottunk, azt hirdetjük nektek is...”* (1 Jn 1:1-3).

János magas kort ért meg. Tanúja volt Jeruzsálem pusztulásának és a méltóságteljes templom lerombolásának. A tanítványok közül már csak ő volt életben, aki bensőséges kapcsolatban volt a Megváltóval. Üzenete nagy befolyást gyakorolt annak a ténynek előadásában, hogy Jézus volt a Messiás, a világ Megváltója. Őszinteségét senki sem vonhatta kétségbe és tanításai által sokan megtértek hitetlenségükből.

A zsidó vezetők János ellen keserű gyűlölettel voltak telve a Krisztus ügye iránti rendíthetetlen hűségéért. Kijelentették, hogy a keresztények elleni erőfeszítésük hiábavaló mindaddig, amíg János bizonyágtétele a nép fülében cseng. Hogy Jézus csodatételei és tanításai feledésbe merüljenek, a bátor tanút el kell hallgattatni.

Ennek megfelelően Jánost — hite miatt — kihallgatásra idézték Rómába. Itt a bíróság előtt elferdítették az apostol tanításait. Hamis tanúk lázító eretnokség hirdetésével vádolták. E vádak alapján ellenségei János halálát remélték.

János világosan és meggyőzően védekezett; oly egyszerűen és nyíltan, hogy szavai erőteljesen hatottak. Hallgatói meglepődtek bölcsességén és ékesszólásán. De minél meggyőzőbb volt bizonyágtétele, annál hevesebb volt ellenfelei gyűlölete. Domiciánusz császár haraggal telt el. Nem tudta megcáfolni Krisztus hűséges szószólójának érvelését, nem tudta felvenni a harcot azzal az erővel, ami az igazság kimondásából áradt, mindazáltal elhatározta, elnémítja hangját.

Jánost forró olajjal telt üstbe vetették; az Úr azonban megőrizte hűséges szolgálja életét, miképpen megőrizte a három héber ifjút a tüzes kemencében. Amikor e szavak elhangzottak: Így pusztuljanak mindazok, akik hisznek a csaló názáreti Jézus Krisztusban, — János kijelentette: Mesterem mindent türelemmel elviselt, amit Sátán és angyalai kieszelhettek megalázására és megkínzására. Odaadta életét a világ megmentéséért. Megtiszteltetés, hogy szenvedhetek érte. Gyenge, bűnös ember vagyok. Krisztus szent, ártatlan és feddhetetlen volt. Bűnt nem követett el, sem szájában álnokság nem találtatott.

E szavaknak meg volt a hatása, és Jánost azok a férfiak vették ki az üstből, akik oda bedobták.

Ismét súlyos üldöztetés nehezedett az apostolra. A császár parancsára Patmosz szigetére száműzték „...*az Isten igéjéért és Jézus bizonyágtételéért*” (Jel 1:9). Ellenfelei azt gondolták, hogy így befolyását megszüntetik, s a szenvedés és a nélkülözés végez vele.

Patmosz az Égei-tenger pusztája, sziklás szigete, melyet a római kormány a gonosztevők száműzetési helyéül jelölt ki. Isten szolgálja számára azonban e sötét hely a menny kapuja lett. Az élet forgatagától és az elmúlt évek tevékenységétől elvágva, közösségben élt Istennel, Krisztussal és a menny angyalaival. Tanítást kapott tőlük az egyház jövőjére vonatkozóan. Itt tárultak fel előtte azok az események, melyek e föld történelmének záró szakaszában peregnek majd, és itt írta le Istentől kapott látomásait. Ha szavaival többé nem is tehetett bizonyágot arról, akit szeretett és szolgált, de e kopár parton kapott üzenetek égő fáklyaként világítanak, hirdetve az Úrnak a föld valamennyi nemzetére vonatkozó biztos szándékát.

[376] Patmosz szirtjei és sziklái között János kapcsolatot tartott Teremtőjével. Áttekintette múltját, megemlékezett a kapott áldásokról, és szívét béke töltötte el. Keresztény életet élt, így elmondhatta hitben:

„*Mi tudjuk, hogy átmentünk a halálból az életbe...*” (1Jn 3:14). De nem így a császár, aki őt számúzta. Csak harcmeszkőkre és vérfürdőkre, elpusztított otthonokra, síró özvegyekre és árvákra, a törtetés nagyravágyó kívánságának gyümölcseire tekinthetett vissza.

Elszigetelt otthonában János a korábbi időknél sokkal alaposabban tanulmányozhatta az isteni erő megnyilatkozását a természet könyvében, és az ihletett tekercsekben. Gyönyörűség volt számára, hogy elmélkedhetett a teremtés művén és imádta az isteni építőmestert. Korábbi éveiben gyakran gyönyörködött az erdőborította magaslatokban, a zöld völgyekben és a termékeny síkságban; a természet szépségében állandóan nyomon követte a Teremtő bölcsességét és ötletességét. Most pedig oly környezetben élt, mely sokak szemében sivárnak és ridegnek tűnt; de ez Jánosnál másként volt. Noha minden, ami körülvette, pusztaság és kietlen, a fölötté kéklő égbolt oly tiszta és szép, mint a szeretett Jeruzsálem fölött. A vadon, a göröngyös sziklák, a mélység titkai, a mennybolt tündöklése fontos tanítást adtak neki. Mindez Isten hatalma és dicsősége üzenetét hordozta.

Az apostol maga körül mindenütt a földet elárasztó vízözön bizonyítékát látta, mert lakói merészen áthágták Isten törvényét. A vizek feltörése a nagy mélységből és a földről felvetődő sziklatömbök, élénken felidéztek képzeletében Isten haragjának rettenetes kitörését. A nagy víz zúgásában, midőn a mélység a mélységet szólítja, a próféta a Teremtő hangját hallotta. A kegyetlen szélről felkorbácsoló tenger a megsértett Isten felgerjedt haragját ábrázolta. A hatalmas hullámok borzalmas nyugtalanságát láthatatlan kéz tartotta féken, mely végtelen hatalom irányításáról beszélt. Ezzel ellentétben felismerte a halandó ember gyengeségét és balgaságát, aki — noha porból lett féreg — látszólagos bölcsességével és erejével dicsekszik, és szembehelyezkedik a világegyetem Uralkodójával, mintha hozzá hasonló lény lenne. A sziklák Krisztusra emlékeztették, erősségének sziklájára, akinek oltalmában félelem nélkül elrejtőzhet. A sziklás Patmoszra számúzott apostolból Istene utáni buzgó vágy szállt, forró imával.

János története meglepő példa arra, hogyan használhat fel Isten idős munkásokat. Midőn Jánost Patmoszra számúzták, sokan úgy vélték, szolgálatát már befejezte; öreg, megtört nád, letörhet bármely pillanatban. Az Úr azonban még használhatónak találta. Bár előző

tevékenységének színhelyéről számúzték, nem szűnt meg bizony-ságot tenni az igazságról. Sőt, Patmoszon barátokat és megtérteket szerzett. Örömuzenetet hordozott, a feltámadt Megváltót hirdette, aki odafenn közbenjár népéért, amíg újból visszajön, hogy magához vegye őket. Sőt, éppen, amikor János az Úr szolgálatában elaggott, több közlést nyert a mennyből, mint egész élete folyamán.

A leggyöngédebben kell kezelnünk azokat, kik életüket össze-kapcsolták Isten művével. Ezek az agg munkások mindvégig hűségesen álltak a viharban és a próbában. Lehetnek gyengeségeik, de még mindig vannak képességeik, melyek alkalmassá teszik őket, hogy Isten művében helyükön álljanak. Noha erejük csökkent és képtelenek súlyos terhek viselésére, amit az ifjabbaknak kell vállalniuk, tanácsuk a legbecsesebb érték.

Hibázhatnak, de vereségükből megtanulták a tévelygés és a veszély kerülését, és nem ez teszi-e őket illetékessé a bölcs tanácsadásra? Elviselték a támadást és a próbát. Bár erejük csökkent, az Úr nem állította félre őket. Különös kegyelmet és bölcsességet ad nekik.

Azokat, akik az Úrnak szolgáltak, amikor a munka nehezen haladt előre, akik szegénységet szenvedtek, de hűségesek maradtak akkor, amikor kevesen álltak helyt az igazságért, tisztelni és becsülni kell. Az Úr vágya, hogy a fiatal munkások e hithű emberekkel való kapcsolat által bölcsességet, erőt, érettséget nyerjenek. Vajha megértenék az ifjabbak, hogy az ilyen munkás közöttük megtiszteltetés számukra! Adjanak nekik megtisztelő helyet tanácsuléseiken!

Mialatt földi pályájuk befejezéséhez közelednek azok, akik életüket Krisztus szolgálatában töltötték, a Szentlélek befolyásolja őket Isten művével kapcsolatban szerzett tapasztalataik elmondására. Az újonnan megtértek előtt el kell beszélniük Isten csodálatos bánásmódját, amit népével szemben gyakorolt, és nagy jóságát, amellyel a megpróbáltatásokból kiszabadította őket. Isten óhaja, hogy az öreg, kipróbált munkások helyükön maradjanak, kivéve részüket emberek megmentésében, hogy a gonoszság áradata ne sodorja el őket. Szándéka, hogy fegyverzetüket tartsák magukon mindaddig, míg megparancsolja nekik annak letételét.

[378] János apostolnak az üldözés idején szerzett tapasztalataiból a keresztény csodálatos erőt és vigaszt meríthet. Isten nem gátolja meg a gonosz emberek cselvetését, ellenben terveiket azok javára

fordítja, akik a próbákban és küzdelmekben megtartják hitüket és hűségüket. Az evangélium munkása gyakran az üldözés vihara, keserű ellenállás és hamis rágalmozás között végzi munkáját. Ilyen időben emlékezzen arra, hogy a próbák és szenvedések kohójában szerzett tapasztalatai minden fájdalmat megérnek. Isten így vonja magához gyermekeit, hogy megmutassa gyengeségüket és az Ő erejét. Megtanítja őket, hogy reá támaszkodjanak. Így készíti elő őket arra, hogy szembenézzenek a válsággal, bizalmi állásokat foglaljanak el és betöltsék a nagy célt, melynek érdekében kapták erejüket.

Isten választott bizonyágtevői minden korszakban gyalázatnak és üldözésnek tették ki magukat az igazságért. Józsefet gyalázták és üldözték, mert megtartotta erkölcsi tisztaságát. Dávidot, Isten választott hírnökét vad prédaként üzték ellenségei. Dánielt oroszlánverembe dobták a menny iránti hűsége miatt. Jób elvesztette földi javait, testi szenvedése rokonaiban és barátaiban is undort keltett, de megtartotta sértetlenségét. Jeremiást nem rettentette el semmi azoknak a szavaknak elmondásától, melyeket Isten adott neki, hogy szólja; de bizonyágtétele annyira felbőszítette a királyt és a hercegeket, hogy a szennygödörbe dobatták. Istvánt megkövezték, mivel a megfeszített Krisztust prédikálta. Pált börtönbe vetették, megvesszőzték, megkövezték és végül megölték, mert Istennek hűséges követe maradt a pogányok között. Jánost száműzték Patmosz szigetére „*az Isten igéjéért és a Jézus bizonyágtételéért*” (Jel 1:9).

Az emberi állhatatosság e példái a hűségesek számára Istennek maradandó jelenlétéről és megtartó kegyelméről szóló ígéreteit igazolják. Bizonyítják, hogy a hit ereje ellenáll a világ erejének. A hit munkája az, hogy a legsötétebb órákban Istenben nyugodjunk, és érezzük, Atyánk a kormánynál áll, noha súlyos megpróbáltatásoknak és kísértéseknek vagyunk kitéve. Csupán hitszemünkkel tudunk a múlandó dolgok mögé látni, hogy az örök gazdagságot helyesen értékeljük.

Jézus nem biztatta követőit földi dicsőséggel és gazdagsággal, küzdelem nélküli élettel. Ellenkezőleg, felszólítja őket, hogy kövessék őt az önmegtagadás és a megaláztatás ösvényén. Ő, aki a világ megváltásáért jött, szembehelyezkedett a gonosz egyesült erőivel. Könyörtelen összeesküvésben a gonosz emberek és a gonosz angyalok felsorakoztak a Béke Fejedelme ellen. Minden szava és tette

isteni szánalmat nyilatkoztatott ki, a világtól való eltérése mégis a legkeserűbb ellenségeskedést idézte elő.

Így lesz ez mindazokkal, akik kegyesen akarnak élni Krisztus Jézusban. Üldözés és gyalázat vár mindazokra, akiket Krisztus Lelke hevít. Az üldözés módja idővel változhat, azonban az elv, a lelkiület alapja ugyanaz, amely az Úr választottait megölte Ábel napjai óta. Sátán minden időben üldözte Isten népét. Kínozta és megölte őket, de éppen haláluk által váltak győzőkké. Annak erejéről tettek tanúságot, aki hatalmasabb Sátánnál. Gonosz emberek kínozhatják és megölhetik a testet, de nem érinthetik azt az életet, mely Krisztussal Istenben van elrejtve. Börtönbe vethetnek ugyan férfiakat és nőket, lelküket azonban nem verhetik bilincsbe.

Isten választottaiban, az üldözéseken és megpróbáltatásokon keresztül Isten dicsőséges jelleme nyilvánul meg. A világ által gyűlölt és üldözött Krisztusban hívőket az Úr az Ő iskolájában nevelte és oktatta. A földön a keskeny úton járnak; a nyomorúság izzó kemencéjében tisztulnak meg. Követik Krisztust súlyos küzdelmek árán: önmegtagadást gyakorolnak és keserű csalódásokon mennek át, de így isméri meg a bűn súlyát és gyötrelmeit, s utálattal fordulnak el attól. Krisztus szenvedésének részesei, s ezért pillantásuk áthatol a föld homályán a menny dicsősége felé, mondván: *„Mert azt tartom, hogy a jelen szenvedései nem hasonlíthatók ahhoz a dicsőséghez, amely láthatóvá lesz rajtunk”* (Rom 8:18).

Az apostolok napjaiban a hívőket komolyság és lelkesedés töltötte be. Oly fáradhatatlanul munkálkodtak Mesterükért, hogy viszonylag rövid idő alatt, a heves ellenállás dacára Isten országának evangéliuma a föld minden lakott részén hangzott. Jézus követőinek buzgalmát ihletett toll által jegyezték fel minden idők hívőinek bátorítására. Az efezusi gyülekezeetről, melyet az Úr Jézus az apostoli idők egész keresztény egyházának jelképeként használt, a hű és igaz tanúbizonyság kijelentette:

„Tudok cselekedeteidről, fáradozásodról és állhatatosságodról, és arról, hogy nem viselheted el a gonoszokat, és próbára tetted azokat, akik apostoloknak mondják magukat, pedig nem azok, és hazugnak találtad őket. Tudom, hogy van benned állhatatosság, terhet viseltél az én nevemért, és nem fáradtál meg” (Jel 2:2-3).

Az efezusi gyülekezet tapasztalatát kezdetben a gyermeki egyszerűség és a buzgóság jellemezte. A hívők komolyan igyekeztek Isten minden igéjének engedelmeskedni. Életükben Krisztus iránti komoly, őszinte szeretet nyilvánult meg. Mivel a Megváltó állandóan szívükben élt, örömmel teljesítették Isten akaratát. Megváltójuk iránti szeretettől betelve, legfőbb céljuk a lélekmentés volt. Nem állt szándékukban, hogy Krisztus kegyelmének értékes kincseit csak önmaguknak halmozzák fel. Átérezték elhivatásuk fontosságát és súlyt adtak az üzenetnek: *„...a földön békesség és az emberekhez jóakarát” (Lk 2:14).* Égtek a vágytól, hogy elvigyék a megváltás örömhírét a föld legtávolabbi részébe is. A világ pedig felismerte, hogy Jézussal voltak. A bűnbánó bűnös bocsánatot nyert, megtisztult és megszentelt emberként közösségbe került Istennel, Fia által.

Az egyház tagjai egyek voltak a felfogásban és a cselekvésben. A Krisztus iránti szeretet volt az az aranylánc, mely összekötötte őket. Igyekeztek az Urat minél tökéletesebben megismerni, s így életükben Krisztus öröme és békéje nyilvánult meg. Látogatták az árvákat és özvegyeket nyomorúságukban; tartózkodtak a világ szennyétől,

mert jól tudták, ennek elmulasztása ellenkezne hitvallásukkal és Üdvözítőjük megtagadása lenne.

A mű minden városban előrehaladt. Lelkek tértek meg, akik tudták, közölniük kell másokkal az elnyert, felbecsülhetetlen kincset. Nem volt addig nyugtuk, míg az a fény, amely elméjüket megvilágította, másokra is nem ragyog. Hitetlenek tömegei ismerték meg a keresztény reménység alapjait. Szívélyes, lelkesítő, személyes felhívásokat intézték a tévelygőkhöz, a kiközösítettekhez és azokhoz, akik, bár állították, hogy ismerik az igazságot, jobban szerették a gyönyöröket, mint az Istent.

Idővel enyhült a hívők buzgalma és az egymás iránti szeretet egyre csökkent. Elhidegülés lopódzott be az egyházba. Egyesek elfeledték azt a csodálatos módot, ahogyan elfogadták az igazságot. Lassan lassan kidőltek a régi zászlóvivők. Az ifjabb munkások közül sokan, kik hivatva lettek volna megosztani az úttörők terheit, ami által bölcs vezetőkkel fejlődhetek volna, beleuntak a gyakran ismételt igazságokba. Igyekezettükben, hogy valami újat, meglepőt hozzanak, megkíséreltek új tantételeket bevezetni, amelyek ugyan a kedélyekre jobban hatottak, de nem egyeztek az evangélium alapelveivel. Önhittségükben és lelki vakságukban nem fogták fel, hogy ezek az álokoskodások kétségbe vonhatják a múlt tapasztalatait, s így zűrzavarhoz és hitelenséghez vezethetnek.

Amint e hamis tanok elfogadására buzdítottak, nézeteltérések támadtak, s ez sokak tekintetét elvonta Jézusról, hitük megkezdőjéről és bevégezőjéről. A hitelvek jelentéktelen pontjainak vitatása, valamint az emberi képzelet szülte kellemes mesék feletti elmélkedés lefoglalta azt az időt, melyet az evangélium hirdetésére kellett volna fordítaniuk. A tömeg, akiket az igazság hittel teljes bemutatása meggyőzött és megtérített volna, figyelmeztetés nélkül maradt. A kegyes élet gyorsan tovatűnt, és látszólag Sátán győzött azok fölött, akik állították, hogy Krisztus követői.

Az egyház történelmének e válságos idejében Jánost száműzésre ítélték. A gyülekezeteknek sohasem volt nagyobb szüksége János tanítására, mint éppen most. Csaknem valamennyi korábbi munkatársa a szolgálatban vértanúhalált szenvedett. A megmaradt

[382]

hívők kemény ellenállással találkoztak. Minden arra vallott, nincs messze már az a nap, amikor Krisztus egyházának ellenségei győznek.

Az Úr keze azonban a háttérben láthatatlanul működött. Isten gondviselésében Jánost oda tették, ahol Krisztus önmagáról és az isteni igazságról csodálatos kinyilatkoztatást adhatott neki az egyház megvilágosítására.

Az igazság ellenségei János számkivetésével azt remélték, hogy örökre elnémítják Isten hűséges tanújának hangját; de Patmosz szigetén a tanítvány oly üzenetet kapott, melynek befolyása az idők végezetéig szüntelenül kell, hogy erősítse az egyházat. Akik száműzték Jánost, nem lettek felmentve jogtalan tettük felelőssége alól, Isten kezében mégis eszközökké váltak a menny céljának megvalósításában, és a világosság kioltására tett nagy erőfeszítésük az igazság fényét feltűnő magaslatra emelte.

Szombatnapon történt, midőn a dicsőség Ura megjelent a száműzött apostolnak. János a szombatot Patmosz szigetén is éppoly szentül megtartotta, mint amikor Júdea városaiban és falvaiban prédikált a népnek. Igényt tartott a maga számára is az e napra vonatkozó értékes áldásokra. Így írja: *„Lélekben elragadtattam az Úr napján, és hátam mögött hatalmas hangot hallottam, mintha trombitáltak volna...Megfordultam, hogy lássam, milyen hang szólt hozzám, és amikor megfordultam, hét arany gyertyatartót láttam, és a gyertyatartók között az Emberfiához hasonlót...”* (Jel 1:10, 12-13).

A szeretett tanítvány gazdag kitüntetésben részesült. Láta Mesterét a Gecsemánében, arcán a szenvedés vérverejtékével, amikor *„nem emberi volt külseje, emberhez nem méltó volt alakja”* (Ézs 52:14). Láta a római katonák kezében régi bíborpalástban és töviskoronával. Láta a Kálvária keresztjén függve, kegyetlenül gúnyolva és szidalmazva. Íme, János ismét láthatja Urát! De milyen más a megjelenése! Többé nem a fájdalmak férfja, emberektől megvetve és megalázva. Most mennyei fényruhába öltözött: *„Feje és haja fehér volt, mint a hófehér gyapjú, szeme, mint a tűz lángja; lába hasonló volt a kemencében izzó aranyérchez”* (Jel 1:14-15, 17). Hangja, mint a sok vizek zúgása. Arca fénylik, mint a nap. Kezében hét csillagot tart és szájából kétélű éles kard jő ki; szava hatalmának jelképe. Patmosz szigete ragyog a feltámadt Üdvözítő dicsőségétől.

„Amikor megláttam — írja János —, lába elé estem, mint egy halott, ő rám tette jobbját, és így szólt: »Ne félj...« ” (Jel 1:17). [383]

János erőt kapott, hogy dicsőséges Ura jelenlétét elviselhesse. Azután csodálatos látomásban feltárult előtte a menny dicsősége.

Láthatta Isten trónját, minden földi küzdelmen túl a megváltottak fehérruhás tömegét. Hallotta a mennyei angyalok zenéjét és azok győzelmi énekét, kik a Bárány vére és bizonyágtételük szava által győztek. A kapott kinyilatkoztatásban Isten népe tapasztalatából szívreható, egymást követő jelenetek tárultak fel, és az apostol látta az egyház jövő sorsát egészen az idők végezetéig. Számokban és jelképekben kifejezett nagy fontosságú eseményeket látott, melyeket fel kellett jegyeznie, hogy a maga korában és a jövőben élő Isten népe megértse az előtte levő veszélyt és küzdelmet.

Ezt a kinyilatkoztatást az egyház vezetésére és vigasztalására, az egész keresztény korra kapta. Vallástanítók mégis azt állították, hogy ez bepecsételt könyv és titkai megmagyarázhatatlanok. Ezért sokan elfordultak e prófétai feljegyzéstől, visszautasítva még azt is, hogy időt szenteljenek titkai tanulmányozására. Isten azonban nem kívánja, hogy népe ilyenek tartsa e könyvet. *„Ez Jézus Krisztus kinyilatkoztatása, amelyet Isten adott neki, hogy közölje szolgálóival mindazt, aminek hamarosan meg kell történnie.”* Az Úr kijelenti: *„Boldog, aki felolvassa, és boldogok, akik hallgatják ezeket a prófétai igéket, és megtartják azt, ami meg van írva bennük: mert az idő közel van.”* „...bizonyágot teszek mindenkinek, aki a prófécia eme könyvének beszédeit hallja: Ha valaki hozzátesz ezekhez, arra az Isten azokat a csapásokat bocsátja, amelyek meg vannak írva ebben a könyvben; ha pedig valaki elvesz e prófétai könyv igéiből, attól az Isten elveszi osztályrészét az élet fájából, a szent városból és mindabból, ami meg van írva ebben a könyvben. Így szól az, aki ezekről bizonyágot tesz: »Bizony. hamar eljövök« ” (Jel 1:1. 3; 22:18-20).

A Jelenések könyve Isten mélységes dolgait tárja elénk. A Szentlélek sugallatára írott könyvnek az elnevezése: „Jelenések” ellentmond ama állításnak, hogy ez bepecsételt könyv. (A „jelenések” -nek fordított görög szó, az „apokalipszis” kinyilatkoztatást jelent — a szerk.) A jelenés olyasvalami, ami ki lett nyilatkoztatva. Az Úr maga jelentette ki szolgájának az e könyvben foglalt titkokat, és azt akarja, hogy minden kutató előtt tanulmányozásra nyitva álljon. Igazságai éppúgy szólnak azoknak, akik a föld történelmének utolsó napjaiban élnek, mint azoknak, akik János idejében éltek. E prófécia vázolt jeleneteinek némelyike már a múlté, mások a jelenre vonatkoznak, megint mások a sötétség hatalmai és a menny Fejedelme

[384]

közötti nagy küzdelem befejezését tárják szemünk elé, és vannak, amelyek a majd megújított földön élő megváltottak győzelmét és örömét nyilatkoztatják ki.

Senki se gondolja, hogy mivel nem tudja megfejtteni a „*Jelenések*” minden jelképét, hiábavaló dolog e könyvben kutatnia és azon fáradoznia, hogy az abban foglalt igazságok értelmét megtudja. Aki Jánosnak e titkokat kijelentette, megadja az igazság szorgalmas kutatójának a mennyei dolgok előízét. Azok, akik kitárják szívüket az igazság befogadására, megérthetik e könyv tanításait. Övék lehet az az áldás, melyet Isten ígért azoknak, „...*akik hallgatják ezeket a prófétai igéket, és megtartják azt, ami meg van írva bennük*” (Jel 1:3).

A „*Jelenések*” a Biblia valamennyi könyvének összefoglalója és befejezője. Dániel próféta könyvét is kiegészíti. Az egyik könyv jövendölés, a másik kinyilatkoztatás. Nem a *Jelenések* könyve a bepecsételt könyv, hanem Dániel jövendölésének az utolsó napokra vonatkozó részére szólt az angyal parancsa: „*Te pedig Dániel, zárd be ezeket az igéket, és pecsételd le ezt a könyvet a végső időkhöz*” (Dán 12:4).

Krisztus parancsolta az apostolnak, hogy írja meg mindazt, amit kinyilatkoztat előtte. „...*Amit látsz, írd meg egy könyvben — parancsolta —, és küldd el a hét gyülekezetnek: Efezusba, Szmirnába, Pergamonba, Thiatirába, Szárdiszba, Filadelfiába és Laodiceába.*” „...*én vagyok... az élő: halott voltam, de íme, élek örökkön-örökké... Írd meg tehát, amiket láttál: amik vannak, és amik történni fognak ezek után; a hét csillag titkát, amelyet jobb kezemben láttál, és a hét arany gyertyatartót: a hét csillag a hét gyülekezet angyala, a hét gyertyatartó pedig a hét gyülekezet*” (Jel 1:11, 17-20).

A hét gyülekezet neve a keresztény kor különböző szakaszaiban az egyház jelképe. A hetes szám teljességet jelent; jelképezi azt a tényt, hogy az üzenet az idők végéig tart, míg az alkalmazott jelképek az egyház belső állapotát nyilatkoztatják ki a világtörténelem különböző korszakaiban.

Krisztus mondja, hogy a hét gyertyatartó között jár. Ez jelképezi kapcsolatát az egyházzal. Összeköttetése népével állandó. Ismeri valóságos állapotukat, figyeli magatartásukat, kegyességüket, odaadásukat. Noha Ő főpap és közbenjáró a mennyei szentélyben, mégis úgy van bemutatva, mint aki földi egyháza közepében jár-kel. Fárad-

hatatlan éberséggel és szüntelen gondviseléssel figyeli, vajon nem homályosul-e el vagy alszik-e ki valamelyik őr fénye? Ha a gyertyatartókat csupán emberek gondolják, lobogó lángjuk lankadna és kialudna. De az Úr házában Ő az igaz őr; a templom csarnokának hű védelmezője. Állandó gondoskodása és megtartó kegyelme az élet és a világosság forrása.

Krisztus úgy van bemutatva, mint aki jobbában tartja a hét csillagot. Ez biztosíték számunkra, hogy az egyház, mely kötelességét teljesíti, nem pusztulhat el; azt a csillagot, melyet a Mindenható védelmez, Krisztus kezéből senki sem ragadhatja ki.

„...*ezt mondja az, aki jobb kezében tartja a hét csillagot...*” (Jel 2:1). E szavak az egyház tanítóinak szólnak, azoknak, akikre Isten súlyos felelősséget bízott. Azok a jótékony befolyások, melyekben bővítködni kellene az egyháznak, szorosan kapcsolódnak Isten szolgálóihoz, kiknek Krisztus szeretetét kell kinyilvánítaniuk. A menny csillagait Ő irányítja. Ő adja fényüket, vezeti és irányítja útjukat. Ha nem tenné, lehullanának. Így van ez Isten szolgálóival is. Ők csak eszközök kezében; minden jótettüket ereje műveli. Világossága általuk fénylik. Erősségük az Üdvözítő. Ha feltekintenek rá, miként Ő fel tekintett Atyjára képesek lesznek munkáját végezni. Ha Istenre bízzák magukat, világosságát adja nekik, hogy azt a világra sugározzák.

Már az ősegyház napjaiban megkezdte káros munkáját a Pál apostol által megjövendölt titokzatos gonoszság; és az álnok tanítók, akiktől Péter óvta a hívőket, tévtanaik erőszakolásával sokakat törbe csaltak a hamis tanokkal. Némelyek tétováztak a próbák alatt, kísértve voltak hitük feladására. Abban az időben, amikor János e jelenéseket kapta, már sokan elvesztették első szeretetüket az evangéliumi igazságok iránt. De irgalmasságában Isten nem hagyta, hogy az egyház hanyatló állapotában maradjon. Végtelenül gyöngéd üzenetben nyilvánította ki irántuk való szeretetét és óhaját, hogy ők az örökkévalóságnak biztos alapot vessenek. „*Emlékezzél tehát vissza* — figyelmeztette őket — *, honnan estél ki, térj meg, és tedd az előb-
[386] biekhez hasonló cselekedeteidet...*” (Jel 2:5)!

Az egyház nem volt tökéletes, szüksége volt a szigorú feddésre és fenyítésre. János ihletést nyert, hogy intő, feddő és kérő üzenetet jegyezzen le azok számára, akik üdvösségük reménységét veszélyeztetik az evangéliumi alapelvek szem elől tévesztésével. Azonban a

feddő szavak, melyeket Isten szükségesnek tart, mindenkor gyöngéd szeretetet tanúsítanak a béke ígéréssel minden bűnbánó hívő számára. *„Íme, az ajtó előtt állok, és zörgetek — jelenti ki az Úr —: ha valaki meghallja a hangomat, és kinyitja az ajtót, bemegyek ahhoz, és vele vacsorálok, ő pedig énvelem”* (Jel 3:20).

A próféta dicséretet és ígérést kapott azok részére, akik a küzdelmekben megőrzik Istenbe vetett hitüket: *„Tudok cselekedeteidről. Íme, nyitott ajtót adtam eléd, amelyet senki sem zárhat be, mert bár kevés erőd van, mégis megtartottad az én ígémet, és nem tagadtad meg az én nevemet.”* *„Mivel megtartottad állhatatosságra intő beszédemet, én is megtartalak téged a kísértés órájában, amely el fog jönni az egész világra, hogy megkísértse azokat, akik a földön laknak.”* A hívőket Jézus megintette: *„Ébredj fel, és erősítsd meg a többieket, akik halófélben vannak...”*. *„Eljövök hamar: tartsd meg, amid van, hogy senki el ne vegye koronádat”* (Jel 3:8. 10. 2, 11).

Az által, aki magát társként a szenvedésben (Jel 1:9) mutatta be, Krisztus kinyilatkoztatta egyházának, mit kell majd szenvednie érette. A sötétség és a babona hosszú évszázadain végigtekintve, a száműzött agg látta az igazságért vértanúhalált szenvedők sokaságát. De azt is látta, hogy Ő, aki megvédelmezte egykor első bizonyoságtévőit, nem hagyja el hű követőit az üldözés századaiban, amely az idők végezetéig tart. *„Ne félj attól, amit el fogsz szenvedni! — bátorít az Úr. — Íme, az ördög börtönbe fog vetni közületek némelyeket, hogy próbát álljatok ki, és nyomorúságotok lesz... Légy hű mindhalálig, és neked adom az élet koronáját”* (Jel 2:10).

János hallotta azután azokat az ígéretek, melyek a gonosz ellen küzdő hűségeseleknek szólnak: *„Aki győz, annak enni adok az élet fájáról, amely az Isten paradicsomában van.”* *„...Aki győz, azt öltöztetik fehér ruhába, annak a nevét nem törölöm ki az élet könyvéből, hanem vallást teszek nevére az én Atyám előtt és angyalai előtt.”* *„Aki győz, annak megadom, hogy velem együtt üljön az én trónusomon; mint ahogy én is győztem, és Atyámmal együtt ülök az ő trónusán”* (Jel 2:7; 3:5. 21).

János látta Isten irgalmát, gyöngédségét és szeretetét, párosulva szentségével, igazságosságával és hatalmával. Látta a bűnösöket, akik Atyára találtak benne, kik bűneik miatt féltek tőle. A nagy küzdelem tetőpontján túltekintve megpillantotta Sionon *„...azokat, akik legyőzték a fenevadat..., amint az üvegtengernél álltak az Isten hár-*

fáival, és énekelték Mózesnek, Isten szolgájának énekét és a Bárány énekét” (Jel 15:2. 3).

János a Megváltót úgy látja, amint „...győzött az oroszán Júda törzséből...” és a „Bárány: olyan volt, mint akit megöltek” (Jel 5:5-6). E jelképek a mindenható hatalom és az önfeláldozó szeretet egységét fejezik ki. A júdabeli Oroszlán, aki rettenetes a kegyelmét elutasítókkal, Isten Báránya lesz az engedelmeseknek és a hűségeseknek. A tűzoszlop, mely Isten törvénye áthágóinak rémületről és haragról beszél, világosság, irgalom és szabadulás jele azok számára, akik parancsolatait megtartották. A kar, mely lecsap a lázadóra, erős a hűségesek megszabadítására. A hűek valamennyien megmenekülnek: „És elküldi angyalait nagy harsonaszóval, és összegyűjtik az ő választottait a négy égtáj felől, az ég egyik sarkától a másik sarkáig” (Mt 24:31).

A világ millióihoz viszonyítva Isten népe mindenkor kicsiny nyáj: de ha az Igéjében kinyilatkoztatott igazságban megállnak, Isten lesz menedékük. A Mindenható széles pajzsa alatt állnak. Isten mindenkor a többség! Amikor az utolsó trombitaszó hangja behatol a halottak sírjába, az igazak győztesen jönnek elő, kiáltva: „Halál, hol a te diadalod? Halál, hol a te fullánkod?” (1 Kor 15:55). Akkor Istennel, Krisztussal, angyalaival és minden idők hűségeseivel együtt Isten gyermekei jóval nagyobb többségben lesznek.

Krisztus igaz tanítványai követik Őt fájdalmas küzdelmeken, önmegtagadáson és keserű csalódásokon keresztül, de mindez bűntudatra és bűnbánatra tanítja őket, és arra, hogy undorral forduljanak el a bűntől. Mint Krisztus szenvedéseinek részesei, hivatottak, hogy dicsőségében is osztozzanak. A próféta szent látomásban látta Isten maradék egyházának végső győzelmét. Ezt írja:

[388] „És láttam valami üvegtengerfélét, amely tűzzel volt vegyítve, és láttam azokat, akik legyőzték a fenevadat..., amint az üvegtengernél álltak az Isten hárfáival, és énekelték Mózesnek, Isten szolgájának énekét és a Bárány énekét: »Nagyok és csodálatosak a te műveid, mindenható Úr Isten, igazságosak és igazak a te utaid, népek királya«” (Jel 15:2, 3).

„És láttam: ime, a Bárány ott állt a Sion hegyén, és vele száz-negyvennégyezren, akiknek a homlokára az ő neve és Atyjának a neve volt felírva” (Jel 14:1). E világon Istennek szentelték értelmüket. Szívükkel és lelkükkel szolgálták Őt; nevét most homlokukra

írhatja, „... és uralkodnak örökkön-örökké” (Jel 22:5).. Nem úgy járnak-kelnek, mint akik könyörögnek helyükért. Azok között vannak, akikhez Krisztus így szólt: „Jöjjetek, Atyám áldottai, örököljétek a világ kezdete óta számotokra elkészített országot.” Mint gyermekeit üdvözli őket, mondván: „...menj be urad ünnepi lakomájára!” (Mt 25:34, 21).

„...ezek követik a Bárányt, ahova megy, ezek vétettek meg áron az emberek közül első zsengeül az Istennek és a Báránynak” (Jel 14:4). Látomásában a próféta Sion hegyén látja őket szent szolgálatra felövezve és fehér gyolcsba öltözve, ami a szentek igazságossága. De mindazoknak, akik követik a Bárányt a mennyben, előbb a földön kell követniük; nem bosszúsan vagy szeszélyesen, hanem bizalommal, szeretettel, készséges engedelmisséggel, miként a nyáj követi pásztorát.

„...és a hang, amelyet hallottam, olyan volt, mint a hárfásoké, amikor hárfán játszanak. És új éneket énekelnek a trónus előtt... és senki sem tudta megtanulni ezt az éneket, csak a száznegyvennégyezer, akik áron vétettek meg a földről... és szájukban nem találtattott hazugság: ezek feddhetetlenek” (Jel 14:2-5).

„És a szent várost, az új Jeruzsálemet is láttam, amint alászáll a mennyből az Istentől, felkészítve, mint egy menyasszony, aki férje számára van felékesítve.” „Benne volt az Isten dicsősége; ragyogása hasonló volt a legdrágább kőhöz, a kristályfényű jáspishoz, fala nagy és magas volt, tizenkét kapuja, előtte tizenkét angyal, és a kapura nevek írva, Izráel fiai tizenkét törzsének nevei.” „A tizenkét kapu tizenkét gyöngy volt, a kapuk mindegyike egy-egy gyöngyből, és a város utcája színarany, mint az átlátszó üveg. Nem láttam templomot a városban, mert az Úr, a mindenható Isten és a Bárány annak a temploma” (Jel 21:2, 11, 12, 21, 22).

„Nem lesz többé átok a városon, hanem az Isten és a Bárány trónusa lesz benne: szolgálói imádják őt, és látni fogják az ő arcát, és az ő neve lesz a homlokukon. Éjszaka sem lesz többé, és nem lesz szükségük lámpásra, sem napvilágra, mert az Úr Isten fénylik fölöttük” (Jel 22:3-5). [389]

„Azután megmutatta nekem az élet vizének folyóját, amely ragyogó, mint a kristály, s az Isten és a Bárány trónusából ered. A város főútjának közepén, a folyó két ága között van az élet fája, amely tizenkétszer hoz termést, minden egyes hónapban megadja

termését, és a fa levelei a népek gyógyítására szolgálnak.” „Boldogok, akik megmossák ruhájukat, mert joguk lesz az élet fájához, és bemennek a kapukon a városba” (Jel 22:1, 2, 14).

„Hallottam, hogy egy hatalmas hang szól a trónus felől:

»Íme, az Isten sátora az emberekkel van,
és ő velük fog lakni, ők pedig népei lesznek,
és maga az Isten lesz velük...«”

(Jel 21:3).

Több mint ezerkilencszáz esztendő múlt el azóta, hogy az apostolok megpihentek munkájuktól, de erőfeszítésük és Krisztusért hozott áldozatuk története még mindig legértékesebb kincse az egyháznak. E történetet a Szentlélek vezetése alatt örökítették meg, hogy Krisztus követőit minden korszakban nagyobb buzgalomra és komolyságra készítsék Üdvözítőjükért végzett tevékenységükben.

A parancsot, melyet Krisztus adott tanítványainak, teljesítették. Midőn a kereszt e hírnökei előre haladva hirdették az evangéliumot, Isten kinyilatkoztatta dicsőségét oly mértékben, amit azelőtt halandó ember még sohasem látott. Az isteni Lélekkel való együttműködéssel az apostolok világot rengető munkát végeztek. Egyetlen nemzedék alatt eljuttatták az evangéliumot minden néphez.

Krisztus választott apostolainak szolgálata dicső eredményt értelt. Szolgálatuk kezdetén néhányan közülük tanulatlanok voltak, de Mesterük ügyére történő odaszentelődésük őszinte volt, és vezetése mellett felkészültek a rájuk bízott nagy munkára. Szívükben kegyelem és igazság uralkodott, lelkesítve indítékaikat és irányítva tetteiket. Életük Krisztussal volt elrejtve Istenben. Énüket szem elől veszítve elmerültek a végtelen szeretet mélységében.

A tanítványok őszintén beszélő és imádkozó emberek voltak; olyanok, akik megragadták Izráel erejének hatalmát. Mily szorosan álltak Isten oldalán! Mily szorosan egybeforrt személyes vágyuk Isten trónjával! Istenük az Örökkévaló volt. Megbecsülése az ő megbecsülésük, igazsága az ő igazságuk volt. Minden támadás, mely az evangéliumot érte, mélyen belehasított lelkükbe, és lényük minden erejével küzdöttek Krisztus ügyéért. Bátran hirdették az élet igéjét, mert a mennyből kapták a kenetet. Sokat vártak és ezért sokra vállalkoztak. Krisztus kinyilatkoztatta magát nekik és ők tőle várták a vezetést. Igazságismeretük, erejük, hogy az ellenkezőknek ellenálljanak, arányban állt azzal, ahogy Isten akaratához alkalmazkodtak. Jézus Krisztus, Isten bölcsessége és ereje volt minden beszédük tárgya. Nevét — az egyetlen az ég alatt, amely megmentheti az

embert — felmagasztalták. Amint hirdették Krisztus tökéletességét, a feltámadt Megváltót, szavuk meghatotta a szíveket, mely férfiakat és nőket nyert meg az evangélium számára. Tömegek, akik gyalázták a Megváltó nevét és megvetették erejét, most a Megfeszített tanítványának vallották magukat.

Az apostolok nem saját erejükkel végezték munkájukat, hanem az élő Isten hatalmával. Szolgálatuk nem volt könnyű. A keresztény egyház kezdeti munkáját nehézség és keserű szomorúság kísérte. A tanítványok, munkájuk közben állandóan nélkülözéssel, rágalmazással és üldözéssel találkoztak, de életüket nem kímélték, nem volt drága előttük. Örvendtek az elhívásnak, hogy Krisztusért szenvedhetnek. A tétovázás, a határozatlanság, a céltudatosság hiánya ismeretlen volt előttük. Készek voltak minden áldozatra, sőt önmaguk feláldozására is. A rájuk háruló felelősség tudata megtisztította őket és gazdagította tapasztalataikat. A menny kegyelme nyilvánult meg Krisztusért elért győzelmeikben. A mindenható Isten hatalma működött általuk, hogy győzelemre vigye az evangéliumot.

Az apostolok Krisztus által lefektetett alapra építették fel Isten egyházát. Az Írás a templomépítést gyakran használja az egyház építésének szemléltetésére. Zakariás Krisztusra, mint Csetemére utal, ki megépíti az Úr templomát. Beszél a pogányokról, akik segédkeznek e munkánál: „*Eljönnek a távol lakók is, és építik az Úr templomát.*” Ézsaiás is kijelenti: „*Idegenek építik várfalaidat...*” (Zak 6:15; Ézs 60:10).

Péter mondja, amikor e templom építéséről szól: „*Járuljatok őhöz, mint élő kőhöz, amelyet az emberek ugyan megvetettek, amely azonban Isten előtt »kiválasztott és drága«; ti magatok is mint élő kövek épüljete fel lelki házzá, szent papsággá, hogy lelki áldozatokat ajánljatok fel, amelyek kedvesek Istennek Jézus Krisztus által*” (1 Pt 2:4-5).

Az apostolok munkálkodtak a zsidó és a pogány világ „kőbányái”-ban, köveket hoztak ki és az alapba helyezték. Pál az efezusi hívőkhöz intézett levelében mondta: „*Ezért tehát nem vagytok többé idegenek és jövevények, hanem polgártársai a szenteknek és háza népe Istennek. Mert ráépültetek az apostolok és a próféták alapjára, a sarokkő pedig maga Krisztus Jézus, akiben az egész épület egybeilleszkedik, és szent templommá növekszik az Úrban, és akiben ti is együtt épültök az Isten hajlékává a Lélek által*” (Ef 2:19-21).

És a korinthusiaknak így írt: *„Az Istentől nekem adott kegyelem szerint, mint bölcs építőmester, alapot vettem, de más épít rá. Vigyázzon azonban mindenki, hogyan épít rá. Mert más alapot senki sem vethet a meglevőn kívül, amely a Jézus Krisztus. Azt pedig, hogy ki mit épít erre az alapra: aranyat, ezüstöt, drágakövet, fát, szénát, szalmát; az a nap fogja világossá tenni, mivel tűzben jelenik meg, és akkor mindenkinek a munkája nyilvánvalóvá lesz; és hogy kinek mit ér a munkája, azt a tűz fogja kipróbálni”* (1 Kor 3:10-13).

Az apostolok a biztos alapra építettek, korok Sziklájára. Erre az alapra helyezték azokat a köveket, amelyeket a világ bányáiból vájtak ki. Az építők azonban nem munkálkodtak zavartalanul. Krisztus ellenségeinek ellenállása rendkívül megnehezítette munkájukat. Harcolniuk kellett azok vakbuzgósága, előítélete és gyűlölete ellen, akik hamis alapra építettek. Az egyház építésén közreműködők közül sokakat a Nehémiás idejében épülő fal munkásaihoz lehetett hasonlítani, akikről meg van írva: *„A várfal építői, a teherhordók és a rakodók egyik kezükkel a munkát végezték, a másikkal pedig a kopját tartották”* (Neh 4:11).

Királyok, kormányzók, papok és főemberek igyekeztek lerombolni Isten templomát. Azonban szembenézve börtönnel, kínzással és halállal, a hűséges emberek folytatták a munkát, és a szervezet szépen, arányosan növekedett. Időnként a munkásokat majdnem elvakította az őket körülvevő babonák köde. Máskor erőszakos ellenfeleik majdnem legyőzték őket. De rendíthetetlen hittel és tántoríthatatlan bátorsággal folytatták munkájukat.

Az első építők egymás után estek el az ellenség keze által. Istvánt megkövezték, Jakabot kard által ölték meg, Pált lefejezték, Pétert megfeszítették, Jánost száműzték. Az egyház mégis növekedett. Új munkások foglalták el az elesettek helyét, és követ kőre építettek. Így épült lassan Isten egyházának temploma.

A keresztény egyház megalapítását a heves üldözés évszázadai követték, de sohasem hiányoztak azok az emberek, akik Isten templomának építését többre becsülték saját életüknél. Róluk olvashatjuk: *„Mások megszegyenyítések és megkorbácsolások próbáját állták ki, sőt még bilincseket és börtönt is. Megkövezték, megégették, szétfűrészelték, kardélre hányták őket; juhok és kecskék bőrében bujdosnak, nélkülözve, nyomorogva, gyötrődve, sínylődve azok, akikre nem volt*

méltó a világ; bolyongtak pusztákban és hegyeken, barlangokban és a föld szakadékaiban” (Zsid 11:36-38).

Az igazság ellensége sosem hagyta abba erőfeszítését, hogy megakadályozza a munkát, melyet az Úr építőire bízott. Isten azonban „...nem hagyta magát bizonyág nélkül” (ApCsel 14:17). Munkásokat hívott el, akik védelmezték a hitet, mely egykor a szenteknek adott. A történelem feljegyezte e férfiak állhatatosságát és hősiességét. Az apostolokhoz hasonlóan közülük is sokan elesetek őrhelyükön, de a templom építése állandóan haladt előre. Az építőket megölték, de a munka folytatódott. A valdensek, Wycliff János, Husz és Jeromos, Luther Márton és Zwingli, Cranmer, Latimer és Knox, a hugenották, Wesley János és Károly, valamint a többiek serege oly anyagot hozott az alapra, mely örökké fennmarad. És a későbbi években azok, akik oly nemesen törekedtek előmozdítani Isten szava terjedését, és akik pogány országok szolgálatai által az utolsó nagy üzenet hirdetésének útját készítették elő, szintén segítettek építeni a szervezetet.

Az apostolok kora óta eltelt idők folyamán sohasem szünetelt Isten templomának építése. Visszapillantunk az évszázadokra és láthatjuk az élő köveket — az épület köveit — fénysugaraként világítva a tévelygés és babona sötétségén át. Ezek az értékes drágakövek az örökkévalóságon át fokozódó fénnel világítanak, bizonyítva Isten igazságának hatalmát. E finomra csiszolt kövek ragyogó fénye rávilágít a világosság és a sötétség, az igazság aránya és a tévelygés salakja közötti éles ellentétre.

Pál és a többi apostol, valamint az azóta élt igazak kivették részüket e templom építéséből. De az építmény még befejezetlen. Nekünk is, akik e korban élünk, részünk van a munkában. Az alapra oly anyagot kell raknunk, mely kiállja a tűzpróbát: aranyat, ezüstöt és drágakövet, „*faragott oszlopok(at), amilyenek a palotákban vannak*” (Zsolt 144:12). Akik így építenek Istennek, azokhoz Pál bátorító és intő szava szól: „*Ha valakinek a munkája, amelyet ráépített, megmarad, jutalmat fog kapni; de ha valakinek a munkája megég, kárt vall. Ő maga megmenekül ugyan, de úgy, mint aki tűzön ment át*” (1 Kor 3:14-15). Az a keresztény, aki hűen tárja fel az élet Igéjét, aki szentség és békesség útjára vezet nőket és férfiakat, oly anyagot hoz az alapra, mely megmarad, és Isten országában bölcs építőmesterként tisztelik.

[394]

Az apostolokról olvashatjuk: „Azok pedig elmentek, hirdették az ígét mindenütt, az Úr pedig együtt munkálkodott velük, megerősítette az igehirdetést a nyomában járó jelekkel” (Mk 16:20). Miként Krisztus kiküldte tanítványait, úgy küldi ki ma egyháza tagjait. Ugyanaz a hatalom, mellyel az apostolok rendelkeztek, számukra is létezik. Ha Isten az erősségük, együtt fog működni velük, és munkájuk nem lesz hiábavaló. Ismerjék fel, hogy arra a műre, melyben munkálkodnak, Isten nyomta rá pecsétjét. Isten mondta Jeremiásnak: „*Ne mondd, hogy fiatal vagy, hanem menj, ahova csak küldelek, és hirdesd, amit csak parancsolok! Ne félj tőlük, mert én veled leszek, és megmenntelek!*” Azután az Úr kinyújtotta kezét, megérintette szolgája ajkát és így szólt hozzá: „*Én most a szádba adom igéimet!*” (Jer 1:7-9). Nekünk is parancsolja, hogy menjünk és hirdessük azokat az ígéket, melyeket ad nekünk, ajkunkon érezve szent érintését.

Krisztus szent megbízást adott egyházának. Valamennyi tagja élő eszköz kell legyen, akiken keresztül Isten közölheti a világgal kegyelme kincseit, Krisztus kikutathatatlan gazdagságát. A Megváltó leghőbb vágya, hogy képviselői legyünk, akik megismertetik a világgal az Ő Lelkét és jellemét. A világnak pedig legnagyobb szükséglete az, hogy az Üdvözítő szeretete emberek által megnyilvánuljon. Az egész menny férfiakra és nőkre vár, akik által Isten kinyilatkoztatja a kereszténység erejét.

Az egyház Isten közvetítője az igazság hirdetésére. Isten bízta meg e különleges munka végzésével. Ha hűséges hozzá és minden parancsolatának engedelmeskedik, akkor az isteni kegyelem dicsősége lakozik benne. Ha hűséges kötelezettségéhez, ha tiszteli Izráel Istenét, nincs az a hatalom, amely ellenállhatna neki.

Isten és ügye iránti buzgóság készítette a tanítványokat, hogy nagy erővel tegyenek tanúságot az evangéliumról. Vajon a mi szívünket ne készítse-e hasonló buzgalom azzal az elhatározással, hogy elmondjuk Krisztus, a megfeszített Megváltó szeretetének történetét? Valamennyi kereszténynek kiváltsága, hogy ne csupán várja, hanem siettesse is a Megváltó eljövetelét. [395]

Ha az egyház magára ölti Krisztus igaz életének palástját, ha melőz mindennemű szövetséget a világgal, akkor a fénylő és dicső nap hajnala virrad rá. Isten néki adott ígérete örökre szilárdan áll. Isten örök dísszé, sok nemzedék örömévé teszi. Az igazság diadalt arat, de elhalad azok mellett, akik megvetik és elutasítják. Ha időnként

látszólag feltartóztatták is, haladását azonban nem akadályozhatták meg. Ha üzenete ellenállásba ütközik, Isten fokozott erővel ruházza fel, hogy annál nagyobb befolyást gyakorolhasson. Isteni erővel felruházva utat tör magának a legerősebb korlátokon át, és minden akadályon diadalmaskodik.

Mi támogatta Isten Fiát fáradságos és áldozatos életében? Láttá lelke munkájának gyümölcseit és elégedett volt. Az örökkévalóságba pillantva, látta azok boldogságát, akik megalázkodása folytán bűnbocsánatot és örök életet nyertek. Hallotta a megváltottak ujjongását. Hallotta a megváltottakat, amint Mózes és a Bárány énekét zengték.

Mi is vethetünk egy pillantást a jövőbe, szemlélhetjük a menny boldogságát. A Biblia feltárja előttünk a jövő dicsőségét, az Isten keze által festett jeleneteket, melyek becsesek egyházának. Hit által az örök város küszöbén állhatunk, hallhatjuk azok szíves köszöntését, akik életükben együtt munkálkodtak Krisztussal, kitüntetésnek tekintve azt, hogy érette szenvedhetnek. Amikor elhangzanak e szavak: „*Jöjjetek, Atyám áldottai!*” leteszik koronáikat a Megváltó lábához és így kiáltanak fel: „*Méltó a megöletett Bárány, hogy övé legyen az erő és a gazdagság, a bölcsesség és a hatalom, a tisztesség, a dicsőség és az áldás!... A királyi széken ülőé és a Bárányé az áldás és a tisztesség, a dicsőség és a hatalom örökkön-örökké!*” (Mt 25:34; Jel 5:12-13).

Ott a megváltottak üdvözlik azokat, akik a Megváltóhoz vezették őket, és valamennyien egyesülnek Krisztus dicsőítésében, aki meghalt, hogy az embernek Isten életéhez méltó élete legyen. A küzdelem befejeződött. A nyomorúság és harc véget ért. Az egész menny visszhangzik a megváltottak győzelmi énekétől, midőn örömmel zengik: Méltó, méltó a Bárány, mely megöletett és él, a diadalmas Győző!

[396] „*Ezek után láttam: íme, nagy sokaság volt ott, amelyet megszámolni senki sem tudott, minden nemzetből és törzsből, népből és nyelvből; a trónus előtt és a Bárány előtt álltak fehér ruhába öltözve, kezükben pedig pálmaágak, és hatalmas hangon kiáltottak: »Az üdvösség a mi Istenünké, aki a trónuson ül, és a Bárányé!«*” (Jel 7:9-10).

„...*Ezek azok, akik a nagy nyomorúságból jöttek, és megmosták ruhájukat, és megfehérítették a Bárány vérében. Ezért vannak az Isten trónusa előtt, és szolgálják őt éjjel és nappal az ő templomában,*

és a trónuson ülő velük lakik. Nem éheznek és nem szomjaznak többé, sem a nap nem tűz rájuk, sem semmi más hőség, mert a Bárány, aki középen a trónusnál van, legelteti őket, elvezeti őket az élet vizének forrásaihoz, és az Isten letöröl szemükről minden könnyet.” „...és halál sem lesz többé, sem gyász, sem jajkiáltás, sem fájdalom nem lesz többé, mert az elsők elmúltak” (Jel 7:14-17; 21:4).